

EDEBİYAT DİZİSİ

mustafa miyasoğlu

hikâye yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları

Mustafa Miyasoğlu

Hikâye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

E D E B İ Y A T D İ Z İ S İ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları No: 147

Mustafa Miyasoğlu Hikâye Yarışması

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kültür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Eylül 2018

ISBN: 978-605-9117-29-6

Tasarım: www.bilgegrafik.com

Kapak: Ali Saraçoğlu

Baskı ve Cilt: Orka Matbaacılık, İncik Mah. Çırağan Sk.

No: 4 Melikgazi / KAYSERİ / info@orkamatbaa.com

T.: +90 352 322 17 00

Adres: Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

T.: +90 352 220 70 90

Mustafa Miyaşoğlu

Hikâye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

E D E B İ Y A T D İ Z İ S İ

YAYIN SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

YAYIN YÜRÜTME KURULU

Erkan KÜP

Mustafa ERDOĞDU

Maide GÜZELOĞLU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr Atabey KILIÇ / Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi

Ali Haydar HAKSAL / Yazar

Necip TOSUN / Eleştirmen-Yazar

Cemal ŞAKAR / Öykücü-Yazar

Aykut ERTUĞRUL / Yazar

Özcan ÜNLÜ / Yazar

Nurkal KUMSUZ / Yazar

İmdat AVŞAR / Yazar

Salih ÖZGÖNCÜ / Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı

Takdim

Kitap, bir milletin kültür ve sanat serüveninin, medeniyet tasavvurunun, tarih bilincinin ve gelecek şuurunun en somut göstergesidir. Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı veya diğer deyişle eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar. Kayalara, taşlara ve mağaralara iz bırakmak için çabalayan insanın amacı basit bir zevk veya fantezi değildi. Onlar zaman ve mekân içinde hayatı anlama çabası güderek, kendinden sonrakilere işaret taşları bırakıyorlardı. Bunun içindir ki yazının ortaya çıkışı insanın somutlaşması ile birlikte anılır. Bir bakıma yazıyla insan geleceğe işaret taşı olur. Taşlardan, kayalardan, mağaralardan; tahtalara, ağaçlara, derilere ve kâğıtlara geçen yazı, daha sonra iki kapak arasında kitaplaştığında ise artık sadece içinden çıktığı toplum için değil, tüm insanlık ve dünya için bir kültürel miras olmuştur.

Tüm toplumların geleneğinde kitabın vahiyle birlikte anılması da ayrı bir öneme haizdir. Bu anlamda kitap, hakikati ve kutsalı temsil eder. İnsana rehber ve yol arkadaşı olan kitap, onun hayatını daha güzel ve mutlu kılabilmesi ve ahlaki ilkeler doğrultusunda yoluna devam etmesini sağlar. Dolayısıyla kitabın kutsallığı, zamanın ve mekânın anlamlı kılınması ile doğru orantılıdır.

Kitap ister bir şiir kitabı olsun, ister bir araştırma inceleme veya tarih kitabı olsun; ya da bir roman, hikâye, fotoğraf, sanat, anı vb. olsun fark etmez. Aynı misyonu taşır. İnsanın zaman içinde anlamını korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlar. İşte bu bilinç de kültür, sanat ve medeniyetin ortaya çıkmasının temel sebebidir.

Bu anlamda toplumun ortak şuurunun en önemli temsilcisi olan belediyeler de kitap konusunda, yansımaları oldukları insanlara borçlarını yine kitaplarla ödemek durumundadır. Bir belediyenin kitapla olan ilişkisi, onun kültür, sanat ve medeniyetle olan ilişkisini yansıtır. Bizler de bu şuur içinde, yayınladığımız kitaplarla, içinden

geldiğimiz ve kendisine hizmet ettiğimiz insanların ruh ve gönül dünyalarını doyurmak, onların kültürel ve sanatsal kaygılarına da hizmet etmek zorundayız. Onların gündelik ihtiyaçlarını dikkate alan yol, su, ulaşım vb. gibi şehircilik hizmetlerinin yanı sıra, ruhi ve kültürel ihtiyaçlarını da dikkate alan, sinema, tiyatro, panel, akademi, söyleşi, konferans ve kitap gibi hizmetleri de eş zamanlı olarak sunmak durumundayız.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin merkezi olan Kayseri, “Âlimler Şehri” olarak bilinmektedir. Dolayısıyla biz de bu aidiyete ve tanıma uygun olarak tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayınlayarak halkımıza ulaştırma kaygısındayız. Biliyoruz ki yayınladığımız eserler geleceğe bıraktığımız işaret taşlarıdır. “Okuyan Şehir” bilinci ile açtığımız her kütüphane ve kültür merkezi, yayınladığımız her dergi ve kitap, Kayserimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir.

Bir kütüphanede, bir kültür merkezinde, bir sergide, bir derginin ve kitabın sayfalarında buluşmak ve karşılaşmak dileğiyle...

MUSTAFA ÇELİK

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

İçindekiler

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

Kara Şaman'ın Laneti.....	13
<i>Murathan Çarboğa</i>	
Fötr Şapkalı Kadın.....	19
<i>Necati Şener</i>	
Dört Dörtlük Cinayet.....	25
<i>Nuri Demir</i>	
Kevn-Fesat-Kevn.....	37
<i>Osman Güven</i>	
Güneş Boğuldu Denizde.....	55
<i>Rümeysa Derici</i>	
Hanım Nine.....	73
<i>Hasan Ejderha</i>	

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

Ah Benim Yaşama Sevencim.....	99
<i>Funda Terzi</i>	
Tren Sesleri.....	123
<i>Resmiye Yıldız</i>	

Ölüm Ayrılık Gibidir	129
<i>Hayrullah Türkmen</i>	
Şehrin Kalbi	137
<i>İsmail Çevik</i>	
Bizim Hikayemiz	149
<i>Selda Tezcan Akın</i>	
Göçebe	173
<i>Nihal Şen</i>	
Hamit Bey	183
<i>Tolga Han Erder</i>	
Yoldaki Düş	195
<i>Talat Ülker</i>	
İçimde Bir Hazan	203
<i>Adnan Büyükbaş</i>	
Nefes Aldıkça	209
<i>Özcan Kalbinur</i>	
İki İklim	215
<i>Yusuf Güler</i>	
Kördüğüm	219
<i>Musa Durmaz</i>	
Solo Tırmanış	227
<i>Ayşe Hilal</i>	

Bahar	235
<i>Mehmet Edemen</i>	
Teleği Düştü Ebabilin	241
<i>şafak Kahraman</i>	
şimdi Yazmak Vaktidir!	247
<i>şerafettin Aksoy</i>	
Kafdağı'nın Ardındaki Cümle	263
<i>Zehra Oruç</i>	
Saygınlar ve Aynı Dünyada Yaşayanlar	273
<i>Büşra Tirli</i>	
Mücella	283
<i>Hayati Ateş</i>	
Kahverengi Yumurta	293
<i>Ender Çağlar Uçak</i>	
Ana Ben Gidiyorum	305
<i>Gökten Çağrı Aktan</i>	

Dereceye Giren Öyküler

Kara Şaman'ın Laneti*

MURATHAN ÇARBOĞA

Kol saatleri, terk edilmiş çocuklar gibi bakıyordu camekânın gerisinden. Kadranları vitrine yapışmış, saniye ibreleri deli bir ritim tutturmuştu. Korkunun, telaşın ve unutulmuş olmanın kısır döngüsü deviniyordu tozlanmış camlarının ardında. Ustamın öldüğü günden bu yana kapalıydı dükkan. İki ay olmuştu. Okulum sömestr tatiline girince memlekete dönmüştüm. Esnaf sessizce etrafıma toplanmış ve dükkanın anahtarını avcuma koymuştu. Ustamın vasiyetiydi bu. Yıllarca çıraklık yapmıştım ona. Benden başka kimsesi yoktu.

Kilidi çevirip kapıyı açtım. Birden, birikmiş bir heyecanla konuşmaya başladı sanki saatler. Her köşeden değişik tınılarda tik taklar yükseliyordu. Duvar saatleri yorgun sarkaçlarını sallayarak selam verdi. Gülümsedim, eğilip kibar bir reverans verdim ben de. Küçük bir çırakken bu sallanıp duran sarkaçların gelip geçene selam verdiğini düşünürdüm. Derken guguklu saatin haznesi açıldı. Emektar guguk kuşu çıkıp öttü. Kısa aralıklarla üç defa yaptı bu gösteriyi. Aynı anda gonglu saatin gongu çaldı. Bir başka saatin ahşap yuvasında kıpırtısız duran balerin kendi etrafında dönenip durdu. Saat başıydı. Camekânın içine dizilmiş kol saatlerinin kadranları kıpır kıpır dönüyordu. Ustamın boş sandalyesine baktım. Çalışma masasının gerisinde öksüz bir çocuk gibi duruyordu. Çırakken oturup büyük bir hayranlıkla ustamı izlediğim iskemleye çöktüm ve usul usul ağladım.

Anılar dört bir yandan hücum ediyordu.

Bir gün, İsviçre markalı bir kol saatinin kapağını açmış ve kadranın içinde tıkr tıkr işleyen küçücük yayları, mekanizmaları, tandemi göstermişti ustam. Tek gözüne ilıştirdiği mercekli gözlükle kadrana eğilmiş ve devam etmişti:

“Zamanın kalbidir burası. Zaman, şu gözle zor görülür parçaların uyumunda soluk alıp veriyor şimdi. Zaman, eşyanın kalbine yerleşir. İnsanların da kalbine nüfuz eder. Daha ana karnındayken ulaşır bebeğe. Eşyayı küçümseme. Her nesnenin bir ruhu vardır. Şu gördüğün küçücük saat, belki benim, senin kalbin durduktan sonra da

* Birincilik Ödülü

çalışmaya devam edecek. Eşya zamanın hükmünü dinler sadece. İnsan ise zamanı değerlendirir. İşte tek farkın bu. Eşyalardan farkın bu. Zamanın esiri olma. Ona şekil ver.”

Zamanın ustasıydı o. Emektar zanaatkarların tamir edemediği saatler son çare olarak ona getirilirdi. Ustam, mükemmel sabrının ve ustalığının dehasıyla umut kesilmiş saatleri bile tamir ederdi.

Dükkanında çırak olarak işe başladığımda altmışını devirmişti, fakat yaşından daha genç gösteriyordu. Kimi kimsesi yoktu. Nereden geldiği hep bir sır olarak kaldı. Her zaman bakımlı bir insandı. Hiç evlenmemişti, buna rağmen her zaman pantolonu jilet gibi ütülü olurdu. Gömleği, kış günlerinde giydiği kadife ceketi tiril tirildi.

Saatlerle uğraşmadığı tek bir an bile yoktu. Tamir ettiği saatleri ayarlarken bir kez olsun başka saatlere bakmazdı. Zamanı nasıl sayardı bilemezdim. Yemeğini çalışırken geçirir, çayını gayri ihtiyarı hamlelerle içerdi. Zamanla ilgili hikayeler anlatırdı bana. İnsanlığın zamanla münasebeti, ezelden beri süren mücadelesiydi anlatılanlar. Her bir hikayenin içinde ayrı bir ders bulunurdu.

Bir süre sonra toparlanıp dükkanı süpürdüm. Toz alıp, saatlerin camını sildim. İşim bitince ustama dua edip onun sandalyesine oturdum. Masasında kapağı açılı kalmış otomatik bir kol saati vardı. Tek gözüme mercekli saatçi gözlüğünü takıp kadranın içine baktım. Saat çalışıyordu. Zemberek işliyor, kıldan ince yaylar çalışıyordu. Kapağını takıp sıkıldım. Masanın büyük çekmecesini her daim asma bir kilitle kilitli olurdu. Sarısı kararmaya başlamış bu asma kilidin açıldığını hiç görmemişim. Bir sır vardı elbet içinde. Çıraklığım bu çekmecenin sakladığı sırrı merak etmekle geçmişti. Asma kilide uzun uzun baktım. Küçük çekmeceleri karıştırdım sonra. Kutucuklar içinde yaylar, vidalar, zemberekler vardı. Destelenmiş deri kayışlar itinayla bir tarafa dizilmişti. Ufacık tornavidalar, keskinler, çeşitli boylarda mercekli tek gözlükler çekmeceyi dolduruyordu. Köşede sedef kakmalı bir kutucuk vardı. Daha önce hiç görmemişim. Alıp inceledim bir süre. Ustamın ellerinin sıcaklığı hala duruyordu sanki üstünde. İncitmekten korkarak usulca açtım kapağını. Kutunun içinde bir anahtar vardı. Hızlıca kapağı kapatıp sedef kakmalı kutuyu yerine koydum. Gayri ihtiyari bir hareketle yıllardır kıpırtısız duran asma kilide yeniden kaydı gözlerim. Bu anahtar büyük çekmeceyi açan anahtardı. Kalkıp adımladım dükkanı. Kafamdaki fikri dağıtmak için metal bir hazne içine istiflenmiş hurda saatleri inceledim; ama olmuyordu. Belki de çekmecenin içinde ustama ait bir şeyler vardı. Bir arzu, bir vasiyet, bir mektup...

Koşar adım gelip sedef kakmalı kutudan anahtarını aldım. Yakıcı bir nesne tutuyormuşçasına hızlı hareketlerle kilidi açtım ve usulca çekmeceyi çektim. Her şey bir Matruşka mantığıyla ilerliyordu. Çekmeden bir tahta kutu çıktı. Kutunun üzerinde daha önce hiç görmediğim figürler vardı. Atlar, ceylanlar, bozkurtlar, giysileriyle büyücüyü andıran insanlar... El işçiliği oymaları zamanın izlerini taşıyordu. Kimi yerleri kararmıştı. Bazı noktalarından da enlemesine çatlamıştı.

Kutunun içinden kadife kumaşa sarı bir papirüs çıktı. Türkoloji öğrencisiydim. Milli Kütüphane'de örneklerini görmüştüm. İhtimal ceylan derisinden imal edilmiş bir papirüstü bu. Usulca çıkarıp katlandığı çizgilere dikkat ederek papirüsü masanın üzerine açtım. Kenarları çeşitli hayvan ve bitki figürleriyle süslenmişti. Şaman kültürünün bir eseri olduğu belliydi. Yukarıdan aşağıya Osmanlıca bir metin uzanıyordu. Ustamın hayatına katkılarından biri de Osmanlıcaydı. İflah olmaz saatlerin üzerine eğilip de didindiği sıralarda Osmanlıca metinleri heceleye heceleye okuturdu bana. Üniversite sıralarına oturmadan çok önce Osmanlıca okuyup yazmaya başlamıştım. Metnin bazı yerleri zarar görmüştü, yazılar seçilmez haldeydi. Katlandığı noktalarda harfler birbirine karışmıştı. Yaklaşık serlevhayı okumaya başladım. **Kara Şaman'ın Laneti...** Sonrasında birkaç satır silikleştiği için okunmuyordu. Okunaklı kısma geçip devam ettim:

“Kara Şaman rüzgar gibi önümden geçti.

Yer gökтейdi, gökte yerde. Alnı akıtmalı, aşkın sekili doru atımın üzerinde bir küfür gibi duruyordu. Yada taşını çalmış, kara cüppeli bir şeytandı sanki. Peşi sıra kara bir yağmur dökülüyordu. Damar damar şimşekler iniyordu toprağa.

Kara cübbesi sırlıslıkladı. Heybesinde usta işi keçelere sardığı bir ferman duruyordu. Köyün yolu çamura batmıştı. Bu yol Bağdat'a kadar uzanıyordu. Bize bir masal kadar yakın, ölüm gibi uzak Bağdat...

Kara Şaman rüzgar gibi önümden geçti.

Onu nicedir bekliyordum. Kaç kez duldasına saklandığım hayıt çalılarına gelip bu anı düşlemiştim. Elimdeki kamanın kemik sapı etime işlemişti. Kaç kez üzerine atlanmış, doru atımın üzerinden onu devirmiştim. Çenesinde biten hırçın sakalını ve de kel başının arkasında özenle bırakılmış saçını kana bulamıştım.

Babam Çolak Duran'ın ölümü üzerinden üç mevsim geçmişti. Babamın göğsündeki kılıç izi toprağa karışmıştı. Yüzeyi yılan nakışlı kılıç kara bir yılan gibi Kara Şaman'ın belinden sarkıyordu. O kış Rumeli'ne kızıl kar yağdı. Yılkı atları koşar iken dondu kaldı. O bahar üç başlı buzağular doğdu. Oğlaklar, ana kucağındaki oğlanlar gibi konuştu. O yaz kara bir

bulut misali çekirgeler çöktü ovaya. Tarlalarda ekin kalmadı. Ağaçlar, meyveler ve dahi sebzeler talan oldu.

Babam Çolak Duran'ın ölümü üzerinden üç mevsim geçmişti. Unutmam unutmam! Kır atı çatlayınca Kara Şaman doru atımıza el koymuştu. Ayıya karşı durmuş bir bozkurt gibi dikilmişti babam karşısında. Elleri boştu. Er gücünden başka bir şeyi yoktu.

Unutmam. Unutmam! Kara Şaman kana susamış bir sırtlan gibi sırtmış ve kılıcını babamın göğsüne çalmıştı. Sonra doru atıma atlayıp rüzgar gibi uçmuştu.

Kara Şaman rüzgar gibi önümden geçti.

Alaca bir kuş gibi elimden kaçtı.

Hırsımdan böğürdüm. Göğsümü dövdüm. Üç gün yemedim, üç gün içmedim. Giydim kurt postumu. Şaman atama, şaman dedeme dualar ettim. Toprağa ve ağaca, kurda ve kuşa seslendim. Bedenime mühürledim ruhumu. Kara Şaman ölmeden kuşlar gibi uçamayacaktı. İntikam alınmadan huzur bulmayacaktı.

Bozkırın ortasında ululanan kaba ağaca gittim. Gövdesine dokundum, rüzgarda şakiyan yapraklarını dinledim. Dört bir yana sıvanan gölgesinde uyudum. Rüyamda bozkurtun gözleriyle baktım acuna; dağlarda koşturdum, geceleri kurt gözleri gibi ışılan yıldızların altında hasmımı aradım.

Rüyamda kaba ağacın duldasında Oğuz Ata'm dirildi. Kopuz çalıp dua edip gök gibi güreledi:

— İlgıt ılgıt tan yelleri estiğinde, Kara Şaman derde düşmüş çakal gibi susayacak. Ulu ırmağa inip de suya varacak. Ondan önce suya düşsün cismin. Ruhunu uçmadan kurt görmüş kuzgunlar gibi korksun.

Rüyamdı. Vardım atamın elin öptüm. Sırtımı sıvaladı, yüzüme hayır dualarını saldı.

Uyandığımda güneş gökten iniyordu. Oğuz Ata'mın yerinde çiçekler salınıyordu. Koca kaba ağaca dirlik diledim. Toprağa dokundum, kalın gövdesinde dolanan özsuyu dinledim.

Rüzgar gibi uçtum, gözleri karanlıkla bilenmiş şahinimi aldım. Kulağına ilençler okudum. Kara Şaman'ı anlattım, sonra pençeleriyle oğlak kapan şahinimi uçurdum göğe."

Papirüsün katlama çizgilerindeki yazılar silikleşmişti. Kimi noktalarda yer yer liğmelenip, yırtılmıştı. Güzel, duru bir dille akan metin sekteye uğrayınca düşünmeye başladım.

Dede Korkut Hikayeleri'ni andıran metin ilgi çekiciydi. Atadan dededen yadigar bir eser olduğu belliydi. Çekmecedeki kutuyu alıp üzerindeki figürleri yeniden inceledim

sonra. Şaman figürleri ve hayat ağacı motifleri usta işi bir zanaat ürünüydü. Kutuyu yerine koyarken çekmecenin dibinde katlanmış bir kağıt gördüm. Rengi sararmış bir defter sayfasıydı. Usulca açtım ve kalbim bozuk bir saatin zembereği gibi atmaya başladı. Yazı ustama aitti:

“Unutmak zamana karşı savunmamızdır. Kalbimizde deli bir ritimle atar zaman. Bedenimiz her saniyenin devinimini hücre hücre hisseder, fakat beynimiz unutmak panzehiriyle avutur bizi. Zamanı her an, her salise fark etmek ve geçip giden ömrün zehrini biteviye idrak etmek insanı delirtir. Etimizi kemirip duran zamanı unuttur beynimiz. Uyurken, yürürken, düşünürken, gülerken, konuşurken zamanın bir kılıç ağzı gibi keskin sırat köprüsünden geçtiğimizi unuturuz. Ölüm fikrine tahammül etmenin sırrıdır bu. Ben bu sırrı kaybetmiş bir meczubum. Zamanı unutmanın ilmi yok bende. Ne yaparsam yapayım unutamıyorum kelebekler gibi kırılan anların cesetlerini. Zaman alnıma bir ok gibi saplanmış. Devasa bir kadran var beynimin içinde. Sonsuz ivmeye kapılmış bir sarkaç salınıp duruyor ve zihnimi delen tik taklar kafamın içinde yankılanıp duruyor. Gün geliyor saatler bile zamanı unutuyor, ama ben unutamıyorum. Hiç şaşmayan bir saat gibiyim. Bir saat tamircisi olmamın en büyük nedeni bu. Zamanın hükmüne bıraktım kendimi. Delirmemek için zamana teslim oldum.”

Bir günlükten koparılmış bir sayfayı belki bu. Belki de fantastik bir öykü müsveddesi. Ustamın edebiyata ilgisini biliyordum. Ara sıra küçük, kara kaplı bir deftere bir şeyler yazardı. Hesap işleri sanırdım bunu. Belki de yazma sevdasına kapılmıştı.

Zarar görmemiş kısma geçip papirüsü okumaya devam ettim.

“Üç gün yemedim, üç gün içmedim. Toprağı kokladım, yeni biçilmiş otlara dokundum. Çayır kuşlarını dinledim şafak vakti. Kara Şaman'ın kara ruhu düşmüştü suya. Gördüm, gördüm! Düştüm peşine.

Üçüncü gün gök yarıldı. Yağmur yağdı, boran oldu. Fırtına dinince semaya baktım. Gün düşmüştü, ama bir yerde kara bir bulut asılmış homurdanıyordu. Bir uçumluk mesafedeydi gördüm. Şahinim koptu, uçtu. Kara buluta varır varmaz kırıldı düştü. Bozkurt gibi uludum. Boğalar gibi soluklandım, pars olup koştum.”

Papirüsün orta yerinde yanlamasına geniş bir yara izi vardı. Yazılar okunmuyordu. Zamanın yaralarıydı bunlar. Kesici bir aletle yüzey sıyrılmıştı. Konu bütünlüğünün dağılmasında korkuyordum, ama elden gelen bir şey yoktu. Yüzyılların yorgunluğu vardı deride.

“Yere inen kara bulut koptu gitti ve gördüm onu. Kara Şaman suyun üstünde sanki uçuyordu. Ruhumu çekmek için gözlerini dikmiş uluyordu. Korktum, korkumu şamana sundum. Kibir aklın zehriydi. Yanıldı. Davrandım ve yayımı gerip tek el ok attım. Ok rüzgar gibi uçtu, şimşek gibi çaktı. Kara Şaman'ın alnına saplandı.

Öküz gibi böğürdü Şaman. Ağzından kan boşaldı, yüzü karıştı. Koşup yaklaştım. Kanlı gözleriyle gözlerime baktı. Moğolca küfretti. Kargışladı. Gördüm, gördüm! Ruhu kara bir balçık gibi akıp gitti suya. Nefesi kesildi. Son büyüsunü kustu ve bağırdı:

— Zaman, kara kaşlı kara saçlı alnında saplı kalsın! Gün olsun, gece olsun etin hep dağlansın!

Unutmam! Unutmam! Yüreğim kudurdu o an. Yapraklar sarardı, kuşlar kırıldı, ihtiyarlar yıkıldı. Her bir şeyi duydum. Gün doğdu, gece oldu. Yüreğim kudurdu, duydum.

Kara Şaman'ın kargışı alnımda saplı kaldı.”

Papirüsü özenle katlayıp kutuya yerleştirdim. Çekmeceyi kapatıp kilitledim. Geriye doğru yaslandım ve düşündüm bir süre. Bu yazmayı Milli Kütüphaneye vermeliydim, ama önce bir süre beklemeliydim. Belki bir yakını çıkıp gelirdi ustamın.

Dükkanındaki saatler ihmal edilmiş olmanın isyanıyla daha fazla ses vermeye başladı sanki. Her bir yandan tik taklar yankılandı. Derken kalbim daha gürültülü atmaya başladı. Yorulmuştum. Yoğun duygular yaşamıştım. Masanın köşesinde duran kol saatini tekrar aldım. Kapağını takmıştım. Saati ayarlamak için kurma kolunu parmaklarımın arasına aldım ve topuzu çevirerek saati ayarladım: 15.20

Donup kaldım birden. Kafamı kaldırıp duvardaki saatlere baktım. Hepsi şaşmaz bir şekilde 15.20'yi gösteriyordu. Ustam gibi diğer saatlere bakmadan kol saatini ayarlamıştım. Kalbim yeniden atmaya başladı. Sokağın ucundaki ağaçtan sararan bir yaprak düştü. Bir bebek ağladı, ihtiyar bir kadın son nefesini verdi. Görmedim, ama duydum. Beynimin içinde devasa bir saat dönenip duruyordu sanki. Dükkanın her bir yanından yükselen tik taklar beynime işliyordu. Kafamı iki elimin arasına aldım. Bağırdım, derin derin nefes aldım sonra. “Kara Şaman'ın Laneti” bir zehir gibi sızmıştı ruhuma. Ustamla aynı kaderi paylaşıyordum.

Kalkıp bir solukta bozuk saatlerin bulunduğu metal haznenin yanına gittim ve zamanı yitirmiş bir kol saatini alıp tamir etmeye başladım.

Zamanın hükmüne bıraktım kendimi.

Delirmemek için zamana teslim oldum.

Fötr Şapkalı Kadın*

NECATİ ŞENER

Laleli yokuşunda şiddetli bir yağmura yakalandım. Kendimi köhne bir hana güç bela atabildim. Benimle birlikte alçak tavanlı hana sığınan birçok kişi vardı. Handaki sesler yağmurlu havanın içinde daha da boğuk bir hâl aldı. Sesler yosun kokularına karıştı. Yosun kokuları sigara dumanında kayboldu. Erkeklerin saçları dağılmış kadınların makyajı akmıştı. İçimdeki sıkıntı tekrar peyda oldu. Bu sıkıntı, az önce, etrafından ateş isteyen takım elbiseli adam yüzündendi. Bana doğru yöneldiğinde sararmış bıyıklarını görmüştüm. Yılışık bir tavrı vardı. Ateşimi versem sohbet kura-caktı. Vermedim. Bununla birlikte adamın sivri burnu istemediğim başka bir olayı anımsattı. Vezneciler'in en işlek lokantasında yemek yediğim gün, servisimle ilgilenen garsonun da burnu sivriydi. Sipariş alırken sürekli ayak bileğini kaşıyor, ne arzu ettiğimi umursamıyordu. Gömleği terli, kolları sıvalıydı. Garsondan dayak yediğim gün de – niye dayak yediğimi bilmiyorum– aynı sıkıntı içime saplanmıştı. “Eve gidip uyusam”

Hanın önünden mendil satan iki kız çocuğu geçti. Karşıdan esen şiddetli rüzgâr çocukların lime lime yıpranmış ve yamadan görünmez olmuş mintanlarının paçalarını savurdu. Boz renkli işlemeli başörtüleri bayrak gibi dalgalanıyordu. Acele acele geçip gittiler. Başındaki tablasına naylon çekmiş simitçi iliklerine kadar ıslanmıştı. Selam verip bir köşeye sığındı. Göz kapakları yarı açık, yorgun kara gözlü bir adamdı. Simitçinin yarı açık göz kapakları saçaklardan akan sulara yansdı. Yosunsuz, çakılsız bir okyanus kıyısı gibi parıldadı. Gün uzadıkça uzadı. Köpürmüş gelen kara bulutlar ıssızlaşan caddenin ıssızlığına çarpa çarpa ilerledi. Kiremit çatılı evlerin üstünü örterek meydanı gölgeledi. Kalabalıkla ilgim kesildiği halde önümde duran samur yakalı kadının, “Bu yağmurun dineceği yok!” dediğini duydum. Dikkatimi çekti. Fötr şapkasından sular damlıyordu. İri şemsiyesini açıp yola koyuldu. Takip ettim. Oysa eve gidip uyumak istiyordum.

Fötr şapkalı kadın tramvay durağına yürüdü. Ardından Karaköy istikametine giden tramvaya bindi. Tramvaya bindiği sırada hengâmeden şemsiyesi kırıldı. Şemsiyeden

* İkincilik ödülü

düşen damlalar tramvayda küçük su adacıkları oluşturdu. Her durakta birileri adacıkların üzerinden geçti. Karaköy'de inince denizi arkasına aldı, yokuşu olan bir sokağa saptı. Sokağın bir köşesinde yağmurdan nasibini alan seyyar tatlıcı öteki köşesinde tarihi bir cami vardı. Fötr şapkalı kadın yokuşu bitirince bir süre soluklanma ihtiyacı hissetti. Çevredeki kuru insan kalabalığı bittiği halde sahilinden bir takım sesler geliyordu. Seslere kulak vermiş gibi bir süre hareketsiz kaldı. Sonra çukurda biriken çamurlardan atlayarak yoluna devam etti. Paltomun yakasını kaldırarak peşinden yürüdüm. Hava kararmak üzereydi. Fötr şapkalı kadın, narin bileğini kaplayan desenli deri çantasından iri telefonunu çıkardı. Birilerini aradı, konuşmaya daldı. Sokağın ortasında kahkaha attı. Penceresi açık bir evden kadın başı çıktı. Kadın, kahkaha sesinin kimden geldiğini anlamaya çalıştı, dudak büktü. Belki edepsiz demiştir. Bir kadının – hemcinsinin– sokak ortasında sesli gülemeyeceğini bilmeyen yoktu. Karşı kaldırımdan gelen çocuklu başka bir kadın “Size ne canım güldüyse güldü” demedi. Çocuğunu kucağına aldı adımları hızlandı. Fötr şapkalı kadın demir kapılı bir bahçeye girdi. Görebildiğim kadarıyla üç katlı eski bir binaydı. İş çıkış saatinde herkes eve gittiğimi sanırken ben kim olduğumu bilmediğim bir kadını takip ettim. Yağmur hafiflemişti. Cebimdeki sinema bileti, sigara paketi olduğu gibi su almış, cüzdanım ıslanmıştı. “Eve gidip uyusam”

Öyle yaptım. Eve gidip bir güzel uyku çektim. Bununla birlikte bütün gece garip rüyalar gördüm. Puslu, kristal suretlerin açılıp kapanan ağızlarından yalnızca yağmur seslerini işitebildim. Aksaray'da takip ettiğim kadını unutamamış olmalıyım ki uyanınca hemen hatırladım. Ateş isteyen takım elbiseli adamı ve dayak yediğim garsonu da hatırlayınca neşem kaçtı. İki ağrı birden saplandı başıma. Baş ağrıları da pişmanlıklarımız gibidir unutulunca acısı geçer. Bununla birlikte saatler geçtikçe sadece kötü hatıralar baskın gelmeye başladı. “Takım elbiseli sararmış bıyıklar”, “Kolları sıvalı terli gömlekler”... Baskın gelen kötü hatıralara inat içimde fötr şapkalı kadını görme isteği uyandı. Geniş yatağın üstünde doğrulup kalktım. Hareket ettikçe yatak gıcırdayordu. Heyecandan olmalı önce ayak yoluna girdim. Koridordaki aynalı dolabın önüne geçip kırmızı kazağımı giydim. Aynadan pis pis bakan suretime dilimi uzattım. Elbette inandırıcı mimiklerim olsun isterdim. Herkes inandırıcı olmayı ister. Ben de bazen aynaya bakarak güzel bir biçimde ağlamaya çalışırım. Lakin suratım, ağlayan insan suratından ziyade para koparmaya çalışan dilenci şeklini alır. Evden çıkacağım sıra üstümü yokladım. Sigarayı, kibriti, anahtarları ceketimin ceplerine aktardım. Bozuk paralar çok ses yapınca birazını salondaki vazunun içine attım.

Apar topar evden çıkıp ilk bulduğum taksiye atladım. Taksi şoföründen, önce Aksaray'a sonra Karaköy'e gitmesini istedim. Bunu isterken neredeyse gülümseyecektim. Hatta biraz gülümsedim. Bütün bu gülümsemeler muhakkak fötr şapkalı kadından

ötürü olmalıydı. “Bu yağmurun dinceği yok”. Yağmura teşekkür ederim. Şoförle dikiz aynasından göz göze gelince ondan farklı olduğumu hissettim. Kim olduğunu bilmediğim bir kadının bana sağladı üstünlüktü bu. Artık taksilere binmemeliydim. Devlet töreniyle şahsıma makam araçları tahsil edilmeliydi. Makam araçları saldırılara karşı üstün korumalı olmalıydı. Aracın tekerlekleri, delinme ve patlamaya karşı dayanıklı olmalı fakat olası bir delinme durumunda bile çelik jantlar devreye girip aracın hareketini sağlamalıydı. Aracın kasası titanyum alaşımından yapılmalıydı. Hatta restorasyon gerektirdiği durumlarda bile masrafı milyonları aşmalıydı. Hayal gücüm kuvvetleniyordu. Hayal gücüm kuvvetlendikçe yüzümü çirkin bir gülüş aldı. Dikiz aynasında sararmış dişlerimi görünce keyfim kaçtı. Dikkatim tekrar fötr şapkalı kadına toplandı. Onun kim olduğunu öğrenmeliydim. Gereksiz bir özgüven içinde olmamalıyım. Medeni bir insan gibi onunla yüz yüze konuşabilmeliydim. Belki o da benim gibi yalnızdır. Yalnız yaşayan insanların yalnızlıkları gürültülü olur. Yalnız değilse bile kaldırımlarda yürümenin bahtiyarlığını öğretmeliydim ona. Ona yemek tariflerinden, örgü çeşitlerinden, kadın programlarından önce kaldırımlarda yürümesini öğretmeliyim. Kuşların kaldırımlarda bir hatıra gibi yürüdüğü sokakları gezdirmeliyim. Bu bahtiyarlığı keşfetmiş olmakla bile taksi şoföründen farklıydım. Bunu fötr şapkalı kadın da bilmeliydi. Bana sağladığı üstünlüğü kendi gözleriyle görmeliydi. Birden onu görememek ihtimali aklıma düştü. Elektrik kaçağına kapılmışım gibi titredim. Hastalıklı bir ruha mutluluk geçerken bile uğramamalı.

Hayal gücüm arttıkça hafızam zayıflıyordu. Neyse ki Karaköy sahilinde inip yürümeye başlayınca sokakları tek tek hatırladım. Nihayetinde demir kapılı evi buldum. Pencereleri görebildiğim bir köşeden apartmanı karşıma alıp sırtımı duvara dayadım. “Yağmurun dinceği yok”. Ellerimi paltomun cebine koydum. Fötr şapkalı kadının evde olmasını ummaktan ve dışarı çıkmasını beklemekten başka yapabileceğim bir şey yoktu. “Ateşim yok”. Hayır, var! Takım elbiseli adama yok. Umarım hâlâ ateş arıyordur... Bugün özellikle en sevdiğim kazağımı giydim. Üç yıl önce alınmıştı bana. Kendi aldıklarımı daha sonra beğenmiyordum. Bana alınan kazaktı bu. İşte başkalarına düşkünlüğümün bir başka örneği. Kendi aldığım bütün elbiseleri atmalıyım, hayır onları kanepenin altına koyup farelerin kemirmesini beklemeliyim. Sonra kemirdikleri için sövmeliyim. Bütün hayatım kullanmadığım eşyaları ayıklamakla geçti, yine de bitiremedim. Bu kazağı, tekeri kırık bir bavulun içinde kışlıkların arasında buldum. Allahtan kimse bu bavulun buzdolabının üstünde olduğunu görmüyordu. Belki de bunun için yalnızdım. Dışarıda herkese istediği yanımı gösteriyorum. Yine de yağmura teşekkür ederim.

Yaklaşık dört saat geçmişti ki demir kapıdan onun çıktığını gördüm. Ellerimi paltomun cebinden çıkarıp saçımı, sakalımı düzelttim. Neredeyse beklemekten

vazgeçip dönecektim. Esaslı bir adam olsam hiçbir işimi yarım bırakmazdım. Her heyecanımın ortasında başka bir heyecana sürüklüyordum kendimi. Her şeyi yarım yaşamaktan, her şeye geç kalıyordum. Her şey mi? Bak buna bu kadar emin olma. (Yalnız olunca insan daha rahat söyleniyor). Onu takip etmeye başladım. Cesaretimi toplarsam günün sonunda konuşabilirdim. Akşam eve dönünce yapacak bir işim de yoktu. Ayrıca ihtiyatlı olmalıydım. İstemediğim bir sonuçla karşılaşmamak için fazla düşünmeliydim. Olası hayal kırıklığına karşı kendimi en kötü sonuçlara hazırlamalıydım. Fötr şapkalı kadın uzun topuklarıyla sahil yolunu tuttu. Arnavut kaldırımlarının bittiği yerde geçen arabalara yol verdi. Arabaların camlarına fötr şapkasıyla yansıdı. Kusursuz görüntüsünü, karton toplayan bir gencin arabası gölgeledi. Sonra yansıması puslu, kristal bir hal aldı. Yolun kenarında park halindeki bir aracın camından makyajımı kontrol etti. Arkasına bakmıyordu. Acelesi yokmuş gibi adımları seyretti. Karşı taraftan gelen kır saçlı adam fötr şapkalı kadını boydan boya süzdü. Yanından geçtikten sonra kafasını arkaya çevirip uzun uzun baktı. Yürümeye koyulacağı anda omuzuma çarptı. “Pardon” dedi. Kalın parmaklarıyla burnunu kaşdı, yürümeye devam etti. İnsanların niyeti hep iyidir! Akrebin kuyruğuna benzeyen çatallı dillerini içeri büzüp başlarını sallayarak özürde bulunurlar. Hem de çok kibar bir şekilde yaparlar bunu. Aslında kimsenin bir özre ihtiyacı yok. İhtiyacımız olan özürde bulunacak bir işi yapmamak. Çünkü bazen bir hareket insanı çıldırtmaya yetebilir. Hepimiz bazen çıldırırız. Bazen tek bir kez bile çıldırmak yeterli olur.

Fötr şapkalı kadın sahile gelince durdu. Boş bir banka oturdu. Ellerinin tersiyle fötr şapkasını düzeltti. Çantasından bir kitap çıkarttı. Sayfaları karıştırdı. Günlerdir içimde bulunan sıkıntı tekrar löp diye oturdu. Bu sıkıntının sebebi ne takım elbiseli adamdı ne de dayak yediğim garsondu. Yalnızlık olmalıydı. Yalnızlık, ölü dillerin ölü sesleri., Yalnızlık, ağır bir yük, onu anlamayacak kimselerle otobüs kuyruğuna bile girmemeli. Aslında dosdoğru gidip onun yanına oturabilirdim. Fakat düşündüm. Oturduktan sonra herhangi bir çiçekçinin bizi fark etmesi bir felaket olabilirdi. Daha büyük bir felaket ise bizi çift sanmaları ihtimaliydi. Üstelik sahilin orta yerinde keman çalan çingeneler de vardı. Para koparmak için tepemize dikilebilirlerdi. Vakit ilerledikçe kalabalık arttı, kalabalık arttıkça cesaretim kırıldı. Bir grup genç, yanlarında getirdikleri siyah poşetin içinden içeceklerini çıkarttılar. Çocuklu aileler deniz havası almak için sahilin başka taraflarına gittiler. Hava kararmış, ortalık yerde insanlar gölge halini almıştı. Sonunda bir dilenci, fötr şapkalı kadına musallat olunca kadın apar topar sahilden çıktı. Sahilden çıkıp dar bir sokağa sapınca alkollü iki genç peşine takıldı. Kirli sakallı gencin gülüşleri gittikçe çoğaldı. Kısa boylu bir kadın “Allah belasını versin bu serserilerin, akşam sokağa çıkamaz olduk” dedi. Büfenin içinden başını dışarıya uzatmış, sakalına çekirdek kabuğu yapışmış başka bir adam “İçmesini bilmiyorlar abla” dedi. Taksinin bagajından valizlerini çıkaran, topuklu ayakkabıları

yüzünden rahat hareket edemeyen yolcu da bu düşünceye hak verir gibi başını salladı “İçmesini bilmiyorlar”. Fötr şapkalı kadın bu konuşmaların hiçbirini duymadı. Adımlarını hızlandırdı. Dar sokağa sapan minibüs fötr şapkalı kadınla burun buruna geldi. Minibüsün camından uzanan kafa “vay anam vay” dedi. Radyonun sesini açtı, egzozu bağırtarak yoluna devam etti.

Fötr şapkalı kadın kalabalık yüzünden huzursuzluğu artmış gibi arkasına sık sık dönüyordu. Sonunda demir kapılı evin sokağına girdi. Kaldırım boyunca ilerledi. Demir kapıdan içeri girdiğinde soluk soluğaydı. Yere yığılacak gibi yürüyordu. Peşi sıra demir kapının aralığından içeri girdim. Çimenlerin üstüne akşam serinliği çökmüştü. Otlar kapkara, bozkır gecesi gibi derin bir renk almışlardı. Renklere basmamak için mi ihtiyatla yürüyordum yoksa korktuğum için mi bilmiyorum. Kısa bir duraklamadan sonra adımlarımı hızlandırdım. Bahçenin orta yerinde, çantasındaki zarfları karıştıran postacının hiç de kalpağa benzemeyen şapkası dikkatimi çekti. Balkonun demirlerinden sarkmış biri daha vardı. İpe dizili çamaşırlar adamın yüzünü örtüyordu. Çamaşırların ardındaki ses şimdiye kadar hiç farkına varmadığım bir lirizmle bana seslendi. “Fatih Bey posta sana!”. İnsan, sahibini görmediği sese kutsallık atfediyor. Oysa ben bütün kutsal olan şeyleri sonsuz bir mavilik olarak düşlemiştim. Dudaklarımı kanatırcasına ısıyorum. Işık görmüş yarasa gibi kendimi apartmanın içine sürükledim. Ah, bitse bu kirlili ve yapışkan sesler, geldiğim gibi gideceğim bu bahçeden. “Hey Fatih Bey!..”. Apartmanın içine kadar gelen seslere aldırmadım.

— Fatih Bey üst kat komşumuzdur. Yakın zamanda karısını kaybetti. Muhakkak bir hâl oldu. Yoksa evine hırsız gibi girer mi insan? Postacı, boğazındaki gıcığı temizledi,

— Allah sabır versin, zor.

— ...

Dar merdivenleri usulca çıktım. Birden kapımın önünde buldum kendimi. Yine dipsiz bir sıkıntı içimi kapladı. Anahtarlarımı çıkarıncaya dek düşünecek birçok şey buldum. Aksaray’daki yağmur hareketlerimi yavaşlattı. Kapının önünde biraz fazla durdum. Sonra mahzunlaştım. Anahtarları komodinin üzerine bırakıp sırtüstü uzandım. “Evine hırsız gibi girer mi insan”. Kim bilir...

Dört Dörtlük Cinayet*

NURİ DEMİR

Yeni Türk Edebiyatı hocamız Meftun Bey bizi düpedüz aşağılıyordu:

“Anlaşıldı. İçinizden bir yazar, bir şair asla çıkmayacak. Ama öyle görünüyor ki çok sayıda Oblomov çıkacak...”

Hocanın ne demek istediğini anlamıştık. Başlarımızı öne eğdik. Hoca devam etti:

“...Bari bir yazarla tanışın da burada geçirdiğiniz dört yıl bir işe yarasin.”

Öteberisini topladı. Sırtını dönüp kapıya yöneldi.

“Hangi yazar hocam?” diye bağırdık. Başını çevirmeden;

“Siteye bakın” dedi, “orada yazıyor.”

Çıktı gitti. Kim öğrenciler hemen akıllı telefonlarına sarıldılar. Feyyaz’a baktım, o hiç bir şey olmamış, hocanın öfkesini üzerimize çeken fikir sanki kendisinden çıkmamış gibi, boş boş etrafına bakınıyor, öylece sırtıyordu.

Her şey hocamızın sınav yerine geçmek üzere bize bir ödev vermesiyle başlamıştı. Ödevin konusu “kişilik tasviri” idi. Gerçek ya da hayali bir kişiyi ele alacak, onun ruh ve kişilik özelliklerini kâğıda dökecektik. Okumayı, edebiyatı bir angarya olarak gören bizler için kolay bir iş değildi bu. Hadi okumayı sevmiyorduk da, ya diğerleri? Bugün öğrenci kimliğimizde Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi yazıyorsa bunun nedeni, içinde rakam olan derslerden de nefret etmemizdi. İte kaka bu fakülteye kapağı atmış, böylece liseden sonraki dört yılımızı bir biçimde kurtarmıştık. Ama hepsi bu kadardı, ne bir idealimiz, ne de bir umudumuz vardı. Son sınıfa gelmiştik ama mezun olduktan sonra ne yapacağımızı bilmiyorduk. Öğretmenlik formasyonu alanlar şanslıydı, atanabilirlerse öğretmenlik yapacaklardı, peki ya bizler? Puanı düşükler, tembeller? Hoca galiba haklıydı. Ama ne yaparsınız ki tembellik insanın doğasında olan bir şeydi. Eskiden ellerimizle yaptığımız işleri bugün makineler yapıyorsa bu, insanın çalışmayı sevmediğini göstermez mi? Zaman zaman, insanın yaşamını kolaylaştıran parlak fikirler, devir açıp devir kapatan icatlar acaba tembellelere ait olabilir mi diye

* Üçüncülük ödülü

düşünmüşümdür. Öyle ya, icat ihtiyaçtan doğar, derler. Nitekim en tembelimiz Feyyaz bu düşüncemi haklı çıkarmıştı.

Feyyaz'ın ne yaptığına gelince... Çok soğuk bir kış günüydü, iki günden beri Ankara'da beyaz ve siyahtan başka renk bırakmayan kar, gecenin dondurucu ayazını da yemiş, caddeler, kaldırımlar buz pistine dönmüştü. Böyle bir havada kimse dışarı çıkıp kolunu bacağını kırmak istemediğinden, öğrenciler Dikimevi Yurdu'nun soğuk kantinini tıka basa doldurmuştu. Feyyaz'la ben bir köşede miskin miskin oturmuş, tasvir ödevini düşünüyorduk. Ödevi ertesi gün hocaya teslim etmemiz gerekiyordu ve biz daha kalem oynatmamıştık. Feyyaz cam kenarında, kayıtsız hareketlerle, nefeslerimizin buğuladığı camları parmağıyla silerek küçük delikler açıyor, buz tutmuş bahçeye bakıyordu. Ne olduysa birdenbire ayağa kalktı, cama bir şeyler yazmaya başladı. İşini bitirdiğinde camda kocaman harflerle "Oblomov" yazıyordu. Ben yazıyı görür görmez;

"Evet" dedim, "hepimiz Oblomov'uz."

Durumumuzu özetleyen bundan başka bir kelime bulunamazdı. Dört yıllık fakülte hayatımızda hocalarımız beyinlerimize bir sürü kitap, bir dolu yazar ismi sokuşturmaya çalışmış, ancak bizler bunları sınav gününe kadar ezberlemiş, sonra da unutmuştuk. Ama nedense "Oblomov"u unutmamıştık, İvan Gonçarov'un bu tembel, uyuşuk karakterini aramızda adeta yaşatmıştık. Belki de genel durumumuza uyduğu, çoğu halleri bize benzediği için...

Ama Feyyaz o gün başka bir şey söylüyordu:

"Oblomov karakterini tasvir edelim!"

Çıkıştım:

"Oğlum, adam yıllar önce tasvir etmiş zaten. Biz neyini tasvir edeceğiz?"

Feyyaz kendinden emindi.

"Uyarlayacağız" dedi.

Bir şey anlamayarak yüzüne baktım. Feyyaz devam etti.

"Kitapta 'Oblomov'un Rüyası' diye bir bölüm var. Eleştirmenlere göre bu bölümde yazarın tasvir gücü doruğa çıkmış."

Meraklanmıştım.

"Eee?"

"Demem o ki, Oblomov yerine Türkçe bir isim bulacağız. Mesela ben 'Abidin' diye çevireceğim. Mekân isimlerini de Türkiye'deki mekânlarla değiştirdik mi, tamamdır."

İyi fikirdi. Zafer Çarşısı'na gidip kitabı satın aldık. Kitabın Oblomov'un Rüyası adlı bölümü tam tamına kırk altı sayfa tutuyordu. Burada her ödeve yetecek kadar tasvir vardı. Sayfaları paylaştık. Ben Oblomov'u ses uyumuna uydurarak "Ablamın Oğlu" olarak değiştirdim. Kopyala, yapıştır türünden, kendimizi fazla yormadan yaptığımız ufaklık bir çalışmadan sonra ödevimizi tamamladık ve gününde hocaya teslim ettik.

Aradan bir hafta geçmişti ki, ödev notlarımız internet sitesinde yayınlandı. Sınıfta sadece iki öğrenci dört üzerinden dört almıştı; Feyyaz ve ben... Hoca ilk dersinde ödev kâğıtlarımızı sınıfa getirmiş ve şaşkınlığını gizlemeyerek;

"Aferin çocuklar" demişti. "Doğrusu beklemiyordum. Ama yok böyle bir tasvir. Demek ki neymiş?"

Hocanın dilinden hiç düşürmediği sözü tüm sınıf birlikte haykırmıştı:

"Kanatlarımızı açmak gerekiyormuş!"

Sonra ödevlerimizden seçtiği bazı tasvirleri coşkuyla okumuş ve verdiği emeklerin karşılığını sonunda almış bir eğitimci olarak sınıfa seslenmişti:

"Çocuklar açın kanatlarınızı! Ne demişler; açılmamış kanatların büyüklüğü belli olmaz."

Bizdeki kasılmayı görmeliydiniz... Sevinçten uçuyorduk, kanatlarımız açılmıştı bir defa; saklayamadığımız bir böbürlenmeyle göğsümüzü kabarta kabarta dolanıyorduk. İyice havaya giren Feyyaz "artık bir roman da biz yazmalıyız." diyerek hazırlıklara başlamıştı.

Ama sevincimiz uzun sürmedi. Bir gün hoca kıpkırmızı olmuş bir yüzle sınıfa geldi.

"Ablamın Oğlu!" diye bağırdı. Bir şeyler olacağını sezmiş gibi kulaklarıma kadar kızardığımı hissettim. Herkes şaşkın gözlerle bir hocaya bir de bana bakıyordu. Hoca devam etti:

"Aferin Ahmet! Oblomov'u 'Ablamın Oğlu' diye çevirmek harika bir buluş! Ama bir şeyi merak ettim..."

Hoca kendini daha fazla tutamayarak sinirli sinirli güldü:

"Ablanın oğlu Moskova'da mı yaşıyor?"

Sınıfta bir kahkaha yükseldi. Hoca büsbütün köpürmüştü. Kürsüye vurdu:

"Susun! Bir intihali** bile doğru dürüst yapamıyorsunuz."

** İntihal: Aşırma

Feyyaz ve ben adeta yerin dibine girmiştik. Ah sersem kafam, ah dikkatsiz kafam! Uyarılama yaparken her şeyi değiştirmiş ama Moskova'yı Ankara yapmayı unutmuştum! Ama işin asıl tuhaf olan yanı, hocanın da bunu ilk başta fark edememiş olmasıydı.

Hoca sınıftan çıkarken başını sallamış ve bize gözdağı vermeyi ihmal etmemişti:

“Ben size yapacağımı bilirim!”

İşin iç yüzünü bir hafta sonra öğrendik. Hoca bir değerlendirme toplantısında ödevlerimizi diğer öğretim üyelerine de okumuş ve “Söylesenize, böyle dört dörtlük tasvirleri benim diyen hangi yazar yazabilir? Göreceksiniz, bu okuldan çok ünlü bir yazar çıkacak!” diye böbürlenmişti. Onu dinleyen genç bir yardımcı doçent düşünceli düşünceli ayağa kalkmış ve “Hocam, bu okuduklarınız bana hiç de yabancı gelmedi ama!” diyerek, hiç üşenmeden gidip çekmecesinden İvan Gonçarov’un kitabını almış ve ona göstermişti.

Doğrusu kimse o durumda Meftun hocanın yerinde olmak istemezdi. Aldatıldığına mı yansın, yılların edebiyatçısı olarak çok bilinen klasik bir eserden bihaber olduğunun anlaşılmasına mı, kendisinden kıdemsiz meslektaşları arasında küçük düşmesine mi...

Böylece Meftun hoca, “Ben yandım, onlar da yanacak.” diyerek bize diş bilemeye başladı ve bizimle ilişkisini hoca- öğrenci düzeyinden tamirci- çırak düzeyine indirdi. Her fırsatta bazen açık, bazen ince alaylarla bize dokunduruyor, işin kötüsü, not dağıtımında bize oldukça cimri davranıyordu.

Ama bu böyle süremezdi; böyle giderse yıl sonunda mezun olmamız tehlikeye girerdi. Hocaya kendimizi affettirmekten başka çaremiz yoktu. Onun dersinden kala kala iki sınav kalmıştı; bunlardan ilki, hocanın yine ara sınav yerine geçmek üzere planladığı “yazarlarla mülakat” ödeviydi. Bu ödevden yüksek not almamız şarttı.

“Yazarlarla mülakat” ödevinde de hoca hep yaptığı gibi sınıftaki öğrencileri ikiye bölme ve üçerli gruplara ayırmış, bunu yaparken de biz iki kafadarı; Feyyaz ve beni gene aynı grupta toplamıştı. Her grup Ankara’da yaşayan bazı yazarları evlerinde ziyaret edecek, eserleri hakkında onlara sorular soracak ve aldıkları yanıtları bir röportaj formatında kâğıda dökenecekti.

Hocanın bizi hepten gözden çıkardığı, bizim yapacağımız röportajdan hiçbir beklentisinin olmadığı kolayca anlaşılıyordu. Öyle ki, hoca diğer gruplara Mustafa Kutlu, Cemal Şakar, Rasim Özdenören gibi ülkemizin tanınmış öykücülerıyla görüşmeler ayarladığı halde bize uygun gördüğü yazar, o güne dek adını duymadığımız Nimet Karaca adında biriydi. Bilgisayarda arama motoruna Nimet Karaca diye yazdık. Kadıncağızın sadece, Ölüm Kapıda Bekliyor adında, yıllar önce basılmış bir romanı ile korku ve gerilim türünde yazdığı birkaç öyküsü vardı. İnternette etraflıca yaptığımız

bir araştırmadan sonra onun bir yerel gazetede bulmaca köşesi hazırladığını, arada bir makale yazdığını öğrendik.

Hoca gruplara, görüşecekleri yazarların adreslerini, görüşme gün ve saatlerini bildirmiş, görüşmeye giderken o yazarın en az bir eserini imzalatmak üzere yanımızda götürmemizi öğütlemişti. Biz de hocanın bu tavsiyesine uyarak Ölüm Kapıda Bekliyor'u aramak üzere, bir Cumartesi günü doğruca Zafer Çarşısı'na gittik. Nerdeyse tüm kitapçılar dolaştık ama kitabı bulamadık. Son görüştüğümüz yaşlı kitapçı, boşuna buralarda oyalanmamamızı, bu türden eski kitapları ancak Adil Han'daki ikinci el kitapçılarda bulabileceğimizi söyledi. Adil Han yakındı, orada da epey raf karıştırdık, sorduk soruşturduk ama yoktu, ne Nimet Karaca'yı ne de onun Ölüm Kapıda Bekliyor adında bir kitabını tanıyan vardı. Saat üçe gelmek üzereydi, görüşme saat dörtteydi ve vaktimiz daralıyordu. Umudumuzu yitirmiş halde tam binadan çıkmak üzereyken, dip köşedeki bir dükkânın önünde, duvar dibinde sıralanmış eski kitaplar gözüme ilişti. Kitapların dışarıya korunaksız biçimde (çünkü onları Ankara'nın kar ve yağmurdan binanın eski saçakları koruyordu) rastgele atılmış olması, satıcının onları gözden çıkardığını gösteriyordu. Nitekim etiket yerine geçmek üzere gelişigüzel yırtılmış biçimsiz bir karton parçasının üzerinde, o bölümdeki kitapların tanesinin bir lira olduğu yazılıydı. İki koldan kitapların içine daldık. Nihayet onu bulmak bana nasip oldu.

Bu, ikinci hamur kâğıda özensizce basılmış, seksen sayfalık, ince bir kitaptı. Sayfaları sararmaya yüz tutmuştu ve grinin türlü tonlarının hakim olduğu kapağında, karanlıklar içinde kaybolan bir koridorun her iki yanında sıralanmış kapkara kapılar görünüyordu.

Kızılay'da park yeri bulmuş sürücü gibi sevindiğimizi hatırlıyorum. Ama iki kişiydik ve bize bir kitap daha gerekiyordu. Gerisi var mıydı? Satıcıya sorduk. Adam oturduğu yerden kalkmadan, hatta yüzümüze bile bakmadan "Orda yoksa yoktur." diye homurdandı. Çuvala doldurup götürsek umurunda değildi.

Kitabı gocuğumun iç cebine soktum. Onu okumaya vaktimiz yoktu ve biz, fazla oyalanmadan bir belediye otobüsüne binerek, Nimet Karaca'nın Çankaya'daki evine doğru yola çıktık. Kuğulu Park'ta otobüsten indik ve yürümeye başladık. Buz tutmuş kaldırımlarda birbirimize tutunarak güçlükle ilerleyebiliyorduk. Ortalıkta pek fazla kimse görünmüyor, ayaklarımızın altında ezilen buzlu karın çıtırtılarına, yokuşları tırmanan otobüslerin zincir şıkırtılarına karışıyordu.

Sonunda elimizdeki adreste yazılı sokağı bulduk. Burası daracık, parke taş döşeli, buz tutmuş bir yolun iki yanında beş katlı apartmanların sıralandığı dimdik bir yokuştur. Allah'tan yazarın evi ilk apartmandaydı ve biz o dik yokuşu tırmanmaktan kurtulmuş-

tuk. Bir yarılari yolda, diğeri yarılari kaldırımda olan otomobillerin altından buzdan sarkıtlar sarkıyor, bu durum onların günlerdir hareket etmediklerini gösteriyordu. Saate baktım; dörde çeyrek vardı. Girişe doğru yürüdük. Ayağında lastik çizmeler, üzerinde sadece boyunlu bir kazak bulunan çelimsiz bir adam, elinde bir kürekle, apartmanın girişindeki merdivenlere yapışmış buzları kırıyordu. Kapıcı olmalıydı. Onun yanından selam vermeden geçmiş olmamak için;

“Kolay gelsin,” dedim. Adam arkamızdan seslendi:

“Sağol. Buzlara dikkat!”

Kapıcının buzlarını kazıdığı yerlere basmamaya özen göstererek binaya girdik. Bina eski, sıvaları dökük, boyasız ve bakımsız bir apartman olmasına karşın, girişin her iki yanında harekete duyarlı kameralar vardı. Yazarın dairesi üçüncü kattaydı. Asansör olmadığından üç kat merdiveni çıktık. Karşılıklı sıralanmış daire kapıları tuhaf sayılacak biçimde koyu bir renge boyanmıştı ve kapıların yanında bulunan depoların eğreti kapaklarının kanatları arasından depoya tam sığdırılmamış bisikletlerin tekerlekleri görünüyordu. Ayak seslerimiz, loş bir otomat ışığının aydınlattığı daracık koridorda yankılanıyor, dışarıda böyle bir havada ne sattığı anlaşılamayan bir seyyar satıcının derin, boğuk bağırtısı duyuluyordu. Hemen önümde yürüyen Feyyaz, kapı üstündeki daire numaralarını saydıktan sonra köşedeki daireyi işaret etti:

“İşte dokuz numara...”

O yana yürüdük. Tam kapı önüne gelmiştik ki Feyyaz ellerini yana açarak aniden durdu. Sonra, yakında bir ağaç dalına konan kuşu ürkütmek istemeyen bir avcı edasıyla bana dönüp parmağını ağzına götürerek sus işareti yaptı. “Ne oluyor” demeye kalmadan, sert bir şeyin yerde sürüklenişine benzer sesler duyuldu. Olduğumuz yerde çakılı kalarak kulak kabarttık. Az sonra zilini çalmayı düşündüğümüz dokuz numaralı kapının arkasından gürültüler, ayak sesleri geliyordu. O arada bir kadının çığlığını duyarak irkildik. Kadının çığlığını koşuşturma sesleri takip etti. Anladığımız kadarıyla dokuz numaralı dairede şiddetli bir boğuşma yaşanıyor.

Dehşete düşmüştük. Birkaç adım geri çekilerek kapıdan uzaklaştık.

“Acaba yanlış eve mi geldik?” diye mırıldandım. Feyyaz cebinden adres kâğıdını çıkardı, bir kez daha baktı:

“Mezarcı apartmanı, daire dokuz... Adres doğru...”

Bu arada kavgacılar kapıya yaklaşmış olmalıydı, zira kadının bağırıışlarını daha net duymaya başlamıştık:

“Yapma... Bırak... Bırak!.. Ahh!.. İmdaat!

Ardından bir patırtı daha ko-ptu. Dehşet verici bir iniltiden sonra sesler bir anda kesildi. Donakalmıştık. Ne yapacağımızı bilemez halde, gerisin geri birkaç adım daha attık. Bu arada kadının böğürtüsünü duyduk. Kadının böğürmesiyle birlikte, kapıya birkaç cılız yumruk darbesi indi. Kadıncağız can havliyle kapıya yükleniyor olmalıydı. Sonra o da kesildi. Ardından kapı kolunun şıkırdadığını duyduk.

Dizlerimin bağının çözüldüğünü hissettim. Kapıdan çıkacak kişi muhtemelen bir katildi ve bizi orada görmemeliydi. O panikle Feyyaz'ı kolundan çekerek karşı dairenin deposuna doğru sürükledim. Kanadına yüklenerek deponun içine girdik ve soluğumuzu tutarak bekledik. Deponun kapısının iki kanadı arasındaki açıklıktan dokuz numaralı dairenin kapısı görünüyordu. Dairenin kapısı usulca açıldı ve eşikte, her iki elinde kana bulanmış bulaşık eldiveni bulunan, geniş dazlak kafalı, iriyarı bir adam görüldü. Yüzü kıpkırmızıydı, göğsü inip kalkıyordu. Adam donuk gözleriyle koridora uzunca baktı. Sonra kapıyı yeniden usulca kapattı ve bizim bulunduğumuz yöne doğru ağır adımlarla yürümeye başladı. Biz can havliyle büzüşmüş halde, birbirimizin yürek atışlarını duyuyorduk. Adam geldi, geldi, ter ve kan kokulu rüzgarını yüzümüze savurarak hızlı fakat sessiz adımlarla yanımızdan geçti. Birkaç saniye sonra, açılan bir başka kapının gıcirtısını duyduk. Ardından dışarının buzlu ayazını bedenimizde hissettik.

Daracık deponun içinde, hiç kımıldamadan ve adeta nefes bile almadan bekledik. Orada öylece ne kadar kaldığımızı bilmiyorduk. Bizim için zaman anlamını yitirmiş gibiydi. Kuru rüzgar arada bir uğulduyor, rüzgarın yavaşça salladığı kapının ürpertici gıcirtısı duyuluyordu.

Bu katlanılabilir bir durum değildi, cesaretimiz topladık ve deponun kapısını birazcık daha aralayarak, büyümüş gözlerimizle koridora baktık. Koridorun sonunda yangın merdivenine açılan demir kapı hâlâ salınmakta ve gıcirdamaktaydı.

Her şey bir anda olup bitmişti. Korkudan dizlerimizin bağı çözülmüş halde dik durmaya çalışarak depodan çıktık. Tuhaf biçimde, karşılıklı sıralanmış kara kapıların arkasında beşer sesi duyulmuyordu, binanın üzerine ölü toprağı serpilmiş gibiydi. Feyyaz kuruyan dudaklarını diliyle ıslattıktan sonra;

“He... Herif kadını ö...öldürdü!” diye kekeledi.

Derin bir nefes alarak;

“Çabuk çıkalım buradan,” diyebildim.

Ayaklarımızın ucuna basarak hiç arkamıza bakmadan merdivenleri indik ve kendimizi dışarı attık. Sokağā adımı-mızı atar atmaz pusuda bekleyen buzlu ayaz bir

bıçak gibi yüzümüzü yeniden kemirmeye başlamıştı. Batma hazırlığındaki güneş, buz kalıbında unutulmuş gümüş bir para gibi uzak ve fersizdi artık.

Biraz nefes almak ve ne yapacağımıza karar vermek üzere köşe başındaki pastaneye gidip oturduk. Kalbimiz hâlâ küt küt atıyordu. Birer çay söyleyip biraz soluklandıktan sonra ilk konuşan Feyyaz oldu:

“155’i arayalım.”

Düşündüm, 155’i aradığımızda polis kimliğimizi öğrenmek ister, bir sürü soru sorardı. Öğrenci halimizle, son senemizde, gurbet ellerde, işin yoksa uğraş dur... Hem orada bir cinayet işlenmişse, ki biz buna inanıyorduk, polis zaten önünde sonunda olaya karışırdı. Ama içerideki kadın yaralı olabilirdi. Bu yüzden hemen 112’yi aradık, durumu anlattık ve beklemeye başladık. Feyyaz üşüyen ellerini ısıtmak için çay bardağını avuçlayarak;

“Şansa bak!” dedi, pencereden dışarı uzunca baktı ve bir süre düşündü. Sonra uzun düşünceler sonunda kurulmuş bir cümle olduğunu belli edercesine kelimelerin üzerine basarak;

“Düşünüyorum da” diye devam etti, “ömrünüzde ilk defa göreceğiniz birinin evine gidiyorsunuz ve siz oraya vardığınızda o evde bir cinayet işleniyor. Bu... Bu nasıl bir şanstır?”

O anda buna kafa yoracak durumda değildim. Sustum.

Bir çeyrek saat kadar bekledikten sonra gittikçe yaklaşan bir siren sesi duyduk; çok geçmeden bir ambulans buzlu karı kamçılaman zincirlerini şakırdatarak apartmanın önünde durdu. Ambulanstan üç sağlık görevlisi indi ve ikisi önde diğeri arkada bir sedyeyi taşıyarak hızlı adımlarla apartmana girdiler.

Sandalyelerimizi cama yaklaştırdık ve yeniden beklemeye başladık. Olanlarla bizden başka ilgilenen yoktu, ne de olsa bu beş milyonluk kentte bir sokağa bir ambulansın girmesi sık karşılaşılan bir durumdu. Ama biz biliyorduk; yarınki gazeteler Ankaralı yazarlarımızdan Nimet Karaca’nın hunharca işlenmiş bir cinayete kurban gittiğini yazacaklardı.

Aradan beş dakikadan fazla bir süre geçti, hâlâ apartmandan çıkan olmadı. Ambulansın şoförü aşağı inmiş, sundurmanın altında sigara içiyordu. O anda aklıma bir endişe düştü. Feyyaz’a dönerek;

“Ya zile basıp basıp giderlerse?” diye sordum. Feyyaz;

“Bilmem” diye cevap verdi. “Kırarlar her halde.”

“Ne ye kırsınlar ki? Asılsız ihbar deyip dönerler. Bu ülkede 112’ye yapılan ihbarların yüzde doksan altısı asılsız olduktan sonra. Bence kırmazlar.”

Endişe iyiden iyiye içimi kemirmeye başlamıştı ki apartmanın kapısında bir adam belirdi. Apartmanın kapıcısıydı bu, lastik çizmeleriyle sokağın yukarısına doğru koşar adımlarla yürüdü, buzlu kaldırımında bir iki defa dengesini kaybedip düştüyse de her defasında yeniden ayağa kalkıp koştu ve ileride sağdaki bir binanın içine girdi.

“Tamam” dedim. “Galiba çilingir çağıracak.”

Bir korku filmi izliyor gibiydik; ama artık sıcak, kalabalık bir pastane köşesinde kendimizi güvende hissediyorduk. Korkularımızın yerini biraz kaygı, biraz da merak almıştı.

Ne var ki çok geçmeden akşamın puslu alacakaranlığı bir kâbus gibi sokağın üstüne çöktü. Bu yüzden kapıcının dönüşünü göremedik. Bir sokak lambasının ölgün ışığı apartman girişini az buçuk aydınlatıyor, ambulans arka kapısı açık halde hâlâ bekliyordu.

Feyyaz çayından bir yudum çekerek, adet edindiği üzere, sözlerini tartıyormuş gibi ağır ağır konuştu:

“Şimdi,” dedi, kelimeyi uzatarak, “olayın tek görgü tanığı biziz. Polise gidip gördüklerimizi anlatsak?”

Benim gözüm hâlâ ambulanstaydı.

“Tamam, anlatırız” dedim, “polis hele bir gelsin.”

Birer çay daha söyledik.

“Acaba hırsız mıydı?”

“Sanmam” dedim, “bence kocasıydı.”

O anda kadının yazdığı kitabın adı düştü aklıma. Ölüm Kapıda Bekliyor... İster istemez elimi cebime attım, kitabı çıkardım, gözüm kitabın kapağına takıldı kaldı. Ürpererek titredim.

“Feyyaz!” diye bağırdım. “Kapı! Kapılar... Siyah kapılar...”

Sesim öyle yüksek çıkmıştı ki Feyyaz irkildi.

“Ne kapısı?”

“Yazarın evi,” dedim. “Kapıya dikkat ettin mi? Siyahtı!”

Feyyaz gene bir şey anlamamıştı. Ben devam ettim:

“Kitabın kapağına bak!”

Feyyaz kitabı eline aldı, baktı. Beti benzi sarardı, gözleri büyüdü. Kitabı nereye koyacağını bilemedi, anlaşılmas bir kaş göz işareti yaptıktan sonra onu çabucak iç cebine yerleştirdi. Ben şaşkın şaşkın bakıyordum. O kaşlarını bir kez daha kaldırarak pastanenin dönerli kapısını işaret etti. Dönüp baktım, bakmamla birlikte gözlerimin adeta yerinden fırladığını hissettim. Kalbim yeniden küt küt atmaya başladı. Aman Allah’ım! O idi. Katil!

Adam iri cüssesiyle kapıdan girdi, donuk gözleriyle etrafa şöyle bir göz attıktan sonra bir külhanbeyi edasıyla sallanarak içeri yürüdü, hemen yanımızda bulunan bir sandalyeye sırtı bize dönük olarak oturdu. Kabanını bile çıkarmamıştı, elleri ceplerine sokarak, bizim gibi o da sokağı izlemeye koyuldu.

Biz nefesimizi tutmuş onu izliyorduk. Feyyaz kulağıma yanaşarak;

“Bu... Bu neye geldi şimdi?” diye yeniden kekelemeye başladı.

Ben adamdan gözlerimi ayırmadan, sesim titreyerek;

“Bir kitapta okumuştum,” diye fısıldadım. “Bir katil cinayeti işlediği yere mutlaka gelmiş.”

Tam sözümü bitirmiştik ki, ortalığı polis sirenleri inletmeye başladı. Sokak bir anda kalabalıklaştı. Bazı üniformalı ve sivil polisler apartmana girdiler. Pastanede bütün başlar o yana çevrildi. Feyyaz’ın kulağına eğildim;

“Hadi, çaktırmadan kalkalım.”

Kalktık, içtiğimiz çayların parasını ödemek üzere kasaya yöneldik. Feyyaz hesabı öderken, ben katilin oturduğu sandalyeye doğru kaçamak bir bakış attım.

Adam yerinde yoktu!

Kapıdan çıkarken Feyyaz’ın kolunu dürttüm:

“Katil gitmiş!”

Feyyaz para üstünü cebine yerleştirdi.

“Gördüm,” diye cevap verdi. Eliyle polis otosunu gösterdi:

“Bak!”

O tarafa baktığımda, adamın elleri ceplerinde, polis otosuna eğilmiş, önde oturan memurla bir şeyler konuştuğunu gördüm. Onlar konuşurken apartmanın kapıcısı

otonun yanına geldi, doğruca adamın koluna girdi ve bir şeyler anlatarak onu otodan uzaklaştırdı. Biz ağzımız açık, hayretler içinde olanları izliyorduk.

“Feyyaz, bu adam ne yapıyor?” diye sordum. Feyyaz başını sallayarak;

“Oyun oynuyor,” diye cevap verdi. “Bir şeyden haberi yokmuş gibi davranıyor alçak!”

Nitekim adam bağırmaya, kendini yerden yere atmaya başladı. Feryatları bulduğumuz yerden duyuluyordu. Feyyaz gene;

“Hadi gidelim, polise gerçeği anlatalım.” dedi.

Benim kafam karışmıştı. Adımlarımı yavaşlattım.

“İyi de” dedim. “Ya bize inanmazlarsa, o saatte sizin orada ne işiniz vardı, diye sorarlarsa?”

“Hoca gönderdi, deriz.”

“Gene inanmazlar. Katil, bir koca yıl durdu durdu da sizin geleceğiniz günü, sizin geleceğiniz saati mi seçti, derler.”

Feyyaz gözlerini kaldırdı, bir süre düşündü ve sonra başını sallayarak bana hak verdiğini belli etti. Gerçekten işler karışık gibi görünüyordu. Polise yardımcı olmak görevdi ama korkularımız bizi bundan alıkoyuyordu. En doğrusu, biz o apartmana hiç gelmemişiz gibi, olayları kendi seyrine bırakmaktı.

Öyle de yaptık, olayları kendi seyrine bıraktık ve belediyenin otobüsüne binerek, hiç beğenmediğimiz, ama ileride konforunu çok ama çok arayacağımız Dikimevi Yurduna doğru yola çıktık.

Adım Ahmet Balaban... Size bu satırları Sincan Kapalı Cezaevinden yazıyorum. Tam sekiz yıl yedi ay yirmi iki gün olmuş. Vakit ne çabuk geçmiş demeyi çok isterdim ama burada tükenen vakit değil, ömür...

Duyduğumuza göre, maktul yazar Nimet Karaca'nın katil kocası Müştak Karaca gene dul ve zengin bir hanımla evlenmiş. Müştak Karaca'nın cinayet günü akşam beşe kadar tamirhanede olduğunu söyleyerek yalancı tanıklık yapan oto tamircisi, bir içki sofrasında gerçek katilin kim olduğunu ağzından kaçırmış. Ama namussuz adam savcılıkta ağız değiştirip önceki ifadesini tekrarladığından, yeniden yargılanma hayallerimiz şimdilik suya düşmüş durumda.

Savcı, bundan sonraki cezamızı Feyyaz'la aynı koğuşta çekmemiz için avukatımızın yaptığı son başvuru da reddetti.

Ha, az daha unuttuyordum, bu arada ben yazar oldum; Dört Dörtlük Cinayet adlı kitabım çok satanlar listesine girdi.

Kevn-Fesat-Kevn*

OSMAN GÜVEN

“İnsan soyunun yeryüzüne ayak bastığı o ilk günü yaşamak istiyorum. O ilk heyecanı ve bütün ilkleri... Dünya kabından henüz çıkarılmış, dünyanın ilk hediyelik eşyası. Her şey ilk defa yaşanacak. Her şeye ilk defa dokunulacak, her zerre hava ilk defa solunacak. Yeşil en yeşilinden ve mavi en mavisinden. İnsanı büyüleyip kendine vurgun eden bir güzellik. Yaşamak, doyuya ve ölümüne yaşamak... Onların ilk buluşu buydu herhalde. Çıkarısızca sırf insan ve eş olarak seviyorlardı birbirlerini, öyle katıksız, yalın. Sevgileri de tıpkı dünyaları gibi her şeyiyle ilk, henüz filizlenmiş yüreklerinde.” Böyle düşünüyordu. Oysa dışarıdan bakıldığında bir şiire mi, bir mısraya mı yoksa bir öyküye mi terliyordu belli değildi. Büyük salonun sonundaki pencereye sırtını yaslamış, kollarını göğsünde kavuşturmuş, ancak bu kadar canlı yapılabilmemiş bir heykel edasıyla orada öyle duruyordu. Bilinen bir şey varsa içi içine evriliyordu. İçine evriliyordu içi ve kadını umurundaydı. Kapıyı tam örtecekken dönüp bakmasını dikkatlice önemsemi. Bu bakışı önemser önemsemez yanındaki, yöresindeki, yüreğindeki tüm varlıklar kontrolsüzce bilinen düzenin dışına çıktılar.

Evren, dışarıdan başlayarak durmaksızın parçalanıyordu ve uzayda evren parçacıkları uçuşarak gözden kaybolurken, ardından yeni parçalanmalar ve bilinmeyen yörüngelere uçuşup gitmelerle her şey biteviye akıyordu. Yüreğini yokladı. Akıyordu yüreğinde kan hızlı, daha da hızlı... Etrafında daracık bir daire kadardı artık gözünün alabildiğini görerek, daha uzakları zihninde tamamlayarak büyüklüğünü başkalarına anlatmakta güçlük çekeceği evren. Yüreği neredeyse patlayacaktı. Hemen patlayacak mıydı acaba?

Uzaklara baktı. Kapkaranlık bir boşluktan başka bir şey yoktu. Rüzgârın öğüten gücünü, ürperten çığlıklarını artık iyiden iyiye hissediyordu. Daireler dışa doğru durmaksızın genişlerken, içe doğru iyice daralıyordu. Daraldı daraldı... Tam şimdi arkasını yasladığı duvar ve açık pencere de uçtu boşluğa. Patlayacak mıydı acaba? Bari patlasaydı da yüreği, kan güllerinden bir demet sungu sunsaydı rüzgâra veya eriyip aksaydı da avucuna, yeniden şekillendirip rüzgârın parmaklarına uygun takılar

* Mansiyon

yapsaydı. İrkildi: Elleri yoktu rüzgârın! Kendisi kocaman, biçimsiz, hoyratça bir eldi zaten. Sol ayağının altı da uçtu şimdi. Sağ ayağını hafifçe daha sağa kaydırıp diğerini de oraya koydu. Korkmadan paylaşmayı bildi.

Yaşananlar yaşanıyordu ve sonu nereye varacak belli değildi. Kocaman, biçimsiz, hoyratça el artık elbiselerini de hınçla yırtmaya başlamıştı. Üst baş lime lime, ilk kez olup bitenlere karşı bir düşünce üretmeye kendini zorunlu tuttu: Hedefte kendisinin olduğunu anladı. Ta başından beri tüm bu olanlara karşı ne bir karşı koyma ne de bir erlenme göstermediğini anlayınca bunu hor gördü. Kendini kınama makamına çıktı fakat olacaklar olsun diye olayların içine geri döndü. Döner dönmez savrulmaya başladı yine. Sol ayağı ve kolları boşlukta savruluyor, saç ve sakalı adeta rüzgârın yönünü gösterir bir pusula ibresi gibi çırpınıyordu. Saçlarının gittikçe ve sakallarının gittikçe uzadığını hissetti. Savuran rüzgâr savuruyordu: Tel tel çekmeye başladı saçını ve sakalını şimdi. Acı duymadığına sevindi.

Varoluşsal bir soru sormanın tam zamanıydı: Böyle parçalana parçalana tükenecek miydi acaba? Kadını unuttu, var olmanın, tam kalmanın yollarını düşündü. Savuran rüzgâr savuruyordu: Alnının ortasına uzun ve keskin bir tırnak darbesi yedi. Alnından aşağı doğru rüzgâr hızla yırtmaya başladı kafa derilerini. Boğazını geçti, omuzlarını, kollarını. Göğsünden aşağı daha hızlı şimdi, tam ayak bileklerinde ve şimdi parmak uçlarında. İrkildi: Parmak uçlarından aşağı savruldu. Rüzgâr, bayram şenliğinde kendisine balon alınmış çocuk coşkusuyla balonunu şişirip seksek oynayarak aşır gitti. İlk darbeyi yediği yerden şimdi de tüm kafatası etleri yolcuların peşine düşen çocuklar gibi sökün etmeye başladılar. Anlatılsa yürek dayanmaz ama onun yüreği dayanır biçimde etten ve kemikten arındırıldı. Acı duymadığına sevindi. Bu arındırılmayla birlikte içi aydınlandı, soluğu genişledi, aklı ışdı. Saf varlık olmanın, yokluğa yaklaşmakla mümkün olduğunu görmek şaşırttı onu. Ama şaşkınlığını bir kenara koyup rüzgâr, aşk ve kendisi üstüne buyruğunu anımsadı:

“Rüzgâr ormana çarpınca bin parçadır, bir ağaca çarpınca rüzgâr, ağaç bin parça... Çünkü orman bir obaya benzer. Her bir adam ve kadın ve çocuk orda dayanışma içindedir. Böylece kavgaya girdimi oba, haksız da olsa galip çıkar. Bu galibiyette oba köpeklerinin bile katkısı vardır. Hatta köpek yarı adam yarı kadındır orda. Çünkü obanın çocuklarını o düşünür, o korur. Kadın atsa çocuğu; köpek kapar, emzirir, büyütür. O kutlu bir ana olur çıkar böylece.

Ama bir ağaç tek başına bir adamdır. Savaşta ve barışta bir başına. Bu yüzden dört yönün ve ara yönlerin tüm rüzgârları onun garip başını dövmektedir. Onun için köpek söz konusu değildir; kirli çakallar, bitli tilkiler bile... Bir ağaca çarpınca rüzgâr, ağaç bin parçadır...

Bu hengâmede aşk bekleyedurur. Tek başına bir adam için olduğu kadar aşk için de bir sınavdır bu. Çünkü aşk beklemektir bir bakıma. Eğer olur da tek başına bir adam rüzgârın sinesine yaman bir kargı saplayarak onu ters yön edebilirse nereye döneceğini, kime döneceğini çok iyi bilmektedir. Aslında hiç unutmamış, aklından çıkarmamıştır bekleyeduran aşkı fakat daha önce neyi göğüslemesi gerektiğini kavramıştır bilgece. Aşk beklemiyorsa aşk değildir.”

Böyle anımsadı buyruğunu fakat aşk şimdi de acele ediyor görünüyordu. “Aşk bazen de acele eder” diye yeniden buyurdu. Buyruğu kabul gördü. Etrafına baktı, yalnız olduğunu anlayınca ilk kez acı duydu. Acıyı düşündü: “Acının tadını çıkarmak gerek, acı olgunlaştırır adamı” diye yasadı, yasası onandı. Var gücüyle içine kapandığını, boşluğu unutup gittiğini anımsadı. Nicedir unuttuğu boşluğu gözetti. Kar beyazı kadını gördü. Yüzüne soğuk vurmamasından sıcak olduğunu bildi. Ona bir ad vermeyi düşündü, bildiği tüm sözlükleri karıştırdı, uygun bir ad bulamayınca kendisi bir ad vermeyi denedi: MİM! Güzel buldu fakat bu adda da hiç kadınlık izine rastlayamadı. İyice düşününce anladı: Evrenin gözden uzak parçalarını zihninde tamamlayarak başkalarına anlatmakta güçlük çekeceği büyüklüğe nasıl ulaştırıyorsa bu adı da onu anım satır biçimde öyle tamamladı. Dilin yasalarını aklın yasalarıyla yendiğine sevindi. Şimdi de ellerini merak etti ve baktı: İnce ve nazenin elleri vardı. Sadağından düzgün ve bakımlı mısralar çıkarıp kadını güzelledi:

*“Ellerin, ellerin ve parmakların
Bir narçiçeğini eziyor gibi...
Ellerinden belli olur bir kadın
Denizin dibinde geziyor gibi
Ellerin, ellerin ve parmakların”***

Böyle güzelledi, ikramda bulundu. O da kabul edip kendi ellerini ikram etti. Onun ellerini ellerine alınca mutluluktan uçmayı umuyordu. Öyle olmadı. Taşıyamayacağı kadar ağırdı elleri. Bu ince ve nazenin ellerin nasıl olup ta bu kadar ağır olduğunu anlayamadı. Tekrar düşündü: Anlayamadı.

Bu elleri nasıl yeğnilteceğine dair önlem almak istedi, önleme davrandı. Üstünü başını yokladı. İrkildi: Bilgeliğini kuşanmamıştı. Kadını bunu gördü. İçinin nasıl paramparça parçalandığını, nasıl tarifsizce üzüldüğünü bildirir biçimde yürek burkucu sesiyle,

** Sezai Karakoç, Monna Rosa

— Bilgeliğini kuşanmadın mı AYN!? Bilgeliğini kuşanmadın mı AYN!? Diye sormaya başladı. Bilgelik bile değil bir bilgi yoksunluğuymuştu yaşanan: Aşkın uluorta yaşanmazlığı ilkesini çiğneyip geçmişti bilmeden.

— Evet, diye yanıtladı onu açık sözlülükle ve bilgisizliğini kendine hoş görmedi.

Hemen Tanrı'yı ululayıp bağışlanma diledi: Bağışlandı Tanrı tarafından, içten bir dilekti çünkü. Bilgeliğini kuşanabilmesi için bunca aşırılık geldiği menzilleri bir bir geri dönmesi gerekiyordu. Rüzgâra emredildi: Alıp götürdüğü, nice uzaklara savurduğu ne varsa tek tek geri getirmesi istendi. Getiren rüzgâr getiriyordu: Tüm menziller dönüldü. Her şeyin başladığı o ilk an bırakıldığı üzere duruyordu. Kapıya baktı. Kapı yavaşça içeri doğru çekildi. Kapının kolu, içeride bir el tarafından çekiliyor olduğunu belli eder biçimde bir aşağı bir yukarı hareketten sonra ortada durdu. Kapının iyice kapandığını gördü, kabul etti. Eğer orada daha fazla kalınsaydı bir sır açığa çıkmış olacaktı. Oysa bir sır açığa çıkmakla sadece bir sır açığa çıkmış olmaz; yaşamın tüm bağlarını koparır. Bu yüzden yaşamı ve ölümü katlanılır kılan şeydir sır. Bunu böyle bilince kapının arkasını araştırmaktan düşüncelerini alıyordu. Kapıya güvenilir çünkü...

Saatine baktı, vakit tamamdı. Acelesi olduğunu anımsatan adımlarla yeniden menziller aşmak üzere loş koridorlardan geçip gitti.

II.

Böyle bu kadar yaklaşmışken sırf onu kuşanmamaktan dolayı vuslatı engelleyen bilgeliğin peşine yaman düştü. Yamanlığı şuradaydı ki, bir avcının ceylan peşinden giderek nice sarp kayalar, sık ormanlar, dik yamaçlar, derin vadiler dolaşması gibi düştü bilgeliğin peşine. Bunları hiç umursamadı. Çünkü en sonunda ceylanı avlayan avcı, onu sırtlayıp da eve dönerken insanların arasından övünçle geçirecek ve evde kadınına gururla teslim edecek, sonra evde bir şeylerin iyiye doğru değiştiğini anlayan çocukların sevinç gösterilerine onların başlarını şefkatli dokunuşlarla okşayarak cevap verecek, babalığın bir başka kıvrımına yol alacaktır. Kadının becerikli elleri ceylanı sofraya konabilir hale getirdiğinde yine gururla kalkıp sofraya oturacak, etrafında kadını ve çocuklarıyla bu mutluluk çağlayanı hiç susmasın isteyecektir. Şimdi daha erkek ve daha baba olarak tüm yorgunluğunu unutacaktır. Vuslata yol verecek bilgiğe ulaştığında kendisi de böyle unutacaktı bu olanları. Umursamazlığını böyle kanıtladı.

Kimi tanıdık kimi tanımadık mutsuz kadın ve erkek yüzleri arasından geçip gitti. İri ve olgun meyve hevenkleri gibi, insan yüzlerinde bu yetkin kederler ürktüyordu insan yüzüne bakmayı bilenleri. Nicedir mutsuz insan yüzleri görmekten bıktım artık

diye söylendi kendi kendine. Bilgeliği aklında tutarak yoluna yürüdü. Salkım söğütlerin yanına çıkageldi. Bilgeliğe dair bir şeyler öğrenmek istiyordu bu ağaçlardan. Ağaçlar üstüne düşünceye vardı: Vakur ve münzevi duruşlarından anlaşılıyordu bu salkım söğütlerin yaşlı birer bilge oldukları. Tam, onlardan öğreneceğim çok şey olmalı diyecekti ki, içlerinden biri göğsünü açıp kadim yarasını gösterdi ona: Leyla! Sustu. Çünkü Leyla dendi mi söz biter, içerilere doğru yolculuk başlar. Kendi içine doğru derin bir yolculuğa koyuldu.

Yol düşüncelerine dalarak yoluna yürüdü. Palmiyelerin yanına çıkageldi. Yaşlı bir palmiyenin eteklerine tutunup ona bu yürek hikâyesini anlattı. Dinledi ve sabrı öğütledi o da. Diğer palmiyeler gülüştüler bu ara, alaydan ve aşağılamadan arı. Bizim kutsamamız böyledir AYN dediler. İçini aydınlatan, ruhunu esenleyen bu sözlerde bilgeliğin olduğunu anladı ve öğüdü aldı.

Hâlâ karşısından mutsuz kadın ve erkek yüzleri geliyordu. Hiç birine aldırmadan ve onları mutlu etmeyi denemeden –çünkü insan uyarmakta kullanacağı kelimeleri yoktu aklında henüz– aklını kemiren bilgeliğin peşinden gitmeyi sürdürdü. Bilgeliğin değil de sanki gitmenin peşinden gidiyormuş gibi bir hal almıştı bu gitmeler. Ama haksız değildi bunda. Çünkü yaşamak yolda olmaktır; menzilden menzile ermek ve son menzile varmaktır. Bu yüzden doğumdan ölüme kadar durmadan menziller geçer insan. Hiçbir şey yapmasa, hiçbir yere gitmese bile böyledir bu. Zaman değiştikçe menzil de değişmiş olur çünkü. Peş peşe gelen an'ların bütünsel görünümü olduğu için değişir zaman. Mekân da öyle. Sayılamayacak kadar çok noktacığın birleşimidir mekân. İnsan şöyle bir gözünü kapayıp açsa başka bir zamana ve mekâna geçmiş olur bu nedenle. Ve zamana ayarlıdır, mekânla sınırlıdır insan. Zamanın ve mekânın prangaları boynunun ve bileklerinin takısıdır onun. Çünkü zaman– ötesi ve mekân– ötesi kaçığıdır o! Zamana ve mekâna sığınmanın bedelini böyle sınırlanabilir ve ayarlanabilir olmakla ödemektedir. Bunun bilincindedir insan ve bu bilinci hiç sevmez. Ne vakit bu bilinç gün gibi açığa çıksa hep şu söylevi söyleyip durur: “Zamana ait ne varsa kırılmalı ve mekân reddedinceye kadar mekânlığını depreme bağlanmalı. Ayarsız göstergeleri zamanın ve mekânın pusulasız yönleri beni göstermemeli.”

Menziller üstüne bunları söyledi fakat hâlâ bir şeylerin eksik kaldığını sezinledi. Sezgisiz hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde gerçeğin ta kendisi olunca ne söylemesi gerektiğini bildi: Mesela MİM. Evet, MİM de bir menzildir ve fakat son menzil değil; en çok kalınsa üç gün kalınabilir türden... En konuk sever anlarında konaklansa bile yine de bu kadar ağırlayabilir konuğunu. Kendisi de başka menzillere varmak üzere yoldadır çünkü.

Büyük söz ettin, bilgelikten yoksunu kişi diye çıkıştı kendine. Bir bakışıyla –ki ne bakmadır – nice nice dökülüp saçılıp savrulmalar yaşamışlığın vardır senin. Ne çabuk unuttun da bunları, şimdi onu böyle üç gün kalınabilir bir menzil saymaktasın? Ellerini güzellediğin kadının değil miydi bir zamanlar? Kendini böyle azarladı. Ama bak dedi, öbür ağzıyla cevap verdi:

— O zaman menziller hakkında bunları bilmiyordum ben ve o dahi kendisinin son menzil olmadığını bilmiyordu. Oysa şimdi o da ben de biliyoruz bunu. Varlığa yoksun demek nasıl haksızlık ve varsın demek nasıl hakkını teslimse, ben de bu sözümle hakkını teslim etmiş oluyorum ona. Eğer bilgeliğe dair biraz bir şeyler öğrenmişse benim bu sözlerim karşısında itirazlara sığınacak yerde, kendine dair başka gerçekler söylemem için o ağır ellerini yeğnilterek armağan eder bana.

Menziller, insan ve MİM üstüne tüm bunları söyleyince yeniden düzgünce düşünmeyi denedi: Yaşamak bir yolda olmaktır ve menzillerle doludur yollar. Tam beğeneceği üzere düşünmüştü. Bu üzre bıraktı düşünceyi.

Düşünceye böyle sorumsuzca dalmaya iyi dadanmıştı. Çok oburlaşmıştı ve fark etmiyordu bunu yol yürürken. Beyni ipiri olmuştu başının içinde. Başı hasada hazır bir başak gibi öne eğikti düşüncelerin ağırlığından. Çatlayacak gibiydi ağırlardan ve ağırlar durmaksızın kocaman kocaman balyozları indirdikçe beynine, titreyerek kendine gelmeye çalışıyordu.

— Düşüncelerim! Dedi. Bıktım sizi düşünmekten. Biliyorum, size karşı böyle önemsiz davranmam bir hataydı. Ama sizi dağıtmanın, o yuvalandığınız yeri ören yerine çevirmenin yolunu da biliyorum ben.

Çare dediği, bir soğuk su bulup hiç duraksamadan içine batırmaktı ağrıyan başını. Hemen suyun olabileceği yeri kestirip aramaya başladı ve bu zonklamakta olan ağır başına karşı ilencini söyledi:

“Başım, başımdaki beynim, beynimin zonklayan yerleri! Ne istiyorsunuz benden? Acı otlar kaynatıp içmemi mi? Alın içiyorum işte! Bazı eczalar karıştırılıp kaynatılıp soğutulup ağırdıkça insanların bir yerleri, deva olarak içilir diye öğrendiniz değil mi? Hayır, hayır!... Ağrı meclislerinde anlatılan bir efsanedir bu. Kim bilir, atalarınızdan hangi laf etmeyi iyi bilir kişi uydurmuştur bu efsaneyi. Ne yani? Atalarınız dedim diye hemen kıpırdanmaya ve o eski laf bilirlerden yana meyletmeye başladınız. Erliğinizin kirlenmesinden korkmuyor musunuz siz? Bırakınız o ağız yalan söylemekten şişmiş atalarınızı da bu kırk yılda bir konuşur, konuşunca da saf hakikatler söyler adamı dinleyiniz asıl: Kaynamış acı ot kökleri ağrıyı dindirebilir fakat gidermez büsbütün.

İşte sizi böyle öğütler, böyle uyarırım yalvaç ağızımla, ey başım, başımdaki beynim, beynimin zonklayan yerleri! Ve bilirsiniz; o çakal ulumalarının çağırıldığı kirlilere gitmem ben. Bilirim oraların kimlerin yuvaları olduğunu. Çakallar, tilkiler ve sersefil baykuşlar yuvalanır oralarda. En çok öğretseler toprağın nasıl eşileceğini öğretebilirler bana. Şehirliyim ben. Öğüt verici bilgilerden olgunlaştırıcı erdem üstüne çok şey öğrendim: Yüreğın nasıl ak eyleneceğini, ekmeğın nasıl tutulacağını ve nasıl bölüneceğini mesela. Mesela, kalemi tutmayı, kaleme ve yazdıklarına yemin etmeyi... Ruha üflense ruhu eritir dualar etmeyi de ekleyin isterseniz bunlara. Başım, başımdaki beynim, beynimin zonklayan yerleri!”

İlencinden arta kalan sözleri vardı ve bunlar kalabalıklaştırıyordu ağızını. Kalabalığı gitsin diye ağızının bu arta kalanları da söyledi: “Şehirle kenti ayırmayı da öğrenin. Öğrenin de şu doğa bilgelerine giden adamı anlayın artık.”

Bu ilenci duyunca fırtına sonrası sessizliği anımsatır bir dinginliğe gömüldü başı. Oysa fırtına öncesi sessizlikti yaşananlar. Birazdan daha güçlü bir fırtına onda ilence ve düşünceye harcayacak güç bırakmayacaktı. Bunu bilmedi ve dingin başını alıp yoluna yürüdü. Bir süre yürüdü de irkildi: Dağların ve ormanların arasına kaygısızca upuzun kendini bırakıvermiş bir gölün yanına çıkagelmişti çünkü.

Gölün ağır devinimlerle solumaları, gözlerindeki insanı sağaltan bu mavi parıltı yaşadığı derin mutluluğun bir belirtisiydi ve bunlar tüm varoluş kaygılarını bir bir geçip gerçeğın bilgisine ulaşmış bir bilgeliğın bilgelik imiydi aslında. Bunları böyle düşünüp kıyıda gölü hayranlıkla seyre koyulduğu anda; artık eşyaya bakmayı, bakınca anlamayı öğrendiğine dair içinde oluşan yargının nasıl bir boş yargı olduğunu açığa çıkaran şey, gölü ağır ağır besleyen dereleri görmesi oldu. Dereler hiçbir ayırım gözetmeksizin bilgelik yapımında kullanılan araç- gereçleri göle taşıyor, göl bunlardan hiçbirinde artıklık veya eksiklik bulmaksızın hepsini alıp bir kenara koyuyordu.

— Bak hele! Dedi. Şu gölle dereler arasındaki ilişkiye. Yaman, pek yaman... Peki, göl hangi bedeli öder de bu dereler durup dinlenmeksizin bu kutlu bilgileri taşırlar ona? Üstelik başı göklerde karlı dağlara kendileri hangi bedeli öderler? Yaman, pek yaman bir ilişki... Gerçi böyle gizlerin olması da güzel bir bakıma. Bu yorgun- argın, bilgelik yoksunu adamın bir bakışta anlaşılveren şu hali karşısında daha da güzel...

Eğer az ötede duran ağrılar dingin başının yeniden düşünceye döndüğünü görüp de yeniden eski yuvalarına üşüşmeselerdi daha birçok şey söyleyecekti göl üstüne. Oysa her zamanki önlemsizliği yüzünden yine baskınına uğramıştı baş ağrılarının. Ama bu kez pusuya düşürmüştü onları. Yolunun bu göle çıkıp gelmesi de zaten onların yüzünden olmamış mıydı? Tam zamanı diye düşündü, şunların yuvalandığı yeri ören yerine

çevirmenin. Yıllar süren bu kaçıp kovalamacayı yengiyle bitirecek olmanın esrikliğini yaşamaya başlamıştı daha şimdiden. Bu erken yengi esrikliğiyle soluğunu tutup ağırlı başını gölün mavi, mutlu sularına sokuverdi birden. Göl bilinen töresine uydu yine. Bu yeni gelen şeyi bir bilgelik taşı saydı da alıp bir kenara koydu. Ama bir kenara konan orda öyle duracak mıydı acaba? Suyun bilip öğrenme ereği girilmedik taş altı, sızılmadık kuru dal özü bırakmak istemiyordu. Bu ereği bir an istemeyecek olsa su olmaktan çıkıverir su. Ondaki bu diri bilinç kendini gerçekleştiriyordu şimdi.

Sonuna kadar açık kapılardan girer gibi giriyordu sular AYN'ın ağzından ve burnundan içeri. Daha başka girilecek her yol araştırılıp en küçük yol bile kısa sürede işlek caddelere çevriliyordu. Katlanmalıydı buna. Ya şimdi ya hiçbir zaman diye sıkıştırıyordu kendini. Sular gönendikçe gönendiler de içlerinden kimileri burayı yurt edinmeyi bile düşündü. Bu yağmalama dense denir hengâme, tüm kafatası kemiklerini eritmişti AYN'ın. Beyni ulu- orta sarkıp duruyordu suyun içinde. Onun da eriyip gitmesinden kaygılanıyordu iyiden iyiye. Yokluğun sınırına varmıştı daha önce ve varlığa dönmek için gösterdiği çaba bitkin düşürmüştü onu. Ama yine de yokluk dayanılır değildi. Bunu yasalaştırdı: "Yokluk dayanılır değildir ve varlık mutlandıırır varlığı." Ama sudaki diri bilinç çaydaki şeker gibi eritiyordu ağır ağır bu korumasız, pelte beyni. Buna aldırmadı AYN ve hazır çay demişken sıcak, demli bir çay olsa içer miyim acaba? Diye düşünecek oldu. Hemen uyandı da buna karşı düşündü: "Sıcak, demli bir çay en çok akşamleyin tarlalarda ırgatlıktan dönen, tezgâhlarda, fabrikalarda doyumusuz devlere ekmek yetiştiren işçilerin hakkıdır. Sen ne sanıyorsun kendini! Bak, acıklı işçi öyküleri anlatırım da ağlatırım seni burada, rezil ederim." Bunu duyunca ilk düşüncesinden döndü.

Bu sarsıcı uyarı kendine getirdi onu. Pelte beyninin yokluğun sınırlarına yaklaştığını anladı bu kendine gelmeyle. Var olma mutluluğu özlemiyle, suların elinde kalmış neyi varsa çekip aldı. Eksiksiz ve ağırları dağılmış olarak çıkardı başını sudan. Özlemine böyle erdi.

Şu var olma mutluluğu üzerine biraz daha düşünmek istiyordu aslında ama düşüncelerini toparlayamayacağından korktu ve bıraktı bu istenci. Başka işlerine baktı. Hazır bu kadar suya batırmışken başımı durulayıp sıkayım hele dedi. Alnının kırışıkları düzelsin diye birkaç kez çırpıp şu taşa sereyim de kurusun. Sıkıca sık diye uyardı kendini, sonra beyin aralarında düşünce lekeleri kalmasın. Aynı böyle yaptı; başını durulayıp sıkı, taşa serdi. Sağbeğeniyle beğendi kurudukça yeğnilen başını ve yeniden düşünceye vardı yeğnilen başıyla: Neyi düşünse hep bir şeylerin eksik kaldığını; tam, başlı- sonlu bir düşünce düşünemediğini anladı da,

— Daha bunda da eksğim ben. Acaba ne yapmalıyım tam bir düşünce düşünebilmek için? Diye sordu kendine. Yanıtı gecikmedi kendinin:

— Tam düşünen tam yaratandır, tam yaratabilir misin sen? Daha tam vuslatı bile bilmiyorsun. Bu yüzden değil midir yollarını böyle yürünmedik yollara vuruşun? Öyleyse bırak tam düşünmeyi şimdi sen! Tez elden bilgelikler öğren de sensiz neredeyse bilgiler yetiştirip şehir olacak kente dön! Kente de değil, kenti dönülebilir kılan kadınına. Ben anımsatmasaydım eğer, aklından uzadıkça uzayacaktı o. Olur da, an gelir de aklından uzarsa adını an, ona dair bir andaç bul kendine. Çünkü insan aklının eğitimi bu yolla olur çokcalayın. Bunu söylemekle o uçarı aşk oyunlarına yeltiyor değilim. İnsanların öyle kutsayarak sarılmaları ona, aldatmasını seni. Kimi bitkilerin üzerine ağarak onları sarıp sarmalayıp boğazını sıkarak boğan sarmaşık bitkisinden alınma o sözcük. Görüyor musun, şu insanların öykünmeye çalıştığı şeyi? Bitkiyle insan arasındaki uzaklığı şöyle anlatayım sana: Bitki tohumu toprağa atınca bağımlı keser ondan. Tohum kendi kendine yetişir toprakta. Ama insan doğurulur bir ana tarafından. Ana atmaz çocuğu, ana olur ona. Şöyle olur onun analığı: Süt ve sevgi ve ninni ve masal ve öğüt vererek koca adam oluncaya, koca adam olunca da yürek bağıyla ana olur ona. Sen hiç gördün mü, bir bitkiceğizin ağzına ana sütünün değdiğini? Bu farka dikkat etmez, öykünme ile öğrenmeyi ayıramazsan -ki ben onlardan öğrenmiş adamım ama asla öykünmeyi düşünmedim- her ikisini de aynı şey sayarsın ve bu uçuk- kaçık olaylardan “alaylanma” düşer payına sonra. Alaylanma dediğim; uçup uçup da pat diye düşmek olarak bilinir halk arasında. Benim seni yeltmeye çalıştığım şey, insan doğasının gerçekleştirilmeye çalışılmasından başka bir şey değil. Bu yüzden “sevgili” gibi boş bir laf etmedim de “kadının” dedim. Unutma her insan sevgili gelsin sana. Yoksa insan soyunun arasına bozgunculuk sokanlardan olursun. Bu sevgi konusunda bengi taşla yazılsa değer bir şey daha söyleyeyim sana:

— “Yalnız seni sevenlere karşı gösterdiğin sevgi, sevgi değil; onlara ödemen gereken borcundur. Gerçek sevgi ise seni sevmeyenleri de sevebilmendir.” Ve şimdi sana yapacağım son iyilik bu: Tam değil ama bu deli- divaneliklerini sona erdirecek düşünmenin yolunu göstereceğim. Böyle dedi kendine, masallardaki gibi ama değil, gülünç bir düş gibi biraz, uzun uzak bir yolculuğu ayrıntılarıyla anlattı.

III.

AYN, kendisine anlatılan, masallardaki gibi ama değil, gülünç bir düş gibi biraz, uzun uzak yolu ayrıntılarıyla anlattı. Kalkıp yol hazırlıklarına başladı. Atını eyerleyip üzerine yol heybesini attı. Heybenin bir gözüne birkaç avadanlık diğer gözüne azık olarak biraz ekmek ve tuz koydu. Matarasını umutlarla doldurmuştu su yerine. Köpeği yolculuğun kokusunu çoktan almış, atın etrafında dolanıp duruyor, yola çıkmayı hızlandıracak ne varsa yapmaktan geri durmuyordu. Çoktandır yolculuğa çıkmamaktan sıkıldığını gizlemeye gerek görmüyordu. Bu arada AYN eşyaları tek tek gözden geçirip yol hazırlıklarını

bitirdi. Vakittir dedi ve atını sürüp yola koyuldu. Köpeği artık tüm yolları şenlendirecek olmanın sevinciyle atın önünde iz sürercesine yürüyordu. Bu üzere çok yol gittiler.

İri, yüksek, kızıl kayanın yanına geldiklerinde köpek heyecanla atıldı ileriye. Sanki bir av yakalamışçasına havlamaya başladı. Bunun buraya gel, demek olduğunu anlamada gecikmedi AYN. Atını sürüp vardı. İrkildi: İşte dedi! Bana anlatılan kuyu. Atından indi. Kuyuya inmek için yanında getirdiği ipe tutunarak inmeye başladı kuyunun dibine doğru. İndi, indi... En dibe inince ayaklarının altında bir ırmak aktığını gördü. Irmak duyulmadık bir uğultuyla akıyor, nereden geldiği, nereye aktığı bilinmeyen bu ırmak ürperten bir soğukluk veriyordu insana. Esenlemek yerine ürperten bu ırmağı uğursamadı ve “ölü canlar ırmağı” diye ad verdi ırmağa. Başını yukarı kaldırıp baktı. Kuyunun ağzı görünmüyordu karanlıktan ve hiçbir ışık kırıntısı sızılmıyordu içeri.

— Tamam, dedi. Yanında getirdiği kara keçeyi başına yedi kat sarıp karanlığı yedi kat daha arttırdı. Bu üzere düşünceye vardı: Yaşamın tüm kaygılarından uzak bu karanlık kuyunun dibinde yaşama fikri heyecanlandırdı AYN'ı. Yanına çağırarak için bir mektup yazıp gönderdi MİM'e. Cevap gelmedi. Bir mektup daha yazıp gönderdi. Şöyle dedi:

Oradasın biliyorum, ses ver!

Seni gizlemek istemeyen bir eşyanın ardında.

İstenmeyen kadınsın orda,

Neden hâlâ o şehir?

Oradasın biliyorum, ses ver!

Elma dersem gel.

— “Elma!”

Yine cevap gelmedi MİM'den. Öfkelendi, bağırdı. Elmayı dişledi öfkesinden meğer ham elmaymış! Fırlattı çalılıkların arasına ve bir kenara oturdu. Az sonra bir baktı ki, eli-yüzü kirli, ağzından salyalar akan bir çocuk kemiriyor elmayı. Yaklaşınca yanıldığını anladı: Meğer çocuk sandığı “çağın insanı” değil miymiş? Çağın insanı: Hak etmediğine el uzatmada usta olan hani. Güldü acı acı, acıdı çağın insanına ve geçip gitti.

Bir akşamüzeri haberci MİM'in mektubunu getirdi sonunda. Mektup öğüt ve uyarı doluydu. Bir zamanlar “şehirliyim ben” diye öğünmesine karşılık şimdi nasıl olup da kuyunun aklına uyduğuna şaşırıyordu kısacası. Çık kuyudan ve kente dön, diyordu. Bakıyorum da unutmalarınla, yanlışlarınla ve çelişkilerinle insan olmayı iyi özümsemişsin! Diye sitem ediyordu.

Durup düşünüp gönlünü dinledikçe dinledi de şöyle dedi kendine:

— Pek yeğın akıyor hala içindeki ırmağ MİM'e karşı, ey karanlık kuyu diplerinde düşünceye dalan! Kapa da yolları, artık hiçbir şeye meyletmeyen bir göl olsun ırmağın yahut deniz olsun yatağın bulmuş, engin... Değil mi ki, en sonunda tüm ırmaklar göllere ya da denizlere ulaşır. Çık kuyudan, ey karanlık kuyunun dibine inip kara kara düşünen! Burada daha fazla kalırsan kalbinden duygular, aklından bilgiler gelip geçmez olur. Çık kuyudan ve kente dön. Çünkü sen daha kent soylu şuh kadınlarla sınanacaksın ve yedi kıtlık yılıyla. Ardından olayların yorumu öğretecek sana. Başarmak mı istiyorsun? O'nun belgeleri verilecek, sakın Tanrı'yı ululamayı unutma.

Gönlünü dinleyip Tanrı'yı ululadı ve art arda gelen “dön” çağrılarının ertelenemezliğini anladı. Bu yüzden “artık dön” diye uyardı kendini, kuyudan çıktı. Geldiğı yolu dönüş için çok uzun, uzak buldu.

— Bu yol geciktirir beni, başka yollardan da gittiğim olur fakat en çok kendi yolum kese gelir bana, dedi ve kendi kese yolunu tuttu.

Yol düşünceleri AYN'ı yalnız bırakmıyordu. İçten içe ödeşiyordu kendisiyle. Bunca alıp başını gitmelerden, doğa bilgelerine kulak kesilmelerden sonra insana dair ne öğrenmişti acaba; yetersiz, cılız birkaç cümleden başka? Kararını oracıkta verdi hemen: “Öğrenecekse insan, insandan öğrenmeli ve öğretecekse insana öğretmeli.” Böyle yasadı. Bu kısa ödeşmeden kazanarak çıkmak mutlandırdı AYN'ı. Geçtiğı yollara ışık saça saça dönecekti artık.

Sisler içinde bir süre gittikten sonra dere ağzına kurulmuş bir değirmene rastladı. Girip baktı ki, ortalıkta değirmenci yok, değirmenin oluğundan un da akıyor, boşa dönüyor değirmenin çarkları. Su boşa akmasın, bari göl dolsun diye dereye çevirdi değirmenin savağını. Geçip gitti.

Yolda bir kadına rastladı. Kadın “acaba saçtan sofraya koyuncaya kadar soğur mu pişirdiğim ekmeğ” diye kaygılanıp aceleyle yetiştiriyordu ekmeği sofraya fakat çocuk yine de huysuzlanıyor, soğuk buluyordu ekmeği. AYN kadını hemen uyardı: Her ne kadar saçta pişse de ekmeğ, onu asıl ısıtan yürektir. Sakın unutmuş olmayasın? Kadın hemen yürekte pişirip yetiştirdi ekmeği çocuğa. Çocuk bu kez nerede pişmiştir ekmeğ bildi ve sessizce alıp yemeye başladı katığa bile gerek duymadan. Çocuğu, “ana yüreğinde pişmiş ekmeğe hor bakmayasın” diye öğütledi. Sofraya ekmekten önce yüreğini koyan tüm anaları kutsadı orada.

AYN'ın bu öğretmeleri biteceğe benzemiyordu. Çünkü şimdi de ıssız bir dağı aştıktan sonra alı al, moru mor çiçeklerle kaplı bir çimenliğe çıkagelmişti ki ne görsün! Sular iyice çekilmiş, çiçekler solgun, kimilerinin beti benzi atmış... Hemen ısrganlarla yarpuzların olduğu yeri kazıp küredi, kazıp küredi, bir kuyu açtı çimenlerin ortasında. Çıkan suları

elleriyle dört bir yana sepeleyip suladı, kurtardı tüm çiçekleri. Sonra çiçeklerin arasına uzanıp yol yorgunluğunu attı bir süre.

— Çiçekler! Dedi, yaşamın gülen yüzleri... Ama meyveye durmayacak olurlarsa bir o kadar da aldatan... Bunu duyan çiçekler sitemli sitemli AYN'a,

— Sanki çağın insanını bilmiyormuş gibi konuşuyorsun AYN! Dediler. Emeğin, erdemin ve meyvenin kıymetini bilen mi var? Biz çiçeğe ve meyveye duruyorsak bu, Tanrımızın bizi buna ödevlendirmesindedir. Yoksa senin nankör çağdaşların için tek yaprak bile açmayız biz. İç duyularımız güçlüdür bizim. Pek yakında Tanrımız bize “toparlanın çiçeklerim, artık sizi bu yeryüzü sürgününden kurtarıp kendi ‘has bahçeme’ koyacağım” der de sizi bu bizim cılız çiçeklerimizden bile yoksun bırakırsa hiç şaşırmayın! Bize yapılan nankörlüğü bir kenara bırakalım, kaç kere kendi kulaklarımızla duyduk sizin “Tanrı” dediğinizi. Hatta “Tanrılar” diyen sapkınlarımız bile var. O da neymiş! “Tanrımız” denmedikçe o sözün yürekte söylendiğine inanmayız biz.

Bu uyarı ve öğüt dolu sözler çiçeklerin AYN'a teşekkür türünden bir armağanıydı aslında. Çiçeklere yaptığı iyiliği bir karşılık için yapmadığı gibi, onların kendisine böyle bir armağanla karşılık vereceklerini de ummuyordu. Hatta son söyledikleri uyarı, öğüt ve armağandan da öte, yürek burkucuydu. İrkildi: Neye kulak kesilse, neyin eteğine yapışa bilgece bir şeyler duymak şaşırtıyordu onu. Çağın insanı dışında her şey, bilgelik konusunda çağın insanını yarı yolda koyup geçmişti. Çaresiz çiçeklerin öğüt ve uyarılarını alıp aklına koydu. Onlara teşekkür edip yola koyulmak istediği bir anda uykuya yenik düştü AYN. Çimenlerin, çiçeklerin arasında uyuya kaldı. Uykuya dalar dalmaz bir düş gördü: Telaşlı bir akşamüstünü ağırliyordu sokaklar ve göğe kara bulutlar ağıyordu durmadan. Ha yağdı ha yağacaktı bir şey ama ne? Hoyrat bir ıssızlık ürpertiordu içini. Buruk bir duygu iliklerine kadar işliyordu. Tam bu sırada karşı kaldırımda MİM'i gördü birden. Koştı, sığındı onun güneşli gülüşlerine. Çünkü MİM güldükçe ağzından güneş ışıkları çevreye yayılıyor, AYN'ın içi dışı aydınlanıyordu bu ışıklarla. Düşünerek sordu veya sorarak düşündü tam ayrımında değildi bunun ama aklını zorlayarak dedi ki, bu MİM biraz güneş yemiş olmasın!? AYN telaşla yerinden sıçrayarak uyandı. Düş gördüğünü anlayınca yüzünde tatlı bir gülümseme belirdi.

AYN kendine gelip Tanrıyı ululadıktan sonra düşünüy ilk kendisi yorumlamak istedi. Çok yorum yaptı ama hiç biri tam bir yorum değildi sanki. Yine de şimdilik iyiye yorup en doğrusu bu düşü MİM'e yorumlatmaktı. Düşünü aklında tutarak yola koyuldu.

Kalkıp yürüdü, dağın arka yüzüne varınca bir çobana rastladı, kuzuları aç, susuz, ölgün. Ortalıkta ise ot çöp yok. Acıdı çobana da az önce sulayıp yeşerttiği çayırları gösterdi, gidip kuzularını otlatsın diye. Bu arada gördüğü düşü çobana yorumlatmak geldi aklına. Düşünü çobana anlatıp yorumunu sordu. Çoban düşü dinledi de dedi ki:

— Bizim buralarda görülmüş duyulmuş şeyler değil bu anlattıklarım. AYN çayırları göstererek – biraz da dil oyunuyla– işte şuracıkta gördüm bu düşü ben, dedi. Çoban gülerek yanıt verdi:

— Ruhun da orada mıydı bakalım? Hatta bu düşü gördüğün yer şehir mi kent mi o bile belli değil. Bunun üzerine düşle ilgili daha fazla bir şey sormadı çobana AYN ama çobanın bilgece yanıtlarını duyunca onunla biraz daha tanışmak istedi, kim olduğunu sordu ona.

— Kökü çok eskilere dayanan bir yörük obasındanım ben dedi, çoban. Aslında yolcunun soruyu niçin sorduğunu anlamıştı, devam etti sözüne: Bizim bilgeliğimiz öğretilmez aktarılır. Dedenen– nineden torunlara, sonra onlar dede– nine olunca onların torunlarına aktarılır ve böylece çağlar boyu birike– büyüye kuşaklarımızı aydınlatır bizim bilgeliğimiz.

Çobandan yol sorup öğrendi AYN.

Çoktandır uzak kaldığı MİM ve şehir özlemi pek hızlı çarpıyordu içinde. Uzaktan bakınca gördüğü bu ev ve insan karaltıları daha da sevindiriyordu onu bu yüzden. Kendi şehrine döndüğünü sanıyordu. Yine de in şehri midir, cin şehri midir, yollu bir şüpheyle girdi şehre. İrkildi: Sokakları insan selleri basmıştı çünkü ve bunu ilk defa görüyordu. Kadınlı erkekli bir insan seli bu sokaktan giriyorsa, kadınlı erkekli bir başka insan seli öbür sokaktan çıkıyordu. Ta boğazına kadar yükselen sellerden korkup Tanrı'ya sığındı ve başından beri şehir sandığı yerin bir kent olduğunu anladı. Yine de sınamak istedi kent halkını. Bir kalabalığa yaklaşp “şehir mi değil mi burası” diye sordu. Kalabalık hiç düşünmeden bir ağızdan “şehirdir burası” diye yanıtladı onu. Bu düşüncesiz yanıt karşılık topluluğa sordu AYN:

— Söyleyin bana! Şehirse burası, günde kaç kez ululanır Tanrı burada? Söyleyin bana! Şehirse burası, karardıkça ruhlarınız ağartacağınız tapınaklarınızı nerede? Yüreğinize esenlikler dolduracağınız tapınaklarınız... Bu sorular karşısında kalabalık kocaman bir sessizliğe dönüştü. İştittiği sessizlik neredeyse kulaklarını patlatacağı AYN'ın. Bari bir kişi duraksasaydı sorumu yanıtlarken diye iç geçirdi AYN belki o zaman kalabilirdim burada bir kaç gün. Fakat bilgisizliğin böyle bir ağızdan bildirilmesi buranın henüz yaşanılır yer olmadığını söylüyor bana!

Kentin dışına çıkınca yaşlı başlı, saçı sakalı ağarmış bir adama rastladı. Belli ki kent kaçkınıydı adam. Elindeki tartıyla bir şeyler tartmaya çalışıyor, tartının gözlerini dengede tutmak için var gücüyle çabalıyordu. Yaklaşp sordu adama neyi tartmak istediğini. Adam insan ruhunun dengesini bulmaya çalışıyorum dedi: Korku ve umut bu tarttıklarım. AYN'ın aklı ışığı bir an. Belki de bunca zamandır öğrenmeye çalıştığı, peşinden koştuğu

bilgiyi burada bu adamdan öğrenecekti. Peki dedi AYN, bu tartı aşk ve sevgiyi de tartar mı? “Hayır” dedi adam, kesin bir savı olduğu belliydi, “bunlar ölçüye tartıya gelecek şeyler değildir ve zaten bunları niye soruyorsun ki bana, ben senin aşk ve sevgi üzerine söylevlerini de biliyorum. Deniz ortasında susuz kalmış adamın deniz suyunu içtikçe kuruyup çatlayan dudaklarına, içinde yükselen alevlerle sönmek bilmeyen yangınlarına dair anlatıyı mı duymak istiyorsun benden?”

Adam bilge olmaya bilgeydi ama son sözüyle öğretecek daha fazla bilgisinin olmadığını hatta aşk ve sevgi üzerine kendisinin de AYN’dan öğrendiğini söyleyerek adeta AYN’ı başka bilgeye yönlendiriyordu. AYN kalkıp yoluna devam etti. Bu arada kulakları uğulduyor, şakaklarında bir yanma hissediyordu. O neydi öyle: “Deniz ortasında susuz kalmış adamın deniz suyunu içtikçe kuruyup çatlayan dudaklarına, içinde yükselen alevlerle sönmek bilmeyen yangınlarına dair anlatı...”

Ancak Tanrıyı ululayarak kurtulmuştu bu durumdan ve kendi kese yolu diye tuttuğu yolun bitip tükenmemesinden iyice bunalmıştı AYN.

— Demek ki dedi, çağlar süren insan denencelerini yabana atmamak, büsbütün yok saymamak gerek. Öbür türlü insan, çöllerde köksüzce dolaşan kaktüs dallarına benziyor. Hiç çöl yaşantısı tatmadığı halde çöle dair söyleyiverdiği bu söz, çöl denencesine kadar ileri götürdü işi. Mademki insan denencelerine böyle övgüler sunuyordu, çölün ne olduğunu kendi gözleriyle görmeliydi önce. Yol alıp onu çöle doğru götürdü. Bir süre gitti de irkildi: Adıyla sanıyla uğraşıp durduğu çöl karşısındaydı.

Bu uçtan bakınca tam bir bilinmezler deniziydi çöl: Sıcak rüzgârların kaldırdığı toz bulutu altında belirli belirsiz kum tepeleri, vaha bulma umuduyla yükseklerden uçup giden yaban kuşlar, çevrede birkaç cansız palmiye ve yarı kurumuş cılız otlar, oraya buraya saçılıp savrulmuş solgun kaktüs dalları, uçsuz bucaksız kum ovaları, tüm bunlar üzerine serilmiş büyümlü bir örtü gibi akşamüstünün kızıla çalan sarı, soluk ufku ve bir de ürperten yalnızlık... AYN’ın içindeki ürperti ve karmaşa pek yamandı.

“Çöl tekin olmaz” sözünü bir namlu gibi doğrulttu çöle, yürüdü. Kumlara bata çıka araştırdı çölün sağını solunu. Bir vaha buldu sonunda. Uzaktan birkaç çadır görünüyordu ve etrafında birkaç kızıl deve. Kalabalığa yaklaşınca gördü ki, bir kuyunun başında su çekiyordu çöl kızları. Varıp selam verdi ve haber sordu kabileden. Alıp kabile reisinin çadırına götürdüler onu. Hizmetçiler koşup içeri aldılar. Soruldu, cevap verdi. Yaşadıklarısını anlattı onlara. Kahve getirildi, içti ve “ölüm gibi acı olmalı kahve” sözünü öğrendi kabileden.

Dönme vakti gelince vedalaştı reis ve kabilenin öteki adamlarıyla, çöle yüzünü dönüp eski namlusunu doğrulttu çölün üstüne. Sağdan esen sağ rüzgârları, soldan esen sol

rüzgârlarının çıkardığı en küçük bir seste bile tetiği kavrayarak, tepelerin üzerlerinden belli belirsiz öteleri gözetleyerek tekin kılmaya çalıştı bu kum denizini. Ne var ki, kendinden başka kimse yoktu çevresinde. Çölün ürperten yalnızlığı buydu işte: İştiyorsa kendi sesi, bakınca gördüğü kendi gözleri. Dokunuyorsa burnu bir şeye, kendi burnu... Yaşamında yapayalnızlığı ilk kez bu kadar iliklerine kadar işlemiş görünce yalnızlığa bir övgü, bir özdeyiş olsun diye söze başlayıp şöyle dedi:

*“İnsan yalnız doğar, yalnız yaşar, yalnız ölür,
İnsan, insan uğramayan tenha bir çöldür.”*

Bu özdeyiş biraz toparladı irkilmenin şiddetiyle kaçşayan aklını ve yüreğini. Benden sonra da yalnızlığa övgü eylesinler diyerek özdeyişi bıraktı çöl halkına.

Boydan boya böyle geçti çözü. Hiç umulmadık bunca yaşantıdan sonra çölden kurtulup bir süre daha gitti de irkildi: Bu kez yanılmıyordu galiba. Oraya ait olmakla ögünüp durduğu kendi şehri değil miydi bu karşısındaki! Atını sürüp şehre doğru yürüdü. Kenar semtlere varınca indirdi namluyu. Şehre silahla girilmez zinhar.

Eski şehirlik günlerinden kalma taç kapıdan girdi kente ve kenti şehir kıldı böylece. Ardından kendisini karşılamaya gelen öğrencilerini tek tek kucaklayıp esenledi. Öğrencilerine iyi haberlerle döndüğünü belirtmek için şehirde ilk sözlerini söyledi ve şöyle öğütledi:

— Artık bütün bilgelikler şehirde öğrenilsin, bilgiler burada öğretsinler kutlu bilgilerini öğrencilerine. Biliyorsunuz doğa bilgilerinden daha yeni döndüm ben. Onlar da öğretirler adama ama onların yöntemi tam olarak bize göre değil. Onların dilini çözmek için çok dolaştım doğada. Ama bu benim çabam herkesten beklenemez ve herkes gerek duymayabilir buna. Ben gerek duydum, çünkü bilgelik yoksunluğum yüzünden engellendiğim şey katlanılır değildi yoksa en sonunda engellerin kalkacağını bilmesem. Bir de, “insanın tam düşünebileceği” boş inancını bırakın artık. Tam düşünen tam yaratandır, tam yaratabilir misin sen? Diye soruldu bana da kızardım utancımından. Bu yüzden acı erikler, yarım elmalar gibi dolaşmayın şehrin sokaklarında. Acıyı bal, yarımı tüm eylemenin insanlık bilgilerle de yolu vardır. Şu olsun size son öğüdüm: Tanrılık bilgiler peşinde koşmayın, insanlık bilgiler yeter size.

Böyle buyurdu kendisini karşılamaya gelen öğrencilerine. Öğrencileri öğrendikleri bu ilk bilgelik ilkelerini alıp alıp akıllarına koydular. Bu ara güne baktı da, vakittir dedi, ayrıldı öğrencilerinden.

Vakitti ve ayrılmalıydı öğrencilerinden, çünkü kendisini karşılamaya gelen bir başkası yani MİM az ötede duruyordu ve asla ayrılık yılığısına düşmeden AYN’ın döneceği

günü beklemişti. Onun bilgelikle donanınca kesin döneceğini bildiği için bu dönüş ânı onu hiçbir aşırılığa sürüklemedi. Başı dik bekliyordu. Çiçeklenmemişti. AYN'ı en çok sevindiren bu oldu. Çünkü aslanan meyvedir ve o, meyveye durmayan nice çiçek biliyordu. Gerçi çiçeklerin uyarı ve öğütleri aklında hâlâ taptazeydi. Bu ikilemden güç alan öbür ağzı bir soru sordu kendine tam burada.

— Ya gül dedi, gül çiçeklerin şahı olarak bilinirken onu da mı nice çiçek arasında sayıp geçeceksin?

— Hayır, diye yanıtladı öbür aklı. Gül zaten bir meyvedir. Düz konuş, dolaylama diyeceksin bana biliyorum. Ama ne çok öz gerçek vardır ki düz konuşmayla anlaşılmaz, anlatılmaz da ancak dolaylama anlatabilir onun öz gerçekliğini. Yeniden dil yasalarıyla akıl yasalarını vuruşturacak değilim. Daha önce bir kez dilin yasalarını aklın yasalarıyla yenmişliğim varsa da bu MİM için giriştiğim bir çabanın ürünüydü. Akıl da benim dil de, akıl da benim yürek de. Beni böyle yol ayrımlarına getirip getirip bırakan da kim? Diye sorsam duyan olmaz beni kendimden başka.

Yine de MİM'in bilgece davranması güzeldi. AYN ona doğru yönelip yanına vardı ve bu hangi uygarlıktan kalma olduğu bilinmeyen türlü oymalarla süslü oturma taşındaki boş yere, MİM'in yanına oturdu. Her ikisi de birbirlerine karşı, birbirlerinden önce “hoş geldin” deme yarışına girdiler de bu tuhaf yarış güldürdü az ötede duran öğrencileri.

— Demek, dediler, gülmeyi dahi bir bilgeden öğrenmek gerek, güldürüyü kendilerine iş edinmiş adamlarım paralı gülünçlüklerine ne diye gülelim biz? AYN onların gülmelerine aldiracak durumda değildi. Aklı hızla geriye kaymıştı çünkü. En geriye, o her şeyin paramparça olduğu, varlığın neredeyse var olmaktan çıktığı, yokluğun sınırına dayandığı ana varıp durdu. MİM'in o bütün çözümleri başlatan bakışları oradaydı. Ama şimdi bu bakış eşyayı **fesat**'a boğan bir bakış değildi artık. Olsa olsa fesattan **kevn**'e geçirecek bir bakış... Bozmayıp yapan, dağıtmayıp toparlayan ve daha olumlu bir sürü şey... AYN'ın aklı şimdi yaşanan andaydı. MİM'in gözlerine bir daha bakıp artık onun sağaltan bakışlarla baktığını bir kez daha doğruladı. Bu ara hiç kimsenin bilmediği bir şey olmuştu: AYN yüreğinin tacını MİM'in başına takmıştı dönüş armağanı olarak ve bunu öyle bir el çabukluğuyla yapmıştı ki, hiç kimse görmemişti. Şimdi AYN'ın yürek tacı bir güneş gibi parlıyordu MİM'in başında. Kutsaması böyle oldu onu.

Suyun bilip öğrenme ereği AYN'a geçmiş gibi sanki yeni yeni meraklar buluyordu kendine.

— Peki dedi, o daha önce ağırlığı karşısında düşünüp yeğniltmeye çâre bulamadığım elleri yeğni midir acaba? Ellerine aldı bunu sınamak için. Evet, hafiflemiş bir eldi artık elindeki el. İçi aydınlandı, başındaki pus dağıldı bunu bilince.

Oysa öteki dünyanın yani MİM'in merakı büsbütün başkaydı. Acaba neler yapmış, nerelere gitmişti AYN, o vuslat anının engellenmesinden sonra? Aslında bilgeliği ihmal eden sadece o değildi. Kendisi de bilgece davranmamıştı o zaman. Yaşadıkça öğrenecek bir şeyi, hemen şimdi diye tutturmasa ne olurdu sanki? Bütün bu sorgulamaları bir kenara bırakıp;

— Nerelerdeydin, nice yaşadın şimdiye kadar? Diye sordu. AYN yaşadığı bütün bilgelik serüvenlerini, uğradığı dağı taşı, dereyi tepeyi, denizi gölü, bitkiyi böceği, ovayı çölü, kenti şehri, en çok da karşılaştığı insanları; insanların yüz betimlerine varıncaya kadar anlattı ona. Gördüğü düşü en sona bırakıp bunlardan daha ayrıntılı anlattı: Sokakların telaşlı bir akşamüstünü ağırladığı sırada göğe kara bulutların ağmaya başladığını, bir şeyler ha yağdı ha yağacak derken içini ürperten ısısızlığı, iliklerine kadar işleyen buruk duyguları, tam bu sırada karşı kaldırımda MİM'i gördüğünü ve koşarak onun güneşli gülüşlerine sığındığını, çünkü güldükçe MİM'in ağzından çevreye güneş ışıklarının yayıldığını ve bu ışıkla içinin dışının nasıl aydınlandığını, hatta bir ara iyice şüpheye düşüp bu MİM biraz güneş yemiş olmasın!? Diye aklını zorlayarak kendine bir soru dahi sorduğunu anlattı.

AYN düşüne bir yorum bekliyordu işin gerçeği ama MİM düşü yorumlamak yerine kendisinin düşte görülmesiyle ilgileniyordu içten içe. Demek AYN'ın aklından hiç çıkmamıştı bunca zaman. Peki, bu güneşli gülüşler, ağzından güneş ışığı yayılmalar, hatta güneş yemeler biraz!... Düş MİM açısından güzeldi. Neye yorarsa yorsun mutlu ediyordu onu. Düşüne hala bir yorum bekleyen AYN'a dedi ki:

— Düş bir kuştur, uçar mutluluktan. Turnalar gibi allı pulludur. Bir umuttur, uzun uzak erekli. Hatta babadan oğula, anadan kıza kalan düşler vardır, sen de bilirsin. Şimdi benden bir yorum isteyerek hepsi son mu bulsun, gökte uçan kuşlar yerlere mi konsun istiyorsun? Karşı çıkmadı, güzel bilgiler bunlar dedi AYN, öğrendi bilgileri.

MİM'in öğretileri mutlandırdığı kadar bir özlem de saldı AYN'ın içine: Düş ve kuş... Çocukluğunda yaylalarda gördüğü bin bir türlü kuşu, içi bazen yumurta bazen yavru dolu kuş yuvalarını, koşsan yakalayacakmışsın gibi seken ama kovaladıkça bir türlü yakalanamayan keklikleri, gökte katar katar dizilip giden, yanık türküleriyle yerdeki çobanların da yüreğini yakan allı pullu göçmen turnaları... Ve yusufçuk kuşunu anımsadı bir de... O ötmez adeta acıklı bir öykü anlatırdı sürekli. Öykü acıklı değilse bile onu acıklı anlatan annesiydi. Aylı yayla gecelerinde böyle ne çok şey anlatırdı annesi. Baykuşun bile bir öyküsü vardı. Düş gibiydi her şey. Bu derin özlem şakaklarında bir ağrıya, boğazında bir düğüme kalkıştı AYN'ın. Kendini toparlamasa sesi titreyecek belki gözleri bir başka gizi açığa vuracaktı. Önlem alıp toparlandı ve MİM'e şöyle dedi:

— Biliyorum benim bunca karmaşık yaşantılarım şaşırtmıyor seni ama şaşırarak olanlara derim ki; sizin bilgelik dediğiniz şey bir yüce dağ başındaki yaban armudunun dibine oturup da ilk düşen meyveyi kapıp gelmek değil. Nice gitmek, nice aramak, bulduğu bölük pörçük birçok şeyi alıp toparlamak, yaşadıkça öğrenmek gerek bilgelik için. Umarım biraz anlamışınızdır bu benim kendimden başka her şeyle cenge tutuşmuş halimi. Ama hiçbir şeyle cenk etmedim ben, öğrendim onlardan. Bu yolda tükettiğim yaşamımla neredeyse ben de gönlüm de kocayacaktık. Ama ben gençliğimin anılarını sürekli taze tutarak önlem aldım kocalığıma karşı, güç aldım onlardan. Dedim ki “Gençken coşkun ırmaklardan beyaz köpüklerle durmadan taşardım kendimi. Gür ve beyaz umutlarım olurdu böylece. Irmak boyunca aktığım da olurdu kendimi ara sıra. Gidince tam giderdim, kalınca tam kalırdım ve tam öğrendim öğreneince. Kendimdim çünkü.” Tam bu arada,

— Bak bu dahi bilgeliktendir, diye söze karıştı MİM. İnsanlara bu kadar laf yetiştirmek doğru değil ve bu kadar hazır bilgiler sunmak da. İnsanın emeği geçince bir bilgiye daha kutlu gelir o bilgi ona. Şimdi onları biraz kendi hallerine bırak da insanlık bilgileri öğrenerek bilgeleşen ve birbirlerine ‘cancağızım’ diyebilen bu iki kişinin kavuşma ânını seyreyle. Tabi ki, kendi dışına çıkabiliyor, öznenesne olabiliyorsan.

Bu sözlere gülümseyerek karşılık verdi AYN. Elbette onca öğrendiği şeyler arasında buna dair bilgiler de vardı. Fakat şimdi nesne olmak yerine özne olmayı daha çok istiyordu. Bu yüzden MİM’in açık kollarına atıverdi kendini. Özneliğinin bilincindeydi çünkü. Böyle oldu kavuşmaları.

Şehrin orta yerinde böyle kala kalmak elbette şehirli olmak demek değildi. Şehrin en eski medeniyet havalarını solumadan bu sözün nasıl bir boş söz olduğunu biliyordu AYN. O nedenle ahşap ve kerpiç medeniyetleri arasından geçip eski medeniyet sokaklarında yürüdüler bir süre. AYN’ın adını uluorta söylemekten sakındığı yaşamının iki değerli varlığından ikincisinin önüne geldiklerinde –birincisi MİM’di– artık buradan öteye insanların, kendisinden başka bir şey öğrenemeyeceklerini düşündü AYN. Son bir şeyler öğrensinler kendisinden diye aklında hep bir cennet hayaline denk düşen evinin kapısında öğrencilerine döndü de şöyle dedi en son: Gidin, arayın ve bulun yitik bilgeliliğinizi. Varlığın içini– dışını araştırın aklınız eri/yi/nceye kadar. Bir de bedel ödemecekseniz çıkmayın aşk meydanına. Ancak bedeli ödenmiş aşklar mutlandırır insanı.”

Güneş Boğuldu Denizde*

R Ü M E Y S A D E R İ C İ

17 Eylül 2016 Cumartesi

Ve maviye küstüm o gün.
Bir bardağın içinde boğulur muydu insan?
İçtiğim her yudumda boğuldum.
Savaştım günlerce susuzlukla.
Yenildim...
Sessizce yenildim her gün yeniden.
Onun her gün sessizce vazgeçtiği gibi yaşamaktan...
Gücünün yetmediği her şeye yenildiği gibi.
Bir adam olamayan adama...
Belki de onlarca, binlerce onun gibi adam olamayanlara...
Ölüme yenildi 8 yaşında.
En kıymetlisinin, kanatlarına sığındığının ölümüne.
Ve kanatsız kaldı sekizinde...
Bizim oynadığımız topların inadına yüreğiyle oynandı onun.
Düşüp yaralanan dizlerimize ağlarken biz,
O yüreğindeki yangına bile direnmek zorundaydı
Ağlaması bile yasaktı...
Kan damlarken gözlerinden,
Dişlerini sıktı.
Sessiz olmalıydı.

* Mansiyon

Ağlamak yasaktı!
 Biz ölümden kaçarken,
 O ölümü kovaladı.

Güneş vurdu mezarına. İlk defa bu kadar büyük ve görkemli bir mezar görüyordum. Sustum. Sadece baktım ıslak saçlarımdan damlarken sular. Hiç bu kadar çaresiz hissetmemiştim kendimi. Kaybolmuştu sular da küçük bedeni. Sadece gözleri kalmıştı o an aklımda. Oysa hala anlayamamıştım rengini. Sahi gri miydi yoksa yeşil mi? Şimdi maviye mi karışmıştı tüm bedeni. Elimde yazması kaldı dökülen kızıl saçlarına doladığı. Bu şekilde gitmiş olamazdı değil mi? Yaşanmayan tüm yıllara nasıl böyle veda edebilirdi? Nasıl insan kurulmamış tüm hayallerden vazgeçebilirdi? Onlarca insan aramaya başlamıştı küçük bedenini. Hayır hayır saklambaç oynamanın zamanı değildi. Sular onu geri vermeliydi. Çok uzağa gitmiş olamazdı. Zaten yüzme de bilmezdi... Suyun içinde bulmak için çırpınan onlarca insanın her birine tek tek umutla bakıp, hiçbirinin yüzünü göremedim. Bu karanlık da neyin nesi? Güneş... Güneş bile nöbeti devretmiş gibi... Karardı her yer birden. Elimdeki yazmayla birlikte yığıldım güneşin bile ısıtamadığı soğuk kaldırımlara.

Geçecek dedim kulağına eğilip usulca. Geçecek... Korkma...

2016 Ağrı

12 Eylül

Ağrılarını dindiremeyeceğini onu gördüğüm ilk an anlamıştım. Çok kanıyordu. Çok acıyor olmalıydı. Yarası ne kadar derindi acaba? Eminim benim sandığımdan çok daha derindi. Sadece kanıyordu ama ağlamıyordu. 12-13 yaşlarında, oldukça zayıf 150cm boylarında, açık tenli ve yüzünde bir sürü sevimli çilleri olan bir çocuktü. Ruhu kadın, belki bedeni de ama ne olursa olsun o bir çocuktü. Dudağı patlamıştı, bir çocuk acemiliğiyle başına bağladığı tülbenkten de kanlar sızıyordu usulca. Sanki kızın sakinliği kanına da sinmişti. Kalakalmıştım çocuğun karşısında. Neyse ki kendime gelip hemen yanına yaklaştım. Bilinci açık mı diye kontrol etmeme gerek bile yoktu sanırım. Çünkü o an anlamıştım benim bilincim onunkinden daha kapalıydı. Tek kelime etmeden yarasına dokundum. Konuşmaya mecalim yok der gibi baktı. Belki de Türkçe bilmiyordu. İçimdeki merakı ve soruları bastırıp bu virane sağlık evindeki ilk hastamın yaralarını biran önce pansuman etmeliydim. Sahi onun yaralarını sarmaya yetecek miydi sargı bezlerim?

Yıllardır kullanılmayan bu sağlık evinde tozdan, hayvan pisliklerinden başka hiçbir şey yoktu. Neyse ki yanımda biraz malzeme getirmiştim.

— Uyuşturmadan dikmem gerekiyor. Bu biraz acıyabilir.

— Sorun değil.

Yüzüme bile bakmadan donuk bir ses tonuyla söylemişti bunu. Türkçe bildiği gibi ses tonu ve kelimelerin temizliği de şaşırtmıştı beni. Ses tonu oldukça etkileyiciydi. Buğulu ve yaşına göre onu daha büyükmüş gibi hissettiren bir ses... Tülbendini çıkardığımda yarısından önce ara ara dökülmüş kızıl saçları dikkatimi çekti. Saç kıran olmalıydı. Ama neredeyse saçlarının yarısı çoktan dökülmüştü. İrkildim. Hayır, hayır kanser olamazdı. Bir kere daha allak bullak olan zihnimi toplayıp yaraya baktım. Hala hiçbir tepki yoktu çocukta. Öylece biblo gibi duruyordu karşımda. Sol kulağının 7- 8 cm yukarısında ve yaklaşık 3 cm genişliğinde bir kesik vardı. Muhtemelen oldukça sert bir yere çarpmıştı. Yarası baya açılmıştı. Onu incitmekten korktuğum için usulca atıyordum dikişleri.

— Acele eder misiniz?

— Peki. Ama her gün pansuman için gelmen gerekiyor.

— Gelmeye çalışacağım.

— Mutlaka gel. Bir hafta sonra da dikişleri tamamen çıkarırım. Korkma çok derin değil.

— Çok derin ama korkmuyorum artık.

O son cümleden sonra yutkunamadım. Sadece sustum. O korkmuyordu ama ben korktum sebebini bilmediğim bir şey yüzünden. Acele etmemi istemesine rağmen oldukça yavaş hareket ettim. Neden bilmiyorum ama onu biraz daha yanımda tutmak istedim. Nedenini bilmediğim bunca şeyi öğrenmek istediğimden de emin değildim.

— Tamam bitti. Dikkat etmelisin mikrop kapmasın.

— Tamam, teşekkür ederim.

Sessizce çıktı tokmağı kırılmış, tahtalarının arasından ışık sızan, yıllara çok da direnemeyen o kapıdan. Muhtemelen o çocuktan daha yaşlıdır bu kapı diye düşündüm. Gereksiz her ayrıntıyı düşünüp kendimi yormayı her zaman çok sevmişimdir. Kırık tokmaklı kapıdan zihnimi uzaklaştırıp çocuğu düşündüm tekrar. Acaba nasıl olmuştu yarası? Neden sormadım ki... Küçük bir kız çocuğundan çekinmiş olamazdım. Ama ya duyacaklarımdan korktuysam?

— Boş kuruntulara başladın yine. Kardeşleriyle oynarken düşmüştür muhtemelen.

Kendi kendime konuşmayı bırakıp gözlerimi odada gezdirmeye başladım.

1 hafta önce

Üniversitenin bitmesinin hemen sonrasında sınava girip tercih yaptım işe başlamak için. Maddi açıdan çok iyi durumda olduğumuz söylenemezdi. Sanırım bunun da etkisiyle puanım düşük olmasına rağmen tercih yapmak istiyordum. Kayseri'nin Sarız ilçesinde 3 kardeşim ve anne babamla birlikte yaşıyordum. Diğer kardeşlerim henüz okuyor ve babam da sağlığı el verdikçe çiftçilik yapıyordu. Artık onun omuzlarındaki yükü hafifletmemin zamanı gelmişti. Sanırım sağlık bilimleri fakültesinde okumanın da etkisiyle onlardaki en küçük rahatsızlık bile beni korkutur olmuştu. Belki de gerçekten yaşlanıyordu. Tavanı tahtalarla kapatılmış, 3 odalı, zemini dalgalı bu evi seviyordum. Soğuk betonu onların gülüşüyle ısıtmalarını, o sobadan dökülen isı her gün temizlemek zorunda kalmayı hatta bu yüzden kardeşlerimle tartışmayı bile seviyordum. Onlardan bu kadar uzağa gidebilir miyim emin değildim. Yine de hepimiz için bunu yapmalıydım. Puanlar açıklandıktan sonra uygun olan doğu illerini yazdım. Daha önce gezmek için bile gitmemiştim bu illere. Şimdi yaşamak, oradaki hayatlara şahit olmak için gidecektim. Korkmadım tercihlerimi yaparken. Doğunun her bir köşesini cesurca yazdım. Böyle bir şeyden korkmak acizlikti bana göre. Bundan korkmak orada yaşayan insanlara saygısızlıktı. Biliyordum bayrağımızın dalgalandığı her yerde gölgesi bizi kollayacaktı.

Tercihlerin açıklanmasına 1 gün kalmıştı. Mutfakta ekmek yapmak için hamur yoğuran annemin yanına geçtim. Ne zaman iş yapsa tülbindinin uçlarını boynuna dolayıp arkadan bağlardı. Böyle yaptığı zamanlarda bal rengi gözleri daha da parlar, göz kenarlarındaki çizgileri daha da çok yakıştırdı ona. Ekmekleri pişirmesine yardım ederken iş hayatına ve gideceğim yere dair umutlarımdan, heyecanımdan bahsettim. Hafif gülümseyerek dinledi annem beni sessizce. Sessiz kalmak zorundaydı çünkü ben o kadar heyecanlıyken o korkularını anlatamazdı. Sustu ve dudak kenarlarına biraz tebessüm iliştirdi. Ben ondan daha başarılıydım korkularımı gizlemek konusunda. Gideceğim yer, ya da yaşayacağım hayattan değildi korkum, sadece onlardan o kadar uzak kalacak olmak korkutuyordu.

1 gün sonra tercih sonuçları açıklandı. 7. Tercihim Ağrı ilinin Doğubayazıt ilçesi gelmişti. Buruk bir heyecan sarmıştı tüm bedenimi. Zihnimse paramparça geride bırakacaklarım ve gittiğimde karşılaşacaklarımla. Hiçbir zaman kaygısız rahat bir insan olamamışımdır. Yüzlerce olasılık kurup, zihnimi yormakta üstüme yoktur. Yine de olabildiğince az belli ettim yalnızlığa sarılan kalbimin acıdığını. Otogara kadar gelmek istediler beni yolcu etmek için ama ben kabul etmedim. Daha zor olacaktı otobüs camından onları geride bırakışımı izlemek. Usulca sildim annemin bal gözlerinden dökülenleri. Babamın sarılıp bıraktığı o sıcaklık otobüse bindiğimde hala hissettiriyordu kendini bedenimde. Üzülmesinler diye dişlerimi sıkıp içime akıttıklarımı otobüse bindiğim

an özgür bıraktım. Bu kadarı için izin verebilirdim kendime. Kulaklığı taktım ve fonda Sezen Aksu ve gökyüzünde ben. Yağdım ince ince.

Pazar günü sabaha doğru Doğubayazıt'a ulaşmıştık. Bir sene önce buraya atanan arkadaşım Ayşen yardımcı olmak için otogarda bekliyordu beni. Tamamen yabancı ve yalnız hissettiğim bu yerde tanıdık bir yüz görmek beni mutlu etmişti. Hemen kalacak yer ayarladık ve dinlenmeye çekildim. Bir odaydı kalacağım yer. Eşyalı, mutfağı, tuvalet ve banyosu vardı. Daha önce de duymuştum doğudaki birçok ilçenin gelişmiş olduğunu ve apart kültürünün yaygın olduğunu. Çarşısı küçük olmasına rağmen birkaç kafe bile vardı. Oldukça yaşanabilir görünüyordu.

Pazartesi günü büyük bir heyecanla hastaneye gittim. Hemşire olmak çocukluktan beri hayalimdi ve şimdi buna ilk adımı atıyordum. Görev dağılımı yapılacaktı. Köylerdeki sağlık evleri ve sağlık ocaklarına da dağıtım yapılacağını duyduğum da diğer yeni atanan arkadaşlar gibi ben de biraz tedirgin olmuştum. Ama fark etmezdi. Fark etmemeliydi. Kafamdaki tüm kötü düşünceleri tekrar o taze heyecanla boğup ismimi duymayı bekliyordum. Merkeze 30 km uzaklıktaki bir köye görevlendirilmiştim. Sağlık ocağı yoktu köyde sadece yıllardır kullanılmayan bir sağlık evi vardı. Ama üstesinden gelebilirdim. Her şeyi sıfırdan yapabilirdim. Üstelik sağlık evi kalacağım lojmana bitişik bir oda olduğu için düzenlemek için birçok zamanım olacaktı.

Diğer günü beklemek yerine bugünden yola koyulmaya karar verdim. Başhekimle görüşüp biraz malzeme temin edip eşyalarımı toplayıp bir taksi çağırdım. Gidene kadar o bomboş arsalara, birbirinden uzak, etrafi çevrilmiş evlere baktım. Ne kadar da gizemli ve soğuk bir görüntüyüdü. Yine de tüm önyargılardan sıyrıldım. Her şey güzel olacaktı.

- Kızım biraz zor olacak senin için. Buralar soğuktur.
- Kayseriliyim amca ben alışığım soğuğa.
- İnsanları da sert durur ama alışınca sana sahip çıkıp kollarlar.
- Alışırız alışırız zamanımız çok olacak.
- Geldik kızım. Bak şu soldaki ev kartımı da al ihtiyacın olursa ara mutlaka.
- Teşekkür ederim her şey için. Kolay gelsin.

Kartı alıp taksici amcanın gülümsemesinin sıcaklığıyla eve doğru ilerledim. Hemen yol kenarında, oldukça eski taş bir evdi. Kapısı dışında dışarıdan oldukça sağlam görünüyordu. Yaklaştım yavaşça kapıya, kalp ritmim arka fonda... Genelde olumlu düşünebilen biri olmama rağmen bu evin beni zorlayacağını kapı aralığından baktığımda anladım. Kapının önündeki 3 basamağı çıktuktan sonra eski kapı tokmağına dokunmam kapının açılması için yeterli oldu. Kapısına rağmen içerisi çok da kötü sayılmazdı. Belli ki yıllarla

iyi başa çıkmıştı. Üstelik kapının eskimiş kırık tahtaları arasından sızan ışık da hoşuma gitmişti. Ama yine de her zaman bu içeri sızanın ışık olmayacağını çok iyi biliyordum. Eşyaları ışığın sızıp kaldığı köşeye bırakıp etrafı incelemek için doğrulduğum sırada kapıda bir kız çocuğu belirdi. Sanki geleceğimi biliyormuş gibi.

12 Eylül akşamı...

Eski de olsa hala işe yarayacak durumdaki muayene masasına takıldı gözüm. Muayene masasında değil aslında küçük kızın yatağın eski naylon örtüsüne bulaşan kanında kilitlendi gözlerim. Alışık olduğum bir sahneydi bu. Ama yaradan çok saçındaki dökülmeler takılmıştı aklıma. Sonraki gün tekrar geleceğini umarak erteledim zihnimdeki her şeyi ve tekrar odayı incelemeye devam ettim. Daha sağlam görünen ilaç ve malzeme dolabına yaklaştım. Doğal olarak hiç ilaç ve malzeme yoktu çünkü yıllardır kullanılmamıştı burası. Sağlık evinin içinden açılan kapıdan kalacağım tek odalı yere bakmak için kapıya yöneldiğim sırada birkaç kişinin sesini işittim. Biraz tedirgin olsam da açık kapıyı bile tıklatıp müsaade var mı diye soracak incelikte olan 50 li yaşlardaki beyefendi ve yanındaki iki genci görünce biraz rahatladım. Konuşacak birilerini görmek iyi hissettiriyor ve içimdeki yalnızlık hissini kısa süreli de olsa atmamı sağlıyordu.

— Tabi buyurun.

— Ben Osman. Bunlar da oğullarım. Resul ve Aydın. Köyün muhtarıyım ben. Hoş geldiniz köyümüze.

— Hoş buldum. Ben de Güneş memnun oldum.

Sesindeki sevecenliğe rağmen oldukça sert ve katı görünen, 180 cm boylarında 100 kilo civarında olan bu adamın karşısında nasıl davranmam gerektiğini kestiremeyip sadece hafif bir tebessümle yetindim. Tokalaşmak için elimi uzatmak çok da doğru bir davranış olmazdı muhtemelen. Neyse ki gülümsememe karşılık vermesi biraz rahatlatmıştı beni. Yine de muhtemelen sigaradan sararmış olan dişlerini gösterecek kadar büyük bir tebessüm değildi bu. Gömleğinin cebindeki sigara paketi (markası belli olmayan) ve içeri girdiğinde odaya yayılan sigara kokusu dişlerini çoktan ele vermişti muhtar amcanın. Yine saçma düşüncelerle zihnim dağılmışken, muhtar beyin sesiyle kendime geldim.

— Bir ihtiyaç olursa şu aşağıdaki mavi ev benimdir. Kalacağın odaya da birkaç eşya ayarlayıp siz gelmeden yerleştirmişiz.

— Çok teşekkür ederim. Henüz odaya bakma fırsatım olmadı. Ama bir ihtiyacım olursa mutlaka yardımınızı isterim.

Muhtarın ve iki oğlunun gitmesinin ardından hızlı geçen son saatlerde bakmayı unuttuğum telefonu aradı gözlerim. Muayene masasının üstünde duruyordu. Muhtemelen hat her yerde çekmediği için bir keşife çıkmam gerekecekti. Ayşen'i aramayı tamamen unutmuştum. Kalacağım odaya da baktıktan sonra Ayşen'le uzun bir telefon görüşmesi yapıp sağlık ocağı ile kalacağım oda arasındaki oldukça sağlam görünen demir kapının kilidini kontrol edip yatağıma uzandım. Hangi saçma düşüncede gezinirken uyuyakaldığımı hatırlamıyorum.

13 Eylül Salı

Sabah erkenden kalkıp ilçe merkezine gidip biraz daha malzeme getirmeye karar verdim. Kahvaltıyı da orada arkadaşlarımla beraber yapabilecektim. Ama aklım dün gelen kız çocuğundaydı. Ağrı kesici merhemi unutmamalıydım ve çok oyalanmadan köye dönmeliydim. Bugün kırık tahta kapının ve birkaç bozuk çeşmenin tamiri için de muhtar adam getirecekti. Bu yüzden hızlıca kahvaltımı yapıp, malzemeleri toparlayıp taksici amcayı aradım. Yolda giderken de bal gözlümü arayıp benim iyi olduğumu bilmesi için tüm ayrıntıları ona bir bir anlattım. Muhtarın karşılamasından, ben gitmeden bana eşyalar hazırlamasından, karşılaştığım kızıdan, köy yolundaki o bomboş ucu bucağı görünmeyen yeşil tarlalardan, geniş avlulu birbirinden ayrı duran evlerden... Annemin içi biraz olsa da rahatlamıştı.

Arabadan indiğimde ismini henüz bilmediğim kız çocuğu ikinci basamakta oturmuş, eline aldığı uzun ince ot parçalarına bakıyordu. Yanına yaklaştım. Gri mi yeşil mi olduğunu anlayamadığım gözlerine vuran güneşe bile kızgın bakıyordu. Tam gülümseyecekken çekingen bir şekilde yuttum tebessümleri. Gözlerime kaçamak bir bakış atıp uzun sürmesin dedi, küçük bir kıza göre biraz fazla cüretkâr bir ses tonuyla. Bu defa sinirlenmeye başlamıştım yine de bunu bastırmalıydım.

— İçeri geçelim. Senin için ağrı kesici merhem getirdim.

— Gerek yok ağrıyorum.

Muayene masasına oturduk ve yarasına baktığımda dikişlerin açıldığını gördüm.

— Nasıl ağrımaz? Dikişlerin açılmış! Sen betondan ya da demirden falan mısın? Sesin bile ne kadar donuk ve soğuk.

Bunları söylediğime inanmadım o an ama biran boş bulunmuştum. Haksız da sayılmazdım yine de patavatsızlığım karşısında gözlerim büyüdü ve daha fazlasını kaçırmamak için ağzımı kapattım ellerimle. Sonra onun gözlerine baktım bir tepki

görebilmek adına. Hala sakindi. Ve ben sakinliğinden cesaret alıp biraz konuşmaya çalışmalıydım. Küçük bir kız nasıl bu kadar gizemli olabilirdi ki?

— Adın ne?

— Avbin.

— Ne kadar farklı bir isim.

— Evet, annem koymuş. Bu dünyaya bıraktığı tek iz sanırım.

İlk defa bu kadar uzun bir cümle kurmuştu. Ve kurduğu o cümlenin ağırlığını içimde hissettim. Ürperdim. Bir kez daha korktum bilmediklerimi öğrenmekten. Soru sormaya çekindim annesine ne olduğunu merak ediyor olsam da... Nasıl biriydi ki böyle bir kız yetiştirebilmişti. Yaşından çok daha olgun ve o soğuk duruşuna rağmen gözlerine bakınca insanın içini ısıtabilen bir çocuktuktu o. Eminim onun da ağız dolusu kahkahalara, oyun oynarken düşüp ağlamaya, yemeği eliyle yiyip azarlanmaya, sokakta çamurdan evler yapmaya, okula geç kalmaya en çok da anne sıcaklığına ihtiyacı vardı. Belki de yaşıyordu. Sahi neden yaşamasın ki her şey yolundadır belki sadece ergenlik döneminde olduğu içindir bu gizemli ve acılı havası. Hangimiz böyle değildik ki! Ne kadar süre bunları düşünüp ellerim Avbin'in saçında beklediğimi bilmiyorum. Sesiyle kendime geldim.

— Bitti mi?

— Evet pardon dalmışım. Şu sargı bezini de sarınca tamam. Ama daha dikkatli olmalısın.

— Tamam, teşekkür ederim.

— Yarın yine gelmelisin mutlaka.

— Geleceğim.

Gülümsedim Avbin kapıya doğru yöneldiğinde. Neyse ki o görmemişti. Gülümsemek yasaklanmış ve kötü bir şey olarak öğretilmiş gibiydi bu çocuğa. Tebessümleri ondan gizlemek bir süre daha mantıklıydı. Sonuçta ilk hastam belki de ilk arkadaşım olabilirdi. Bu yüzden bir çocuk bile olsa onun sınırlarına saygı duymalıydım. Yine de yarın geldiğinde ona daha çok soru soracağıma emindim. Ben zihnimdeki denizde çırpınırken kapı çaldı. Muhtar bey tamirci getirmişti. Belli ki ilçeden gelen biriydi. Köydekilerin genelde çalışmayıp çocuklarını çalıştırarak geçindiğini gelmeden önce duymuştum. Tabi yine de söylenenlere kulak asmayıp gördüklerime inanmayı tercih etmeliydim her zaman. Zaman her şeyi gösterecekti. Peki, gerçekten her şeyi göstermeli miydi?

14 Eylül Çarşamba

Sabahın ilk ışıklarının sessizce pencereden süzülüp yüzüme kondurduğu öptükle gözlerimi açtım. Bir süre kısık gözlerimle güneşe, güne gülümseyerek öylece uzandım. Saat henüz altıydı. Ama pencereden dışarı baktığımda gördüğüm manzara rüyaları yenerdi her türlü. Doğrulup yatağımın hemen yanındaki pencereyi yaklaştım. Krem perdeleri aralayıp davetsiz misafirimi, güneşi selamladım. Böyle idarelik tebessümlerle de değil üstelik ağız dolusu gülümseyerek. Gülümsemek her zaman iyi hissettirmiştir en zor anlarımda bile. Güneşin doğuşunu gördüğüm her gün tekrar doğabileceğime her şeye en baştan başlayabileceğime inanırdım. Ne kadar da şanslıydık. Sonra evin hemen önündeki iki ağacı izlemeye koyuluyorum. Dallarının kıvrımı yapraklarının tüm zayıflığına rağmen sıkı sıkıya tutunması... Biz o yapraklardan çok daha güçlüyüz diyorum. Her şey hiç bir zaman güzel olmayacak. Sen güzel yapacaksın. Ve başarmak istediğin şeyleri değil uğruna çaba harcadığın şeyleri kazanacaksın. Kaybettiğin her yaprak kendi seçimini yapacak. Sen ona gövdeni uzatsan da kimi yapraklar düşecek. Kimisi ölüp tekrar dirilecek... Derin bir nefes alıp yaşamının güzelliğini anımsıyorum. Ah saat ne çabuk yedi olmuş! Kalkıp bol sütlü bir kahve yapıp tekrar yatağıma dönüyorum. Sarah Jio nun “Mart menekşeleri” kitabı ile Mümin Sekman’ın “Her şey seninle başlar” kitabını alıyorum. Keşke iki gözüm aynı anda farklı kitapları okuyabilse diye geçiriyorum içimden. İkisi de daha önceden okuduğum kitaplar olmasına rağmen tekrar tekrar okumak istiyorum. Kitapların her sayfasında umut var, ve gerçek hayattan çok daha fazlası. Gerçek insanlardan çok daha iyi insanlar var kitaplarda. Ve gerçek hikâyelerdekenden çok daha mutlu biten sonlar... Ve şiirler... Bir cümleye hatta eksik devrik bir cümleye sığan bir sürü acı var. Bir sürü tecrübe ve yaşanmışlık var. Artık yaşanması çok da mümkün olmayan gerçek aşklar var. Bunların bir zamanlar da olsa var olduğuna inanmak ve görmek bana umut veriyor. Çöle dönen yüreklerimizde gözlerindeki bir damla ile nefessiz kalacağım birini beklemeyi öğretiyor. Geleceğine inandırıyor. Annemden rengini babamdansa hafif çekikliğini aldığım gözlerim umut ve sevgiyle bir kez daha kısıyor. Sonra iki kitap da kucağımda öylece dururken Can Yücel başlıyor...

*Yerin seni çektiği kadar ağırsın
Kanatların çırpındığı kadar hafif..
Kalbinin attığı kadar canlısın
Gözlerinin uzağı gördüğü kadar genç...
Sevdiklerin kadar iyisin
Nefret ettiklerin kadar kötü..
Ne renk olursa olsun kaşın gözün
Karşındakinin gördüğüdür rengin..*

*Yaşadıklarını kar sayma:
Yaşadığın kadar yakınsın sonuna;
Ne kadar yaşarsan yaşa,
Sevdiğin kadardır ömrün..*

Bugün Avbin'in pansumanını yaptıktan sonra ilçe merkeze Aysen'i ziyarete gitmeyi düşünüyorum. Canlı müzik olduğunu ve değişikliğin iyi geleceğini söylüyor ve içimden geçiriyorum şu sıralar zaten oldukça fazla değişikliğe adapte olmaya çalıştığımı ve her şeyin yolunda olduğunu. Ama tabi ki onu kırmak da istemiyorum ve gerçekten merak da ediyorum buradaki canlı müzikte söylenen şarkıları ya da insanları, kafeleri hatta menüleri, yemeği çok özlediğim hamburgeri nasıl yaptıklarını bile merak ediyorum. Ah biran hamburger için kalp ritmimim değiştiğini hissedince oburluğumu ve koruyucu kalkanımı (göbeğimi) anımsıyorum. Yine de 168 boyunda olmam birazcık ortalığı toparlıyor. Yine de 75 kilo olduğum kilometrelerce öteden fark edilebilir bir gerçek.

Öğlene doğru pencereden dışarıda koşturan, okula giderken köy yolunda birbirini kovalayıp kavga eden çocuklar dışında da birilerini görüyorum. Avbin bu diyor. Hala yarasından dolayı okula başlamamış sanırım diye geçiriyorum içinden. Avbin'in yanındaki adam babası olmalı. Uzun, cılız, oldukça soğuk ve sürekli çattığı için olsa gerek kırışan alnı onu daha da sinirli göstermiş. Avbin şanslı ki annesine benziyor olmalı diye geçiriyorum içimden.

Adam kapıda beklerken Avbin tedirgin ve aceleci bir şekilde yaklaştı yanıma. Her zamanki olduğundan çok farklı görünüyordu. Hemen muayene masasına oturup acele eder misin dedi yüzüme bile bakmadan. Ağlamış mıydı? Sesindeki korku, gözlerindeki buğu nedendi? Babası mı kızmıştı?

— Baban mı dışarıdaki?

— Hayır. Başka soru sorma acele et lütfen.

Korkmuştum onu zor durumda bırakmaktan bu yüzden susup hızlıca pansumanını yaptım.

— Yarın mutlaka yine gelmelisin.

— Gelmeye çalışacağım. İyi günler.

— Güle güle dikkat....

Devamını söyleyemeden koşar adımlarla çıktı kapıdan. Gözümde kulağımda kapıdaydı. Kapıdaki otuzlu yaşlarındaki adamın sesini duymak için kapıya yaklaştım.

— Aferin. Çok konuşma ve gerekmedikçe gelmeyesin bir daha. Babamı kızdırma sakın.

— Yarın yine gelmem gerekiyor.

— Amma da büyüttün küçücük bir yarayı. Nasıl yaralandığını sormuş mudur? Bir şey demiş misen?

— Sormadı.

— Hah iyi. Çok soru sorarsa söyleyesen. Babam nasıl olduğunu ona gösterir.

İğrenç bir ses tonuyla kısa bir gülme sesi duyuldu bunun arkasından ve sustular. Kim olduğunu bilmediğini bu adamın babası mı bu hale getirmişti Avbin'i?

Akşam Ayşen'in yanına gideceğimi tamamen unutmuşken telefonum çaldı. Sesimden anlamış olmalı keyifsiz olduğumu ısrarla gitmem için ikna etti beni. Ayşen'in ısrarına yenik düşsem de hiçbir şarkıyı hatırlamıyorum o akşam söylenen.

Yarın olmalı...

15 Eylül Perşembe

Sabah erkenden kalkıp Avbin'i beklemeye başladım. Kahvaltı yerine tercih ettiğim kahvemi yudumlarken kapı tıklandı. Gelen yaşlı bir teyze ve torunu olduğunu tahmin ettiğim 12 yaşlarında bir kız çocuğu vardı. Teyze Türkçe bilmediği için torununu tercüman olarak yanında getirmişti. Buradaki insanların farklılıklarını, hayatlarını seyretmek ilham vericiydi. Zorlu hayatlarını izlemek, hayatımdaki zorlukların gözümde küçülmesine, katlanılabilir olmasına sebep oluyordu. Teyze gittikten sonra birkaç hasta daha geldi. Ama Avbin gelmedi. Güneş batmaya yakın saat 18.10'u gösterirken muhtarın evinin yolunda buldum kendimi. Gündüz biraz tandır ekmeği, süt, yoğurt ve peynir yollamıştı oğluyla. Bir sıkıntım olduğunda mutlaka uğramamı da söylemişti. Onun sıcakkanlılığını ve iyi niyetini hissettiğim için evine doğru yola koyuldum.

11- 12 yaşlarında çok güzel ve güler yüzlü bir kız çocuğu açtı kapıyı.

— Merhaba. Muhtar bey müsait mi?

— Çağırayım hemen.

Baba hemşire gelmiş. Seni soruyor. (Köyde herkesin kısa sürede beni tanınması garip gelmiyordu artık. Aksine beni mutlu ediyordu.)

— Hoşgelmişsen Güneş kızım.

— Hoşbulduk. Kusura bakmayın rahatsız ediyorum bu saatte.

— Estağfurullah. Buyur içeri gel.

İçeri geçiyorum çekingen bir tavırla. Bunu fark etmiş olmalı ki eşini ve çocuklarını çağırıyor yanımıza. Kocaman yer minderleriyle dolu bir odaya geçiyoruz. El dokuması bir halı hem yerde hem de duvarda asılı. Odanın tam ortasında bir odun sobası. Kim bilir belki kışa hazırlık belki de buralarda sobalar hep kurulu duruyordur odalarda. Çekingen bile olsam meraklı yanım ağır basıyordu hala. Gözlerim tüm odayı tavaf ederken 30'lu yaşlarında bir kadın ve 7 tane 3- 15 yaş aralığında çocuk odaya girdi. Birden doluverdi o kocaman oda. Farkında olmadan sıcak bir gülümseme yayıldı yüzüme. Buna karşılık odaya giren insanların yüzünde de aynı gülücükler yerini aldı. İçim sıcacık oldu birden, bir yandan da canım acıdı. Ailem aklıma geldi. Aile özlemi sarstı beni. Buradaki sorunlarla uğraşırken bu acıyı öteleyebilmişim, bastırabilmişim. Karşımdaki çocukların tek tek isimlerini söyleyip kendilerini tanıtmalarının ardından tekrar kendime gelip gülümsedim. Hepsi muhtar beyin çocuklarıydı. 4 kız ve 3 erkek. Önce tanıştığım 2 oğlu ise dışarıda çalışıyordu. Muhtar bey 4 ve 2 yaşlarındaki kız çocuklarını dizine oturtup diğerlerini yan odaya gönderdi.

— Bir hasta geliyordu. Kafasından darbe almış ve 6- 7 tane dikiş atmıştım ama bugün pansumana gelmedi. Dün onu getiren bir adamla konuşmalarına kulak misafiri oldum ve biraz tedirgin oldum.

— Adı nedir kızımızın.

— Avbin. Soyadını bilmiyorum. 12- 13 yaşlarında.

— Halil'in kızını diyorsan. Ufak tefek sevimli bir çocuktur. Annesi Zehra 4 sene öne vefat etmiştir. Avbin evin en küçüğü. 4 abisi vardır.

— Ailesi nerde peki babasıyla konuşma şansım var mı?

— Ailesi gitmiştir kızım başka köye. Avbin'in kimsesi yok buralarda.

— Kimle kalıyor peki? O adam kimdi o zaman?

— Kocasıyla kalıyor. Avbin'i 50'li yaşlarında bir adamla evlendirmişler. Başlık parasıyla... Hasandır kocasının adı. Hasan'ın oğulları vardır. Onlar getirmiştir büyük ihtimal. Geçen sene verdiler Avbin'i.

Veremek değildi bu. Satmışlardı küçücük çocuğu ve yüzlerce, binlerce insan susmuştu. Suçsuz yere idam edilirken bir kız çocuğu herkes oynamıştı idam sehпасının etrafında. Altınlar takılmıştı yıkılan hayallerine. Öldürülen çocukluğuna kırmızı kurdele bağlanmıştı. Dedesi yaşında bir adamın kollarına terk edilmişti bir çocuk. Her gece ölürken o,

herkes vicdanını susturup sakince uyumuştı. O ölüme uyanırken bizler güneşi seyredip hayaller kurabilmiştik. Sahi hiç hayali yok muydu Avbin'in? Neden gülümsemediğini anlamıştım artık. Tüm gülüşlerini başlık parasıyla satmışlardı onun. Dökülen saçları ve kanayan yarası geldi aklıma. Şimdi anlıyordum neden yarasının acımadığını. Çok daha fazlasına katlanıyordu çünkü.

Hiçbir şey söylemeden, sessizce çıktım muhtarın evinden. Gözümün önüne geldi Avbin'in yüzü. Kendimle bile konuşacak mecalim kalmamıştı.

16 Eylül Cuma

Yine çok güzel gülümsüyordu güneş. Anlıyor gibiydi canımın nasıl sıkıldığını ve iş birliği yapıyor gibiydi bahçedeki sevimli keçiyle. Birbiriyle boğuşan yavru köpeklerle... Gövdesine çocukların dolduğu mutlu bir ağaçla... Hepsi işbirliği yapıyordu beni güldürmek için. Sonra kızdım gördüğüm her şeye sessiz sessiz bağırdım. Benim ihtiyacım yok sizlere! Avbin'e yardım etmeliydiniz onu güldürmeliydiniz! Açılan kapının gıcirtısıyla kendime geldim. Aman Allah'ım Avbin bu! Şaşkınlığımı görüp gülümsüyor ve bu beni daha da şaşırtıyor. Bir anne sıcaklığıyla ona sarılmak geliyor içimden, yapamıyorum. Ben de gülümsüyorum. Oysa ağlamak geliyor içimden onun küçücük bedeniyle katlanması gerektiğini düşündükçe. Utanıyorum... Mutluluklarımdan, hayallerimden... Yaşadığım ve saçma sapan sebeplerle yarım bıraktığım aşklardan. Şans vermediğim insanlardan... Her birinden tek tek utanıyorum. Ağladığım, uykusuz kaldığım o basit acılardan utanıyorum onun gülüşüyle...

— Hoş geldin. Gelmeyeceksin sandım.

— Dün işlerim vardı o yüzden gelemedim.

— Gelmene sevindim. Yaran iyileştiğinde de gelmelisin ziyaretime. Biliyorsun hiç arkadaşım yok burda.

— Tabi gelirim.

(Ve yine gülümsedi. Gülümserken inanılmaz güzel görünüyordu.)

— Seni gülümserken görmek gerçekten çok güzel. Bunu neye borçluyuz?

— Bugün rüyamda annemi gördüm. O yüzden sanırım.

Gözlerinde kaldım öylece. Hala gülümsüyordu ama ben gülümseyemedim. Bildiklerimi belli etmemeliydim. Dertleşmek ister gibi bir hali vardı. Sadece annen nerde ki? Demekle yetindim.

— Cennette. Hayır hayır üzülme. Cennet bu dünyadan daha güzel annem öyle söyledi.

— Kesinlikle öyle olduğuna eminim.

— Bir gün ben de annemin yanına gideceğim.

— Zamanı geldiğinde hepimiz gideceğiz ve umarım cennet olur gideceğimiz yer. Senin durumun daha umutlu ama benimkine göre.

Gülümsedik. Ortam biraz da olsa yumuşamıştı. Avbin'in yarasını tamamen unutmuş sohbete koyulmuştuk.

— Senin ismin ne?

— Güneş.

— Güzel bir isim. Senin için her sabah onu görmek umut verici olmalı.

— Evet. Öyle gerçekten. Senin ismini ilk defa duyuyorum ben. Avbin... Anlamı ne peki?

— Su gören. Annem hayattayken suyu gördüğünde huzura kavuşacaksın derdi hep.

— Gördün mü peki ne hissettirdi?

— Hayır. Çeşmede ki ya da köyün ortasından geçen kirli dereден başka su görmedim.

Gülümsedik karşılıklı. Bu içimdeki acıma duygusunu bastırmak, ona belli etmemek içindi. Avbin devam etti,

— Bir gün görmeyi çok istiyorum ucu bucağı olmayan suları. Annemin dediği gibi onu gördüğüm gün huzur bulacağıma inanıyorum. Dört yıldır kurduğum tek hayal bu. Fazlası imkansız ötesi benim için.

— Belki ben yardım edebilirim sana bu konuda.

— Gerçekten mi? Nasıl?

Gözlerinde gördüğüm o umut ne kadar da yakıcıydı. O heyecan, insanı vicdanından asardı ipe...

— Van buraya çok uzak sayılmaz. Ordaki gölü gezebiliriz. Hem ben de hiç gitmedim arkadaşlık edersin bana olmaz mı?

— Tamam ama...

— Biliyorum durumunu. Muhtarla konuştuk dün. Sen gelmeyince merak edip ona sordum seni.

— O yüzden muhtar amca dün bize geldi anlaşılan. Teşekkür ederim beni düşündüğün için.

Gülümsedi ve o sıcacık gülümsemesine bir kere daha sımsıkı sarılmak geldi içimden. Gözlerim dolmuştu o güzel gözleriyle bana bakarken.

— Ne dedi muhtar bey?

— Çok fazla duyamadım. Ama Hasan bir tek onu dinler. Ne dediyse iyi şeyler demiş olmalı ki beni bugün yanına gönderdiler.

— Sevindim buna. İlk günden ısınmıştım zaten muhtar beye. İyi birine benziyor. O zaman planımıza onu da dâhil edersek işlerimiz kolaylaşabilir.

— Evet kesinlikle. Kafamdaki yara Hasan'ın yüzünden oldu. Onunla uyumak istemediğim için beni döverken... Bu duyulacak kötü bir şey olacak diye çok korkuyor. Sanırım bunu kullanabiliriz.

Küçük bir kıza göre oldukça zekiydi. Ve ilk defa bu kadar heyecanlı ve istekli. Ben de heyecanlanmıştım.

— Muhtar beyle konuşup yararı hastanede doktora göstermemiz gerektiğini, kalıcı bir hasar olup olmadığını anlamak için tomografi çektirmemiz gerektiğini söyleriz. O da Hasan'ı ikna edebilir belki.

— Evet. Kesinlikle etkili olacaktır bu. Yarın gidebilir miyiz peki?

— Hafta sonu hastanenin acil bölümü açık olur sadece.

— Ama onlar bunu bilmez ki.

— O zaman şansımızı deneyelim.

Gülüştük ve benim yapamadığımı Avbin yaptı. Sımsıkı sarıldı bana. Sıcacık ve içten... Sonra vedalaşıp işe koyulduk. Eğer plan işe yararsa sabah sekizde gelecekti yanıma.

Cumartesi sabah sekiz

Saat altıda kalktım. Zaten yatsam da heyecandan ve meraklan uyuyamıyordum. Muhtarla konuşmam iyi geçmişti ama Hasan izin vermiş miydi Avbin'e? Saat sekize doğru çirkin gülümlü adamla Avbin geldiler. Biran adamın da geleceğinden korksam da bir kaç bir şey söyleyip iki dakika sonra uzaklaşmıştı. Hemen taksiyi arayıp Avbin'in ile son hazırlıkları da yapıp yola koyulduk. Saçına doladığı yeşil yazması gözlerini daha da güzel göstermişti. İnce küçük bedenini mavi elbisesi sarmıştı. Yetişkin ayakkabısına

benzemeyen çocuksu ayakkabıları... Elinden alınan çocukluğundan geriye kalan tek şey olmalıydı. Neyse bugün can sıkıcı şeyler düşünmemeliydim. Yol boyunca bana gördüğüm yerleri ve denizleri anlattırdı. Ailesinden bahsetti. Abilerinden birinin onu evlendirmelerine karşı çıktığı için evden kovulduğunu ve bir tek onu özlediğini söylüyordu. O anlatırken abisiyle nasıl buluşturabileceğimin planlarını yapmaya başlamıştım bile. Küçük arkadaşım bana iyi gelecekti. Güneşin yangınına söndürecekleri sular.

Sonunda göle ulaşıştık. Avbin'in gözleri ıslı ıslı. Neredeyse ağlayacaktı mutluluktan. Henüz kahvaltı yapmamıştık göl kenarında çay ve simit, poğaça satan bir amca vardı. Seyyar arabasının etrafında da küçük tabureler. Orada oturup bir şeyler atıştırdık. Simite uzun uzun baktı Avbin. İlk defa yiyecekti çünkü. O an yediğim tüm simitler boğazıma dizildi. Nasıl olabilirdi ki?

— Bir tek ben değil, köydeki çoğu çocuk bilmez bunun tadını. Televizyonda görüyordum ama tadına ilk defa bakacağım. Çok şanslıyım diğerlerine göre.

Ben de televizyonda görüyordum, doğunun ücra yerlerindeki hayat şartlarını dizilerde. Abartı olduğunu, gerçek olmadığını düşünüyordum. Ta ki bu köyde yaşamaya başlayana kadar. Gidip görmeliyiz onları ve değerini anlamalıyız elimizdekilerin. En büyük yargıç vicdandır. Yargılamalıyız vicdanlarımızı.

Bir şeyler atıştırdıktan sonra Erciş merkezini gezmeyi, tatlı bir şeyler yemeyi teklif ediyorum. Avbin'i ikna etmek oldukça zor oluyor. Gölün kenarından ayrılmak istemiyor. Tekrar geleceğimizi söyleyerek ikna ediyorum onu. İskelenin olduğu kısmı gezelim geldiğimizde diyorum. İlçe merkezde bir bijuterinin bizim deyimimizle tokacının önünde duruyor Avbin. Dikkatle camdaki gümüş rengi üzerinde yine gümüş renginde çiçek olan bir tokaya bakarken gözleri doluyor. Hemen satın alıp uzatıyorum gülümseyerek ama o ağlamaya başlıyor. Tokayı avucunda tutuyor sıkıca.

— Takmamı ister misin?

— Evet. Annemin de aynısından vardı. Onu çok özledim.

Ne diyebilirdim ki. Ne denirdi? Anlaşılabilecek bir acı mıydı ki bir çocuğun annesizliği? Kokusu yoktu artık annesinin. Silinmişti çoktan kıyafetlerden de. En zor anlarında koştuğu, dizine yatıp saçlarına dokunan parmaklarıyla huzur bulduğu insan yoktu. Onu tüm dünyaya karşı koruyan meleği yoktu. Bir yokluk nasıl anlaşılabilirdi? Nasıl kabul edilebilirdi en sevdiği insanı bir daha göremeyecek olması... Sustum avaz avaz sustum.

— Hadi iskeleye gidelim artık.

Küçük elinden tuttum. İskeleyle doğru yürüdük. Biraz da olsa kendine gelmişti suyu görünce. Öylece yürüyordu yanımda. Gözlerime baktı güzel gözleriyle saat 12 civarıydı. Güneş vurmuştu gözlerine biraz kısarak baktı. Gülümsedi.

— Teşekkür ederim her şey için.

— Ben teşekkür ederim bana çok şey öğrettin ve eminim daha çok şey öğreteceksin.

— Bence bazen her şeyi öğrenmemek daha güzeldir.

Onu ilk gördüğümde zihnimde oluşan tek soruydu bu: Her şeyi öğrenmeli miyim?

Bir kere başladık devamını getirmeliyim diyerek gülümsedim. Bu kasvetli konuşmaları yaparken iskeleyle ulaştık. İskelenin en ucuna oturup ayaklarımızı sallayıp konuşmaya devam ettik.

— Fotoğraf çekilelim mi?

— Hayır. Fotoğraflar can yakıcı bir şey bence. Dünyadan silinemezsin fotoğrafın olursa.

— Neden dünyadan silinmek istesin ki insan?

— Dünya kötü çünkü. Adaletsiz. Acı verici ve yaşlı adamlarla dolu.

Yine yutkunamadım.

— Kendini suçlama hiç bir şey için.

— Ne demek istiyorsun?

— Bak güneş vurdu sulara. Suyu aydınlatan sensin.

Söylediklerinin ardından gülümsemiş olsa bile tüm cümleler ağırlaştırıyordu beni. Bu kasveti dağıtmam gerekirdi. Yol kenarında pamuk şeker satan bir amca vardı.

— Hemen geliyorum. Suyu çok yaklaşma.

Pamuk şekerleri alıp Avbin'i izledim uzaktan. Güneşe uzatıyordu ellerini. Gerçek değildi sanki bir resim gibiydi. – Sence de çok güzel değil mi? İnsanın suya karışması geliyor. Sanki ölümsüz olacaktım gibi.

— Evet gerçekten çok güzel. İzlemek huzur veriyor.

— Az önce sana dokundum gördün mü?

— Güneşe dokunamazsın şaşkın şey.

— Dokundum ve sen de hissettin serinliği. Çok yanmanı istemedim. Çok yanma olur mu?

— Ama bu benim görevim.

Gülüştük parlayan güneşin altında, ışıldayan suların üstünde.

— Benim yüzümden yanma. Sular iyi gelmeli sana.

Ve bıraktı kendini öylece. Gitmişti ölüme. Annesine... Gözlerimin içine bakıp gülümseyerek bırakmıştı kendini mavinin koynuna.

— Hayır. Hayır bu olmadı. Avbiiiiinnnnnn! Yardım edin lütfen yardım edin. Lütfen yardım edin.

Bir sürü insan toplandı etrafa, sudan çıkarmışlardı beni zorla. Baktım her birinin yüzüne tek tek Avbin orda olmalıydı. Hayır, sular bu kadar acımasız olamazdı. Huzura böyle kavuşmuş olamazdı. Her birine tek tek baktım insanların her birine kördüm. Sonra bir kaç metre ilerideki sağlık ekiplerini gördüm. Bana doğru geliyorlardı. Hayır dedim ben iyiyim. Avbin! Avbin'e yardım edin. Üzgünüz dediler. Üzgünüz ne demektir? Hata işlemiş olmalılar dedim. Boş verdim. Avbin diye koştururken etrafta kurtarılamadılar dediler...

Ve senin yeşil yazman kaldı geriye çocuk.

Kuramadığın hayaller,

Kavuşamadığın gülüşler...

Çalınan çocukluğun kaldı.

Oynayamadığın oyunlar,

Seni görmeyen vicdan (sız) lar kaldı

Çılgınlıklarını duymayan,

Yarınlarını 3- 5 kuruşa satan insanlar kaldı.

İşıldayan gözlerin,

Suya karışırken ki gülümseyişin kaldı.

Sen kaldın çocuk!

Bütün dünya silindi sen kaldın.

Senin gibi yüzlercesi kaldı.

Küçük bedenlere gelinlik diye giydirilen kefenler kaldı.

Hanım Nine*

H A S A N E J D E R R H A

Hanım Nine, onca yaşına rağmen bıkmadan anlatırdı yaşadığı o cümle güzellikleri. Etrafına toplanınca soru üstüne soru sorardık da bıkmazdı bizim sorularımızı cevaplamaktan. Bazen de hiçbir soru sormadan anlatmaya başlardı. Ama konuşmaya başlamasının kesinlikle bir bağlamı olurdu.

“İyi bir hattattı babam... Çok güzel ebrular da yapardı.” Diye başlamıştı söze. “Ayrıca cilt ve tespih sanatında da ünlenmişti; ünü İstanbul’un ta dışına taşmış, her milletten müdavimleri vardı. Meraklıların biri gelir biri giderdi; onca paşa, paşa oğulları ve nice hatırlı zatlar...

‘Cilt ve tespihin de sanatı mı olurmuş!’ diye düşünüyorsunuz değil mi? Olmaz mı? Fevkalâde bir sanat cilt ve tespih...

Hat ve ebru ise bambaşka bir sanat...

Onlar, tatlı bir hüznün, bir sızı. Alına, gönle yazılmış bir yazı. Sanat âleminde, bir babanın tek kızı. Başlı başına bir âlem, bir hayat tarzı. Varlığını, alıp götürür, var eder yokluğunuzu. Ebru teknesini doldurduğunuzu hatırlarsınız, renklerde zamanı unutarak. Zamanın içinde kaybolursunuz, diviti tutarak. Bir “vav” ile birlikte, siz de ruhunuzun kıyısına kuruluverirsiniz. Bir de bakmışsınız ki ruhunuzun derinliklerine yelken açmışsınız. O tatlı hüznün ve sızı dosttur, dosttur sızınız. Ve hüznünüz teknede renk olur, kamışta ağıt; kâğıt kadar, kamış kadar soylu bir ağıt... Divit sultandır, kılavuzdur, yoldur... Hat ile ebru anlatılamaz bir şey. Rahmetli babacığımın dünyasını bilmem ama ona çıraklık ettiğim anları, o anlarda tattığım hazları, kelimelere döküp anlatmaktan acizim sizlere. Nasıl anlatılabilir ki? İstanbul gibi, yar gibi bir şey bu ikisi de asla anlatılamaz. Yaşanır belki...”

Hanım Nine böyleydi işte. Her etrafına toplanmamızda, asla aklımıza bile getiremeyeceğimiz konularda sohbet başlardı. Ama bu defa, benim elimdeki tespih veya torunlarından birinin başında gördüğü ebru desenli örtüden açılmıştı herhalde söz.

* Mansiyon

Tespihi görür görmez bir süre tespihe, sonra da uzaklara, ta uzaklara bakıyormuş gibi dalıp, söze başlamıştı. Torunu Gül'ün başındaki ebru desenli örtüye bakınca da dalıp gitmiş miydi bilmiyorum. Her uzaklara bakıyormuş gibi yapıp, boşluğa bakışında, gerilere, ta gerilere gittiğini bilirdik.

Bir an sessizlik olmuştu. Açık pencereden hafif esen rüzgâr bile durmuştu sanki. Ara ara gelen gemi sirenleri bile birkaç dakikadır gelmez olmuştu. Bizimle birlikte İstanbul da durmuş, Hanım Nine'yi dinliyormuş gibi gelmişti bana. Belki de o kısa sessizlikte, Hanım Nine İstanbul'u dinliyordu.

Etrafında bulunan bizler torunları olduğumuz halde, arkaya doğru kayan başörtüsünü, odada yabancı varmış gibi, düzeltivermişti. Hâlâ el hareketleri çabuktu. Oysa yaşı yüzü geçeli çok olmuştu. Onca yaşına rağmen, her şartta bir İstanbul hanımefendisiydi; edası, sohbeti, konuşurken, kurduğu cümleleri, cümleleri oluşturan kelimeleri seçişi ile bir hanımefendiydi. Güngörmüş Müslüman bir hanımefendi. Hafızasında ve dilinde zerre kadar bir tekrleme yoktu. Koltuğunda oturuşu, ellerini, ayaklarını, vücuduna uygun ve asil bir şekilde koyuşu, her hali çok farklıydı. Yaşına rağmen dimdik otururdu. Ellerini vücuduna hangi paralelde tutar, ayaklarını nasıl yerleştirir, bir tarifi yoktu aslında ama oturuşu bambaşkaydı. Hepimizin, herkesin dikkatini çekerdi o asil duruşu. Özellikle hanım torunları ve torun çocukları bayılırlardı ona. Yüz küsur yaşına rağmen, O hâlâ bir kadındı; edalı, nazlı, vakarlı bir kadın, güngörmüş bir hanımefendiydi.

Her zaman bakımlıydı.

Bir kere yüzü güzeldi.

Edası güzeldi.

Nazı güzeldi.

Yüzünün, kendisine çok yakışan çizgileri güzeldi.

Kıyafeti güzeldi.

Sohbeti, sohbet anındaki vakarı güzeldi ve tam bir Müslüman Türk ninesi numunesiydi.

Her zaman bakımına dikkat etmiş bir kadındı. Kendisinin özel hazırladığı sabunları, kremleri kullanırdı sadece. Başörtüsünde, her zaman farklı bir Türkmen kiliminin motifi bulunan şallarında, elbiselerinde, ellerinde ve yüzünde sürekli aynı güzel ve doğal kokuyu duyardınız. Ailenin bütün genç kızları, kadınları ve gelinleri onun gibi olmak, onun gibi kokmak ve onun gibi konuşmak isterlerdi. Rahatsız olduğu zamanlarında bile vakarlı, asil ve güzeldi her zaman.

Pembeye çalan yanaklarını, sevimli bir çocuğun yanakları gibi sıkmak, dokunmak, sevmek isterdiniz. Ama bunu yapabilen, sadece birkaç hanım torunu vardı. Onlar da dayanamadıkları zamanlarda, yarı arsızlık edip saldırdılar. Çünkü bu tam bir saldırı olurdu. Kaşla göz arasında Hanım Nine'nin yanaklarına dokunuverirler, arkasından yanağına öpücüklerini kondururlardı. Bunlar oluverdikten sonra ise: "Hadi ilişme bakalım!" uyarısı ile çekilirlerdi. Ama birkaç kişinin gösterebildiği bu cesarete herkes imrenirdi.

Ailenin bütün çocukları ona "Hanım Nine" diye hitap ederlerdi. Ona "Hanım Nine" diyenlerden, kiminin anneanesi, kiminin babaanesi, kiminin ise babasının veya annesinin anneanesi ya da babaanesiydi. Etrafındaki insanlar biraz kalabalıklaşınca, kim torunu, kim torununun torunu bilemezsiniz. Çoğu zaman torunları bile karıştırırdı bunu. Ona hitap ederken, "Nine" ifadesinin başına "hanım" konulması bile onun asil duruşundan, hanımlığından kaynaklanıyordu.

Yapamazdınız. Ona sadece "Nine" demek şık olmazmış gibi gelirdi insana. Ona hitap ederken, sadece "nine" demeyi kendinize yakıştıramazdınız.

Ziyaretine gelen yabancılar da ona "Hanım Nine!" diye hitap ederlerdi.

Ona "Hanım Nine" diyen bazı torunları vardı ki, bu diyalogdan oldukça komik ve sempatik görüntüler ortaya çıkıyordu. Meselâ ona "Hanım Nine" diye hitap edenlerin arasında yetmiş- seksen yaşlarında nineler ve dedeler de vardı. Kendi ninesi, Hanım Nine'ye "nine" diye hitap eden çocukların şaşkın bakışları görmeye değerdi doğrusu.

Hanım Nine gerçek bir hanımdı ve daha ötesi; medeni ve asil bir Müslüman Türk hanımefendisiydi.

Salonun kadife perdesinin arasından sızarak, üzerine gelen güneşin, geldiği yere doğru sadece bakması yetmişti. Hemen torunlarının torunlarından birisi, bu bakışı emir telâkki ederek, gidip perdeyi kapatıyordu. Emir kipi kullanmadan, hatta cümle kurmadan verdiği emri yerine getireni, gözlerini kısarak gönderdiği, sıcak ve şefkat dolu tebessümle ödüllendiriveriyordu. Ve bu ödülü, ödülü veren ve alan, hem de hâzîrûn yaşıyordu. Alkışlanmıyor, görünürde bir seremoni olmuyor, ama seremonilerin en soylusu, en tatlısı, kaşla göz arasında yaşanıveriyordu.

"Eveet!" sesi duyulur duyulmaz salondakiler Hanım Nine'ye dikkat kesiliyorlardı tekrar.

"Babam hattat ve ebru ustasıydı." diye devam ediyor kendi isteğiyle başladığı konuşmasına. Lafın neresinden isterse orasından giriyor, hangi konuda konuşmak isterse kendisi seçiyordu başlığı, çoğu zaman başlık bile seçmeden. Söz tahtına oturmuş sultanlar gibi, sözün sultanı gibi... Gerçekten salonda söz, tahtından söyleniyordu.

“Rahmetli babamın esas mesleği hat, ebru ve tespih değildi elbette.” diye, tekrar bir giriş yaptıktan sonra, gözlerimizdeki hayret ve şaşkınlığı okumak istermiş gibi bir süre gözlerimize bakıyordu.

“Babacığım, tababetin mektebini okuyanlarda ilkti. Belki o yıllarda, İstanbul’da bile sayılı kişilerdendi. “Darülfünun- u Osmanî Tıp Fakültesi Eczacı Mektebi”nin açılmasından önce, Sivil Tıp Okulu’na bağlı olarak açılan sivil Eczacı sınıfında okumuş. Zaten ondan önce de sadece Askeri Tıp Okulu’na bağlı olarak eczacı yetiştiriliyordu. O zamanlarda eczacılık ve hekimlik birbirinden çok da ayrı meslekler değildi. Meslek olarak ayrılması ise daha o yıllardan biraz önceydi. O zamanların eczanelerinin arka bölmelerini görseniz attar dükkânları ile karıştırırdınız. Şimdiki gibi ilaçlar hazır gelmiyordu o sıralar; bizzat rahmetli kendisi yapıyordu.”

“Divan Yolu’ndaki o dükkânını hiç değiştirmede. Yıllardır orada çalıştı. Eczanesinin alt katı komple laboratuvarı. İlaçların ter kibini orada yapar, evvela orada murakabe ederdi. Sonraları ise, o laboratuvar yavaş yavaş bir sanat evine dönüştü. Şimdiki söyleyişle sanat akademisi demek daha doğru olur belki. Resmen değildi ama tam bir sanat akademisiydi; her yönüyle bir akademi. Söylediğim gibi hat, ebru, tespih, musiki... Musikiyi söylemedim değil mi. Tabii ya! Ah ne meşkler olurdu orada... Kimler gelip, kimler geçti. Ne ünlüler orada musiki öğrenip, ilk ircasını orada yaptılar bilerseniz... Sonra, çok güzel fikrî sohbetler de yapılırdı. Bir süre sonra öyle bir hâl aldı ki orası; İstanbul’a gelen her yazar, şair, fikir ve gönül adamı, oraya uğramadan, orayı teneffüs etmeden ayrılmaz olmuştu.”

— Ne müthiş bir yermiş orası Hanım Nine. Emin dedemiz hiç eczaneye ilgilenemiyormuş anlaşılan. Peki, eczaneyi kim idare ediyordu? Diye soruyor torunlardan birisi.

“Eczaneyi... Evet eczaneyi... “Susmuştu bir süre. Pembe yüzü daha da pembeleşmişti. Yüzünde güceniklik, hasret, kırgınlık, küskünlük, ne ararsan o vardı. Bütün duyguların belirtileri yüzüne doğru yürümüş de resmigeçit yapıyordu sanki.

“Bahri Efendi... Bahri Efendi idare ediyordu eczaneyi.” diye söze devam ediyordu. Ama bir şeylerin gelip çarptığı, o çarpmanın tesiriyle de insicamının bir miktar sarıldığı anlaşılıyordu. Dalgınlığı hâlâ sürüyor, o halde devam ediyordu konuşmasına:

“Çok iyi yetişmişti Bahri Efendi babamın yanında. Hemen her konuda, hangi hastalığın şifasına en iyi gelecek ilaçlar, hangi terkiplerle yapılır, bilirdi.”

Yine susuyor, alıyor gözleri. Seyrelmiş, zayıf kirpiklerinin ıslandığı gözlerden kaçmıyordu. Bu hikâyenin yazıcısı yıllar sonra öğreniyor, Bahri Efendi ile birbirlerine sevdalı olduklarını. Ve yazıcı, eğer kalemi bu yükü çekerse hikâyenin ilerleyen bölümlerinde, aile büyüklerinin anlattıklarından ve onun Hatıra Defteri’nin satır aralarından, bu

sevdayı da anlatmaya karar veriyor. Anlatmak dedikse, birkaç satır belki... O sevda ile ilgili birkaç alıntı... Yoksa nasıl anlatılabilir ki öyle bir sevda?

Bahri Efendi'nin adı geçince o koca çınar, nasıl da sallanmıştı...

Şaşırmamıştık.

Kimin şaşırmaya hakkı olabilirdi ki?

Orada bulunanlar kıyısından bucağından az çok bilirdi Bahri Efendi ile Hanım Nine'nin hikâyesini. Hatta bize göre, yani biz torunlarına göre, buna sevda hikâyesi demek bile kifayetsiz kalırdı. Zira büyüklerimizden bu hikâyeyi ilk duyduğumuzda bu hikâyeden onların nasıl etkilendiklerini hesaba kattığımızda... Hanım Nine ve Bahri Efendi efsanesi mi demeliydik acaba?

Aile büyüklerinin anlattıklarına göre Bahri Efendi o yıllarda otuz yaşlarında olmasına rağmen gür ve kısa sakalına hafif kırlar düşmüş; uzunca saçlı, orta boylu, yakışıklı bir adammış.

Hanım Nine, babasının eczanesine ilk geldiği zamanlarda, Bahri Efendi'yle aralarında eczaneyi yönetmekle ilgili, baş kalfalık sorunu çıkmış ama mesele hemen çözülmüş. Eczacı Emin Bey, Hanım Nine'yi ve Bahri Efendi'yi çağırarak, net bir şekilde söylemiş, Bahri Efendi'nin kendisinin vekili olduğunu. Eczanede kendisini kızı Leyla (Hanım Nine)'nin değil, Bahri Efendi'nin temsil edeceğini.

Bu durum ilk zamanlarda, aralarında müthiş bir sürtüşmeyi başlatmış. Onları görenler, birbirine düşmanca davrandıklarını düşünür olmuşlar. Fakat Bahri Efendi'nin Medrese tahsili almış, münevver tavrı, Hanım Nine'nin o yıllardaki hoppa genç kız tavrını kısa zamanda bertaraf etmiş.

Yine derler ki: "Bir süre sonra Hanım Nine, Bahri Efendi'nin sabrı ve hocalığı karşısında, hocasına hayran talebelere dönmüş." İşte tam o yıllarda, herkesin gözünden kaçmayan, o meşhur sevda başlamış aralarında.

"Rahmetli babamın eczanesinde yapılanların hepsinden daha önemlisi, oraya sırlı zatların gelip gitmesiydi ki o sırlı zatların çoğunu babam ve yakın birkaç arkadaşından başka kimseler bilmezdi. Bir de Deli Mümin bilirdi. Mümin Trakya taraflarından geldiğini duyduğum bir deliydi. Sonraları ise rahmetli babam Mümin'in sırrını, kimin torunu olduğunu ve büyük dedesinin, şaşkınlık içinde dinlediğim hikâyesini anlatmıştı. ""Herkes onu Deli Mümin olarak bilirdi. Ama biz ona hiç Deli Mümin demezdik, diyemezdik. Zira o deli değildi. Aslında o da sırlı bir zattı. Divan Yolu'nun,

bizim eczane tarafında, bir öte bir beri gece gündüz dolaşan Mümin, o sırlı zatlardan birisi geldi mi, hemencecik babamın yanını bulurdu. Caddede bir öte bir beri giderken, dilinden düşürmediği bir şey vardı:

‘Cümleten şehiiitt oldular!’

Sürekli böyle söylerdi. ‘Cümleten şehit oldular!’ derken şehit kelimesinin ‘i’ ve ‘t’ sini uzatırdı. Daha önceden onu tanıyanlar, onun: “Cümleten şehit oldular!” diyerek dolaşmasına aldırış etmezlerdi. Onun ağlamaklı bir şekilde, her birkaç dakikada bir “Cümleten şehit oldular!” deyişini, daha doğrusu bu feryadını bilirlerdi. Yanından ilk defa geçenler ise “Ne! Ne oldu?” diye, sormadan geçemezlerdi. Çünkü öyle bir söylerdi ki Mümin “Cümleten şehiiitt oldular!” derken, kimlerden bahsediyorsa, o anda şehit olmuşlar sanırdınız. Yanında hayretler içinde duraklayanlar, Mümin’i, gözleriyle iyice bir süzdükten sonra “Deliymiş zavallı!” diyerek ayrılırlardı. Mümin ise: “Cümleten şehiiitt oldular!” diye feryat ederek yürüyüşüne devam ederdi.

Çok temiz giyinirdi. Halk, Divan Yolu’nun delilerinden sayardı Mümin’i. Ancak diğer deliler gibi kirli, üstü başı yırtık, yamalı, değildi.”

“Sadece ezanlar okunurken dururdu Mümin. Dururdu ki o ne duruş! Durur muydu? Vücudundan havalanan ruhu, vücudunu orada bırakır gider miydi gerçekten görülmeye değerdi. Müezzinler ezana başlar başlamaz Mümin olduğu yerde durur ve Müezzin ‘Allahü ekber! Allahü ekber!’ dediği an, yüzünü gökyüzüne çevirirdi. Makamına göre uzatılarak söylenen ikinci ‘Allahü ekber’ ile birlikte yüzünü tekrar eğer ve yavaşça, ezanın namesine uygun bir şekilde tekrar göğe çevirirdi. Yüzü ile orkestrayı yöneten şef gibiydi. Bu hali sabah ezanında bir başka olurmuş. Olurmuş diyorum, zira ben hiç görmedim sabah ezanındaki halini. Ama dillere destan olmuştu Mümin’in o hali. Sabâ makamını çok severdi. Hele müezzinin, sabah ezanının sonunda “Esselât- u hayrun minen nevm”i okuduğu anlarda, Mümin’in tam olarak göçtüğünü söylerlerdi.”

“Dükkânın müdavimleri, sırlı zatlara da çok severlerdi Mümin’i. Eczacılık Mektebini bitirip, eczanede çalışmaya başladığım zamanlarda görmüştüm o sırlı zatlarla sohbet ederken Mümin’in nasıl bir zat olduğunu; deli olmadığını, o sırlı zatlara gibi, sırlı bir zat olduğunu ya da babamla birlikte, o sırlı zatların da Mümin’in de deli olduklarını. Onlarla birlikte benim de Bahri Efendi’nin de bir miktar deli olduğumuzu.”

“Eczanenin alt katı, eczanenin kapalı olduğu sair zamanlarda da açık olurdu. Gerçi bu vesile ile eczane de kapanmamış olurdu böylece. Eczanenin alt katı dedimse bodrum kat anlamayasınız sakın. Eczane caddenin üzerindeydi ama alt katın kapıları ve pencereleri çok güzel bir bahçeye açılırdı. Orada babam ile Mümin, çeşit çeşit çiçekler yetiştirirlerdi. Hele kırmızı gülleri çok meşhurdu o bahçenin. Kirazından

kayısınına, her tür meyvelerin olduğu genişçe bir bahçeydi. Daha çok da Mümin ilgilenirdi bahçeyle. Zira yazları bahçedeki çardakta, kış günlerinde ise içerideki bir odada barınırdı. Sürekli caddede dolaşan Mümin, nasıl olurdu da o güzelim çiçekleri yetiştirebilirdi. O çiçeklerin bakımını hangi zamanlarda nasıl yapardı hiç bilemezdik. Ara sıra babamın envay çeşit çiçek tohumları getirip Mümin'e verdiği olurdu o kadar. Babamın çiçek tohumlarını getirttiği zamanlarda Mümin'in hâli görülmeye değerdi doğrusu. Sevinçten kaşı gözü bir yana giderdi. Ama çiçek tohumlarını alır almaz bahçeye koşacağı yerde, tohumları koynuna sokup, yeniden caddeye çıkar ve bir öte bir beri yürümeye devam ederdi. Elbette her zaman olduğu gibi 'Cümleten şehiitt oldular!' sözlerini söyleyerek."

Hanım Nine konuşurken, bu defasında yazıcı bir sürü "acaba"ların arkasına takılarak, dalıp gidiyordu:

"Acaba Mümin, Divan Yolu üzerindeki türbelerde yatan padişahlara, kadın efendilere, sultanlara ve nice fikir ve gönül adamlarına yoldaşlık mı ediyordu?

Acaba onlar mı Mümin'e yoldaşlık ediyorlardı?

Acaba Mümin, Divan Yolu'ndan geçen Sürre Alayı, Esnaf Alayı, Hamidiye Alayı, Süvari Alayı, Kılıç Alayı ve Bayram Alaylarını bugün de görüyor muydu?

Sürre Alayı'nı izlerken neler hissediyordu acaba?

Sürre Alayı'na karışarak, Kâbe'ye gidip, hacı olup geliyordu da Mümin'in hac da olduğu zamanlarda, Divan Yolu sakinleri, onu orada "Cümleten şehit oldular" diyerek dolaşır vaziyette mi görüyorlardı acaba?

II. Mahmut'un türbesine bakıp ne düşünüyordu acaba.

Savaş dışında, kendi ordusunu çembere almanın, kendi elleri ile ordusunu kırmanın acısını yaşarken II. Mahmut ve Mümin de aynı acıyı mı yaşıyordu acaba?

Acaba Mümin çemberin içinde mi, dışında mıydı?

Yoksa Mümin başlı başına bir "acaba" mıydı?

Alemdar vakası, Nizamı Cedid'in kurulması, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasını günü gününe yaşamış mıydı acaba?

31 Mart İsyanı'na bugün, o günkü gibi tanıklık mı ediyordu acaba?

Hangi acaba Mümin'i, İstanbul'u ve Anadolu'yu anlatabilirdi acaba."

“Sırlı zatlar geldiğinde, sırlı sohbetler edilirdi. Alt katta bulunan mutfağımızdan ilk çay ve kahvelerini ben verirdim. O zatlar, şefkatli bakışlarla hatırımını sorarlardı sırayla. Ellerini öptükten sonra çekilirdim. Zira babam, “Çekilebilirsin kızım. Sen işine bak. Bundan sonra biz çayımızı kahvemizi kendimiz alırız” derdi ve ben eczaneye geçerdim.”

“O zatlardan birisi, şifalı bitkilerle de ilgilenen bir zattı. Çok ender olarak eczaneye çıkar ve bana yeni ilaçlarla ve terkipleri ile ilgili sorular sorardı. Doyamazdım o birkaç dakikalık sohbete. O zat, bana soru sormaya, ilaçlarla ilgili yeni şeyler öğrenmeye gelirdi sözde ama çabucak gidişinden sonra bile, bir sürü şey öğrenmiş olurum ondan. Daha bir yığın soru ise soramadan boğazımda kalırdı. Müsaade ettiği kadar bilgi alabiliyordum. Belki de o; taşıyabileceğim, hazmedebileceğim kadar bilgi veriyordu. Her ayrılışında da hastaların ilacını verirken besmelesiz kullanmamaları tavsiyesini unutmamamı, ihmal etmememi tembihliyordu. Arkasından da ekliyordu: ‘İlaç tedavinin yarısı bile değildir kızım’ diye.”

“O sırlı zatlar İstanbul’un neresinde oturuyorlardı bilmiyordum. Sırlarını da bilmiyordum doğrusu. Ayrıca onların hangi semtte, hangi mahallede oturduklarını, o kadar çok merak ediyordum ki onlara kimler gelip gidiyor? Hangi sırlı sohbetler ediliyor? Hepsini, hepsini merak ediyordum. Kim bilir hangi semti, hangi mahalleyi ihya ediyorlardı varlıklarıyla. Zaten İstanbul onlar, onlar da İstanbul demek değil mi? Diye bir soruyu kendi kendime sorup ‘evet’ diye, yine kendim cevaplandırdıktan sonra, sırlı zatları tek başlarına merak etmekten vazgeçip; cümleten İstanbul’a, İstanbul’un sırrına dalyordum içinden çıkamayacağımı, bu büyük sırra akıl erdiremeyeceğimi bile bile. “Haftada iki gün; birisi cuma günü olmak üzere babam da kaybolur, bir yerlere giderdi. Ben ‘Babam sırlı zatlara karıştı’ derdim içimden. Çok merak ederdim babamın nerelere gittiğini, kimlerle buluştuğunu, neler yaptığını, hangi sohbetlere karıştığını.”

“Cuma’yı sürekli aynı camide kılmazdı. Selâtin camilerinde sırayla kılardı. Bunu Bahri Efendi’den duymuştum. Ama hangi cuma birisi gelip de babamı sorsa, Bahri Efendi ‘Fatih Cami’nde’ diye, cevap verirdi. Bilmezdim ki babam sırlı zatlara değil de İstanbul’a karışmıştı. Tarihiyle, camileriyle, türbeleriyle ve sırlı zatlarıyla en büyük sır İstanbul’du. Bunu tam olarak öğrendiğimde ise kendimi bu koltukta oturur buldum. Öğrendiklerimle İstanbul’un sırrına vâkıf olunur mu onu da bilmiyorum.”

“Babamın, yine sırlı zatlara karıştığı bir gündü. Bir kış günü ama nasıl bir kış, haliç donmuştu. Bir de fırtına ki her şey cam kırığı... Soğuk cam kırığı gibi kesiyordu. Ölü kuşlar kahretmişti beni o yıl. Sokakta adım başı ölü kuşlara rastlıyorduk. Soğuktan kuşlar yere dökülmüşlerdi ve her kuş ölüsü bir bebek cesedi gibi canımı yakıyordu. Babam ertesi gün de gelememişti de başına bir şey mi geldi diye kaygıdan ölmüştük.”

“Temizlik işlerine bakan bacı, ben ve Bahri Efendi mahsur kalmıştık eczanede o akşam. Mahsur kaldık dedimse alt katta çok güzel bir mutfağımız vardı ve hiçbir şey eksik olmazdı. Zira Mümin’in çok ender yemek yemesine rağmen orada barınıyordu. Fakat o gün Mümin de yoktu. – Söylemeyi unuttum. Babamın kayb olduğu, yani sırlı zatlara karıştığı zamanlarda Mümin de kaybolurdu. – Birlikte çıkmazlardı lakin o gün babam yoksa Mümin de yok demekti.”

“Bahri Efendi tamburu ile çok güzel eserler icra ederdi. Ney de üflerdi ama daha çok tamburu ile bilirim Bahri Efendi’nin musikişinaslığını. Ezberinde binlerce eser olduğu da söylenirdi. İşte o gün, çok güzel eserler icra etti Bahri Efendi. “Leyle bir özge candır, kara gözlü ceylandır” şarkısını okumakla bana iltifatlar etmişti. İltifat diyorum; zira onun icra ettiği eserler arasında bu şarkı ve benzeri şarkılar olmazdı. Benim için okumuştı. Eczanede hizmetimize bakan bacı bize yemekler yaptı o akşam. Hatta gece yarısı bir yemek daha yapmıştı.”

“O günden sonra, babamın kayb olduğu günlerde Bahri Efendi alt kata inip, tambur çalmaya başlamıştı. Benim çok sevdiğimi bildiği için de ‘Leyle bir özge candır, kara gözlü ceylandır’ şarkısı ile ‘Her mevsim içimden gelir geçersin’ şarkısını hep icra eyledi.”

“Bilirdi ki ben yukarıda dinliyordum. ““Bazı zamanlar yanına iner, sessiz sedasız bir yerlere ilişir onu dinlerdim. Yanına geldiğim zaman bana tebessüm ettikten sonra, bir daha başını kaldırmadan, gözleri bir noktada icrasına devam ederdi. Bazen de “Leyle bir özge candır, kara gözlü ceylandır” şarkısını icra ettikten sonra takılırdı bana: ‘Ne buluyorsun bu şarkıda? Bilesin ki bu şarkılar, bu günlerde meyhanelerde çalıp söyleniyor’ derdi. Aslında o bunları söylerken musikimizin bozulmasıyla ilgili kahrını da dile getirmek isterdi. Şarkıları dinleyip de yanından ayrıldığımda, ayrılışımı fark etmediğini bile düşündüğüm olurdu bazı zamanlar. Oysa yanına geldiğimde gözlerinin içindeki gülücükleri fark ederdim.”

“O sıralar, eczaneye tam olarak ilgisini kesmişti babacığım. Tamamen Bahri Efendi ile biz idare ediyorduk eczaneyi. Bir sabah eczaneye geldiğimizde, Mümin’i bir yaralı kadını tedavi eder bulduk. Sabaha karşı birkaç uğursuz, sarhoş adamın, çok fena dövdükleri ve yaraladıkları kadıncağızı caddenin karşısına atarak sırta kadem basmışlar. Mümin arkalarından koşmuş ama yakalayamamış. Yakalasa şeksiz şüphesiz, o birkaç adamı tek başına mahvetmesi muhtemeldi. O yıllarda, kırkını geçmiş olmasına rağmen, pek güçlü kuvvetliydi.

Ayrıca sırlı bir gücü vardı.

Ne yapsın Mümin? Almış zavallı kadıncağızı eczaneye getirmiş. Yaralarını tımar etmiş, karnını doyurup yatırmıştı sabah biz geldiğimizde. Bahri Efendi hayran kal-

mıştı, Mümin'in kadıncağızın yaralarına yaptığı tedaviye. Eczaneden alıp kullandığı ilaçlardan sargılara kadar usta bir şifacı işi olduğunu söylemişti. Rahmetli babam da pek beğenmişti, Mümin'in yaptığı bu tedaviyi. “Kadıncağız iki gün eczanenin alt katındaki odada yattı ve babam eczanedeki bacıyı kadının refakatine verdi. O iki gün içinde Mümin eczanenin alt katındaki odasına hiç gelmedi. Yaralı kadın ve bacı birlikte kaldılar. Rahmetli babam kadıncağız ile konuşup, durumu ile ilgili dışarıda kısa bir araştırma yaptırdıktan sonra, kadıncağızın gerçek durumunu öğrenmişti. Zavallı kadın, meğerse çevrede namılı bir kadının işret evinde kalıyormuş. Sonradan öğrendiğimize göre babam götürüp anneme teslim etmek istemiş kadını. ‘Kimin kimsen yoksa bizim kızımız ol!’ demiş ama kadın, nedendir bilinmez, kabul etmeyip gitmişti. Fakat kadının gidişi hoş bir şeye neden olmuştu. Hepimizi, Mümin’i tanıyan herkesi sevindiren bir gelişme olmuştu.”

“İşte o günden sonra Mümin'in her birkaç dakikada bir söyleyerek dolaştığı “Cümleten şehiitt oldular!” sözü bazı zamanlarda söylenmez olmuştu. Ben hiç rastlamadım ama görenlerden duymuştum; Bahri Efendi birkaç kere rastlamış o da söylemişti. Mümin, boğazda, deniz kıyısında bir yerlerde o kadıncağızla buluşur olmuş. Söylenildiğine göre, her birkaç dakikada bir “Cümleten şehiitt oldular!” diyerek dolaşan Mümin, o kadıncağızla otururken sessiz sedasız denize bakar olmuş. Çok gülmüştük ama çok da acımıştım ben. Meğer Mümin kadına, kadın da Mümin’e sevdalanmıştı.

İlk başlarda haftada bir olan bu buluşma, haftada iki kereye, daha sonrada üçe dörde çıkmıştı. Sırlı zatların geldiği zamanlardan birindeydi. Kahvelerini verirken, konunun, bu kadıncağız ile Mümin’i evlendirmek olduğunu sezdiğimde hayretler içinde kalmıştım da nerdeyse kahve tepsisi elimden düşecekti. Mümin’e yan gözle baktığımda ise teslimiyetle, sessiz sedasız oturuşuna daha çok şaşırılmıştım.”

“Mümin'in ‘Takkeci İbrahim Ağa (İki Hetif Üzüm) Camii bânisi Takkeci İbrahim Ağa'nın soyundan olduğunu. O günlerde öğrenmiştik rahmetli babacığımın tanıdığı bildiği İstanbul'un yerlisi bir zatmış Mümin'in babası. Takkeci İbrahim Ağa'nın oğullarından Halil Çavuş soyundan Takkeci İbrahim Ağa Vakfı'nın son mütevellisindenmiş”

“Babamdan dinlemiştim. Mümin'in büyük büyük dedesi Takkeci İbrahim Ağa takke yapıp satan ekmeğini ancak kazanan bir adamcağızmış. Lakin bir cami yaptırmak için hep yanıp tutuşmuş. Bunu bilen dostları, yüzüne olmasa da ‘Allah'ın garibi ekmeğini zor kazanıyor bir de cami yaptıрма arzusu ile yanıp tutuşuyor. Cami yaptırmak kim sen kim?’ diye söylemeden edemezlermiş. Mümin'in büyük büyük dedesi çok garip bir adammış kendisi gibi.”

Rüyasında:

“Bağdat’a git! İki hurma ağacına sarılmış asmanın alt dallarındaki iki hetif üzüm kısmetindir ye” deniliyormuş.

“İlk zamanlarda bu rüyayı gördüğü sabahlarda sadece tebessüm etmiş Takkeci İbrahim Ağa. Sonra, aynı rüyayı sık sık görmeye başlamış. Daha sonraları ise haftada üç kere görmeye başlamış aynı rüyayı. ““Hayretler içinde kalıyormuş. Köyü ve asmaların sarıldığı hurma ağaçlarını o kadar net görüyormuş ki sanki oralarda yıllardır yaşamış gibi hissediyormuş. Hiç görmediği Bağdat’ı, Bağdat’ın bu köyünü, orada doğup büyümüş gibi bilir olmuş rüyanın tesiriyle. Gözlerini kapatır kapatmaz karşısına geliyormuş hurma ağaçları ve hurmalara sarılmış asma; asmanın sararmış yapraklarını bile karşındaymış gibi görebiliyor, hatırlayabiliyormuş. Hele o iki hetif üzüm... O ne berrak iki hetif üzümümüş öyle! Sanki üzüm hetifleri değil de iki kıymetli mücevher; zümrüt gibi, yakut gibi, zebrecet gibi bir şeymiş de pırıl pırıl kendisini çağırıyor. Kendisine bile itiraf edemiyorsa da sanki orayı memleketi gibi özlediği bile oluyormuş. İçinde ne zaman rüyasında gördüğü buraya dair bir özlem duysa, kendi kendine gülmeden edemiyormuş. ‘Hadi oradan İbrahim! Ne özlemesi. Allah akıllar versin sana! Görmediğin bilmediğin bir yer için olacak şey mi canım!’”

“Ne etsin adamcağız bir süre sonra yapamamış, daha fazla dayanamayıp yola çıkmış. Kıpır kıpırmış içi. Hem hiç görmediği hem de yüzünü bildiği ama yıllardır özlediği bir sevgiliye gidiyor gibi heyecanlıymış. Bağdat’a giden bir kervana katıldığında tereddütlerle dolu karışık duygular içindeymiş. Yola çıkarken, yolculuğun tadını çıkarmayı, keyifli bir yolculuk geçirmeye niyetlenmiş ama pek de hesapladığı gibi geçmemiş yolculuğu. İstanbul’dan kervan hareket ettiği andan itibaren hep kendi kendisi ile kavga edip durmuş. Yolda olduğu halde hiç anlam veremiyormuş yolculuğuna. Kısmeti olan iki hetif üzümü yemeye gittiğine inanamıyormuş bir türlü. Bunu yapan başka biri olsa, onu ne kadar kınayacağını, yüzüne karşı kahkahalarla nasıl da güleceğini düşünüyormuş.

Kervan hareket edeli birkaç günü geçtikten sonra artık yapacak bir şey kalmadığına ikna olmuş, kendi kendisi ile kavga etmekten de vazgeçmiş. “Artık olan oldu” deyip rahatlamaya karar vermiş. Kervan çok hoşuna giden yerlerden geçmiş. Bazen geniş arazilerden, kır tepelerden, bazen de birkaç toprak damdan ibaret köyleri mezraları gözleye gözleye devam etmiş yolculuğuna. Kervan bir yerlerde konaklayıp da başını yere koyar koymaz hemencecik uyuyormuş yol yorgunluğu ile... Uyur uyumaz yine aynı rüyayı görmüş: Hurmalar... Hurmalara sarılmış asma ve hemen yerden görünen ışıltılı ışıltıdan iki hetif üzüm...”

“Takkeci İbrahim Ağa'nın oğullarından Halil Çavuş soyundan torunu olan bir zattan dinlediği bu hikâye, rahmetli babamı öyle etkilemiş olacak ki bize en ince ayrıntısına kadar anlatırken heyecanlanırdı. Bak şimdi ben bile heyecanlandım. Ama en çok da Mümin'in bu hikâyenin kahramanı, Takkeci İbrahim Ağa'nın torunu olduğunu öğrenince heyecanlanmıştım. Zira Takkeci İbrahim Ağa'nın garip hali ile Mümin'in garip hali birbirine çok benzerdi.”

“Bağdat'a kadar gidip bulmuş o rüyasına giren asmanın olduğu köyü ve asmayı. Tıpkı rüyasında gördüğü gibi iki hetif üzüm kendisini bekliyormuş asmanın dalları arasında. İki hetif üzümü koparıp yere iner inmez, köyden asmanın olduğu yere doğru gelenler olduğunu fark etmiş. Bir an ürkmüş gelen insanlardan. Ne diyeceğini düşünmüş. Meramını nasıl anlatacağı hususunda kaygılanmış. Sorgusuz sualsiz bir hırsız gibi gelip köylerine girdiği insanlara ne anlatabilirdi ki! Ürküntüsü mahcubiyetle yer değiştirmiş sonra. Gelen insanlardan birkaç kişi aynı anda konuşuyorlarmış. Söylediklerinden hiçbir şey anlamamış önce. Arapça konuştuklarını fark edince çat pat Arapçasıyla 'ben Arapça bilmiyorum. Türkçe bileniniz var mı?' demiş. İçlerinden birisi ileri çıkarak: 'Burada herkes bir miktar Türkçe bilir. Söyle bakalım ne işin var asmanın başında?' demişler.”

“Önce ne diyeceğini düşünmüş kafasında çeşitli mazeretler ihtiva eden cümleler kurmuş. Sonra vazgeçip: 'En iyisi doğrusunu söylemek ama inanan olursa!' diye geçirmiş aklından.”

'Bakın efendiler!' demiş. 'Ben İstanbul'dan geliyorum. Adım İbrahim, Takkeci İbrahim Ağa derler bana.

“Kalabalık arasında homurtular birleşince bir uğultu yükselmiş. Hep bir ağızdan”

— Ne! İstanbul'dan mı geliyorsun? demişler.

“Şaşkınlıkları geçince ilk konuşan adam:

— Hayırdır inşallah! İbrahim Efendi? İstanbul'dan geliyorsun âlâ ancak burada n'edersin? Bizim asma ile ne işin ola ki?

'Bakın Efendiler! Ben birkaç yıldır bir rüya görmekteydim.' diyerek her şeyi olduğu gibi anlatmış bir çırpıda '...ve işte rüyamda gördüğüm üzüm hetifi, birisini ise daha asmanın üzerindeyken yedim.' demiş.”

“Etrafındaki insanlar gülmekten kırılmışlar bir süre. Arka taraflarda konuşulanları dinleyen ve baştan beri hiç lafa karışmayan yetmiş yaşlarında görüldüğü halde

nerdeyse sakalının yarından çoğu simsiyah olan birisi kalabalığı yararak ileri çıkmış ve Takkeci İbrahim Ağa'nın karşısında durmuş. Onun bir şey söylemek istediğini anlayan kalabalık susmuş ve herkes dikkatle o adama bakmaya başlamış."

Adam Takkeci İbrahim Ağa'ya hitaben:

— İlahi mübarek adam! Şimdi sen İstanbul'dan buraya, rüyada gördüğün iki hetif üzüm için mi geldin? demiş.

Takkeci İbrahim Ağa ne cevap vereceğini şaşırılmış:

— Evet! demiş çaresiz.

Adam:

— Allah hayrını versin senin. Rüyada Bağdat'ta, Hile- i Evvel'deki asmada iki hetif üzüm kısmetindir git ye denildi ve sen de iki hetif üzüm için ta İstanbul'dan kalkıp buralara geldin öyle mi?

— Evet! Aynıyle öyle oldu demiş Takkeci İbrahim Ağa ve devam etmiş. Ne yapabilirdim muhterem! Her gün aynı rüya! Dayanacak gücüm kalmamıştı artık. demiş.

Adam sakalını sıvazlarken bir yandan da gülümsüyormuş:

— 'Allah hayrını versin e mi! Ben yıllardır bir rüya görürüm. Rüyamda İstanbul'da kerpeten zâdelerin evinin kömürlüğünün altında üç küp altın senin kısmetindir 'git al' diye görürüm. Be adam! Ben üç küp altın için bile buradan kalkıp İstanbul'a gitmiyorum. Oysa sen iki hetif üzüm için ta İstanbul'dan buraya geliyorsun. Allah seni nasıl biliyorsa öyle etsin! Lakin hepimizi güldürdün, ömrün çok olsun e mi!' diyerek, tekrar geldiği yerden kalabalığı yararak çekip gitmiş.

"Takkeci İbrahim Ağa asmayı ilk gördüğü anki gibi donup kalmış olduğu yerde. Çevresindekiler:

— Sen aldırma ona efendi! O şakacıdır. Hem bu şakadan bu kadar alınacak ne var Allah aşkına! demişler. İçlerinden birisi Takkeci İbrahim Ağa'nın omzuna dokunarak:

— Efendi! İyi misin? demiş.

Takkeci İbrahim Ağa:

— İyiyim, iyiyim! Elhamdülillah çok iyiyim!

"Takkeci İbrahim Ağa'nın öylece donup kalması adamın söylediklerinin ağır gelmesinden, iki hetif üzüm için ta İstanbul'dan Bağdat'a geldiği için kınanmasından değilmiş. Aksine adam esas kısmeti haber vermiş. 'Tevekkeli kısmet iki hetif üzüm değilmiş. Esas kısmet bizim evin kömürlüğünün altındaymış, meğer ben bu iki hetif

üzümün bahanesiyle kısmetin haberini almaya gelmişim!" diye geçirmiş içinden. Çünkü halihazırda oturduğu evciği babasının Kerpeten Zadelerden aldığı biliyormuş."

Takkeci İbrahim Ağa İstanbul'a Döner dönmez evin kömürlüğünde kazıya başlamış. Kısa zamanda da bulmuş üç küp altını. Birçok hayırlar yaptıktan sonra Hemen mütevazı ama güzel bir cami yaptırmış. Cami bitip de cemaatin camiye asmak üzere getirdiği 'Takkeci İbrahim Ağa Camii' levhasını görünce cemaatin hayretleri arasında:

— "Hayır! Camiin adı 'İki Hetif Üzüm Camii' olacak!" demiş. İşte Mümin bu zatın, İki Hetif Üzüm Camii Bânîsi Takkeci İbrahim Ağa'nın torunudur."

"Herkes tarafından Deli Mümin olarak bilinen bu sırlı zat, sevdalanmıştı o kadına. Söylenildiğine göre kadıncağız da Mümin'e sevdalıymış. Sonraları, babam Mümin'in de yardımıyla dediğini yaptı ve bu kadını o evden alıp, bizim eve yerleştirdi."

"Annem de çok sevinmişti bu duruma, kadıncağız da."

"Mümin evlendi evlenecek derken, o günlerde büyükbabanız ortaya çıkmış ve bizim evlenmemiz gündeme gelmişti. Büyükbabanız; benim rahmetli, Hukuk Mektebi son sınıfta okuyormuş."

Odada bulunan herkes bir anda yerinden kıpırdamış, sırtını dayadığı koltuktan doğrularak, Hanım Nine'nin ağzına bakmaya başlamışlardı.

Küçük torunlardan birisi, kızlara has bir merakla: "Hanım Nine! Bahri Efendi!" deyivermez mi? Anlaşılan Bahri Efendi'yle Hanım Nine'nin sevdasının devamını merak ediyormuş.

Hanım Nine bir kere daha darmadağın olmuştu kelimenin tam anlamıyla. Sustu, uzun süre konuşmadı. Konuşmasına devam etmeyeceğini düşünüp, dış bilecik küçük kıza. Bahri Efendi'yi sormak da nereden aklına gelmişti. Gerçi ne suçtu vardı kızcağızın. Bahri Efendi ile Hanım Nine evlendi evlenecek diye bekliyormuş ve hikâyenin sonunu merak ediyormuş kızcağız.

Birkaç kere gözlerini kapatıp öylece kalmıştı Hanım Nine. Sonra konuşmasına devam etmişti de hepimiz sevinmiştik belli etmeden.

"Bahri Efendi o günlerde eczaneden ayrılmıştı." dedikten sonra derin bir nefes aldı ve tekrar sustu. Bu defa gözlerini daha uzun süre kapalı tuttu. Sonra, çok kahırlanmış birinin yüz ifadesiyle: "Üsküdar'da, Yalnız Servi taraflarında bir yerlerde, cilt ve kitap işleri yapan bir dükkân açmış dediler ama dükkân dediğin gündüz açık olur. Arayıp da bulana aşk olsun" dedi; küskünlük ve kırgınlığını daha bir belli ederek.

Bu hikâyenin yarıcısı başta olmak üzere, odada bulunan herkes anlamıştı Hanım Nine'nin Bahri Efendi'yi evlenmeden önce ne kadar aradığını.

Hanım Nine'nin günlüğünden

Vefasız yolcu

Ne kadar gamlı bir akşam...

Hangi gün ve hangi akşam gamlı değil ki o vefasız gideli.

Hangi gün gamsız başlıyor ki gamsız bitsin. "Her mevsim içimden gelir geçersin, sen vefasız yolcu. Ey yolcu! Hangi yolun yolcususun ki çıktığın yola yalnız çıkarsın? Kalbimi viran edip de çıkarsın. Yoldaşsız yol, yol mudur? Yoldaş olmadan çıkılan yolları ancak sen bilirsin. Refikin kim çıktığın yolda ey yolcu?" Hani! "Leyla bir özge candı? Kara gözlü ceylandı?"

Hangi ceylanı hikâyat edeyim şimdi sana.

Hangi ceylanın hikâyatı uyar bana?

Ceylana "ceylan" demeden, ceylan bilir mi ceylanlığını. Ceylanın gözüne hayran olunmadan ceylan, ceylan mıdır? Nedir şimdi hal- i pürmelâli?

Senin halin, senin melâlin üzre turnalar bende barınır.

Akan cümle kanlar, gözlerimde arınır.

Elveda demeden gitmek de nerede vardır?

(...)

Yetim

Boğazda martılar; Fatih'te, Beyazıt'ta, Sultanahmet'te güvercinler, kumrular, yetim şimdi. Meğer ben de yetimmişim sen olmadan. Yeni Camii yetim, kuşları yetim. "Gitme!" deme fırsatı bile vermedin ya yetimine.

İşkolsun.

Cümle çiçekler solsün, artık ne çıkar.

Kaçtın işte, halin aşikâr.

Artık ne bahar gelir gönlüme ne de kış gider.

Güvercinler, camın önüne konan güvercinler bile bilirler senin yokluğunu. Korkumu söyleyemem kimselere. Gelmeyeceğini bile bile umutlar ekerim çiçeklere. Her çiçekte, artık gelmeyeceğine dair korkular, korkular yaşarım. Dolar taşarım gün içre.

Şehre ve boğaza ve kışa ve yaza küstüm.

Çiçekler küstü.

Kuşlar küstü.

Nerede? Var mı küskünlüğüme çare bir muştı.

Her şey bir varmış bir yokmuşun kanadında kuştı.
Ve uçtu.
(...)

Kitapların tabibi

Ciltler yapar, kitaplar tedavi eder olmuşsun. Ey kitapların tabibi! Nerde kaldı vaadin?
Kanadım kırıldı var mı tedavin?
Kırık, ne varsa bende şimdi.
Neyim varsa kırılıverdi.
O ikindi. Dönmediğin ikindi.
Kalbimden her şey silindi.
Açılan her boşluk, hasretin içindi.
Ve kalbim: Hasret nedir bildi.
Mekânım, zindanın dibi.
Sende kilidi.
Beni zindanlara atma. Kara gözlü ceylanı sensiz bırakma. Ey! Vefasız yolcu. Nedir bu halin sonucu.
Kitap ve sevda ve ekmek ve kalem ve şarkı sustu. Muştı beklemeye zaman kalmadan devrildi dağlar. Ve göçtü dünya.
(...)

Ceylan Masalı

Bir varmış, bir yokmuş.
Dünyada vefasız çokmuş.
Sevdanın hatırı yokmuş.
Bir ceylan koşmuş... Koşmuş... Koşmuş.
Vefasızın kapısına varmış.
Yakarmış vefasız: "avcılar var peşimde, kurtar beni demiş. Hani ben senin kara gözlü ceylanındım demiş." Vefasızdan aman dilemiş.
Vefasız aman vermemiş.
Ceylan geri dönmeden önce kapı önünde ağlamış... Ağlamış... Ağlamış...
Bir varmış, bir yokmuş.
Dünyada vefasız çokmuş.
Sevdanın hatırı yokmuş.
Ceylan, bir varmış bir yokmuş.
(...)

Hanım Nine'ye cüret edip de soramamıştık. "Bahri Efendi ile ne yaptınız" diye.

Aile büyüklerimiz derler ki: "Eczacı Leyla Hanım, yani Hanım Nine, Bahri Efendi'yi arayıp bulmuş. "Yine derler ki: "Hanım Nine Bahri Efendi'yi bulmak için çok uğraşmış. Kitap ve cilt işi yapan Bahri Efendi'nin dükkânını, daha doğrusu kaçaklara has barınağını bulmuş ama Bahri Efendi'yi bulana aşk olsun. Günlerdir gidip gelmiş Hanım Nine. Her gidişinde kapısını çalmış ve bıkmadan beklemiş kapısının önünde. Sorup soruşturmuş ama bilen olmamış hangi günler gelip, hangi günler gittiğini. Geldiği zamanlarda n'ettiğini.

Nihayet bir gün, bir ikindi üzeri, çok uzun çalmış kapıyı. Ruhundan bir ses, Bahri Efendi'nin içerde olduğuna söyleyip geçmiş. Israrla çalmış kapıyı arkası arkasına, inatla. Hanım Nine: "Açmalısın kapıyı, mümkünü yok konuşmadan gitmem!" demiş. Gözyaşları sel olup akmış Bahri Efendi'nin kapısının önüne. Kapı arkasından akıp, kapının altından sızarak Hanım Nine'nin gözyaşlarına karışmış Bahri Efendi'nin gözyaşları."

Ve yine derler ki:

Fazla direnmeden açmış Bahri Efendi kapıyı. Oturup birlikte gözyaşı dökmüşler. Konuşmamışlar uzunca bir süre. Hanım Nine'nin gözü, Bahri Efendi'nin tamburunu aramış. Sevinmiş sonra, bir köşede duran tamburu görünce. Almış tamburu, bırakmış Bahri Efendi'nin kucağına. Haykırmış tamburun telleri özlediği nameyi: 'Leyla bir özge candır, kara gözlü ceylandır.' İlk defa yaşamışlar gözlerinden birlikte aktıkları 'segâh' gözyaşlarının hüznünü.

İlk defa imasız, gerçek kelimelerden, gerçek cümlelerle sevda sözleri söylemiş Hanım Nine. Sevda sözlerini yadırgamamış Bahri Efendi. Zira o sözlerin, o sevda sözlerini söyleten duyguların tam karşılığı da kendi kalbindeymiş ve bunu da açıkça söylemiş Hanım Nine'ye.

Umutlanmış Hanım Nine.

Umudunun hatırına "Her mevsim içimden gelir geçersin. Sen vefasız yolcu kalbim viran edersin." şarkısını çalmasını istememiş Bahri Efendi'den. Bahri Efendi'ye "vefasız" demeye gelecek bu sözü söylemeye kıyamamış. Bütün ceylanlar Hanım Nine'nin yüreğinde suya inmiş o anda.

Susuz cümle ceylanlar o anda suya kanmış.

Ocağı yanmayan kimsesizlerin ocağı yanmış.

Bütün sevdalılar da yanmış sevdalarının çilesiyle.

Çilelerinin mucizesiyle.

Bütün anneler o anda birer öpücük konduruvermişler kucaklarında gülümseyen bebelerine, ansızın gelen, bu doyumсу muhabbete şaşırarak.

Bütün turnalar kazasız belasız, katarlarına bir helâl gelmeden geçmişler Hanım Nine'nin yüreğinin sıcaklığını takip ede ede. Ve ulaşmışlar menzillerine.

Akşam ezanına yakın söylemiş Bahri Efendi, Hanım Nine'nin üzerine dağlar deviren sözlerini. Kendisi de o dağların altında kalmış; kendi sözlerinin devirdiği dağların altında...

"Olmaz!" demiş. "Yapamam!" demiş. Yüreğini kanata kanata çıkmış bu "olmazlar" "yapamamlar" Bahri Efendi'nin ağzından. Kan gözlerine sıçramış kara gözlü ceylanın. Kara gözlü ceylanın gözlerinde çoğalmış, çoğalmış, kan. O kadar akmış, o kadar akmış ki. Ceylanların izini süren avcılar nerdeyse şaşkınlıktan dillerini yutacaklarmış. Her ceylanın geçtiği yol kan revan olmuş.

Yapamam! Baban muhteremin eteğinde büyüdüm ben. Ekmeğini yedim. Beni emanetçisi bildi. Vekili belledi. Yapamam! Sana sevdalanmanın suçunu bağışlamasına dua etmek için, kaç asır yaşasam affedilirim bilmiyorum. Olmaz! Yapamam! Bağışla beni kara gözlü ceylanım.

Olmamalı böyle bir sevda! Olmamalıydı!

Anlamalıydım ki çok ağırdır yükü bu sevdanın.

Vedanın acısını biliyordum oysa.

Devasa kanatlarım yerlerde şimdi, uçamam.

Ne bir telli turna geçer ufuktan.

Ne de bir selâm gelir.

Yalnızlık içimde erir.

Erir de içimde, demirleşir sensizlik.

"Yapamam. Yine de yapamam. Babana ihanet edemem. Emanetine ihanet edemem. Yediğim ekmeğe, kazandığım hatıra ihanet edemem, etmemeliyim. Git Leyla, seninle benden başka kimse bilmemeli bu yanlışı" diye yakarmıştı Bahri Efendi.

Bilmemeli çiçekler.

Seni saklamalıyım dağlardan.

Sen varsın, ama olmamalısın.

Sevdan olmamalı. Sevdamız olmamalı.

Hayır, olmalı.
Olmalı da... Olmamalı.
Dağları saklayan bulutlar, seni de saklamalı.
Saklamalı, lâkin ben görmeliyim.
Yok, yok! Görmemeliyim.
Aslında sen olmamalısın.
Çiçekler olmalı.
Sevdamız olmalı.
Sen olmamalısın.
Şiirler olmalı, çocuklar olmalı, bir sen, olmamalısın.
Bütün bunlar adın olmalı.
Tümü adına selam durmalı ama sen olmamalısın.
Sen, sızılı bir ağıt
Derinden okunan Yasin
Olmamalıydın ama oldun/mahcubum.
Yokluğundadır senin gücün.
Ancak sensizliktir benim harcım.

“Leyla bir özge candır, kara gözlü ceylandır” şarkısı sonsuza kadar susmuştu.
Bu şarkıyı çalan tamburu susmuştu Bahri Efendinin.
Artık, kim, hangi şarkıya niyetlense: “Her mevsim içimden gelir geçersin. Sen vefasız yolcu kalbim viran edersin” şarkısı dökülecekti Leyla’nın dudaklardan.

“Büyükbabanız, bana talip olduğunda hukuk mektebi son sınıfta okuyormuş.” diye tekrar söze girmişti Hanım Nine. Sonra bir süre daha sustu dalgın gözlerle uzaklara bakarak. Bir kırlangıç, o heyecanlı ve çevik uçuşuyla perdesi açık duran karşı pencereye değir değmez geçti. Arkasından, uzun bir gemi sireni; önce pencerelere, sonra

kulaklarımıza kadar değdi. Hanım Nine konuşmaya başlamıştı ama sesinde hâlâ bir kırgınlık, küskünlük seziliyordu.”

“Kendisinin evlilik hazırlıklarının yapılma aşamasında Mümin’in Neriman’ı yapmaya başladı bizim düğün hazırlıklarımızı. Kız istemeye gelineceği, yani beni istemeye gelecekleri gün, Neriman heyecandan ölecekti neredeyse. Çok sevmişti annemi ve babamı. Rahmetli annem ve babam da onu çok sevmişlerdi. Bizim aileyi velinimeti biliyordu ve hep öyle bildi. O gün alışverişler yapmış akşama dünürler geleceği için. Bana kaç kere kahve provası yaptırdı bilseniz.”

“Derken akşam geldi misafirlerimiz.”

“Büyükbabanızın ailesi İstanbul’da olmadığı için yanına karı koca olan hocalarını alıp gelmişlerdi beni istemeye. Çok komik bir hadise olmuştu o akşam. Bizim evimizde haram olan içkiler bulunmazdı. Neriman, zavallı kadın, adettir diye likör almış. Anneciğim de hiç bakmamış neler aldığına. Aklına nereden gelsin anneciğimin. Çok güveniyordu Neriman’a. Alımallah, onun da beceremeyeceği bir iş yoktu hani... Pek güzel yapardı ev işlerini. Anneciğim, nasıl olsa Neriman her şeyi çekip çeviriyor diye misafirlerle birlikte rahat rahat oturuyordu salonda. Bense mutfakta kendi halimdeydim. Neriman Abla ne derse onu yapıyordum. Bir anda elime bir tepsi tutuşturdu ve “bunları misafirlere ikram et” dedi. Ben de tepsiyi alıp, Neriman ablanın tepsiye koyduğu minik gümüş bardakları sırasıyla dağıttım. Sonra da adet üzere, salonun bir köşesine oturdum.”

“Meğerse ben misafirlere likör ikram etmişim.

Minik likör kadehleri anneciğimle babacığımın ellerinde kalakaldılar. Misafirler, likörlerini henüz ellerinde tutuyorlardı ki, taliplim, yani büyükbabanız sağ elindeki likör kadehini sol eline dökerek, eline koku sürüyor gibi sürdü ve ellerini yüzüne götürdü. Zavallı büyükbabanız, likörü gülsuyu falan gibi bir koku sanmış ve güngörmüş ailelerde, bir şişe ile değil de herkese ayrı ayrı ikram edildiğini düşünmüş.

Karı koca, hocaları, bu hadiseyi rezalet kabul ederek daha fazla dayanamayıp, hemencecik müsaade istediler ve kaçarcasına kapıya yöneldiler. Neler olduğunu anlamayan büyükbabanız da onların arkasından kapıya yöneldi. Hocalarının kapıdan çıktıklarında o, henüz salondaydı ve olanlara hâlâ bir anlam veremediği için gidip gitmemek arasında, kaygı ile yürüyordu.

Babam arkasından seslendi:

“Dur delikanlı! Dur!” dedi. Zaten ayakları bir türlü kapıya gitmeyen büyükbabanız olduğu yerde durdu. Hatta babacığım yanına vardı. “Dur delikanlı! Gitme!” dedi tekrar. “Senin bu yaptığın yanlış, yani likörü içmek yerine koku sanarak yüzüne sürmen, sana

kızımı verme sebebidir” dedi. ““Öylece evlenmiş olduk büyükbabanızla. Allah gani gani rahmet eylesin. Çok iyi adamdı. Çok da iyi bir dava vekiliydi. Ama en iyi yönü; Çok iyi bir baba ve aile reisiydi.”

Hepimiz iyi bir eş idi demesini de bekledik aslında. Büyükbabamız adına kırılmış mıydık ne? Ama hepimizin birbirine bakmasıyla, aramızda anlaşılabilirerek, Hanım Nine’imize hak vermeden de edememiştik. Büyükbabamızı çok severdi elbette. Ama onun sevdasını, sevdalısını da hepimiz biliyorduk. Ne diyebilirdik ki?

Torunu Gül’ün verdiği soyulmuş elma dilimlerini, çevresinde en ağır misafirleri varmış gibi gayet nezaketle yerken, tek tek yüzümüze bakıyordu şefkatle. Gül’ün en son verdiği elma dilimini alırken, ellerini yakalayıp öpüyor, sonra “Yeterli kızım! Teşekkür ederim” diyordu. Elini ıslak bez ile kuruladıktan sonra, yine uzaklara bakıyormuş gibi, bir noktada kilitlenmişti gözleri.

“Bizim düğün kısa sürede olup bitmişti” diye, yeniden söze başladı. Telaşlı kısa süren bizim düğünden sonra, Mümin ile Neriman’ı evlendirme telâşesindeydi anneciğim o günlerde. Ama Mümin ile Neriman’ın düğünleri, araya giren birçok mâni nedeniyle gecike gecike kışa kalmıştı. Anneciğim ise “Oldu olacak baharda yapalım!” diyerek mayıs ayında Mümin ile Neriman’ın düğünlerini yapmak üzere hazırlıklara başladı.”

“Çok ağır geçen o kış sonrası bahar öyle güzel başladı ki İstanbul’da. Düğünden bir gün önce, bir öğle üzeri babacığım Mümin’i caddeden çağırılmış ve birlikte yemek yemiş, sohbet etmişler. Bir ara babacığım koltuğunda uyuyakalmış. Babacığım koltuğunda uykuya dalmadan önce Mümin karşındaki koltukta oturuyor, her beş dakikada bir yerinden kalkarak “Cümleten şehiitt oldular!” diye, meşhur feryadına devam ederek bir öte bir beriye dolaşıyormuş.”

“Babacığım, sürekli, iki gözü iki çeşme anlatırdı bu rüyasını.”

— Rüyamda, birden kendimi İstanbul’un fethinde, savaşın ortasında bulmuştum. Surlar tarafında bir yerlerdeydik. Surları muhasara altına almıştık. Ortalık mahşer yeri idi adeta. Bir anda sağ yanımızdan bir derviş topluluğu savaş alanına girdi. Sadece defler vardı ellerinde. Sultan Fatih’i de hatırlıyorum: Yüksekçe bir yerlerde, bulunduğu tepeden daha yüksek bir atın üzerinde, tepeden ve attan daha büyük heybetiyle savaş alanını izliyordu. Evet, evet! Sultan’ı tam bu şekilde hatırlıyorum; bugünkü gibi hem de... Surlara merdiven atarak tırmanan askerlerin üzerlerine kızgın yağların döküldüğü yere doğru deflerine vurarak ilerliyordu dervişân bölüğü. Ama nasıl bir ahenk, nasıl bir name tutturmuşlardı şimdi izah edemem. Musikiden az çok anladığım halde, bugün o namenin hazzını ve makamını size tariften yoksunum. Bir de baktım ki, bizim Mümin de bu dervişân bölüğünün içinde. Hiç kimseye aldırmandan

ve karşılarındaki surlardan başka bir yerlere bakmadan ilerliyorlardı. İlerlediler... İlerlediler... İlerlediler. Bütün ordu: durmuş onlara, dervişân bölüğüne bakıyordu. Surlara tırmanmak üzere atılmış merdivenlerden birinin altına geldiler. Hiç duraklamadan da merdivene ellerinde defleri ile tırmanmaya devam ettiler. Yukarıdan kızgın yağlar dökülüyor merdivenin yarı basamağına kadar çıkmış dervişler yanıyor ve hemen altındaki dervişler onların üzerinden geçerek merdivene tırmanmaya devam ediyorlardı. Onlar da yanınca bir alttakiler devam ediyordu. Biz okçular olduğumuz yerde kalakalmış, dervişân bölüğüne bakıyorduk. Bir ara merdivenin son basamağına kadar varmışlardı ki Mümin'i gördüm. Askerlere eliyle "Gelin! Gelin!" diye işaret ediyordu ve askerler arkasından tırmanıyorlardı surlara. Derken, Mümin son basamağa kadar çıkmıştı ki, sürekli döktükleri kaynar yağ kazanlarından birini döktüler ve Mümin'in eriyerek yere düşen bedenine baktım bir süre. Sonra da surlara çıkmış olan bizim askerlerin narasını duyunca doğrulup surlara baktım. Zavallı Mümin, diğer dervişlerle birlikte, vücutları yağda kızarmış bir vaziyette yerde yatıyorlardı. Dervişân bölüğünün silahları da yoktu zaten. Elleri defleri ile şehit olmaya gelmişlerdi ve cümleten şehit olmuşlardı. O anda da uyandım ve hemen Mümin'i aradı gözlerim. Baktım ki karşıdaki kerevette yatıyor. Önce, ben uyuyunca, Mümin'in de uyuduğunu düşündüm. Boynundaki kırmızılık dikkatimi çekmişti. Yanına yaklaştım. Gece bir uğursuzun saldırısına mı uğradı acep diye kaygılanmıştım. Yanına vardım ki ne göreyim. Mümin'in cansız bedeni yarı uzanmış yatıyordu. Gömleğini açıp, boynundaki kızılığa baktım. Aman Allah'ım! Boynundan başlayan yanık izi, vücuduna doğru iniyordu. Henüz yanmış gibi kanıyordu. Yağ kokuları geliyordu burnuma. Rüyamda cümleten şehit olan dervişân bölüğünün, surun yukarisından üzerlerine dökülen yağın yakışından gelen kokular gibi...

"Mümin. O sırlı zat. Sırlı bir şekilde Hakkın rahmetine kavuşmuştu."

"Ben ömrümde öyle bir cenaze alayı görmedim. Rahmetli babamın cenazesinde bile Mümin'inkinden azdı kalabalık."

Menkıbelere, sırlı zatların sırlı hallerine kolay inanan ve inanmayı seven yazıcı, o günkü, haftanın son gününün son dersini blok yaparak çıkmıştı. O günün akşamından başlayarak bütün hafta sonu Hanım Nine ile konuşmayı, hangi konuda ne konuşursa kaydetmeyi planlıyordu. Kalbindekini Allah bilir ya bir kitap çıkarmayı,

hatta Hanım Nine iyi gününde olursa anlatacağı hikâyelerden birkaç romana kapı bile açılacağını umuyordu.

Ders notlarını alelacele masasının üzerine bıraktı ve bilgisayarını kuralı ile kapatmaya tahammül edemeyerek fişini çekti. Çantasını koltuğunun altına düştü düşecek bir şekilde sıkıştırmış, oda kapısını kilitliyordu ki cep telefonu çaldı. Gayri ihtiyari telefona uzanmak istedi ama cebindeki telefonu çıkaracak boş bir eli yoktu ve o telaşla da koltuğundaki çanta yere düştü. Çantayı kapayım derken diğer koltuğundaki kitaplar da kaydı ve yere düştü. Şimdi, cebindeki telefonu çıkaracak iki eli vardı ve ikisi de boştu.

Telefon birkaç kere çalmıştı. Acele ile çıkardı telefonunu ve açtı. Telefonu kulağına götürmesiyle birlikte, koltuğunun altından az önce kayan kitaplar gibi yere kaydı.

Üniversite ile ev arasındaki kısacık yol bitmek bilmemiş, bir ömür sürmüştü adeta. Oysa ömür, ne çabuk geçip gidiyordu.

Eve vardığında sokakta adım atacak yer kalmamıştı. Şehrin çok uzağında bulunan akrabalar, dostlar, tanıdıklar kendisinden önce gelmişlerdi bile. Kalabalığa bakıp, “meğer ne çok seveni varmış Hanım Nine’nin” diye geçirdi içinden.

Herkes başsağlığı dilemek, acısını paylaşmak istiyordu. Kucaklaşabildiği kadar kişi ile kucaklaştı yukarı çıkana kadar.

Hanım Nine’nin bulunduğu odaya girdiğinde torunlarından, yazıcının bile kaçınıcı göbekten torunu olduklarını tam olarak bilemediği genç kızlar yan odada kur- an- 1 Kerim okuyorlardı.

Yatağın yanına kadar yaklaştı. Sağ elini tuttu ve hafif kaldırarak öpüp başına koydu. Hanım Nine’nin o bildik güzel kokusu. Kendine has, ter kibini sadece kendisinin bildiği güzel sabun kokusu... Sağ yanağını Hanım Nine’nin avuçlarına sürdü. Birden, gök yarılmış gibi başlayan yağmurlar boşandı gözlerinden. Hıçkırıkları, uçtu uçacak bir kuştı; sıkı tutsa ölecek, gevşetse uçacaktı kuş. Ve uçtu. Bıraktı kendini, ağlamanın yaşlı ve dinç tarihinin kollarına.

Yayımlanmaya Değer Bulunan Öyküler

Ah Benim Yaşama Sevincim

FUNDA TERZİ

*Bir denizanasıdır umut, ta suların ortasında
Açılır, kapanır. Açılır, kapanır.
Kapanır, kapanır, açılır...*

“Yine yağmur yağıyor Müzeyyen.”

“Eyvah eyvah! Bıktım ulan bıktım bu yağmurdan.”

“Yok, be karıcım, yağmurdan bıkmaz. Damdan akan sudan bıkılır, rutubet tutan duvardan bıkılır. Yağmur ne bilsin bizim damın delik deşik olduğunu.”

Öğlen saatleri olmasına rağmen akşam karanlığı çökmüştü, puslu, neşe kaçıran bir hava hâkim oluvermişti şehre. Şevket oturduğu yorgun yeşil koltuğundan isteksizce kalktı iyice zayıflamış bedeni, onu uzun boyuna rağmen hastalık sahibiymiş gibi gösteriyordu. Hafiften kamburlaşan sırtı, beyaza yüz tutmuş saçları ve yüzündeki derin çizgiler; daha kırklarının başında olmasına rağmen aynaya her baktığında ona yaşlandığını söylüyordu. Sirtında yük taşıyıcı gibi ağırdan attı adımlarını, çerçeveleri yıpranmış, yer yer kavlamış dökülmüş pencereye dayandı. Beş katlı eski binanın en üst katındaki evlerinin camından görünen manzarada uzun uzun kaldı yorgun gözleri. İleride görünen pazar yeri tenhalaşmış, ıslanmak pahasına son ucuzluğu kaçırmak istemeyen tek tük insanlara kalmıştı meydan. Alıp alabilecekleri hep aynıydı; poşete bir türlü sığmayan pırasa, akşam ucuzluğunun gözdesi; en son beş kilosu yedi buçuk olan patates, az miktar alınıp pırasa torbasına atılan havuç, birkaç kilo da çürük çarık meyve. Şevket'in içi daraldı, bakışlarını çamur deryası olmuş yerden kaldırdı, ne fayda yukarılarda da durum farklı değildi, yamuk yumuk çatılardan yükselen kara kara dumanlar boğuk havayı iyice berbat gösteriyordu. Derince aldığı soluğu yavaş yavaş geri bırakıp: “Bu yağmur durmayacak Müzeyyen.” Müzeyyen ezberlenmiş hareketlerle birkaç kova alıp gelmişti bile. Belli başlı noktalara yerleştirdi emektarlarını sonra başladı yine söylenmeye: “Daha yeni ozonladım küfleri, tavana kireç vurdum yapılır mı bu be!” Kovaya düşen damlalar tuhaf bir ahenk katıyordu konuşmalara. Kocasının hayata bakışını ve her daim başarısız oluşunu diline dolayan ama bir yandan da kimseye laf

söylettirmeyen el aleme karşı hep arkasında sağlam duruş sergileyen sahiplenici bir tutumu vardı daha kırkına yeni basmış alımlı güzel bir kadındı Müzeyyen.

“Çatı sırası bizde, ben çıkıp tenekeleri boşaltayım. İnşallah tekrar dolmadan yağmur diner.”

“Ben çıkayım Müzeyyen, sen yoruldun bugün.”

“Yoo, ben malımı biliyorum! Birde kırığıyla çıkığıyla uğraşamam kış günü. Ben halleder gelirim hemen.”

“Hamarat karım benim.”

“Hamarat benim gibilere denmez adam! Kuru, sıcak evlerde oturup o evlerde börek yapan, kaymak gibi parkelerin her gün tozunu alan kadınlara denir.” Karısı odadan çıkıp gittikten sonra Şevket düşüncelere daldı. Karısına hamarat sıfatı olmamıştı gerçekten, sırtıtmıştı. Peki, ne demeliydi Müzeyyen’e. Bir sıfat bulamadı.

Müzeyyen, boyası dökülmüş, gıcırdayan kapıyı açıp koridora çıktı. Duvara dayanmış hâlihazırda bekleyen merdiveni kuvvetlice kavrayıp çatı girişine dayadı. Hızlıca tırmanıp bir buçuk metrelik çatı katına ulaştı, eğilip iş görmek durumundaydı el yordamıyla tenekeleri bulup çatı giderine aktardı. Karanlık, küf ve güvercin dışkılarının kokusu midesini ayağa kaldırmıştı: “Hay lanet yağmur! Hay lanet çatı!” Güç bela inip eve girdi, üşüyen bedenini harıl harıl yanan sobaya yaklaştırdı, bir süre öylece kaldıktan sonra: “Geç olmadan yemeği halledeyim ben.”

Şevket, karısının bitkin haline acıyarak: “Canım yemek istemiyor be karıcım, gel oturalım sıcak sıcak.”

Kadın yemek telaşından kurtulmanın verdiği rahatlıkla koltuğuna yerleşti. Çatı katındaki pis koku yapışmıştı sanki burnuna yüzünü ekşitti, başka şeyler düşünmeye çalıştı.

“Ah Müzeyyen, içimden gülmek geliyor. Sinirlenme hemen ben de biliyorum halimizin ağlamalık olduğunu ama Müzeyyen, şimdi ağlarsak bir daha gülmemiz çok zor olacak.” Müzeyyen belki hali olmadığından belki kocasının sözlerine gerçekten kulak astığından ses etmeden dinliyor, yağmur cama vurdukça aklına tenekelerin dolmuş olabileceği ihtimalini getirip anlık bir sıkıntıya kapılıyor sonra derhal unutup yine kocasının sözlerine bırakıyordu kendini.

“Hayat bize sürekli çelme takıyor, bilmem niye? Bir evlat vermedi Allah bize eyvallah, üniversite mezunuyum yine de bir işte dikiş tutturamadım ya da ne kadar şerefsiz evladı varsa hepsi bana denk geldi ona da eyvallah. Hırslımızı kurban ettik, hayallerimiz, hedeflerimiz birbirini vurdu ama gülüşümüzü kimselere vermedik,

düşünemiyor musun Müzeyyen demek ki en değerli şey bu! Anla artık bizden onu almaya çalışıyor hayat.” Müzeyyen artık gülümsüyordu ve o da gülüşünün elindeki tek koz olduğunu biliyordu artık.

“Yatalım Müzeyyen belki sabah olur.”

Yirmi yıllık, sağı solu kırık yataklarına girip yattılar, kadın yorgundu, tam dala-cakken kocasının sesiyle irkildi.

“Müzeyyen?”

“Ne?”

“Yatağı öbür köşeye mi çeksek?”

“Niye mekân mı sıkı?”

“Bir delik daha açılmış, yüzüme yüzüme damlıyor.” Kadın, uykuyu kenara atıp bir kahkaha kopardı.

“Biliyor musun Müzeyyen, gülünce çok güzel oluyorsun, keşke daha çok gülsen.”

“Beni güldürmeyen bahtım utansın be koca.”

“Bahtın ağlasa da sen yine de gül. Gülmek, kendi elinle vermedikçe kimsenin senden alamayacağı tek şeydir.” Kalkıp yatağı bir güzel taşıdılar diğer köşeye. Güldüler, gülün-meyecek şeylere bile güldüler. Kovada biriken suya yeni damlalar eklenirken kollarını iki yana açıp neşeye bağırды Müzeyyen: “Gülüyoruz ulan gülüyoruz, ağlamıyoruz, ne yaparsan yap güleceğiz.” Müzeyyen ve Şevket Bey bu başkaldırının sonunda yine ıslandılar, yatağı çektikleri diğer köşenin de tavanı su akıtıyordu. Acaba öyle mağrur mağrur bağırmasalar mıydı? Güldükleri için mi böyle olmuştu?

Şevket'in uykusu iyiden iyiye kaçmıştı. Müzeyyen uyusun istiyordu böylelikle kendisiyle baş başa kalıp her zaman ki gibi camın kenarına geçip hayatını yorumlayıp tevekküle dalıp sabaha mutlu bir insan olabilmeyi amaçlıyordu. Nihayetinde yatağı bir kez daha çevirdiler. Şevket, karısı uyuyana dek saçlarını okşadı. Bir süre öylece uzandıktan sonra yatağından sessizce doğruldu. Müzeyyen halıyı ne ara akıl edip toplamıştı? Geçen sefer halı ıslanmış, kış günü kurutmak için epey uğraşmışlardı. Bu sefer karısı uyanık davranmıştı. Uzun uzun yere, ıslanan kara betona baktı sonra karısına döndü tekrar ellerini saçlarında gezindirdi. O anlar içinden nelerin geçtiğini kendisine bile duyurmadı. Sabahın ilk ışıklarına kadar camın kenarında öylece oturdu. Hep yaptığı gibi önce hayatı sorgulamayla başlayıp hayatın bir noktadan sonra sorgulanmaması gerektiğine kanaat getirip yatağına döndü.

“Günaydın Müzeyyen”

Müzeyyen çoktan kalkmış, sobayı tutuşturmuş mis gibi çayın kokusunu bütün eve yaymıştı bile. Dün sağanak yağmurun yerini bugün keskin bir ayaz ve ona ayak uydurmaya çalışan kar yağışı almıştı. Buhranlı bulutların yerini ise daha aydınlık daha vakur bir gökyüzü kaplamıştı. Müzeyyen de daha mutlu görünüyordu dünün aksine kuş gibi şakıyordu resmen. Mırıldandığı şarkısını kesmemek için kocasının günaydınına gülümseyerek başıyla selam vermişti.

“Şevket Bey bir bardak ayılma çayı alır mısın?”

Müzeyyen’in elinden çay içmek gibisi yoktu Şevket için. Hele bir de tatlı tatlı konuşsun açsa doyardı, üşüyorsa ısınır. Yılları da böyle geçirmemişler miydi zaten bir bardak çaya, bir tatlı sohbetle geçivermişti koskoca yirmi yıl. Harıl harıl yanan soba, eskimiş pencerelerden sızan soğuk rüzgârla göğüs göğse mücadele ediyordu. Bu durum salonun ne aşırı ısınmasına ne de aşırı soğumasına müsaade etmiyordu. Şevket duvarda asılı eski aynanın karşısında yanaklarını ve çenesini fırçayla köpüğe boyadı, sağını solunu kesip kanatarak tıraş oldu. O tıraş olana kadar Müzeyyen ekmekleri sobada kızartmış, köyden annesinin gönderdiği mis gibi tereyağını üzerlerine sürmüş, çayları doldurmaktaydı. Şevket için sobanın üzerinde fokurdayan çay kokusuna eşlik eden kızarmış tereyağlı ekmeğin tadı sadece iştah açan bir kahvaltıdan öte, yaşama sevincini besleyen hayatla arasındaki damar olagelmişti yıllar içinde. Kahvaltıya başlamadan önce, eskimekten gri renge dönmüş fakat jilet gibi ütülü, lacivert takım elbisesini giydi. Yetişmesi gereken bir işi yoktu henüz ama yine de bir şeylere yetişecekmiş gibi hazırlandı. Kahvaltıda hayatlarından uzak konuları konuşmayı adet edinmişlerdi. İkisinin de bu huzurlu kısacık vaktin heba olmasına gönlü razı olmamıştı hiç. Şevket, kahvaltıdan sonra rutubet kokulu eski merdivenleri usul usul inip yeni tutmaya başlayan karda ayak izlerini bırakarak yol aldı. Esnaf yeni yeni kıpırdanmaya başlamış, dükkânlarda önce çaylar demlenmiş ardından günlük işlere bakılmıştı. Sokağın en eski dükkân sahiplerinden, Şevket’in de sık sık ayakkabılarını tamir ettirdiği Ömer Usta, küçük camekânına yeni yaptığı deri ayakkabıları yerleştirmekle uğraşıyordu. Selam vermeye hazırlanan Şevket’i fark etti. “Hayırlı sabahlar Ömer Usta.”

“Oo hayırlı sabahlar olsun Şevket, çay demlenmiştir gel iki lafın belini kırılım.”

“İşinden alıkoyamayayım seni.”

“Ya hu, ne işi? Maksat gün geçirmek bizimkisi, gel döküyorum çayları.”

Küçük, ortasında fındık sobası yanan deri ve boya kokmasına rağmen samimi hissettiren bir dükkândı. Ömer Usta’nın ileri görüşlü, açık fikirli, muhabbeti hoş bir adam olması Şevket’in ara sıra uğrayıp hasbihal yapabileceği bir ortam hanine getirmişti burayı. Çıtır çıtır yanan fındık kabuklarının sesi, sobanın üzerinde fokurdayan, arada

kısık bir ıslık çıkaran emaye çaydanlıklar insanı gerçekten hasbihal için zorluyordu. İskemlelerini sobanın yakınına çekip oturdular. Kar yağışı epey hızlanmış ve insanı kör eden bir ayaz başlamıştı. Şevket Bey'in sıkıntılı halinden bir dost sohbetine ihtiyacı olduğunu anlayan Ömer Usta, dostunu incitmemeyi de çok iyi biliyordu söze kendisi başladı bu yüzden.

"Hey gidi günler, bir zamanlar günlük üç ayakkabı dikerdim şimdi üç günde tek tük tamir işleri geliyor."

"Dünya çok gelişti Ömer Usta haline şükret sen."

"Doğru söylüyorsun dostum da insanın ağına giden şeyler var. Didinip duruyorsun yine de ellerin bomboş kalıyor ne bir itibarın oluyor ne paran."

"Haklısın belki, insanlar artık sadece zenginler için zahmete giriyor. İtibar da paran olunca oluyor. Ama bu beni ırgalamaz usta. Hala insana insanca değer verenler olmalı. Mutlaka olmalı."

"Ben senin kadar umutlu değilim. Değer görmeyince küsüyor insan hayata"

"Hayat, ona küsebileceğin bir şey değil ki ayrıca küstün diyelim, bu işleri çıkmaza sokmaktan başka bir işe yaramaz dostum."

Ömer usta elini kel kafasında gezindirdi, düşüncelere daldı yine de anlayamadı, daha fazla kafasını bulandırmak istemedi.

"Ne yaptın, iş bulabildin mi?"

"Yaklaşık on fabrika gezdim, hepsi arayacak! Kimse sicilli bir muhasebeciyi işe almak istemez, ben olsam bende durup düşünürdüm."

"Gel de sövme hayata işte, ah o baban rahmet okuyasım gelmiyor kusuruma bakma Şevket."

Şevket'in gözleri dışarıda dans eden kar tanelerine takıldı. Dışarı çıkıp birkaç kar tanesi yakalamak için fazla mı büyüktü? Bu keyiften artık mahrum kaldığını anlamış ve içi acımişti birden. İş bulamamış olması bu kadar üzmemişti, er ya da geç bir kapı açılırdı muhakkak ama çocukluğu terk etmişti belli ki onu, belki de bir kuburda ölmüştü. Dudaklarını isteksizce hareket ettirip; "babam" dedi. "Bana önce yaşamı sevdiiren sonra yaşamla karşı karşıya getiren adam..." devamını getiremedi, sessizliğe daldı. Sonra bir çocuk çıkageldi kapının önüne yüzüne yapışmış bir gülümseme, merakla bakan iri iri kapkara gözler... Ellerini camekâna yapıştırdı sonra burnunu değdirdi. Hınzır bir gülüş yolladı içeriye ardından sokağa atladı. Başladı kar tanelerini yakalamaya, daireler çiziyor, hopluyor, zıplıyor arada durup avuçlarına doldurduğu

kar tanelerine bakıyordu. Her tuttuğu tane saniyeler içinde eriyip kayboluyor ama çocuk yenilerini yakalayıp koyuyordu yerine. Derken bir adam beliriverdi yanında, elinden tuttu: “Ne yapıyorsun bakalım?”

“Kar tanelerini yakalıyorum babacığım. Öğrettiğin gibi avucumda biriktiriyorum ama kayboluyorlar, elimden kayıp gidiyor hepsi.”

“Sonra ne yapıyorsun peki?”

“Sonra yenilerini yakalıyorum.”

“Peki, sonra ne oluyor?”

“Onlar da kayboluyor, ama ben pes etmiyorum yine yakalıyorum.”

Adam küçük çocuğun ellerini avuçlarının arasına aldı bir süre ovaladı. Sıkıca sarıldı: “Hayatın boyunca kar tanelerini yakalamaktan vazgeçme. Avucundan akıp gideceğine emin olsan bile.”

“Peki, kar yağmazsa?”

“O zaman yağmuru yakala, güneş açarsa güneşi yakala. Sana en keyiflisini söyleyeyim mi? Geceleri ara sıra uykunu böl, yıldızları yakala.”

Adamın konuşması bittiğinde çocuk, sanki adamın saydığı her şeyin sahibi olacakmış gibi sevindi. En çok da yıldızlar heyecanlandırmıştı onu artık her gece uyanıp yıldız yakalamaya koyulacaktı. Bir an önce akşam olsun istedi, bu gece ilk seferine çıkacaktı. Baba oğul el ele tutuşup diğer elleriyle kar tanesi yakalayıp usulca gözden kayboldular. Şevket’in gözlerinden yanaklarına birkaç damla yuvarlandı, ayağa kalkıp sokağın sonuna doğru uzun uzun bakıp çocukluğunu uğurladı. Gülümseyip tekrar küçük fındık sobasının dibindeki yerine ilişti, derince içini çekti: “Bizimki de böyle be Usta, baba yadigârı umutlarımız var bir tek.”

“Ya hu Şevket yaş elliye dayandı, ne yaşadın deseler bir tek yaşadığım günü bilirim, sen ise hala umutlardan bahsediyorsun. Bazen düşünüyorum da acaba dünya başka bir gezegenin cehennemi olabilir mi?”

“Cehennem diyemem ama dünya cennet ve cehennemin ortak uzantısı olabilir. İncecik belli belirsiz bir sınırı var biz ise o çizgide ancak sek sek oynar dururuz. Ayağını hasbelkader cennete attıysan asla çıkmak istemezsin delice sahiplenirsin. Ümit hep vardır ne olursa olsun cennet buysa her şeyin bir çaresi olduğunu bilirsin. Ama cehennem o sınırı bir geçmeye gör oradan bir daha çıkamayacağını anlarsın çünkü ümit asla yoktur ne kadar sahiplenmek istemesen de bu ateşten dünya artık senindir.” Sözüünü bitirip ayaklandı: “Ben artık kalkayım” dedi.

“Nasıl istersen dostum, arada uğra özletme kendini.”

“Eyvallah.”

Gidebileceği son bir yer vardı artık bilerek en sona bıraktığı ve inşallah gerek kalmaz dediği. İçinde umutsuzluğa yer vermeden hızlandı, birkaç sokak sonra meydanın en gösterişli binasının önündeydi. İçinden hiç girmek gelmiyordu ama bir yandan da başka çaresi olmadığına farkındaydı. Müzeyyen’i düşündü mutlulukla gülümsediği yüzünü getirdi gözlerinin önüne bu gerçekten cesaret vermişti. Paltosunun omuzlarına biriken karı temizledi, şapkasını çıkartıp fırlattı, ayaklarını sertçe yere vurup kardan kurtardı. Binaya girer girmez enfes bir sıcaklık çarptı yüzüne, kıpkırmızı kesilen ellerini ovuşturdu, ısıtmaya uğraştı. Birkaç saniye kendiyse muhasebe yapmaya koyulduysa da yeri değil deyip asansörün düğmesine bastı. Az önce buz tutan avuçları şimdi terliyordu, küçük bir çocukken gözlerinden yaş akıtan o sızıyı anımsadı, saatlerce karda oynayıp sonra sobanın sıcaklığına vardığında ellerini kaplayan o sızıyı şu anki stresle değiştirmek için neler vermezdi. Asansör beşinci kata gelip açıldığında isteksiz adımlarla çıkıp, karşısındaki kapıya yöneldi. Kapının girişindeki büyük mavi tabelayı alaycı gözlerle süzdü. Bir an önce halledip oradan çıkmak istedi. “Hey gidi dünya, dönüp dolaşip beni, babamın bittiği yerden başlatıyorsun.”

Üzerinden yıllar geçmesine rağmen kanayan bir yaraydı babası Halil Bey’in gidişi. Sanki olacakları bilmiş gibi oğluna hırsı değil hoşgörüyü öğretmişti, ne olursa olsun hayatı sevmeyi aşlamıştı. Ama yine de içinde küçücük bir tarafı, böyle olmayabilirdi, bu kadar sıkıntıyı çekmeyebilirdim diye ara sıra ayaklanmıyor değildi.

Halil Bey, varlıklı bir ailenin büyük oğluydu. babasını erken yaşta kaybettikten sonra ailede babalık görevini üstlenmiş bu sorumluluğu hayatı boyunca taşımıştı. İki kız kardeşini evlendirmiş, gariban takımı damatları mal mülk sahibi etmişti. Küçük erkek kardeşini, çocuğuymuşçasına sahiplenmiş, ayağına taş değdirmeyiş, babasının ölürken vasiyetiydi kendisine fakat bu görev aşkı, kardeşinin gitgide ortaya çıkan ve bitmek bilmeyen hırsını görmesine engel olmuştu. Büyüdükçe asileşen, para düşkün, nankör bir adam olmuştu Rifat. Abisinin insanüstü çabaları ve teşvikiyle okumuş, inşaat mühendisi olmuştu yine de abisine karşı en ufak bir vefa kırıntısı bile beslememişti. Şevket daha ilkokul çağlarında iken baş göstermişti mal kavgaları. Babası, amcası Rifat’ı evlendirmiş, hakkı olan mallardan daha fazlasını da vererek sırtında kamburlaşan sorumluluğundan biraz olsun kurtulmak istemişti. Şevket’in zavallı anacağızı, Rifat’a evladı gibi muamele etmiş, çoğu zaman “o emanettir” deyip kayınının güvenliğini kendi çocuğundan üstün tutmuştu, son yaşadıkları büyük kavgada annesi her zamanki anaç tavrıyla herkesi sakinleştirmeye çalışmış fakat oğlu gibi sevip büyüttüğü Rifat’tan aldığı karşılık, “Sen karışma yenge bozuntusu” olmuştu.

Evlat deyip koynunda uyuttuğu, öz çocuğundan üstün tuttuğu bu minnetsiz, küstah adama iki çift laf etmişti elbet.

“Dünya tüm açları doyuracak kadar büyüktür, ama yine de senin hırsını doyurmaya yetmez.”

O gün annesinin Rifat’ı son görüşüydü. Birkaç ay geçmeden ilerlemiş olan hastalığı nedeniyle çok sevdiği kocasını ve oğlunu ardında bırakıp hakkın rahmetine ulaşmıştı. Rifat, küçüklüğünde ana dediği yengesini, ölüm döşeğinde ziyaret etmek istediye de vefasızlığıyla kalbinden bıçakladığı kadın, bu gösteriş kokan isteği zinhar kabul etmedi.

Anne acısıyla boğuşan oğlunu, annesinin daha mutlu olacağı bir yere gittiğine inandıran da yine babası olmuştu. Hiçbir kötülüğün olmadığı ve sadece annesi gibi iyi insanların kabul edildiği cennet hayatının varoluşu için rahatlatıyordu. İyi bir insan olup buradan da annesinin yüzünü güldürebileceği gerçeği, Şevket’i yaşama sevincine kavuşturmuştu tekrar.

Şeytandan ders almışçasına, halis insanların bile çözemeyeceği kurnazlıkla oyunlar oynayan Rifat’ın mal edinme sevdası dinmemişti. Gün geçtikçe zenginliğine zenginlik katıyor olması da onu, bu yoldan alıkoyamamıştı. Bazen sağdan yaklaşıp dostanece bazen usulsüz yollardan kanun hükmüyle babadan kalma tüm arazileri üzerine almış, gelişen ticari zekâsıyla bir inşaat firması kurup sayısız apartmanlar dikmişti. Ağabeyi ile beş daire karşılığı anlaşıp aldığı arsadan da zırnık koklatmamıştı. Halil Bey bir yandan hastalıklarla cebelleşirken bir yandan da varlık içinde yokluk çekmeye başlayan oğlunu güç bela okumaya göndermişti. Şevket okulunu bitirip geldiğinde babası onu karşısına almış en ciddi baba oğul konuşmasını yapmışlardı. Şevket’in o güne dair hatırladığı karşılıklı birkaç cümle vardı birde hatırladıkça vicdanını sızlatan öfkesi.

“Etme eyleme baba, elimizde o kadar maldan bir parça arsayla bu eski ev kaldı. Şimdi de bunlara mı gözünü dikmiş deyyus!”

“Yaptıklarından pişman, gelip elime nasıl sarılıp öptüğünü görseydin anlardın.”

“O zaman sadece affetseydin. Evi, arsayı vermek neyin nesi?”

“Şirketi batmak üzere zaten tapusunu almayacak kredi alabilmek için ipotek gösterecek.”

“Kefil olacaksın yani.”

“Ben değil sen olacaksın. Tapuları senin üzerine geçirmiştik.”

“Ne hali varsa görsün! Asla olmayacağım.”

“Olacaksın, o benim kardeşim Şevket. Babam onu bana emanet etti, ne yaparsa yaparsın yüzüstü bırakmam.”

“Bırakma baba! O şerefsizi yüzüstü bırakma. Yıllarca koruyup kolladığın mirası, geceni gündüzüne katıp alın teri döktüğün emeğini ver gitsin ver de onları da yesin, senin ve annemin ömrünü yediği gibi!”

“Keşke bir kardeşin olsaydı o zaman belki anlardın beni. Emanet bir kardeşle evladını bir ömür terazide sabitlemeye çalışmak ne kadar zor bir imtihan oldu benim için bilemezsin.”

“İyi ki olmamış! Çok şükür kardeş vermemiş Allah bana. Evlatta vermesin, imti-handa vermesin!” Nihayetinde Şevket amcasına kefil olmuş sonrasındaki üç sene boyunca ne babası ne de kendisi Rıfat’ın yüzünü tekrar görmemişti. Üç sene sonunda ancak ağabeyinin ölüm döşegindeki son anlarına yetişebildi. Son model arabasıyla avluya girdiğinde sessiz sedasız cenaze bekleyen tüm kalabalık, onun geldiğini anlamış ama kimse oralı olmayınca karşılama görevi, henüz yeni gelin sayılan Müzeyyene düşmüştü. İlk kez karşılaşıyordu bu soğuk suratlı adamla. Cakasından onun Rıfat olduğunu hemen anladı, bozuntuya vermeden buyur edip paltosunu aldı. Kayınpederinin yattığı odanın kapısına kadar eşlik etti. Rıfat kapıyı tıklatıp odaya girdiğinde iki ablası ve yeğeni Şevket, ağabeyinin başucunda Kur’an okuyordu. Şevket, amcasının geldiğini fark etmiş, kafasını kaldırmadan okumaya devam etmişti. Rıfat, ağabeyinin sapsarı olmuş yüzünü ve küçücük kalmış bedenini süzdü, bir süre hareketsiz öylece kalakaldı. Sonra dağılan zihnini toparlayıp yatağın ucuna ilişti. Şevket amcasıyla muhatap olmaksızın bir süre daha okumayı yeğledi, yeni sureye başlamadan babasını kontrol etti sonra gayri ihtiyari amcasıyla göz göze geldi, söyleyecek çok şey vardı belki ama zamanı şimdi değildi. Sustu...

Rıfat geleli yaklaşık bir saat olmuştu ve ağabeyi gözlerini bir kez bile açmamıştı. Beş on dakika daha bekleyip gitmeyi planlamıştı ki hiç de aşına olmadığı, cılız bir ses işitti.

“Geldin mi Rıfat?”

“Geldim, ağabey geldim, buradayım.” Ayakucunda oturan kardeşine; kurumuş, renksiz kalmış eliyle yaklaşı işaretini yaptı. Rıfat başucu tarafına geçip yere çöktü, yüzünü ağabeyine yaklaştırdı.

“Bir isteğin mi var ağabey?”

“Ben iyi bir ağabey olamadım. Affet, hakkını helal et bana.” Duydukları karşısında Rıfat gevşerken, Şevket yumruklarını sıkmış ama göz yaşlarına hâkim olamamıştı. Neyin helallliğini istiyordu bu adamdan.

“O nasıl söz ağabeyciğim, helal olsun?”

Ağır ağır ama net cümleler kurarak devam etti Halil Bey:

“Ben iyi bir ağabey olamadım. Keşke sana da kar tanesi toplamayı öğretebilseydim.” deyip gözlerinde beklettiği iki damla yaş da salıverdi.” Bu hale gelişine mani olabilirdim o zaman.”

Rıfat’ın içindeki çalkantılar yüzüne yansımış, boğazına bir yumru takılmıştı. Ağabeyi ile göz göze gelmemeye çabaladı. Bakışlarını, gözleri kıpkırmızı olmuş Şevkette sabitledi. İyi hissettirecek bir şeyler söylemek istiyordu fazla düşünmeden aklına ilk gelen cümleleri söyledi:

“Evladın bana emanet ağabey, babamın beni sana emanet ettiği gibi sen de onu bana emanet et.”

Dudakları kurumuştur, artık dakikalar öncesinden daha güç konuşabiliyordu yine de son kalan gücünü toplamaya çalıştı.

“Keşke babam da evladını, bana değil de Allah’a emanet etseydi. Şimdi günahkâr biri olarak gidiyor olmazdım belki.”

Odadaki herkes derin bir sessizliğe gömülmüş her biri iç muhasebesine girişmişti. Rıfat’ın yüzünü, daha önce hiç görülmemiş bir üzüntü kaplamıştı. Belki de abisinin gerçekten gittiğini, onu bir daha asla göremeyeceğini yeni idrak edebilmişti.

Babasının ölüm acısına, Müzeyyen’in varlığıyla katlanabilen Şevket, aylar sonra hakkında açılan dosyalar, icra takipleri ve çalıştığı iş yerinden “Sicili kirli bir muhasebeciyi bünyemizde barındırmamız mümkün değildir.” açıklamalı kovulma mektubu yüz yüze gelmiş ve ilk şoku atlattıktan sonra bir yanlışlık olduğunu düşünüp işin aslını araştırmaya girişmişti.

Günler süren banka ziyaretleri, adliye koridorları onu amcası Rıfat’a götürmüştü.

“Bütün bunlar ne demek oluyor?”

Amcası önce, karışık yüz ifadesiyle yeğenini süzdü daha sonra tek kaşını kaldırıp otoriter ve seviyeli bakışlarıyla oturduğu siyah deri koltuğundan kalktı. Cebine soktuğu tek elini çıkarıp iki elini belinde birleştirdi. Konuşmasını yeğenin yüzüne bakarak değil arkasındaki, tüm duvarı kaplayan camdan dışarı bakarak yaptı.

“Böyle olmasını ben de istemedim ama iş hayatı bu, bazen sorunlar büyür ve bunu birinin üstlenmesi gerekir. Şirketimizin bekası için yaptığın bir fedakârlık olarak düşün.”

“Şirketimiz! Şirketimiz ha! Babamdan söke söke aldığın hakkın olmayan paralarla kurduğun bu lanet şirket nereden bizim şirketimiz oluyor?”

Rıfat, yeğeninin hiddetini gördükten sonra daha yumuşak yaklaşmaya karar vermiş, sahiplenici amca rolüne bürünmüştü.

“Evladım, sakın ol. İşlerin bu raddeye geleceğini ben de kestiremedim. Olan oldu artık önümüze bakalım.”

“Ne demek kestiremedim! Hakkımda açılmış yirmi küsur dosya var. İcraların biri gidiyor biri geliyor. Bunlar yüzünden sicilim kirlendi, işten kovuldum! Hayatımı altüst ettikten sonra geçip karşıma sakın sakın ‘kestiremedim’ mi diyorsun?”

“Yeter! İş hayatı bu, sakın olmak ilk kuraldır. Tabii senin gibi işçiler bunu anlayamaz. Neyse benim toplantım var az sonra. Yarın gel yerleş şirkete oluruna bakarız her şeyin.”

“Sen nasıl bir insansın be! Bizden çaldığın paralarla kurduğun şirkette bana sadaka gibi iş mi veriyorsun! Beni kefil gösterdiğin borçları ödeyeceksin amca! Pisliğini temizle ve bir daha sakın bana bulaşma!”

Rıfat’ın bu hainliği neticesinde Şevket’in elinde avucunda ne varsa hepsi alakası olmayan şirket borçlarına gitmişti. Babasından kendisine kalan tek şey olan, Müzeyyen ile oturdukları ev de ellerinden gidince, Müzeyyen’in babasına ait, o dönemde bile eski sayılabilecek yapısız ve biçimsiz olmasına rağmen yarı ömürlerini içinde geçirecekleri daireye taşınmak zorunda kalmışlardı.

Hayat tüm hışımıyla üzerine geldikçe Şevket, sağduyusu ve her şeye rağmen kalbinde barındırdığı yaşama sevinciyle ayakta kalabilmişti. Umudundan başka sarılacak bir şeyi de kalmamıştı zaten. Böylelikle yoksulluğun, her ayrıntısını yaşamaya başlamışlardı. Şevket’i muhasebeci kimliğiyle kimse işe almıyor bu nedenle hiç de alışık olmadığı günlük ağır işlerde çalışarak ancak karınlarını doyurabiliyorlardı. Buna rağmen üzerinde hala bir miktar kalan borcu ödemek zorunda kalmıştı. Yaklaşık on beş yılı böyle geçirmişlerdi. Umutsuzlukla umudun birbirinin peşinden hiç ayrılmadığı onca sene, bu duruma düşmeden anlayamayacakları güzellikleri keşfetmişler, yokluğun içinde saklı duran varlığı görmüşlerdi.

Şevket, vasıfsız birçok işte sebat edip çalışmış açta açıkta kalmayacak ama fazladan bir şey de alamayacak düzeye gelebilmişti. Kapı gıcirtısını bahane edip gülecek kadar keyifli günleri de oluyordu, ağızlarından tek kelime çıkmayan günleri de.

Şevket kendisini kan tutmasına rağmen üç yıldır dört- on iki çalıştığı tavuk kesim çiftliğinden üç aylık alacaklı olmasına rağmen teselli için eline canlı bir tavuk verilerek işten çıkarılmıştı. Eve hayli üzgün halde elinde çırpınan tavukla geldiğinde, Müzeyyen,

bu işten de çıkarıldığını anlamış fakat gülse mi ağlasa mı bilememişti. Karı koca bir de tavuk evde bir müddet oturduktan sonra Müzeyyen:

“Kesip kendimize ziyafet çekelim bari. Allah bir kapı açar elbet.”

“Doğru söylüyorsun Müzeyyen. Ama nasıl keseceğiz ki bunu?”

“Ben nereden bileyim? Bunun işinde çalışan sensin.”

“Tam da bu yüzden çıkarıldım zaten Müzeyyen. Kesemiyordum kesilenleri ayıklıyordum hep.”

“Bu vaziyette bir de tavuğa bakacak değiliz herhalde. Sokağa in kestirecek bir adam bulursun illa ki.” Şevket tavuğu bir güzel kucaklayıp sokağa indi ama üzerinde toplanan şaşkın bakışlar karşısında utanıp kimseden yardım isteyemedi. Başına bela olan tavuğu tekrar kucaklayıp evin yolunu tuttu.

“Ne o kıyamadın mı tavuğa yoksa?”

“Yok, Müzeyyen, kendim kesmeye karar verdim.”

“Emin misin, yapabilecek misin?”

“Yaparım tabii, o kadar da değil herhalde.”

Şevket, tavuğu da alıp banyonun yolunu tutmuş, tavuğu banyo da bırakıp mutfaktan büyükçe bir bıçak alıp geri dönmüştü. Müzeyyen’e kararlı bir tavır takınsa da eli ayağına dolaşmıştı ama el mahkûm yapacaktı. Başka çaresi olmadığını farkındaydı. Yere çömelip tavuğa doğru yaklaştı, gırtlığından tutup “Bismillahirrahmanirrahim” deyip bıçağı savurdu. Savurmasıyla tavuğun feryat edip kan fışkıran boynuyla oradan oraya koşuşturması bir olmuştu. Gördükleri karşısında şoka giren Şevket oracıkta bayılıvermişti. Gördükleri karşısında gülme krizine giren Müzeyyen kocasını ayılttıktan sonra mundar olup çöpe giden tavuğun kirlerini temizlemek zorunda kalmıştı.

Şevket’in eski gücünün ve sağlığının olmayışı günlük işlere bile gitmesine imkân vermemişti. Böylece hayatının en çıkmaz iki yılı başlamıştı. Bu zorlu iki yılın sonunda kader onu, on beş yıldan sonra Rıfat’ın karşısına çıkmaya zorlamıştı.

Şimdi önünde durduğu kapı, iğrenerek baktığı mavi tabela sinirlerini zorluyordu. Yine de yapacaktı bunu çektiklerini düşünüp cesaret verdi kendine ve kapıyı tıktatıp içeri girdi. Rıfat ofisinde değildi. Sekreter kız onu beklemesi için bir odaya götürdü, içecek bir şey isteyip istemediğini sordu. Şevket kuruyan boğazını rahatlatmak için bir bardak su rica etti. Bir saate yakın bekledikten sonra Rıfat nihayet gelmişti. Sekreteri ona ‘bekleyen var’ dediğinde ‘kimmiş, gelsin’ deyip cevap beklemeden odasına geçti. Şevket sekreterin yönlendirmesiyle odaya girdi. Rıfat yıllardır görmediği yeğenini

karşısında görünce neye uğradığını şaşırdı. Ama yüzünde memnuniyet duygusu dalgalanmıştı. Yerinden kalkıp Şevket'e yaklaştı ve belki de hayatında ilk kez sarıldı yeğenine. Amcasının bu beklemedik sarılışı karşısında tepkisiz kaldı. Belki samimiydi gerçekten sarılıyordu ama yine de kollarını amcasına dolamak gelmedi içinden. Yüzüne bakmakla yetindi. Yıllar amcasından pek bir şey götürmemişti hatta kendisinden daha genç görüldüğü su götürmezdi.

“Hoş geldin, aslanım.”

“Buraya gelmeyi hiç istemedim, seninle sadece mahşerde görüşürüz diye umuyordum.”

“Ama buradasın.”

“Kader utansın.”

Rıfat ve Şevket büyük çalışma masasının önündeki karşılıklı deri koltuklara oturdu. İkisinde de sakinlik hâkimdi. Geçmişten konuşmak ikisinin de içinden gelmiyordu. Şu an sadece ilk kez karşılaşmış iki insan olmayı istediler. İçinden ince, cılız bir ses isyan etse de kulak asmadı. Her şeye rağmen yüreğinden taşan yaşama sevinci tüm olumsuzlukların uğursuzluklarından koruyordu onu. Amcasının gözlerinin ta içine bakıp gülümsedi. Rıfat'ın hiç beklemediği bir huzur hâkim oluyordu ortama ama rahatlamak yerine içi sıkılmıştı. Özel dikim ceketini çıkardı, boğazına kadar gelen kravatını gevşetti. Sıkışan kalbini rahatlatmaya çalışıyordu belli ki. Şevket amcasının neler hissettiğini anlamıştı ve kararan kalbinin çaresizliğini de.

“Ben kalbim her sıkıştığında gülümserim. Neden biliyor musun?”

Rıfat kırıştırdığı yüzünü düzeltmeye çalışarak:

“Nedenmiş?”

“Çünkü kalp gülmek ister, sen onu güldürmedikçe o seni sıkıştırır.”

“İşe yarıyor mu bari?”

“Zor! Çünkü kalp senden daha akıllıdır. Onu kolay kolay kandıramazsın. Yalan atsan bir o yemez, gözlerinin görmek istemediğine o inatla bakar ve amca, nereye kaçarsan kaç o kalmak istediği yerde kalır.”

Rıfat sancılarını unutup, tek eli kalbinin üzerinde sesli sesli güldü.

“İçinde başka bir insan yaşıyor gibi mi?”

“O insan, senin aslındır amca! Kalbini kirleterek kendini zehirledin şimdi kendi içinde can çekiyorsun.”

Az önce kakhaha atan Rifat'ın yüzünde, okunamayacak kadar karışık duygular dalgalandı. Hep kaçtığı iç hesaplaşmasıyla yüz yüzeydi artık. Dakikalarca aynı noktada beklettiği gözlerini zorlanarak yeğenine çevirdi. Ağzı, bölük pörçük bir yığın sözle dolduğu halde dudakları kıpırdayamadı bile. Anlamıştı. Şimdi söyleyeceği tüm şeylerin tarihi geçmişti çoktan. Kendisini yıllar öncesinden alıp bugüne getirdi. Şevket'in yüzünde, iyiden iyiye derinleşmiş çizgilere baktı.

“Yıllar çok zor geçmiş olmalı.”

“Umutla geçti.”

“Umut ne demek hiç merak etmedim biliyor musun? Sadece istedim ve aldım ben.”

“O zaman şu an mutlu ve huzurlu olmalısın amca.”

“İçimdeki o kişi bana hiç huzur vermedi. O beni dürttüğçe ben daha çok hırslandım. O bana bir şeyler fısıldadıkça öfkem devreye girdi. Yıllarca karşı koyamadığım nefret duygusu meğer kendimeymiş desene!”

“Bir gün buraya geleceğime ihtimal vermiyordum fakat hayat bazen tüm yolları kapatıp asla adım atmayacağıın yolu açıyor önüne.”

“Ben ise bir gün geleceğini biliyordum ama burayı başıma yıkacağını hayal ettim hep. Ona göre gardımı almıştım. Seni nefret dolu bakışlarla düşünüp nefret dolu sözler hazırladım yıllarca. Bir sürü tartışma kurup hepsinden kendimi haklı çıkardım.”

“O tartışmalara asla girmeyeceğim. Sen kendi içinle hesaplaşmalısın! Unutma kalbini kandıramazsın en fazla karartırsın.”

Şevket, amcasının ısrarlarına rağmen tek kuruş kabul etmedi. Sadece kirlenen sicili yüzünden iş bulamadığını ve referans olmasını istedi. Amcasının bütün beklentisine rağmen onu affettiğine dair bir emare bırakmadı. Yıllar önce aç bir maymun gibi ellerinden aldığı malların davasını da görmedi. Rifat'ı kendi içiyle yüz yüze getirmeyi başarmıştı ve asıl olmasını istediği şey de tam olarak buydu.

Dışarı çıktığında hava kararmış durmaksızın yağın kar sokakları beyaza bürümüştü. Şevket iç huzuruyla birleşen sakin havayı derin derin soludu neden sonra Müzeyyenin kızgın bakışları geldi gözlerinin önüne. İstemsizce gülümseyip hızlandı. Bugün doğum günüydü ve Müzeyyen kocası için, kestaneli pasta yapmış olmalıydı. Gürül gürül yanan sobayı düşündü, üzerinde demlenip tüm eve yayılan mis gibi çay kokusunu... Evin pejmürdeliği, Müzeyyen'in doldurduğu huzur sayesinde hiç gelmemişti gözünün önüne. Ev her aklına geldiğinde tarifsiz bir keyif gelip yerleşmişti Şevketin içine. Evin sokağına girdiğinde Müzeyyen'i camda kendisini beklerken buldu. “Ah Müzeyyen, senin şu camda beni bekleyişini dünyalara değişmem.” dedi ve son

birkaç adımını da hızlıca atıp binaya girdi, beş kat merdiveni bir çırpıda çıkıp kapıyı çaldı. Müzeyyen kapıyı açtığı anda düzenlemeye çalıştığı nefesini birkaç saniye tuttu. Müzeyyen uzun zamandır taramadan topladığı saçlarını açmıştı. Dalgalı, uzun, kızıla çalan kahverengi saçları; sandıktan çıkan nadide bir kadifeyi andırmıştı. Bal rengi gözleri hepten ortaya çıkmıştı, utangaç bakışlarını gizlemek için birden hiddetlendi.

“Nerede kaldın, insan bir arar haber verir, be adam!”

Şevket, gözlerini karısından alamadan ayakkabılarını çıkarıp içeri girdi. Karısının yarı utangaç yarı meraklı hali hoşuna gitmişti.

“Kusuruma bakma, seni camda beklettim.”

Müzeyyen kocasının omuzlarından aldığı ıslanmış paltosunu kuruması için sobaya yakın bir yere ilâştirirken kocasına derin derin baktı. Gözlerinden taşan şefkati güzelliğinin önüne geçivermişti. Keyifle yedikleri yemeğin ardından Şevket, başını Müzeyyenin dizine bırakıp uzandı. Onunkinden daha huzurlu bir baş daha olamazdı. Baş müzeyyenin dizindeyken tavanda gördüğü küfler hiç de koymuyordu. Hatta belki sonraları huzuru anımsatan bir resim olarak çıkabilirdi zihninin bir köşesinden.

Müzeyyen kocasının başını nazikçe tutup dizini çekti yerine yastık yerleştirecekti ki Şevket toparlanıp kalktı.

“Tüh! Uyandırdım mı?”

“Uyumuyordum.”

“Bal gibi de uyuyordun”

“Uyumuyordum, Müzeyyen sadece gözlerimi kapatınca daha kolay hayal kuruyorum.”

“Ne hayal ettin ki?”

“Seni, beni ve...”

“Ve?”

“Neşeli bir şeyler işte.”

Müzeyyen yaptığı pastayı getirmek üzere mutfağa gittiğinde Şevket de pencereyi açıp ayıltıcı havayı içine çekti. Gece olmasına rağmen öyle zifiri bir karanlık söz konusu değildi. Her yer beyaza bürünmüş, havaya tatlı bir pembelik hâkim olmuştu. Başını gökyüzüne çevirdi, görünürde bir tek yıldız bile yoktu. Nedeninin peşine düşmediği bir sızı işledi içine. Gözlerini gökyüzünden ayırıp karşısında tablo gibi duran

manzaraya çevirdi. Tek hareketlilik sokak lambalarının ışığında birbiri ardına inen kar tanelerindeydi.

“Bu mükemmellik. Aslında birer şaheser olsalar da yıldızsız ve insansız ne kadar da yalnız görünüyorlar.”

“Bir şey mi dedin?”

Şevket, Müzeyyen’in içeri gelişini fark etmemişti. Camdan çekilip içeri girdiğinde Müzeyyen, keyifle pastanın üzerine yerleştirdiği mumları yakıyordu. Şevket Müzeyyen’e, Müzeyyen de eline aldığı pastasıyla Şevket’e doğru yürüdü. Titrek mum alevlerini usulca söndürdü Şevket.

“Dilek tutsaydın Şevket! Hiç dilek tutmadan olur mu?”

“Sen hayatımda varken dilek tutmaya utandım Müzeyyen. Ben bir tek insanın varlığı sayesinde tüm insanların varlığına katlanabildim. Senin varlığın buradayken başka bir şey daha dilemek fazlalık olur.” Müzeyyen kocasının sıcacık gözlerine kalakaldı. Konuşmaktansa sarılmak daha çok şey anlatabilirdi. Düşenin boğulduğu bu hayatta, bulunduğu en güvenli yere; kocasının göğsüne yaslandı.

Sabahın erken saatlerinde çalan telefon, uzun zamandır olmayan bir telaşı başlatmıştı evde. Arayan kişi evraklarını hazırlayıp hemen yarın iş başı yapması gerektiğini söylemişti. Kısa bir süre ne yapacaklarını bilememiş, odada oldukları yerde kalmışlardı. Müzeyyenin sevinç çılgınlıkları, neyse ki atmosferi normale döndürmüştü. Müzeyyen, aceleyle çaydanlıkları ocağa yerleştirip içeri döndü. Sobanın kapağını açıp kül dolu kovayı çıkarttı yerine kömür ve odun dolu kovayı yerleştirdi. Gazete kâğıdını ateşleyip odunların arasına iliştirdi.

“Beş dakikaya ısınırız. Hadi hazırlan bir an önce.”

Şevket, avucunu yanaklarında gezindirip sakallarının uzunluğunu kontrol etti. Tıraş olmalıydı. Müzeyyen bir yandan kahvaltılık hazırlarken bir yandan da itinayla ütlediği gömleği sandalyenin sırtına astı. Hararetle yanan soba, az evvel ağızlardan buhar çıkartacak kadar soğuk olan odayı sıcacık yapmıştı. Şevket tıraş ettiği yüzüne kolonya sürdü. Üzerini giydi ve bir parça çörekle birlikte içtiği bir bardak çayın ardından vakit kaybetmeden evden çıktı. İstenilen evrakları mesai saati bitmeden tamamladı. Mahalledeki kırtasiyeye girdi, mavi dosya alıp kâğıtları içine yerleştirdikten sonra işe kabul edildiği ambalaj firmasının yolunu tuttu. Yürüyerek gitmek çok zaman alacağı için dolmuşa bindi. Dışarının serin havasına karşın dolmuşun içi havasızdı bir o kadar da kötü kokuyordu. Çok zamandır yıkanmamış hatta ıslanıp kurumuş kaban kokularına karışan sigara kokuları midesini kaldırmış, sıkıntıdan terlemişti. Dönen başını sakinleştirmek için elindeki dosyayı yüzüne kapattı. Nihayet ineceği

durağa geldiğinde kendini dışarı attı. Bir müddet beklediyse de iyi hissetmiyordu. Zor bela şirkete ulaşıp dosyasını teslim etti. Personel müdürüyle yaklaşık yarım saat konuşmuştu fakat sadece yarın sabah sekiz buçukta orada olması gerektiğini aklına yazabildi. Bir an önce eve gitmek istedi çünkü vakit geçtikçe daha da kötüleşiyordu. Tekrar aynı yolu düşünmek ölüm gibi geldiyse de yapacak bir şey yoktu. El mahkûm dolmuşa atladı. Biner binmez bir yere oturup gözlerini kapadı. Eve geldiğinde benzi sararmıştı, terlemişti de. Müzeyyen'e kısa açıklamalar yapıp yemek bile yemeden yattı. Sabaha karşı uyandığında terden sıırıslıklam olmuştu. Müzeyyen'i uyandırmadan kalkıp üzerini değiştirdi. Dünkü kadar kötü hissetmiyordu ama yine de halsizdi. Müzeyyen uyanana kadar sobayı yakıp çay demledi. Bir bardak içip kendine gelmeye çalıştı.

İşe başlayalı bir ayı geçmişti. Şevket ilk maaşını birkaç gün gecikmeli de olsa almış, ilk iş Müzeyyen'i yemeğe götürmüştü. Hayat onlar için de normal işlemeye başlamıştı nihayet. Yemekte birkaç ay sonrası için düzgün bir eve taşınmanın planını yaptılar. Müzeyyen için damı akmayan bir eve taşınmak tarif edilemez bir mutluluktuktu. Düşündükçe içi içine sığmıyordu. Karısının yeni ev hayallerini anlatırken ki hali, hayalperest bir çocuğun, uçuk hayallerini sahiplenışı gibi masum ve istekli oluşunu anımsattı Şevket'e. Müzeyyen'in yıllarca içinde tutmak zorunda kaldığı heyecanlarını gördükçe, Şevket'i katmerli üzüntüler sarıyordu.

"Ah Müzeyyen! Beni hayatta en mutlu hissettirensin ve insanlığımdan utandıran."

"Ben sende, hiçbir şeye sahip olunmadan da mutlu olunabileceğini öğrendim koca! Şimdi bakma sevindiğime aslında korkuyorum."

"Neyden korkuyorsun?"

"Herkes gibi olmaktan, gülüşümüzü dünyaya satmaktan korkuyorum."

"Ben de."

Şevket, çalışmaya başladığından beri hafta sonlarının buhran havası gitmişti. Her cumartesi Müzeyyen ile bir dışarı turu yapar, eksik gedik bir şey varsa giderir akşamüzeri, Müzeyyen'in mutfaka girmesiyle kendisi de kitap okumakla meşgul olurdu. Kitap okumaya nadiren tercih ettiği dost sohbetleri de oluyordu. Kahvehanenin önünden geçerken mutlaka içeri bir selam yollar. Eğer içeride Ömer Ustayı görürse uğrar bir çay içer, iki lafın belini kırarlardı.

Pazar sabahı, şiddetli ağrılarla uyandı Şevket, soğuk soğuk ter döküyordu. Yeni girdiği işten izin alıp oluşacak mırıldanmaları göze alamamıştı ama iş ciddiye biniyordu belli ki. Yarın mutlaka doktora gitmeliydi. Sıcak ekmek alma bahanesiyle kendini, soğuk ayazların döndüğü sokağa attı. Yüzüne çarpan soğuk ayıltıyor fakat saniyeler içinde midesine sapanan ağrılar yeniden kıvrınmasına neden oluyordu. Yerden

avuçladığı karı terleyen suratına boca etti. Artık titriyordu ama kendine biraz olsun gelebilmişti. Fırına girdiğinde, yoğun şekilde sıcak ekmek buharına maruz kaldı. İçerisi o kadar sıcaktı ki nem camda buğulanıp damla damla yere akıyordu. Hızlıca aldığı iki ekmeği koltuğunun arasına sıkıştırıp dışarı çıktı. Başu dönuyor, midesi bulanıyordu. Oturacak bir yer arandı, titreyen dizleri daha fazla devam edemeyecekti. İki üç metre ileride üç beş bankı olan park bozması bir yer vardı. Oraya gitmeye yel-tendiğinde gördüğü her şey tepe taklak ters döndü. Kendini boşluğa nasıl bıraktığını anlayamadı bile. Az ilerisinde bulunan çam ağacının dalları gökyüzünde pervane gibi dönuyordu. Fırına gelen Ömer Ustanın sesini işitti. Sonra başına toplaşan insanların silüetleri seçmeye çalıştı hepsi birbirine girmişti sanki. Çenesinden boğazına akan sıcaklığı hissetti. Aynı sıcaklık kulaklarında da vardı. Boğazına dolan kokudan bu sıcaklığın kan olduğunu anladığında korkuya kapıldı. Ambulansın sesini, derin bir kuyudan duyar gibi oldu hâlbuki gelmişti bile. Koşarak yanına gelen sağlık ekibi seri hareketlerle sedyeye yerleştirip ambulansa saktular. Yapılan birkaç işlemden sonra baş dönmeye azalmış bilincini toplamayı da başarmıştı Şevket, susadığını hissetti, o kadar ki “bir pınar olsa ağzımı dayayıp kana kana su içsem” diye geçirdi içinden. Gözlerini tavanda sabitleyip kahvaltının başında ekmek bekleyen Müzeyyen’i düşündü.

“Beyefendi. Beyefendi!”

Şevket gözlerini kendisine seslenen kadın doktora çevirdi.

“Efendim?”

“Gözlerinizi dikmeyin tavana, öldünüz sanıyorum.”

“Sana mı bakayım? Amma çirkinsin, tavan daha iyi.” Patavatsızlığının bedelini alan doktor suratını asıp elindeki formu doldurmaya devam etti. Hastaneye vardıklarında kısa boylu, tıknaz bir doktorun müdahalesine bırakılmıştı. Donuk suratlı doktor insani bir sıcaklık göstermese de işinin ehli olduğu belliydi.

Mide kanaması nedeniyle koskoca üç gününü hastane odasına feda eden Şevket; doktorları nihayet iyi olduğuna ikna edebilmişti. Müzeyyen taburcu işlemlerini hal-lederken o çoktan hazırlanmış, odadaki eşyalarını çantaya toplamıştı. Bir an önce işe başlamak istemesine rağmen bugünü de evde geçirecekti. Beş günlük raporu vardı ve bir gününü de evde geçirmenin nesi fenaydı.

Eve geldiklerinde öğlen olmak üzereydi. Tüm gece aralıksız yağın karın ardından havanın soğuşu bir nebze kırılmış, gökyüzüne karanlık bulutlar akın etmişti.

“Sanki yağmur geliyor Müzeyyen.”

“Çatı sırası, bizde değil neyse ki.”

“Yağarsa çatıda biriken karları da eritir, nöbet de tutsalar baş edemezler.”

Müzeyyen sıkıntılı, kanepa örtülerini düzeltti. Çorba yaptı. Çay demledi. Geçmiş olsuna gelenlerle canlanmıştı ev. Akşam olmaya başlayıp misafirlerin ardı kesildiğinde Şevket okuduğu kitabın güzel bir yerindeydi. Bunu Müzeyyen'in de duyması gerektiğini düşündü. Sobanın orantısız sıcaklığı ve akşamın loşluğunda Şevket'in naif sesinden inen kelimeler daha mı anlamlı geliyordu sanki Müzeyyen'e. Bir kanepeye sığıp öylece yattılar.

Şevket, sabah kömür taşıyan Müzeyyen'in istemsizce çıkardığı iniltiye uyandı. Acılı yüz ifadesiyle tek eliyle belini tutuyor diğer eliyle sobayı tutuşturmaya çalışıyordu.

“Müzeyyen!”

“Günaydın. İşe gecikeceksin, haydi kahvaltı hazır.”

Müzeyyen'in çektiği ağırı sofrada da bir şey yemesine hatta konuşmasına pek imkân vermiyordu. Suskunluğun diğer mimarı ise Şevket'in derinleşen kederiydi. Keşke hiç evlenmese miydi? Müzeyyen'e ne verebilmişti ki acıdan ve çileden başka. Her şeye bela okuyası gelmişti ki karısının mahmur sesi kalbindeki karartıyı dağıttı:

“Yemiyorsun bir şey? Rahatsız mısın yoksa?”

“Bak ne diyeceğim. Aşağı mahallede bizim İrfan ağabeyin yaptığı bina tamamlanmış. Çok güzel oldu diyorlar, yerlere ithal parke döşetmiş. Tüm dairelerin banyosuna da kabin taktırmış. İş çıkışı gidip bir bakalım ha ne dersin?”

“Bilmem ki. Daha kaç ay oldu işe gireli hem orası fazla değil mi bize? Karşı binadaki Ragıp dede öldü ya çocukları kiraya verecekmiş oraya bakalım bence.”

“Oranın buradan ne farkı var, Allah aşkına!”

“İkinci kat orası. Çatısı akmaz, badanasını da yeni yapılmıştı, masraf etmeyiz ayrıca gıcır gıcır sobayı da giren kiracıya bırakacaklarmış.”

“İrfan ağabeyin binası merkezden ısıtmalı. Düşünsene Müzeyyen, soba derdi yok, her köşe sıcacık, musluklardan kaynar sular akıyor pırıl pırıl kaymak gibi ev.”

“Düşünmesi bile harika Şevket.”

“Beş gibi hazır ol. Üç beşe bakmıyorum tutuyorum o daireyi. Artık hak ettiğin gibi yaşayacaksın sen de.”

Müzeyyen o kadar heyecanlanmıştı ki çektiği ağrıyı bile duymuyordu. Saniyeler içinde onlarca hayal kurdu ve bu hayallerin ötekiler gibi değil, gerçek olacak olması sevinçten deliye döndürmüştü onu. Beşe kadar nasıl sabredeceğini düşünürken bir

yandan da çıkmak üzere olan kocasının paltosunu hazırladı. Şevket, karısının bir çocuk masumiyetindeki yüzünü elleri arasına aldı. Dağınık saçlarını okşayıp gitti. Bir katı henüz inmişti ki hala kapıda bekleyen karısına bağırdı:

“Beşte hazır ol ha, beni soğukta bekletme!”

Şevket gittikten sonra Müzeyyen, çığlıklar atarak dans etti. Temizlik bile yapmadı onun yerine günlük kullanmadığı eşyaları toparlamayı tercih etti. Yüklük olarak kullandıkları küf kokan odayı kolaçan etti. Sandıktakilerden umudu yoktu; “Çoktan küflenmişlerdir.” dedi. Büyükçe bir kolinin içinde duran, hiç kullanmadığı çeyizlik yemek takımına baktı. Oldukça zarif, bej rengin üzerine mürdüm rengi dalların olduğu kaliteli bir takımdı. Almanya’da yaşayan teyzesinin düğün hediyesiydi. O zamanlar bilezik takmayıp tabak getirdiği için cimrilikle suçladığı teyzesini şimdi minnetle anıyordu. Bu tabaklarla yeni evinde vereceği ziyafetleri düşündü. Sonraları bir iki eşya da alırlardı illa ki. Öyle bir eve yeni eşya şarttı, “Hemen değil tabii zamanla olur.” dedi.

Şevket, iş yerine az gecikmeyle varabili. Bir an önce masasına kurulup biriken işlerini halletmeliydi. Çalışanların, odasına geçmiş olsun ziyaretleri bittiğinde muhasebe raporlarına odaklanmak istese de içindeki coşku buna izin vermedi. En geç bir haftaya yeni bir yaşamları olacaktı en çok da Müzeyyen’in yeni evlerindeki ıslıl ıslıl hali zihnini meşgul ediyordu.

Karşılıklı iki masa da çalıştıkları Numan; pek etliye sütlüye karışmayan insanlarla da pek samimi olamayan yine de iyi niyetli bir adamdı. Dakik bir insan olmasına rağmen hala gelmemiş olması Şevket’in dikkatini çekti. Daha önce hiç geç geldiğine rastlamamıştı. Sonra masasının üzerinde duran çantasına ilişti gözü. Demek gelmişti, lavaboda ya da müdürün yanında olmalıydı. Kendisinden daha yetkili olduğu için müdürle daha çok irtibatı oluyordu.

Numan müdürün odasında hararetli bir konuşmanın içindeydi.

“Ben söyleyemem Müdür Bey, benden istemeyin bunu. Hem hiç mi oluru yok? Olanlardan Şevket Bey’in haberi dahi yoktur.”

“Şevket’i çıkarmak benim de içime sinmiyor ama elden ne gelir patronların kesin emri var. Konuşmayı bir dene sen. Benim toplantıya katılmam gerek. Eğer konuşmamış olursan öğleden sonra yanıma gönder.”

Şevket, olmadığı günlerin raporlarına dalmıştı ki Numan odaya girdi. Yüzü asık, canı sıkın bir halde masasına geçti. Kravatını gevşetti, ısrarla Şevket’e bakmıyordu.

“Günaydın, Numan Bey. Halin iyi görünmüyor bir sıkıntın yok ya?” Numan çaresiz, Şevket’e döndü belli belirsiz dudaklarını kıpırdattı diyecekleri yutup:

“Günaydın Şevket Bey, geçmiş olsun daha iyi misin?”

“Çok şükür, atlattık. İşler de hep sana kaldı ama telafi edeceğim istersen izne de çıkabilirsin işlerini ben üstlenirim.”

“Sağ olasın.” dedi başka bir şey diyemedi. Bilgisayarına gömüldü tüm gün kafasını kaldırmadan çalıştı ya da çalışır gibi yaptı.

Şevket’in iştahı yoktu, yemeğe çıkmadı. Bir süre dinlenmek için koltuğuna yaslandı, çekmeceden kitabını çıkardı. Güzel bir şiir okumaya başladı, bir çay söyledi. Çaycı elinde tepsisiyle içeri girdi. Şevket’i rahatlık içinde görünce şaşıtı kaldı. Anlamsız bakışlarla çayı masaya bıraktı. Kitabından kafasını kaldıran Şevket de aynı anlamsız bakışlarla karşılık verdi.

‘Geçmiş olsun, Şevket Bey.’

“Sağ ol, Ziya.”

“Nasılsınız?”

“Çok iyiyim.”

Çaycı Şevket’in bir şeyden haberi olmadığını anlayınca bir ‘kolay gelsin’ savurup odadan çıktı.

Öğle arası bitmiş herkes işinin başına dönmüştü. Şevket, bir tuhafılık seziyor fakat düşünecek başka şeyleri olduğundan pek oralı olamıyordu neden sonra Numan’a döndü:

“Ya hu, Numan herkeste bir hal var senin de suratın beş karış, sabahtan beri neler oluyor?”

“Ben bir şey bilmiyorum Şevket!”

“Kızma canım, bir şey demedik.”

‘Bu arada müdür bey seni istemişti.’

“Adama bak, geçmiş olsun demek için ayağına çağırıyor.” Numan zoraki gülümsedi tekrar bilgisayarına gömüldü.

Müdürün odasına giderken saatine göz attı beşe daha iki saat vardı. Kapıyı tıklattı içeri girdi. Müdür güleç yüzlü babacan bir adamdı normalde ama suratını daha önce hiç böyle görmemişti. Gayet ciddi ve donuktu.

“Beni istemişsiniz Müdür Bey.”

“Gel, otur Şevket.”

Evet, sabahtan beri bir şeyler ters gidiyordu ve bu kendisiyle alakalıydı. Önce raporlarda bir hata filan yaptığını düşündü zaten başka bir ihtimali düşünmeye fırsat kalmadan müdür izahata başladı. Duydukları; yaşadığı bir tarihi tekerrür ettiriyordu. Sessizliğe gömüldü bakışlarını müdürün aralıksız konuşan ağzından alıp önündeki masaya bıraktı. Giysilerin içinde gitgide küçüldüğünü hissetti sanki bedeni eriyor kıyafetleri öylece kalıyordu oturduğu koltukta.

“Kusura bakma Şevket, daha önce haber verecektik ama hastalandın. En azından iyileşmeni bekleyelim yüz yüze konuşalım dedik. Bir telefonla işten atılacak hatta işten atılacak adam değilsin sen ama elimden bir şey gelmiyor.”

“İşten çıkarmanıza bir şey diyemem haklısınız. Ama keşke telefonla kovsaydınız beni. Dün mesela saati hiç fark etmezdi, gecenin köründe bile arasanız olurdu yeter ki bu sabaha uyanmadan kovulduğumu bilseydim.”

Şevket helallik bile almadan müdürün şaşkın bakışları eşliğinde odadan çıktı. Masasına gelip kendisine ait olan dolma kalemi ceketinin iç cebine yerleştirdi, çekmeceyi açıp; daha birkaç saat önce şevkle okuduğu kitabı boş gözlerle süzdü, eline alıp nedensizce kapağını açmadan baştan sona sayfalarını çevirdi. Burnuna eskimiş saman kâğıdı kokusu geldi. Kitabını da koltuğun altına yerleştirip selamsız sabahsız ayrıldı iş yerinden.

Rıfat’ın yaptığı şaşırtmamıştı. Hayatın sürekli aynı şeyleri yaşatıyor olmasına şaşırıyordu. Rıfat’ın şirketi batmış, çalıştığı şirket de dahil olmak üzere bir çok yere borç takip kayıplara karışmıştı, amcasının borcuna karşılık devede kulak kalsa da, yirmi günlük mesai ücretini de vermeden işine son verdiler.

Şevket, sırf Rıfat’ın yeğeni olduğu için işten atılıyor olmasını bir türlü sindiremiyordu. Yine de hiç hiddetlenmedi. Öyle içine gömüldü ki yağmaya başlayan yağmurda eriyip yerdeki çamur deryasına karışmak istedi. Hayattan sıvışıp gitmeyi çok istediğinden midir bilinmez, eriyen karın çamura dönüştüğü yolda yürüyen bir palto gibi görünüyordu.

Kendisine ait değilmiş gibi sallanan kolunu kaldırdı, saat tam beşi gösteriyordu. O, yeni yapılan kaloriferli, ithal parkeli binanın önünde duruyordu. Yürüyüp devam etti. Birkaç adım sonra ayakkabısının tabanı hayli düzleşmiş olacak bastığı mıcırdı kaydı. Kendini dengede tutmaya zorlamadı biraz da istekli öylece yere kapaklandı. Düştüğü yerden rezil olmadan toparlanıp hızlıca kalkmak yerine boylu boyunca uzandı. İrfan ağabeyin yaptığı lüks bina tepe aşağı bakıyordu kendisine. Gökyüzüne çevirdi gözlerini, bulutlar kararmış bir türlü bırakmıyorlar tuttukları yağmuru ufaktan serpiştiriyorlar.

Yanı başında duran kitabı gördü, uzanıp almaya tenezzül bile etmedi.

Yavaş yavaş su çeken kitabın son kaldığı yerden ayrılması, eğip bükerek hunharca okunduğunu belli ediyordu.

“Okurken fazla katlıyorsun kitapları, eskitiyorsun be adam.” dedi

“Yıpratıyorum belki. Öyle okumayı seviyorum. Hem bundan sana ne.” diye karşılık verdi kendi sesine.

“Bana. bana hiç...” dedi.

Hazır kaldığı yer açılmışken okumaya devam etti:

“Ah benim yaşama sevincim,

Dur seni gözlerinden öpeyim.”

Tren Sesleri

RESMİYE YILDIZ

*“Tren sesleri kaçırmaz insanı
Bir çığlık getirir bunalan geceye
Nice tünele girer içimden korkunç”*
Mustafa Miyasoğlu

Hayal Ekspresi

Tren durdu.

Hevi, ruhu yorgun, gözleri buğulu, kalbi tıpkı şapkasının fiyonkları gibi düğüm düğüm. “Ah Hevi!” dedi ve içine çektiği trenin siren seslerini derin bir nefesin ardından olduğu gibi bıraktı aynı derinliğinde griliğin.

Hevi, bir prenses. Kime ve neye göre? Hangi sarayın süsü, hangi tahtın varisi? Hikâyesi oldukça basit. Hayat ona küçük yaşta...

Gökyüzünün yer yüzene yakın olduğu bir yerde, maviliğin henüz mavi, yeşilin biraz sarardığı bir eylül gecesinde, feryat figan. Cümbüş var o gece. Hevi bir peri masalının kanatsız meleği, bir tanrıçanın sonsuz güzelliği, ayın ortasındaki en parlak düş. Minicik ellerinin şeklini almış pırpır yüreği. Büyüdükçe hasta, yorgun, aşık ve gerçek dünyadan habersiz. Ah Hevi... Masallar gerçekleri yutar. Peki ya ayrı zaman insanların aynı hikâyelerde bir araya gelmesi?

Bir şehri sevmek mi zor, terk etmek mi? Ayrı şehirler ayrı hayatlar... Üstelik aynı hikâyeler içinde.

Tren son istasyonda durdu.

Yolcular birer ikişer indi ve hikâye başladı ya da bitti. Kişi, yer, olay, zaman, mekân beşlemesinden sıyrılıp gerçek bir hikâyenin içine zamansızlığı, kayıp kişiliğine sarmalayarak nerede olduğunu bilmediği bir yerde, sıradan bir günün uğruna ilerliyordu amaçsızca hikâyenin diğer kadını.

Mirabella, yalnız bir kadın. Kime ve neye göre? Hangi yokluğun içinde geçti çocukluğu? Hikâyesi oldukça basit. Hayat ona küçük yaşta...

Onun hikâyesinde gökyüzü griydi, denizler yoktu, sonuç ise hiç yoktu; giriş ve gelişme sadece. Sayfalar çevirdikçe değişmeyen bölümler silsilesi sunuyordu hayatını okuyanlara ki bir köşeye bırakılıyordu en nihayetinde ama başarısızlıkları ve düş kırıklıkları tıpkı Hevi gibi. Şehirler engel olmuştu hikâyesine Mirabella'nın, bir şehrin suçuydu sessizliği. Sessiz şehirler sevilmezdi, sevilenleri olmasa belki içinde. Kaderiydi işte bu şehrin de terk edilmek her seferinde.

O gün aynı adımlarla indiler trenden aynı mutsuzluk ve tedirginlikle. Peki nerede buluşacaktı bu iki kadının hayatı? Tabi ki garın çıkış kapısında. Birinin sağında, diğerrinin solunda birer valiz, valizlerin ortasında iki kadın, iki kadının hemen arkasında çıkış yazısı. Bir yerin çıkışı başka bir yerin girişi niteliğinde adeta. Ama nereye? Soluna göz ucuyla bakan Hevi, şaşkın bir ifadeyle,

— Şey, ben buradaa...

Tamamlayamadan... irkilerek sağına dönen Mirabella:

— Evet, ben de burda yabancı...

ve üç beş adımdan ötesi boş bir bank.

— Görünüşe göre, sen de bilmiyorsun yolunu.

— Yolumu bulmaya geldim, der Hevi'nin kurumuş dudukları.

O an Mirabella, Hevi'nin endişeyle kırışmış alın çizgilerine dalar ve;

— Anlatsam seninle aynı çıkar hikayem, sussam seninle aynı çaresizliğim, beklesem bilirim ki gelmez, gitsem yolumu bilmem. Ben Mirabella, ömrünü bırakıp giden sevgiliyi bulmaya adanmış Mirabella.

Esaretten kurtulmak için onu bulmalıyım ve artık özgür kalmalıyım.

Hevi susar ve bakar Mirabella'nın çaresizliğine. Kendisi de esaretten kaçmıştı.

Mirabella anlatır sonra...

"O gün, uzunca yürümüştük, bekliyordum ağızından çıkacakları uzundur. Bu şehir onu boğuyordu ve sevgisini hapsediyordu. Ben ise severdim her yeri olsa yanımda. Tek bir sözü oldu 'Kal Sağlıcakla.'

Susmuştum, yürüdüm ve kayboldu gölgesi. Ardımdan sadece birkaç kelime yığını daha işittim sonra: 'Buraya bir daha gelmeyeceğim, ama beni bekle.'"

Gülümsedim içimden: 'Beklerim.'

İşte bu kadardı aslında anlatacakları. Daha ne vardı ki sanki.

— Peki neden burdasın?

— Onu bulmak için.

— Peki ya bulamazsan?

— Bulacağımdan neredeyse eminim.

Hevi de görkemli hayatından kaçırıyordu sevgisi uğruna. O da bulmaya gelmişti aradığını. Söz vermişti bu şehir kavuşturacaktı onları.

ve Hevi başladı anlatmaya.

"Üç yıl önce bugündü. Hastaydım, imkânlar bile imkansız iken bir adam çıktı karşıma, tesadüftü gelişi. Son çare ilaçlarımı kapıya getiren bir kalfa. Kapının açılmasıyla ışık çemberi sarmıştı etrafımı. Hevi hanımın ilaçları efendim diyordu sesi. Ama gözlerinde Hevi ben geldim iyileştirmeye seni. Dünyam öyle büyüdü ki korktum ölmekten. Yaşamak için bir adım atmak ölümden uzaklaşmak... Düzenli olarak eve getirilen ilaçlar günden güne beni iyileştirdi sandılar, oysa ilacım onun gözlerindeydi. Aylar geçti ve sesime ses oldu. Ellerimden tuttu ve 'İyi olacaksın, benimle gel. Bu sahte saray içini kemiriyor, özgürlük seni iyi edecek.' İçim öyle huzurla doldu ki kavuşacağımız günü bekleye bekleye işte bu üç senenin sonuna geldim ama o gelmedi. Her sene buraya dediği saatte geldim ama gelmedi."

Mirabella kafasını yerden kaldırdı ve usulca Hevi'ye çevirdi.

— Burada seninle bekleyeceğim.

Hevi daha dakikalar önce tanıdığı birine bunları neden anlattı anlayamadan,

— Emin misin? Belki de hiç gelmeyecek olan trenlerin ardından...

İki kadın saatlerce sustu hiç konuşmadan.

— Artık gitmeliyim galiba, dedi Hevi.

Oturduğu yerden usulca kalktı ve elini uzattı.

— Bak bir sene daha bitirdim, kim bilir belki sen bulursun ve bitirirsin hikâyeni.

Mirabella, elini kaldırdı ve sıkıca sıktı seni tanımak güzeldi Hev...

Ve sustu her şey. Gözleri bir noktaya takılmış, hareket etmiyordu bedeni. Hevi döndü arkasına.

Ve sustu her şey. Gözleri bir noktaya takılmış, hareket etmiyordu bedeni.

İki kadın aynı hikayedeydi şimdi.

Beklenen adam orada, sadece bir adam, bir silüet, bir gölge, bir çaresizlik... Hevi koştu.

— Buradasın, evet biliyordum. Neden şimdi? Ama bir önemi yok. Buradasın. Buradasın değil mi? Konuş, ses ver, ses ver ki bileyim buradasın.

Gözler donuk, gözler Mirabella'nın seyrinde. "Bu mümkün olamaz."

Hevi sevdiği adamın gözlerinin gittiği yeri takipte.

— Bu mümkün olamaz!

— Bu mümkün, dedi Mirabella.

Kalbi terk edilmişliğin kırgınlığında, ona dönmeye gelen sevgilinin şaşkınlığında.

Terk ettiği şehre geri dönüyordu genç adam, yaşadıkları ve yaşayamadıklarının terazisinde Hevi yerine Mirabella ağır basmıştı. Hevi yaşadığı, Mirabella ise yaşayamadığı. Hevi çaresizce kaçmakta şimdi.

İki kişi arkada, bir kişi önde.

— Dur lütfen, Hevi dur!

Kaçtı hızlı adımlarla ama nafile, kaçtığı sadece bir adım mesafe. Döndü gerisin geriye. "Neden?" dedi içinden. Zaten tek sormak istediği soru da buydu.

Hevi'nin hayatına mal olacak bir hamle, genç adamın sonsuz çaresizliğine dönüştü o gün. Ansızın bir gürültü ve ömür boyu yatmaya mahkum bir hayat.

Mirabella, Hevi 'ye sarılmış ağlamakta.

Ne acıydı sevgilinin ölümünü seyretmek her gün iki kadın için. Bir yanda yatalak sevgili, bir yanda hastalığı tarafından yeniden ele geçirilen kader arkadaşı... Üç hayat bir evde.

O gün acının yüzü aşkta, aşkın yüzü gerçekte, gerçeğin yüzüyse Mirabella'nın gözlerindeydi. Hayalindeki kavuşma bir tren istasyonunda yitip gitmişti. Raylar üzerinde tonlarca ağırlığın altında sanki kalakalmıştı. Sevdiği adam şimdi ona muhtaçtı. Peki ya saatler öncesinde tanıdığı Hevi? Ona ne olacaktı? Neresindeydi bu aşkın. Belki de en acı tarafındaydı Hevi. Aldanmışlığın karanlığında mücadeledeydi, üstelik hasta bedeni bunu kaldıramayacak kadar da yorgundu. Evini terk etmişti üç sene önce onun için. Ardında bıraktığı ailesi belki de yoktu artık, dönemezdi. Bir tren garında

bıraktığı umudu da kayıptı şimdi, bir araba freninin izinde yok olup gitmişti. Kendini ansızın attığı yolda ona belki de bir hayat borçlu olan sevdiği adam ödemişti kendi canı pahasına. Ölüm affettirirdi bazen hataları. Ama bedeli ölmekten beter edebiliyordu bir ahın sonu. Öyle de olmuştu. Genç adam Hevi'yi durdurmak isterken bu sonu kendine yazmıştı farketmeden. Bundan sonra hayat üç kişi için; hastaneler, yollar ve yıllardan ibaretti. Mirabella Hevi'yi bırakamazdı. İstasyonda şimdi üç kişilerdi, tekerlekli sandalye, Hevi ve Mirabella. Tren gara gelmişti. Buradan iki kişiyi yanına katıp dönmek aklının ucundan nasıl geçirdi ki? Kimse konuşmuyordu. Kompartımanın sesi üç farklı kalp atışının aritmik çınlamalarından ibaretti. Zihinlerde derin düşünceler, dudaklarda sus. Hayal ekspresinde üç yolcu. Üçünün de durağı aynı bu kez.

Tren durdu.

Birer, ikişer bindi herkes. Hayat rötarı artık sona ermişti son seferinde trenin.

Mirabella'nın önünde tekerlekli sandalye, yanında bavul, bavulun yanında Hevi, Hevi'nin yanında çaresizlik.

Apartmanın girişinde iki damla gözyaşı bırakırken genç adam, yaşattıklarını ve yaşatamadıklarını anımsadı bir an, kıymetini bilemediği geçmiş zaman, onu yenden bulmuştu yıllar önce terk ettiği şehirde. Verdiği sözleri hiçe sayarken, yaşamak kolaydı. Peki ya şimdi? Böylesine bir buluşma kimin hakkıydı? Terk edilen Mirabella'nın mı? Kandırılan Hevi'nin mi? Yoksa bunlara neden kendinin mi? Yaşamıyordu. Keşke düşünme yetisini kaybetseydi, acısını dindirirdi belki o zaman ruhunun. Ama o konuşma ve yürüme yetisini kaybetmişti saniyeler içinde ölümle burun buruna.

Hevi'nin kalbi ise bilmediği bir şehirde, bilmediği bir evde ve bilmediği bir duyguda her gün inceldiği yerlerinden kopuyordu. Aşk bir bir dökülüyordu. Mirabella'nın bitmeyen gücüyle hayat buluyordu ama sonra, çünkü sevmek onun dilinden çok daha anlamlı oluyordu böylesine bir fedakarlıkta. Onlara can vermişti Mirabella hatta son nefesi olmuştu biraz daha yaşayabilmesi için. Hevi hayatının en acılı ve mutlu günlerini bu garip ilişki yumağının içinde düğüm düğüm geçiriyordu.

Gözleri huzurla buluşmaya hazır, son kez konuşmaktaydı;

— O gün, o garda, iyi ki gitmedin Mirabella. Sonsuz bir yalandan çıkardın beni. Özgürlüğüme kavuşturdun. O kadar mutluyum ki. Ona iyi bak.

Mirabella ağlamakta.

Aradan geçen zaman bir mayıs akşamında durdu. Şimdi onun kulaklarında da Atilla İlhan'nın tarifindeki gibi; yoksul bir gramofon çalıyor üstelik aynı eski zamanlardan bir cuma... Bahar valsleriyle bezeli odanın her bir köşesi. Ne zaman dinlese kendini

saraylarda dans eder gibi hissedirdi ama gerçeği masada duran kâğıt ve tükenmekte olan kalemiyle fark edirdi. Gözleri yakını uzak kılıyordu artık. Buğulanmış sayfalar onun hikâyesini bitirmeye hiç yeltenmiyordu. Her seferinde kafasını koyacak bir kâğıt parçası bulurdu Mirabella. Her gün yeniden “Evet, bugün bitiyor.” derdi köşedeki boynu bükük lambasına. Bitmesi gereken hikâyesiydi ama bitmiyordu. Nefesi sanki sonsuz bir gökyüzü gibiydi. Evet, Mayıs akşamıydı. Düşleri, gerçeğin içinde kayboluyordu. Gözünden akan yaşlar, sevgilinin çaresizliğiyle yaşamıştı yıllarca. Dans edecekti gençliği dirilip içinden, kalkabilseydi sevgilisi. Ama o sustukça Mirabella konuştu, yıllarca ona baktı ve hep dua etti beraber ölmeye. Hikâyesini tamamlamayı bekliyordu, beklemek onun hikâyesiydi. Terk eden sevgiliyi beklemek, iyileşmesini beklemek, ölümü beklemek... Şarkı sustu, Mirabella sevgilisine baktı, kâğıt bitti, kalem tükendi, lamba söndü... ve gün geldi, iki sevgili sonsuz gökyüzünün içinde son valslerinde buluştular. Artık bu hikâye giriş, gelişme ve sonuçtu.

Dünyanın tek gerçeği bekleyişlerden ibaret ve bitecek olan hikâyelerden. Beklersin ve sonra bir gün her şey biter. Yemek yersin biter, yollar gittikçe biter, şarjın biter, pilin biter, ümidin biter, sevgin biter, öfken biter, korkuların biter, yalnızlığın biter, sevdiğin film biter, ekmek biter, çay biter, benzin biter, okul biter, dert biter, aşk? Aşk hiç biter mi diye sormuş şair zaten hazırda. Bulabilmiş mi cevabını; defter arasında, ağaçlarda, yollarda, yıllarda, duvarlarda, şarkılarda... Aramış da aramış. Bakmadığı tek yer tam da göğsünün sol tarafındaymış. Zavallı Mirabella, zavallı Hevi! Onlar bulmuş da sanki ne olmuş. Bütün hikâyeler gerçektir, bütün hikâyeler bitmek üzere yazılır ve hepsi sıradandır. Sadece Mirabella ve Hevi'nin hikâyeleri farklıdır belki onlar bir gün yeniden uyanacaklar farklı bir hikâyenin sonunda.

Ölüm Ayrılık Gibidir

HAYRULLAH TÜRKMEN

Geceydi... Adını koyamadığım büyüü bir gece. Ormanların hışırtısından doğan ezgiyi bozkıra yayan, soğuk bir rüzgâr esiyordu. Oba tarafından sayılan ve sevilen, bilgeliğiyle de gönüllerde taht kuran babaannem, üzerinde alevler yükselen ocağın başına oturmuş, gaz lambasının loş ışığı altında, iki eli yanağında, fersiz gözleriyle bana bakıyor, küçüklüğümde olduğu gibi buruşmuş parmaklarıyla saçlarımı okşuyordu. Aşiret tarafından sayılan, sevilen bilgeliğiyle' de gönüllerde taht kuran bir kişiliğe sahipti. Yaşayan bir efsane gibiydi sanki. Kendinden emin bir duruşu ve otoritesi vardı. Çevreyi kuşatan soğuk rüzgâr, kapı aralığından içeri süzülürken, ocak başında ulu bir mabet gibi oturan babaannem, kurt ulumalarına aldırış etmeden, sönmekte olan ateşe odun atıyordu. İçmekte olduğu sigarasını büyük bir itinayla içine çekiyor, ağzından çıkardığı koyu dumanı alevlerin üzerine üflüyordu. Uykusuzluktan kaynaklanan mahmurluğu üzerindeydi. Oldukça gergin görünüyordu. Kanadı kırık kuşlardan farksız hissediyordu kendini. Gözlerini sabit bir noktaya dikmiş, elindeki ucu yanık odun parçasıyla sönmekte olan ocağı karıştırıyordu. Kirli ve karanlık camların arkasından bakarken kendi iç dünyasının ağını örmeye çalışıyordu. Karanlık ve aydınlık onun umurunda değildi. Belli ki yüreğinin sesini dinliyordu. Yalımların, duvarlar üzerinde hayaletler gibi dolaştığı geceyi yaşıyordu. Uzaklara dalıp gitmiş olan fersiz gözlerini duvarda asılı bulunan, etrafı dağlar ve ağaçlarla çevrili olan halıdaki büyüü göl resmine çeviriyor, bir gün batımı manzarasına bakarcasına uzaklara, dalıp gidiyordu...

Dirliksiz ve düzensiz bir geceyi yaşadığının farkındaydı. Bağrında büyüttüğü sevdayı vuslat ateşiyle renklendirmeye çalışıyordu. Buruşmuş yüzünde yılların hüznünü taşıırken, kasvetli gecenin vahametini bir türlü üzerinden atamıyordu. Hep uzağında kalıyordu geçip giden zamanın. Rüzgârın hüznünlü uğultusu kulaklarında yankılanıyordu. Yüreğinin en kuytu köşesinde duruyordu onun sevdası. İki damla gözyaşı süzülürken yanaklarından, gözleri ister istemez halıdaki büyüü göle takılıyordu. Halkın dilinde dolaşan bir efsane olmuştu büyüü gölün hikâyesi. Zamanla yüreğinin hırçın dalgaları durulsun istiyordu. Duygu ve düşüncelerinin seyrini değiştirmeye çalışırken, karanlık geceye tutsak oluyordu yüreği. Soğuk havanın yalnızlığı ve çaresizliğiyle boğuşuyor, duygularına yenik düşeceğinden korkuyordu. Her yeri zifiri karanlık ve

gecenin büyüğü sessizliği sarıyordu. Esmekte olan rüzgârla birlikte obadan hüznünlü yanık türküler geliyordu.

Gözlerim ocağın başında oturan babaanneme takılıyordu. Yorgun ve bitkin görünüyordu gözüme. Benzi soluktu. Gözlerinin altı morarmış, siyah halkalar oluşmuştu. Cesaret edipte nedenini ona soramıyordum. Göğüs kafesi inip inip kalkıyordu. İki damla gözyaşı buruşmuş yanaklarından aşağı süzülürken, kırışmış olan yüzünde kavisler çiziyordu. Düşte gezer gibi bir hali vardı. Etrafını gecenin büyüğü sessizliği sararken, oturduğu yerden doğruldu. Heykel donukluğu ve sessizliğiyle bir müddet ayakta durdu. Daha sonra sönmüş olan sigarasını yanmakta olan ocağa fırlatıp attı. Hıçkırıklar boğazına düğümlenirken “Neyin var babaanne hasta mısın” diye sordum. Gözlerime bakıp gülümsedi. Ellerimi buruşmuş ellerinin içine alarak “Bir şeyim yok oğul korkma” dedi. Bakışlarını halıdaki mor dağların arasındaki göle çevirdi. Daha sonra pencereye yöneldi. Perdeleri aralayıp dışarısını seyretmeye başladı. Cebinden çıkardığı çakmakla sigarasını yaktı. Ağız dolusu dumanı pencereyi açıp dışarı üfledi. Kırışmış esmer yüzünde yılların acılarını taşıdığıнын farkına vardı. Hazin hatırası olan büyüğü gölün hikâyesini anımsadı. Yüreği burkuldu. Gözleri doldu. Pencereyi kapatıp, ocağın yanı başındaki sedire yöneldi. Kendini oldukça yorgun hissediyor, ağırlaşan gözkapaklarına bir türlü engel olamıyordu. Kırışmış esmer yüzünde, yılların anılarını taşıyor, soluk giysilerin içinde yüzünün rengi bir suçluymuş gibi kendini ele veriyordu. Karanlığın gizemli havasından bir türlü kurtulamıyor, ruhunun derinliğindeki gizlilikleri açığa vurmaktan korkuyordu. Arada bir benden yana dönüp gülümsemesini sürdürüyordu.

Babaannemden cesaret alıp, geçit vermeyen dağları aşmak, zümrüt yeşili vadilerde uçan kuşlara katılıp, özgürce büyüğü göle doğru uçmak istiyordum. Gözüm zirvelerdeydi. Zirvelerde gizem vardı. Ay vardı. Yıldızlar vardı. Görkemlilik vardı. Gizliyi seviyordum. Her şey onda saklı, onda gizliydi. Geceyi seviyordum. Gece yalnızlığı suskunluğu seviyordu. Yattığım yerden duvarda asılı bulunan halıdaki, etrafı dağlar ve ağaçlarla çevrili olan büyüğü göle bakıyordum. Kapı aralığından içeri giren soğuk hava iliklerime işliyordu. Üşüyordum. Acımasız bir sevdanın vurgununu yemiş gibiydim. Ne yana dönsem, ne yapsam, büyüğü gölü bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Bütün hayallerim evin kirli camlarının arkasına gizleniyordu. Sevdanın bitmez tükenmez ışığı, ruhumun derinliklerine iniyordu. Umarsız bir şekilde etrafıma bakınıyordum. Kuş olup büyüğü göle uçma fikri gerilerde kalıyordu. Gözlerimi kapıya çevirip gelecek bir yolcu varmış gibi yolunu bekliyordum. Hıçkırıklarım boğazıma düğümlenirken, yüreğim acıyla burkuluyordu. Uykusuz gözlerime inanılmaz bir ağırlık çöküyordu. Beni bilinmeyen doğaya götürüyordu gece. Dağların arasına gizlenmiş olan büyüğü göl, geçit vermeyen gecenin karanlığına kucak açıyordu. Kâbus dolu düşüncelerim,

uykuya imkân bırakmıyordu. Rüzgârın uğultusu, mor dağların doruklarında yankılanırken, kasvetli gecenin vahametini üzerimden atamıyordum. Soğuk ayaz gecenin nefesini kırıyordu. Üşüyordum. Yaşananlar daha bulanık görünüyordu gözüme. Düşüncelerimin seyrini değiştirmeye çalışıyordum.

Her gece derin uykulara dalmadan önce, babaannemden büyüğü gölün hikâyesini dinliyordum. Ne yana dönsem, ne yapsam büyüğü gölü aklımdan çıkaramıyordum. Bütün hayallerim kirlî camın arkasına gizleniyordu. Onun bitmez tükenmez ışığını ruhumun derinliklerinde hissediyordum. Beni bilinmeyen gizli olana götürüyordu gece. Dağların arasına gizlenmiş olan büyüğü göl, geçit vermeyen gecenin karanlığına kucak açıyordu. Aklım fikrim büyüğü göldeydi. Gizli olanı seviyordum. Yılana dönüş-tükten sonra uçan bir kızın hikâyesiydi bu. Bütün güzellikler onda saklı, onda gizliydi. Her gece ayrı bir düşte, ayrı bir âlemde dolaşıyordum. Gecenin bir yarısı mor dağların eteklerinden kurt ulumaları duyuluyordu. Çocukluk hayallerimi süsleyen büyüğü gölün hikâyesi aklımdan çıkmıyordu. Bilinmeyen bir el yakamdan tutmuş, büyüğü göle doğru sürüklüyordu beni. Dağların arasına gizlenmiş olan büyüğü göl gecenin karanlığına kucak açıyordu. Rüzgârın uğultusu dağların doruklarında yankılanıyor soğuk hava iliklerime işliyordu. İçimde bir burkulma hissediyor, kendimi nasıl rahatlatacağımı bilemiyordum. Geceyi seviyordum, karanlık geceyi. Gizli olanı, suskunluğu seviyordum gece. Basık evlerden yükselen sis ve dumanlar dağları gizlemeyi seviyordu.

Karanlık ve aydınlık umurumda değildi. Haykırışlarım dağları ve karanlığı ikiye bölüyordu. Kendimi derin bir boşluğa düşmüş gibi hissediyordum. Gece sessiz ve sade görünümüne bürünüyordu. Bütün bedenim ve ruhumla onu düşünüyordum. Onun hikâyesini bilmeyen duymayan yoktu. Uzun boylu, mehtap yüzlü, yeşil gözlü, ceylan bakışlı bir güzeldi. Onun yüzünü görmek, ayaklarına yüz sürmek için kul köle olurdu yiğitler. Sonu belli olmayan bir hayalin peşinden koşuyordum belki de. Bir hüznü hatırlatırcasına ah çekiyordum. Geceleri öylesine yalnız, öylesine çaresizdim ki, günlerdir içimde taşıdığım sevgisini dışa vuramıyordum. Yeni yaşama biçimini karanlık ve bulanık görüyordum. Bazen kendimi bir boşluğa düşmüş gibi hissediyordum. Gözlerim ocağın başında uykuya dalmış olan babaanneme takılıyordu. Kendimi onun anlatmış olduğu masalların içinde buluyordum. Gözlerimi karanlığın boşluğuna dikip saatlerce onu, büyüğü gölü düşünüyordum. Düşlerim onunla süsleniyordu. Onu seviyordum. Gizli olanı bilinmeyi seviyordum. Göle gitme düşüncesi yüreğimi dağlıyordu. İçimdeki uçurum olgusu gittikçe derinleşiyordu. Günün yorgunluğunu üzerimden atmaya çalışırken vakit gece yarısını gösteriyordu. Arada bir kollarımı yorganın üzerine çıkarıp, nefes almaya çalışıyordum. Beni karanlık bir geleceğin beklediğini bilmiyor, karamsar duyguların kollarında gelgitleri yaşıyordum. Çelişkiler

yumağı ardı ardına sıralanıyordu. Farkında olmadan yeni bir umuda koşuyor, onun sevgisini içimde taşıyordum.

Susamışlığım su yüzüne çıkıyordu. Geceleri korkuyla uyanıyor, kendimi yalnızlığın ve çaresizliğin ortasında buluyordum. Ruhumu tutsak ediyordum düşlerime. Gece sessiz ve sade görünümüne bürünüyordu. Bütün bedenim ve ruhumla büyümlü gölün hikâyesini anımsıyordum. Onun hikâyesini bilmeyen yoktu. Uzun boylu, Ay yüzlü, Yeşil gözlü, Maral bakışlı bir kızdı o. Düşte de olsa onu görmek için can atıyordum. Ayaklarım bir birine dolaşıyordu onu görünce. Onun hüzünlü güzelliğine, yeşil gözlerine vurgundum. Uzaktan bakmasına dayanamıyordum onun. Giz dolu bakışları, ayrı bir yolculuğa sürüklüyordu beni. Sonu bilinmeyen bir hayalin peşinden koşuyordum belki de. Gecelerin benden başka sıkıntısını bilen yoktu. Her gece onu görebilmek için düşlerimde büyümlü göle yolculuğa çıkıyordum. Gecenin bir yarısı karanlığın boşluğuna düşüyordum. Soluğum tükeniyor, nefes alamıyordum. Yoğun sis perdesi dağları tepeleri görünmez kılıyor, içimdeki uçurum gittikçe derinleşiyordu.

Gecelerim onu düşünmekle geçiyor, düşlerim onun hayliyle süsleniyordu. Gözlerimi bozkırın karanlığından alamıyordum. Büyümlü gölün kıyısında, güzel mi güzel başını önüne eğmiş, ayakları çıplak genç bir kız beni bekliyordu. İçim sevinçle dolarken, o kımıldamadan karşımda duruyor, yüreğimin atışları hızlanıyordu. Yüzüne düşen saçlarını düzeltirken, yeşil gözlerini gözlerime diyor, heyecandan dizlerimin bağı çözülüyordu. Umutla ve sevgiyle ona bakmayı sürdürüyordum. Ovanın yalnızlığını unutturan kurt ulumaları geliyordu uzaklardan. Arada bir bakışlarını bana çeviriyor, iri iri açılmış yeşil gözlerinde umudum sevgi seline dönüşüyordu. Onu seviyordum. Gizli olanı bilinmeyi seviyordum. Göle gitme düşüncesi bir türlü aklımdan çıkmıyordu. Erişilmemiş bir vuslatın volkanıyla yanıp tutuşuyordu yüreğim. Geceleri üstüme karabasanlar çöküyordu. Bazen umudumun tükendiğini hissediyordum. Onu kendi yalnızlığına terk etmek istemiyor, onun varlığına ve sevgisine ihtiyaç duyuyordum. Her gece uykularına giriyor, derin uykularımın alıp, gizemli ülkelere götürüyordu beni. Ondan uzaklaşayım dedikçe kendi içine çekiyordu.

Rüzgâr ürkütücü bir sesle uğulduyor, büyümlü gölün hıştırtısını bozkıra yayıyordu. Karamsar düşüncelerden arınmayı düşünürken yalnızlığın ortasında kalan ben oluyordum. Ondan uzaklaşayım dedikçe, kendi kabuğuma çekiliyordum. Ruhumu tutsak ediyordum düşlerime. Onu kendi karanlığına terk etmek istemiyordum. Her gece onu görebilmek için düşümde büyümlü göl yolculuğuna çıkıyordum. Gece, karanlığını ve sesliğini koruyordu. Farklımlı farklı bir geceyi yaşıyordum. Heyecandan olsa gerek göğüs kafesim körük gibi inip kalkıyordu. Büyümlü gölün yanı başında başını önüne eğmiş, ayakları çıplak bir kız duruyordu. Umutla ve sevgiyle ona bakıyordum. Arada bir bakışlarını bana çeviriyordu. Özlem ve umudu içinde taşıyan gözlerine bakamı-

yordum. Genç kız uçmaya hazır bir şahin gibi bakışlarını gökyüzüne kaldırıyor, ıslıl ıslıl yanan eteği gittikçe daralıyordu. Bedeninden doğan kanatlarıyla uçan bir yılan haline dönüşüyor hiçbir şey söylemeden gökyüzüne doğru uçup gidiyordu. Üzgün gözlerle arkasından bakmak zorunda kalıyordum. Göğsümdeki öfke dalgasının kabardığını hissediyordum. İçimdeki boşluk gittikçe derinleşiyor, onu içimden söküp de atamıyordum. Her şey onun rüyama girmesiyle başlamıştı. Ona âşıktım. Onu deliler gibi seviyordum. Umut kaynağımdı o benim. Can yoldaşımdı. Sevgisini içimde taşıyordum onun. Al bir ata binip büyümlü göle gitmek istiyordum. Bozkırı kaplayan sis perdesi daha da yoğunlaşıyordu. Oysa bunların hiç biri yaşanmıyor, sadece düşlerimde görmekle avunuyordum.

Sabahın ilk ışıklarıyla uyandım. Pencereyi açıp, ıssız toprak yola baktım. Ne gelen vardı nede giden. Geriye döndüğümde babaannemin anlamlı gözlerle bana baktığını gördüm. “Gece uykunda neden sayıklıyordun şahin” dedi. Rüyamda yaşadıklarımı biliyormuş gibi başını kaldırıp duvarda asılı bulunan halı resmine baktı. Gözlerini sabit bir noktaya dikti. Oturduğu yerden doğruldu. Dışarı çıkıp kapının eşiğine oturdu. Sigarasını yakıp gökyüzüne doğru üfledi. Bakışlarını dağların ortasında bulunan büyümlü göle çevirdi. Ellerimden tutup, gel yanıma otur şahin derken, büyümlü gölü, kanatlanıp uçan genç kızı düşünüyordum. İçimde taşıdığım sevgi selini dışa vuramıyordum. Babaannem benimle olan konuşmasını sürdürüyordu; Ey oğul, Ey yiğidim, sev dedi, yeter ki sev. Bir çiçeği, bir goncayı, gökyüzünü, yıldızları, Ay’ı Güneş’i, bulutu, yağmuru, toprağı, taşı gökte uçan kuşu sev. Sana bakan gözleri, kalem tutan elleri sev. Cömerttir gökyüzü. Sevecendir, berraktır. Sevmek, neyi sevdiğini bilmek, fark etmektir. O sevgidir. Her şey ona çıkar sonunda. O, sevgilerin en güzeli dedi. Başımı kaldırıp gökyüzüne baktım. Masmavi gökyüzünde kanatsız bir kuş uçuyordu. O, elde edilemez, ona el yetmez dedi. Ne baharın tazeliği, nede ağaçların boyun büküşü, o cennet rüzgârlarının muştusunu verir dedi.

Peşine düşen yigitler geriye dönmez onun. Ona bakan gözler kör olur, tutan eller kırılır. O, murat almamış gençlerin, genç bedenlerin ruhudur. O, huma kuşudur. O gönüllere umut dağıtan taht kuran soyluluktur. O, sevdiğinin, yüzünü okşayan, hicran ateşiyle yanıp tutuşan, Rabbin ihsanı lütfudur. O, sevgidir, gönüldür, aşktır. O, günden güne yüreklere düşen umuttur, ateştir kordur. Değil mi ki, her şey ondadır. Bütün dualar da onun içindir. O, sevgidir. O, ne istediğini bilmektir. Gidecek yer yoktur ondan başka. Ruhun da o, gönülün de o, tenin de, bedeninin de o. Sevgi onunla başlar, onunla biter. Hicrana tahammülü yoktur onun. O aynanın saflığı, o, gönüldür. Günah, sevginin nerede olduğunu bilmemektir. Sevgi, başkalarının gönül kapısını açmaktır. Aşktan nasibini almak, yürekteki yarayı sarmaktır. Izdırap ipleriyle bağlanmaktır. Bülbülün halinden anlamaktır. Kıvılcım ateşiyle yanmak, kavrulmaktır. Sevgi susmaktır, yönele-

bilmektir kible etmektir. Kötü huylardan arınmak, ayrılığı ortadan kaldırmaktır. Sevgi hasrettir, yanmaktır. Aşkı anlamaktır, gönüllere dalmaktır. Akıl aşkın şerhinde aciz kalmaktır. Sevgi aşk yoludur arşın ötesinde görünmek, sonsuz mutluluğa erişmektir. Vahdet âleminde kanat açmaktır. Gönülden sevip, ruhu olgunlaştırmaktır. Yarının güzelliğini bilmektir. Sevgi, ruhun gıdası, kalplerin şifasıdır. Sarsılmaz bir duygudur o. Sır ile mana gizlidir. Sevginin değerine paha biçilmez.

Teslimiyetin bütün şartları onda gizlidir. Sevgi, bir özlemin dinmeyen sızısıdır. Yaşanan duyguların yoğunluğudur. Yanan gönlü alev topuna döndürür. O, sevgilerin en güzelidir. O, mutluluğa erdiren müjdedir. Onu özlemler, hasretler korur. Ey oğul; ılık tek kaynaktan dağılır. Yakın olan aydınlık, uzak olan karanlıktır. Sen suretsin. O, asıl. Sen bedensin. O, ruh. Her şeyi ondan bekle. Ona baş ege. Ona secde et. Aç gönül kapılarını. İnkâr edici olma. Yüz çevirme ondan. Sevgiden başka hiçbir şeyi düşünme. Can alıcı olma. Özü sözü doğru ol. Çirkinliklerden güzelliklerden uzak dur. Halden bilen ol. Gönül kırıcı olma. Kiminin eli kalem tutar, kiminin yüreği sevgi. Bülbül sevenidir, gül ise sevilen. O yere inici, dala konucudur. Gül bencildir, bülbüle karşı. Dardını döker, feryat figan ederek. Bazen sevinç, bazen hüznün yaşı akıtır gözlerinden. Dallar sallanır, çiçekler yağmur gibi dökülür. Can tene, ten cana gizli değildir. Kâh bahtına yanar, kâh güle. Gönlünde ne cennet sevdası vardır, ne de cehennem korkusu. Gülün koynundaydı bülbül. Gül açmadı gongasını, bülbül sustu sonunda. Kopardılar nazlı gülü dalından. Ne nazını çeken kaldı bülbülün, ne de adını anan. Aşka ihanetin bedeliydi bu.

Ey oğul; Bir gün sevda çalarsa kapını, ona inan. Ona güven. İnan ki seven gönüller acı duymasın. Gönül sevgin tükenmesin. Kaldır yüzünün perdelerini, gönül kapın açık olsun. Aşk bahçesine dalan ol. Kader kalemimi kır ellerinle. İrfan sahibi ol. Bilmiş, görmüş ol. Sevginin değerini bil. Bil ki bülbül gibi acı çekmeyesin. Sevgini aşkına ona sun. Onun huzurunda kul köle ol. Aşkta günah yoktur. Sevgi nurdan bir damladır. Her kötülüğü yok eder. Gönlünü seven eyle. Yakıcı yıkıcı olma. Yapıcı ol. Karşılık beklemeden sev. Kerem et. Ayrılık acısına alış. Ona hürmet et. Onu koru. O, sevgidir. Sevginin gücünü gör. Onun ateşiyle, ruhunu nurlandır. Dardının dermanı ondadır. Onun bir benzeri yoktur. O, sevgidir. Aşk düştüğü yeri yakar. Aşkı göreve çağırır sevgidir. Aynayı kendi yüzüne tut. Hem görensın, hem görünen. Sevgi sendedir, gönül sende. Saadet güneşi batmaya başlar, sevgi azalınca. Her şey onda saklı, onda gizlidir. O, Tanrı'nın armağanıdır. Hürmetkâr ol. Fedakâr ol. Cefakâr ol. Sev, sevil. Gül, güldür. Can evini açanlardan ol. Hakikat aynasında kendini gör. Kır bahtının zincirlerini. Aşk ateşinde yan, kavrul. Zamanın iki yüzü vardır. Biri gündüz, diğeri gece. Her şeyi bilen, duyan ol. Can gözün açık olsun. Gam yükünü at üzerinden. Sevgini vermesini öğren. Aşk ne senin, nede benim. Sevgi ondan başkasına verilmez. Hasret yoklukla, sevgi

varlıkla olur. Kerem sahibi, gönül ehli ol. Dedi. O anda başımı kaldırıp gökyüzüne baktım. Güneşi örten bulutları, gönlüme düşen sevgi damlalarını gördüm. Gerçeğin yüzünü, yüreğimi zorlayan sır kapısının açıldığını gördüm. Babaannem konuşmasını sürdürüyordu. Ey oğul; Yüz döndürücü olma. Bütün dünyanı ilimle güzellikle doldur. Her şeyi gören ol. Can gözün açık olsun. Gam yükünü at üzerinden diye nasihat ta bulundu.

Uykusuz geçen bir gecenin sonunda, gün ışığına çıkmak istiyordum. Tutunacak bir dal arıyordum kendime. Aydınlık sevdalara koşmak istiyordum. Gökyüzünde uçan kınalı kuşlar gibiydi onlar. Cana can katan sevdalar, aşk uğuruna serden geçenler, göz-yaşı dökenler, onda saklı onda gizliydi. Yorgunluğu ve kaygıyı unutturuyordu gece. Dört mevsim sırlarını geceye fısıldıyordu. Sebebini bilmediğim uykular, gönüllere korku düşüren rüyalara bölünüyordu. Çaresizliğimi muştuya döndüren zamana koşmak istiyordum. Gece suskunluğu, sessizliği seviyordu. İçimdeki fırtınayı dindiremiyordu gece. Gece yalnızlığı, gece sakinliği seviyordu. Güneş'e, Ay'a, yıldızlara, Yaradan'ın büyük eseri olan insanlara gıptayla bakıyordum. Mahmur bakışlı nergisleri, boynu bükük laleleri, gülümseyen yüzleri seviyordum. Gecesi gündüzü yoktu sevginin. Günün her doğuşunda ve batışında büyümlü gölün bulunduğu tepeye bakmayı sürdürüyordum. Gözlerimi her yumduğumda onu karşımda buluyordum. Geriye döner umuduyla yolunu bekliyordum. Tutunacak bir dal arıyordum kendime. Karanlıklar boğuyordu beni. Onun etkisinden sıyrılamıyordum bir türlü.

Ey oğul; Aşk ne senin tekelinde, nede benim. Önce sevginin kaynağını bul, sonra da sevdayı. Sevgi, duyguların mısralara dökülmesidir. Açık bırak gönül kapını. Gön- lünde sevdan kalsın. Şunu unutma sakın. Yaradan yürekte söylenen duayı kabul eder. Güzel yaratılmış bir yüz, süse muhtaç değildir. Dert bahardır, gam vuslat tuzağıdır. Dert köktür. Kök ise dal ve budak verir. Ey kerem sahibi oğul; Ateşten, kurtulmak için durmadan figan edersin. Ey dumandan kaçarken, ateşe düşen gönül, Dünya'ya aydınlık veren Güneş battığında, çaresizliğin gölgesinde sana uzanan ellere saygıyla sarıl. Geçici zevklere dalıp, geçmişini unutma. Aşk pınarından içenlerden ol dedikten sonra dinlenmek için yatak odasına geçtiğinde, Ay bulutların arasından sıyrılıyordu. Yıldızlar ışık patlamasıyla yeryüzüne iniyor, yeşil yaylaların üstüne uğursuz gece gelip oturuyordu. Duygularıma geçit vermiyordu seveda bulutları. Gökyüzündeki yıldızlar durgun ve suskundu. Gece sukutu koynunda besliyor, oba derin bir sessizliğe bürünüyordu. Onsuz bir dünya düşünemiyor, büyümlü göldeki çıplak ayaklı kızla bütünleşmeye çalışıyordum. Keşkellerle başlayan cümleler dökülüyordu dudaklarımdan. Gece el ayak çekilip herkes uykuya dalınca dışarı çıkıyor, mor dağların arasındaki büyümlü göle bakıyordum...

Şehrin Kalbi

İSMAİL ÇEVİK

Uzaktan gördüğümde iyice büzülmüş, elleri ve ayakları iç içe geçmiş olduğu yerde kaskatı durmuş kabuğu yamalı bir kaplumbağayı andırıyordu. Şehrin orta yerinde üstelik insan yığınlarının hiç boş bırakmadığı bu caddede bir kaplumbağanın yatıyor olmasını görmek hayret verici bir şey gibi gelmişti ilkin. Bir kaplumbağa nasıl olur da sinir bozucu yavaşlığına rağmen başına bir iş gelmeden buralara kadar gelir de bir insan ayağının altında kabuğu parçalanıp ezilmeden burada öylece durabilirdi? Hem bir kaplumbağa ısırılacak ufacak bir otun dahi sert kaldırımlar arasında yükselemediği yükselse bile hemencecik ezilip paramparça edildiği egzoz dumanı, sigara, ter ve yanık kebab kokularından başka bir kokusu olmayan ve iç içe geçmiş, karışmış, baş ağrıtıcı bir bulamaç haline gelmiş araba kornaları, tramvay düdükları, öfkeli ve telaşlı insan sesleriyle bezenmiş gürültülerinden başka güzel ve narin bir ses duyulmayan bu şehre neden gelirdi ki? Nasıl yüksek bir amaçtır ki yavaşça bir kaplumbağayı yerinden yurdundan, güzel otundan, deresinden, temiz havasından, güzelim suyundan soğutur da buralara kotarır? Yitirilecek bir aklı da bulunmayan kaplumbağa hangi içgüdüyle bütün gücünü kuvvetini verir de kendisine zerre miktarı kadar dahi ehemmiyet vermeyen bu insanların kendisiyle alakadar olmasını bekler? Bu şehirde nereden nereye gider ya da nereye gitmek ister? Bir kaplumbağa bunları düşünmüş müdür? Bilse gelir mi onca yoldan? Ama belki fanus gibi bir kutuda bakanlarının anlayamadığı bir eziyet içinde boynunda gösterişli bir tasmayla sergilenseydi o zaman hayret verici değil aksine ilginç, görülmeye değer bir şey gibi algılanabilirdi. Ve kimsenin bilmediği yüksek ideali tam olarak bilinmese bile bu vesileyle hissedilebilirdi. Yoksa bu kaplumbağa hiç ama hiç istemediği, üzerinden ansızın canavar gibi bombaların vınlayarak geçtiği, vurduğu yeri darma duman eden topları barındıran bir savaş yüzünden ailesini de alıp buralara tıpkı rüzgardaki bir yaprak gibi ağır ağır sallanarak mı gelmiştir? Yahut düşmüş müdür dalından?

Ama bunlar aklımdan geçen gerçek hayatta karşılığı olmayan ve yüksek olasılıkla hiçbir kaplumbağanın böylesine bir delilik içine girmeyeceği alakasız düşüncelerdi. Bir rüzgar serinliğinde kafamı dolduran gereksiz bin bir düşünce arasından esip geçmişti.

Düşüncelerimin garipliği ve alakasızlığı içimde istenilen sönmeyi yapamamış, oradan her günkü gibi geçip gitmem yerine bana kaplumbağaya yaklaşmamı şiddetle hissettirmişti. Bende bu davete icabet etmiş yolumu doksan derece çevirip bir kaplumbağanın gıpta edeceği bir hızla yaklaşmıştım. Kafamda bir kaplumbağa şeklinde vücut bulan şey beni kendine çekmişti. Yoksa, gece yarısından sonra ortaya çıkan ve varlıkları neredeyse hiç bilinmeyen çöp toplayıcıları tarafından alınacak bir poşet olarak da kabul edebilirdim. Öyle yapmamıştım ve şimdi giderek artan bir merakla yaklaşıyordum. Hislerin karşılaştığı, kesiştiği ve artarak nihayet noktasında görünür olduğu durumlar başımıza gelir ve biz hayret içinde bu durumlara nice yüce anlamlar yükleriz. Oysa ruhlar anlaşmış ve birbirlerini kolaylıkla bulmuş, çıkarmıştır. Tıpkı böyle yerde yatan şey de ben yaklaştıkça kıpırdanmaya başlamış, minicik varlığını önce biraz sağa sonra sola kıvrımış ardından ilk gördüğüm hareketsizliğine geri dönmüştü. Merak duygusu içimi ısıtmış, düşüncelerimi hareketlendirmiş, davranışlarıma tezlik katmıştı. Nicedir odun gibi ruhsuz olduğumu hissetmiştim daha doğrusu fark etmiştim. Ruh olmayınca bir odundan farklı kalınır mıydı ya da fişi çekilince ışıkları sönen bir robottan? Kalmaması kendi içinde doğaldı. Ama hakikat ruhun canlandığı, yaşama ışık tuttuğu yerde açığa çıkıyordu. Benim hakikatim de şu an tam önümde aslında tam olarak ayaklarımın hizasında sırtını lüks bir restoranın içerdeki sıcak, kirli, bunaltıcı, sigara ve yanmış yağ kokan havasını dışarı boca eden ve gayet gürültülü bir pervaneye sahip havalandırmasına dayamış kıpırtısızca uyuyordu. Üzerinde kollarına kısa gelen ve çoğu yeri sökülmiş ipleri sarkmış bir kazak yine ancak ayak bileklerine ulaşan ve yazlık, ince bir pantolon ayaklarında da ana gövdesi yırtılmış ve sökülmiş bir sandalet vardı. Üstündekilerin bu uyumsuz ve yaşına göre küçük kalan görünümünü kendisinin isteyerek bu elbiseleri almadığını belli ediyordu. Muhtemelen başkaları acımış ve yardım niyetiyle çoluk çocuklarının giymediklerini vermişlerdi. Bu güne kadar giydiklerini seçme hakkı olmuş muydu acaba diye geçirdim içimden, ardından da bedenimi baştan ayağa saran kabana ve ayağımdaki soğuğu ve yağmuru geçirmeyen bota baktım. Utanmalı mıydım, içim yakıcı bir şekilde cız mı etmeliydi? Ruhum henüz uyuşuk ve cansız olduğundan ve yeni yeni bir iki kıpırdandığı şu vakitte ayaklarımın dibinde yatanın bir çocuk olduğuna yalnızlığını hissederek üzüldüm sadece.

Ona doğru gelirken fitratına ters bir hızla düşüncelerime dalan ve bütün fikrimi ele geçiren kaplumbağayı hatırlamıştım. Soğuktan korunmak için bu sıcak havalandırmanın önünde yatanın minicik bir çocuk değil de yorgunluktan takati kalmamış bir kaplumbağa olmasını istedim eğik başımla çocuğu incelerken. Belki o zaman ona yardım edebilirdim. Evime götürürdüm ilkin sıcaklığı ve rahatı bulunca kendine gelir ufak ufak hareket ederdi. Sonra biraz alışınca başını dışarı çıkarıp burası da neresi der gibi bakardı. Sabaha kadar evi dağıtma korkusu olmadan uyurdum. Sonra alır bir hayvan barınağına götürürdüm. Orada mutlu mesut yaşardı bende üstüme düşeni

yapmış olmanın keyfiyle evime döner, bu değişik anıyı arkadaşlarıma anlatırken içten içe insanlığımınla övünürdüm. İçimden nasıl da yufka yürekli olduğumu, donmuş kalmış her gün aynı şeyleri tekrar eden hayatımın içinde nasıl da kişiliğimi ve ruhumu korumuş olduğuma sevinir, bununla gurur duyardım. Yüzümü tebessüm tablosuna çeviren bu küçük güzel hayaller çocuğun havalandırmaya yaklaşmaya çalışırken ayakbağıma değen minik ayaklarıyla bölünmüş beni bir uçurumun kenarındaymışım hissi veren gerçekliğin tam ortasına döndürmüştü. Kendisine iyilik edebileceğim bir kaplumbağa veya benzeri bir şey yoktu ortada. O zaman tebessüm tablosu dağılmış bin bir parçaya bölünüp siyah parçalar şeklinde ayaklarımın dibine düşmüştü.

Kırılıp, kırılıp cenin pozisyonunda yatan kendisini bilmediği, hiç tahmin dahi edemediği tehlikelere karşı koruyamayacak bu çocuğa yardım edebilir miydim? Nasıl? İçimde az önce mutluluk kuşları gibi uçup duran hayaller güzel hayallerin sahip olduğu yavaşlığa aksi bir hızla kapkara kargalara dönüşüp içimde deli gibi dönmeye başlamıştı. Kargalar bazen kel akbabalara dönüşüyor, yerde yatan çocuğun tepesinde ağır ağır turluyor, arada avının ölüp ölmediğini kontrol için alçalıyor sonra tekrar aynı yüksekliğe çıkıyordu. Karga ve akbabalar içimin vicdansızlığıyla birleşip kenetlenmişti. Gözlerimin önünde birbirini kovalayan karga ve akbabaları izlemek vakti geç etmişti. Artık eve gitmeliydim aksi takdirde sabah işe geç kalacaktım. Oradan ayrılmak üzereyken içime bir güneş gibi doğan, ruhumu ferahlatan, yüreğime su serpen, bütün tereddütleri yekle yeksan eden, nasıl olsa belediye gelip bu ve bunun gibi sokak çocuklarını alıp sıcacık bir yere götürür düşüncesi hızır gibi imdadıma yetişmişti. Aradığım buydu, istediğim de. Kendimden utanarak ve yerin dibine girip girip aynı taşlıkla yeryüzüne, insan içine çıkarak hislerime kara bir örtü çekip hızlıca uzaklaşmışım oradan.

Kendini taşımaktan yorulmuş yorgunluğunu her gün gün boyu durmadan koyu egzoz dumanları, acı vapor inlemeleri, kesilmeyen araba kornaları, sinirli insanların sinkafı küfürleriyle dışarı vuran bu ayakları, elleri, başı kocaman şehir, kendime sahip çıkamıyorken başka bir insana, hayvana, ağaca, taşta, buluta nasıl sahip çıkayım der gibi elleri iki yanda çaresizdi. Şehrin bir canı varsa ve bu can göğsünde barındırdığı insanlar gibi acı çekip, sevinebiliyor, ağlıyor, gülüyor, derin derin sızlıyorsa veyahut zerresindeki insan şeklini alabiliyorsa o zaman taşımak mecburiyetinde olduğu o insanlar gibi ölmesi de kabul edilecek bir şeydir. Bir şehir öldüğünde ya da can çekiştiğinde içinde yaşayanlar da aynı hale bürünürler. İnsanı, havyanı, ağacı, taşı, toprağı, suyuyla beraber... Zerrenin deryaya, deryanın zerreye tabi olduğu yerdir bu

şehir ve bütün şehirler. Vaziyet ayrılmaz, perçinleşmiş bir birliklelikle devam edip akıp gider böylece.

Birlikteliğin gülleri olduğu gibi hesaba katılmayan, katılmak istenmeyen dikenli, yara bere içinde bir yüzü de vardır. Bu yüz şehrin gösterişli gökdelen diplerinde, yıkılmaya yüz tutmuş metruk evlerin تنها sokak başlarında, köprü altlarında, yahut kovulmadıkları herhangi boş bir yerde kimsesiz çocuklar şeklinde bir vücuda kavuşur. Sayıları sayılamayacak kadar çok olan yaşları da ancak onu bulan bu çocuklar şehrin onu öldüren, durmadan kanayan yarasıdır. Bu çocuklar güneşten yanmış bakırlaşmış yüzleri, derin izlerini kirlerin doldurduğu elleri, çatlamış çıplak ayakları, boş ve manasız bakan renk renk gözleriyle şehrin can çekişen haline küçük bir ayna görevi görür. Çocuklar, başlarına bir şey gelmeyip de büyüyüp serpilince ayna da o oranda büyür. Ayna büyüdükçe şehrin şakakları zonklar, boncuk boncuk terler, kalbi sıkışır yarası hızlı hızlı kanar. Şehri ayakta tutan ve ömrünü uzatan şeyse mutluluk içinde büyüyen çocuklardır. Ama bu şehir yorgundur bunu asla karanlık olamayan gecelerinden açığa vurur.

Şehrin yorgunluğu bir müddet sonra insanların da bulaşır. Sabahın erken saatlerinde zıkkımın dibi alarm sesleriyle uyanıp tüm enerjilerini işe yetişmekte harcayan bu insanların daha gün bitmeden başları önlerine düşer, fikirleri yorulur, zihinleri ve kalpleri durur. O dakikadan sonra kanlı, canlı robotlar gibi yemek yemeye, hacetlerini gidermeye ve uyumaya programlanırlar. Ertesi sabah, ondan sonraki sabah, bir yıl, iki yıl sonraki sabah da aynı şeyler olup durur. Giderek yorulur insan, giderek yorulur şehir.

Yorgunluğun, hissizliğin, fikirsizliğin balçık gibi dibine ayakları battı mı insanın kurtarması güç olur. Gözler kör, vicdanlar buz kesilir. Yer, mekan, zaman dinlemeyen ser sefillik, yersiz yurtsuzluk, aç açıklık çocukların onlardan ayrılmayan bir uzuvları olmaya başlar böylelikle. Şehir insanını, insanı şehrini zehirler artık bilinçsizce bir makine otomatikliğinde. Zehir, şehrin gösterişli ve her daim temiz tutulmasına özen gösterilen parke taşlı sokaklarında sızmaya başlar ilkin. Sıza sıza bu çocukların ayaklarındaki çatlaklara kadar varır. Çatlaklardan emilen zehir varacağı son yere kadar ulaşır. Ondan sonra zehir içerde donmaya başlar, katılaştır çocuklar. Yitip giderler sonra sessizce yine aynı köşelerde göz görmeden gönül katlanmadan.

Dün gece tüm bu düşünceler deli gibi üstüme gelen ve yapışkan elleri olan uykumu zapt etmiş sabahı zor ettirmişti bana. Daha önce hayatımda varlık sahasına ulaşmamış bir hissin içimde daireler çizerek dönüp durduğunu, gerçekliğini kanıtlamak istiyormuşçasına da arada bir organlarıma çarpıp tekrar dönmeye başladığını kalbimin atışı

gibi hissediyordum. Bu neydi? Düşündüğüm zehir miydi? Yoksa acımak, utanmak, pişmanlık veya hepsinin biraz biraz karışmış hali miydi? Buna cevap veremeyeceğimi biliyordum. Cevabını umursadığım da yoktu bir bakıma. Bunları zaten biliyordum. Bilmediğim ve içimi bir elma kurdu gibi kemirip başını çıkarmaya az kalan şey dün gece rastladığım çocuğa ne olduğu düşüncesinin cevabıydı. Hava gerçekten soğuktan ve o restoran da sabaha kadar açık kalmayacaktı. İçim giderek kararıyor, acılaşıyordu.

Alarm öfkeyle çaldığında uyanıktım. Dün ikindiden beri bir şey yemememe rağmen açlık da hissetmiyordum. Umuttan bir kırıntı olmadan içimdeki bilinmezliğin bir çıkar yolunu düşünüyordum sadece. Bilinmezliğin ellerinde düşüncelerim lime lime edilmeden bir karar vermeliydim. İçimde dönen hissin zamanla sivrileşmesini ve ruhuma denk gelen kesiklerini hissedince bu halin giderek kötüye gideceğini anlayıp kararımı verdim.

Dün geceki yere artık olmayan yüzümle gitmek için kendimi soğukun sivri dişleri arasına atarak çabucak çıktım sıcacık evimden. Gittiğimde çocuğun üzerine yattığı karton parçasını gördüm. Bedeni kadardı, ufacık. Etrafa bakınca bulunacak bir şeymiş gibi istemsizce çevremde dönüp çevreye göz gezdirdim. Yetmedi köşe başlarına gidip biraz bekledim üşüyerek, ellerimi ovuşturarak. İşe yaramayan bu kararsız arayışlar içimdeki hislerin karışımını koyulaştırmıştı. Ben böyle oyalanıyorken birden dün geceki kaplumbağa düşlerime dalmıştı şimşek gibi. Ardında da karga ve akbabalar. Kaplumbağa sıcacık bir yuvaya kavuşuyordu ama kargalar ve akbaba yüzünü hatırlamamışım ya da hiç bakmadığım çocuğu takip ediyor, düştüğü yerde üstüne saldırmayı planlıyordu. Elimi uzatıp çocuğu kurtarmak istiyordum ama çocuk bir sisin ardında kayboluyordu. Soğuk bir rüzgar yüzümü ısırınca kadar böyle hayal kurup durdum durduğum yerden. Bir kaplumbağayı hayallerimde mutlu edebiliyorken bir çocuğu acımasız soğuğa terketmiştim. Bütün kötü sözlerin karşılığı şimdi bendim. Pişmanlık, içimi her saniye sıcaklığı artan sıcak bir su gibi yakmaya başlamıştı. Cehennem gibi olan pişmanlığım dışarıdaki soğuğu unutturup yemek yemekten irileşmiş vücudumu sırlıslıkla etmişti terden. Var olan her hücremle acı çekiyordum. Peki neden? O çocuğa belediyenin sahip çıkacağı fikriyle rahatlayıp kaplumbağayı alıp eve gitmemiş miydim? Bir yanım belediyenin şimdi ona kahvaltısını verdiğini söylüyordu ve samimi değildi, silikti söyledikleri. Bir yanım da muhtemel olanı altını çize çize, kafama vura vura, kalın ve tok sesiyle içime işliyordu; ya uyanamadıysa sabaha?

Orada durmam çevre esnafını rahatsız etmiş olacak ki birkaç kişi gelip niye durduğumu sordu. Şanslıydım ki polisi çağırılmamışlardı. Malum son zamanlarda insanların birbirlerine bırakın sevgi ya da saygı duymasını tahammülleri bile kalmamıştı. Uğraşma, konuşma, boşver mantığına bürünmüştü herkes. Dün gece burada uyuyan çocuğu söylediğimde onlar da dükkanlarını kapattıktan sonra çocuğa ne olduğunu

bilmediklerini söyleyip gönül rahatlığıyla gitmişlerdi. Ne yapabiliirdim bundan sonra? Aklımın ucundan geçen bir fikrim dahi yoktu. Galiba başımı önüme eğip dün gecedен beri içimi talan eden hislerin eziyetiyle evime dönecektim. Nitekim öyle de oldu. Evimin kapısını açarken yüzüme çarpan sıcak hava dalgası beni sersemletmişti. Soğuktan geldiğim için değil o çocuğu bana tekrar hatırlattığı için. Saatler geçtikçe çocuğun hayatıma nüfuzu da arttı. Televizyonu açsam, dizginlenemeyen açlığını dindirmek için bir şeyler atıştırmaya kalksam, ayağıma yumuşacık terliklerimi geçirsem, rahat koltuğuma otursam, sıcak suyla ellerimi yıkasam ya da en basitinden pencerenin karşısına geçip dışarıda ağır ağır yağan karı sıcacık yerimden izlesem yaptığım her hareketi o çocukla ilişkilendiriyor bunlara o çocuğun sahip olmadığını düşünüyor sonra en iyi ihtimalle o çocuğun aç bir şekilde üşüdüğünü düşününce yaptığım her şeyden tiksiniyor gözlerimi, midemi, hislerimi, düşüncelerimi kapatıp uyumak istiyordum. Ama uyku bile ulaşılmaz, ulaşılsa bile derin ve karanlık düşlerin olduğu bir kuyuya dönüşüyordu. Kendimi görünmez dönen keskin bıçakları olan bu şehrin içinde güçlenmiş, zırhlanmış sanıyordum. Küçücük bir çocuğun büzülmüş kalmış soğukta yatan halinin görüntüsü, yüzüme inen vicdan azabının tokadından başka bir şey değildi.

Bir zaman böyle geçti. Kah kısa bir süre umursamayarak, en iyi dilekleri dileyerek kah en kötü düşüncelerin beynime üşüşüp içimi kemirmesiyle. Ne kadar geçti bilmiyorum sonra bir gece en zifiri ormandan daha zifiri, en derin okyanus dibinden daha ışısız, en keskin demirden daha keskin bir rüya gördüm. Ama ben çok zaman sonra bile bu rüyayı gerçek sanıp öyle yaşadım. Rüyada aylar önce yaşadığım bu hadiseyi başka bir göz tarafından izliyordum. Yani kendimi o geceki halimle izliyordum. Dalgın bakışlarım ve yürüyüşüm o çocuğu fark edince değişiyor, canlılık kazanıyordu. Bir süre onu öylece izliyordum. Bu onu kaplumbağa saydığım anlardı. Sonra yavaşça yanına gelip başında dikeliyordum. Hala kaplumbağa, karga ve akbaba hayalleriyle hareket-siz duruyordum. Ben kendimi böylesine gerçekmiş gibi izlerken kendimin çocuğun başından geçip gitmemesi için bağırmağa başlıyordum. Öylesine bağırıyordum ki boğazım yırtılacak sanıyordum ama bunu umursamıyordum. Sonra kalkıp kendime doğru koşmak geliyordu aklıma. Belki o zaman kendimi uyabilir çocuğu oradan almasını sağlayabiliirdim. O an içimde mavi bir ışık parlıyor sonra beyaza dönüyordu. Tam yerimden kalkıp koşmaya hazırlanıyorken ellerimin ve çıplak ayaklarımın bir demire bağlı olduğunu gördüm. Acıyla haykırmaya devam ettiğimde ışıkların siyaha döndüğünü, kendimin yüzünde bir tebessümle uzaklaştığını ve sonra da o çocuğun başında bir kargayla bir akbabanın durduğunu sanki konuşur gibi birbirlerine baktıklarını acı acı izledim. Yatak yorgan sırlıklam ve dehşet içinde uyandığım da dışarıda gök gürlüyordu. Sonraki birkaç gece daha bu rüyayla aynı şekilde uyanıp durdum. Bu azaba karşı gelmemeyi bıraktığım, onu kabul ettiğim zaman kabus da peşimi bırak-

mıştı. Artık benimle ömrümün sonuna kadar gelecek bir derdim vardı. Ama sonra bununla yetinmenin bile o çocuğu orada bırakmayı telafi edemeyeceği manasında rüyalar görmeye başladım. Rüyalarımda hangi yönden geldiği kestirelemeyen bir ses düzenli aralıklarla ve biraz da acımsı bir tonla, çocuk kalbi, çocuk kalbi diyordu. Ses benim duyduğumdan emin olmak için birkaç kez tekrarlıyor, sonra da yüzümden duyduğumu anlıyor olacak ki rüyamdan çıkıyor, bende şaşkınlık ve düşünceyle uyanıyordum. O çocukla karşılaşmam ve sonra bu rüyalar bir yapbozun parçaları gibi gelmeye başlamıştı bana. Boşuna ve binlercesini gördüğümüz öylesine rüyalardan olacağını hiç düşünmedim bu rüyaların. Tatsızlığına, ruhsuzluğuna, manasızlığına rüyalarla yarasına tuz ekilmiş hayatım yüzünden eve kapatmıştım kendimi. Kaç aydan beri sadece yaşamak için aldığım şeyler yüzünden dışarı çıkmıştım. İşten de kovulmuştum bu sebeple. Bir çocuk, soğukta kıvrılıp yatmış ve akıbetinden habersiz olduğum bir çocuk nasıl da hayatımı tepe taklak etmişti. Her şey acılı bir vicdan azabından mı ibaretti? Yoksa bunun altında yatan bir sebep bir başka kapı mı vardı açılmayı bekleyen? Ortaya çıkmayı bekleyen bir sır mı vardı? Yoksa bunların tamamı benim kupkuru kuruntularım yüzünden mi yaşanıyordu? Bilmenin tek bir yolu vardı: Dışarı çıkıp sesteki çocuk kalbini bulmaktı.

Milyon tane insandan çok azının farkında olduğu evsiz, barksız çocuklar kırk yılda öğrenilmez, bilinmez, gidilmez denen şehrin bütün sokaklarını lüks yahut sıradan ayrımı gözetmeden doldurmuştu. Hem kendilerine bir dünya gibi gelen bu şehri, hangi ölçütüne göre değerlendirip sokaklarına da öyle yerleşeceklerdi ki? Onlar için önemli olan çok da hevesle yapmadıkları yaşayabilmektir. Nerede yaşadıklarının pek bir değeri yoktu. Çünkü nerede ve nasıl daha güzel daha iyi yaşanır hiç bilmiyorlardı. Ana, babaları da bilmiyorlardı ve muhtemelen bu bilmemezlikle de yaşamları son bulacaktı. Çıplak bir ayağın korunması, üşümemesi için ne olursa olsun bir ayakkabı giyilmesi gerektiğini bazıları hiç öğrenememişti. Ya da yazlık elbiselerle kışın durulmayacağını. Seçme lüksleri yoktu, vicdanlı bir el ne verirse onu alıyorlardı. Bu bazen genç bir kızın, bazen dedenin, bazen de bir teyzenin eli oluyordu. Bunlar şehrin milyonlarının içinde gözleri görüp gönülleri katlanamayanlardı. Öteki tarafta en kötü bakışlarıyla insana kötü hissettiren insanlar vardı. Hınçları yüreklerine sığmayınca da yarım ağız iğrenti kelimeleriyle hızlıca uzaklaşıyorlardı. Bir dengeden bahsedilebilir miydi bunlar arasında? Şehrin canı burnundaydı bu sebeple terazi siyahtan yana ağır basıyordu artık.

Sokaklarda, parklarda, yıkık otoparklarda, metro girişlerinde, kalabalık mekan ağızlarında bazen tek, bazen de aileleriyle beraber bu çocuklar vardı. Çocuklar, evet

çocuklar çünkü göze çocuklar görünüyordu. Ne kadar kötü durumda olsa da bir yetişkin bir çocuk kadar insan kalbinin teline dokunmuyordu. Yüreğimin teli de böylece titremeye başlamıştı malum gecede. Ama nihayet sokaklardaydım artık. Şehrin salyangoz kabuklarının iç içe dönüp sarmal olmuş, karışmış çizgileri gibi birbirinde kaybolmuş sokaklarında bu çocukları bulacağımı ve onlara yakın durmak için acele etmeme gerek olmadığını biliyordum.

Çocukları, önemsiz hayatlarını, hayallerini, isteklerini, düşüncelerini kısacası bir insanı insan yapan şeyleri öğrenmek öğrenilecek en önemli şeylerdi bundan sonra. Başlangıç normal bir selamla ya da doğrudan yanlarına gidip her şeyi sormakla olabiliirdi. Her ne şekilde olursa olsun yanlarına varıp içimdeki huzursuzluğu sakinleştirecek bir şeyler duymak, görmek ya da bilmek istiyordum.

“Nasıl-sın?” dedim ilk. Önüne koyulan kağıt parçasındaki bozukluklar ilgisini çekmiyor olacak ki elindeki bacağı olmayan oyuncak bebekle oynamaya devam etti. Oyunağın yer yer koparılmış saçlarını okşuyor, kollarını ileri geri oynatıp bir şeyler söylüyordu. Beni duymadığını düşündüm. Biraz daha eğilerek ve sesimi yükselterek tekrarladım, “Nasıl-sın bakalım?” Yine cevap yoktu. Öyle acemi-ydim ki bir çocuğa nasıl hali sorulur ya da bir çocukla nasıl konuşulur bilmi-yordum. Kendime kızmış hatta tüh sana demi-ytim. Ama çok az bir vakit sonra uzaklardan tıpkı onun halinde yırtık elbiseleriyle bir çocuk bir şeyler söyleye söyleye çocuğun yanına kadar geldi. Neşeli bir şeyler söyleyip koşa koşa tekrar geri gitti. Anlamadığım bir dilleri vardı. Sonra aklıma az önce neden cevap veremediğinin cevabı düş-tü. Beni anlamı-yordu. Peki ama kimdi bu çocuklar? Nereden gelmişlerdi? Merakım ve ilgim artık daha üst seviyedeydi. Sokaklarda gezmeye devam ediyordum. Bu çocuklar ve aileleri her yerde aynı haldeydiler. Birinin diğ-erinden artısı yoktu ama eks-iği, gediği çok oluyordu. Yine aynı bir çocuğa yaklaşmış ona da merhaba demi-ytim. Bu sefer ki yüzüme gül-müş ama bir şey dememi-yti yine. Günün sonu yaklaş-ıyordu ve ayaklarıma kara sular in-mişti. Bir köşede oturmuş dinleniyordum ki ön-ümden geçen bir gruptan birisinin – kovmalı bunları ülkelerine göndermeli- dediğini duydum. Sonra bir başkası – bu Suriyeliler de her yeri doldurmuş arkadaş- dedi. Bir başkası – bir onlar eksikti zaten ülkede- dedi. En sonuncusu –ıyyyy- demekle yetindi. Böyle böyle birbirlerinin iğ-neleyici sözlerine bir başkasını ekleyip durdular. Bunu ortalıkta birbirlerini kovalayıp neşeyle oynayan çocuklar için söylemişlerdi. Sonra da tiksindir gibi başlarını geriye atıp bakmışlardı. Onlar çocuklardan bende onlardan iğ-enmiş-tim.

Artık taşlar yerine oturmuştu. O gece gördüğüm çocuk, sokaklarda tanımaya, tanışmaya çalıştığım çocuklar, parklarda derme çatma çadırlarda aileleleriyle yaşamaya çalışan çocuklar ve şimdi pis bir şeymiş gibi iğrenilen bu çocuklar hep aynıydı. Hepsi de Suriye iç savaşından canlarını kurtarmak için kaçıp gelenlerdi. Ülkelerinin yıkılıp yakılması, savaş silahlarının deneme tahtası olması yüzünden yersiz yurtsuz kalmışlardı. Sığınacakları tel ülke ve kardeş dedikleri bu ülkenin bu mega şehrine gelip yaşamaya çalışıyorlardı. Kurtarabildikleri sadece canlarıydı. Varsa eğer malları, mülkleri, evleri, arabaları daha da önemli olan hayalleri, anıları, sevinç ve hüznelerini terk edip gelmişlerdi. Ne kadar kötü hissettiklerini kimse bilemezdi. Kimsenin istemeyeceği bir durumun merkezindeydiler. İçimde bir acıma rüzgarı sert bir şekilde esmişti.

Sonraki günler bunu öğrenmiş olmanın bilinci ve üzüntüsüyle geçmişti. Hallerini görüp içimden acıyabiliyordum sadece. Oysa hepsini bu halden kurtarmak mutlu oldukları evlerine, eski anılarından güzel olanlarının içine bırakmak isterdim. İnsan düşünerek de acı paylaşabilir miydi? En azından bunu yapmak istiyordum.

Bakışlarım, izlemlerim artık hep bu gerçek üzerinde dönüyordu. O gece gördüğüm çocuk da Suriyeden gelmişti muhtemelen. Ve kim bilir ailesi neredeydi de tek başına o havalandırmanın önüne yatmıştı. Acaba şimdi neredeydi? Kalbim acımişti ve kendimden bir kez daha nefret etmiştim.

Beni daha ziyade üzen şey insanların bu çocuklara, göç etmişlere, evsizlere, bir sıccak aşa muhtaç kalmış kimselere bu şekilde yani benim o geceki umursamazlığımın davranmalarıydı. Açılmaya çalışan kalbim ve gözlerimin gördükleri daha acıydı. Çoğu zaman insan yerine konulmayan bu insanlar hor görülüp itilip kakılıyordu. İyi insanlar elbette vardı ve zaten gerçek bir iyilik hiçbir zaman görülmezdi. Lakin iyilik ağır basmıyordu. Basıyor olsaydı ser sefil sokaklarda yaşamazdı bütün bu insanlar, çocuklar.

Sıcak yaz günlerinde orada burada dolaşan güneş altında saçları yanmış, sararmış sonunda açılmış bir renk almış çocuklar vardı. Bu çocukların yüzleri su görmemiş gibi kirli ve gölgelik alanda hiç durmamış gibi çil çildi. El çizgileri hiç olmadığı kadar kalın görünüyordu o ince çukurlarının tozla, toprakla dolması yüzünden. Parmakları yumuşak bir yere değmediğinden, sürekli taş zeminlerde oyalandığından nasır tutmuş gibi sertti. Bu çocukların elinden tutan birisi taş soğuğuyla karşılaştığını ve sanki ince kuru bir dalı tuttuğunu söyleyebilirdi. Açlıktan, yiyecek bir şeylere kendi kendiliğinden sahip olma kudretleri olmadığından hepsininde avurtları çökmüş yanakları içe göçmüştü. Yırtık pantolonlarından görülen bacaklarındaki kemikler deriyi zorluyormuş gibi sivri duruyordu. Elbiselerini şöyle bir çıkartıp sırtlarını gös-

termiş olsalardı bazılarının sahiden kemiklerinin sayılabilecek derecede görünür olduğu belli olacaktı. Öyle veya böyle yaşıyorlardı. Zayıflık ve açlık elbette kötü bir durumdu ama yaşamalarına mani değildi. Yedikleri şeyler azaldıkça onlarda ona göre şekilleniyordu bir bakıma. Zaten onlara karşı bir empati ve acıma hissi duyanlar sayesinde hiç biri uzun süreli açlık yaşamıyordu ve şimdiki kadar açlıktan öleni de duyulmamıştı ki bu da şehrin henüz bitmemiş ve azalsa da bitmeyecek olan şefkatini gösteriyordu. Belki bir gün zaman geriye doğru saracak gibi davranır onları güzel bir gelecek gününe taşırsa yine annelerinden en sevdikleri yemekleri isteyebileceklerdi. Ama sorun yemek yemek değildi.

Sorun maddi yoksunluk ya da temin edilemeyen istekler de değildi. Sorun tam da yürekte hissedilen bir şeydi. O şey parçalanıp, dağılmış bin bir parça halinde saçılıp kaybolmuştu. Parçalardan bazıları göç yollarına bazısı sınır kapılarına bazısı çadır kamplarına bazısı da bu şehrin sokaklarına düşüp görünmez olmuştu. Belki bu yüzden gülmüyor, gülemiyorlardı. Ama bazen bir şey her şey oluyordu ve o şey şimdi kocaman bir eksiklik yaşıtıyordu. Bir girdap gibi halka halka büyüyen çukur çukurluktan çıkıp hayatın ta kendisi oluyordu bu insanlar için. Ve bir süre sonra bu insanlar hep bu şekilde yaşadıklarını sanıyorlardı. İçlerine, yüreklerine, düşüncelerine, hayallerine, kanlarına, kemiklerine işliyordu bu hal. Hiç biri geçmişlerindeki güzel ve huzurlu anları hatırlamıyordu. Tok gezdikleri yahut tok karna uyudukları akıllarına gelmiyordu. Hep aç acına yatmış gibi karınları sızlıyordu. Bayram seyran görmemiş, bir düğüne gidip iki halay tutmamış, hiç aşık olmamış gibi hüznü, çaresiz ve boştu bakışları. Başlarını sokacak bir damları, tüten bir ocakları bile olmamış gibi şehrin atılan milyon tane adımına rağmen soğuk ve taş gibi sert olan kaldırımlarına yatak vazifesi gören karton parçalarıyla uzanıp uykuya dalıyorlardı. Yattıkları uyku mudur? Gördükleri rüya mı? Yoksa onlar hiçbir şey de mi göremiyorlardı rüyalarında? Hayatları zihinlerinden silinince rüyada onlara görünecek bir şey, ilham alınacak bir şey de mi kalmıyordu? Onlar topraktan çıkar gibi doğduklarını ve oraya düştüklerini ondan öncesine dair de bir şeyi ufacık da olsa hatırlamamaktaydı.

Mecburiyet onları kıskaçları arasında ezip duruyordu. Ülkerine atılan bombalar, üstlerinden vınlarak geçen füzeler olmasa unuttukları hayatlarının köklerini şimdi daha derine göndermiş olurlardı. Onların da fikirlerini soran olmamıştı hem. Tuşlara basıp silahları yönetenlerin tüm keyifleriyle yaşamalarının karşılığını onlar hayatlarıyla ödüyordu. Yolculuk böyle başlayıp bu şehirde devam ediyordu çoğusu için. Sokaklar yeni evleri, insanların yardımları aşları oluyordu. Her önemli işin her önemli olayın can alıcı bir noktası olduğu gibi. Bu hayat meselesinin de can alıcı yeri olandan bitenden haberi olmayan kendilerine sunulan hayatı yaşıyan çocuklardı.

Çocuklar sadece gördükleri ve yaşadıkları şehrin değil bütün dünyanın can damarıydı. Çocuksuz bir yerin istediği kadar ağacı, çiçeği, kuşu, tertemiz havası, arabası, binası, gökdeleni olsun bir anlam taşıymıyordu. Anlam çocukların gülen gözlerinde, temiz yüzlerinde, tok karınlarında, tertemiz ellerinde mutluluğa dönüşüyordu. Ama bu şehrin çocukları köşe başlarında anlamlarını yitirip kurumuş birer fidana dönüşüyordu. Kalbi soğuyan, ellerini hissetmeyen, gözlerinin ferî kaçmış bu şehir göğsündeki çocuklarını mutluluk suyuyla sulayacak insanların azlığı yüzünden can suyunu kaybediyordu. Ufacık ve aç bedenleri kötü bir şeymiş gibi görünen bu çocuklar ne yaparlarsa yapsınlar, sefaletlerinin altındaki çocuk kalbini gösteremiyorlardı.

Çocuk kalbi iyiliğin, güzelliğin, masumlüğün, gülümsemenin kısacası insan fitratında yer alan bütün güzel hislerin bedenlere yansıyan ilk haliydi. Bir insan bu kalple doğar bu kalple büyürdü. Ama sonra irade seçimini yapar kalp ölür yerini koyu bir karanlık alırdı. Bundan sonra karanlık aşa, işe, yaşayışa, her şeye bulaşır. Karanlık bulaşmayanların kalbi ise yılların ilerlemesine rağmen çocuk kalbi saflığını ve merhametini mutlaka taşırdı. Çocuk kalbine çocuk kalbi denk gelince işte o zaman kalpler aynı kalıbın parçalarıymış gibi birbirlerini tanıyor, yanyana gelmek için acele ediyorlardı. Şehirde çocuk kalbini yaşatan işte bu büyümüş ama taze kalmış diğer çocuk kalpleriydi. Çocuk kalbi bir köyün, bir beldenin, bir şehrin, bir ülkenin ilk kalbiydi aslında. O yüzden bu artık derisi kırışacak kadar yaşlanmış şehrin kalbide çocuk kalbine muhtaçtı. Çocuk kalbi iyi olursa şehrin kalbi, canı, ruhu da iyi olabilirdi. Ama şehir günden güne eriyip o derin sessizliğe ve uykuya yaklaşıyordu.

O gece o çocuğa denk gelişim şehrin beni yönlendirmesinden başka bir şey değildi. Uzun süredir acı çeken şehir ben ve benim gibi kişilerin kalplerine ince yerlerinden girmiş bu çocuk kalplerine yönlendirmişti. Benim gibi umursamayıp kaplumbağa, kuş, çiçek hayalleri kurup geçenler yüzünden çocuk kalbinin akıbeti soluklaşmış, şehrin kalbi de böylelikle biraz daha yaşlanmış biraz daha acı çekmeye başlamıştı. Diğer taraftan çocukların üstünden atlayıp geçmeyenler onlar için ellerinden geleni yapanlar sayesinde şehrin kalbi biraz rahatlıyor, gevşeyip, ferahlıyordu. Şehir bir o yana bir bu yana yalpalayıp duruyordu. Ama gördüğüm rüyalarındaki acı acı inleyen ve çocuk kalbi diyen sesin, şehrin hiç duymadığımız ama hiç dinmeyen acısı olduğundan artık emindim. Şehir, umursamazlar ordusunun rüyalarına teker teker giriyor muydu? diye düşündüm çokça defa. Bunu bilmek imkansızdı. Ben bu vesileyle her yönüyle bayağılaşmış, gözleri körleşmiş, ruhu taşlaşmış, hisleri bozulmuş hayatımdan kurtulup sokaklarda çocuk kalbini aramaya çıkmıştım. Bulduğum şey şehrin ölmek üzere olan kalbiydi. Bu kalp işte bu çocukların insan yerine konulmadığı, yok sayıldığı, pis bir şeymiş gibi uzak durulmuş minicik elleri, ayakları ve bedenlerinin eksilip gittiği

sokaklardaki üstünde milyonlar tane insanın yürümesiyle azalan kaldırım taşları gibi bitip tükenmişti.

Sahiden çocuk kalbi, şehrin kalbi mi demekti? Evet, öyleydi.

Bizim Hikayemiz

SELDA TEZCAN AKIN

Bir cuma günüydü. Sabah ezanı okunurken, korkunç bir patlama ile yatakları-mızdan fırladık. Ardından bir top sesi ve bir top sesi daha gelmişti. Korkmuştum. Ellerimle kulaklarımı sımsıkı kapamıştım. Anam, başına yazmasını taktığı gibi bi çırpıda dışarı atıverdi kendini bende hemen ardından gittim. Tüm köy ahali korku ve telaş içindeydi. Her kafadan bir ses çıkıyor ağlama sesleriyle karışıyordu. Sonunda Musa Emmi seslendi.

— Heeeyyy! Bi sakın olun bre, ne olduğunu anlayalım. Dedi.

Tam sessizlik hakim olmuştu ki, dört nala bir at sesi duyuldu.

Reşit Ağa usulca:

— Saklanın bre komitacılar gelir.

Anam beni önüne kattığı gibi aceleyle kendini odunların arkasına attı. Kucağında oturuyordum, ağzımı eliyle sımsıkı kapattı ama anamın kalp atışları, neredeyse dışarıdan duyulacaktı. Nal sesleri iyice yaklaştı ve bi ses duyuldu.

— Korkmayın bre ben Palanka'dan İsmail Ağa, çıkın meydana haber getirdim.

Herkes derin bir nefes aldı. İsmail Ağa, Palanka kasabasında memurdu. Ahali köy meydanında toplandı.

Musa Emmi:

— Hoş gelmişsin oğul. Ama bu geliş hayır değildir belli. Anlat bakalım.

İsmail Ağa:

— Çok büyük felaketler oluyor Musa Emmi. Çetelerin henüz ellerinin ulaşmadığı köylere haber salıvermekle görevlendirildim. Ne acıdır ki mübarek ordumuz artık düşmana ve oyunlarına yetişemez oldu. Rumeli elden gitti. Selanik hariç, hiçbir Rumeli köyü, kasabası korumamız altında değildir.

İsmail Ağa'nın sözlerini çaresizce dinliyorduk. Soluklar kesilmişçesine hiç ses yoktu.

İsmail Ağa devam etti:

— Kardeşlerim Rum'u, Bulgar'ı, Sırp'ı, hepsi dört bir koldan saldırıyorlar. Yıllardır omuz omuza yaşadığımız komşumuz, dostumuz dediğimiz insanlar yastığı altında bıçak yatırmış. Korkunç katliamlar yapıyor. Zalimliklerine her gün bir yenisi ekleniyor. İsturmica'da olanlardan haberdar mısınız? Peki ya diğerlerinden? Camilere kapatılıp diri diri yakılan kardeşlerimiz, türlü kötülükler yapılan bacılarımız, ya kundaktaki bebeye bile zulüm edenlerin vahşeti geldi mi kulağınıza? Belki sabah, belki akşam çok yakında buraya da gelecekler. İvedilikle köyü boşaltmanız gerek.

Musa Emmi:

— Demek; buraya kadarmış..Yüz yıllardır toprağını, elimizle yoğurduğumuz vatanımızdan sürgün ederler bizi ha İsmail?

İsmail Ağa:

— Aynen dediğin gibi Musa Emmi. En geç bugün, öğlen ezanına kadar yola çıkmanız lazım. Sağ salim Selanik'e ulaşırsanız, gemilerle oradan Türk topraklarına geçebilirsiniz. Yanınıza sadece değerli eşyalarınızı alın. Dedi.

Sonra başını yere eğdi.

— Belki bir daha görüşemeyiz. Allah hepimizin yardımcısı olsun.

Musa Emmi İsmail Ağa'nın sırtını sıvazladı.

— Sağ ol! Evlat.

İsmail Ağa, ayağa kalktı, atına atladı. Kırbacını vurduğu gibi hızla uzaklaştı.

Şimdi hepsi bir taş gibi köyün meydanında duruyorlardı. Bu topraklar hepsine atalarından yadigardı. Vatanlarını bırakıp, bilmedikleri bir yolculuğa çıkacaklardı. Selanik köylerinden epeyce uzaktaydı. Kara kışın ortasında, çoluk çocuk nasıl gideceklerdi? Herkes derin düşüncelere dalmışken; Koca Yusuf seslendi;

— Hadiiin bre! Böyle durmak bize fayda getirmez. Bir an önce toplanın çıkalım. Dedi.

Musa Emmi:

— Herkes öğlen ezanından önce hazır olsun. Tez yola revan olmak gerek.

Sonra derin bir nefes aldı:

— Neredeyse tüm Rumeli göç ediyor şayet Selanik'e sağ salim ulaşmayı başarırırsak, gemilere binip binemeyeceğimiz bile meçhul. Allah'ım! Sen bu mazlum kullarına yardım et. Dedi

Daha önce anlatılanlardan biliyorlardı. Yola çıkanlar soğuk, açlık, hastalık ve düşman birliklerince basılma tehlikesi ile yüz yüze kalıyordu. Ya köyde ölmeyi bekleyeceklerdi ya da yaşamak için mücadele edeceklerdi.

Çocuktum, daha altı yaşındaydım. Kötü bir şeyler oluyordu ama tam olarak olan biteni anlayamıyordum. Anam telaşsız oturuyor, öylece bekliyordu. Elmas Kadın geldi. Anamı otururken görünce şaşıtı kaldı. Elini ağzına götürerek;

— Hiiihh! Kız Zeyneep! Ne oturursun toplansana?

Anam:

— Ben gelmiyom Elmas abla, Rıfat dönmedi. Çekip gidersem, nerde bulacak bizi? Dedi.

— Kız delirdin sen? Kendini düşünmüyorsan şu sabiyi düşün. Vallahi de Rum ceteleri kıtır kıtır doğrar sizi.

Anam:

— Gelmicem! Elmas abla anlamıyon mu? Şurdan şuraya gitmiyoz biz. Memleket değiştiriyo. Rıfat tövbe bulamaz bizi.

Elmas kadın kızıştı. Ellerini beline koydu, kaşlarını çattı:

— İyi otur! Gelme sen. Sonra o gavurlar köye gelince size yapmadıklarını bırakmasınlar. Rıfat'ta size olanları duyunca Manastır'ın orta yerinde assın kendini emi? Ben gidiyom. Dedim diyeceğimi.

Elmas kadın, tahta kapıyı olanca gücüyle çarptı. Anam üzölmüştü. Gittim, koynuna sokuldum. Sesi çıkmıyordu ama ağlıyordu. Gözünden süzülen yaşları, saçlarıma damlıyordu. Bi zaman sonra kalktı. Çıkın hazırladı. İçine bi somun ekmek, biraz bulgur, üç beşte üst baş koydu. Duvarda asılı Kuran- ı Kerim'i çıkardı. Kılıfını ters çevirdi. İçinden çıkan altınları bir keseye koyup, boynuna astı. Beni kat kat giydirdi. Neredeyse olanca kıyafetimi üstüme giymiştim. Elimden tuttu, kapının önüne çıktık.

Musa Emmi seslendi:

— Zeynep! Olan eşyalarını getir arabaya koyalım.

— Sağ olasın Musa Babam. Ben bi bohça aldım. Dedi.

Sonra evimize doğru baktı, ağlıyordu.

— Biz geri dönücez Musa Babam. Rıfat gelecek. Kuruyan asmam dallanıp, budaklanacak. Gölgesinde oturacaz. Renk renk çiçeklerim açacak. Baharda keçilerim boy boy oğlaklar doğuracak. Sulu sulu can eriklerim olacak, yiyeceğiz. Kızanlarımız bu

yollardan mektebe gidecekler. Yiğitlerimizi yine şu meydandan gönderecez askere. Biz Rumeli'ye geri döneceğiz. Dedi

Anama üzgün gözlerle keşke der gibi baktılar. Çok iyi biliyorlardı, bu evlerine son bakışlarıydı. Gitmek istemiyorlardı ama gitmekten başka çareleri de yoktu. Besmeler çekilerek yola çıkmıştı. Hava çok soğuktu. Çocukları ve bebekleri arabalara yerleştirmişlerdi. Buldukları kalın şeyleri de üstümüze örtmüşlerdi ama yüzüme vuran buz gibi ayaz kavuruyor, her nefes aldığımda burun kemiğimi sızlatıyordu. Anam arabanın yanında yürüyor, arada sırada bana bakıp zoraki gülümsüyordu. Elmas kadın titreye titreye bize doğru geldi. Pürgüsünü araladı. Ağzından dumanlar çıkıyordu. Nefes nefese;

— Kız Zeynep, üzülme yola çıktık diye. Gelmeyip de ne yapacaktın? Mecburduk.

Anam:

— Elmas abla ama ya Rıfat gelir...

Elmas kadın anamın ağzına tıktı lafı:

— Kız Rıfat gelirse, Rıfat gelirse! Ya gelmezse ne olacaktı? Zeynep bak, Rıfat gideli beş yıl oldu. Ölü mü? Sağ mı? Bilen yok. Şu kızan o giderken altı bezliydi, oğlan kocaman oldu. Kabul et artık kızım. Yaşasaydı gelirdi.

Anamın gözleri çakmak çakmak oldu. Kızmıştı. Bi hışımla döndü Elmas kadına:

— Yaşıyo Elmas abla. Rıfat ölse bilirdim, hissederdi yüreğim. Çıkıp gelecek görürsün.

Elmas kadın ellerini göğe doğru açarak:

— İnşallah! Senin dediğin gibidir Zeynep'im, inşaallah. Dedi ve ellerini yüzüne sürdü.

Akşam ezanı yaklaşmıştı. Dinlenmek için arabalar durdu.

Musa Emmi:

— Akşam burada konaklayacağız. Hava kararmadan çalı çırpı ne varsa bulup getirin. Ateş yakacağız, sabaha kadar buradayız. Dedi.

Konakladığımız yerde hazırlıklar yapıldı. Gün boyu yük çeken hayvanlar arabalardan alındı. Ateş yakılmıştı. Herkes birbiri ile olanca azığını paylaştı. Gece yarısı hava daha da sertleşti. Anam beni kucağına aldı. Pürgüsünün altında ısıtmaya çalışıyordu. Yanına Musa Emmi geldi.

Musa Emmi:

— Zeynep, kızım az konuşalım hele.

Düşüncelere dalmış anam birden irkildi;

— Buyur Musa Babam.

— Türk topraklarına geçince ne yapacaksın kızım? Böyle bi başına, bilmediğin yerlerde. Bir de kızanın var.

— Hele sağ salim bi varalım da Rabbim elbet bi yol gösterir Musa babam.

— Bak Zeynep bana kızma lakin duydum ki anneler bizden önce gitmişler. Kayseri'ye yerleşmişler. Babanın yanında çalışan Topal Ağah vardı, tanırısın. O söylemişti. Acaba diyorum sende yanlarına mı gitsen?

Anam kırgın gözlerle baktı Musa Emmi'ye:

— Kızarmıyım hiç sana ben? Rıfat gittiğinden beri babalık yaparsın bana. Dediklerin doğru ama Rıfat dün gitmedi ki cepheye, beş yılı oldu. Kızlarımı düşünüyor olsalar giderken haber etmezler miydi? Kalplerinde yerim olsa böyle düşman elinde yavrumla yapayalnız bırakırlar mıydı beni?

Musa Emmi başındaki kasketi çıkardı, bembeyaz saçlarını ovuşturdu diyecek bi laf bulamadı.

Anam:

— Sen üzülme, düşünme Musa Babam. Hoş, düşünsen ne olur? Rabbimize teslim olmaktan başka çaremiz yok. Dedi.

Musa emmi sıkıntılı, anamın sırtını sıvazladı ve gitti.

Anam benim yüzümü okşadı:

— Evlat baldan, pekmezden tatlı. Ciğer parem olmasa çıkar mıydım yola? Beni lime lime etseler de bırakır mıyım sılamı?

Sonra beni göğsüne sımsıkı bastırdı. Saçlarımı öptü, kokladı.

— Oyyy! Rıfatım oyy! Sen gittiğinden beri yaşıyorsam sebebi şu günahsız yavrumuz yoksa çekilir değil hayat. Dedi

Acısıyla, tatlısıyla geçirdiği kısacık ömrü düştü aklına.

Zeynep beyaz tenli, badem gözlü, fındık burnunun üzeri çilli, kızıla çalan saçlarıyla tam bir Makedon kızıydı. Henüz on yedisindeydi. Hatırı sayılır bir mala sahip Halil Ağa'nın kızıydı. Rıfat ise Zeynep'in aşağı köyünde yaşayan, çiftçilikle geçimini sağlayan, yakışıklı, boylu poslu, pehlivan gibi bir delikanlıydı. Köyün bütün kızları Rıfat'ı

görmek için gün boyu çeşmeye mekik dokurlardı ama Rıfat'ın gönlü Zeynep'teydi. Halil Ağa bir gün Zeynep'i karşısına alıp seni Kara Osman'a verdim dedi. Zeynep şaşkına döndü. Hiç beklemediği bir şeydi. Üstelikte Osman dayısının oğluydu. Anasının halinden anlayacağını düşünüp durumunu anlattı ancak suratına yediği okkalı bişarlarla neye uğradığını şaşırırdı. Kaçmaktan başka bir yol bulamayan Zeynep Rıfat'a olanı biteni bir mektupla bildirdi ve kaçmaya karar verdiler. Zeynep babasının kasabaya indiği bir gün hazırladığı bohçasını eline alıp, usulca evden çıkmaya hazırlanırken anasına yakalandı. Kavga, dövüş anasının elinden kurtuldu. Kızını durduramayan Belkıs Hanım Zeynep'in ardından ağlayarak feryat etti: "O kapıdan çıkarsan ersiz kalasın, yersiz yurtsuz kalasın, geri dönüp bu kapıya kul olasın Zeynep" diye öyle bir ah etti ki yer gök inledi. Zeynep anasının söylediklerini duydu lakin geri dönmedi. Zeynep'in kaçtığını duyan Halil ağanın yüreğinde bi ateş yandı ki öfkesi ve kızgınlığı kızına olan sevgisini yakıp kül etti. Halil Ağa sözü dinlenen biriydi. Zeynep bu yaptığı ile babasını ezip geçmişti. El kadar kızına laf geçiremedi demelerindense ölmeyi tercih ederdi. Kendi ölmez ama yaşarken Zeynep'i öldürürdü. Zeynep ve Rıfat evlendikten sonra Halil Ağa: "Bu evden çıktığı gün anası, babası öldü. Biz de Zeynep'i yaşarken mezara gömdük." Diye haber gönderdi. Hısım, akrabaya da hiç ağız açtırmadı. Ne zaman mevzu açılacak olsa: "Benim kızım yok, öldü." deyip konuyu kapattı. Rıfat ise Zeynep'in ailesinin zaman geçince onu affedeceğini düşünmekteydi. İki yıl sonra oğulları dünyaya geldi. Rıfat Zeynep'e çok ısrar etti: "Oğlumuzun adını Halil koyalım." diye. Zeynep yanaşmadı. Rıfat üsteledi: "Evlat ceviz ise torun ceviz içi derler. Bir de adını koyduğumuzu duyunca geri çeviremezler seni." Rıfat'ın ısrarları sonunda oğullarına Halil ismini koydular. Halil biraz palazlanınca Rıfat anasına, babasına gitmesi için yine Zeynep'e ısrar etti. Böylece Halil beş aylıkken Zeynep torunlarını göstermek için ailesinin yanına gitti. Hava soğuktu, iki köy arası yürüme mesafesi de epeyce vardı. Zorlukla kapıya vardı ancak içeri giremedi. Ne kadar dil dökse de ana babası onu görmek istemedi. Kundaktaki bebesiyle kapı önünde kaldı. Az daha ısrar edecekti ki içerden babasının sesini duydu "Benim ne kızım ne de torunum var. Kapıdaki kıza söyleyin kucağındaki piçi de alsın gitsin. Haa! İhtiyaçtan geldiyse, bebesine biraz süt koyun def edin." Evin yardımcıları kapıyı açtığında elinde bir şişede süt vardı. Sütü Zeynep'in eline tutuşturup kapıyı yüzüne kapattı. Zeynep yüzüne kapanan kapının önünde eline verilen süt ve kucağında bebesiyle kalakaldı. Bi zaman sonra kendine geldi. Elindeki şişeyi öfkeyle yere attı. Şişe kırılıp süt etrafa saçıldı. Hızlı hızlı köyüne yürüyordu. İçinde fırtınalar kopuyordu. Öfke, kırgınlık, kızgınlık hepsi birbirine karışmıştı. Kendi kendine hem ağlıyor, hem de bağırıyordu: "Sen kabul etsen de etmesen de ben senin kızınım Halil Ağa. Bu çocuk da piç değil, senin torunun." diyordu. Köye döndükten sonra Zeynep günlerce ağladı. Zaman geçtikçe öfkesi dinmişti de kırgınlığını ise bir ömür kalbinde taşıyacaktı. Zaman akıp gitmiş Halil bir buçuk iki

yaşlarına gelmişti. Köyün kadınları çamaşır yıkamak için toplanmışlardı. Bahçede ateş yakılmış su kaynatmak için kazanlar konulmuştu. Çoluk çocuk hep bahçedeydi. Kazanlardan biri nasıl olduysa devrildi ve sıcak suyun büyük bir kısmı Halil'in üzerine döküldü. Zeynep kaskatı kalmıştı. Kadınlar arasında bir feryattır koptu, çığlıklara Reşat Ağa koştu. Çocuğu soğuk suya tuttu. Hemen hekim çağırdılar ama Halil'in yanıkları iyileşecek gibi değildi. Hekim her gün geliyor, Halil'i kendi yaptığı bir lapa ile sarıyordu. Yüzünde yanık yoktu ancak göğsü ve vücudunun diğer yerleri yanmıştı. Hekim: "Durumu ağır fakat Allah'tan ümit kesilmez" demişti. Zeynep ve Rifat Halil'in her çığlığında mum gibi eriyordu. Zeynep'in bunca sıkıntısının içinde annesinden bir mektup geldi. Dertlerinin arasında, anasının mektubuna yüreği kanatlandı. Halil'i duydular, dayanamadılar, görmeye gelecekler diye heyecandan titreyerek açtı zarfı. Mektup gayet resmi ve kısa idi:

Zeynep, duyduk ki oğlun elim bir kaza geçirmiş. Vefat etmiş. Belki bizi şimdi anlamışsındır. Osman geri döndüğün vakit seni almaya razı. Belki o zaman baban da seni affeder.

Belkis

Zeynep mektubu okuduğunda sanki tüm dünya başına yıkıldı. Çok şükür kuzusu yaşıyordu ama annesi yavrusu olse üzölmek yerine intikam almışçasına bir "ohhh" mu çekicekti? Mektubun sonuna annen bile yazmamıştı Belkis yazıyordu. "Ben yavruma yanarım da benim anam ana değil miydi? Ben onun kuzusu değil miyim? Nasıl yanmaz derdime?" Bu mektup Zeynep'in kolunu, kanadını koparmıştı. Rifat görmeden parça parça yaptığı mektubu bahçeye gömdü.

Bu olaydan birkaç gün sonra Rifat Zeynep'e askere çağrıldığını söyledi. Askerliğini yapmamıştı. Babası Zeynep'i evlendirmeye kalkışmasaydı askerden gelince evleneceklerdi. Zeynep Rifat'ın bugün yarın çağırılacağını biliyordu. Bunca derdin içine birde hasret eklenecekti. Halil daha iyileşmemişti. Rifat orduya katıldı. Zeynep ilk yıllarda arada mektup yolluyordu. Halil'in, durumunu yazıyordu. Sonra Trablusgarp Savaşı çıktı. Rifat cepheye gitti. Hemen ardından da bu Balkan Harbi patlak verdi. O gün bu gündür Rifat'tan haber alamamıştı. Fakat ümidini de hiç kaybetmemiş, bir an olsun Rifat'ı unutmamıştı. Zeynep Rifat'ın giderkenki son gülümsemesini beynine kazımıştı. Onu hep o gülümsemeyle hatırlıyordu.

Reşat Ağa çatallaşmış kalın sesi ile:

— Haydi bree! Toplanın, sabah ezanı okunmak üzere. Namazdan sonra yola revan olcaz.

Zeynep birden irkildi. Neye uğradığını şaşırды. Doğru ya, göç ediyorlardı. Anam bana seslendi:

— Halil kalk yavrum, kalk kuzum. Dedi.

Hemen bir parça kuru ekmeği suyla ısladı, bana yedirdi. Kendi ise birkaç damla su içti.

Ve yine yollardaydık. Öğle ezanı çoktan okunmuştu. Bugün yolculuk daha bi güçleşmişti. Çünkü yol çok engebeli idi. Rasim Ağa ile Gülsüm Kadın'ın arabalarının tekerleri kırılmıştı. Onarmak mümkün olmayınca eşyalar diğer arabalara pay edilmişti. Çocukları arabalardan indirdiler. Artık sadece yaşlılar arabalardaydı. Bilmem kaç saattir anam beni incecik kollarıyla taşıyordu. Arada duruyor, dinleniyor, beni pürgüsüne sarıp tekrar devam ediyordu.

İkindiden sonra yine uygun bir yerde konaklamak için durmuştuk. Kimsede hal, derman kalmamıştı. Gün yerini geceye bırakmış yine ateş yakılmıştı. Gecenin sessizliğinde aniden silah sesleri duyulmaya başladı. Belli ki bir yerde çatışma vardı. Herkes birden ayaklandı.

Reşat Ağa:

— Cemil, Hasan çabuk koşun! Arabadan kilimleri getirin. Dedi. Sonra etraftakilere bakarak:

— Haydii! Sizde bakınmayın. Toprak atın şu ateşe, söndürün. Çabuk! Çabuk!

Herkes telaşla koşuşturuyordu. Bir zaman sonra ateş söndü. Çatışma sesleri de durmuştu.

Reşat Ağa:

— Bu gece burada kalacağız. Gayri ateş yakmayalım. Keklik gibi avlayacaklardı bizi. Sabah gün ışıırken yola çıkacağız. Dedi.

Musa Emmi;

— Sabah ola hayr ola. Haydi bakalım Allah yardımcımız olsun. Dedi.

Soğuk ve zor bir gece daha geçirmiştik. Sabaha karşı yine herkes ayaklanmıştı ki bir feryatla yürekler kalktı. Fatma kız idi bağırان. İki yaşındaki kızçası kıpırdamıyormuş. Koşup baktılar. Zavallı Elif bebek soğuğa yenik düşmüş, donmuştu. Gün ışıyınca gömmek istediler. Fakat Fatma kız, bebeği vermek istemiyordu. Elif bebek kucağında yavrusuna ninniler söylüyordu.

Musa Emmi:

— Hadi kızım! Ver sabiyi Allah'ın emridir. Karşı durulmaz. Vakitlice gömmek lazım. Dedi.

Fatma kızın gözleri kan çanağı olmuştu. Avazı çıktığıınca bağırdı:

— Olmaz! Vermem. Bak ısındı. Belki birazdan kendine gelir. Haaa! Ne olur? Kurbanın olam Musa emmi gömmeyin bebemi. Dedi.

Kadınlar her biri ayrı ağlıyor, sesler boş arazide yankılanıyordu. Baktılar olacak gibi değil zorla aldılar Fatma kızıdan bebesini. Küçük bir çukur açtılar. İlk defa birinin öldüğünü görüyordum. Garip bir histi. Şimdi onu toprağa gömüp aramızda bırakacaktık. Fatma kızı baktım. Kadınlar onu tutmaya çalışıyordu. Sabahtan beri bağırpıp, çırpınmaktan dermanı kalmamıştı. Elif bebe toprağa verildikten sonra salıverdiler Fatma kızı. Koştı, sarıldı kuzusunun mezarına. Ağladı, ağladı... En sonunda baygın düştü. Onu arabalardan birine yatırdılar. Korkmuştum, anama sınımsız sarılıyordum. Ya bende anamdan ayrı kalırsaydım. Anam bensiz yaşayamazdı. Yol boyu arabada yatan Fatma kızı baktım. Dün öküzleri çeken, yol boyu koşuşturan, arada bebesini yedirip uyutan, soğuğa aldırmayan, o güçlü, kudretli kadın gitmişti. Şimdi hayattan kopmuş, güçsüz ve acizdi. Arabada yatan kadının bir cesetten farkı yoktu. Ben o gün anladım. Kadın narin, güçsüz, kırılğan bir varlıktı. Kadın "Ana" olunca güçlüydü. Bütün kudretini evladının nefesinden alıyordu. Hayattaki tüm kötülük ve zorluklara, nice fırtına, kasırgaya karşı durmuş, belki dalı budağı kırılmış ama yıkılmamış ulu bir çınar gibi göğüs geriyorlardı. Yüce Mevla bu yüzden cenneti kadınların değil Anaların ayakları altına sermişti.

Elifbebenin ölümünün üstünden birkaç gün geçmişti. Onun anasından ayrılmasına çok üzölmüşüm ama göç yolunda anladım ki Elif bebe bu sürgünde gördüğüm son üzüntü olmayacaktı. Selanik'e doğru ilerledikçe sürgün yolunda hastalık ve açlığa kurban gitmiş, toprak olmaya bile fırsat bulamamış nice masumlar görmüşük. Köyden çıktığımız kadar az değildik. Zulümden kaçan yüzlerce muhacir birbirine kader yoldaşı olmuştu. Vatansız kalmışık ve bir meçhule doğru ilerliyorduk. Göç kervanı saatlerdir yürüyordu. Anam beni sırtana sarmışık, artık dermanı kalmamışık, ayaklarını sürüyordu. Bende çok üşüyordum ama anam zayıftı. Günlerdir bir şey yemiyordu. O da diğerleri gibi ölürse diye geçti aklımdan. Korkum üşümemi bastırmışık, telaşla birden seslendim:

— Anaa! Ben inecem, yürüycem. Dedim.

Anam:

— Soğuk, yol uzun. İnme kuzum, yorulursun. Dedi.

Ben illa ki diretince, indirmek zorunda kaldı. Elimden tuttu. Böyle kaç zaman yürüdük bilmiyorum. Sonra ön taraflardan uğultular yükseldi. Bazıları birbirini kucaklıyordu. Anam gülümseyerek bana baktı. Ne olduğunu bilmiyordum ama bende mutluydum. İyice yaklaşınca anamın yüzü allak bullak olmuştu.

Anam endişeli bir sesle:

— Halil! Kıpırdama oğlum. Sakın! Eteğimi bırakma dedi.

Herkes aynı anda konuşuyor ağlayanların sesleri ile birbirine karışıyordu. Anam eteğine zamk gibi yapıştırdığım elimi bi hışımla çektı, sımsıkı tuttu. Koşar adımlarla kalabalığı yararak ilerliyordu. Bense arkasından sürükleniyordum. Nefes nefese Musa Emmilerin yanına vardı. Korkmuştu.

Anam:

— Musa babam bu mahşeri kalabalıkta ne edicez? Görmüş geçirmiş adamsın bi şey de kurban olam.

Musa emmi sanki korkusunu belli etmek istemezcesine:

— Ver bakalım şu çapar oğlanı bana. Hadi Zeynep yürü, kalabalığı takip edicez. Korkma, Allah bizimle beraberdir kızım. Dedi.

Sonra sağına soluna bakındı gür bir sesle bizim köyden olanlara seslendi;

— Haydin bree! Vardık artık son bi gayret. Kendinize mukayyet olun, zere bu kalabalıkta kaybolursanız birbirimizi zor buluruz.

Musa Emmi beni omuzlarına aldı, yürümeye başladı. Omuzuna çıktığım anda gördüğüm manzara ölene kadar hafızamdan silinmeyecekti. Manastır'da bayram zamanları pazar kurulur, çok kalabalık olurdu. Her bayram zamanı hem gitmek ister hem de kalabalıktan korkardım. Hafızamdaki en kalabalık yer orası olarak kalmıştı. O gün çocuk aklımla anlayamamıştım. Pazar yeri neydi ki? Selanik'e adeta gökten insan yağmıştı. Bir şehir sığamayacak kadar kalabalıktı, izdiham yaşanıyordu. Sanki kıyamet kopmuş, Rumeli Türk'leri kendi mahşerini yaşıyordu.

Günlerdir ulaşmaya çalıştığımız menzilimize varmıştık. Artık Selanik'teydik. Bunca kalabalığın içinde sıra bekliyorduk. Görevliler gelenleri camilere, okullara yerleştirmeye çalışıyordu. Herkes tedirgindi. Çünkü Yunan Ordusu, Selanik'e doğru ilerliyordu. O kudretli, mübarek Osmanlı ordusundan artık umudu kesmişlerdi. Düşman dört bir koldan saldırıyor, kalleş pusularıyla ordu ve devleti zayıflatıyordu. İvedilikle, gemilere binip bir an önce öz yurdumuzu arkamızda bırakmamız gerekiyordu. Uzun saatler sonunda bizi Kasimiye Camiisi'ne yerleştirdiler. Bir zaman sonra

görevliler gelip bizlere su ve ekmek dağıttılar. Günler sonra başımızın üstünde bir çatı, elimizde biraz azık vardı. Kurtuluşumuza dair içimizde yeşeren umutla uykuya daldık.

Ve sekizinci gün... Hala Selanik'ten ayrılamamıştık. Dolup boşalan gemilerde bize sıra gelmiyordu. Gemilere biniş çok güçtü. Kalabalıkta kaybolan çocuklar, izdiham sebebi ile ailelerinden ayrı düşüp gemiye binemeyenler, sıkışarak ölenler ve daha niceleri vardı. Göç, her yeni günde daha da acı bir hal alıyordu. Zaman geçtikçe, umudumuz azalıyordu. Yunan Birlikleri geçtikleri yerleri bir ateş gibi kavuruyordu. Biz ise çaresizce bekliyorduk. Öğle saatleriydi, anam tesbih çekiyor ben de kucağında yatıyordum. Musa Emmi ve Reşat Ağa sevinç ve telaşla içeri girdiler. Musa Emmi bir el işaretiyle bizim köyden olanları etrafına topladı. Sonra kısık bir sesle:

— Şansımız giderse bugün akşam ezanında buradan gidiyoruz. Dedi.

Musa Emmi sessiz söylemişti ama bizimkiler haberi duyunca çığlık çığlığa birbirlerine sarıldılar. Reşat Ağa kaşlarını çattı;

— Şiiitt! Ne yaparsınız bre? Sessiz olun. Daha kesin değil, dinleyin hele adamı.

Şimdi tüm gözler Musa Emmi'deydi.

Musa Emmi:

— Biz sıra beklersek daha çok bekleriz. Limanda Belçika yük gemisi var. Eğer onlara istedikleri adam başı altın ödersek bizi de alıp bu akşam İzmir'e hareket edecekler. Dedi.

Sessizliği anam bozdu:

— Elimde, avucumda ne varsa vermeye razıyım Musa emmi yeter ki gidelim. Dedi.

Elmas Kadın, Ayşe Hatun, İsmail, Hasan kim varsa kabul etti.

Reşat Ağa:

— Adam başı yedi altın verin o zaman, gidip yerimizi sağlam edelim. Dedi.

Altınlar çarçabuk bir kesede toplandı. Reşat Ağa ve Musa Emmi ellerindeki altınlarla limana doğru koşarken geride kalanlar Rablerine onları bu arafta kalmışlıktan kurtarması için dua ediyordu.

Nihayet yola çıkıyorduk. Liman'da mahşeri bi kalabalık gemiye binişler meşakkatli ve ürkütücü... Kalabalıkta ezilenler, kargaşada kaybolan çocuklar, aile fertlerinden ayrı düşüp gemiye binemeyenler... Günlerdir bu acılara şahit olmuştuk. Anam bunca görüp işittiği yürek yakan vukuattan sonra beni sırtına bağladı. Gemiye bininceye dek, sımsıkı boynuna tutunmam için bin tembihle bulundu. Şimdi aynı sınavdan biz

geçiyorduk. Açık havadaydık ama nefes almakta güçlük çekiyorduk. Gıdım gıdım ilerliyorduk. Bebek ağlamaları, görevlilerin düdüğü sesleri, kalabalıktan yükselen kuru gürültünün arasında “Anaaa! Anaaa!” diye bağırarak bir kız çocuğunu fark ettim. Telaşla kalabalığın arasında geziniyor bir görünüp bir kayboluyordu. Sanki tüm sesler susmuş, sadece o konuşuyormuş gibi bir tek onun sesini duyuyordum. Zavallı çocuk insanların arasında çaresizce gezinip bağıyordu. Ben ise o çırpındıkça anamın boyuna daha da sıkı sarılıyordum. Bir zaman gözden kayboldu, sesi kesildi. Sevindim “Anasını buldu, herhal.” dedim.

İyice ilerlemiştik, gemiye binişimize az kaldıkça sıkışıklık artıyor, arkadan itenlerle ön taraflara baskı artıyordu. Anam, kaybolmayım diye arkasına bağlamıştı. Fakat izdihamda, zor nefes alıyordum. Daha gemiye varmadan pestilim çıkmıştı. Ben, kıpraşıp nefes almaya çalışırken bir zaman önce anasını arayan küçük kızla göz göze geldim. Artık bağırmıyordu. Deniz kadar mavi, kocaman gözlerinden, sicim gibi yaşlar süzülüyor, kalabalığın arasında bizimle bir sürükleniyordu. Bir ara birileri onunla ilgilendi “Ahh Ahh! Tühh Tühh!” diye yakındılar. Gemi zınga zıng doluyordu. Sıra bizdeydi. Gemiye biniyorduk. Altımızdaki tahta rampa çatırdıyor, itişmelerle sağa sola oynuyordu. Anam can havliyle sağında solunda olanlara tutunarak, gemiye binmeyi başardı. Hiç ilerlemeden, güvertede hemen sağında duran balyaların arasına sıvıştı. İskele demirlerine sıkıca tutundu. Şiddetli bir gök gürültüsü duyuldu. Gecenin zifir karanlığını şimşekler aydınlatıyordu. Gökyüzü kimsesizliğimize, sanki bizim sessizce gidişimize feryat edip ağlıyordu.

Anam bana sordu:

— Halil'im iyi misin?

— İyim ana dedim.

Aslında iyi değildim. Limandaki küçük kıızı düşünüyordum. Ben, anam yanımdayken korkuyordum. Anasını bulmuş muydu acep? Diye konuşurken anam mırıldandı;

— Allah'ım İnşallah Musa babamlar, Elmas abamlar bizimle gelen herkesler gemiye binmeyi başarmışlardır. Sen hepimizi koru Ya Rabbim. Dedi.

Güverte iyice dolmuştu. Anam tam kenarda durduğundan aşağısı görünüyordu. Limanda kalanlar itiş kakış gemiye sığmaya çalışıyorlardı. Rampadan yukarı çıkan bir kadın aniden inmek istedi, binmeye çalışanları itiyor, limana dönmeye çalışıyordu. Kadını seyredenler “Deli misin be kadın? Allah akıl fikir versin” diye söyleniyorlardı. Limana geri dönen kadın ilerde tek başına duran çocuğu bir hışımla kucakladı ve gemiye doğru koşmaya başladı. Kadın yaklaşınca anam şaşkınlıkla:

— Hiiiihhh! Fatma kız değil mi bu? Elin kızçesini kaptı aldı. Aklını yitirdi bu Fatma, tövbe ya Rabbim. Dedi.

Dikkatlice bakınca Fatma kızın kucağındaki çocuğun limanda anasını bulmak için bir kuş gibi çırpınan kızcağız olduğunu gördüm. Kalbimde buruk bir sevinç vardı. Anasını bulamamış olmasına üzülmüştüm ama en azında limanda kimsesizliğe terk edilmemişti. Rampadan tırmanırken göz göze geldiğim küçük kızın ileride evim, ocağım, arkadaşım, sırdaşım, gözümün nuru “Ayşem” olacağından habersizdim.

Hava çok soğuktu, gece çıkan ayazla birlikte buz kesmiştik. Anam beni sıvazlayarak ısıtmaya çalışıyordu. Geminin kalkış için çaldığı siren sesi ile irkildim, hareket ediyorduk. Limandan ayrılırken ağlama sesleri ile dualar birbirine karışmıştı. Anam yanaklarından süzülen yaşları başındaki pürgünün ucuyla siliyordu. Beşyüz yıldır atalarının kanlarıyla, alın terleriyle yoğurduğu vatanlarından ayrılıyorlardı. Bereketli bağlar bahçeler, gözleri gibi baktıkları kuzular, derelerden akan berrak sular, salıncak yapmak için urgan atılan ağaçlar, camiler, minareler, sıcak yuvalar, düğün alanları, çocukların koştuğu köy meydanları bomboştu. Hepsi öksüz, hepsi yetim kalmıştı. Bundan sonra vatan evlatsız, evlatlar vatansızdı. Belçika gemisi o gece güvertesinde kaderi hasretle, yüreği acılarla yoğrulmuş nice insanın hüznünü taşıyordu. Gecenin karanlığında liman gözden kaybolurken yürekler yangın yeri ydi. Biletlerin tek gidişlik olduğu yolculukta, geri dönüşün olmadığını biliyorlardı. Gitmek zordu, vatan evlat kadar tatlıydı lakin kalmaları imkansızdı. Memleketlerine son kez bakan binlerce göz çaresizce “Elveda Rumeli” diyordu.

Gemiye bineli üç gün olmuştu. Gece yağmur yağmış, sıırıslıklam ıslanmıştık. Yol, göç, çile bir türlü bitmiyordu. Ne yazık ki yol şartlarının güçlüğünden yine ölenler olmuştu. Ölenleri beyaz bezlere sarıp, ayaklarına ağırlık bağlayıp denize atıyorlardı. Nice insan ziyan zebil olmuştu. Kimi toprağa gömülmüş, kimi denizin soğuk sularına bırakılmıştı. Artık ölüme de alışmıştım. Çünkü yorulmuştum, yorulmuştuk. Ölenler aslında hepimizin asıl ait olduğu yere gidiyor, huzura kavuşuyordu. Peki ya kalanlar? Onlar tükenmişti, adeta nefes alan cesetlere dönüşmüştü. Ne açlık? Ne soğuk? En zoru umutsuzluktu. Nereye gidiyorduk? Gemi'nin rotası belliydi, biz ise bir fırtınaya tutulmuş bilmediğimiz bir coğrafyaya doğru savruluyorduk. Görünen oydu ki hayatta kalmayı başaranların çileleri gemiden inince son bulmayacaktı.

Şiddetli bir sarsıntıyla gözlerimi açtım. Mürettebat bilmediğim bir dilde birbirleri ile konuşuyorlardı. Güvertede bir hareketlilik, kalabalıktan yükselen sesler arasında olanları anlamaya çalışıyordum. Günler sonra ilk defa bulutların ardından güneş yüzünü göstermişti. Gözlerimi açmakta zorlanıyordum. Ben kendime gelmeye çalışırken anam ses etti:

— Halil! Kalk oğlum, İzmir'e vardık. Seni yine Selanik'teki gibi sırtıma alacam. Sımsıkı tutunacaksın bana tamam mı? Dedi.

Ağır hareketlerle tamam dercesine başımı salladım.

Geminin demir ambar kapakları büyük bir gürültüyle açıldı. Kalpleri ve bedenleri yorgun binlerce insan yeni hayatlarına doğru adımlarını atmaya başladı. Uurla limanında Selanik'teki insan selinden farkı yoktu. Göç mağdurları şimdi başka bir limanda kaderlerinden hisselerine düşecek yeni çilelerini bekliyordu. Dağıtım için uzun günler bekledik. Her gelen muhacir defterlere kayıt ediliyordu. Muhacirler geldikleri kasaba veya köylerin insanlarıyla aynı yerlere yollanıyordu. Konya, Yozgat, Samsun, Denizli, Aydın... Tüm Anadolu'ya dağılıyorduk. Bizim kaderimize de Ürgüp çıkmıştı. Birlikte yola çıktığımız kim varsa hepimiz aynı yere gidiyorduk. Yolunu, insanını, iklimini bilmediğimiz bu topraklarda birbirimize tutunarak hayatta kalacaktık. Belki de ömrümüzün en uzun ve meşakkatli yolculuğunun sonunda Ürgüp'e varmıştık. Burada bizlere birer ev ve tarla verilmişti. Lakin gel gör ki bıraktığımız yerle şimdiki yaşantımız çok farklıydı ancak savaşta olan devletin elinden gelen bu kadardı. Anam evden hiçbir şey almadan çıkmıştı. Gemiye verdiğimiz altınlardan sonra elimizde kısıtlı imkanlar vardı. Şimdilik bir kilim, bir yer döşeği, üç beş kap kaktan başka bir şey alamamıştık. Ürgüp'e geleli henüz bir hafta olmuştu. Bir öğle vakti Musa Emmilerde toplanmıştık. Başlar önde, canlar sıkkındı. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Sessizliği Elmas kadın bozdu:

— Allaha hamd olsun. İyi, kötü yerleştik, başımızı sokacak bi damımız var ama yapacak işimiz yok. Elde avuçta olan belli bugün yarın el elde baş başta kalcaz. Dedi.

Reşat Ağa:

— Elmas Hatun doğru der bi şeyler yapmak lazım. Bizi bu dağın, taşın arasına koy verdiler. En iyi bildiğimiz şey çiftçilik ama nere baksam taş, nere baksam dağ, olacak gibi değil.

Elmas Kadın:

— Nerde bizim bereketli bağlarımız, bahçelerimiz, dalları mahsülünden eğrilen meyve ağaçlarımız? Ahh! Rumeli, Manastır anam, babam, toprağım yüreciğim bir kor oldu yanar vatanım da vatanım. Dedi.

Elmas Kadın ağlamaya başladı. Konuşması herkesin yarasını deşmişti, ağlayıp söylenmeye başladılar. Musa Emmi kararlı ve kızgın bir ifadeyle bağırırçasına seslenerek herkesi susturdu.

Musa Emmi:

— Ağlamayın bere şimdi ahlanıp vahlanma zamanı değildir. Orada kalaydık bizi lime lime edeceklerdi. Biz Türk'üz ve Türk topraklarındayız, güvendedeyiz. Lakin, Vatan hasreti vuslata ermedikçe geçmez. Görünen o dur ki bu dünyada bize vuslat yoktur. Bağrımıza taş basıp, burayı vatan edinecez.

Hasan:

— İyi de Musa Emmi, bu dağlık taşlık yerde nasıl geçinecez? Nasıl vatan bilicez?

Musa emmi;

— Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur evlat. Manastır'a niye içimiz yanar bilir misin? Çünkü emek verdik o topraklara. Alın terimizle, bileğimizin gücüyle çalıştık, çabalıkdık. Bağlar, bahçeler, sürü sürü koyunlar edindik, oraya vatan dedik. Şimdi yeniden başlayacağız. Buraya da emek vericez, buraya vatan diyeceğiz.

Reşat ağa:

— Musa dedikler iyi hoştur ama...

Musa emmi:

— Aması yok Reşat yükümüz ağır, sınavımız zordur. Fakat Rabbim kuluna taşıyamadığı yükü vermezmiş. Karnımızı burada doyuracağız, rızığımızı bu topraklardan çıkaracağız. Artık doğduğumuz yer değil, doyduğumuz yer vatanımız olacak. dedi

Rumeli'de çıkan fırtınayla savrulmuş yüzbinlerce insan toprağından hırpalanarak söküp alınmış birer fidan gibi havasını, suyunu bilmediğimiz topraklara tekrar yeşermek için ekilmişti. Ya kuruyup gidecek ya da dallanıp budaklanıp bu coğrafyada kök salacaktık. Hayatımızı zamana bırakmıştık zaman bize her şeyi öğreterek gösterecekti.

Göçün üzerinden altı yıl geçmişti artık on iki yaşındaydım. Buralar eskisi gibi taş değildi. Onlar emanet edilen topraklara evlatları gibi baktılar, çalışıp çabaladılar. Alınlarının teriyle, toprağına hayat verdiler. Bağlar bahçeler sıra sıra bostanlar yaptılar. Toprak bize biz toprağına alıştıyorduk. Çevremizde yakın yakın bi çok köy kurulmuştu yani göç bizden sonra da yıllarca devam etmişti. Ana oğul karnımızı doyuracak kadar rızık çıkarıyorduk. Anam buradaki bahçemizi de tıpkı manastırdaki gibi küçük bir cennete dönüştürmüştü. Onun bu kadar gayretli olmasının bir sebebi de babamın dönecek olmasına inancıydı. Göç ederken ailesini kaybeden sadece biz değildik. Bizim gibi nice kocasını, çocuğunu, ana, babasını kaybetmişler vardı. Bazen civar köylerden, kasabalardan duyduğu "falancanın kocası gelmiş bulmuş onları, kavuşmuşlar" diye anlatılan hikayeler anamın umutlarını çoğaltıyordu. Yalan değil, bu dinlediğimiz hikayeler beni ve Ayşe'yi de umutlandırıyor. En iyi arkadaşım Ayşe idi. Hani şu Fatma kızın limanda kucakladığı kızçe... Yaralarımız, yazgımız aynıydı. Benim baba

hasretim gibi o da ana, baba hasreti çekiyordu. Ölselerdi öldü deyip de ruhlarına Fatıha okuyacaktık ama birgün gelir umuduyla yaşamak yüreğimize ağır geliyordu. Fatma kızın buraya geleli beri iki oğlu olmuştu. Ayşe'yi öz evlatlarından ayrı koymamıştı. Fatma kıza ana diyordu Ayşe, anasının yerine koymuştu ama yine de bekliyordu işte kendi anası onu bulur mu? Diye. Birbirimizin dert ortağı, sırdaşı olmuştuk.

Eylül ayı idi. Bağ bozumu zamanı gelmiş, üzümler toplanmış, pekmez yapılacaktı. Bütün köy bunun için hazırlıklarını yapmıştı. Üzümlerin önce suları çıkarılacak, sonra kazanlarda kaynatılacaktı. Köyde hummalı bir çalışma vardı. Bir taraftan pekmez hazırlığı yapılırken, bir yandan da kadınlar petula yapıyorlardı. Petula bizim oralarda yapılan bir pişi türü. Karnım açtı, yemek için sabırsızlanıyordum ki Reşat Ağa'nın torunu Aliş koşarak geldi.

Aliş heyecanla anama seslendi;

— Zeynep teyze! Zeynep teyzeeee!

Anam fırladı yerinden;

— Ne oldu Aliş? Ne bağırırısın, yanmış gibi be çocuk? Ödümü patlattın.

Aliş telaşlı, koşmaktan nefes nefese kalmış... Derin derin nefes aldı sonra;

— Zeynep teyze, gençten bi adam geldi. Seni sorudu. Kimsin sen? Dedim. Rume-
li'den tanıdığımı, Zeynep Hatun'u arıyorum. Bir oğlu var, Halil tanır mısın? Dedi.
Bende, bekle amca haber edeyim. Dedim.

Anamın gözleri dolu dolu oldu heyecanla Aliş'i kollarından tuttu sarsalayararak;

— Söyle Aliş nerde bekler adam?

— Sizin eve götürdüm, baktım evde yoksunuz buraya koştum.

Anam sevinçten ne yapacağını bilemedi Musa emmi'ye koştı sarıldı.

— Musa babam Rıfat bu geri döndü, buldu bizi. Dedi

Herkes donup kalmıştı gerçekten gelen Rıfat mıydı? Babamın döneceğine anamdan başka kimse inanmıyordu. Sonra koşmaya başladı tabi bende arkasına takıldım. Delicesine koşturuyorduk. Bence de gelen kesin babamdı. Rumeli'den tanıdığımız herkes bizimleydi. Babam dan başka kim olcaktı? Anam, evin bahçesi görününce yavaşladı. Bahçede bir adam duruyordu. Şimdi kalbimin atışları dışarıdan bile duyuluyordu. Anamı elinden tuttum sarstım "Ana bu adam babam mı?" dedim ama cevap vermedi. Ağır adımlarla ilerliyordu. Yıllar sonra karşısında babamı görünce şoka mı girmişti?

Off! Allah'ım tanımıyorum ki baba mı, babamsa koşup sarılayım. Anam bahçeden içeri girdi. Adamın gözleri anamı görünce dolu dolu oldu, bize doğru yaklaştı ve;

— Zeynep, güzel Zeynep hiç değişmemişsin dedi?

Bu adam kesin babamdı. Dayanamayıp bağıdım.

— Baba! Babaaa! Dedim. Tam koşmak için hareketlenmiştim ki anam hırkamdan yakaladı.

— Dur! Halil o senin baban değil. Dedi.

Nasıl yani bu adam babam değil miydi? O zaman anamı nerden tanıyordu? Baba kelimesi ağzımda kalmış boğazım düğüm düğüm olmuştu.

Anamın mesafeli duruşuna ve bana seslenişine bozulan adamın yüz ifadesi birden sertleşti.

Anam üzgün bir ifadeyle;

— Beni nasıl buldun Osman. Dedi.

Adamın adı Osman'mış. Anam daha önce böyle birinden hiç bahsetmemişti. Adam anamın etrafında gezinerek alaycı bir tavırla konuştu:

— Beni gördüğüne memnun olmadın. Yine beklenen kişi değilmişim. Yazık! Çok üzüldüm ama yine de bi hoşgeldin beklerdim. Dedi.

Anam sinirlenmişti üstüne basa basa:

— Kara Osman sana beni nasıl buldun dedim?

Osman kinayeli bi yüz ifadesiyle:

— Eee dünya küçük Zeynep, İsteyince bulunuyormuş. Dedi.

Anam iyice sinirlenmişti. Ama bundan öte, umutları kırılmıştı, asıl kızgınlığı bundandı. Kara Osman onu rahatça bulabiliyorsa Rıfat niye gelmiyordu? Başka bir hayat mı kurmuştu kendine? Yoksa ölmüş müydü? Anam bunları düşünürken Kara Osman üzüntülü bi ifadeyle konuşmaya başladı.

— Sana bi haber getirdim. Halam, Belkıs yani Annen... Çok hasta, ölüm döşeğinde. Seni görmek istedi. Buraya seni almaya geldim.

Zeynep duyduğu bu haberle allak bullak olmuştu. Çardağın altında ki sedire çöktü kaldı. Kara Osman konuşmaya devam etti;

— Zavallı kadın adını sayıklayıp duruyor. Yaşarken kan kusturdun onlara, evlat diye bağurlarına taş bastılar. Benim böyle evladım olsa çağırılmazdım yaa ana yüreği işte yine merhametli kadınmış halam. Dedi.

Osman konuştuğu ananın gözünün önünden yaşadıkları geçiyordu. Anasının evden çıkarken ettiği beddua daha dün gibi kulaklarında cınlıyordu. El kadar bebesiyle kapının önünde bırakılışı, yazdığı mektup, Rifat'ın gidip dönmemesi, sahipsiz kalışı, çektiği çileler bir bir aklına geliyordu. Osman konuşmasına devam etti;

— Hadi kalk! Onca ettiğinden sonra şimdi üzülsün. İnsanlara evlatlık edeceğine zulüm ettin. Oyalanma, pılımı pırtımı topla yola çıkalım. Dedi

Anam gözü dönmüşçesine ayağa kalktı, Osman'ın üstüne yürüdü. Avazı çıktığıınca bağırıyordu;

— Ben evlatlık yapmamışım öyle mi? Peki onlar sahip çıktı mı bana? Haa! Söylesene n'aptım ben sevmekten başka? Ne yaptım da beni böyle cezalandırdılar? Ana, baba gibi kol kanat mı gerdiler? Yoksa sevdiğime verip telli duvaklı gelin mi ettiler? Şimdi geçmiş karşıma ahkam kesersin. Benim anam babam yok! Gelmiyorum! Hadi var git yoluna. Dedi.

Osman öfkeyle bağırdı;

— Yazıklar olsun sana bee! Ne diyecem ben şimdi Halil Ağam'a? Ya ölüm döşeğinde helalleşmek için evladını bekleyen halama ne diyecem? Dedi.

Anam yılların acısını Osman'dan çıkartırcasına bi taraftan feryat ederek konuşuyor, bir yandan da Osman'ı itekliyordu;

— Zeynep sizi yıllar önce mektubunuzla bir toprağa gömmüş dersin. İstedığınız olmuş, yersiz, yurtsuz, ersiz kalmış dersin. Zeynep sevdiğiyle evlenmenin bedelini çok ağır ödüyormüş, herkes bu dünyada ektiğini biçiyormüş, hesabınız mahşere kalacakmış dersin. Aaa! Ama Halacığına, günahlarını hatırlatmak istemezsen kızın ölmüş, hesabınız mahşere kaldı dersin Kara Osman. Dedi.

Osman ananın hırçınlığı karşısın da susup kalmıştı. Sonra beni kolumdan tuttuğu gibi eve girdi. Kapıyı kırarcasına çarptı. Bana sınıksı sarıldı ağladı, ağladı. Sanki göz yaşları içime aktı. Osman da bi zaman daha kapının önünde durdu sonra çekti gitti. Giderken Musa Emmilere Halil Ağanın adresini bırakmış. Yumuşar belki gelmek ister demiş. Bizden sadece yetmiş kilometre ilerde otururlarmış. Dünya ne garip. Bunca kahır ve kimsesizlik çektik. Halbuki kimsesiz değilmışiz. En yakınlarımız kendini en uzağımız etmiş. Anam, gitmedi ama içten içe de yedi bitirdi kendini. Ailesinden de bir daha iyi yada kötü bi haber almadık. O günden sonra anam bir daha eskisi

gibi değildi. Daha yorgun, daha kırgındı. Osman'ın gelişi anamı değiştirmişti. Anam Osman'la gitmemişti ama sanki umutlarını, inancını, nefretini, sevgisini içinde ne varsa Osman'la bir yollamıştı. Artık babamdan eskisi kadar bahsetmiyordu. Bence içten içe babamın öldüğüne inanmıştı. Tüm gününü bahçesinde geçiriyor, arada diline dolanan hep aynı türküyü dertli dertli söylüyordu.

Bir fırtına tuttu bizi, deryaya kardı.

O bizim kavuşmalarımız a yârim, mahşere kaldı...

Öyle güzel öyle içten söylüyordu ki onu seyrederken kendimden geçiyordum. Anam mapushaneye dönen ömrüne türküler yakıyordu.

Yıllar birbirini kovaladı. Büyümüş, delikanlı olmuştum. Askerdeydim. İki ayım kalmıştı. Askere gelmeden Ayşe'mle nişan takmıştık. Askerden önce evlenmek istemedim. Gidip de dönmemek vardı, bunu en iyi bilen bendim. Samsun'da yapıyordum askerliğimi. Burada iyi arkadaşlıklar kurmuştum. Samsun'da çarşı içinde bir kahve vardı. Adı Asmalı Mescit Kahvesiydi. İzin günlerinde oraya gider sohbet ederdik. Sadece biz değil, tüm askerler buraya giderdi. Sahibi çok babacan, şen sohbet bir Balkan Gazi'si idi. Yine izinli olduğumuz bir gün arkadaşlarla Asmalı Mescit'e gitmiştik. Keyifler yerindeydi. Kahvehaneden içeri hazır ola geçip asker selamı vererek girdim;

— Selamın aleyküm Ömer Çavuşum.

Ömer Çavuş:

— Ve aleyküm selam evlatlar hoşgelmişsiniz.

Asker arkadaşlarımdan Cevdet seslendi;

— Ömer Babam sana zahmet bize tavşan kanı yolla dedi.

Asmalı Mescit yine hınca hınç doluydu. Asker eviydi burası, Ömer Çavuşta Babamız... Beş çay içerdik o bir tanenin parasını alırdı. Çayın yanına da tatlı niyetine hoş sohbetini katardı. Galiba eve dönünce en çok Ömer Baba'yı özleyecektim. Çaylarımız gelmiş sohbetin en derinine dalmıştık. Herkes sevdiğine olan özleminden bahsedip efkar dağıtıyordu. Ömer Çavuş ise yeni gelen tertipleri yakalamış Balkan harbinde ki anılarını anlatıyordu. Askerler hayretle dinliyor "Ne adamsın baba ölüme meydan okumuşsun" deyip Ömer Çavuş'u coşturuyordu.

İçlerinden birisi;

— Şu duvardaki fotoraftaki sen misin? Dedi.

Dönüp baktım. Orada fotoğraf olduğu hiç dikkatimi çekmemişti.

Ömer Çavuş:

— Benim yaa. Ahhh! Gençlik bir gün gibi geldi geçti. Dedi

Asker;

— Peki ya yanında ki kim? Dedi.

Ömer Çavuş üzgün bir ses tonuyla;

— O benim can yoldaşım, kader arkadaşım. Askerde tanıştık ama sonra kardeş gibi olduk. Birbirinize iyi bakın. Ben tertibimle bir ömrü geçirdim. Dedi.

Askerlerden biri;

— Ömer Çavuşum askerlik bitti mi evli evine köylü köyüne. Bir daha nerde görecez birbirimizi? Senin tertip hemşerindi galiba. Dedi.

Ömer Çavuş:

— Yok değildi. Ama sonradan aynı memleketli de olduk. İşte böyle. Neyse, inşallah sizler de bir gün bir yerlerde buluşursunuz. Dedi.

Çocuklar merak etmişti. Tabi bende. Ömer Çavuş onca askerlik anısını anlatmıştı ama bunu ilk defa duyuyordum. Israr ettiler anlat diye. Sanki canını sıkan, anlatmak istemediği bir şeyler vardı. Konuyu kapatmaya çalıştıkça soruyorlardı. “Şimdi nerede? Nasıl aynı memleketli oldunuz? Ne oldu da kader arkadaşı oldunuz?” diye. Ömer Çavuş sonunda dayanamadı;

— Tamam, tamam biraz anlatayım merakınız gitsin.

Herkes, pür dikkat Ömer çavuşu dinliyorlardı.

Ömer Çavuş:

— Sene 1912 Trablusgarp’tan yenilgiyle çıkmışız, Balkan harbi patlak verdi. Yine cepheye yollandık. Bu gençten bi delikanlı. Aklı evinde, çocuğunda, sevdiklerinde. İyi niyetli, cesur, has bi yiğit. Bi fotoğraf çekti. Trablusgarp’a giderken fotoğrafın arkasına mektup yazdı. Fırsat olmadı yollayamadık. Onu dert ediniyor. Lakin mektup yollamak imkansız. Savaşın tam harareti zamanı. Düşman bastırmış kıpırdanamıyoruz bile. Bi gün yine ateş altındayız. Top atışına tuttular bizi. Yakınımıza bi top mermisi düştü. Tabi bir sürü asker Hakkın rahmetine kavuştu. Bizimki de onların arasındaymış, ağır yaralanmış. Şifahaneye götürmüşler. Duyunca koştum gittim, kendinde değil. Yarası ağır. Yaşamaz dediler ama o yaşadı. Aylarca tedavi altında kaldı. Her ziyaretine gittiğimde “Kurbanın olayım şu mektubu gönder Çavuş, nerde olduğumu bilsinler”

dedi. Ben sadece olur der gibi kafamı salladım. O farkında değildi fakat Rumeli yanıyordu. Oradakiler kaçamaya çalışırken, mektup göndermek imkansızdı.

Askerlerden biri:

— Yapma Ömer Çavuş yaa gönderemedin mi mektubu ailesine? dedi.

Hikaye içimde kabuk bağlamış yaramı sızlatıyordu. Onlarda bizim gibi bi çare Rumeli'den kopup gitmişler miydi? Merak ediyordum.

Ömer Çavuş seslendi:

— Niyazi oğlum, çayları tazele hikaye uzun. Dedi.

Ömer Çavuş:

— Aradan bir yıl geçti. Savaş bitti. Ben de gazi oldum.

Elini göstererek;

— Parmağın birini kopardık. Dedi

Askerler Tühh tühh! Ahh ahh! diye hayıflanıyordu.

Ömer Çavuş:

— Benimki bi parmak, çok da önemli değil. Tertibim şifahaneden taburcu oldu olmasına da artık yarımdaydı. Bir bacağını dizinden yukarı, bir elini bileği hızasında kesmişlerdi. Yüzünün sağ tarafı tamamen haşlandığı için etleri erimiş gibi bir görüntüsü vardı ve sağ gözü kapanmıştı. Ama biz buna da hayıflanmamış hamd etmiştik. Yaşıyordu çok şükür. Dedi.

Ömer Çavuş devam etti:

— İlk iş olarak düştük ailesinin peşine. Bi zaman sonra öğrendik ki Anadolu'ya göç etmişler. Ama nereye? İşte bu belli değil. Artık bizde Rumeli'ye dönemezdik. Amaan! Dedim. Bende zaten ne ana var ne yuva. Kimim kimsem yok. Dedim yürü tertip biz de Anadolu'ya gidiyoruz. Haftalarca süren yolculuktan sonra gemi ile Samsun'a geldik ve burada kaldık. Sonra başladık didik didik ailesini aramaya.

Asker:

— Bulabildiniz mi?

Ömer Çavuş:

— Evet altı sene sonunda bulduk.

Bi gürültü koptu kahvehaneden sevinçle hep bi ağızdan konuşuyorlardı. “Helal sana be Ömer Çavuş. Sevenleri kavuşturmuşsun, mübarek adamsın.” diye coşuyorlardı.

Ömer Çavuş yüksek bir sesle:

— Durun yav dinleyin. dedi

Tüm kahvehane yine kulak kesildik.

Ömer Çavuş yine anlatmaya başladı:

— Neyse işte bulduk biz yerlerini, yola çıktık, vardık gittik evine. Babası çıktı. Sorduk, dedik “Neredeler?” Babası bizi kovmaktan beter etti. Bunlar rızasız evlenmiş zamanında. Adam acımasızca bizim oğlanın yüzüne yüzüne: “Senin oğlun, sen askere gittikten bi kaç zaman sonra vefat etti, kızımız da yanımıza döndü. Evlendirdik” dedi. Dumur olmuştuk. Karısının öleceği aklımıza gelmişti de evleneceğine ihtimal vermemiştik. Bizimki inanmak istemedi. İlla görecem diye tutturdu. Adam “Var git oğlum yoluna, zaten burda değil, başka yerde evli, anası yeni öldü acısı var. Bu saatten sonra kafasını karıştırma.” dedi. Kahrolmuştu. Tertip delirmiş gibiydi, zapt edemiyordum. Adamın yakasına yapıştı “Benim karım o.” diye. Kapının gerisinde duran gençten bi adam vardı. O çıktı dışarıya. Kuzeniymiş, araya girdi. Bu garibimi iteledi, yere düşürdü. Kaldırmak için çöktüm yanına konuşmaya başladı kuzeni olacak oğlan: “Sen halini görmez misin? Seni böyle görse korkar senden. Şuraya bak, ayakta bile duramıyosun. Bu halinle nasıl erlik yapacaksın? Nasıl koruyup kollayacaksın?” diye bağırды. Yıkılmıştı, kaldırmaya çalışıyordum ama nafi. Sonra kapıyı yüzümüze kapattılar. Bi zaman hıçkıra hıçkıra yolun orta yerinde ağıladı. Ne desem bilemedim? Tesellisi yoktu bu işin. Bir de aşağılanıp hor görülmesi benimde içimi parça parça yapmıştı. Biz elimiz boş kalbimiz parça parça geri döndük Samsun’a.

Üzölmüştü herkes, mutsuz bitmişti hikayenin sonu. Uzunca bi süre sessizlik oldu.

Sonra içlerinden biri bozdu sessizliği:

— Oğlu neden ölmüş ki Ömer Çavuş hasta mıymış?

Ömer Çavuş:

— Yok hasta değildi. Bizim oğlan cepheye geldi geleli hep oğlunu anlatırdı. İki yaşlarındaymış kızanı, kaynar su dökölmüş üstüne haşlanmış. Hekim getirmişler: “Yaşamaz.” demiş. Üstüne askerlik çıkınca, halinden haber alamadı oğlanın.

Ömer Çavuş konuştuğca içimde kor ateşler yanıyordu. Olabilir miydi? Anlattığı benim babam olabilir miydi?

Ömer çavuş devam etti:

— Hatta yüzü yandığı zaman şifahanede yatarken hep oğlunu sayıklıyordu. “Ahh! Halil'im, babasının ciğer parəsi, ben dayanamıyom bu acıya, sen nasıl dayanacan oğlum?” diyordu. İşte böyle yiğitler. Rıfat'ın ömrü hasretle, çile ile geçti.

Şimdi ayaklarımdan başıma bir ateş yükseliyordu. Tüm vücudum cayır cayır yanıyordu. Kalbim yerinden çıkacak gibi atıyor, gözlerimden sicim gibi akan yaşlar yanaklarımdan süzülüyordu. Sanki dilim tutulmuş, boğazım kırk düğüm olmuştu. Kısık bi sesle kekeleyerek:

— Ömer Çavuş, eşinin adı Zeynep miydi? dedim.

Ömer Çavuş yüzüme baktı. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordu:

— Evet Zeynep'ti. dedi.

Derin bir sessizlikten sonra ağlayarak:

— Ben Manastır doğumlu Rıfat oğlu Halil. Dedim.

Ömer Çavuş şaşkın:

— Ama oğlu ölmüş, karısı başkasıyla evlenmişti. O adamlar öyle demişti.

Kahvehane de sessizlik hakimdi. Herkes şaşkın, afallamış neler olduğunu anlamaya çalışıyordu. Ateş gibi yanıyor, bir yandan da sırtımdan buz gibi ter boşaldığını hissediyordum. Çıldırılmış gibiydim. Üniformamın üstünü yırttım, öte taraftan da bağıriyorum:

— Ben ölmedim! Yaşıyorum. Anam da hiç evlenmedi. Bak! Ömer Baba görüyor musun? Deyip ona göğsümdeki yanık izlerini gösterdim. Sonra devam ettim:

— Yalan, söylenenlerin hepsi yalan. Ahhh! Halil Ağa neden yaptın? Neden bunca kötülük ettin bize? Yandığımda küçüktüm acısını hatırlamıyorum, izleri kaldı bana ama dışındaki yaraya bakıp da aldanma. Şu sinemin bir de içini gösterebilseydim sana asıl yara orada. Asıl yangın orada yıllardır Ömer Babam. Dedim.

Ömer Çavuş oturduğu yerde taş kesilmişti. Yavaşça yerinden kalktı, ayaklarını yere sürerek bana doğru yürüdü. Yanıma geldi. Gözlerime baktı ve hiç konuşmadan bana sınıksı sarıldı. Biraz sakinleşince ona cevabını almaktan korktuğum o soruyu sordum.

— Ömer Çavuş Babam nerede? Dedim.

Ömer Çavuş yanaklarımdan süzülen yaşları elleri ile sildi, elini uzattı ayağa kalkmam için ve titreyen dudaklarının arasından zorlukla birkaç kelime döküldü:

— Gel benimle evlat seni babana götürücem. Dedi.

— Aradan on altı yıl geçmişti seni bulduğumda. Çocukluğum, gençliğim bir gün senin geleceğini umut ederek, hayalinle avunarak birbirini kovaladı. Şimdi elimde senden kalan birkaç emanetle toprağına sarılıyorum baba. Yüzünü okşar gibi mezar taşını okşuyorum. Sen gideli sadece dört ay olmuş bir yıl boyunca aynı şehrin havasını solumuş, aynı sokaklarda adım izlerimizi bırakmışız. Belki bir köşe başında karşılaştık seninle, belki de kalabalıkta ard arda yürüdük. Gölgen gölgeme arkadaş oldu ya da sen oğluna, ben babama selam verdim. Hatta bir cuma günü belki aynı safta namaz kıldık birlikte. Bilmiyorum işte aklıma geliyor o zaman daha bi içim yanıyor. Bu dünyada vuslat yazılmamış bize. Varsa yoksa hüsrân düşmüş nasibimize. Öyle bir ızdıraptı ki içimde kaybolmuşluğun, şimdi mezarını bulduğum için hamd ediyorum. Sensiz geçen günleri, mevsimleri, sevinç ve kederlerimizi hepsini anlattım sana.

Elimde sınıksıkı tuttuğum mendili açtım, içinden anacığımın her teli bir lal olan saçları vardı. Nazikçe kazdım toprağını, yârinin saçlarını gömdüm yanı başına: “Zeynep ile Rıfat kavuştu varsay babam. Bu dünyada vuslat yazılmamış kaderinize. Rabbim cennetinde kavuşturursun sizi.” dedim.

Kalan iki ay boyunca her izin günümde babamın yanına gidip saatlerimi onunla konuşarak geçirmiştim. Ona yeni memleketimizi, evimizi, Ayşe’yi her şeyi ama en çok Zeynep’ini anlatmıştım. Kalan zamanlarda Ömer Çavuş’un yanına gidiyordum. Bana babamı anlatıyordu. Askere geldiğimden beri günler, aylar geçmek bilmemişti. Babama kavuştuktan sonra zaman su gibi akıp gitmişti. Bir yandan terhis olacağım diye seviniyor öte yandan da içimi bir hüzün kaplıyordu. Yüreğime zor gelmişti ayrılmak. Sanki onu terk ediyordum da bana gücenecekmiş gibi hissediyordum. O gün son kez gittim mezarına, vedalaşmaya. Söz verdim tekrar geleceğim diye. Sonra yanımda getirdiğim küçük saksıya babamın toprağından koyup içine nar gibi kırmızı bir begonvil ekdim. Rıfat Zeynep’ine kavuşmuştu. Zeynep ise hala araftaydı. Ayağa kalktım hoş bir meltem saçlarımı okşuyordu. Bulduğum tepeden denize doğru baktım. Gün batıydı. Güneş bütün ihtişamıyla gökyüzünü renklerle donatmıştı. Güneşin kızıllığı denize vurmuş, deniz sanki kına yakmış gelin gibi nazlı nazlı dalgalanıyordu. Deniz yerde, güneş gökтейdi. Uzaktan seviyorlardı birbirlerini. Deniz kavuşmak için bekliyordu güneşi, güneş renklerini geçirecek kadar yaklaşırsa da denize buluşamıyorlardı işte. Vuslat yazılmamıştı onların kaderine de tıpkı Rıfat ve Zeynep gibi... Döndüm arkama son kez baktım mezarına. Heybemde baba yadigari saat, göğsümde on altı yıl beklenmiş mektup, elimde Rıfat’ın toprağında can bulan begonvillerle gidiyorum. Rıfat’ı Zeynep’e götürüyorum.

Göçebe

N İ H A L Ş E N

Bir Yıldız Tozu iken kimin dileği olup düşmüştü dünyaya... Milyonlarca kilometre uzaklıktan izlediği bu dünyada olmak... Tuhaftı. Sırt üstü uzanıp açık mavi gökyüzüne baktı. Küçük insan bedeni ona taşınmaz bir yığın gibi gelmişti. Kollarını iki yana açıp gözlerini kısıtı. Ait olduğu yeri görmeye çalışıyordu. Ama evren öylesine parlaktı ki buz mavisi gözleri kamaştı. Elleriyle gözlerini kapatıp biraz bekledi ve daha sonra insan ellerine baktı. Ne kadar da tuhaflardı. Bu dünyaya ilk düşüşüydü. Ve son...

Yıldız Tozu buna hazır olup olmadığını bilmiyordu. Kendisini öyle yalnız hissetti ki yok olmak istedi. Hiç kimsenin dileğini gerçekleştirmek istemiyor dahası bunu yapabileceğini de sanmıyordu. Tanrı onu dünyaya göndermek için aceleci davranmış olabilir miydi?

Güneş bedenine acı veriyordu. Üzerinde ki beyaz ipekten elbisesi düşüşten dolayı hırpalanmış, eteğinin kenarları aşınmıştı. Yavaşça doğrulup ayaklarının üzerinde durmaya çalıştı. İlk denemesi başarısız olmuş dengesini kaybederek dizlerinin üstüne çökmüştü. Kendisini kalkmak için tekrar zorladı ve titreyen ayaklarına rağmen ayakta kalmayı başardı. Bir iki beceriksiz adımdan sonra kendisine en yakın ağaca doğru ilerleyerek gölgesine sığındı. Ne yapacağını bilmez halde oturup evrenin huzura kavuşacağı zamanı bekledi.

İlk yıldızı gördüğünde ağacın altından çıkıp açıklığa doğru koştu. Bu, Kutup Yıldızıydı. Ona "Hey! Ben buradayım..." diye bağırdı pürüzlü sesiyle. Sesi kulaklarına yabancı gelmişti. Bu kendini ilk duyuyordu. Tüm yıldızlar bir bir belirirken yerinde zıplamaya başladı. Zavallı Yıldız Tozu onu fark etmediklerini anlayacağı vakte kadar da zıplamaya devam etti. Bunun bir işe yaramadığını görünce de onlara biraz daha yakın olabilmek adına gölgesine sığındığı ağacın tepesine tırmandı. Elinden hiç bir şey gelmiyordu. Burada oturup onları izlemek dışında.

Her şeyin eskisi gibi olması için, üzerine düşen görevi yerine getirmesi gerektiğini anladığında ikinci gün dönümünü yaşıyordu. Hemen bir şeyler yapmalıydı. İşe buradan inerek başlayacak, yabancı olduğu bu dünya da kimi aradığını bilmeden dolaşacaktı. Bu ona aşılması zor bir engel gibi görünüyordu her defasında cesaretini kırıyordu. Uzaklaşırken ağaca baktı. Bir şey hissetmesi gerekir miydi? Hissetmedi.

İnsan ayakları güçsüzdü. Küçük engeller karşısında yaralar alıyor, ilerlemesini yavaşlatıyordu. Bir kayanın üzerine oturup ayaklarının altındaki taşları temizledi. Güneşin ve yolundaki bu küçük cisimlerin tenine verdiği acıya katlanmak her geçen gün zorlaşıyordu.

Ellerini yukarı kaldırmış güneşe bakarken yeni bir şey hissetti. Başını aşağı çevirdiğinde ayağının altında parlayan salyayı gördü. Yıldız Tozu salyanın verdiği serinlemenin rahatlığıyla gülümseyip köpeğin başını okşadı. Biraz sonra köpek onu elbisesinden tutup çekiştirmeye başladı. Yıldız Tozu direndiği takdirde elinde elbiseye dair hiçbir şey kalmayacağını anlayarak pasaklı köpeğin ardından gitti.

Patika yol onları harabe bir köye çıkarmıştı. Yıldız Tozu yanından gelip geçen ve onun farkında bile olmayan insan huzmesinin içine daldı. O şaşkınlık içerisinde insanoğlunu incelerken pasaklı köpek onun arkasından gelmediğini görüp havlamaya başlamıştı. Yıldız Tozu silkelendi ve gözleri doyumsuzca insanları incelerken ilerlemeye devam etti. Kısa bir yürüyüşün ardından yıkık dökük bir kulübenin önünde köpek gözden kayboldu.

Yıldız Tozu'nun yaşadığı tereddüt, onu içeriye girmekten alıkoyamamıştı. Karanlık kulübenin ağır havasını içine çekti. Her taraf anlam veremediği eşyalar ve aletlerle doluydu. Kulübenin içi kirli, yırtık örtülerle bölmelere ayrılmıştı. İçeride yavaşça ilerledi. Bir adamın sesini duyana kadar ilerleyişine devam etti. Bu yorgun ama sevecen ses, onun kulaklarına işleyen ikinci ses olmuştu. İlki kendisinininki idi.

“Kimi getirdin söyle bakalım... Hmm demek bir göçebe... “Onun pasaklı köpekle konuştuğunu anlamıştı Yıldız Tozu. Aralarında kalan kirli bezi yana çekti. Güneş ışığında dans eden toz tanecikleri parıldıyordu. Adam pasaklı köpeğin başını okşarken Yıldız Tozu'na bakıp gülümsedi.

“Merhaba Göçebe.”

Ona karşılık veremedi. Çünkü adamın gözlerinin olması gerektiği yerde bulunan karanlık boşluklar onu dehşete düşürmüştü. O an, bu adamın dileğini gerçekleştirmek için dünyaya gönderilmiş olabileceği geldi aklına. Ait olduğu yere sandığından daha kısa bir zamanda dönecekti.

“Merhaba”

Adam ona oturması için bir sandalye gösterdi. Yıldız Tozu sandalyeye otururken adamın uğraştığı eski radyoya baktı. Şaşırmıştı. Bu adamın gözleri kör değil miydi?

“Bak Göçebe, bu senin ilk dersin olsun. Bir şeyleri görmek için ille de gözlere ihtiyacın yoktur. “Ellerini kaldırdı. “Bunlarla da pek ala görebilir insan.” Daha sonra kulağını işaret etti, “Ve bunlarla.” Elini yavaşça kalbinin üzerine götürdü, “Ve bununla.”

Yıldız Tozu yine şaşırmişti. Elleri ve kulakları anlayabilirdi ama bir insan kalbiyle nasıl görebilirdi ki? Adam gülümsedi. “Öğreneceksin Göçebe... Hepsini yaşayarak öğreneceksin.”

Yıldız tozu şaşırıp durmayı bırakmalıydı. İnsanların bilmediği bir özelliği de akıldan geçenleri okuyabilmeleri olmalıydı.

Bütün gün hiç konuşmadan oturmuş akşamı etmişlerdi. Adam, yani Hamza karanlık çöktüğünde oturduğu yerden kalktı. Bir kaç şeyi devirdikten sonra bulunduğu, paslı cam lambayı eline aldı. Kulübeye yayılan gaz yağı kokusunun ardından, hafif sarımtırak ışık huzmesi içeriye aydınlattı. Yıldız Tozu yalnızca onu izliyor varlığını belli edecek hiçbir harekette bulunmuyordu. Hamza kirli bezlerin ardında karanlığa karıştı. Kulübenin diğer tarafından sesler geliyordu. Pasaklı köpek yattığı yerden kalkıp Yıldız Tozu'nun ayaklarının dibine uzandı. Ve biraz sonra elinde bir kaç teneke kutuyla Hamza içeriye girdi. Pasaklı köpek burnuna gelen kokuyla yerinden fırlayıp kuyruğunu sallayarak adamın yanına koştu.

“Al bakalım dostum. Afiyet olsun. “Köpek homurtular çıkararak yemeğini yemeye koyuldu. Masada ki yerine oturan Hamza tenekelerden birini Yıldız Tozu'na uzattı. “Tadının güzel olmadığını düşünebilirsin. Ama düşünme. Tadı güzeldir.”

Yıldız Tozu bununla ne yapacağını bilmiyordu. Çünkü kendisi uyumak, yorulmak, yemek yemek gibi bir takım insani ihtiyaçlara gereksinim duymuyordu. Yine de önüne getirilmiş bu yemeğin tadına bakacaktı. Bunu neden mi yapacaktı? Güzel düşünmesini gerektirecek şeyin ne olduğunu merak ediyordu.

Ağzında evirip çevirdiği bu şey dilinde acı hissetmesine neden olmuştu. Ağzını açıp diline soğuk havanın ulaşmasını sağladı. Gözleri sulanmıştı. Hamza ona ekmek uzattı. Yıldız tozu alıp almamak konusunda tereddüt etmişti.

“Dilindeki acıyı alır.” dedi Hamza gülümseyerek. Yıldız Tozu ekmeğe uzanıp bir parça kopardı ve ağzına attı. Biraz sonra dilindeki acı geçmişti. Belki de bazı şeyleri merak etmemek gerekirdi.

Boş kasaların üzerine hazırlanılmış yatakta uzanırken çatıdaki aralıktan gökyüzünü izliyordu. Şimdi orada olmayı nede çok isterdi. Ama elinden geleni yapacak ve ne pahasına olursa olsun oraya geri dönecekti. Hamza'nın ayaklarının altındaki yaralar için verdiği kötü kokulu ilaç işe yaramıştı. Artık acıymıyorlardı. Ne tuhaf adamdı şu Hamza. Gözleri yoktu ve bundan hiç şikayet etmiyordu. Sahi, kalbiyle nasıl görebiliyordu?

Sabah oradan ayrılmadan önce Hamza ona bir çift çizme getirmişti. “Bu sıcakta pek iyi bir seçenek değil belki, ama ne yazık ki sana göre başka bir şeyim yok Göçebe.”

Kırmızı çizmeleri ayağına geçirip kalktı ve kulübenin içinde bir kaç tur attı. Gülümsemişti. Ayağının altındaki hiçbir çıkıntıyı hissetmiyordu. “Teşekkür ederim Hamza.” Kısa bir sessizliğin ardından ekledi. “İstersen bende sana bir hediye verebilirim.”

Hamza gülümsedi. “Hayır Göçebe. Senin hediyen benim hayatımı değiştirmez ama bir başkasının ömrünü güzelleştirebilir. Bunu, onun için sakla.”

Evet. Evet, tuhaf adamdı şu Hamza.

Beş gündür geziniyordu dünyada. Ama hala dileğini gerçekleştireceği kişiyi bulamamıştı. Güneş bedenine işkence etmeye devam ediyordu. Bir ağacın altına sığınıp sıcağın etkisini kaybedeceği vakti beklemeye başladı. Bu sırada çizmelerini çıkarmış ayaklarını havalandırıyor. Hiç rüzgâr yoktu ama açık havada ayağını rahatlatmaya yetmişti. O sırada turuncu saçlı, mor şemsiyeli bir kadın elindeki sepetle önünden geçti. Kadının yüzündeki ifade onu derinden etkilemişti. Bu çaresizlik hissiyle ilk karşılaşmasıydı. Çizmelerini giyip kadını takip etti.

Saatlerce süren bu oyun Yıldız Tozu’nu daha da heyecanlandırmıştı. Bu kadını çıkmaza sokan şey neydi? Kadın yere eğilip kayalığın dibinde büyümüş sarı çiçekli bitkilerden bir tutam kopardı. Daha sonra çürümüş bir ağacın gövdesinin içinde büyümüş büyük, beyaz çiçeklerden bir tanesini koparıp sepetine attı.

“İşim bitti çocuk. Daha ne kadar takip edeceksin beni.”

Yıldız Tozu şaşkınlık içerisinde etrafa göz gezdirdi. İkisi dışında kimseler yoktu. Saklandığı yerden çıkıp kadının karşısında durdu.

“Merhaba.”

Turuncu saçlı, yorgun kadın ona yaklaştı. “Sende kimsin?” Yıldız Tozu gülümsedi.

“Ben Göçebeyim.” Kadın ona baktı. Anlam verememişti.

“Benden ne istiyorsun peki? Neden saatlerdir takip ediyorsun beni?”

“Yardım etmek istiyorum.”

Kadın duyduğu güvensizliğin verdiği mahcubiyetiyle gülümsedi. “Teşekkür ederim, ama sen bana nasıl yardım edebilirsin ki?”

Yıldız Tozu ondan, neyi olduğunu, neden bu kadar çaresiz, üzgün olduğunu anlatmasını istedi. Çok geçmeden Yasemin, ona başından geçen tüm talihsizlikleri anlatmıştı. Oğlunun aylardır deniz görmek istediğini ama evlerinin dağın tepesinde olduğunu ve kocasının geçirdiği bir kaza yüzünden iki yıldır hasta yattığını söylemişti. Yusuf altı aydır gülmeyen, konuşmayan, doğru düzgün yemek yemeyen bir çocuk olmuştu. Oğlunu alıp gidecek olsa kocasına kim bakacaktı. Üstelik ona her gün bu taze otlardan toplayıp ilaç yapması gerekiyordu. Ne yapabilirdi ki?

Yıldız Tozu, o an Hamza'nın söylediği bir şeyi hatırlamıştı.

“Görmek istediği şeyi gönülden istiyorsa bunu ancak kendisi mümkün kılabilir Yasemin. Hem görmek için gözlere bile gerek yoktur bazen.” Önce ellerini sonra kulaklarını işaret etti. Ve daha sonra kalbini. “Bir şeyi görmek için bunlar yeterlidir.”

Yorgun kadın uzun zaman sonra ilk defa yükünün hafiflediğini hissetmişti. Bu Göçebe, dediği şeyde başarılı olabilir miydi, bilmiyordu. Ama hiç değilse artık bir umudu vardı. Yıldız Tozu'ndan bunu onun için yapıp yapamayacağını sordu.

Eve vardıklarında güneş henüz batıyordu.

Tepenin zirvesine yapılmış olan bu evin manzarası büyüleyiciydi. Yıldız Tozu ayaklarının altına serilmiş doğayı seyrederken Yasemin koşarak eve gitmiş oğlunu getiriyordu. Sekiz yaşlarındaki bu esmer çocuk sevimli ama mutsuz bir yüze sahipti. Biraz sonra çocuğun babası da sendeleyerek evin verandasına çıktı. Merdivenin tirabzanına yaslanıp olanları izlemeye koyuldu.

Yasemin oğlunu Yıldız Tozu'nun yanına bırakmış ve bir kaç adım gerilemişti.

“Merhaba Yusuf.” Çocuk yanındaki yabancıya çevirdi başını. Yeşil gözleri parlıyordu. Konuşmadı. “Sanırım deniz görmek istiyormuşsun. Bunu şimdi yapmaya ne dersin?” Çocuğun gözleri kocaman açılmış ardından da kaşları şüpheyle çatılmıştı.

“Nasıl?”

Yıldız Tozu çocuğun kolunu tutup dağın diğer ucuna götürdü. Gökyüzüyle yeryüzünün birleştiği yeri işaret etti ona. “Orayı görüyor musun? Bak deniz orada.” Çocuk parmak uçlarına yükselip Yıldız Tozu'nun gösterdiği yere baktı. Elini gözlerine siper etmişti.

“Hani, nerede? Göremiyorum ben bir şey.”

“İşte orada baksana. Deniz var orada.”

“Hayır, orada deniz falan yok!”

“Evet var. Bak...” Yine aynı ufuk çizgisine yakın bölgeyi işaret ediyordu. “İşte orada.” Çocuk bakıyor ama deniz göremiyordu. Yıldız Tozu çocuğun omuzlarını tuttu. “Kapat gözlerini. Hadi ama güven bana. Kapat.” Kapatmıştı. “Düşün şimdi. Hayal et orada ki denizi... Nasılda mavi. Bir uçtan bir uca kaplamış ovayı. Görüyor musun Yusuf? Biraz daha dikkatli baksan üzerindeki bembeyaz köpükleri bile görebilirsin.”

Bir kaç dakika sonra çocuk heyecanla gülmeye başlamıştı. Kocaman açılan gözleriyle Yıldız Tozu'na baktı.

“Evet. Evet görüyorum.” Birlikte denizlerine bakıyorlardı.

Yasemin, Yıldız Tozu'na sarıldı ve sıcak gözyaşları omzuna düşürdü. “Bu da nedir?” diye sordu gözyaşlarına dokunan Yıldız Tozu.

“Öğreneceksin.”

Gün doğumunda, Yıldız Tozu oradan ayrılmadan önce Yasemin ona, mor şemsiyesini ve hazırladığı çantayı uzattı.

“Sanırım artık ona ihtiyacım yok. Sana bol şanslar Göçebe.” Şemsiye ve çantayı alıp uzaklaşırken, Yasemin ardından bağırды. “Hey! Göçebe...Teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim.”

Yıldız Tozu ona bakıp gülümsedi.

Şemsiyeyi açıp güneşten saklandı. Teninin rahatladığını hissettiğinde keyfi yerine gelmişti. Omzuna taktığı bez çantaya baktı. İçinde ne olduğunu merak etmişti. Bir kayanın üzerine oturup çantayı karıştırmaya başladı. Çantanın içinde, açık mavi ince bir hırka, yaralar için krem, kenarları aşınmış resimli bir öykü kitabı ve üzerindeki adrese verilmek üzere küçük bir şişede ilaç bulunuyordu. Çizmelerini çıkarıp Yasemin'in kendi elleriyle yaptığı hoş kokulu kremi ayaklarına sürdü. Şimdiden kendisini daha iyi hissediyordu. Biraz dinlendikten sonra ilacın üzerindeki adrese gitmek üzere yola çıktı.

Yıldız Tozu bu kısa yol macerasında yeni insanlarla tanışıp yeni bilgiler edinmişti. Bir konuda herkesin farklı düşündüğünü öğrenmişti mesela. Küçücük bir kelebek, birine kahkahalar attırırken bir başkasının umurunda dahi olmuyordu. Birinin ağladığı şeye, bir diğeri pek ala gülebiliyordu. Yıldız Tozu edindiği yeni bilgilerin bağımlılığını yaşıyordu. Dünya karmaşık bir yerdi. Her sokağı karma duygulara ev sahipliği yapıyor, hiç kimseyi yadırgamıyordu. Ama göçebe olan Yıldız Tozu her edindiği bilgi karşısında şaşırıyor, dünyanın işleyişi ona taşınması güç bir yük gibi geliyordu. Hemen gitme-

liydi buradan. Gitmeli ve bir daha asla dönmemeliydi. Nihayet üç gün süren arayışın ardından dileğini gerçekleştireceği kişiyi bulmuştu. Onun, aradığı kişi olduğunu anlaması hiç zor olmamıştı. Yasemin'in verdiği ilaç şişesi Yıldız Tozu'nu önce yaşlı bir kadına, oradan bir tüccarın arabasına, geçirdikleri trafik kazası nedeniyle de şuan buldukları bu hastaneye getirmişti. Yıldız Tozu'nun bir iki çizikle atlattığı kazada tüccar ve karısı hayatını kaybetmişti. Böyle olmuştu ölümle ilk tanışması da. Ruhu tarafından terk edilen insan bedeninin soğukluğu, donukluğu, o boş bir kozayı andıran işe yaramaz görüntüsü... Bu dünya da canlılar için her şey gelip geçiciydi. Ve geçici dünya zevkleri için akıl alınmaz şeyler yapılıyor, insanlar birbirini kırıyordu. Bunların yanında güzel şeylerde oluyordu elbette. En çokta bu müthiş zıtlıkların uyumu şaşırtıyordu Yıldız Tozu'nu. Dili lal olmuş bir çocuk için hiç kimsenin konuşmadığı oyunlar bulunuyordu mesela bir doktor, umudu tükenmiş bir eşe, gözleri çaresizlik içinde bakan evlatlara umut olup bir hayat veriyordu. Veya bir anne, dünyaya yeni bir nefes getiriyor, kolunu kaybetmiş evsiz bir adam yorgun düşen köpeğini sırtına alıp taşıyabiliyordu...

Yıldız Tozu'nun aklı dünya işlerine ermiyor, onun hızına yetişemiyordu. Biran önce üzerine düşeni yapacaktı. Yapacak ve bu karma resitalden kurtulacaktı.

Oturduğu sandalyede yavaşça doğruldu. Eski sandalye rahatsız olmuş gibi gıcırdadı. Dışarıda gelen sokak lambasının ışığı odayı aydınlatıyordu. Yıldız Tozu sessizce yatağa yaklaştı. Küçük kızın huzursuzca kıpırdayışından uyumadığını anlamıştı. Her gece aynı şeyler oluyordu.

Kızın başını okşadı. "Uyuyamıyor musun Çerağ?" Kız onu başını sallayarak onayladı. "O halde masala ne dersin?" Küçük kız çarşafın altında narin, kırılğan bir çiçeğe benziyordu. Bu görüntüsü nedendir bilinmez her defasında Yıldız Tozu'nun canını acıtıyordu. Çerağ yüzünü ona döndü. Kara gözleri tedirgindi. Yıldız Tozu eski sandalyeyi yatağın başına çekip oturdu. Eline aldığı öykü kitabının sayfalarını yüzündeki sakin ifadeyle karıştırmaya başladı.

"Hıh! Küçük Şımarık Bezelye ile Zıp Zıp Zeytinin maceraları" Kitaptaki zeytin ve bezelyenin komik resimlerini gösterip kocaman gülümsemişti kıza. Aynı şekilde karşılık vermişti Çerağ. Ve biraz da minnet vardı gülüşünde. Çünkü küçük kız, Göçebe'nin okuma bilmediğini ilk günden beri biliyordu. Onun için yaptığı bu şey çok daha değerli geliyordu kıza. Gözlerini kapatıp kendisini Göçebe'nin sakin sesine ve eşsiz hayal gücüne bıraktı.

Bir öğleden sonraydı. Yıldız Tozu ve Çerağ çizdikleri kelebeğin kanatlarını maviye boyuyordu. Derken keskin bir ışık ve ardından, camları titreten ses odanın içine doldu. Yıldız Tozu dehşete kapılmıştı. Çerağ'a sarılıp onu kendisine doğru çekti. Aynı şey

bir kez daha tekrarlanınca Yıldız Tozu yerinden fırlayıp dolaptan mavi hırkasını aldı. Çerağ onu şaşkınlık ve merakla izliyordu. Hırkaya kolunu sokması için çabalayan Yıldız Tozu'na baktı.

“Neler olduğunu bilmiyorsun değil mi?” Yalnızca birbirlerine bakıp susmuşlardı. Çerağ ondan kendisini tekerlekli sandalyesine oturtmasını istedi. Odanın penceresine yaklaşıp beklediler. Biraz sonra şimşek çakmış ve yüzleri aydınlanmıştı. Yıldız Tozu geri çekilecekken Çerağ onun elini yakaladı.

“Bu şimşek.. Kızgın bulutların kafa kafaya tokuşmasıyla oluyor. Korkma bize bir zarar vermez.” Şimdi de gök gürelemişti. “Bu da kavgacı bulutların birbirine bağırmasının sesi.” Her ikisi de kafalarını kaldırmış gri bulutları izliyorlardı. “Birazdan ne olacak biliyor musun? Kavg eden bulutlar birbirine sarılıp ağlayacak.”

Çok geçmeden yağmur damlaları önce yavaş daha sonra hızla düşmeye başlamıştı. Yıldız Tozu gözlerine inanamıyordu. Pencereden elini çıkarıp yağmur tanelerine dokundu. Daha sonra gülümseyerek avucunda ki damlaları Çerağ'a gösterdi. Çerağ onu küçük bir çocuğa benzetmişti.

“Dışarıya çıkmak ister misin?” diye sordu Yıldız Tozu'na. Gözlerindeki tereddüt dolu bakışa rağmen onu başıyla onayladı Yıldız Tozu. Mor şemsiyeyi de alıp dışarıya çıktılar. Şemsiyeyi Çerağ'a bırakan Yıldız Tozu yağmurun altında dönmeye başladı. Çerağ onu gülümseyerek izliyordu. Daha sonra elindeki şemsiyeyi yere bırakıp Yıldız Tozu'na doğru sürdü sandalyesini. Yıldız Tozu onun, yağmurun içinden gülerken kendisine yaklaştığını görünce koşup geçti sandalyenin başına. Ve sırlısıklam oluncaya dek hastanenin bahçesinde tur atıp kahkahalarla güldüler.

Aradan geçen günler Yıldız Tozu'nun kontrolünün dışına çıkmıştı. Artık her anını Çerağ ile geçiriyor, tüm zamanını ailesi tarafından terk edilmiş bu, hasta küçük kıza harcıyordu. Ona her defasında en çok istediği şeyin ne olduğunu soruyordu. İsterse ailesinin onu sevip yanlarına geri almalarını veya iyileşip yürüebilmesini sağlayabilirdi. Fakat Çerağ bu söylenenlere tepkisiz kalıyordu.

Ancak bir gece vakti bu bekleyiş son bulmuştu. Hastane bahçesine hazırladıkları yerlerinde uzanmış gökyüzünü izliyorlardı. Kulaklarına çekirgelerin şarkısı geliyordu. Yıldız Tozu, yıldızları anlatıyor, hiçbir insanın bilemeyeceği kadar çok şey biliyordu.

“Şu parlak yıldız görüyor musun? Sirius. Aslında o bir çift yıldızdır. Hemen arkasında kendisinden biraz küçük Beyaz Cüce bulunuyor. Birbirlerine o kadar yakındırlar ki tek yıldız gibi görünürler. O kadar parlak olmasının sebebi de bu işte.” Çerağ'ın bu

bilgiyi hazmetmesini bekledi. “Şuradaki de Tabit. O yerinden asla kımlıdamaz. Bunun nedeni korkak olması. Sonucundan emin olmadığı şeyleri yapmaya kalkışmaz. Buna cesaret edemez. O yüzdende hep sabit durur. Tıpkı kimi insanlar gibi... Ve şurada ki de Nihal. Buradan pek parlak gözüküyor, yalnız biliyor musun o Güneş’ten çok daha parlaktır. Üstelik...”

“Göçebe?” Başını ona çevirdi. “Ne istediğimi artık biliyorum.” Yıldız Tozu kalkıp oturdu. Onca zaman beklediği şeyi duyacağı için heyecanlanmış ve biraz da üzül-müştü. Bu dilek onların ayrılmasına neden olacaktı. Yıldız Tozu, Çerağ’ın konuşmasını sessizce bekledi.

Çerağ kolunu yukarıya doğru kaldırıp gökyüzünü işaret etti.

“Yıldız olmak istiyorum.”

Yıldız Tozu tekrar yerine uzanıp gökyüzüne baktı. Hiçbir şey söyleyememişti. Ne diyecekti ki? Evrene fazladan bir yıldızın dâhil olmasını sağlayamazdı. Bu doğa olayla-rına aykırıydı. Tanrı’nın resmini bozmaktı bu. Bu... bu olanaksızdı. Yanında uzanmış, belkide bir sabahı daha göremeyecek olan çocuğa baktı. Yüzündeki gülümsemeyi hayal etti. Gözlerindeki ışıltıyı. Yaşadığı tüm kötü olaylara rağmen dik duruşunu..

Başını tekrar gökyüzüne çevirdi Yıldız Tozu. Bu hayali gerçekleştirmesinin tek bir yolu vardı.

Sıcak göz yaşı yanağından aşağı süzülüp kulağının arkasından saçlarına karıştı.

Yağmurda ıslanmak artık eskisi kadar güzel gelmiyordu ona. Mor şemsiyesini açmış ilerlerken yürüyebilmenin güzel bir şey olduğunu düşündü. Yerde ki çamura rağmen adımlarını hızlandırmıştı. Karanlık çökmeden kendi yerine gitmeliydi.

Bu tepe güzeldi. Hem yüksek hem de sessiz bir yerdi. Aradığı yıldızı nerede bula-cağını iyi biliyordu. Çerağ’ı yine orada bekliyordu.

Hamit Bey

TOLGA HAN ERDER

Mart- 2010, İzmir

“Pardon”

“Önemli değil.”

Eylemsizlik Kanunu. İnsanın zamanı anlaması ömrünü alıyor. Şu an bin ölüye söz hakkı verilse, çoğu ne yaşadığını bilmediğini, zamanın su gibi akıp gittiğini öğütleyecek. Çünkü, insan kendini insanlığa adadı. Çoğu, çoğu şeyi, çoğu yapıyor diye yapıyor. Yapmayanlar söz ve davranışlarla eylemsiz hale getirilmeye çalışılıyor. Oysaki az önce otobüste bir kadına çarpma neden olan Eylemsiz Kanunu öyle demiyor.

Yürümeye çalışan birini ilk darbede tam anlamıyla durduramazsınız. Belki o kişi engel yüzünden yol kat etmeyi bırakabilir ama yürümeyi asla ilk engelde bırakmaz. Engeli aşacak gücü kalmadığında ya da kalmadığını düşündüğünde yürümeyi bırakır, hatta bazen “Pardon.” bile diyebilir.

“Sana da günaydın Hamit Abi.”

“Dalmışım ya Necip. Günaydın.”

“Sen böyle suskun geçmezdin abi hayırdır.”

“Yok suskun değildim. Mehmet Hoca geldi mi?”

“Geldi. Seni bekliyorlar.”

“Tamam. Kolay gelsin.”

Bu merdivenleri 1248. kullandım. On ikinin katlarına özel hep bir konuşma yaparak çıktım. Çünkü ilk konuşmamı 12. çıkışımda yaptım. Aslında şu an Osman Hamdi Bey oyununun rol dağılımı yüzünden baya heyecanlıyım fakat gelenekleri olmazsa Hamit olmaz.

“Huy” yerine “Gelenek”i bilerek kullandım çünkü bana soracak olursanız kişiyi “1” ile rakamlandıramazsınız. Kişi, sıfatları kadardır. Anne, baba, iyi, heyecanlı, sakar, duygusal, uzun, sarışın, zayıf, bencil ve daha her neyse, o kadardır ve sıfatların beraberinde getirdiği özellikler nedeniyle kişi, o sıfatlara tabi diğer insanlarla birlikte ortak özellikler paylaşır. Bu da kişiyi içinde başka kişiler de barındırdığı için küçük bir toplum yapar.

“Hamit’i düşünüyorum.”

“Osman Hamdi Bey rolünün altından kalkabilir mi ki Mehmet Hocam?”

“Bence Hamit kesinlikle bunu yapabilecek yetenekte.”

Duydunuz mu? Şu an kulak misafiri olduğum olay metafora gölge düşürebilir ancak insan, rolünü bulunca Allah’ı tam anlamıyla fark edermiş. Hepimiz belirli bir kromozom sayısı, hücre yapısı ve ortalama kiloda et ve kemikle dünyaya bırakıyoruz.

1249. İşte insan buraya gönderiliş amacını öğrenene kadar bunu tam anlamıyla fark edemiyor. Ama o gün geldiğinde sanki seni çevrendeki insanlardan ayıran bir durum oluşuyor. Sanki seri üretim bandından geçen binlerce benzer oyuncaktan sadece sana pil takmışlar gibi hissediyorsun. Beyninin varlığını, etinin ve kemiğinin artık gerçek anlamlarından uzaklaştığını, bambaşka işlevler kazandığını düşünüyorsun. Kısacası, ben bugün oldum arkadaşlar.

“Yavaş kapat şu kapıyı Hamit!”

“Özür dilerim dalmışım.”

“Otobüsle niye gelmedin baba?”

“Acelem vardı kızım o yüzden yürüdüm.”

“İyi...”

“Kızım! Melisa! Kızım küsmenin sırası mı?”

Doğduğu günden beri ağlayan birini bu denli seviyor olmamızı anlamlandıramıyorum. Saç teli olmadan ya da bir kaba iştmeden bizim olduğunu bile anlayamayacağı birini tüm bu olumsuzluklarına rağmen neden bu kadar seviyoruz? İnsanlık bu kadar mı düşünce gücünün esiri altında? Hemşireler bu kadar mı güçlü?

“Hamit, ıspanağına yoğurt ister misin?”

“İsterim. Peki sen beni tebrik etmek ister misin?”

“Rolü mü aldın?”

“Evet. Kocan, Osman Hamdi Bey’i oynayacak!”

“Yoğurt sarımsaklı mı olsun, sarımsaksız mı?”

Sümerliler yazıyı icat ettikten ancak 600 yıl sonra bir Sümerli tabletine sarımsakla ilgili bir not düşmüş. Fakat, eğer şu an yazının icadının 600. yılı olsaydı ben “Senden nefret ediyorum.” notunu düşerdim. Bu da demek oluyor ki her şey yolunda gidince insan sarımsağa bile kafa yorabiliyormuş.

“Soğutacaksın.”

“Paris’e gideceğim ben.”

“Melisa gel artık anneciğim, buz gibi oldu yemeğin!”

“Gömleğimi ütüler misin?”

“Kareliyi mi?”

“Kareliyi.”

Tam altı tane kareli gömleğim var ve bunu o da biliyor. Genelde dinlemediğimiz anlaşılmasın diye karşımızdaki sohbeti kafasındaki kurguyla devam ettirirken araya bir soruyla gireriz. Bunu, sohbeti alakadar olduğumuz yola çekmek için yaparız. Bu aslında “Seni şu ana kadar hiç dinlemedim ve olası bir yorum beklentini karşılayamam. Bu yüzden biraz da bunun üzerine konuşalım.” deme şeklimizdir.

“Üç gün kalmayı düşünüyorum.”

“Nerede baba?”

“Paris’te kızım.”

“Ne yapacaksın ki orada?”

“Eğitim alacağım.”

“Ne eğitimi?”

“Hukuk.”

“Melisa yoğurduna sarımsak istiyor musun?”

“Yoğurt istemiyorum ben.”

Melisa mükemmel bir insan. Ne yazık ki günümüzdeki aileler, çocuklarını müptelası oldukları bir telefon oyunu olarak görüyor. Bu oyunu ancak çocukları güzel maaşlı bir iş bulduklarında bitireceklerini düşünüyorlar. Melisa sanırım ebeveynlerinin elinden

telefonu alacak çocuklardan biri olacak. O, seçimini kendi yapacak, direkt “Yoğurt istemiyorum ben.” diyebilecektir. Tıpkı Osman Hamdi Bey gibi.

“Sen hukukçu değilsin ki baba.”

“Bunu bilemeyiz ama kızım.”

“Peki otobüsle mi gideceksin?”

“Hayır uçakla.”

“Ben götürüyüm mi seni? Ben uçak da kullanabiliyorum.”

“Bu sefer valizlerim de olacak ama sığmayız ki.”

“Doğru. Ne zaman gideceksin?”

“Yemekten sonra.”

“Uyku saatim olmasaydı ben de gelirdim.”

“Ne güzel olurdu, yalnız kalmazdım.”

“Ne getireceksin bana oradan?”

“Resim.”

“Sen mi yapacaksın?”

“Evet.”

“Saçlarımı beyaz yap. Olur mu?”

“Neden?”

“Büyük halimi görmek istiyorum.”

Melisa’ya “İnsan büyüyünce sadece saçları mı değişir?” diye soracaktım ki gözlerindeki parıltıyı gördüm. Sanki o soruyu sormamı bekliyordu. Sormadım. Melisa acaba Freud, Jung, Bleuler gibi psikanalistlerin yıllarca üzerine düşündüğü kişilik kompleksini mi işaret ediyordu? Acaba o da benim gibi insanların aslında 25 yaşından önce çoktan öldüklerini mi düşünüyordu?

İnsanın kişiliği üç evreden geçer; temel, gelişim ve tamamlanma. Bana göre insan kişilik oluşumunu 25 yaşına kadar tamamlar ve 25 yaşından sonraki tüm davranışlarını bu dönemin etkisindeki bilinç dışı dürtü ve güdülerıyla gerçekleştirir. İnsan farkında değildir fakat aslında o, 25 yaşından önce çoktan ölmüştür ve yerini simülasyonu almıştır. Aslında 70 yaşındaki kadın sadece 25 yaşındaki halinin biyolojik olarak yıpranmış halidir yani Melisa haklı.

“Ben bakarım!”

“Melisa koşma düşeceksin!”

Koş kızım.

“Bir adam geldi baba.”

“Mehmet Hocam!”

“Hamit sen nerelerdesin ya?”

“Hocam ben haberi duyunca heyecanla çıkıp eve geldim, kusura bakmayın.”

“Yahu biz de sana bir şey oldu sandık. En sonra otobüs şoförünü aradık da o söyledi eve gittiğini.”

“Şoförün telefonu yok ki.”

“Yoktu. Bir arkadaştan aldık.”

“Anlıyorum.”

“Baba ben uyuyacağım, bana masal okur musun?”

“Uçağa yetişmem lazım kızım. Annen okusa olmaz mı?”

“Olur...”

“Hocam arabayla mı geldiniz?”

“Evet.”

“Otobüs seferleri bitecek birazdan. Giderken beni de havaalanına bırakabilir misiniz?”

“Tabii. Nereye gideceksin?”

“Paris.”

“Hadi ya. Biz provalara yarın başlamayı düşünüyorduk ama.”

“Osman Hamdi Bey olmadan provalara başlayamayız ki hocam.”

“Haklısın.”

Hangi konuda haklı olduğumu şu an o kadar çok merak ediyorum ki. Ben aslında cümlede “Ben, Osman Hamdi Bey olmadan provalara başlayamayız ki.” demek istemiştim ama sanırım o, “Ben Paris’teyken provalara başlayamayız ki.” dedim sandı. Şu an bunun muhakemesini yapmak yerine kendisine açıklayabilirim. Fakat çok yorgunum.

“Kalkalım mı hocam?”

“Siz nasıl isterseniz.”

Deminden beri “Sen” diye hitap eden hoca birden “Siz”i kullanmaya başladı. İyilik yaptığı anlarda karşısındaki mahcup olmasın diye daha kibar olmaya özen gösteren birisi olduğu için miydi, yoksa ona göre anlamsız bir hareket sergilediğim için birden yabancılaşmaya mı gitmişti? Bana ikincisi daha mantıklı geldi.

Konumuzla alakası yok ancak insanın yabancılaşmak için kullandığı bir yöntem daha vardır. Sert olanı. Toplumsal olaylarda sıkça rastladığımız bu yabancılaşma türünde insan, içinde bulunduğunu bildiği, genel ahlaka ters düşen bir fikrin oluşmasına sebep olduğu kötü olaylara, o olayı gerçekleştiren kişi grubuna dahil olmadığını kanıtlamak için çok sert tepkiler gösterir. Burada sert tepki gösteren tüm insanları zan altında bırakmayı elbette istemem fakat insan, cümle kurmak için vakti olmadığını düşündüğü an bağırır.

1250.

“Araba rahatmış.”

“Sana diyorum hep, “Bırak otobüsü, gel arabayla rahatça gidelim.” diye.”

“Duymamışım.”

“Sonunda buraya üst geçit yapmışlar be kardeşim!”

“Beğendin mi?”

“Beğenmem mi? İnsan çok tedirgin oluyordu buradan geçerken Hamit.”

“Merak etme Kadıköy daha güzel bir yer olacak.”

“Anlamadım.”

“Yalnız uçağı kaçırdık.”

“Nasıl kaçırdık? E yeni çıktık evden. Hiç mi imkanı yok, kaçta kalkıyor ki uçak?”

“14.28’de”

“14.28 mi? Saat 20.08 Hamit!”

“Biliyorum.”

“E niye çıktık o zaman yola?”

Karımla birbirimizi sevmiyoruz. Babam yıllarca istemediğim işi yapmam için zorladı. İstanbul'da yaşamayı hiç istemiyorum. Ama ben hiçbirinde de "E niye çıktık o zaman yola?" demedim.

Hayatımı hep iki cümle üzerine kurdum; "Eşeğin aklına karpuz kabuğu düşürmek.", "Allah gerçekleştirmeyeceği şeyin hayali kurdurmaz." Bu iki cümle bana her durumda yaklaşılabilecek bir mantık sağladı. Çoğu zaman ikinci cümlenin büyüüne sığındım. Hayallerim gerçekleşme de karamsarlığa düşmedim. Hep, "Ya büyük hayalimin sırası gelmediyse?" diye düşündüm. Belki de gerçekleşmeyen tüm hayallerim beni büyük hayalime giden yoldan uzaklaştırıyordu.

Ya Allah büyük hayalimi kuracağım anı bekliyorsa?

"Kime diyorum Hamit?"

"Bana."

"Neden çıktık yola?"

"Beni havaalanına bırakman için."

"Ama uçak çoktan kalkmış Hamit."

"Orası beni ilgilendiren kısım. Sen, seni ilgilendiren kısım ile ilgilen."

"Sen zor bir insansın Hamit."

"İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne hiç gittin mi?"

"Ne alaka şimdi?"

"Ya sen gittin mi?"

"Gittim. Müzeyi Osman Hamdi Bey kurduğu için mi sordun?"

"Ben kesin gitmişimdir."

"Olabilir. Kendisi orayı neden kurmuş biliyor musun?"

"Biliyorumdur."

"Önce İlk Türk kazı ekibini kuruyor. Nemrut'un zirvesine çıkıyorlar, Sayda Kenti'ne gidiyorlar. Sayda'da İskender ve Ağlayan Kadınlar lahitini çıkarıyorlar. Bu lahitler Çinili Köşk'e sığmayınca İstanbul Arkeoloji Müzesi'ni yaptırıyor."

"Çok ağır."

"Ne?"

“Lahit.”

“Lahit?”

“Evet.”

“İyi.”

“Kahve alalım mı?”

“Alalım.”

Kapının kapanma şiddetinden hocanın ne kadar sinirli olduğu ölçülebiliyordu. Belli ki İskender onu sinirlendirmişti.

“İskender 13 lira!” İlginç bir tesadüf. Muhtemelen tabelayı hoca da görmüştür. İnsan korkularından kaçamıyor be hoca.

“Lira yüklenir.”, “Fatura Ödeme Merkezi.”, “Petshop.”

“Alo! Efendim hocam? Geliyorum birazdan siz arabada bekleyin.”

Yıllarım bir şeyler anlatabilmek için geçti. Kendimce üzerinde durulması gereken konuları tanıdığım insan sayısı on beşken birer birer not aldım. Bir gün kürsüye çıkmam gerekirse diye içimden konuşmaları tekrar edip durdum. Araştırdım, geliştirdim. Fakat insanların içinde fark edilmediğimi anladım. İnsanlar beni göremiyordu. Tüm konuşmalarımı yapsam dahi beni duymayacaklardı. Ya meşgullerdi ya da haklılardı.

Şu an tanıdığım insan sayısı on ve benim bir şeyler anlatmayı tekrar denemem lazım. Bakalım belki bunlar bana yardımcı olur.

“Hamit bunlar ne?”

“Kaplumbağa.”

“Ne yapacaksın kaplumbağayı?”

“Seviyorum. Bilmen lazımdı bunu.”

“Nereden bileyim Hamit?”

“E o kadar not alıyorsun. Sahi ben sana müzeden ne zaman bahsettim?”

“15 dakika önce.”

“Onu demiyorum ya.”

“Oyun mu oynuyorsun benimle Hamit?”

“Hayır.”

“Oynuyorsun.”

“Hayır.”

“Oynuyorsun!”

“Hayır.”

Keşke her seferinde de görebileceğimiz kadarını görmesek; dans pistindeyken sevgilimize kadar ya da bir tepeden şehre bakarken gökdelenen önceki ağaca kadar görebilsek. Ben şu an yol boyu dizilmiş aydınlatma direklerine kadar görmek istiyorum çünkü onların arkasındaki arabalar ve binalar beni çok yoruyor. Bu yorgunluk, evden her çıktığımda 7 milyar insanla karşılaşma ihtimalimin olmasının yarattığı yorgunlukla aynı.

Eğer onlara bir şeyler anlatabilirim, onları çekilmezlikten kurtarabilirim.

“İyi geceler Hamit.”

“Başka ne biliyorsun onun hakkında?”

“Kimin?”

“Kimi sorduğumu biliyorsun.”

“Bildiğim kadarıyla Kadıköy belediye başkanlığı yapmış. Ülkedeki ilk güzel sanatlar okulunu kurmuş. İşte sanat anlayışı hakkında Oryantalist diyebiliriz. Çünkü resimlerinde doğu figürlerini çok kullanmış. Yine resimlerinden anlaşıldığı gibi çoğu zaman manken bulamadığı için kendi fotoğrafını çektirip, daha sonra fotoğrafa bakarak resimlerini yapmış. Başka da aklıma gelmiyor.”

“Bana birkaç resmini gösterebilir misin?”

“Şarjım yok ki. Yarın prova için seni almaya geldiğimde gösteririm olur mu?”

“Olur. Sağ ol eve bıraktığın için.”

“Ne demek.”

1251.

29 Mart 2010- İzmir

“Sessiz ol da uyuyalım biraz Hamit.”

“Yatak gıcırdadı.”

“Kalk o zaman Hamit!”

“Tamam.”

“Çekme sakın perdeyi.”

“Işık lazım.”

“Çekme Hamit perdeyi!”

“Tamam.”

Çekmem.

“Hamit ne yapıyorsun? Perdeyi niye yakıyorsun deli?”

“Işık lazım.”

“Ne halin varsa gör!”

Işığın önemini kavrayamıyorsunuz. Boğazınızdan geçecek her lokma ve nefes bir bitkinin alacağı Güneş ışığına bağlı. Günümüzdeki savaşların nedenlerinden biri güneş panellerinin geç akla gelmesinden kaynaklanıyor. Sizin o rengine methiyeler dizdiğiniz irisin yaradılışı dahi göze gelecek ışık miktarının ayarlanabilmesi içindi. İnsanlık geçmişte daha fazla ışık için ampulü, Gotik Mimari’yi icat etti. Ateşi bulduğunda ilk olarak ışık kaynağı olarak kullandı. Ölünün arkasından ilk temennisi ışıklar içinde uyuması oldu.

“Baba ne yapıyorsun?”

“Perdeyi yakıyordum kızım. Sen ne yapıyorsun? Kaplumbağalarla karşılaşmışsın.”

“Evet. Çok tatlılar baba! Bir tane fotoğrafımızı çeker misin lütfen?”

“Çekerim tabii ki. Annenin telefonu mu bu?”

“Evet.”

“Gülümse bakalım.”

“Teşekkür ederim. Bir de, Mehmet Amca geldi, aşağıda seni bekliyor.”

“Tamam kızım, perdeyi söndürüp geliyorum.”

“Tamam baba.”

Işığın önemini kavrayamıyorsunuz. Az önce Melisa’yı kalıcı hale getiren fotoğraf, “Foton”dan, yani ışıktan geliyor. Yine Melisa’nın saçından, teninden, elbisesinden gelen ışık dalgalarını algıladığım kadardı onların renkleri.

Tamam uzatmayacağım. Tüm bu savunmamın karıma karşı olan anlaşılma çabamdan kaynaklandığını biliyorsunuz. Sanki kendisi süte beyaz dese, ömrümü sütün siyah olduğunu kanıtlamaya adayacağım gibi hissediyorum. Karım bana bu kadar tahammül edemezken, hocamı da çileden çıkarmak üzereyken Melisa ile hala nasıl bu kadar iyi anlaştiğımı anlayamıyorum.

“Bak mesela bu tıpkı sana benziyor.”

“Hoş geldin hocam.”

“Hoş bulduk Hamit.”

“Neymiş o Melisa’ya benzeyen?”

“Melisa’ya resimleri gösteriyordum da Çekik Gözlü Kız’ın ona ne kadar çok benzediğini fark ettim.”

“Bence benzemiyor baba.”

“Bakayım.”

“Bak bak neredeyse aynı.”

Az önce boyanın kuruyup kurumadığını anlamak için telefon ekranına dokundum.

“Benzemiyor değil mi baba?”

“Benziyor.”

“Dedim sana Melisa.”

“Ben bir su alıp geliyorum.”

“Tamam tamam.”

“Kızım hazır mısın?”

“Hazırım anne.”

“Hadi hemen çıkalım geç kaldık Nuray arayıp duruyor.”

Nuray mı? Bir şeyler dönüyor. Melisa Nuray’ı sevmez ki.

“Melisa sen Nuray’ı sevmezsin ki!”

“Niye bağıryorsun çocuğa Hamit.”

“O, Nuray’ı sevmez hoca!”

“Gitmiyor o zaten Nuray’a ben gidiyorum geri zekalı adam, bağırma çocuğu korkutuyorsun.”

“Ben gitmiyorum ki baba. Bizi öğretmenimiz müzeye götürecektir.”

“Müzeye mi? Müze nereden çıktı Melisa?”

“Bağırma Hamit çocuğa!”

“Anne...”

“Tamam kızım sakın ol bir şey yok canım benim.”

“Hamit sen gel suyunu iç istersen.”

“Bir şey dönüyor burada hoca.”

“Dönüyor sakın ol sen. Hanımefendi siz iyi misiniz?”

“Değilim sinirlerim bozuldu.”

“Tamam sakinleşin. Geç kaldıysanız ben bırakayım sizi hemen isterseniz?”

“Olur, Melisa da geç kalacak.”

“Kalır tabii!”

“Hamit sen bir sakın olsana ya! Hanımefendi siz geçin Melisa ile arabaya ben geliyorum hemen. Hamit sen de sakınleşip beni burada bekliyorsun.”

Işığın önemini kavrayamıyorsunuz. Şu an hocanın arabasından çıkan ışık gözümde geldiği anda göz hücreleriyle birlikte beynin sadece görme merkezine değil aynı zamanda duyu ve öğrenme merkezine de sinyal gönderiyor. Ve ben şu an benden kaçtıklarını öğreniyorum.

“Durun! Hoca durdur arabayı!”

Melisa'nın sırf tiyatro grubumuza yakın olmak için her seferinde beni sanat merkezine otobüsle bırakması, hocanın dün akşam “Şoförü aradık.” demesinden sonra Melisa'nın bu sabah telefonu olduğu anlaşılmasın diye annesinin telefonuyla gelmesi, o telefonla bir sonraki resminde kendini çizebilmesi için bana fotoğrafını çekirtmesi, “Çekik Gözlü Kız”, şu an müzeye ve muhtemelen sonrasında hocayla provaya gidecek olması...

“Durun! Necip açma sakın kapıyı! Melisa Osman Hamdi Bey olmaya çalışıyor, sakın açma kapıyı Necip!”

1252.

Yoldaki Düş

TALAT ÜLKER

Odasının küçücük penceresinden dağa bakıyordu. Kirli yüzünden soğuk bir yorgunluk sarkıyordu gecenin. Ay, dağın tepesine bağdaş kurmuş, oturuyordu. Bulutların saçına tutunan yıldızlar, delikanlının dağa bakan odasından başı karlı zirveye ışıktan yollar örüyordu. Delikanlı, geceyi ortasından bölen ışık yalımı yollardan geçmeyi hayal ederek baktı dağa.

Uzandı pencerenin yanına serilmiş yer yatağına. Çiçek işlemeliydi yorganın ve yastığın kılıfı. Çocukluğunda anasının serdiği yatak da böyleydi. Final sınavlarını bitirir bitirmez, yola düşmüş köye varmıştı. Yaz tatilinin tamamını köyde geçirmeye kararlıydı. Yanına birkaç kitap dışında hiçbir şey almamıştı. Köydeki ilk günün geceydi bu. Yol yorgunu vücudu onu uykuya davet ediyordu tutkuyla.

Aylı ve yıldızlı bir geceydi odanın pencereden gördüğü. Süzülen ay ışığında dinleniyordu şehrin kalabalığında yorulan yüzü. Ay, yıldızlar, gece ve çocukluğunda hayvan güttüğü ulu dağ, onu çağırıyordu uykunun penceresinden. Yıldızların ördüğü ışık yalımı yoldan dağa yürüdü. Göğü avuçlamak için açmış gibiydi ellerini. Yol aşırıldı yolcusunu yamaçlardan. Dağın zirvesinden seyretti yıldızları. Gece, dağlar ve ay süzüldü delikanlının gözlerinden içeri. Kolları kanat oldu. Uçuverdi düşlerin ülkesine. Artık uyku ana kucağıydı, kollarına çağırıyordu onu. Delikanlı, gecenin yıldız yalımlı yüzüne gömüp bakışlarını, okşanmaya hasret başını düşürdü yastığa.

Korktu, mırıldandığı türküdeki dağların heybetinden ürktü ayakları. “Karlı dağlar karanlığın kalktı mı?” sözlerini saran ezgi buza kesti dudaklarında. Gözleri, düş denizinde yüzerken uzattı ellerini. Dokunacak el aradı bir süre. Üşüdü parmakları gecenin yetimliğinde. Anne kokusu sinmiş yalnızlıklar geziniyordu odanın tavanında.

Gözleri yoruldu tavanda dolaşmaktan ve uykuya daldı. Bir dağı kucaklarcasına sarıldı yorganına. Işık yalımlı yol, dağın zirvesinden dönüp düşlerin ülkesine doğru uzadı. Yolcu yola, yol dağa düştü. Yol hayat, dağ murat oldu. Bir peri masalı, bir düş yolculuğuydu geceyi saran. Yürek yürek arşınlandı yollar. Yolun üstündeydi dağ, dağın içindeydi yol. Yol yolcunun içinde, yolcu yolun dışındaydı. Dağ yüce, dağ heybetli, dağ vakur, dağ izzetli, dağ asil, dağ...

Delikanlı, zamanın uçurumundan düşer gibiydi. Kasabanın küçücük lisesinden büyük şehrin masal devlerinin mağaraları gibi insan yutan üniversitesine uzayan yolu yürüdü üç göz kırpımında. Zaman yolculuğuydu bu. Kasabadaki ortaokul ve derken köydeki ilkokul. Hasta anasının onu okula salarken gözyaşına sardığı dualarını duydu yeniden. Anasız geçen yıllar ve ana diye bildiği yontma taştan bir mezar... Yüzünü hatırlamadığı annesinin çiçekli basma entarili silueti gölge oyunu olup yansdı duvara. Anasına sarılır gibi sarıldı yastığa. Onun çocuklaştığını gören gece düş penceresinden fısıldadı kulağına:

— Ey çocuk, uykunun beşiğinden yarına sarkan çocuk, senin küçük kolların dağları nasıl kucaklasın? Küçücük ayakların nasıl alışsın bu ateş yalımlı yollara. Ey masalsız büyüyen çocuk! Kaç yolcu yüreğini yordu bu yollarda bir bilsen. Bir bilsen yolların sonunun olmadığını... Hiç büyümesen, uyanmasan o uykudan... Her yolcu, yarısından bir kabuk bırakmış yollara. Birikmiş kabuklar yol üstünde. Gam birikmiş, hüzmün birikmiş, melal birikmiş, hasret birikmiş, dağlar çıkmış ortaya. Ve kaldırsalar dağları yeryüzünden ne kalır ki geriye aşabileceğimiz, yaşayabileceğimiz.

Yatağında küçük bir çocuğa dönüşen delikanlı uyanmak istercesine kımıldadı. Ayaklarını topladı karın boşluğuna. Ellerini dizlerinin arasına sıkıştırdı. Ayak parmakları üşüyordu. Çekti iyice ayaklarını yorganın altına. Ay yaklaştı pencereye, yüzünü cama yaslayarak izledi uykusunda ürperen düş yolcusunu. Elleri olsaydı okşayacaktı saçlarını. Dayanamadı, girip çocuklaşan delikanlının çocukluktan kalma düşüne, başladı fısıldamaya:

— Derdi var dağların. Göklerle derdi var, yerlerle derdi var. Dağ, biriktirdiğiyle dağdır. Dağlar sesimize yankıdır. Hayatı dağın ardındakiler yaşanabilir kılar. Kaç çocuk dağa seslendi büyürken. Kaç çocuk sevildiğini dağdan öğrendi sesinin yankısından...

Dudaklarına sıcacık bir tebessüm yerleşti delikanlının. Gamzeli yanaklarına düşen ışık kırıkları canını acıtmışçasına ekşitti yüzünü. Sanki dağları aşırıyordu. Soluk alış hızlanmıştı. Bir engeli aşmış gibi kaldırdı ayaklarını. Savurdu çiçekli yorganı üzerinden.

Yıldızlardan biri, uyandırmamaya özen gösteren anne şefkatiyle uzanıp yorganı örttü üstüne. Diğer yıldızlar gecenin ezgisini damıttılar dağlara. Delikanlının düşünde bir çocuk, çocuğun düşünde başı karlı bir dağ... Dağın zirvesine dokunurcasına kucakladı yorganını.

— Dağı kucaklama, dedi bir yıldız. Haramidir bu dağlar. Dilediklerine yol verir, dilemediklerini yanaştırmazlar zirvelerine. Kiminden can isterler, kiminden gönül. Sadece emek vererek aşılmaz dağlar. Dağları aşmaya yürek, delmeye bilek gerek.

Dağın zirvesini kuşatan yalçın kayaların gölgeleri düşlerin perdesinde hareketlenmeye başladı. Büyülü bir şekilde gölgelerden biri babasına dönüşüvermişti. Babası en son o kış gelmişti köye. Karneleri aldıkları karlı bir kış günüydü. Elinde karnesiyle köyün girişinde karşılaşmıştı babasını. Karnesine bakıp saçlarını okşamış, o güne kadar gördüğü en büyük parayı karne hediyesi olarak koymuştu avuçlarına.

Avuçlarını yumdu. Düşüne giren karne hediyesini geceden saklar gibi elini çekti yorganın altına.

— Büyüme çocuk, dedi ay. Büyürsen, seni de çalacak gurbet. Gurbet o dağların ardındaki ülke işte. Dağın ardı gurbet. Eski töredir, yiğitler ya gurbete ya sefere giderler dağları aşarak. Gurbete ya da sefere giderken kolay aşılır dağlar da dönerken kolay yol vermezler. Aşkların ve özlemlerin en yücesi dağlarda yaşanır. Yüreğinden dağlara pay vermeyene âşık mı denir? Bu yüzden, dağlara yazılır en sitemkâr şiirler. Bir memleket dağlarından tanınır, dağlarından fethedilir. Dağlarına adını yazdıran sahibidir diyarların ve çağların. Yolu dağa düşmeyen, dağdan aşmayan, nasipsiz kalmıştır.

Duvara doğru döndü. Yorganını da kendisiyle sürükleyerek yatağın içine gömüldü. Sarılacak bir beden aradı kolları yatakta. Ana sıcaklığı arıyor gibiydi. Boşlukta kalan kolları bir süre sonra yorgana sarıldı yeniden.

Annesinin yüzünü hatırlamıyordu ama kokusunu unutmamıştı. Her gece, annesinin sıcacık ellerini, şefkat ve sevgi yalımlı sinesini ve yanaklarına çiçek yalımı çizgiler bırakan dudaklarını taşıyordu düşlerine. Her akşam erkenden uyuması da bundandı. Her şeye evet diyordu da sıra annesinin yüzünü göstermeye gelince en bet sesiyle “hayır” diye azarlıyordu gece.

— Aş o dağı, diye seslendi ay. Bellidir güneşin renginden gecenin getirecekleri. Herkes kendi idrakince ölçer zamanı, herkes kendi gözünce görür dağdakileri. Aş dağı ki yolculuğun başlasın. Dağın ardı yol, yolun sonu dağ.

Babasının kocaman ellerine benzetti düşündeki dağın yamacındaki kayaları. Uzattı elini babasının ellerine benzeyen kayalara dokunmak için. Dağ uzaklaştı birden. Dağ gurbet oldu, gece hasret oldu, uyku nöbet oldu. Yastığına sarıldı delikanlı düşündeki çocuğa sarılır gibi.

— Bir ömür yaşar da kavuşamaz insan sevdiğine. Oysa her hece kavuşur dağ dağa, dedi yıldızlar. Kol kola girer, halaya durur dağlar. Bir dağ, bir dağın yanında uzanır yıldızlara. Ayakları olup da bir adım atmaya imtina edenlere inat, nasıl da sevdiklerine koşar dağlar her gece. Dağları aşmak hünerine sahip olanlar; yol deyince “gittiğimiz”, yar deyince “biz kimi sevdiyse o”, nerede denince “hep bir dağın ardında” derler. Derler de aşılmadık dağ kalmaz önlerinde.

Gece, yıldızlar, ay ve dağlar üşüştüler düşlerin penceresine. Çiçekli çarşafının altında, işlemeli yastığına sarılarak düşleri avlayan delikanlının içindeki çocuğa baktilar hüzün damıtan gözleriyle. Hüzün, öksüz bir çocuk olup kuşattı dağları ve geceyi. Sızı gibi, bıçak gibi böldü uykusunu dağların. Gözyaşı ırmakları akmaya başladı gece-den. Yağmur oldu hüzünlerine dokunan kırağılar. Sanki güz esintileri dokunmuştu dağlara. Dağın başından eksik olmayan kar kütlelerinin arasından yüzlerini gösteren kardelenler ürperdi. Ay, gölgesini düşürdü vadilerdeki titrek su birikintilerine. Hepsi birden istediler ki düşleri avlayan delikanlının düşündeki öksüz çocuk, göğün aynasında seyretsin yarını. Görsün hayat denen yolculuğun dağları aşmaktan ibaret olduğunu. Anlasın düşleri koynuna saklayan delikanlı ki yaşamak, bir göğün altında uzanıp yolları beklemekten ya da dağları aşmaktan ibarettir.

Ufukta alaca karanlık belirmeye başlamıştı. Delikanlı, geceyi bürünmüş uyuyordu mışıl mışıl. Pencereden sabah ezanı dökülmeye başladı saba makamında. Tebessüm etti çağrısına kutsal ezginin. Düşündeki dağdan bir karaltı yaklaştı. Yaklaşınca tanıdı geleni. Bu karaltının sahibi elifbayı öğrendiği “Hacı Dede” siydi.

Babasından daha heybetli bir dağdı dedesi. Saçı şakağından, sakalı ortasından ağarmıştı. Önünde elifbasıyla birlikte diz çöktüğünde henüz yedi yaşındaydı. Her an azarlayacakmış gibi duran yüzünde, söktüğü her kelimeyle birlikte tebessümler beliriyordu. Geçen kış göçmüştü öte âleme. Öte de dağların ardıydı aslında:

— Dağlara çıktıkça büyür insan, dedi dedesi. Ya dağlar olmasaydı... Cudi olmasaydı Nuh’un gemisi hala bir Tufan’da yüzüyor olurdu. Dağ olmasaydı nerde imtihan edilirdi Musa? Dağ yücedir oğul ama dağdan yücesi vardır. Dağı aşan ve yolcuya dağdan aşmayı öğreten yücedir dağlardan. Dağ parça parça olur tecelliyle, dağ darmadağın olur. Uzlete çekilir Habibullah dağda. İlk vahiy dağda ulaşır, adı Cebel- i nur olur dağın... Ay, ikiye bölünür bir parçası dağın bir yüzüne, bir parçası diğer yüzüne yansır. Dağ mucize olur. Dağ “sıddık” olur Sevr’de. Uhud tutar verdiği sözü. Elli okçu “biz neden bekleyelim” derken, zerrece kıpırdamaz yerinden. Yenilginin hüznünü tattırınca rabbi ona Uhud’a dayar sırtını Dürr- i Yetim. Bir bakışıyla dağları kül eyleyen, tutunca elimden yüreğimi gül eyleyen, gönlümü yola, yolumu dağa düşüren sevdaların aşkına tut elimi çocuk. Bırakma elimi, düşelim yollara. Gönlümüz yolda, yolumuz dağda, aşalım aşılmayan dağı, yola düşelim.

Yolu duyunca ürperdi dağlar. Titredi yıldızlar. Buruşturdu yüzünü ay. Gece üşüdü.

— Yol imtihandır, diye mırıldandılar. Yolların en aşılmazı senin içindedir, deyip sustular.

Düşlerine gelen Hacı Dede'si, dağların, yıldızların, ayın ve gecenin sükûtunu umursamayan bilgeliğiyle:

— Yol “elif”tir, dedi. Elif birliktir. Parçalanmış hayatlara, ayrı düşmüş gönüllere, uzlaşmayan akıllara birlik çağrısıdır. Yolcu “ba”dır. Bir noktadır “elif”in kucağında “ba”. Belletmiştim ya sana elifbayı. Hani bir çizgiydi elif. Varlığın tekliliğini temsil ediyordu. “Ol” deyince olduranın aklımıza ve gönlümüze sığın tecellisiydi. “Ba” ise görünür âlemde. Ete kemiğe bürünendi. “Ba” bir noktadır oğul, mülkün sahibi elifin çizgisine dokundurur noktayı varlığı görünür kılmak için. Yaşamak yolda olmaktır işte bu yüzden oğul. Yol bir noktadan açılır ve uzar sonsuza doğru. Bu yüzden her yol “ba” ile yani besmeleyle başlar. Yolcu kendi içindeki dağları aşa aşa varır menziline. Yolcu elifin çizgisine dokunan noktadır oğul. Yolcu ol ki bilesin elifi.

Gece, sararken dağı sımsıkı, dağlar titredi korkuyla. Delikanlının düşündeki çocuk uyanır gibi oldu. Ay, kıstı ışıklarını çocuk uyanmasın diye. Yavaşça gerindi içindeki çocuğu beleyen delikanlı. Derin bir soluk bıraktı şafağa yaklaşan gecenin soğuyan yüzüne. Sonra daldı tekrar uykuya. Açıldı düşlerin kapısı. Ninesinin anlattığı masallardan tanıdığı Kaf Dağı görüldü ufukta. Ateş kanatlı bir kuş uçuverdi bu yüce dağın zirvesinde tek başına nöbet tutan ulu ağacın en üst dalından. Nasıl olduğunu anlamadan bu kuşun sırtında buldu kendini. Bildi bu kuş da ninesinin masalındandı. Süzöldüler Kaf Dağı'na doğru. Kuş dedi ki:

— Bu dağ senin içindedir. Tepesindeki saray senin gönlündür. Bu sarayın kırk odası vardır; otuz dokuzu açık, kırkincısı kapalı. Sana varlığın sırrını çözdürecek, ilhamı talim ettirecek olan dilber, o kırkinci kapının ardında. Bu saraya giden yolda cadılar var, devler var, ejderhalar var. Onları geçmek kolay. Zor olan kırkinci kapıyı açmak... O kapının kilidi sükûttur. Sükût adlı kilidin anahtarı ise aşk.

— Aşk nedir, dedi delikanlı kendisini taşıyan kuşa.

— Aşk ateşten bir ummandır, dedi kuş. Ten mumdan bir gemi. Eriyip ateşe karışmaktır aşk. Yanmak değildir ha... Ateşe karışıp ateş olmaktır.

— Peki, ya Kaf dağındaki dilber?

— O, seni tutuşturacak çiradır. Yangınlara düşmen için bahanedir. O kendisinde ateş yalımı bulunandır. Yanmayan nasıl yaksın ki başkasını?

Vardılar Kaf dağına. Cadıları, devleri, ejderhaları geçtiler. Aşk anahtarını soktular sükûtin kilidine. Düş ülkesinin dilberini gördüler bir aynaya yansımış suret olarak.

— İşte asıl mesele bu, dedi kuş. Gönlünü hazırla. Gönlün hazır olunca, camdan aynaya değil de gönlüne yansiyacak bu suret. O zaman tamam olacaksın. O zaman

yolları dağdan aşırılmayı öğreneceksin. Üzerinden yol aşırılmasına izin vermeyen dağları delmeyi öğreneceksin. Ateş yalımlı çölleri aşmaya takat getireceksin.

Delikanlı, gördüğü surete dokunmak için uzattı elini. İstedi ki içine güzelliğin sureti yansımış aynaya dokuna. Delikanlının tutkusu düştteki büyüü bozdu. Kayboluverdi altındaki kuş. Düşmeye başladı, hızla yere çakılmak üzereydi ki açtı gözlerini. Bakındı odaya boş boş. Dağlar, yıldızlar, ay ve gece saklandı görünmemek için. Alnında birikmiş terleri yorgana sildi. Yorgun gözlerini tavana dikti ve kendini yeniden bıraktı uykunun kucağına. Ay doğruldu saklandığı yerden. Delikanlının içindeki çocuğun saçlarını okşadı mırıldanarak:

— “Aşan bilir karlı dağın ardını” dese de türküyü yakan; yol, ardını bilmediğimiz dağlardan aşırır bizi. Bazen bir uçuruma, bazen bir sahraya, bazen de dipsiz göle atar yolcusunu. Ama aşılmadan bilinmez dağların ardındaki, dedi gece.

— Yollarla ördünüz düşlerimi, dedi delikanlı. Peki, bu yollar nereye gider?

— Yol bir yere gitmez oğul, dedi ay. Sen nereye gideceksin, bulman gereken cevap bu. Yol durur, yolcudur giden. Yolun doğrusu vardır, eğrisi vardır ama gidene yoktur. Sen kendine bu yol benim yolum mu diye sormalısın. Yolu doğru da eğri de eyleyen senin gitmek istediğin menzildir. Dikkat et, yola yük olma. Kuşlar havada iz bırakmaz, balıklar suda. Yolcunun izi yürüdüğü yolun sırrına vakıf olmasıdır. Kendinden sonraki yolculara bu sırdan damıtılmış sözler bırakır sırta vakıf olmuş yolcular. Yolun nereye gittiğinin önemi yoktur. Senin gideceğin, gitmek istediğin yer önemlidir. Yolun dönüşü de yoktur üstelik. Yol önümüzden akar, içimizden geçer, önümüze serilir. Yoldan dönemezsin sadece yönünü değiştirirsin, o kadar. Sen döndüm dersin, dönüş yoludur dersin ama o başka bir yöne gidiştir. Yol gitmez, içimizden geçer sadece.

— Yolun en uzununu hangisidir, diye sordu delikanlı.

— En uzun yol, dedi gece, en uzun yol iki gönül arasındaki mesafedir. Ölçsen iki adımdır da gitmeye kalksan ömürlüktür. Tükenmeyen, bitmeyen, sonu olmayan tek yol iki gönül arasındakiidir. Bu yolun dağdan aşanı da, çölden geçeni de, ateş ummanında mumdan gemilerle yüzüleni de vardır.

— Benim yolum hangisi, diye sordu yıldızlara.

— Onu sen bilemezsin, dedi yıldızlar. Yol tanır ve seçer yolcusunu. Her yolcunun kendi yüreğinin hükmüncedir yolla imtihanı.

— Yollar neden dağlarla arkadaşır, dedi geceye.

— Yol, dağdan aşandır, dedi gece. Dağ da sensin, aşan da. Kendini aşmaktır yolculuk. Yol dağdan aşırır yolcusunu da ya bir göle ya bir çöle düşürür. Bir kumu çöl, bir damlayı göl eylemeyi öğrendiğin gün, yolu dağdan aşırırsın.

Düş ve sükût birleşip yalnızlık oldu. Gökler ağladı dağların ve delikanlının yalnızlığına. Göğün gözyaşlarını biriktirip göl eyledi dağ. Bir aygır çıktı gölden. Bindi boz aygırın üstüne, düştü yollara, yollara yani dağlara. Bir aşılmaz dağa düştü yolu. Aşamadı. Bir “ah” eyledi, buğulandı düş avcısı kirpikleri. Hızır girdi düşüne ve sağ elinin ayasıyla sıvadı saçlarını delikanlının. Safir taşından yontulmuş bir kadeh çıkardı heybesinden. Üç yudumluk badeyi sundu. Uzattı elinin ayasından Kaf dağındaki sureti gösterdi tekrar.

— Yolu göle ya da çöle düşenin nasibi ele mi düşer, diye sordu Boz Atlı Hızır’a.

— Kul teslim olunca nasibini bulur ey oğul, dedi Hızır. Teslim olmak yolda olmaktır. Noktanın elife dokunması gibi teslim olur yola yolcu. O zaman yol, nasibine götürür yolcusunu, menziline götürür. Yolların hakkını ödemektir hüner. Yol yüreğini ister yolcudan, ömrünü ister. İster ama teslim olana aldığından fazlasını verir yollar. Sen yeter ki dağdan aşmayı öğren, çölleri geçmeyi öğren, göllerde yüzmeyi öğren. Yollar götürür seni nasibine.

— Bana bir dilek öğret, dedi. Senden ne dileyeceğimi öğret.

— Kalk, dağa seslen, dedi Hızır. Sesinin yankısını şahit tut sevdana. Takıp bulutları ardına oyunlar oyna. Ezgiler sağ göklerden. Oyunsuz ve masalsız büyüttün içindeki çocuğu. Haydi, ortaya çıkar içinin dehlizlerine sakladığın çocuğu. Geceleri masal kokan bir ev iste benden. Rüyana peri kızları getireyim, sen eteklerine iğneler ilişdir. Devler, ejderhalar, cadılar getireyim düşlerine, savaş onlarla. Yenmeyi de yenilmeyi de öğren. Ve türküler getireyim düşlerine. Türküler, anne kokan gecelerden kalma hüznün ninnisidir çünkü. Hani “karlı dağlar karanlığın kalktı mı? / kahpe felek ayrılığın vakti mi?” derlerdi de ağlardı ya annen. Ve sen, anneni ağlattıkları için kızardın ya türkülere. Sana türkülerle barışmanın yollarını öğretmemi iste benden.

Uyandığında Hızır’dan dilenecek üç dilek duruyordu avuçlarında. Ama kaybolmuştu Hızır. Koştı pencereye. Baktı dağa. Yıldızları süzdü. Gece saçlarına dokunarak gülümsedi delikanlıya:

— Erken uyandın, dedi. Erken büyüdün. Acelen neydi? Dağa seslenmeyi unuttun. Dileklerini dilemeyi unuttun. Erken büyüdün. Bu yüzden söyleyebildiklerinden çok olacak söyleyemediklerin.

— Söyle bana ey kutlu gece, ne yapayım ben şimdi, dedi.

— Türkülere tutun, dedi gece. Onlardan öğreneceksin artık dağların ardını. Türkülerden yani sevdalardan. Hem dağın ardını hem ayrılığın derdini öğretecek sana türküler. Zaman ezgilerde demlenecek. Gönlün düşecek yollara, yollara yani dağlara. İstesen de istemesen de hep dağdan aşacak yolu gönlünün. Gün ağarmaya yüz tutunca, zaman ötesi yolculuklarda yıldızlar son hüznü sağınca gökten, “seher vakti burda kimler ağlamış” diye soracak türküler. “Ben” diyebilirsene türkülere, yolu dağdan aşırımış olacaksın.

Pişman oldu uyandığına delikanlı. Uyanmak büyümektir. Düş göremez olmaktır. Açtı pencereyi; geceyi, dağları, ayı ve yıldızları çekti bir solukta içine. Seslendi yüzüne hüznüler çökmüş uzak ve sessiz ufuklara

— Keşke uyanmasaydım, keşke büyümeseydim.

“Keşke” diye fısıldadı yollar. “Keşke” diye yankılandı dağlar. Gece, ay ve yıldızlar sustu. Kayboldu ışık yalımı yol. Delikanlı, koydu yanağını günün ilk ışıklarını odaya taşıyan pencerenin camına ve türküsünü mırıldanmaya başladı: “Seher vakti burada kimler ağlamış”

İçimde Bir Hazan

ADNAN BÜYÜKBAŞ

“Hasret çeken gönül derde dayanmaz.”

Yirmi yıl sonra üniversite arkadaşlarımla buluşmak.

Heyecanımın sebebi bu muydu?

Belki biraz.

Daha çoğu onu göreceğim olmam.

O, yirmi yıldır yüreğimin bir yerinde sessiz, kıpırtısız oturan bir hayalet sevgili.

Oturan yerine uyuyan desem daha mı uygundu bilmiyorum. Çünkü onu hatırlatacak her şeyi yok etmişim. Cep telefonları yoktu o zamanlar. Birlikte çekilmiş tek fotoğrafımızı da sınıf yıllığıyla beraber bir kutuya koyup bahçemizdeki eski eşyaları istiflediğimiz küçük depoya atmışım. Kaç kere o kutuyu bulmak, zaman zaman fotoğrafına bakmak istedim, ama adını koyamadığım bir şey engel oldu.

Onu düşündüğümde burnumun sızlaması, – belki biraz melodram olacak, ama söyleyeyim.– kalbimde bir kemanın hüzzam makamında inlemesi; sevgili karımın ve biricik kızımın varlığını düşündükçe vicdan azabına dönüşüyordu.

Evet, o aklıma geldikçe karıma ihanet ediyorum duygusu yapışıyordu yakama. Oysa sadakat belgesi dağıtılacak olsa büyük ihtimalle ilk alacaklardan biri ben olurum.

Bana göre masum bir şeydi hissettiğim. Yüreğin kuytu bir yerinde, oturuyor mu uyuyor mu belli olmayan hayalet sevgilinin kime, ne zararı olabilirdi ki!

Hani söndü sanılan ateşe üfleyince uçuşan küllerin altından yeniden bir kızılık belirir ya, sonra ateşi biraz daha körükleyince tekrar alev çıkar ya, işte öyle bir şeydi benimki.

Küçücük, minnacık bir köz.

Ne sönmesine izin veriyordum, ne de yeniden kuvvetlenmesine.

Yirmi yıl sonra..

Yirmi yıl sonra sınıf arkadaşlarımı görecek olma duygusundan farklı bir heyecandı kalp atışıma değiştiren.

Maziye umursamayan ben, nasıl oldu da iki aydır anıların içinde yüzüyordum.

Onu, yani Suna'yı oturduğu -ya da uyuduğu- yerden kaldırdım. Yirmi yıl öncesine epeyce zorlanarak da olsa gittim. Onun hayatımda var olduğu her anı hafıza çöplüğünden bulmaya çalıştım. Tuhaf olacak belki, fakat önce sesi canlandı zihnimde. Sesindeki büyüleyici tını etkilerdi beni. Bir de yeşil mi, mavi mi olduğu anlaşılmayan gözleri! Yaptığı makyaj, giydiği elbise değiştirirdi göz rengini. Işığın durumuna göre de değiştirdi gözlerinin rengi. Alışık olmadığımız bir yeşil. "Gözlerin mavi mi, yeşil mi?" soruma "Yeşil!" diye cevap vermişti gülerek. Maviye çalan bir yeşil, yahut yeşile yürüyen bir mavi. Tatil dönüşlerinde beyazlığı bir müddet bronz kalan yüzünde daha da canlanan yeşil gözler. Sonra rüzgar estikçe yüzüne ayrı bir güzellik katan sarıya yakın kumral saçları. -Okul hayatımız süresince bir kez kısa kestirmişti saçını. - "Sana uzun saç daha çok yakışıyor." dediğimden sonra hiç kısaltmamıştı. Uzun kirpikleri üstünde cımbız değdirmeye gerek kalmayacak kadar düzgün, yay gibi ve kalınca kaşları. Fındık diye tabir edilen burnu ve dolgun sayılan dudakları.

Güzeldi. Hiçbir özelliği akılda kalmasa bile insanın hafızasında güzel olarak yer edecek bir fizik. Boyu da ne uzun, ne kısa...

Ben en çok ellerini severdim ve bana baktığında aşkla mavileşen yeşil gözlerini.

Fakültenin ikinci senesi biterken doğmuştu aramızdaki aşk. İki güzel sene geçirmiştik. O da benim gibi okulun üçüncü yılında yurttan ayrılıp arkadaşlarıyla eve çıkmıştı. Kayseri'nin daha çok üniversitelilerin mahallesi olarak bilinen güzel bir semtinde kalıyorduk. Okul sonrası planlarımız içinde her sene çocuklarımızla birlikte -o en çok iki çocuk olsun istiyordu. - Erciyes'te bir hafta tatil yapmak da vardı.

O, dereceyle mezun olurken ben bütünlemeye kalmıştım. Veremeyeceğim ders değildi aslında. O yaz tatilimi sınav için tüketip mezun olabilirdim. Oldum da! Ben sınava hazırlanırken o memleketine gitmiş, ailesine benden bahsetmiş ve olumlu cevap almıştı. Ben de sınav bitip mezuniyet belgemi alınca Kayseri'ye geldi. Çok sevinçliydi. Ailemle tanıştırmak için Malatya'ya götürdüm. Sonra da onun ailesinin beni görmesi için Muğla'ya gidecektik.

Anamı görünce mutlaka elini öpmesini sıkı sıkı tembihledim.

Babamın resmî duruşundan etkilenmemesini söyledim. Toprağında sertlik vardı adamın. Yoksa görünüşünün aksine çok sıcak bir insan olduğunu üstüne basa basa anlattım. Dedem, ninem, abim ve ablalarımın kısaca bahsettim.

Kayısı mevsimiydi.

Bahçedeydi bizimkiler.

Daha önce Suna'dan söz etmiştim bizimkilere. Hazırlıklıydılar. Babam beni şaşır-tacak kadar sevecendi ona karşı. Annem de hoşlanmış görünüyordu. İki gün misafir oldu Suna. Mutlu gibiydi. Üçüncü gün onu terminalden Muğla'ya yolcu edecektim. Eşyalarını topladı. Evden çıkmaya hazırдық. Anneme "Gelinini yolcu etmeye terminale gelir misin?" dediğimde buz gibi bir sesle: "Suna kızıma hayırlı yolculuklar. Allah ona hayırlı bir kısmet nasip eyleye. Yuvasında mesut olması için dua ederim!" dedi. Suna bana mı destek oldu düşmemem için, ben mi Suna'ya dayandım bilmiyorum. Suna'ya bahçedeki sedire oturmasını söyleyip anamı kolundan tutarak içeri çektim. Ne olduğunu sordum. "Ben senin anansam o kız benim gelinim olmayacak!" deyip sırtını bana yan dönerek seccadesi üstüne bağdaş kurdu. Aile töremizdir; ana sözü, Tanrı sözü gibidir. Üsteleyemedim. İtiraz etmeye zaten gücüm de cesaretim de yoktu.

Abimin arabasını aldım. Suna ile terminale gittik. Yol boyunca tek kelime cevap vermedi sorularıma; sessizce ağladı. Otobüse bindirirken sarılmak istedim, geri durdu.

"Hoşça kal!" ondan duyduğum son söz oldu. Koltuğunda buzdan bir heykel gibi oturuyordu.

Eve geldim. Annem o gün akşama kadar ağzını açmadı. Ertesi gün öğrendim Suna'yı gelin olarak istememe sebebini.

Yanında sigara içmiş. Ayak ayak üstüne atmış bir de... Güzelliği umurunda değilmiş. "Çok istiyorsan git evlen," dedi. Amma onunla evlenirsem mezarına bile gitmemeliymişim anamın.

Babamın yanında zaten konuşamazdım bu mevzuyu. Böylece ev halkı Suna'yı iki günlük misafir olarak gördü ve üç gün sonra evde her şey eski haline döndü. Ben ana-sını bulmaya çalışan kuzu gibiydim. Günlerce için için meledim. Sonra onu aramaya yeltendim bir iki kez. Korkumu yenip evlerine telefon açtım. İkinci aradığımda Suna vardı karşımda. "Arama bir daha!" dedi. Arayamadım.

Birkaç ay sonra ben de alıştırmıştım kendimi onsuzluğa. Mimarlık büromu açma-dan önce kafamda pürüz kalmaması için askerliği aradan çıkarmak istedim. Askerlik bitiminde akrabalarından birinin öğretmen olmuş kızıyla evlendireceğini söyledi annem. İlk ataması olan Elazığ'da çalışıyormuş. Bize bir buluşma ayarladılar, tanıştık.

Hoşlanmıştık birbirimizden. Tabii annem benden önce sevmiştii Aygöl'ü. Düğün hazırlıklarımız sürerken Ankara'daki hatırı sayılır bir büyüğümüzün işe el atması ile tayini Malatya'ya yapıldı. İki yıl sonra kızımız doğuncaya kadar onu hiç düşünmemiştim. Annem "Siz bilirsiniz, ne isterseniz o olsun." diyerek bize bırakmıştı doğacak kızımızın adını. Aygöl ile kızımıza isimler düşünürken "Suna nasıl?" deyivermiştim. Beğendiğini söyleyince aklım başıma geldi ve biraz daha düşünelim diyerek o ismi unutturdum. Ceren'de karar kılmıştık. Kızımızın doğuşu Aygöl'ü daha da güzelleştirmişti.

Aygöl güzelleştikçe ailemizdeki mutluluk da artıyordu. Anamın mutluluğu bizimkinden daha fazlaydı.

Bir bayram arifesi annemi görmek için yazları göçtükleri bahçeli evimize gitmiştim. Annem alıç ağacının altındaki sedirde oturmuş, kış için kurutmalık biberleri ipe diziyordu. Bu ağacın altında oturup radyodan türkü dinlemeyi de severdi. Dış kapıdan girdiğimi görmedi. Dalgındı. Elindeki biberi mıncıklayıp duruyordu. O zaman fark ettim onu radyodan duyulan türkünün etkilediğini. Malatya türküsüydü. Malatyalı Fahri'nin hüznü türküsü... Şafak söktü Sunam, diyordu dokunaklı bir ses. O güne kadar bir kere ağladığını görmediğim; dedemin, ninemin vefatında bile tek damla gözyaşı dökmeyen annemin iki gözünden incecik yaş akıyordu. Beni görür görmez "İsot acıymış!" deyip radyoya uzandı.

Yıllar sonra mezarına gittiğim anneme Kayseri'ye üniversite arkadaşlarımla buluşmaya gideceğim, dedim.

Ev arkadaşım Selim organize etmişti buluşmayı.

Kayserili'ydi Selim. Büyükşehir belediyesinde mimar olarak çalışıyor on yıldır. Arkadaşlardan irtibatı koparmadığım tek kişi o. Kızımın doğumunu tebrik etmek için ve annemin ölümünde başsağlığı dilemeye Malatya'ya gelmişti. Birkaç kez de belediye adına Malatya'ya geldiğinde buluşmuştuk. O beni kaç kere Kayseri'ye davet etti, hatırlamıyorum. Gitmediğim için de küsmedi. Suna ile evlenmediğimizi duyunca bana demediğini bırakmamıştı.

Bir mimar olarak facebook, twitter, instagram gibi sosyal paylaşım uygulamaları kullanmadığıma hayret ediyordu.

Face'de 1998 Erciyes Mimarlık Mezunları adında bir grup kurmuş. O sayede ulaşmış arkadaşlara. Ağustos ayında Kayseri'de buluşma fikri olgunlaşınca beni aramış. Gelmem dediğimde öyle bağırmişti ki ... "Gelmezsen, beni de çıkar hayatından!" deyince elimi, kolumu bağlamıştı.

İki ay, yirmi yıldan daha uzun geçti sanki.

Buluşma yerimiz fakültenin yakınında en çok gittiğimiz kafeterya idi.

Yirmi yılda çok değişmişti şehir. Minibüsle, otobüsle gittiğim okuluma kendi arabamla gidiyordum şimdi.

Yaz tatili olduğu için okul kapalıydı. Selim, her şeyi ayarlamıştı. Kafeterya o gün sırf bizim için açılacaktı. Herkes geldikten sonra orada kahvaltı yapılacak, ardından Erciyes'e gidilecekti. Fakültenin park yerine arabayı bırakıp kafeye yürüdüm. Bizim derme çatma kafeterya yıkılmış, yerine daha gösterişli bir şey yapılmıştı. İki söğüt ağacının gölgelendirdiği bahçede birkaç masa birleştirilmiş, bizimkiler etrafında ikili üçlü sohbet ediyordu. Arada bir hayret sesleri, kahkaha duyuluyordu. Beni ilk gören Selim oldu. Kahve servisi yapan genç garsona talimat verip kollarını açarak beni karşıladı. "Nerede kaldın yahu!" diye seslenince masadakilerin başı bize çevrildi. Sıkıca sarılmıştı bana. "Kahvaltı masası kaldırılmadı." dedi. Aç olmadığımı söyledim. Sade bir kahve yeterdi şimdilik.

En geç ben gelmişim, mazeret bildiren üç kişi dışında herkesin burada olduğunu söyledi Selim. Bir arkadaşımız da kalp krizi geçirip ölmüş. Tokalaşma, sarılıp öpüşme faslı bitti. Selim, yanındaki koltuğa oturttu beni. Yanımdaki, karşımdaki arkadaşlarla konuşurken masayı çevreleyenlerin yüzünü tarıyordum.

O yoktu!

Yirmi yıl öncenin genç kızları, erkekleri nasıl da büyümüşü.

İyi de o neredeydi?

Garson kahve fincanını masaya bırakırken gözüm kafe girişine kaydı. Selim de oraya baktı. Sigarasını yakan bir kadın...

"Suna" dedi Selim. "Lavaboya gitmişti."

Sendelediğini fark ettim. Geldi, karşıda çaprazımda kalan koltuğa oturdu. Beni görüp kalktı. Herkesin içinde beni küçük düşürecek bir şey diyecek sandım. "Merhaba İsmail, nasılsın?" diyerek elini uzattı.

Birkaç saniye, belki de birkaç asır, tokalaştık. Kemikleri hissedilen elinden çok bakışları ürküttü beni. Hazan yaprakları gibi sararmış yüzünde iki solgun bakış. İncelmiş kaşlarını kalemle koyulaştırmaya çalışmış. Seyrelmiş saçını toplayıp arkadan bağlamış. Sesi de *-sigaradan olsa gerek-* boğuk çıkıyordu. Yanındaki arkadaşına dönmüş muhabbete dalmıştı. "Beş yıl önce boşandım!" dediğini işittim attığı kahkahadan önce. Ona baktığımı belli etmemeye çalışarak bitirdim kahvem.

Selim'e eğildim. Nasıl dedim bilmiyorum. "İyi ki evlenmemişim. Çok çirkinleşmiş!" diye mırıldadım.

Birazdan yanımıza o sıcakta takım elbise giymiş bir genç geldi. Selim'e fısıldadı.

"Arkadaşlar, araç hazır mış. İsterseniz kalkalım." dedi Selim.

Bir tur servisinden minibüs kiralamış. Şehir gezisi ardından Erciyes'e çıkacaktık.

Kendini ev sahibi olarak gören Selim, herkes kafeden çıkana kadar bekledi.

İkimiz kalmıştık bahçede.

Biz de minibüse doğru hareketlenirken koluma girdi. Sesi mermi gibiydi:

"Seninle evlense belki böyle olmayacaktı!"

Erciyes yıkıldı üstüme...

Nefes Aldıkça

ÖZCAN KALBİNUR

'Geldik' dedi, eski bir apartmanın önünde durduğumuzda. Ferforje kapısının üzerinde 'Huzur Apt.' yazan adının aksine kasvetli bir binaydı burası. Bir yeri kasvetli diye hissetmeyi garipsedim. Hafifçe gülümsemiş de olabilirim bu yüzden. Aylar boyunca kanepede battaniyeye bürünmüş, hayattan kopuk, odasının perdesini bile en fazla yarı aralayan biri için bu his gerçekten şaşırtıcı değil midir?

'Geldik' dedi tekrar. Başını yukarı kaldırıp binanın tepesine doğru bakarken, ben de her nedense eşlik ettim bakışlarımla ona. Işıltılı gözlerinden saçılan sevincin yanı sıra belli belirsizce bir hüznün de serpiştiğini fark ettim.

Adımlarımı uzun zaman sonra beni kovduğumdan çıkaran, yeni tanıdığım bu yaşlı zarif hanıminkilerine uydurarak kol kola yürüdükten sonra, onu geldiğimiz binanın önünde bırakıp hemen dönmek hiç içimden gelmedi. Beni evine davet edecek mi diye düşünürken, bunu beklediğime de şaşıırıyordum bir yandan, beynimin de bedenim gibi uyduğunu anladım. Çünkü sohbet ederken oturduğu yerden bahsetmişti ve önünde tepesine doğru bakışlarımızı dikip durduğumuz apartman orada değildi.

Üç saat kadar önce telefonumu aradığında, altları mor halkalarla uykudan şişik gözlerim, dağınık saçlarım, üstümde pijamayla lizöz, çökkün ve pasaklı haldeydim. Kulaklarımdan beynime doğru bir uğultu, dilimde paslı bir tat ve içimde de beni hiç yalnız bırakmayan can sıkıntısı ile miskin miskin kıvranıyordum kanepede. Tek dileğim sadece ve sadece satılık piyano ilanım için birinin aramış olmasıydı o an. Başka hiç kimseyle konuşmak istemiyordum. Neyse ki hattın ucundaki tiz sesin sahibi duymayı beklediğim sözcükleri söylüyor ve de yarım saat sonra gelebileceğini ekliyordu. Yabancı biri ile karşı karşıya gelmek, konuşmak zorunda olmak kâbustan beterdi; sesin sahibi elimde kalan para eder son eşyam için gelecek olsa bile. Nasıl görüdüğümü hiç umursamamıştım. Hatta kapı ziline dokununcaya kadar kılımlı kıpırdatmadan geçmişti zaman. Sanırım yalnızca ellerimle saçlarımı biraz toparlamış ve de gözlerimi ovuşturmuştum ayılmak için.

Tam ne söyleyeceğime karar vermiştim ki birden apartmanın kapısı gıcırtyla açıldı. Dışarı genç bir delikanlı çıkıyordu, bizi gördüğünde kibarca kapıyı tutarak yol verdi. 'Size asansöre kadar da eşlik edeyim' dedim hanımefendiye. Kapıyı tutan genç

gülümsedi. Hanımefendi de yüzünde ince bir gülümsemeyle karşılık verdi delikanlıya. Dar bir koridor uzanıyordu içeride. Demir kapı aynı gıcırta ile kapanıp sensörlü aydınlatma söndüğünde, aniden karanlık bir tünelde mahsur kalmışız hissine kapıldım. İlk adımımızda ışık yanınca 'Bir saniye lütfen' dedi hanımefendi. Kolumdan elini alırken bir tüy havalanmış gibiydi üzerimden, öyle hafif, öyle yumuşaktı teninin teması. Burgonya renkli çantasından gümüş kapaklı bir ayna çıkarıp yüzüne baktı birkaç saniye. Yetmişini çoktan aştığını tahmin ettiğim bu güzel insan, beni tekrar kendine hayran bıraktı. Dökük boyası, duvarında kötü bir el yazısı ile yazılmış yönetici duyuruları, posta kutularına sıkıştırılmış, yerlere saçılmış el ilanları ile adımladığımız koridor sevimsizdi sevimsiz olmasına ama ben her zamanki gibi sadece etrafımdaki çirkinlikleri görme yeteneğimi kullandığımı da hanımefendinin varlığıyla hissettim. Onun güzelliklere açık gözleri, su sayaçları dolabı sandığım kapaklı bölmenin altına gizlenmiş yavru kediyi, apartmana girip çıkan kedilerin su içmesi için konulmuş küçük yoğurt kâsesini gördü, mutlandı, gülümsedi, bense tüm bunların bir insanı nasıl keyiflendirebileceğinin farkında bile değildim.

Evime geldiği daha ilk dakikada ne kadar hayat dolu, zarif ve sıcak biri olduğunu anlamıştım. Hızla şu alışveriş bitsin ve ben yeniden içimdeki kocaman boşlukla, uyuşuk uyuşuk kanepeme gömüleyim diye sabırsızlanıyor, piyanoyu kaç satmam gerektiğini bile hiç düşünmediğimi umursamıyordum. Ne fiyat hakkında bilgim ne de pazarlık yapacak gücüm olduğundan teklif edeceği parayı alacak, kendisini yolcu edecektim. Aklıma takılan türlü soruları da fazla kurcalamadan silmiştim. Geçkin bir hanımın evine dekoratif bir eşya mı olacaktı piyanom, yoksa toruna doğum günü armağanı mı diye düşünmek gereksizdi. Gerekense tavan lambasını yakarak duvar kenarındaki eski dostumun beğenilmesini umut etmekte o an. Işığa tahammülü olmayan benim için lambanın aydınlığı, perdelerin açılıp içeri güneşin dolmasından daha iyiydi. Gerçi bir zamanlar üzerine titrediğim dostumu güneş ışığını doğrudan almayacak, pencereden uzak bir köşeye yerleştirmiştim ve en iyi bu ışıkta incelenebilirdi. Önce sıcacık gülümsemesi ve nazik tavrıyla 'merhabalar' deyişi, ardından ismini söyleyip kendini tanıttığı ve benim mecburi karşılık verişim, alışveriş öncesi son eziyet dakikaları olmalıydı. Oysa birdenbire 'Gözleriniz kehribar, nadir renktir, çok güzeller' iltifatı, gözlerimi nasıl fark ettiğini anlamaya çalışırken, en azından bir teşekkür etmemi zorunlu kılmıştı ve bu sohbetin yersiz uzayacağı endişesine kapılmıştım.

Koridorun sonuna geldik. Sağa döndüğümde karşımıza asansör çıkar diye düşündüm, yoktu. Merdivenin başında durduk. Hanımefendi: 'Dört kat çıkacağız' dedi, tereddüt edercesine 'Çıkarız değil mi?' diye ekledi. Halime bakılırsa boşa değildi elbette tereddüdü. Yarı yaşındaydım ama bezgin, güçsüz, isteksizdim. Tembel, umutsuz, yaşamaktan heves duymayan biriydim. Beni yeterince tanımıştı kısacık sürede.

Sözsüz bir onayla bakışıp tırmanmaya başladık merdiveni. Tırabzandan tutunarak basamak basamak üst katlara çıkarken önce ergenlik çağlarında delişmen bir kızla karşılaştık, ardından kıza çok benzediği için annesi olduğunu sandığım ondüle saçlı, alımlı bir kadınla. Anne, hanımefendinin hatırını sordu, beni selamladı. Belli ki hal hatır soracak kadar tanıyordu hanımefendiyi. Kız ise yanımızdan uçmuştu bile. Birinci katın sahanlığında soluklanmak için durduk. Karşılıklı iki daire kapısı vardı katta. Soldaki kapının arkasından önce apartmanın tüm merdiven boşluğuna, sonrasında ise her bulduğu aralıktan içerilere dolacak olan kızarmış hamur ve haşlanmış sebze kokuları yeni yeni yayılıyordu. Diğer kapının ardında ise canhıraş bir feryat koptu. Her ne sebeptir bilinmez bir anne çocuklarına canını bezdirdiklerini haykırdı durdu biz dinlenirken. Hayat, o duvarların arasında da sürüyordu işte. Yemekler pişiyor, çocuklar çocukluklarıyla bezdiriyorlardı büyükleri. Ben hayatın akışında bir yerlerde kopmuştum. Şimdi hayat yeniden hatırlatıyordu bana apansız karşıma çıkardığı hanımefendiyle kendisini. Piyanonun başında bir soru sormuş, ardından söyledikleriyle beni derinden etkilemişti. Ayaktaydı, bir eliyle piyanonun kapağında destek alıyordu. 'Bana piyano çalmasını öğretir misin? Biraz armoni bilgim de var.' dedikten sonra 'Bu yaşta bir insan için beyhude bir çaba diye düşünmeyin lütfen. Sizin gibi genç değilim elbette ancak insanın göğsünün ortasında, şuracıkta bir kuş çarptığı sürece, yani hala nefes aldıkça hayatta, arzu duyuyor, heves ediyor. Zaten nefes almak değil ki marifet.' diye konuşması çarpmıştı beni. Mahcubiyetten kekeleyerek ayakta kalmamasını söylemiş, koltuğa buyur etmişim. Özür dileyerek perdeleri açmış, etrafın dağınıklığı ve kendi bakımsızlığımın utancını hissederken ağzından çıkacak her sözcüğe dikkat kesilmişim. Sihirli bir etkisi vardı sözlerinin. Ne annemin uzaktan telkinleri ne arkadaşlarımın beni aralarına döndürme gayretleriyle döktükleri diller bu denli tesirli olmuştu. Artık zamanı mıydı kabuğumdan çıkmamın ve bu karşılaşmaya, bu sohbe kendim mi fazla anlam yüklüyordum, bir ucundan yakaladığım her ne varsa hayatta sıkılıp salıveren ben, sıkılmaktan da mı sıkılmışım? Beni ayaklandıran neydi bilemiyorum.

Göğüslerimiz biraz daha şişip şişip inerken ikinci kata çıktık. Soluklanmak için durduk düzlükte. Dairelerin ikisinin de kapısı açıktı. Soldaki kapının önünde dışarıya doğru taşmakta olan kırık dökük mobilyalar, lavabolar, musluklar, boya tenekeleri, kutu kutu atıklar gözümüze takıldı. Çekiç sesleri, boya kokusu, tıkrıtlar... Evde tadilat yapıldığı belliydi. Diğer kapıdan ise arkalarından sürükledikleri bavullarla karı koca olduklarını düşündüğüm bir çift çıktı. Belki ilk bakışta erkeğin iri yapısı, hayli uzun boyu, kadının ise bakır rengi upuzun saçları insanın gözüne çarpardı fakat ben hanımefendiyi fark eder etmez yüzlerinde beliren tebessümü gördüm ilk önce. Son eşyalarını doldurdukları bavulları ile kapıdan çıkarılarken arkalarında daha önceden boşaltıldığı anlaşılan evin tuhaf boşluğu vardı. O çatı altında tüm yaşanmışlıkları da bavullarına

doldurmuşlar gibi saçma bir hisse kapıldım hiç tanımadığım bu insanlar hakkında. Tatil için yolculuğa değil yeni bir hayata doğru bu kapıdan çıktıklarını hanımefendiyle vedalaşırken anladım. Benimle de tokalaştılar. Yanımızdan geçip inerlerken bavul tekerleklerinin zemine sürtüşünde ve yan dairenin tadilat gürültüsünde kaybolmuş bir ses ‘Yolunuz açık olsun çocuklar’ diyordu. Hanımefendi bu apartmanda oturmasına rağmen burada çok tanıdığı vardı demek. Yukarı doğru ilk basamağa adım atmışken ikimiz de aynı anda dönüp baktık kapıların ikisine de ve eminim bu kez ben de onunla aynı şeyi geçirdim aklımdan. Evlerini dip köşe değiştirip, yenileyip, oldukları yere kökleşecek gibi tutunanlar da, kim bilir ne anıları biriktirdikleri yuvalarını soğuk dört duvar olarak bırakıp yeni dünyalarına yola çıkanlar da aynı göğün altındaydılar ve hayat herkes için farklı maceralarla yaşanıyor.

‘Çay içer misiniz?’ diye sormuştum, evde çay var mıydı yok muydu aslında farkında bile değilken. O an haftalardır ne yediğimi ne içtiğimi hatırlamaya çalıştım. Mutfak dolaplarında diyet yapmaya kalkışıp sonra vazgeçtiğim zamanlardan kalma galetalar, kepekli bisküviler çoktan tükenmişti. Nuh’un gemisindeki gibi ne kaldıysa evde yenebilecek birbirine karıştırıyordum. Kurumuş peyniri rendelenmiş elmayla yemeyi de böyle öğrenmiştim. Neyse ki hanımefendi nazikçe teşekkür ederek beni daha fazla mahcubiyetten kurtarıırken; annemin, anneannemin, tiril tiril kıyafetli, her zaman şık ve bakımlı, kibar misafirlerine, gümüş tepside nane likörü ikram edişi gelmişti gözlerimin önüne. Sanki ‘Çikolata almaz mısınız likörle beraber?’ gibi soru da eklenecek bir misafirdi hanımefendi, zarafeti öyle hissettiriyordu. ‘Ders verecek bir dönemimde değilim şu sıralar, sizinle bir ilgisi olduğunu lütfen düşünmeyin’ demiştim mırıl mırıl çıkan sesimle. Vereceğim cevap her halimden belliydi ama sonraki dakikalarda nasıl olduysa, karşılıklı oturmuş, haftanın hangi günlerinde, hangi saatlerde çalışacağımızı, sevdiği bestecileri, sık dinlediği eserleri konuşuyorduk.

Üçüncü kattayız. Merdivenler bu denli dik olmasa da üç kat çıkmak yorardı beni kesin, evde yürümeyi bile unutmuşken bu efor fazla geldi. Durduk. Hanımefendi’nin yüzündeki tebessümü son kata yaklaşırken yeniden fark ettim. İkimiz birden yukarıya doğru baktık. Son bir gayretle az sonra varacaktık çalacağımız kapıya. Birden ışık yine söndü, apartmanda kimse inip çıkmıyor gibi. Alt katlardaki sesler, tamirat gürültüleri de bıçak gibi kesildi. Alıştığım atmosfere benzedi bina, sessiz, loş, kocaman bir boşluk oldu. Kısacık bu zaman dilimi yerini, matkap sesi, açılan kapanan kapılar, ayak tıkırtıları ile tekrar hayatın ritmine bıraktı. ‘Hayat akıyorken kimi zaman sen beklemeden değişir etraf, gece gündüze döner, rüzgâr yerini sükûna terk eder, kimi zaman ise sesler ve renkler tükendiğinde ise onları bulup çıkarmak gerekir, bu da sana düşer’ dedim kendi kendime, Hanımefendi’nin yolda anlattıklarını yineleyerek.

Yolda anlattıklarını da evde sohbet ederken söylediklerini de, bana öğüt verir gibi hissettirmeden ustalıklarla sarf etmişti. Sevgiyle gülümsedim kolumdaki asil hanıma.

Dördüncü kata çıktığımızda sarp bir kayalığa tırmanmış gibi kendimle gurur duydum. Derin bir soluk aldık ve sağdaki 8 numaralı dairenin kapısına yöneldik. Bir an bu ev çocuklarından birinindir diye aklımdan geçirdim ama geçirir geçirmez yoldaki sözlerinden tek kızının yurtdışında evli olduğunu hatırladım. Şu anda mı dönmem gerek, yoksa Hanımefendi içeri girdiğinde mi ayrılmalı, karar veremedim. Hele içeri davet edilsem nasıl davranacağımı hiç bilmiyorum. Kapı açıldığındaki duruma göre karar vermek en iyisi sanki kapıyı açana ve tavrına göre...

Hanımefendi, ince, narin parmaklarını bükerek kapıya iki kez hafifçe vurdu. Birkaç saniye sonra kapıyı genç bir kadın araladı, kırık dökük bir Türkçe ile 'Hoş gelmişsiniz, buyurunuz' dedi. Apartmanın soluk ışığından sonra, evin içerisinden yayılan günışığı görmemi kolaylaştırmıyorsa, arkadaki salonu, salondaki piyanoyu ve tekerlekli hasta koltuğunu kapıya doğru süren yaşlı beyi ilk bakışta seçemeyebilirdim fakat oturduğu halde bile heybetli adamın, heyecanla beklediği misafirini gördüğündeki gözlerinin ışıltısını kesinlikle fark ederdim. Yüzünde uzun yılların izleri derin kırışıkların ortasında iki küçük mavi damla gibiydi gözleri. Bakışlarımı Hanımefendi'ye çevirdim, aynı duygu ifadesini onun gözlerinde de görecektim kuşkusuz. Birkaç ter damlası art arda ensemden sırtıma, sırtımdan belime doğru yuvarlandı. Avuçlarım da heyecanlandığım her an gibi ıslak. Ait olmamam gereken bir yerde, tanımadığım ama kendime hiç yabancı hissetmediğim insanların arasındayım.

Hayatta düzeni hiç bozulmayan, hiç şaşmadan akan tek şey zamanın, kim bilir ne kadar dakikalarını geride bıraktıktan sonra tek başıma evime dönerken gözümde beliren sahneler, bulanık zihnimin bir oyunu mu bilemiyorum. Dinlediğim hikâyeler belki gerçeklerdir, belki benim yakıştırmalarım. Belki Hanımefendi, ömrünün en doyumsuz anlarını birlikte yaşadığı gizli sevdasını görmek için, ilerleyen yaşına, yürümekte zorlanan ince bacaklarına, merdivenleri çıkarken daralan nefesine rağmen, her gün çalışıyor, genç bakıcının 'hoş gelmişsiniz' diyerek açtığı bu kapıyı. Belki, hayatlarının bir döneminde kaderleri keşişemese de şimdi telafi ediyorlar geç kalmış mutluluklarını. Belki, her gün pencerenin önünde, tekerlekli sandalyesinde, tutmayan bacaklarına hayıflanarak, heyecanla sevdiği kadını bekliyor yaşlı adam ve belki salondaki piyanoda, çok sevdikleri, dinledikçe içlerini titreten eski bir şarkıyı çalabilmek için benden ders almak istiyordur Hanımefendi. Belki..Belki...Gerçek olansa nefes almanın marifet olmadığını artık çok iyi biliyorum.

İki İklim

YUSUF GÜLER

Güneşin aydınlıktan ibaret olduğu bir gökyüzü altında, tek iklimin hüküm sürdüğü, umudun yıllar önce sürüldüğü, taşı ve kışı ile kara bir şehirde durdu zaman.

Doğu ekspresinin son istasyona vardığını belirten anons duyulduğu vakit yolculuk boyunca yanımda oturan ve uyuklu anlarımda bile sesini kulaklarımdan esirgemeyen yaşlı amcanın elini omzuma dokundurmasıyla doğruldum yerimden. Mütebessim yüzü ve heyecanlı duruşu, yolculuğun sonuna geldiğimizi gösteriyordu. Kompartımandaki uyuşuk hava yerini hareketliliğe bırakırken yolcuların telaşına kapıldım birdenbire.

Koltuğun üst bölmesinden aldığım çantanın hafif oluşu ile yolculuk boyunca kat kat giydiğim kıyafetlerin ağırlığı arasındaki alışverişi idrak etmeye çalışırken iniş hengâmesi arasında bekleme salonuna vardık. Yaşlı amcayla kısa bir vedanın ardından garın dışına attım kendimi.

Karanlık çökmüş olmasına rağmen aydınlıktı gökyüzü. Gözlerim görebildiği en iri kar yağışına tanıklık ederken, yüzüme çarpan soğuk esinti, hava sıcaklığının sıfırın altında olmasının rakamlardan öte bir şey olduğunu anlatıyordu sanki.

Yanıma anamın hayır duasını, sırtıma umutlarımı doldurduğum çantamı alıp yirmi bir yıllık yaşanmışlığı ve bunaltıcı sıcağı geride bırakmış, kendimi soğuk yüreklerle işlediği bir şehrin sokaklarına, yalnızlığına bırakmışım. Oysa bundan bir hafta önceydi daha. Postacı Rasim'in kahveye bıraktığı zarfın içinden ailenin ilk öğretmeni olma gururu, coşkusu çıkalı. Üniversiteye giden yolun tek istikameti, hayata atılan ilk adımın iziydi bu zarf. Ve nice hayatlara dokunabilmenin yegâne yoluydu şüphesiz.

Yürüdüm. Kar tanelerinin toprağa düşerken ki ritmine uyarak attım adımlarımı. Düşen her kar tanesi, zihnimde benzersiz bir şekil bırakıyor, her şekil, farklı duygulara ve düşüncelere dönüşüyordu. Zihnim, aradan bir kaç saniye sonra beyaza bürünüyordu, tıpkı her adım sonrası kar tanelerinin kapattığı ayak izleri gibi. Zaman, aynı gün içerisinde iki iklim geçişine, iki duygu değişimine şahit olurken, zihnim bu değişimi anlamaya; ayaklarım yerdeki kara alışmaya çalışıyordu. Ayaklarımın üstünde dura-

bilmek için gösterdiğim çabanın sırtımda ter, alnımda buza dönüşmesine aldırmaıyıp yürümeye devam ettim.

Geniş kaldırımı ve ışıklı ağaçlarıyla bezenmiş cadde boyunca, Rus dönemlerinden kalma olduğu anlaşılan yapılar sıralanmıştı. Caddenin sonunda, bu yapılardan birini mesken edinmiş üniversite binası duruyordu. Ana kapıdan yerleşkeye giden ışıklı ve uzun yol boyunca yürüdüm. Yurt kapısından içeri girip kayıt işlemlerinin ardından giriş kattaki odama ilerledim. Koridorun başından itibaren ince tınısıyla yüreğime dokunan bir ses ilişti kulaklarıma. Ayaklarım notaların gösterdiği tarafa yöneldi istemsizce. Kapıya varınca içerdeki ses daha net, sözleri daha anlaşılırdı artık. Bir ağıtın uzun havaya bestelenmiş haliydi bu.

Bu yanık sesin dillendirdiğı sözlerin etkisine kapılmışken, elimdeki kâğıtta yazılı kapı numarasıyla aynı kapıda durduğumu fark edip irkildim birden. Bu tuhaf tesadüfün bende bıraktığı şaşkınlıkla kapıya uzandım. Kapıyı çalmamla açmam bir olurken elinde sazi, mahzun yüzü ve titrek sesi ile bir delikanlı belirdi karşımda. Duruşumdaki mahcubiyeti örtmek istercesine ilk o uzandı, uzanmayı unutan elime. Az önceki mahzun duruşunun tersine şimdi tez canlı, sıcakkanlı biri vardı karşımda. O akşam yorgun olmama rağmen oda arkadaşımın demlediğı çayın, sunduğı sohbetin etkisiyle konuştuk, gün ışığına dek.

Her insanın bir öyküsü vardır elbet. Ama bu, sırtımızda taşıdığımız anlamsız hayatın içinde anlam yüklü bir yolculuktan sanki.

Adı Ali idi. Yağmurun gökyüzünde asılı kalıp toprağı ihmal ettiğı, konargöçer umutların yeşerttiğı, kısa ve kurak hayatların bozkıra çaldığı bir Anadolu çocuğuydu. Daha on yaşındayken bir kaza sonucu babasını kaybetmişti. Ölüm sebebi olarak kan kaybı demişti otopsi, annesinin deyişi köyde doktor olmaması idi. Babasından miras kalan sorumluluk duygusunu çocukluğuna tercih eden Ali, bir taraftan amcasına ait fırında çalışıyor öte yandan okula devam ediyordu. Fırından çıkan her ekmek, taze bir umudun müjdecisi gibiydi. Ve ekmek uğruna verdiğı her emek sofraya tat, umuda yol olmuştu. Henüz bu küçük yaşında, akan kanı damarda tutacak bir elin olmayışının çaresizliğini yaşarken zihninde şu cümle belirivermişti: *Kan kaybı bir insanın kaybı olmamalıydı. Yarasının kapanmasını zamana, hayallerinin gerçeğe dönüşmesini umuda bırakmış ve o an bir karar vermişti küçük Ali, doktor olacaktı. Ve şimdi bu isteğini yerine getirmenin arifesindeydi artık. İki yıl önce yürümeye başladığı bu anlamlı yolun sonunu getirecek ve kayıp hayatlara deva olacaktı. Bunu, kabul olmasını candan istediğı bir dua samimiyetinde dile getirmişti.*

Benim durumum farklıydı oysa. Büyüyünce ne olmak istersin sorusuyla eşdeğerdi hayallerim. Bu soruyu ilk soran kişinin, yani ilkokul öğretmeninim, o minik dünyamı-

zın başkarakteri olmasıyla ilintiliydi belki de. Başarma duygusunu ilk kez tattığımız o sıraların eşsiz tadını tüm çocukların tatması gerektiği inancı ya da.

Derken soğukla beraber okul da başladı. Ben üniversite sıralarında, Ali hastane koridorlarında hayatın yoğunluğuna kaptırdık kendimizi. Akşamları demlediğimiz kokulu çayın damak tadında sohbetler ediyor, sözün bittiği yeri duyguların ritmine bağlıyorduk. Sınavlar, stajlar, projeler, tatiller; zamanın akışını hızlandıran birer meşgaleye dönüşürken ruhumuzu kar yağışının teslimiyetine, notanın eşsiz büyüüne bırakıyorduk usulca.

Çetin kış şartlarının sosyal hayatı sıfırın altına çektiği bir şehirde öğrenci olmanın en kabul edilebilir yanı muhabbete çokça zaman olmasıdır şüphesiz. Karşımdaki kişinin hayat dağarcığının geniş olmasını fırsat bilip, en ufak bir ders notunu sohbet havasına çevirmek en sık yaptığım şeydi. Bu durum, düşünce dünyamın zenginleşmesini, ifade gücümün artmasını sağlıyordu. Günler birbiri ardına hızla geçerken hayata karşı duruşum ve bakışım da farklı bir anlam kazanıyordu. Arkadaşımla kıyasladığımda çok rahat şartlar altında, herhangi bir sorumluluk almadan bu yaşa geldiğimi fark etmiş, her şey bir yana, şu an hayatta olan bir anne babaya sahip olmanın kıymetini anlamıştım. Ali ne zaman bağlamayı alıp o bağı yanık sesiyle bir türkü tuttursa, bu düşünce deryasında boğulmuş gibi hissederdim. Hayatın bize sundukları, bir başkasının hayali olabiliyorken, çoğu kez elimizdekilerden habersiz yaşayıp gidiyorduk. İnsan, ulaşamadıklarının peşinde ihtirasla koşarken elindekine de kör olabiliyordu. Ve insan, bu anlamsız kargaşada belki de en çok kendine anlam veremiyordu.

Gökyüzünden düşen her kar tanesinin zaman denizinde bir damlaya dönüştüğü bu şehirde takvim yaprakları sona geldiğimizi gösteriyordu. Eriyen her kar tanesi, geleceğe açılan yolun müjdecisi olmuştu. Hep kalırız telaşıyla girdiğimiz sınavları, mesleğin ilk tadını aldığımız stajları, sonu gelmeyen proje ve ödevleri bitirmiş, geçmez sandığımız dört seneyi geride bırakmıştık bir çırpıda. Tatil zamanlarına denk gelen ve bizleri yurt binasına hapseden hava muhalefeti, ayın başını denkleştirmek için yapılan hesap işleri ve her bağlama sesinde yüreğimizi sızlatan aile özlemi zamanın rüzgârında yerini tatlı birer anıya bırakacaktı artık.

Fakat tüm bunların yanında beni hüznülendiren tek bir şey vardı. Bu şehirde dimdik durmama sebep olan, fikir dünyamı zenginleştirip iç dünyama renk katan dostumla, o eşsiz insanla yollarımız ayrılacaktı. Soğuk kış gecelerinde içimi ısıtan kokulu çayın tadını, yüreğimin her köşesinde farklı bestelenen bağlamanın tınısını ve de dostluğun, kardeşliğin o derin manasını alıp götürecekti kendisiyle. Bu durum her ne kadar yüreğimi burksa da, bir taraftan da mutluydum onun adına. Nihayetinde Ali, hayallerinin öte tarafına geçecekti.

Adına ayrılık dediğimiz ve tüm iyi niyetleri birkaç veda sözcüğüne sıkıştırmak zorunda kaldığımız o ayını yerine getirmek üzere tren garındaydık. Ali ile son kez göz göze gelmiş arkasından yerime geçmek üzere trene binmişim. Geride bıraktığımız şehir bir vedaya daha şahit olurken, aynı zamanda kim bilir hangi hayatlara kucak açıyordu. Hareket saatinin geldiğini bildiren acı siren, boğaza düğümlenen kelimelerin dışa vurumu gibi yürekleri inletirken, omzuma dokunan bir elin varlığıyla irkildim birden!

Güneşin aydınlıktan öte olduğu bir gökyüzü altında, dört iklimin hüküm sürdüğü, umudun maviye büründüğü, denizi ve kumu ile yemyeşil bir şehirde aktı zaman.

An gibi aklımda kalan o yıllar gözümün önünden bir film şeridi gibi geçerken, bu düşün gerçeğe dönüşmüş zamanında, sahildeki çay bahçesinde buluverdim kendimi. Bu yeşil kasabanın şirin bir okulunda öğretmen olan ben, kafamı kaldırıp baktığımda, bitişikteki sağlık ocağında çalışan Doktor Ali'yi bulmuştum karşımda. Tıpkı on yıl öncesindeki ilk karşılaşmada olduğu gibi ilk o uzandı gene, uzanmayı unutan elime...

Kördüğüm

MUSA DURMAZ

Hep aynı rüyayı görmekten sıkıldım artık. Püfür püfür esen rüzgâr süt beyazı perdeleri oradan oraya savurdukça adeta ben de savruluyorum. Aslında her gece aynı rüyayı görebilme umuduyla dalarken uykuya, perdelerin arkasındaki kadını görememiş olmanın verdiği huzursuzluk canımı sıkıyordu. Omuzlarına dökülmüş upuzun saçlarını seçebiliyorum bir de hayal meyal hatırladığım avuçlarına sığdırmaya çalıştığı birkaç çakıl taşını. Sanki ağlamaklı sesiyle bana bir şeyler anlatmak istiyor da boğazına diziliyordu sözleri. Yüzünü göremediğim için yaşını tahmin etmem hayli zor ama saçları dalgalı, hafiften kızıla çalıyor ve buğday tenli bir kadın. Geniş ve upuzun bir koridorun ortasında bana doğru sadece üç beş adım attıktan sonra hep aynı kapının biraz sağında duruyor. Kapı altından sızan ışık süzmesiyle ayaklarının çıplak olduğunu görebiliyordum.

Güzel bir güne uyanmış gibiydim bu sabah. Bazı sabahlar sıcacık yataktan çıkmak deveye hendek atlatmaktan zor olurken uykumu iyice almış olmalıyım ki gayet dinç bir şekilde uyanmıştım. Alelacele birkaç lokma bir şeyler yemenin ve işe yetişebilmenin telaşı içinde evden çıktım. Nisan yağmurları başlamıştı. Gecedен de hava atıştırınca şemsiyesiz çıkmak akıl karı değildi. Oturduğum muhit ile iş yeri arasındaki mesafe trafiğin durumuna göre değişkenlik gösterse de ortalama yirmi beş dakikayı geçmezdi. Ayakta gitmediğim sürece, uyuyamasam bile gözlerimi dinlendirmek bahanesiyle kendimi ya sakinleştirmeye ya da zamanı değerlendirmek adına kitap okumaya çalışırdım.

Nihayet minibüs tarihi iş hanının bulunduğu durağa yaklaşınca ayaktaki yolculardan müsaade isteyerek aşağıya indim. Yağmur hala ince ince yağarken şemsiyeyi açmaya pek te niyetim yoktu. Saçakların altından geçmediğim sürece yağmuru hissetmenin keyfi kaçınılmazdı. Ama keyfin tadını çıkaramadan kendimi iş hanının içinde buldum. Veysel usta her zamanki yerinde tekstil atölyesinden arta kalan kumaş parçalarını harallara doldururken içeri girdiğimi fark etmiş olacak ki benden önce o boğuk sesiyle “günaydın” dedi. Kısacık hal hatır sorma faslından sonra hızlı adımlarla merdivenlere yöneldim. İş yerimin çelik kapısını açmamla birlikte faks makinesinde bekleyen kağıtların uçuşması bir oldu. Müşterilerden gelen fiyat teklifleri, havale

makbuzları, diğer şubelerimizden gelen yazışmalar birbirine girmişti. Bir yandan savrulan kağıtları toparlarken diğer yandan odayı havalandırmanın telaşı içerisindedim. Güne, dünden kalan işlerin telaşı da eklenince ister istemez elim ayağıma dolaştı. Günü kurtarmanın derdine düşmüş, sakın bir gün olmasını istemiştim. Zira bazı günler ardı arkası kesilmeyen telefon görüşmelerinde sürekli aynı mevzulardan bahsetmek bir yerden sonra bunaltsa da nihayetinde bir işim vardı ve bu saatten sonra iş beğenme lüksüm yoktu. Olamazdı da. Sen o kadar zaman harca, dirsek çürüt ve emeklerinin karşılığını alama. Vaktiyle daha iyi şartlarda iş imkânları sunulmuş olsa da armudun sapı üzümün çöpü bahanelerimin arkasına saklanarak işimi gün be gün daha çok sevmiştim. İşsizlik kötüydü vesselam.

Öğle arasına yarım saat kalmasının ve işleri anca yoluna koymuş olmanın sevinciyle çayımı yudumlarken çalan telefonun sesiyle irkildim. Bir elimle, klakson seslerini bertaraf etmek için pencereyi kapatırken diğer elimle de ahizeyi kaldırdım. Telefonun diğer ucunda bir bayan sesi...

— İyi günler beyefendi.

— Buyursunlar. Nasıl yardımcı olabilirim?

Kadın, o kadar net konuşuyordu ki bir an için dediklerinden çok kelimeleri telaffuz şekline takılmış olmalıyım ki tam olarak ne istediğini anlayamadım ve talebini tekrarlamasını rica ettim. O an parlarsa yeriydi ama yine aynı tevazuyu göstererek bir spiker edasıyla konuşmasına devam etti.

“Yakın bir arkadaşımın tavsiyesi üzerine firmanıza ulaştım. Evimiz için yangın ve güvenlik alarm sistemi kurdurmak istiyoruz. Birkaç firmayla görüştüm fakat hiçbiri içime sinmedi. Arkadaşım da ısrar edince sizden de teklif almak istedim.” dedi. Konuşmanın rengine bakılırsa kadın mürekkep yalamış birine benziyordu. Kurduğu cümleler de bu tespitimi ispatlar nitelikteydi. Piyasada bu kadar merdiven altı firma varken kadının övgü dolu sözlerini yadırgadığımı söyleyemem. Takınılan bu mütevazı tavır karşısında benim de ondan aşağı yanım kalamazdı ya. Ne yalan söyleyeyim; iş ortamında ağdalı bir dil kullanmayı katiyen tasvip etmiyorum. Kadın cümlelerini noktaldıktan sonra konuşma sırası bendeydi. Sistemin özelliklerinden bahsetmeye başladım ve her zaman yaptığım gibi bunun gibi keyfe keder hizmetlerden yararlanmak isteyenlerin en çok aradığı özelliği son ana bırakmıştım.

— Hanımefendi, bahsettiğim bu sistem son teknolojik özelliklerle geliştirilmiş olup, odalarınızda ve binanızda asla görüntü kirliliği oluşturmayacaktır. Bundan asla şüpheniz olmasın. Görsellik firmamızın olmazsa olmazlarından...”Daha cümlemi tamamlamama fırsat vermeden kadının gülmeleri konuşmamı bıçak gibi kesti attı. Ve

yine gülerek, alaycı bir ses tonuyla “Görüntü kirliliği mi, görsellik mi?” dedi. Sanki o mütevazı kadın gitmiş yerine başka biri almıştı telefonu eline. “Evet, neden bu kadar şaşırıdınız anlayamadım.” diyebildim sadece.

Öyle zamanlar oluyordu ki bazı müşterilerin sırf kaprisleri ve eften püften istekleri yüzünden onları memnun edememek, işin içinden çıkılmaz bir hal alıyordu. Durum böyle olunca yapmak istediklerimiz kuru bir telefon görüşmesinin arkasına geçmeden oracıkta bitiveriyordu. İster istemez bu görüşme de onlardan biridir diye hayıflandım.

Görüşmenin noktalanmasını beklerken kadının “Ben görme engelliyim.” demesiyle beynimden vurulmuşa döndüm. Telaffuz edecek tek bir kelime bulamayıp ne diyeceğim konusunda afalladım. Kadının konuşmasına devam ettiğini hayal meyal hatırlıyorum ama içeriği konusunda hatırladığım tek bir şey yok. Ne denebilirdi veya ne düşünmem gerekiyordu böyle bir durum karşısında?

— Şeeeee!!! Geçmiş olsun!!! Özür dilerim!!! İnanın şu an ne diyeceğimi bilemiyorum.

— Bir şey demenizi ve özür dilemenizi gerektirecek bir durum yok ortada, endişelenmeyin lütfen.

Kadın; konuşmalarımın tutarsızlığından ruh halimi az çok tahmin etmiş olmalı ki görüşmeyi daha fazla sürdürmemiş ve ben telefonu ne ara kapattığını fark etmeden ahize elimde öylece kalakalmışım. Aklımın başına gelmesi hayli uzun zamanımı aldı. Bir şeye odaklanmakta oldukça zorlanıyordum. Sadece bir telefon görüşmesi, öylesine tepetaklak etmişti ki beni; aklıma takılan bu gelgitlerin nasıl son bulacağı konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Sanki kadının böyle olmasından ben mesulmüşüm gibi mihlandım kaldım oturduğum yerde. Adeta birileri ambargo uygulamıştı ve ruh halimin normale dönmesini zamana bırakmaktan başka yapacak bir şeyim olmadığına kanaat getirdim. En nihayetinde kendime gelebilsem de beni abluka altına alan tarif edilmesi güç duygulardan tam anlamıyla sıyrılmış da değildim. Birkaç gün keyifsizliğim böylece sürdü gitti. Ağzımdan kelimeleri cımbızla almaya çalışanların keyifsizliğimin sebebini öğrenme çabaları içi boş geldiğinden, açıkçası o an için savsaklamaktan başka içimden bir şey yapmaktak gelmiyordu.

Aradan on gün geçti geçmedi. Bu şirkete başladım başlayalı hiç bir müşterinin tekrar geri dönüş yapmamasına takılmamış, adını dahi bilmediğim kadının aramasını inceden inceye dert edinmeye başlamıştım. Bir yanım sükunetini korurken diğer yanım içime paslı bir çivi gibi saplanan sıkıntıyı dindirmenin telaşındaydı. Ama içimdeki ses arayacağını muştular gibiydi.

Sakin bir gün... Günlerdir beklediğim, tam da unutmaya yüz tutmuşken telefonun diğer ucunda nihayet o ses. Tanıdım o sesi. Nasıl tanımam. Tahmin ettiğim gibi şirketimizle anlaşma sağlamak için geri dönüş yapan isimsiz kadının naif sesiyle irkılmıştim. Yine o dinlenilesi sesiyle iletişim bilgilerini vermek için konuşmasını sürdürdü. Anlaşma gereği firmadan birilerinin ön hazırlık yapmak için mekânı görmesi şarttı. Neden bilmiyorum ama bir kılıfını bulup öz hazırlığı benim yapmam gerekiyordu. Allem ettim kalem ettim ve ben gidecektim. Haberi alır almaz kadını arayarak durumu izah ettikten sonra evi görmek için müsaade istedim. Hemen iki gün sonraya olur verince heyecanlı bekleyişim kaçınılmaz oldu. Gideceğim ev şehrin öteki ucunda, epeyce uzak. Olsun. Değeceğinden şüphe duymuyordum.

Hava günlük güneşlik olmasına rağmen sessizliğe bürünmüş, keşmekeşlikten uzak bir mahalle, tahmin ettiğimden daha gösterişli bir ev, tel örgülerin hapsinde yeşillin her tonuyla bezenmiş, bir kaç göstermelik minyatür meyve ağacıyla huzur veren bir bahçe. Daha fazla ayrıntıya takılmadan kendimi oymalı ahşap bir kapının önünde, heyecanımı pamuklara sarılmış bir halde buldum. Çok tezat bir durum; adeta tıkanmış, konuşmaya mecalim kalmamıştı. Nedensizce titriyordum. Bu kadar karmaşık duygular içinde yüzerken kapı ziline bile çok affili olduğu düşünmek ayrıca komik ve yersizdi. Taze bahar düşüncelerimin hayat bulmasına vesile olan o kapıyı açan evin beyi olmalıydı. Ne yazık ki o da görme engelliydi. Yüzümün bir anda düşmesine engel olamadım. Bazen bir kelime bir ömrü özetler yahut kelimeler artık kifayetsiz kalır ya hani. Kapı duvar olmuştu sanki önümde. O an ki duygularımı tarif ederken hala zorlanırım. Kapıyı açan adam bir adım daha atıp eşiğe doğru yaklaşınca yüzünü daha net görmüştüm. “Hoş geldiniz, Ben Matuf. Sahra Hanım’ın eşi.” dedi. Hafiften kamburlaşan vücudu, solgun benzi ve çatallaşmış sesiyle gayet mütevazı, içten ve bir o kadar vakur bir şekilde karşıladı beni. Kaşlarına dahi ak düştüğüne göre rahat ellisine merdiven dayamış olmalıydı. Şaşkınlığım devam ederken önce onun tokalaşmak istemesi çok ağrıma gitmişti. Havada asılı kalan elini bir çırpıda kavradım. Muhatap olduğunuz bir insana pür dikkat bakıp karşılık alamamanın zorluğunu işte o zaman tam manasıyla anlamış ve ne kadar zor bir duygu olduğunu idrak edebilmiştim. Gelgelelim hala o duyguya bir isim atfedebilmiş değilim. Kesinlikle üzölmek, acımak veya bir hatayı telafi etme hissiyatı değildi. “Biz de sizi bekliyorduk. Sanırım biraz erken geldiniz” dedi gülümseyerek. Açıkçası bu söz karşısında biraz da mahcubiyet hissetmedim değil. Sadece evet demekle yetinebildim. “Lütfen şöyle buyurun, salona doğru geçelim. Sahra Hanım birazdan iner aşağıya.” dedi. Nazarımda bir erkeğin eşine hanım diye hitap etmesi ne kadar naif bir karaktere sahip olduğunun bir göstergesiydi. Bu alışık olmadığım manzara karşısında ne ara salona geçip oturmuşum farkında değildim. Matuf Bey halinden o kadar memnun görünüyordu ki; anlasaydı bu kadar derin ve anlamsız bakışlarım karşısında rahatsız olması kaçınılmaz olurdu. Kısa ama hoş

sohbetimize Sahra Hanım'ın sesiyle ara vermek zorunda kaldık. "Sahra Hanım, salondayız sizi bekliyoruz." diye seslendi. Ben daha Sahra Hanım'ı görmeden gayri ihtiyari ayağa kalktım. Nihayet bir eliyle ahşap merdivenin trabzanlarından tutunarak diğer eliyle de entarisinin çıplak ayaklarına dolaşmasını önleyerek ve temkinli adımlarla gelen Sahra Hanım görüş açıma girmişti. Usul usul yanımıza doğru yaklaştı ve o da eşi gibi tokalaşmak için benden önce davranmıştı. Fakat ben uzatılan elin istikametinde durmadığımdan ve anlamasına müsaade etmeden bir hamlede elini kavradım. Hemen yanı başında bulunan deri koltuğu el yordamıyla bularak yavaşça oturdu. Ak düşmüş saçlarını at kuyruğu gibi toplayınca yüz hatları tamamen ortaya çıkmış, kırışıklıklarını kamufle etmeye çalıştığı fularıyla olduğundan daha genç duruyordu. Kesinlikle muzip ve coşkulu bir kadın olduğu aşikârdı. "Hoş geldiniz Şükrü Bey." dedi tebessümü eksik etmeden. İsmimi unutmamış olmasıyla da ayrıca onure olmuşum. Sarf ettiğim cümleler o kadar kısa ve netti ki... "Hoş bulduk Efendim. Nasılsınız?" demekten öteye gidemedim. Hep mi bir tebessüm hali olur insanda? Şaşırtıcı. "Vakit konusunda bir sıkıntınız yoktur umarım. Birazdan evi gezdiririz size. Siz de ona göre çalışacağınız alanları belirlersiniz." dediğinde bıyık altından gülmek istemiştim. Hem nereden bilecekti sırf orada olmak için ne taklalar attığımı. Esprili bir dille "Telefonda görme engelli olduğumu öğrendiğinizde çok şaşırmıştınız. Anladığım kadarıyla şaşkınlığınız hala devam etmekte. İşiniz gereği sizin bize sorular sormanız gerekirken biz sizi konuşturuyoruz. Lütfen rahat olun." dediğinde ne diyeceğimi bilemedim ve yine sadece alçak bir sesle tamam diyebildim. Sahra Hanım bir anda muzip tavrını gün yüzüne çıkararak "Hadi öyleyse biz size evi dolaştıralım da siz de bir an önce çalışmalarınıza başlarsınız." dedi. Avuçlarının içi gibi bildikleri evlerini onlar önde ben arkada dolaşıp, cihazları koyacağımız yerleri tespit ettik. Bu esnada evdeki sıra dışı atmosfer gözümden kaçmadı. Bilmeyen evin dışı kadar içini de çok şatafatlı hayal etse yanılmazdı. Fakat iç mekân o kadar sade ve gösterişten uzaktı ki. Bütün perdeleri kapalıydı mesela. Koridorlar normallerinden daha geniş, duvarlarda ne bir dekoratif tablo ne de ortalıkta ayak bağı olacak bir eşya vardı. Hiç bir yerde ayna görememiş olmam daha da garip olanıydı. Sonunda işim bitmişti ve müsaadelerini isteyerek evden ayrıldım. Hayattaki bakış açımı tamamıyla değiştiren bu buluşmada o kapının ardında bıraktığım muhteşem iki insandan ayrıldıktan sonra kendimi uçsuz bucaksız bir boşlukta hissettim. Gerisin geri dönüp birçok kitaba ve filme konu olabilecek, adeta ödünç alınmış hayat hikayelerini dinlemek için nelerden vazgeçmezdim ki. Fakat bunu yapmak için geçerli bir sebebinin olmadığını da idrakindeydim. Hem sahip oldukları engele rağmen yaşama sevinçlerini bütün canlılığı ile ayakta tutuyor olmaları kim olsa dikkatini çekerd. Hava hafiften kararmaya yüz tutmuştu ve ben griye çalan gökyüzünün altında nereye ve niçin gittiğimi bilmeden uzaklaştıkça uzaklaştım. Ceplerimde bir yığın kelimeleştiremediğim sorularla...

Fakat bir anda şunu düşündüm. Bazı olayları yapmak veya üstesinden gelmek meziyet sayılsa da sezmek belki de en büyük kazanımdı.

Eve vardığımda günün yorgunluğundan ve stresinden bir nebze de olsun sıyrılabilmek için en iyi çözüm ılık bir duş almaktı. Ama öncelikle kana kana su içmeliydim. Nasıl olduysa bir anda aklıma ardım sıra bıraktığım o nadide insanları daha iyi anlayabilmek için onlar gibi yaşamak geldi. Acaba gözlerimi hapsedsem, su katılmamış çaresizliklerini anlayabilir miydim? Sözüm ona denemem gerekiyormuş demek ki. Seri bir şekilde çantamı da alarak giriş kapısından dışarı attım kendimi. Niyetim binanın giriş kapısından başlamaktı fakat biri görür de “ne yapıyor bu akıllı” demelerinden utandım. Kapıyla aramdaki mesafe bir karış var yok. Gözlerimi sıkıca yumdum. Öyle böyle değil, sımsıkı. Çantamın ön yüzündeki anahtarlığı çıkardığımda beni bekleyen ilk çaresizliğimle çoktan karşılaşmıştım. Beş tane anahtardan hangisi kapımı açardı ki? Önceleri daha kapıya varmadan ayarladığım anahtarı üçüncü denemeden sonra bulmanın sevinciyle bir oh çekip emin adımlarla içeriye girdim. Çantamı sağımda olduğuna emin olduğum sehpanın üstüne bırakmam zor olmadı. Tıpkı çocukken oynadığımız körebe oyunundaki gibi vücudum iki kolumu takip ediyordu. Elbette ki yaşanan duygular tamamıyla farklı. Birinde eğlenceli kahkahalar havada uçuşurken diğerinde çaresizliğin hazin korkusu kol geziyordu. Bulduğum noktadan mutfağa gitmek için parmak uçlarımla holün duvarlarını yalayarak ilerledim. Tezgahın üstündeki sürahinin yerini zar zor kestirip, ulaşmıştım nihayet. Bilemedim içerisinden iki bardak kadar su ya çıkar ya çıkmazdı. Sürahi ile bardağı adeta birbirlerine yapıştırmış, bir yandan da işaret parmağımla bardak taşmasını diye kontrol ediyordum. Öylesine susamışım ki; haliyle hazıra dağ mı dayanır. Basitmiş gibi görünen bir işte bu kadar zorlanacağımı söyleselerdi deli saçması der, gülüp geçerdim. Hâlbuki tüm zorluklar iş başa düşünce fark ediliyormuş. Bu işi de elime yüzüme bulaştırmadan, yönümü kollarım havada mutfak kapısına doğru çevirdim. Pervaza değen parmaklarım kapıya ulaştığımin müjdecisiydi. Mutfaktan dışarıya çıktığımda muhtemelen eve ilk girdiğim noktadaydım. Giriş kapısının arkasına denk gelen boy aynasının istikametine doğru yürüdüm. Çok geçmeden parmak uçlarımla aynanın soğuk ve pürüzsüz yüzünde bedenime dokunmaya çalışır gibi dolaştırmaya başladım. Birkaç dakika devam etsem de arayışlarım biliyorum ki nafileydi. Yoktum. Sendeleyerek kollarımı yavaşça indirip sırtımı duvara verdim ve yine usulca çömeldim. Karanlığın ortasında bu nasıl bir çaresizliktir Allahım! Sanki ciğerlerimi dağlıyorlardı. O an kızılca kıyametler koparmayacaktım da ne zaman kopacaktı bu kıyamet? An, günlerdir çektiğim ince sızıların mükâfatını alma vaktiydi. Sicim gibi akan gözyaşlarımla öylece kalakaldım. Dakikalarca ağlamak istedim ve ağladıkça kendime geldim. Sahra Hanım’ın, Matuf Bey’in ve binlerce aynı kaderi paylaşan insanların kederlerini kabullenemeyişim haykırışlarımı daha çok alevlendirmişti. Hayatım boyunca dilimden düşüremeyeceğim;

geçtim dilimi, beynimin bir köşesine nakşeden; uzadıkça kısalan hayatın gizemine ayna tutacak olan, yaşamasak bile hayatın öteki yüzünü görebilmek için, hüznün ve çaresizliğin ete kemiğe büründüğü insanları anlayabilmek değil midir zaten empati dediğimiz duygu.

Tüm çabalarımıza rağmen kendimizle barışık olmaya gücümüz yetmezken, farkında olmadan her gün yeni pişmanlık arayışlarına düşüyoruz. Bırakalım artık kendimizle savaşmayı. Galip olan da biziz mağlup olan da. Ezberlediğimiz bütün köhnemiş ve sevimsiz hislerimize yol verelim de birer birer can çekişsinler. Varsın geç kalmış heveslerimiz şöyle bir köşede bekleyedursun, ziyarı yok. Öyle ya; yaşama sanatında karşımızdakinin hislerini yaşayabildiğin kadar iz bırakırız.

Solo Tırmanış

AYŞE HİLAL

Furkan'a...

Ben gittikten sonra hiç anılmaz adım, hiç kimse sormaz ardından nereye kaybolduğumu, dedikodumu bile yapan olmaz, sanmıştım...

Bir kahve almak için dışarı çıkmaya niyetlendim o gün, Aralık'tı, soğuktu. Boğuluyordum, camı penceresi olmayan o devasa binanın içinde. Az daha kalsam nefesim kesilecekti sanki. Mantomu ve Sodexo kartımı yanıma almam kâfiydi. Ama bir anda kendimi, bütün eşyalarımı toplarken buldum. Çantamın içine doldurdum kulpu kırık bardakta duran kalemlerimin hepsini. En üst çekmecenin dibinde ara ara hayallerimi yazdığım bir cep defteri vardı, onu unutmamalıyım. Okumaktan asla bıkmadığım birkaç öykü kitabımı getirmiştim geçenlerde. İçim sıkıldıkça bir teneffüs olsun diye. Onları da koydum yüzde yüz geri dönüştürülmüş kağıt poşetin içine. Anında yamulup masadan yere devrildi poşet. Sürekli sakarlık yaptığım için kimse dönüp bakmadı bile. Hızlıca yere dökülenleri toplarken masanın altındaki bembeyaz spor ayakkabılarım gözüme ilişti. Ne kadar temizdi, hiç yürünmemiş gibi. Hemen çıkardım ayağımdan, bende hep eğreti durduğunu düşündüğüm rujan ayakkabılarımı. Sporları ayağıma geçirdiğim an, buradan kurtulup eve kadar yürümeye karar verdim. Hem de sahilden, yolumu uzata uzata, ne kadar güzel sokak varsa sahile inen hepsine gire çıka dolaşacaktım. Biraz kendime gelmeye, aylaklık etmeye ihtiyacım vardı. Çantamda ağırlık yapan ne varsa geri bırakmaya karar verdim. Geçen sene yılbaşı çekilişinde kendisine çıktığım için epey canı sıkılan ofis arkadaşımın gönülsüzce aldığı kahve termosunu, ondan önceki yıl, on iki yıldır burada olmamın şerefine takdim ettikleri saçma sapan plaketi, herkes yanarken benim tir tir titrediğim ve çaktırmadan kazağımın altına yerleştirdiğim emektar sıcak su torbamı, bir ceket ve bir pantolondan müteşekkil yedek kıyafetimi, kısacası yokluğu beni üzmeyecek ne varsa attım bir poşete. Takır tukur boşalttığım masamdan parmak uçlarımda ayrıldım. Yolda genel müdürümüzle karşılaştım. Bir ara uğra da laflayalım gibisinden bir şeyler geveledi eliyle. Ben de olur dedim başımı sallayarak. Nasılsa geri dönmeyecektim. Buradan kurtuluyordum,

temelli. O an uçabilsem, ruhumun peşine takılıp giderdim. Ruhum çoktan yükselmiş, insanların ofislerde karınca gibi çalıştığı o dünyaya nanik yapıyordu.

Önümde 20- 25 kilometrelik bir sahil şeridi, sırtımda çantam yola düştüm. Çantamın ön gözünde tepiş tikiş duran kulaklıklarımı çıkardım. Murakami'nin kitaplarını okurken dinlemeyi en sevdiğim playlistimi oynattım. Köşedeki pahalı ama lezzetsiz kahvecinin iki dükkan yanındaki ucuz ama efsane kahveciye girdim. Her zaman güler yüzle karşılandığım, bana ismimle hitap eden ve ofisteki görünmezliğimin aksine kapıdan adımımı atar atmaz beni fark eden kasadaki kızla göz göze geldim. Rüya... Yani kızın adı Rüya. Ama ben ona hiç ismiyle hitap etmedim. Kızın, adı gibi olduğunu düşündüğümünden, ona Rüya desem sanki ayıplı bir iş yapmış olacaktım. Onun yerine kocaman gülümsedim. Ne kadar da neşeli olduğumu, yoksa bugünün benim için özel bir gün mü olduğunu sordu kız. Sorar sormaz aramızdaki o saydam müşteri- çalışan sınırını aştığını fark edip sustu. Onun suskunluğunu sileyim diye, bir anda düşünmeden cevapladım: İşten ayrıldım!

Tuhaf... Söyleyene kadar kararımın farkında değildim sanki. Bir huzursuzluk bulutu geçiverdi içimden. Kısa sürdü. Rüya'nın yüzündeki huzur dolu ifadeyle eski halime döndüm. Yüzündeki gülümseme, bir annenin çocuğuyla gurur duymasındaki gülümsemeyle birdi. Hayalimin peşinden gitmeme çok sevindiğini söyleyip hızlıca ekledi, o da Sri Lanka'ya gitmek istiyordu. Çalışanla müşteri arasındaki uçurum böyle mi kapanıyordu? *Rüyalardan konuşarak...* Tıpkı benim gibi, o da kendi hayallerinin peşinden özgürce uçmak istiyordu. İyi de bu kahveci kız, işten ayrılmanın benim hayalim olduğunu nereden biliyordu ki? Benim bile haberim yoktu! Hayal defterime daha önce hiç böyle bir şeyler yazmamıştım... Bu arada her sabah aynı vakitte aynı süt ve şeker tercihiyle içtiğim kahvem de hazırlanmıştı. Yanına koca bir çörek aldım. Paketleyip elime verirken, afiyet olsun demek yerine yine, o benimle gurur duyan gülümsemeden armağan etti. Kapıdan çıkarken yeniden playlistimi oynattım ve kahvemden bir yudum aldım. Her zamankinden daha mı güzeldi yoksa on iki yıldır yerinde olmayan ağzımın tadı bir anda yerine mi gelmişti? Heyecanlandım. Hiç koku almazsanız, tat da alamazsınız derler ya, hem havada karın kokusunu duyuyor, hem de kahvenin tadını alıyordum aynı anda. Çocukluğumdaki gibi netti kokular, sesler, her şey!

Ne kadar hızlı yürüdüysen, Kandilli'ye ulaşmışım haberim yok. Kokusunu aldığım kar burada atıştırmaya başladı bile. Yılın ilk karını ve işsizliğimi kutluyorum çöregimden bir ısırık alarak. Tam istediğim gibi! Ekstra ısıttığı için hala ılık ve içindeki peynir de yumuşacık. Yiyeceklerimi bir an evvel bitirip Furkanlara uğramak istiyorum. Uzun zamandır gidip görmemiştım. Hem geçen ay doğum günüydü. Ofisin hay huyunda unutup sonra da aramaya bile vakit bulamamıştım. Furkan darılmaz diye kandırmıştım vicdanımı. Halbuki arayıp bir hal hatır sormam bile yeterliydi, onu

dahi yapmamıştım. Küçük arkadaşım Furkan elbette gönül koymaz bana, yalnız bana değil kimseye kızmaz, darılmaz o. Onca yoksulluğun içinde karşısındakinden hiçbir şey beklemez. Eline hasbelkader, görece kıymetli bir şey geçse hemen hediye etmek ister. Çocuktur, ama yetişkinlerden daha insandır. 14'üne girmiş olmalı. Biz tanıştığımızda iki, bilemedin üç ancak vardı. İstanbul'daki ilk arkadaşım o benim. Bende yeri apayrı. Sokakta tanışmıştık tesadüfen. Yine karlı bir günde, altındaki delikten ayağını görebildiğim bir ayakkabı ile gezerken gözüme ilişmişti. O halini gördüğüm andaki kalp çarpıntımı unutamam. Dehşet içinde evine kadar takip etmişim onu. Yırtık ayakkabılar kara batıp çıktıkça, kar onun ayağına değil de benim koynuma doluyor gibi tir tir titremiştim. O kadar minik ve hayat doluydu ki yürüyüşü, halen o günü hatırladıkça içimdeki hatıra paramparça olur, buz keserim. Bu defa da gözlerimden yaşlar aktı olacak, ancak şimdi olmaz, bizim pastaneye yaklaştım. Furkan'ın doğum günü pastasını almam lazım. Çöreğimin son kalan parçasını ağzıma tıktırıp soğumuş kahveyi de kafama dikiyorum dükkana girmeden önce.

Pastanenin sahibi Ece'yi uzun zamandır tanırım, hatta pastanenin nasıl alıp yürüdüğünün de bizzat şahidiyim. İlk müşterilerinden biri olduğum için ayrı tutar beni. Yeni bir şey denese hemen beni arar, tatmamı ister. Enteresan bir pastacı, bildiğimiz tiplere benzemez. Askıda pastası vardır mesela. Furkan için asarım ben de, böğürtlenli pastayı çok sever, dükkanın önünden geçti mi bir selam çakar Ece'ye, Ece de hemen buyur edip, askıda pastasını ikram eder. Ben ihmal etsem de o boş çevirmez Furkan'ı bilirim. O yüzden Ece benden bir şey rica ettiğinde kırmamaya çalışırım. Genelde iş çıkışı tadım için uğrar, gün boyu yemediğim şeylerin acısını orada çıkarır gibi her şeye saldırırım. Ben pastaları denerken o da her defasında beni izler. Ağzıma aldığım her parçayı, o yeniliğin ve aromanın içine nüfuz edebilmek için dakikalarca çiğneyebilirim. O da dakikalarca beni izleyebilir.

Çoktan fark etti bile beni. Yüzünde kocaman bir çilekli bademli tart gülümsemesi. Hemen kısa bir özet geçiyorum ona da, o kadar kısa ki biz sarılırken bitiveriyor özet. İşten ayrıldım. Ece şaşkınlığını atarken ben de tezgahı gözden geçiriyorum. Meraklanma önümüzdeki birkaç yıl buradan pasta yiyecek kadar birikmiş param var, diye muziplik yapmaya çalışsam da yüzündeki gülümseme soluyor bir kere. Hemen, bu kararı nasıl aldığımı ve yakın gelecekteki planlarımı soruyor. Hayatın, bizim yaptığımız planların dışında bir yürüyüşünün olduğunu hala fark edememiş. Onun adına üzülüyorum bu defa. Fakat üzüldüğümü görünce işten ayrıldığıma pişman olduğumu sanıp beni teselli etmeye çalışıyor. Tuhaf bir dünya, amma da anlamıyoruz birbirimizi! Neyse dükkandan pastamı alıp atıyorum kendimi sokağa. Bir süre böyle olacak demek ki. Millet işten ayrıldığımı duyup önce şaşıracak sonra üzülecek ve nihayet teselli edip akıl verecek bana. Peki.

Dar yollardan geçip, büyük bir hız ve heyecanla yokuşlardan tırmanarak kan ter içinde Furkanlarda alıyorum soluğu. Kapıyı Furkan'ın annesi Nurcan Teyze açıyor. Onlar da şimdi dışarı çıkacaklarmış kocasıyla. Adamın her yanından kablolar sarkıyor. Burnundan aşağıya, kolunun altından göremediğim bir noktaya doğru. Demek ki burnundan beslenmeye devam ediyor. *Fakirlik hiçbir zaman tek başına gelmiyor, çokluk, hastalık da ona arkadaşlık ediyor...* Çok dikkatli bakmamaya çalışıyorum. Furkan'ın az sonra okuldan döneceğini, istersem bekleyip sürpriz yapabileceğimi söylüyorlar. Ben de memnuniyetle kabul ediyorum. O arada bir soluklanır, pastayla muamları hazırlarım. Ben içeri girerken onlar da bebek adımlarla sokak kapısına ulaşıyorlar. Yıkık dökük bir silüet, canı çoktan çekilmiş bir ruh gibi ikisi de...

Evdeki her şey en az üçüncü el. Tabak almak için mutfağa giriyorum. Buzdolabı belli ki çalışmıyor, fişini çekmişler. Kendimi tutamayıp biraz tedirgin, içine bakıyorum. Orta rafta duran ağzı açık beyaz peyniri ve en alt rafta cam kavanozdaki turşuyu saymazsak bomboş dolap. İçim o boşlukla zifiri karanlı kolu veriyor. Ne yer ne içer bu insanlar. Öyle pişmanım ki daha önceden her defasında niyetlenip de bir türlü uğrayamadığıma. Millet tokmuş gibi bir de pasta getirdim. Ekmek bulamıyorlar bari pastadan yesinler, değil mi Nazlı! Ah salak kafam. Neyse şu zarfı bulabilirsem az evvel ofis geçmişimi sığırdığım çantamda, cüzdanımda ne kadar varsa koyacağım içine. İnsanlar yoksul, yoksun her şeyden. Göz görüyor, akıl eriyor, bu zamanda fakir olmak daha zor.

Kapı çaldı. Hüznümü dağıtmaya çalışarak pür telaş açtım kapıyı. Furkan. Ah kuzum, yavru ceylanım, el yüz kıpkırmızı, donmuş soğuktan. Kocaman sarılıyorum. En irisinden bir gülümseme sıksa suratında! Hiç değişmemiş, bü- yü- me- miş. Bu yaşta bir çocuk nasıl büyümez, insan hayret ediyor bunca fukaralığa.

Furkan oğlum, bu ne hal, donmuşsun. Mırın kırın ediyor, cevap yok. İtiraz kabul etmem, bugün gidip bir mont alacağız sana, çantan da paramparça olmuş. Oğlum Allah bana veriyor, ben de sana. Vermekle yükümlüyüm yani anlıyor musun? Benim değil zaten hiçbir şey, lütfetmiyorum. Bırak vazifemi yapayım. Mecbur kabul ediyor... Onu daha fazla hüznünlü görmemek için, hemen ayağa kalkıp telaşla bir şey ararmış gibi yapıyorum. O an fark ediyorum bir hoş geldin bile diyemedim, halini hatrını soraamadım küçüğüme.

Nicesin?

İyiceyim. İyiceyim der hep, her zaman iyidir Furkan. Elindekilerin varlığına müteşekkir, elinde olmayanların yokluğundan gocunmadan...

Bugün mühim bir gün canım.

Niçin Nazlı abla?

İşten çıktığımı söylemeyeceğim elbette. O zaman yardımımı kabul etmez.

Niye olacak canım, geçmiş doğum gününü kutlayacağız. En sevdiğin pastadan aldım, böğürtlenli. Şimdi o sıska çehre, ay gibi parlıyor. Ha şöyle be koçum. Ciğerparem. Kendi kendime söz veriyorum. Bir daha asla bırakmayacağım seni. İhmal etmeyeceğim. İçimden dizeler geçiyor, sahipsiz değiller artık, kalbime sürükleniyorlar. *Ahlak yolu dardır, tetik bas önü yarıdır. Sakın hakkım var deme, hak yok vazife vardır.* Lisede ezberlediğim bu dizeyi, ancak idrak edebiliyorum. Demek ki bu hep böyledir. Bazı büyük dersleri vermek okulun değil, zamanın işidir. Ben dalıp giderken mutfaktan çatal bıçak bulup getiriyor Furkan. Hemen kesiyoruz pastamızı, Nurcan teyzeler gelmeden birer koca dilim yiyoruz, ikimiz de en sona dilimin üstündeki böğürtleni bırakıyoruz. Bu bir gelenek, sözsüz bir anlaşma gibi aramızda.

Ben küçük bir not yazıp, Furkan'ı da alıp çıkıyorum. *Nurcan Teyzecim, senin oğlanı kaçıyorum. Bugün biraz beraber takılalım, bende kalsın. Yarın okula ben bırakırım. Dolapta pasta var, size afiyet olsun.* Fişi çekili dolaba pastayı yerleştirip zarfın içini cüzdanımda ne varsa doldurup içim huzursuz, çıkıyorum evden.

Yardımlaşmada kişinin bizzat kendi gözünün görmesi değil mi asıl olan? Birilerinin topladığı yardımlara ortak olmaktansa, bizzat gidip yardım ettiğin kişiyle hemhâl olmak, onun istek ve ihtiyaçlarını yerinde görmek, gördüklerinin sendeki tezahürünü, dönüştürücülüğünü hissetmek değil mi bu eylemi anlamlı kılan? Bunu bana 2 yaşındayken öğretti Furkan. Gönül borcumu asla ödeyemem. Bana fırsat verdi, ona ve ailesine yardım etmeme imkan tanıdı.

Önce nereye gidelim?

Bilmem.

Dur bakalım, ben galiba biliyorum.

Bir taksiye atladık hemen, daha fazla üşüsün istemiyordum. En iyisi kapalı bir mekana gidip kışlık ihtiyaçlarını almaktı. Koca bir AVM'nin önünde durduk. İçeri girer girmez yüzündeki soğuk çözüldü, ısındıkça neşesi yerine geldi. Bütün dikkatimi ona vermem gerekiyordu. Dediğim gibi, Furkan şuyum eksik, bunum da olsa keşke demez asla. Gözü bir şeye takılır da onu fark edip alırsam ne âlâ. Ama mont ve botta anlaştık. Onları kesin alacağız, mecbur gösterecek hangisini beğendiyse. Değil mi oğlum? Mahcup, sallıyor başını. Montu, botu, atkıyı, şapkeyi, eldiveni alıyoruz güle oynaya. Ardından ben çocuk gibi, karnım kazındı diyorum. Gülüyor. Bir şeyler yiyelim mi? Olur.

Madem bugün kutlama yapıyoruz bir de filme gidelim ama bunu sen seç.

Olmaz Nazlı ablam.

Olur oluuuur. Yoksa benim seçtiğim romantik komediye mahkum olursun, deyip kıkır kıkır güldürüyorum yavrumu. Vurdulu kırdılı bir Amerikan filmi seçiyor. Hayatımda ilk defa izliyormuş gibi değil de zaten bayılırmışım gibi seyrediyorum, hayret makamında. Elimizde iki koca kova mısır. Sinemada patlamış mısır yemeyi sevmediğimi de bilmiyor elbette. Öyle bir kokuyor ki, yemesek ayıp olur. Bugün ben, ben değilim zaten. Ofisi öylece terk etmenin yanında nedir ki bu küçük değişiklikler. Üstelik ön yargılarımı da yeniyorum bu sayede, ne güzel. Filmden çıkınca kitap almak için Avm'deki büyük bir kitap zincirinin içine giriyoruz. İçinde yok yok.

Önce çantalara bakalım.

Yok Nazlı ablam, çok şey aldık zaten. Daha bir şey istemem.

Furkancım bu son olsun o zaman, kırma beni. Bir çanta bir kalemlik alacağız zaten, ha bir de kitap! Ama kitabı sayma, ekmek gibi su gibi bir ihtiyaç o. Derdemez pişman oluyorum. Asgarî ihtiyaçlarını normalde karşılayamayan bir çocuğa bunu söylemek hakikaten ayıp. Utanıyorum...

Bir keresinde, özel bir tiyatronun biletine bakarken cebimdeki parayı hesaplayıp durumuma epey üzülmüştüm. Kendi kendime, insan kitap alırken, tiyatro- sinema-konser bileti alırken de parasına bakıyorsa, hesap kitap yapıyorsa ne anlamı var ki bunca çalışmanın demiştim. Aman ne acayip önem sıralarımız, ne tuhaf üzüntülerimiz var. İşte tam da bu yüzden, komşunun derdiyle dertlenip, o açken sen tok yatamazsın. O ekmek bulamazken sen konser bileti alamazsın. Buna hakkın yok. Vazifelerin var. Yine dalıp gitmişim...

Furkan çantaların önünde durmuş, boş gözlerle bakıyor. *Nerede bıraktı kim bilir o çocuk iştahını?* Beni ikna edemeyeceğini anlayınca, eli en ucuz ne varsa ona gidiyor. Benden zengin bu oğlan. Kanaat ediyor... En sevdiğim *Eastpak*lerden birini gösteriyorum etiketini içine sokup. Beğendi, bir de aynı renkten kalemlik bulalım, takım olsunlar. Tamam, bu iş de bitti gitti. Şimdi özgürce kitap raflarının arasında dolaşabiliriz. Çoktan gitti bile bilim kurgu romanlarının başına. O arada hemen kasadaki işimi hallediyorum ben de. Mahcup olmasın çocuk diye bir hızla ödemeyi yapıyorum. Kitapları da aldıktan sonra evin yolunu tutuyoruz. Yoruldun değil mi canım? Ben de çok yoruldum. Salondaki yumuşacık koltuğa, yasemin kokan en sevdiğim nevresim takımını seriyorum. Güzel uyusun, güzel rüyalar görsün, güzel uyanсын diye dua ediyorum. Ben duamı ederken uyuyakalıyoruz.

Sabah saatimin alarımı çalmadan dikiliyorum ayağa. Tek gözüm kapalı, ocağa çayı kokuyorum. Erken vakitte eve süzülen demlenmiş çay kokusunu özlemişim. Daha

güneş doğmamış, yirmi dakikası var. Mükellef bir kahvaltı sofrası hazırlamalıyım. Sanki çocuk bu iki günde yedikleriyle büyüyecekmiş gibi hem süt hem portakal suyu, hem omlet hem krep ve türlü peynirlerle masayı donatıyorum. Küçük midesi ne kadarını alacak! Kuş kadar yiyip kalkıyor. Bir hızla hazırlanıyor, montunu giymiş, yeni çantası, ayakkabısıyla, okula yeni başlayan sıradan bir çocuk gibi kapının önünde ayakta duruyor. Arada bir boy aynasından kendisine bakıyor gizlice. Diğer bütün çocuklardan çok daha mutlu ve kadirşinas. Mahcup bir gülümseme var yüzünde. Kim bilir yokluk, bu güzel hasletlerimizin farkına varmamız için bir imtihandır. Daha anlamlı bir yaşam için sunulmuş bir hediye. O yüzden değil mi ki bizim şer gördüklerimizde hayır, hayır gördüklerimizde şer vardır. Ben de Furkan sayesinde, bu hikmetin kıyısında yer almaktan, istifade ediyor olmaktan mütehassis, öylece onu seyrediyorum. Bu büyümlü ânı, zarrzarr çalan telefonum bozuyor. İşten arıyorlar. Açsam mı, açsam mı, saniyeler içinde aklımdan bin türlü şey geçiveriyor. Öylece de iş bırakılmaz ki canım! Tuhaf bu yaptığım, hatta oldukça çocukça. Küstüm, oynamıyorum deyip oyundan çıkarsam mızıkçı olurum. Oyunu kurallarına göre oynamam lazım. Yani istifa edip, muhasebeden çıkışımı almam lazım en azından. Benim kırgınlığımdan, küskünlüğümden kime ne?! Onlar, makinenin aksayıp aksamamasının derdinde. Ofiste görünmezim dediysem, bu hal, işlerin tıkr tıkr işlediği zamanlar için geçerli. Yoksa, bir şeyi eksik yapsam yahut insanız, es kaza unutsam, lahzada görünür olurum. Neyse hem zaten ofise uğrayıp arabamı da almam gerek. Mecbur gidilecek, mecbur hesap verilecek. Özgürlüğün de bir sınırı var, öteye geçilmiyor. Önce oğlanı bırakayım okula. Hadi bakalım Furkan, düş önüme.

Furkan'la geçirdiğimiz güzel vaktin ardından boğucu ve karanlık iş yerime istifa etmek için de olsa dönüyor olmak epey can sıkıcı. Üstelik gerçekçi, elle tutulur bir kaç neden de sunmak gerekli. Benim nedenlerim fazla romantik. Ne bileyim... Mecbur muyum canım, bir de onlara hesap vereceğim! Yine mızıtmaya başladım. Bu oyunda bana her şey yasak. Galiba gidip hesap vermeliyim, çünkü sabahtan beri aralıksız çalışıyor sessize aldığım telefonum. Önce yan masadan arkadaşım Kemal aradı, sonra diğer ofisten meraklı Şükran, ah şimdi de Derya arıyor. Derya muhasebeden, bunu açayım bari.

Efendim Derya?

Canım neredesin, haber de vermemişsin, hepimiz merak ettik seni.

Allah Allaaah. Diyecek söz bulamıyorum. Yokluğumu fark etmişler, masamdaki eşyaları nereye götürmüşüm, bir sıkıntım mı varmış?... Merak, insanlardaki yalancı merhamet duygusunu nasıl da uyandırıyor. Herkes kulaklarını dikmiş kurt gibi, kötü bir haber bekliyor. Bir derdim var yahut altı aylık ömrüm kalmış desem, onların

meraklarını giderir bir şeyler söylemiş ve onlara dünyaları bahşetmiş kadar olacağım. Hiç niyetim yok.

Bir sıkıntı yok, yoldayım şuan, gelince konuşuruz, gibisinden bir şeyler geveliyorum. İhmal ve ihlal etme haklarının bu kadar pervasız kullanıldığı bu akvaryumda, galiba benim için de normalleşti her şey. Yani suçlu filan hissetmiyorum kendimi, ne dün işten kimseye tek kelime etmeden erken çıktığım ne bugün, neredeyse öğlen olduğu halde halen işe gitmediğim ne de kendi kendime istifa ettiğim için. Üstelik tuhaf bir his var içimde, böyle tatlı/sıcak bir şey. Acayip huzurluyum. Ölüyor muyum yoksa? Furkan'a da son borcumu mu ödedim acaba? Ölüm korkutmuyor da böyle bir telaş var içimde, yolculuğa çıkmadan önce son hazırlıklarımı tamamlayamamışım gibi, her şeyi son ana bırakmışım gibi. Hani sanki çok önemli bir şeyi evde unutmuşum hissi. Düşünsem de gelmeyecek nasılsa aklıma, en iyisi nasıl istifa edeceğime, hangi anlamlı cümleleri uyduracağıma karar vermeye çalışayım. Bir kere o meraklı Şükran'a bir çift lafım var. Şeytan da bir yandan içimi gıdıklıyor. Şükran nereden çıktı şimdi! *Kötücül şeyler düşünmeyi bırak, plazalarda çaresizce öğrendiğin ne varsa orada kalsın Nazlı.* Tamam. Zaten bu yüzden istifa etmiyor muyum? Kalbim bozuldu, ruhum bulandı, mutsuzum diye... İnsan sevdiği şeyi yapmalı. İçinde çiçekler açtıran şeyi aramalı. Bu zamana kadar plazanın diliyle, *fake it until make it*, yani öyle olana kadar öyleymiş gibi yapa yapa yaşamayı denedim. Şimdi başka türlü bir şeyi denemek istiyorum. Hayat, bir noktaya saplanıp kalmak için çok kısa. Sürekli yeni şeyler deneyip kendi sınırlarını ellerinle çizmek, kendi yamaçlarına sabırla tırmanmak, kendi doruklarından haşşet ve ümitle eteklerini seyretmek içinse tek fırsat gibi görünüyor bu verili yaşam. Şimdi aldığım bu mühim kararlar, aslında kendi zirveme solo bir tırmanışa hak kazandım. Teçhizatım ve kondisyonum buna müsaade eder mi, bilmiyorum. Bunu da yolda göreceğim. Ama en azından deneyeceğim...

Ardımda bıraktığım o camdan kafeste, şimdi hiç anılmasın adım. Hiç kimse sormasın nereye kaybolduğumu. İnsanın kendine uzak olduğu o dünyaya hiçbir zaman yakın değildim. Hızla, koşar adım, nefes nefese gittiğim yollarda yavaşlıyor, sakinliyorum. Kendime yakın olanı aramaya, beni çağıran dağı kucaklamaya gidiyorum. Şimdi, üzerimdeki bütün yükleri, kendi dağımın eteklerine bırakarak, o yalçın zirveye tırmanmaya çalışacağım tek başıma... Ruhumun Pobeda'sına solo bir tırmanış bu. Memnuniyetsizliklerimin, mutsuzluklarımın, bitmek bilmeyen arayışlarımın bir semeresi gibi, ağır aksak ama gürül gürül bir his şimdi içimde bakiye, koşulsuza uzayan.

Bahar

MEHMET EDEMEN

Kızıl bir kubbeye döndü gökyüzü. Kavakların gölgesi ta karşı evin bahçesine kadar uzadı. Bu kayaya çöktüğünde güneş tepedeydi neredeyse. Sigarasından derin bir nefes çekti. Sopasına yaslayıp çenesini gözlerini kısarak baktı batan güne. Bir gün daha derdine deva bulamadan tükendi. İç geçirip bir nefes daha çekti. Duman akşamda kıvrılarak dağıldı.

Ne yapsa?.. Varı yoğu birkaç koyun. Babası desen, aç kalsa bir avuç un verecek biri değil. Zaten ta evden ayrılırken kavgalı ayrılmıştı. Küs değilse de kırgındı. Birkaç koyun ile taşlık bir tarla düşmüştü payına. Olsun. Tarlayı yıllarca uğraşıp temizledi. Köyde amelelik etti. Çalıştı, çabaladı. Bu güne çıktı. Fakat çok para lazımdı. Günlerdir eşğini aşındırdı. Gitti geldi. Konuyu açamadı bir türlü. Ancak bugün, annesinin “Hiç boşuna isteme oğlum!” demesine aldırmadan, babasından istedi. “Etme. Boş bir umudun peşinde dolanıp durma. Elindekini de harcaysın da kalırsın yine bir başına.” dedi de başka bir şey demedi babası. O saatten beri oturdu kaldı işte bu kayaya.

Çok mu mühim dünya malı? Elbet değil. Kafasını iki yana salladı “Cık cık!” yaptı. “Vallahi değil! Billahi değil!” Boğazından lokma geçiyor mu helalinden? Geçiyor. Tarlanın taşlarını yıllar boyu temizledi. Sonunda iki boğaza yetecek buğday alınmayacak yer değil artık. Nereden baksan beş dönüm, hem de sulak tarla.

Koyunları eve doğru ilerliyordu otlayarak. Döndü evine doğru. Güneşin kızılığına sırtını dayayıp oturmaya devam etti.

Hep de tek göz oluyor demeyecekseniz, tek göz, çamur sıvalı evi. Ev dediysen kulübe... Biraz ötesinde tandır yakılan bir baraka, onun da yanında ahır... Babasından ilk ayrıldığı vakit ahırın bir köşesinde kaldıklarını anlatmama gerek yok. Birkaç yıl öncesine kadar hep öyleydi. Çoğu köylü ahırın bir köşesinde yaşıyordu. Ya da tandır evinde... Bir tarafında da inekler, keçiler bağlı olurdu. Ama şimdi öyle mi? Mantar gibi bitiyor düzlük boyunca evler. Hem de çinko çatılı. Karşısındaki düzlüğe serpiştirilmiş kızıl cam parçalarını andıran çinko çatılara aldırma bile. Dedim ya dünya malında gözü yok. Neylesin gün batarken çatısı kızıl alev gibi yanan bir evi. Hayvanlarla aynı yerde yaşamıyor ya!

Ahıra doğru birbirini takip eden koyunlar ağaçlarının arasına dağılınca kalktı. Sopasını sallayarak koştu.

Koyunları ahıra sürerek evin önüne vardı. İçeri seslendi.

“Hacer! Hadi gel sağ şunları!”

“Allah’ım hep mi güzel olur?” diyeceğinizi bildiğimden abartmadan anlatacağım Hacer’i. Bir göl gibi durgundu kara gözleri. Kimi vakit siyah zülüfler dökülürdü yanaklarına gamzelerini nazardan saklamak ister gibi. Başındaki beyaz örtü cennet bahçesine çevirirdi yüzünü. Daha fazla bir şey söylemeye gerek yok. Ne kadar mühim olabilir ki dış görünüş!

Hacer kovayı aceleyle alıp çıktı evden.

Ahırın kapısına çektiği kütüğün üstüne çöktü. Kovayı önüne koydu.

“Getir hele!” dedi. Kocasının dalgın halini azıcık daha bekledi.

“Hasan! Herif! Bekliyorum!” diye çıkıştı sonra.

Hasan ile Hacer. Dillere destan bir aşk değildi onlarınki... Çeşme başındaki bir gülüşün uykusuz gecelere dönüştüğü bir kara sevda da... Bir bayram günü aralanan bir perdeden görünen bir gülüşün titrettiği kalpler de yoktu onların hikâyesinde...

Annesi bir düğünde görmüş Hacer’i. Hasan da askere gitti gidecek. Gitmeden nişanlamak gerek. Gamzelerinden bahsetmedi. Gözlerinden de. Sadece “Falancanın kızı.” dedi. Bir oda dolusu insan varken çay bardaklarını ve demliği bırakıp giderken gördü Hasan Hacer’i. O anı şimdi sorsanız odaya bir kızın girdiğini söyler. Yüzünü görmek mi? Nerde? Herkesin içinde kaçamak bir bakışla sadece başındaki mavi yazmayı gördüğünü söyler size. Düğün gününe kadar o mavi yazmanın altına türlü yüzler çizdi Hacer diye. Ama aldanmayın daha nişan günü Hasan’ın içini bir kor yakmaya başladı. Hacer onun nişanlısıydı. Gerçi gölge gibi bir şeydi ama düşününce, uzakta, o evde Hacer vardı ve parmağında taşıdığı halka Hasan’ın gönlüne kelepçe olmuştu.

Hasan’ın Hacer’e ilk defa baktığında ne düşündüğünü anlatmaya çalışmayacağım. Düş ile gerçeğin karışımı şeyler kalbine aktı. Nefesi kesildi. Gözlerindeki o kor siyaha tutuldu. Elbette mavi yazmanın altına çizdiği tüm yüzlerden daha güzeldi Hacer’in yüzü. Ama Hacer’in gözlerindeki merhameti, sevgiyi görünce koca adamın dudakları titredi. Daha ilk gece dizlerinin dibinde oturup ağladı desem olmaz ki. Hacer ne bilsin bir erkeğin ne kadar zayıf olduğunu. Hacer, kavgalar görmüş köyde. Bağırın erkekler görmüş o güne dek. Karılarına kal diyenler, git diyenler, gel diyenler görmüş. Hacer o yüzden daha ilk gece şaşırды ama o da gördü Hasan’ın kalbindeki merhameti. Hacer ne güzel bir anne olur. Hasan ne güzel bir baba olur. Merhametli, sevgi dolu...

Hasan!! Efendi! Nerelerdesin.

Karısının sesine döndü. Koyu zeytin gibi gözlerine bir an dalıp o ilk karşılaşmalarındaki gibi hüngür hüngür ağlamak geldi içinden. Toparladı. "Tamam." dedi. Koyunlardan birini çekti, boynundan tutup sağmasını bekledi Hacer'in.

E her şey madem bu kadar güzel. Dünya malında da gözü yok bu Hasan'ın. Tarlasını ilk beğenmedi ama o da iş görüyor. Rızkı var elhamdülillah. Birkaç koyunu da var. Sütünü, peynirini, yağını alıyor. Sonbaharda kuzuları satıp şehirden ihtiyaçlarını da alıyor. O zaman nedir derdi Hasan'ın? Saatlerce o kayaya çöküp sigara tütürdü?

Az önce işaretini verdim kendimce. "Ne güzel anne olur Hacer." dedim. Ardından Hasan ne güzel baba olur dedim. Gerçi bu onların birbirleri hakkında düşünceleriydi ama haksız sayılmazlardı. Yüreğinde merhamet olan insan ne güzel olur!

Evleneli tamı tamına yedi yıl olmuştu.

Hacer'in kara gözlerini taşıyan bir çocuk hasreti alev olup içini yakıyordu Hasın'ın. Hacer'in güzel kara gözleriyle bakan bir çocuk... Ama olmadı. Dergâhlara gittiler. Dilekler adadılar kapılarda. Dualar okuttular. Yakardılar. Bunu nasıl açıklayacağımı bilemedim işte. Vardır bir hikmeti elbet. Ne güzel, sağlıklı insanlar. Ama olmadı işte. Bir türlü bir çocukları olmadı. Söylenti, köy yeri, kuma onlar aklınıza gelmiştir. Söylenti kısmı vardı elbette. Kaç defa kahve önünde, köy meydanında, düğün dernekte imalı laflar edilmişti. Hasan sakın insandı. Duymadı. Kulak ardı etti. Ve akşam evine geldiğinde Hacer ile odun sobasının etrafında oturup duvara düşen gölgeleri izlerken içini hep aynı keder yaktı.

Koyunları birer birer getirdi. Sağıldıkça ahıra kapattı. Hacer süt dolu kovayı alıp eve doğru yürürken "Hadi gel de yemek yiyelim geç olmadan." dedi.

Kaç defa dedi Hacer "Varalım bir doktora görünelim!" diye. Bilmem neyin kökünü neyin yaprağına katarak katran karası içecekler yaptı da aylar boyu içirdi Hacer'e. Olmadı. Bir başka zaman heyecanla koşturdu eve. "Hacer! Bunu bizim gibi çocuğu olmayan birinden duydum!" diye elindeki paketi sallayarak. Kara üzümleri kuyruk yağında ezdi. Geceler boyu Hacer'in karnına sürdü. Olmadı. Karnına sürdüğü kirpi etini götürüp cami avlusuna gömdü. Olmadı. Bu anlarda doktor lafını etmedi Hacer. Kocakarı ilaçlarından umudunu kestiği anlarda Hacer "Doktora gidelim!" diye yokladı. Her defasında "Bizim iş doktorluk değil!" diye kestirip attı Hasan. Bir akşam uyumadan önce "Hazırlan yarın doktora gidiyoruz." dedi. O gece sabaha kadar yatakta dönüp durdu ikisi de.

Günün ilk ışıklarıyla Hacer'i peşine taktı. Gözlerini o gün kaçırdı herkeslerden. Fısıltıyla konuştu Hacer'le. Soranlara ne söyleyeceğini sıkı sıkı tembihledi. Ellerini doktorun önünde bağlayıp bakışları yerde beklerken nefes alamadı bir süre.

Uzun tıbbi cümlelere gerek yok şimdi. Sorun Hacer'deymiş. Hasan bunu öğrendiğinde bakışlarını yerden çekti. O zaman çözümü var mı diye dinleyebildi doktoru. Can kulağıyla dinledi. Dinledikçe üstüne kara bulutlar çöktü sanki. Anlatılanlardan aklında kalan tedavinin çok pahalı olduğuydu. Tüp denen şey, aklında bir türlü şekillendirmedi o gün. Köye dönerken fısıltıyla konuşmuyordu artık.

Hacer kara gözlerinde sorularla baktı Hasan'a. "Çok para gerek. Çok." diye başını omuzlarını arasına gömdü Hasan. Bakışları uzaklara daldı. Hacer'in bakışları kendiliğinden ayak uçlarına düştü. Dudakları titredi.

O gündün sonra Hasan daha bir dik yürüdü köyde. Konu komşu sohbetinde bilerek sözü evlatsızlığına getirdi. Ve elbette kendisinde sorun olmadığını söyledi daha birkaç yerde. "Neylersin Hacer tedavi olmalıymış. Amma çok pahalıymış!" diye ekledi.

Yemek boyunca kaşığı ağır bir kütle gibi geldi Hasan'ın. Gözlerini Hacer'in gözlerinden kaçırdı. Ellerinde ufaladığı ekmekleri sofraya bezine döktü. Oyalandı. Hacer bakıp durdu Hasan'ın bu kekeme tavrına.

"De bakalım neyin var. Gün boyu horozlar gibi tünedin kaya başlarına."

"Ne derdim olduğunu bilirsin."

"Çok pahalı dedi ya doktor. Nerden getirek o kadar parayı."

"Satacağım koyunları. Yettiği kadar."

"Ya olmazsa yine de."

"Orası da kısmet Hacer. Orası da kısmet..."

"Koyunlar olmazsa ne yeriz?"

"Varırım diğer köylü gibi İstanbul'a çalışırım inşaatlarda. Elimden gelir. Hem daha önce de gittim."

Neden gelmesin? Köyün tüm erkek çocukları on beşine varmadan bir akrabanın yanına verilir. Artık çobanlık yapma dönemi bitmiştir. Sırtlar yatağını, yorganını köylülerinin yanına varır. Amele olarak başlar. Akşamları yemek yapar, bulaşık yıkar. Zamanla usta olur. Kimi alışır oralara, bir daha memlekete dönmez. Vakti geldiğinde evlenip karısını da alır gider. Hasan da gitti zamanında. Fakat edemedi. Bizim Hasan

istememedi. Varır köyde çobanlık yaparım, inşaatın kahrından daha iyi dedi. Bir daha gurbete gitmedi. Amma gerekirse gider elbet.

Hasan'ın malı mülkü birkaç koyundu işte. Şapkasını yana deviren bir cambaz koyunların arasında dolaştı ertesi gün. Birinin sırtını elledi. Ötekinin ağzını açıp dişlerine baktı. Hayvanları birer birer kontrol ettikten sonra elindeki oltu taşı tespihi koluna geçirdi. "Hasan kardeş!" dedi. "Koyunların çok zayıfmış." "Şu beyaz olan sekiyor!" diye elini rastgele birine uzattı. "Şurada ki de çok zayıf." Velhasıl cambaz milleti bu ağzı laf yapıyor. Yalanın bini bir para. Yeminler etti. "Sen kardeşimsin. En iyi fiyatı veriyorum. Daha iyiye mal meydanında da satamazsın. Nakliye parası, git gel, bir sürü iş!" diye istediği fiyattan koyunları önüne katıp gitti. Parasını sayıp cebine koydu Hasan.

Kara gözlü Hacer'ini aldı yanına.

Hasan ile Hacer günlerce gidip geldiler ildeki hastaneye. On gün sonra muayeneye gelin. Yirmi gün sonra tahlile gelin. Gittiler. Ta ki bir gün ekranda bir kıpırtıyı doktor gösterinceye kadar... Hasan'ın akli başından gitti neredeyse. Doktorun parmağını ucundaki karartıya bir anlam veremedi baktı. "Şanslısınız. Çok şanslı. Bunu defalarca deneyip bir türlü gebe kalamayan hastalar var." dedi doktor. Ekledi; "Aman dikkat! Bu gebeliklerde risk çok yüksektir." Daha bir sürü şey saydı. Hasan başıyla her birini ciddiyetle onayladı.

Kış geçmek bilmedi. Kar kapıları dövdü. Fırtına uzun geceler boyunca uğuldadı. Her şeyde bir telaş bir heyecan vardı. Elleri titriyordu her sabah sobaya odun doldurup yakarken Hasan'ın. Kimseler duymasın yemeği bile çoğu zaman o yaptı. "Aman doktoru duydun!" diyerek bırakmadı Hacer bir şeylere karışsın kış boyunca. İlkbaharın gelişine çok sevindi.

Aman sıcak tut karını. Hasta olmasın demişti doktor. Hasan bu, bırakır mı üşüsün Hacer. İlkbahara kadar tek göz evinin bacasından ince ince tüttü duman gökyüzüne doğru. Kimi vakit dışarıdan dumana bakarken içi içine sığmadı. Sandı ki hemen o an doğacak çocuk. Hacer gibi kara gözlü bir kızı olacaktı ya da kendinin bir benzeri uzun ince sıska bir oğlan...

Hasan, tek göz evinin kapısında titreyip durdu. Bu kez heyecandan titriyordu. Kadınlar girip çıkıyordu eve telaşla. Elini ayağını koyacak yer bulamıyordu. Etraftaki konu komşuyu gördüğü de yoktu. Sadece sigara uzatılırsa alıp yakıyordu. Su uzatılınca alıp içiyordu. Otur denince oturuyor, kalk deyince ne yapacağını bilmeden kalkıyordu. Kendinde değildi elbette. Keşke doktora götürseydi karısını. Ama gecenin bir vakti başladı sancıları Hacer'in. Ögle ezanı okundu okunacaktı. Hasan artık dayanamıyordu.

“Doktora götürseydik keşke.” deyip kalktığında her defasında biri elinden tuttu. “Otur oğlum! Köyde bunca yıldır kim doktorda doğum yaptı? Merak etme!”

Merak etmez olur mu? Hacer’i de merak ediyordu bebeği de ama eli kolu bağlanmıştı sanki. Ne yapacağını bilmez olmuştu. Karşısındakilerin rahatlığı onun heyecanını daha bir anlamsızlaştırıyordu. Hasan bir kavak boyu gölgesi oluncaya dek dolandı durdu.

Kapıda beliren kadının müjdesi müjdeydi elbet. Hacer de iyiydi. Bebek de... Annesinin aynısı bir kızı oldu Hasan’ın. Hasan göğe başka baktı artık. Yere başka bastı. Ellerin duruşu değişti. Hele yürüyüşü; farkında mıdır bilinmez bir ağırlık çöktü haline. Geceler boyu uyanıp kızına baktı. Bahar’ına baktı. Bahar günü doğan kıza başka ne ad verilir ki? Hasan ile Hacer’in Bahar’ı.

Şimdi bunca şeyi neden anlattık. Hasan’la Hacer’in çocukları oldu. Kimi tedavi olanların belki hiç olmaz dedi doktor. Kader, kısmet bu işler.

Ama ne var ne yok sattı Hasan. Sonbahar da satıp evin ihtiyaçlarını karşılayacak kuzuları yok. Amelelikten kazandığı üç beş kuruş da yetmez koca kışı geçirmeye.

Bugün olsa gene satardım koyunları Hacer’im. Kızımız senin gibi güzel. Gayri gitmem gerek. Yazı çalışmadan geçirse kışın bu bebe ne yer. Varınca para gönderirim. Amele tutar tarlayı biçtirirsin. Buğdayımız gelir. Ben inşallah kış basmadan dönerim. Hacer koynunda Bahar’ıyla beklemeye koyuldu Hasan’ın yolunu. Kış basmadan dönecek Hasan.

Çok beklemedi Hacer. Gidişinin üstünden ay bile geçmeden döndü Hasan. Hem tek başına dönmedi. Kaç gündür Hacer’e acıyarak bakan gözlerin nedeniyle döndü. Durduk yere eve gelen konu komşunun sakladığı gerçekle döndü. Ağıtlarla, feryatlarla döndü. Hacer ne etsin şimdi. Hasan’ın tabutuna sarılıp ağlamak ne çare. Yalvardı büyükler. Kızım ölüyü rahatsız etme. Açma kefenini. Bakma yüzüne. Ne keder dolu bakışları var Hasan’ın, ne dokunsan ağlayacak gibi bakan gözleri. Bakma işte Hacer. Bırak aklında Hasan’ın Bahar’a baktığı gözleri kalsın. Bırak yüzüne bakıp ağladığında akan yaşları kalsın. Etrafına halka olan kadınların arasında açtı Hasan’ın yüzünü. Bilmem kaçınıc kattan düşmüş, iskele dibine. Beton zemine dağılmış Hasan’ın gözleri. Bahar’ın hasreti, Hacer’in sevgi dolu gözleri bedeninin parçalarıyla dağılmış.

Alnına yapışmış saçlarını ürpererek okşadı. “Bahar’ı getirin babasını görsün!” diye haykırdı. “Kız o bebedir. Anlamaz!” dediler. “Etme!” dediler de vazgeçti.

Kalabalık camiden ayrılıp mezarlığa giderken kollarına girmiş kadınların yardımıyla Hasan’ın tabutunu takip etti Hacer...

Teleği Düştü Ebabilin

ŞAFAK KAHRAMAN

Teleği düştü ebabilin, acıdı, duraksadı. Her zerreden çiğ tanesi, asırlık bacaklarına bir dirhem takat. Birkaç adım öteye taşıdı yaşlı bedeni, kendi kadar koca bir ağaca dayandı eli, izin ister gibi. Ne konuştular bilmiyorum, lakin anlamaya varmışlar ki, hafif sert yürekte bir sıvaz geldi. Buruk bir minnet, sakın bir veda. Diğerinde su dolu küçük güğüm, elini ardına atıp gitti Habil Ana.

Yıkık dökük taş duvarın arasında arsızca dikilmiş çalı çırpı, nerede düşmüşse taş, orada yükselmişler vurdumduymaz bir biçimde. Kumaştan kuşak atılmış biraz terbiye olsunlar diye. Zamanla onlarda sessiz sedasız boyun büküp duvarla bir olmuşlar. Ama ne kadar uğraşırlarsa uğraşınlar üç parça daldan oluşmuş kapıyı aralarına alamamışlar. Bir çocuk için tüm heybetiyle gizemini koruyan bu bahçenin duvarları. Kapının önünde diz boyu hafif yüksek, yayvan bir taş, üzerinde oturan bir âşık. Gönlünü, göğsünü, gözünü şemse dayamış, güvenmiş yaşlıca bir kadın. Yüzünden kan çekilmiş, rengi atmış, gözlerine güneş vurmuş altına çalmış. Birkaç gün önce annesinin eteğine asılarak kâh koşarak kâh sürüklenerek giden çocuğun ağaçla sohbetine tanık olduğu kadın bu ve şimdi yine önünde. Sabit durmanın onda yarattığı rahatsızlığı kendine aldırmanın annesine inat, ısrarla belli etmek için eteğine dolaşan, çekiştiren çocuk bir yandan da meraklı gözlerle tanıdık simaya tekrar tekrar göz gezdirip, taşa kazır, heykele işler gibi hatırına yazıyordu. Yerde basılmaktan sararmış, toprağa bulanmış otun kokusu, kulağının dibinden geçen böceğin vızıltısı, duvarla kardeş olmuş çalıda asılan sığırcıklar, harç niyetine kullanılmış, samanla karışık kurumuş çamurun dokusu. Çocuk o anı ertesi gün hatırlamayacak ya da ertesi yıl. Ömrünün yarısına geldiğinde titreyen eksik kareli bir film gibi gözlerine dolacak. Pervane olurken çocuk yaşlı kadın beklenmedik çeviklikle kavradı bileklerini, soğuktu elleri, yumuşak teninin ardından gelen sertlik, “Başımı döndürdün çocuk!” dedi. “Dur azıcık.” Sonra ekledi çocuğun gönlüne küsmesini beklemeden, “Gel bak, sana ne vereceğim.” Bir saniye içinde acıyı nefreti tadıp unuttu çocuk merakına yenilerek. Bir adımını tamamlayamadan annesinden ses geldi. Dönüşte uğrayalım Habil ana şimdi kırar onu.

Gözünü açtığı anda karanlıktı, nerde olduğunu anlamak için hafifçe oturmaklı iken bir gözüyle etrafını süzüyor, diğerini de elinin üzeri ile ovalıyordu çocuk. Karanlıkta,

gün batımının yeşil salondaki mavi kızıl dansını, keyif çayı eşliğinde ahşap pencereden izleyen siluete seslendi. “Annem” dedi. Yanıt gecikmedi, “Tarlada, dönerler şimdi.” Çocuk ayaklandı, üstünü başını yokladı, uykunun arasında kendini rahatsız eden ama aldırmadığı buna rağmen merak edip, ayıkamadığı şeyi arıyordu. Ceketin sağ cebini aradı, dizine kadar sarkan ucu döşünden tutup kavrayıp katlayıp yukarı kaldırdı, elini bulduğu cebe attı, kehribar tespihe dokundu, çıkarmadı diğer cebi ararken kapının eşliğinden içeri başını eğerek adım atan, uzun, heybetli bir karartı ses verdi, “Ceketimi kırıştırma ahmak!”

Çocuk birden kat kat kavradığı ceketı bıraktı hareketsiz serbest bir şekilde, ipleri kopmuş kukla misali kaldı. Dedesine doğru döndü. Koca odayı iki adımda kat eden yaşlı adam çocuğu bir kavrayışta sedirin üzerine dikti, ceketı kendi hizasına aldı, sessiz bir hırsız edasıyla çocuğu sarsmadan sol cebe elini soktu, iki küçük közlenmiş mısır çıkardı; ucuyla hafifçe çocuğun kafasına vurdu. Ne olduğunu merak ederken, başının üstünden eline doğru yolculuk eden bir çift mısırı, burnunda verdiği moladan tanıdı. Yukarı baktı. Dedesinin elindeki küçük bohça yapılmış mendili gördü. Mısırları elinde sımsıkı tutan çocuğa sorma fırsatı vermeden yaşlı adam, küçük ayakların dibine sofrı misali açtı ve ekledi, “Firik üttüm, hele ahmak hele, uyuyakaldın!” Yaşlı adam ceketini almadı, sessizce taraçaya çıktı eskiden yeşil olan, zamana yenik düşmüş, derme çatma sandalyeye oturdu, gömleğinin cebinden az önce ceketinden aşırıldığı bir çöp birinciyi çıkardı.

Çerezleri ile oyalanan çocuk zamanın nasıl aktığını fark etmemiş olacak ki kapıdan içeri girip lambayı yakan annesini bir süre sonra, ancak gelip başucuna oturduktan sonra fark etti. “Acıktın mı?” Sorusuna başı ile hayır ederken duraksadı, “Habil Ana?” Dedi. “Geç oldu, uyumasaydın dedenle göndermezdim seni.” Diye yanıtladı annesi. Tüm gün tarlada çayıra koşturan çocuk, dedesinin söğüt serinliğine serdiği ceketin üzerinde uzanırken uyumaktan memnun kalmış olacak ki, kendisine ceza olarak tutulmayan söze, pek aldırmış etmedi.

Sabah olduğu zannında, öğleye doğru uyandı. Kapıya koştu, güneş doldu gözlerine, gözlerini aldı, duraksadı. Bir süre kısararak gözlerini kapının önündeki gri soğuk kuyuyu ayağına geçirdi, çok büyük geldiğinden olacak ki topuklarını yere çarpa çarpa, tozuta tozuta tulumaya doğru yürüdü. Gölgede yatan karabaşla göz uçları kesişti, ikisi de aldırmadı. Etrafta seslenecek kimseyi bulamadı. Yüzüne su değene kadar ekşitmeye devam edeceğinden tek başına kullanamayacağını bildiği tulumayı es geçip çeşmeye doğru homurdanarak yürüdü. Çeşmenin başına geldi, iki avucunu birbirine dayayıp su doldurdu, tüm hıncını almış gibi sert sert, art arda yüzüne çarptı. Son seferinde elleri ile alından çenesine doğru, yüzündeki suyu sirkti, ellerini yere doğru çırptı, kalan birkaç damlayı ile saçlarını geriye doğru yasladı. Başını kaldırdı öğle güneşi

rahatsız etmiyordu artık. Havuttan akan suyu takip etti gözleri, Habil Ana'nın bahçe duvarının altından akıyordu, su yolunu takip ederken gözleri yolun diğer ucunda tarladan dönen kadın grubuna takıldı. Uzun uzun baktıktan sonra yürüyüşünden tanıdığı annesinin aralarında olduğuna emin oldu, havutun son başına oturdu, elinin birini okşarmışçasına suyun üzerinde gezdirmeye başladı, için için sabırsızlanışı bedeninin sakinliğinden sızan, dizini hızlı hızlı titretmesi ele veriyordu. Kadınlar yaklaşınca yerinden ok gibi fırladı, koştı birinin bacağına yapıştı. Anne; diyerek kafasını kaldırdı ama yüzüne baktığı kadın yanında kakhaha atan annesi değildi, saniyenin onda biri kadar süren şaşkınlığının ardından; kakhahaların hedefinde, annesinin yanında aynı damalı yeleşti giyen başka bir kadına sarıldığını anladı. Bir çocuk için anlaması zor olsa da köylere ara sıra uğrayan çerçiler sayesinde herkesin aynı eşyaya ya da giysiye sahip olması pek de az görülen bir şey değildi. Üzerindeki kakhahaların utancından aklındaki tek düzelikle silkinen çocuk annesinin eline asıldı. Habil Ananın gizemli bahçesine akli takılı kalan çocuk, annesinin, tekrar dile getirmesine gerek duymadan ve kendini taraf sayarak varılan anlaşmanın onurlandırılmasını bekliyordu. Eve doğru giderken, Habil Ana'nın kapısının önündeki taşın üzerinde oturduğunu, öncesi gün olan aynı sohbetin gerçekleşeceğini umuyordu.

Şu kısacık hayatında her zaman koşar adımla yürüyen aile üyelerine birçok kez sinirlenme fırsatı bulan, küçük zoraki hızlı adımların sahibi, şimdi sandal sefasına çıkmış gibi çayırda bir adımını diğerinin önüne süzen annesine kin dokuyordu. Her birkaç adımın ötesine geldiğinde, donanması çetin bir savaşın ortasında olan amiral misali hesaplarını yeniden yapıp, yeniden umudunu sığ sulara salıyordu. Fazla geçmedi, yine aynı tuhaf bahçe duvarından köşeyi dönünce boş taşı gördü, az önce heyecanla kanatlan bacakları şimdi birbirine dolanıyor, üç sekmeden sonra göle gömülen taş gibi davranıyordu. Yerinde duraksaması fazla zaman almadı, annesinin ardına da koşmadı, salına salına yürümeye devam etti. Habil Ananın bahçe kapısında dikilen annesini görünce için için yeşerdi, dillendi. Kapının kenarından sarkan mor çiçeklere ya da içindeki arılara aldırış etmedi, çarpıp geçti.

Kadın yürürken yüksek sesle Habil Ana, Habil Ana diye uzatarak seslenmeye başladı, çocuk bir yandan yavaş yavaş birbirini takip eden bir çift ayağın altında yatan toprağa serilmiş, parça taşlarla bezenmiş, süpürülmekten aşınmış patikayı takip ederken, günebakan sapsarlarından örülmüş bu labirentte her bulduğu aralıktan bahçenin gizemini çözmeye çalışıyordu. Kazların çığlığını duyan kadın duraksadı, ardındaki çocuğa döndü, "Kazlara doğru koşma!" dedi. Niye diye soran bakışlara karşı sorumluluk hissetmiş olacak ki "Dişleri var onların." diye ekledi.

Bir araya toplanmış tavuklara, hindilere, yeni harman edilmiş buğdaya, arpaya sıvanan sığırcıklara, tarla sürülürken ters dönmüş toprağa gelen leyleklere, uçabilen

ya da uçabilir mi diye merak ettiği her şeye doğru koşmuştu. Kazın nasıl bir hayvan olduğunu biliyordu ama daha önce hiç yakından görmemişti, üstelik dişleri olduğunu, duymayı bırak aklına bile getirmemişti. Yürümeye devam ettiler, açık kapının önüne gelip durdular. Çocuk gün ışığına çıkmış, millette yeri deşip, çırpınan kazları izlerken, kadın birkaç defa açık kapıya doğru bağırdı, içeri girmedi. Çağrıldığını duyan Habil Ana, evin yan tarafından, sarı, mor ve pembe oyalı eski yazmasını çehresine doğru toparlayarak geldi, yavaşça önden içeri girdi, kelimelere dökülmeyen bir davetti bu. Yaşlı kadının yavaş hareketlerini takip nezaketinde her şey yavaş ilerliyordu artık, tüm adımlar, tüm zamanlar yeniden ayarlanmıştı. Çocuk bu takibe ayak uydurmaya çalışırken; duvarda asılı kalbura, yanında kendini külhanbeyi edasıyla salan büyük kollu testereye ve arkasında, köşede cama tırmanmış sarmaşıkların arasında asılı paslı tellerden örülmüş kubbeli kafese göz süzdü. Ayakkabısını topuğuna basarak çıkardı, içeri girdi. Az önce kafesi gördüğü pencerenin altındaki alçak sedire oturdu. Pencereden odaya düşen ışık huzmesinde dans eden küçük, minik taneciklere takıldı gözleri, arkasındaki duvar halısına odaklandı sonra. Annesi ile yaşlı kadının günlük konuşmaları ilgisini çekmiyordu lakin bir yandan Habil Ana'nın hareketlerini takip etmeyi de ihmal etmiyordu. Yaşlı kadın bir süre gözden kayboldu demir, köşesi eğilmiş bir tasla geldi, odanın ışık vurmeyen köşesindeki sehpa yanaştı radyonun görünmeyen yanındaki üzüm kabartmalı cam testiden tasa su doldurdu, bir kaşık eşliğinde çocuğun annesine uzattı, kadın meraklı gözlerin takibinde kuşburnu marmeladını karıştırarak şerbete çevirdi, çocuğa uzattı. Ayaklanıp annesine doğru gelen iki küçük el, tası kavraladı, titrek ve sakin bir biçimde oturduğu yere döndü. Yudumladı, sessiz ve sedasız oturmaya devam etti. Her yudumdan sonra odadaki her nesneyi teker teker süzmeye devam etti, ta ki köşesi kırılıp bezle tıkanmış camın önündeki ahşap gök mavisi küçük gemiyi görene kadar. Bir süre bu gemiyi izledi çocuk, hayallerini içine koydu, gökyüzünü deniz, bulutları dalga yapıp yüzdürdü. Sessizliğine sessizlik kattı, sadece baktı. Kalkalım demesiyle annesinin, kendisine geldi, tasta kalan şerbeti bir dikişte içti, ağzını koluna sildi. Ayaklandığında, boyası yer yer soyulmuş, ahşap, katman aralarından küçük saman taneleri sarkmış gemiye doğru yürüyen yaşlı kadına dikkat kesildi, gemiye doğru uzanan elleri parıldayan gözlerle izledi. Habil Ana geçirdiği yüz yıla meydan okurcasına bir kıvraklıkla elini geminin içine daldırdı, büyük bir yumurta çıkardı, çocuğa uzattı, "Al! Kaz yumurtası." dedi

Çocuk yavaşça elini uzattı, Habil Ana yine sert bir kavrayışla, 'sağlam dur!' dermiş gibi çocuğun elinin üstünden kavradı avucunu çevirip yumurtayı koydu. Çocuk bir süre yumurtayı aynı sağlamlıkla tuttu, bahçenin ilk dönemecinde yumurtayı yeleğinin cebine koydu bir ah çekti, "Gemiyi verecek sandım" diye sızlandı. "Vermez onu" dedi annesi, "oğlu yapmış" diye ekledi. Bir süre duraklayan çocuk geminin değerli olduğunu anladı. Kendisi de babasına tespah yapmıştı, hediye nedir biliyordu. O gemiden

vazgeçen çocuk başka bir fikirle yeniden atıldı. “Bana da yapсын o zaman.” Çocuğun memnun kalmadığını gören anne ısrarını kırmak için, “ölmüş, yapamaz” diye cevapladı. Son sözü söylemek ya da kendine yönelen ‘ölüm’ sözcüğünü saptırmak için olsa gerek birkaç saniye sonra “Babam yapсын” dedi ve sustu hayatının geri kalanı boyunca ne gemiden bahsetti, ne de kaz yumurtası istedi.

Çocuğun gönlü geniştir, avucuna göl koyarsan göl, deniz koyarsan deniz, okyanus koyarsan okyanus alır. Lakin gözleri avucundan öteyi göremez, sis çöker yüreğine, tahtında oturmaktan bahtını sezemez. Bu çocukta farklı değildi. Gün be gün eğlenmekten başka ne derdi olabilirdi ki? Öte yandan Habil Ana sekiz çocuğunun ve eşinin genç yaşlarda toprağa düştüğünü kâh görmüş, kâh duymuş. Kiminin mezarını köyüne yapmış, kimininkini kimsesizler mezarlığından alıp gelmiş. Birinden hiç haber alamamış. Yıllar sonra çocuk Habil Ana’yı ilk gördüğü yerden geçerken duraksadı, halen orada dikilen ağaca dokunmak istedi, dokunmadı. Üç beş adımlık süre içerisinde Habil Ana’yı hatırladı, anladı, unuttu. Yaşlı kadının yüreğine düşen telek, annesinin eteğinden tutarak, bedenini sürüyen kendisinden başkası değildi.

Şimdi Yazmak Vaktidir!

ŞERAFETTİN AKSOY

İnsan...

Yeryüzünün “Kan Dökücü Tanrı”sı demişti dedem çocukluğumda. Düşünmüş, mana verememiştim öncesi:

— Tanrı gökyüzündeysen yerdekiler neyin nesi?

— Büyüdüğünde kavrayacaksın her şeyi, dedi ve sustu. Konuşmadı...

Şimdi otuz beş yaşımıdayım. Memleketin on yıldır, yedi düvele karşı verdiği harpten arta kalan harabesinde, geçmiş günlerin güzelliğini tahayyül etmek bile eziyete dönüşür oldu bugünlerde. Tahayyül bir yana; o çocuk kahkahaları, sokak satıcılarının çığırımları, faytonlar, sıra sıra geçerken bir güzelin nazenin bakışları ya da ardından yürürken geriye mendil savuran başka bir kızın lâvanta bahçesi rayihası. Sahi miydi bunlar? Yoksa sonu kötü bir akıbeta yazılmış bir masalın ortası mıydı? Şimdi bir perişanlığın rehabetini taşıyan bu şehir; on sene evvel caddelerinde sigara tellendirip aklı havada kaldırımlarını arşınladığımız yerler değil miydi?

Harman yeri misali bir zihin, koltuğumun altında pardösü ve elimde içi yavan bir valizle istasyon binasına doğru yürüdüm. Bir aralık aşımı kaldırıp avluda mecalsiz dolanan bir grup eratla göz göze geldim. Cepheden cepheye hayatımın yedi yılını geçirmiş, muharebe alanlarında nice binlercesini yitirmiştim. Şimdi ise bir ulusun neredeyse yarısına mâl olan harp bitmiş ve ben yine başladığım noktadaydım.

İstasyonun en tenha köşesindeki banklardan birine ilişip geçmiş yılların yükünü içinde taşıyan defterimi cebimden çıkardım. Önceleri talebe geldiğim bu şehirde, bu defterin ilk sayfasına düştüğüm not sanki koca bir ömrün özeti gibiydi:

“Hafıza– i beşer nisyan ile maluldür!”

Sözüm ona, kasabamdan yola çıktığım gün; güzel hatıralar heybemde yeni bir hayata yürüyecek, kötü namına ne varsa nisyanın sırtına yükleyip yoluma devam edecektim.

Heyhat! Bugün, rüzgârın savurduğu kan kokusunun ardına düşüp nice kanlar döken, kanla ıslanan topraklara zakkum tohumları eken harbin, kara efsunlu günlerini şimdi nasıl unutacağım?

Tren kalkış için sireni çalıp yolcuları uyardı. Ardıma son bir bakışla trene bindim. Kompartımanlarda yer bulmak bir yana, sanki her bir yolcu birbirinden muamma hikâyelerini de bindirip düşmüşlerdi yola. Kapının önüne çökmüş, peksimet kemi-ren şu kız çocuğu örneğin; daha tazecik hayatında kim bilir kimler işgal etti çocuk hülyalarını? Ya da şu kirli basmaları ayaklarına pabuç yapan oğlan; acaba çember çevirdiği sokaklarda kimlerin ayakları geçti barut kokularıyla? İlle de odun sopasını yorgunluğuna dayanak yapan şu yaşlı adam; bir topal öküzüyle, toprağına bereket diye saçtığı tohumların yerini hangi top mermileri aldı senelerce?

İşte bu muammalar içinde ben hâlâ kendi hikâyeme bir yer ararken, kompartımanın karşı kapısından bir mendil gördüm bana doğru sallanan. Yürüdüm. Yaklaştıkça simasını daha iyi seçebiliyordum. Seslendi:

— Behçet Bey! Behçet Bey!

İki kompartıman arasındaki boşlukta durup bir süre daha yüzüne baktım. Lakin anımsamak ne mümkün!

— Siz Behçet Asaf Bey değil misiniz? Dedi.

Bu yüze nereden aşına olabileceğim gelgitleri içerisinde hiçbir şey diyemedim.

Kompartımanın kapıları her açıldığında, havsalam ve bu kadın arasına giren her insan, kim bilir hangi eski tanışın arasına giriyordu bilmeden:

— Bağışlayın lütfen! Ben sizi anımsayamadım. Zannımca bir tanıdığınıza ben-zettiniz.

— Hayır, yanılmıyorum! Siz ‘Akgün Mecmuası’ müelliflerindendiniz.

Şaşırdım!

Kargaşayla geçen onca yılın ardından, hakkımda geçmişe dair bu kadar katî bilgiyi nasıl hatırlayabiliyordu?

— Evet, dedim. Harpten önce o mecmuaya yazı tefrika ettiğim doğrudur. Lâkin memleketi müdafaa için vazife aldığımızdan beridir; ne eski müellifleriyle ne de o mecmuayla bir bağım kalmadı.

— Hakkınız var! Harp başladığında etrafımızda eli kalem tutan pek kimse kalmadı.

— Hanımefendi, sözünüzü bölüyorum. Lâkin hâlâ isminizi bağışlamadınız?

— Ah, çok affedersiniz! Eskilerden kimi görsem heyecanıma yenik düşüyorum. Adım Halide. Halide Edip. Harp vuku bulduğunda ben aynı mecmuada henüz yazmaya başlamıştım. Neşre belirsiz bir süre ara verilince başka mecralarda devam ettim.

— Ya şimdi?

— Şimdi ise harbin memleketteki neticelerini yerinde görmek için Tahkik Heyeti'nde vazifeliyim. Bursa'ya doğru gidiyoruz.

— Heyetin diğer azaları neredeler?

Halide gülümsedi. Elindeki mendili avucunda toplayıp incecik işaret parmağıyla trenin önünü işaret etti:

— Çok uzakta değil! İki kompartıman önümüzde.

Ses tonunda hâlâ bir durulma yoktu. Küçük bir kız çocuğunun gönül çelen muzip edasıyla:

— Behçet Bey, acaba seyahate hep beraber devam etmeyi teklif etsem, siz de bize katılır mısınız?

— Hanımefendi, sizi işlerinizden alıkoymak beni ziyadesiyle üzer. Mazur görmeyi rica...

Halide daha cümlem bitmeden, heyecanla araya girdi:

— Alıkoymak ne demek? Şeref veririsiniz. Hem sizi gördüğüne sevinecek biri daha var heyette!

— Peki, Halide Hanım. Bu içten davetinizi kırmayacağım. Lütfen önden buyurunuz!

Halide önde, ben arkada bir süre konuşmadan yürüdük. Başka bir kompartımana girmek üzereyken – iki kapı arası boşlukta– kucağında ağlayan bebeğiyle köşeye ilişmiş biri Halide'nin dikkatini çekti. Kadın, eski püskü kilimden artakalan paçavralarla bebeğini sarmış, üzerindeki basma entarinin kollarıyla bebeğin alnında biriken terleri siliyordu. Halide'nin az evvel ki şen gülüşleri gitmiş, bulut karalığında bir kasvet düşürmüştü suretine. Eğildi ve elini bebeğin terden su tutmuş yüzünde gezdirdi. Telâşla dönüp:

— Aman yarabbi! Behçet Bey, sıtma ateşi bu, dedi.

Halide'nin yanına çöküp bebeği yokladım. Hakikaten bu el değmez ateşin müsebbibi ancak sıtma olabilirdi. Halide, boynuna doladığı bir erat çantasından küçük bir matara çıkardı. Mendilini ıslatıp yavrucağın sıtmaya tutulmuş bîçare vücudunda gezdirdi. Bir şeyler yapamıyor olmanın çaresizliği öyle belliydi ki yüzünde:

— Halide Hanım, lütfen üzülme! Tren birazdan duracak. Bu kasabada bir sahra hastanesi mevcut! Baştabiple tanışız. Birçok cepheye yan yana bulunduk. Bir hâl çaresine bakacaklardır, dedim.

Cümlem rahatlatmış olacak ki yüzündeki umutsuzluğun yerini, hafif bir tebessüm aldı:

— Behçet Bey, alâkadar olursanız size minnettar olurum!

— Endişeniz olmasın, Hanımefendi. Birazdan kasabaya varmış oluruz.

Halide, çelimsiz bir kız çocuğu gibi sırtını demir duvara yaslayıp yere oturdu. Heybesinin içinden küçük bir kutu çıkardı. Kapağını çevirip avuç içi kadar leblebiyi bebeğin annesine uzattı. Kadın - utangaç- yüzümüze bakmadan, parmak uçlarıyla birkaç tane leblebiyi alıp elini göğsünde kapattı. Bu sırada tren yavaşlamış, gürültülü bir sirenle kasabaya yaklaştığımızı haber ediyordu. Tren istasyona yanaşıp durduğunda yavaşça indik. Kadını bir banka oturtup istasyon âmirliği binasına doğru yöneldik. Ben bir grup askere talimatlar veren bir teğmenin yanına yaklaştım. Beni sivil kıyafetler içinde sade bir vatandaş zanneden teğmen:

— Beyefendi, bu kısma yaklaşmanız yasak! Lütfen geride durun, dedi.

Durdum ve cevap verdim:

— Yüzbaşı Behçet Asaf!

Teğmen derhâl selâma geçi:

— Emredin Kumandanım!

— Teğmenim, Sahra Hastanesi Baştabibi, Yüzbaşı Asım Bey'i arıyorum. Burada vazifeli olduğu söylendi!

Teğmen duruşunu bozmadan:

— Doğrudur Kumandanım! Kendisi bugün için vilâyet hastanesine kadar gittiler. Akşam muhakkak burada olurlar.

— Tamam, Teğmenim! Geldiğinde kendisine selâmlarımı iletin. Şurada duran kadın ve bebeğinin ivedi hastaneye gitmesi gerekiyor. Bir vasıta temin edip nakliyle meşgul olmanızı istiyorum.

Teğmen başını çevirip bankta oturan kadına baktı:

— Emredersiniz kumandanım, deyip koşarak istasyon binasına yöneldi. Halide, tatlı bir tebessümle bana bakıp:

— Müteşekkirim, dedi.

Öyle latif, öyle zarifti ki...

Tren hareket etmek üzereyken, Teğmen ve birkaç asker atlı bir arabayla geri döndü. Kadını ve bebeğini arabaya bindirip hastaneye doğru yola koyuldular. Biz de son düdüklere çalan trene tekrar binip heyetin bulunduğu kompartımana girdik. İçerisi yine fazlasıyla kalabalık, ama bir sessizlik hâkimdi. Halide, kompartımanın orta kısmında oturan, gayet şık bir grup kadın ve erkekle selâmlaşmış beni işaret etti. Trenin hızına ayak uydurarak ağır ağır onlara doğru yürüdüm. Evvelsi 'Heyet' dediğinde zihnimde canlanan, İşgal Hükümetleri'nin soğukluğunu yüzünde taşıyan, bir grup devlet erkânı olduğuydu. Oysa buradakilerin her biri, millet ve memleket namı hesabına kalemlerini silâh gibi kuşanmış bir grup müelliften ibaretti. Hürriyetin yitip gitmek üzere olduğu madem anlatmakla idrak olunmayacaktı; şimdi yazarak cihana aktarmak vaktiydi!

Halide heyette bir tanışımın olduğunu söylemişti, ama ben sadece Falih Rıfkı Bey'i, muhtelif mecmualara tefrika ettiği yazılarından ve ortak dost toplantılarındaki selâmlaşmalardan tanıyordum. Harici; Mehmet Asım Bey, Yusuf Akçura Bey ve diğerleriyle hiçbir münasebetim olmamıştı.

Derken, kompartımanın kapısından; uzun boylu, ince yapılı, mütevazı giyimli bir adam koltuğunun altında mecmuasıyla içeri girdi. Halide:

— Behçet Bey, işte heyetimizin beklenen adamı da teşrif etti, deyip gülümsedi.

Kalabalık arasında gözlerim iyi seçemediğinden, yanımıza gelene kadar kim olduğu hususunda hâlâ bir fikrim yoktu. Gayet nizami katlanmış mecmuayı ceketinin yan cebine koyup şaşkın elini uzattı:

— Kıymetli Dostum, seni burada görmek ne büyük şeref!

Bu tanıdık ses, bu kendinden emin duruş:

— Yakup Kadri! Bu sensin değil mi?

— Benim Behçet. Benim, Kadim Dostum!

Aynı şaşkınlık üzerimde, iki çocukluk arkadaşı sıkıca sarıldık birbirimize.

Henüz ilk gençliğimde kasabadan ayrılmış, Yakup Kadri'yi ve nice güzel hatıraları da ardımda bırakmıştım.

Bir de Gülsüm'ü.

Ah Gülsüm!

Sağ kirpiğinin soldakini kıskanan güzelliğiyle bir baktı mı yüzüme; sanki Bin Bir Gece Masalları'nın kayıp perisi gelirdi gözlerimin önüne. Hele o asma bahçesi saçları yok mu? Yazması düşüp savruldu mu rüzgârın eteğinde; yer- gök onun üzüm kokan rayihasıyla dolardı...

Halide ve diğerleri, iki eski dostun yeniden bir araya gelmiş olmasından naşı keyiflenmiş, oturdukları yerden gülümseyerek bizi izliyorlardı. Yakup Kadri ile ben yan yana, Falih Rıfki ve Halide karşımızda bir süre konuşmadan oturduk. Sessizliği bozan yine Halide oldu. Falih Rıfki'ya bakıp:

— Ne güzel bir tablo değil mi, Üstadım? Dilerdim ki; İzmir'in kordon boyunda, taze bir çay eşliğinde, özgürce nakşetseydik bu sahneyi tuvale, dedi.

Falih Rıfki derin bir iç çekti:

— Halide Hanım, bu tespitiniz taze bir çayın yokluğundan daha fazla dokundu! Etmeyin yahu!

Herkes Falih Rıfki'ya bakıp gürültülü bir kahkaha attı. İçerideki rehabet biraz olsun dağılmıştı. Heyetin azaları karşılıklı sohbete devam ederken, Halide bir süre pencereden dışarıyı izledi. Dalgındı. Akıp giden yolda, akşamın kızılığına bürünmüş güneş vuruyordu tazecik yüzüne. Diğerleri ise uzayacağı çoktan belli derin bir sohbete tutuşmuşlardı bile. Ben de Yakup Kadri'ye doğru eğilip:

— Kadri, bir hasret sigarası tellendirelim mi beraber, diye sordum.

— Elbette, pek güzel olur, dedi.

Diğerlerinden müsaade isteyip koridora yöneldik. Yine iki kompartıman arası bir boşluğa girip pencerenin kenarında sigaralarımızı yaktık. Uzun seneler ayrı kalmış olmanın acısı bir yana; onca senenin hasretini, bir sigara içimi kadar zamanla gidere-meyeceğimiz gün gibi aşikârdı. Yakup Kadri dumanla beraber birkaç kez yutkundu:

— Esir düştüğün haberi geldi seneler evvel. Yerini çok sordum- soruşturdum, ama 'Düşman yakaladığını öldürüyor, nerede arayacaksın!' dediler.

Yakup Kadri o vakitler yaşadığı çaresizliği, anlatırken tekrar yaşıyor gibiydi. Efkârı dağıtmak için:

— Geçti gitti Kadri. Bak şimdi buradayım, dedim.

Konuşmak istemeyişimi sezdiğinden, sustu.

Tren ağır ağır ilerlerken, benim yolculuğumun son istasyonu olan şehrin silueti ileriden görüldü. Yakup Kadri'ye baktım. Yeni bir yol ayrımına geldiğimizi anlamış gibi:

— Şu birkaç kelamlık zaman bile ne iyi geldi, dedi.

— Evet, ben de çok özlemişim!

— Bu şehre vazifeli mi geldin, Behçet? Ne kadar kalacaksın burada?

— Hayır, Kadri. Esaretten bir dostumun bir emanetini teslim ettim. Sonrası Allah kerim... Peki sen... Yakın zamanda hiç kasabaya gittin mi, Kadri?

— En son dört yıl evvel. Belki bu heyet vasıtasıyla tekrar gidebiliriz yakın zamanda. Gülsüm'ü merak ediyorsan eğer...

Yakup Kadri cümlesini bitirmeden Halide yanımızda belirdi. Hiç eksik olmayan kendine has gülüşüyle selâm verip:

— Bu iki eski dostun arasında bana da yer var mıdır? Diye sordu.

Yakup Kadri:

— Olmaz mı hiç, deyip pencerenin kenarında Halide'ye yer açtı. Birbirine aşına, ama bir durak sonrası muamma olan bu üç hikâyenin üç kahramanı, bir süre sessizce durduk...

— Halide Hanım, seyahatlerinizdeki tespitlerden bir hatırat ya da hikâyat neşretmeyi düşünüyor musunuz?

— Elbette, Behçet Bey! Telâşım biter bitmez hemen oturacağım daktilomun başına.

— Pek güzel! Temennim, yazmaktan vazgeçmemenizdir, Halide Hanım!

— Vazgeçmek mi? İhtimal dâhilinde bile değil, Behçet Bey! Nefes almak gibi bir şey bu! Yoksa nasıl yaşarım ki?

Yazmak tutkusu öyle bir sirayet etmişti ki Halide'nin ruhuna:

— Gün gelir, nefesinizi kesmeye yeltenenler olur ya da kaleminizi eğip bükmeye çalışanlar. Ne olursa olsun buna paye vermeyin, Halide Hanım!

— Bir söz vardır, Behçet Bey: Namümkünü mümkün yapmak namümkündür!

Yakup Kadri, Halide'nin cümlesini işitince keyifli bir kahkaha attı:

— Üstadım, bu hanımın kalemine tezat duranın vay haline!

Halide bu söz üzerine hayli keyiflendi:

— Latife ediyorsunuz, Yakup Kadri Bey! Çok talihliyim ki sizin gibi ustaların gölgesinde serinlemek imkânı buldum...

Tren istasyona yaklaştığında yavaşladı. İnecek ve binecek bütün yeni hikâyeler için uzun bir siren çaldı. Biz üç hikâye, son cümlenin son noktası gibi son kez baktık birbirimize.

Tren durdu ben indim. Kafamda, bir daha ne vakit bir araya geleceğimizin saatlerini kurarak uzun süre arkalarından baktım. İstasyon görevlisi gayr- i ihtiyari omzuma dokunmasaydı, zannımca hayli zaman orada öylece kalakalırdım. Toparlanıp vilayet- teki üç- beş handan en tenhasını seçip bir odaya yerleştim.

Gün ağarmak üzere...

Yatakta uzanmış, ağır ağır içeri sızan gün ışığının tavadaki seyrini izliyorum. Işık yol aldıkça tavadaki çatlaklar daha belirgin bir hale geliyor. Çatlakların oluşturduğu biçimsiz parçaları, kendi sınırlarını çizmeye çalışan uluslara benzetiyorum. Bir dünya haritasını andırıyolar. Işık gölgeye direnir, gölge yer değiştirip başka sahalara işgal ediyor. Gölge ilerliyor, işgal devam ediyor. Sanki 'iyi'nin ve 'kötü'nün bir harp temsili dönüyor tavanda. Ben de bu temsilin, on yıldır onlarca cephe ve sahnesinde oynamış bir oyuncusuyum. Lâkin baş oyuncu olmadığım tavanın altında olmamdan belli! Zira her şey ben ya da biz muhariplerin üzerinde döndü bunca yıl. Hariciler çevirdi, biz döndürüldük. Onlar çevirdikçe, istif istif dizilip öldürüldük...

Hayli zamandır uykumu zapt etmiyordu, ama dün gece Ömer'i gördüm rüyamda. Ranzasında kan-ter içinde kıvranıyor:

— Anama git! Anama git! Diyordu yine.

Şimdi nerede olduğunu ne vaziyette olduğunu bilsem, çabucak kalem ve kâğıda sarılır:

— İşte sözümü tuttum, Üsteğmenim! Anacığın bir kasaba mesafedeyim, derdim:

1912 senesinde Yunanlılara esir düştüm. Üç yıl boyunca, Nafliyon civarı bir yere kurulmuş sıra sıra barakalar ve esir zabitlerinin ikame ettiği, gözden uzak bir yerde hapis tutuldum. İşte bu esaretin ikinci yılında, bir gece bir grup askerın kolları arasında; yaralı, bitap düşmüş bir genci salkım- saçak kaldığım barakaya getirdiler. Bitkin olmasına karşın direnmeye devam ediyor, direndikçe de askerler onu daha bir hırsıyla hırpalıyorlardı. O an ranzadan fırlayıp askerlerin önüne dikildim. Bir tanesi derhâl tüfeğine sarılıp geri çekilmemi işaret etti. Dinlemedim! Put gibi önlerinde durup bir süre tehditkâr bakıştık. Geçmiş tecrübelerden olsa gerek, yine 'hır!' çıkartacağımı sezdiklerinden genci usulca yere bırakıp gittiler. Hemen koluna girip ranzalardan

birine yatırdım. Üzerindeki üniformadan asker olduğu belliydi. Lakin toza, çamura bulanmış olduğundan hangi milletin mensubu olduğunu anlamak mümkün değildi. Küçük bir bakraçtaki sudan birkaç yudum içirip yüzündeki yara- bereyi temizledim. Biraz kendine geldiğinde ranzada doğruldu. Boynunu ve omzunu sıvazlayıp bana baktı:

— Kemiklerimi ters döndürdü, Allahsızlar!

Gülümsedim. Elimdeki bakracı tekrar uzatıp:

— Sen iyisin maşallah! Ben ilk vakitler hayli dayak yemiştım, dedim.

Acısıyla beraber keyifli bir kakhaha atıp ayağa kalktı. Üstünü başını düzeltip elini uzattı:

— Şevki oğlu, Üsteğmen Ömer!

O an yaralı vaziyetine bakmadan, teklifsiz Üsteğmen Ömer'e sıkıca sarıldım:

— Ben de Üsteğmen Behçet Asaf! Hoş gelmişsin memleketlim!

— Sağ olasın, Kardeşim!

— Otur, ayakta kalma, Ömer!

Ömer sancılı belini iki eliyle tutup ranzaya külçe gibi çöktü:

— Ne vakittir buradasın, Behçet?

— Zannımca iki yıldan fazla oldu. Selanik hattını müdafaa ediyorduk. Kancık bir pusuda esir düştük. Ben buraya getirildim. Diğerleri neredirler, ne haldedirler Allah bilir!

Ömer çöktüğü ranzada ayaklarını toplamaya çalıştığı an yüzünde tanıdık, acı bir ifade gördüm. Yunanlılar esir aldığı askerlerin önce postallarını çıkarıyor, kaçmaya yeltenen olur diye de tabanlarının altına süngülerle çizikler atıyorlardı. Ömer ayaklarını ovalayınca anladım; Belli ki o da kaçmaya yeltenmiş, hayli eza etmişlerdi... Dizlerine kadar doladığı çaputları çözüp bakraçta kalan suyla tabanlarındaki süngü yaralarını temizledim:

— Ömer, hadi biraz istirahat et. Bunlar bizi sefil görmeye pek sevinirler. Dirayetli olman gerek!

— Tasa etme Behçet! Hele senin gibi bir babayığide tesadüf etmiş, memleket hasreti gidermişim; bundan ötesi komaz bana!

— Sorguya aldılar mı, Ömer?

— Bir-iki denediler, ama ne mümkün!

— O vakit daha da takatli olman lâzım. Burada bir salyalı köpek var. Konuşturmak için sana etmediğini bırakmayacaktır. Gördüm ki; kimi konuşturduklarsa, saatine kurşun sesi geldi kulağıma. Aman diyeyim, salma kendini!

— Meraklanma Behçet, pabuç bırakacak değilim.

Ömer'in üzerindeki toz- toprak kurumaya başlamış, hareket ettikçe avuç avuç yere dökülüyordu. Üzerindekileri çıkarıp daha önceki esirlerden kalan birkaç parça kıyafeti sırtına geçirdim. Paltomu da tahta ranzanın üzerine serip Ömer'i boylu boyunca ranzaya uzattım. Hemen derin bir uykuya daldı. Kim bilir ne vakittir uyumuyor ya da temkinli olmak gayesiyle gözünü yummuyordu? Kendimden bilirim: Beni, meydana diktikleri bir çarmıha İsa misali gerip günlerce yağmur ya da kavruk güneşin altında tutarlardı. Açlık, susuzluk bir yana; en beteri uykusuzluğun getirdiği kara kâbuslara tahammül edebilmektir. Serbest olduğum zamanlarda bile, geçmişte kalan suretlerin etrafta dolandığı hissine kapılırdım. Bu suretlerin en sadığı; ilk gençliğimin, ilk sevda demlerimin çay kokulu kızı Gülsüm'ün suretiydi... Kasabadan ayrılalı neredeyse on yıldan fazla oldu. Şimdi ne yapar ne eder, hali- vakti nicedir, Allah bilir? Fikrimce çoktan bir aile meclisine girmiştir bile. Temennim – öyle bile olsa- saadetinin daim olmasından yanadır...

Ben bu gelgitler içinde sessiz sedasız volta atarken, ranzadan Ömer'in ne dediğini kestiremediğim seslerini duydum. Uykusunda hareketlenmiş, muhtemelen harp vakalarının hummalı anlarını rüyasında yeniden yaşıyordu.

Derken, barakanın kapısı şiddetle açıldı. Ellerinde urganlar, altı asker hışımla içeri girdi. İkiisi üzerine atılıp beni yüzükoyun yere yatırdılar. Diğer ikisi de Ömer'in üzerine çullandı. Ellerindeki urganları boynuna geçirip Ömer'i sürüye sürüye dışarı götürdüler. Arkasından biçare bağırdım:

— Ömer, sakın salma kendini! Ömer!

Bu anı zaptın önceden tasarlandığı besbelliydi. Ben Ömer'in arkasından bağırıyor, Ömer çırpındıkça daha beteri eziyet ediyorlardı. İçerideki dört askerden ikisi kapıyı kapatıp dışarı çıktılar. İçeride kalan ikisi, beni ranzalardan birine bağlayarak tepemde nöbete durdular. Ben ranzanın ayaklarını zorladıkça askerler sinirlenmeye başladı. Bir tanesi dayanamayıp elindeki tüfeğin dipçığıyle enseme sağlam bir darbe indirdi. Ahşap dipçığın kaya gibi sert tabanını yiyince o an dünyadan geçmişim...

Kendime geldiğimde baraka boştu. Nöbetçi askerler bu vaziyette bir şey yapamıyacağımla hesap etmiş olmalı ki barakayı terk etmişlerdi. Bir aralık dışarıdan telaşlı sesler işittim. Kalabalık bir asker topluluğunun bir şeylere hazırlandığı belliydi. O sırada barakanın kapısı tekrar açıldı. Ömer iki askerin kolları arasında, kan- revan

içinde geri getirildi. Onu bir çuval gibi yere savurup hızlıca çıktılar. Ömer yerde bir-iki kıpırdandı. Bağırırım:

— Ömer, Üsteğmenim! Ömer uyan!

Ömer zar- zor başını kaldırdı. O umarsız gülüşüyle bana bakıp:

— Dediğin kadar varmış be Üsteğmenim! İyi dayak atıyor imansızın oğlu, dedi.

Ömer hareketlenince üzerime büyük bir ferahlık geldi:

— Üsteğmenim, neden bilmiyorum, seni görünce lüzumsuz bir keyif sardı beni.

Ömer dizlerinin üzerine doğrulup elleriyle kürek çeke çeke yanıma geldi. Beni çözüp sırtını ranzaya dayadı. Gülümseyerek birbirimize baktık:

— Yahu Behçet! Böyle esaret arkadaşlığı her esire nasip olmaz. Ondandır bu keyif, dedi.

— Hakkın var, Üsteğmenim! Onca vakit pirelerle hasbîhâl etmekten şuurum sarıldı. Hani buradan kaçmaya niyetlensem, hoplaya- zıplaya ancak iki baraka öteye giderdim. O da bana kâr etmezdi!

Bir süre içinde bulunduğumuz hazin durumu bir kenara bırakıp keyifle sohbet ettik. Vaktiyle dedem “Şen bir gülüş, her derde devadır!” demişti. Onca eziyete rağmen, uzun zamandır ilk defa bu kadar keyifli bir esaret akşamı geçirmiştik. Lâkin nasıl olursa olsun, buradan kurtulmanın bir yolunu bulmalıydık!

Ömer toparlanıp kendine gelince kalem ve kâğıt olup olmadığını sordu. Yunanlılar muhtelif değerli eşyaları alsalar da defter, kalem gibi şeylere zaman zaman müsamaha gösteriyorlardı. Çok sonraları öğrendim; bunu bilerek yapıyorlarmış! Esir aldıkları subayların ruhiyatı günden güne bozulunca, askerliğe ve vazifesine dair muhtelif bilgileri gayri ihtiyarî anlatma- yazma ihtiyacı içine giriyorlarmış. Onlar da bunu fırsat bilip ilişmiyorlarmış. Gayeleri de ortada; düşmana - yani bize- karşı malûmat toplamak! Ben henüz böyle bir durum yaşamadım, ama Ömer’i bu konuda uyardım. Ömer:

— Yok, Behçet! Benim tek tasam anacığım. Dünya gözüyle ona bir mektup yazıp helâllüğünü alayım istiyorum, dedi.

Kalkıp muhafaza ettiğim yerden kalem ve defteri aldım. Ömer’i ranzaya çıkarıp onu mektubuyla baş başa bıraktım. Ben de diğer ranzaya uzanıp yeni bir diken üstü uykuya daldım...

Sabah uyandığımda, yazdan kalma ılık gün ışığı barakanın aralıklarından yüzüme vuruyordu. Dönüp Ömer’e baktım. Derin bir uykundaydı. O an dışarıda yine hareketlen-

meler başladı. Atların nal sesleri, askerlerin postal sesleri apaçık duyuluyordu. Ömer irkilerek uyandı. Kan- ter içinde kalmış, anlamsızca sayıklıyordu. Kalkıp aralıktan dışarıya baktım. Askerler avluda toplanmış, sanki bir yerlere göç hazırlığı varmış gibi telâşla sağa, sola koşturuyorlardı. Ömer kalkmaya çalışsa da buna muvaffak olamadı! Ayağındaki yaralar iyice azmış, tabanları davul gibi olmuştu. Kanın vücuda deveran etmesi için sargıları çözdüm. Ömer gittikçe kendinden geçiyor, anlamsız bir sürü cümle sarf ediyordu:

— Anama git, Behçet! Anam, git ona!

Dışarıdaki seslerin barakaya yaklaştığını duydum. Ömer'in avucundaki bir tomar kâğıdı alıp içliğimin altına gizledim. Tam bu sırada bir grup asker içeri daldı. Başlarındaki subay:

— Haydi, gidiyoruz, dedi.

Beni apar topar barakadan çıkardılar. O an Ömer'le kapının yarı aralığında son kez göz göze geldik.

Kapı kapandı, esaret arkadaşım kapının ardında kaldı...

O gün beni başka bir esir kampına götürdüler. Bir yıl kadar da orada tutuldum. Akabinde Balkan Harbi bitmiş, sulh yapılmış ve tarafların ele geçirdikleri tüm esirler serbest bırakılmıştı. Lakin benim aklım hep Üsteğmen Ömer de idi. Acaba o cehennem barakasından sağ- salim çıkabilmiş miydi?

Ben bu muammalar içinde üzerime sirayet eden harp rehabetinden tam kurtuldum derken; birden Dünya Harbi patlak verdi. Milletler çıldırmış gibi birbirlerine yeniden harp ilân etmişti.

Yine "o cephe senin bu cephe kim bilir kimin!" on yıl boyunca dolaşmadığım harp çukuru kalmadı. Trablusgarp'tan başlayıp Büyük Taarruz'a kadar vazife aldığım her cepheden sağ- salim çıktım. On yıl sonra, Yüzbaşı Behçet olarak bugün; Ömer'in emanetini anacığınaya teslim etmek üzere bir kasaba uzaktayım...

Gözüm hâlâ tavanda gezinirken odanın kapısı vuruldu. Hanın hizmetlisine beni erken uyandırmasını tembihlediğimden, o da kuşluk vakti gelip kapıya dayanmıştı. Kalkıp kapıyı açtım. Elinde bir kahvaltı tepsisi, başı önünde içeri girdi. Tepsiyi masanın üzerine bırakıp:

— Beyim, emir buyurduğunuz gibi atlı arabayı hazırlattım. Dışarıda sizi bekler, dedi.

— Sağ olasın, Yahya Efendi! Kahvaltı yapmayacağım, hemen çıkacağım.

— Nasıl buyurursanız, Beyim...

Valizimi pek dağıtmamıştım. Yahya Efendi valizi yüklenip önden çıktı. Ben de ceketimi sırtıma geçirip Ömer'in mektubunu tekrar yokladım. Hanın önünde bekleyen atlı arabaya binip Gönen'e doğru yola çıktık.

Balıkesir düşmana teslim edilmemişti. Lâkin onlar çekilirken, geçtikleri her yerde izlerini bırakmaktan geri kalmamışlardı. Memleket sanki koca bir yangın yeri idi.

Kısa bir seyirden sonra Gönen kazasına vardık. Ahali, harbin kasvetini üzerinden atmaya başlamış, gündelik meşgalelerine geri dönmüşlerdi bile. Arabayı meydanda durdurttum. Arabacıya beklemesini söyleyip etrafta dolanmaya başladım. Muhtelif nebatlar satan yaşlıca bir adamın dükkânı önünde durdum:

— Pazar ola, Bey Amca!

Adam beni müşteri zannedip dükkâna buyur etti. Alışveriş etmeyeceğimi söyledim. Cebimden mektubu çıkarıp Ömer'in üzerine yazdığı tarifi ihtiyara okudum:

— Bey Amca, sen bu adresteki Şevki Bey'i tanır mısın? Kendisini nasıl bulurum?

İhtiyar bir süre düşündü:

— Buralardan çok göçüp giden oldu, Delikanlı! Pek aşına gelmedi bu zat bana.

— Peki, buralarda bilen, danışabileceğim birileri var mıdır?

— Şu karşiki sokağa gir, sağdaki caminin yanında Demirci Abdal Efendi vardır. Ona git. Buradaki herkesi tanır. Bilse o bilir!

— Sağ olasın, Bey Amca, deyip tarif ettiği sokağa girdim. Dükkânın önünde, heybetli bir atı nallayan temiz yüzlü bir adam vardı. Yaklaştım:

— Kolay gelsin, Ustam, dedim.

Adam elindeki çekici nalın üzerine bir- iki daha vurup atın ayağını yere indirdi:

— Sağ olasın, Evlâdım!

— Demirci Abdal Usta'yı ararım. Siz misiniz?

— Buyur evlâdım, doğru gelmişsin! Abdal Usta benim.

— Ustam bir maruzatım vardı. Eğer işinizden alıkoymayacaksam birkaç kelâm etmek isterim.

— Tabi ki, Bey Oğlum! Başım la beraber.

Abdal Usta, iki tabureyi dükkânın تنها bir köşesine koydu:

— Otur, Delikanlı! Ayakta kalma, deyip kendi de tabureye çöktü.

Hemen söze girdim:

— Abdal Ustam, ben buranın eşrafından Şevki Bey ve Refikası Fatma Hanımefendi'yi ararım. Sizi salık verdiler 'Bilse bilse o bilir!' dediler.

Abdal Usta aksakallarını ovup bir süre düşündü:

— Şevki Bey'i bildim. Sen de hele, niye ararsın onu?

Lâfın gerisini uzunca anlattım. Ben anlattıkça yüzü düşmeye, derin derin iç çekmeye başladı:

— Gelmiş, geçmiş olsun evlâdım!

— Vaziyet böyle, Abdal Usta! Harplerin peşinde, cepheden cepheye koştuktan imkân elvermedi gelmeye. Malûmunuz, yakın zamanda mütareke oldu. Ben de az bir nefes almışken Üsteğmen Ömer'in emanetini validesine teslim için geldim buralara.

Abdal Usta, tabakasını çıkarıp bir sigara ikram etti. Hayli kederlenmiş olacak, kendi yaktığı sigarasını iki nefeste yarı etti:

— Ah be Evlâdım! Şevki Bey maale buradan gideli yirmi yıldan fazla oluyor. Oğlu niye burayı tarifledi ki?

— Bilmiyorum, Abdal Ustam! Ben sanıyordum ki anası, babası hâlâ buradadır!

Abdal Usta, mahzun devam etti:

— Gittikleri vakit Ömer daha sabi idi. Ara ara haberleri gelirdi. Lâkin sonraları daha seyrek duymaya başladık ne vaziyette olduklarını. En son iki yıl evvel, buradan İstanbul'a giden tüccar bir zattan işittik: Evlâdım, senin esaret arkadaşın Ömer Seyfettin tazecik yaşta bir maraza tutulmuş, hayli eza çekip terk- i diyar etmiş... Bildiğimiz budur...

Abdal Usta konuştuğu, omzumda ve göğsümde derin bir ağrı hissettim. Ağrıdan ziyade, üzerimdeki emanetin yükü altında ezilip kaldım. Ustadan destur isteyip yanından ayrıldım.

Kardeşim Ömer'in, sabi ayaklarıyla koştuğu sokaklarda dolanıp izlerini aradım. Daha çocuk yaşta buralardan ayrılmışken, neden buraların tarifini verdiğini düşündüm saatlerce.

Belki o barakada o gün yaşadığı tarifsiz acı ve sayıklamalarından, belki de çocukluğunda özgürce koşturup rüzgârında savrulduğu bu topraklara 'Ana' deyip içten içe geri dönme arzusundandı.

Kim bilir...

Şimdi harbin kan ve barut kokuları estirdiği bu sokaklarda dolanırken; yanımda Ömer Seyfettin'in çocuk adımları, kulağımda umarsız gülüşünün hasret dolu yankıları:

— Dertlenme Behçet! Patlamış lâğım iğrençliğiyle memleketin her yerini sarmışsa siyasiyat; gün olur bu pisliği temizleyecek bir tufan elbet yeniden kopar... Heyhat!

Kafdağı'nın Ardındaki Cümle

ZEHRA ORUÇ

Seninle gökyüzünde yürümek isterdim ama ayaklarına yıldızların batmasından korkarım. Geceyi dizinde uyutsan serilir kucağına yedi devin efsanesi. Her birinin gölgesi kendisini küşteri meydanında sanır. Pencereden bir rüzgâr giriverince gölgeler masallara geri döner.

Elindeki kitabı kapatınca yüzlerini buruşturdular. Gecenin ilerleyen vakitlerinde herkes bir şeyler dilenirken onların uyku dilemesini istemiyordum. Gece makul bir ayrılık dünyanın üstümüze sinen isinden kurtulmak için. Çocuklar kalkmak için hazırlanırken küçük olan sessizliği bozar.

— Yarında gidecek miyiz? Ne kadar uzağa gideceğiz? Geri dönebileceğiz kadar bir uzaklık olsun.

— Geri dönebileceğimiz kadar bir uzaklık.

Yattıklarından emin olduktan sonra pencerenin kenarına geçip masama vuran cılız gece ışığında birkaç şey karaladım. Yazdıklarımın karalığına gecenin koyu rengi eklenince yazdıklarımı görmekte zorlandım. Kalemi bırakıp pencereye yaklaştım. Uzaklık kavramı üzerinde düşünmeye başladım. Kelimeler sadece lügatlerindeki anlamlarında yaşasaydı bu bir felaket olurdu. Bütün uzaklıklarım geri dönebileceği kadar olsun. Gece hüznünlü bir ressam gibi kaşlarını indirmiş, tuvale ayrılığın henüz benzetemediği resmini çiziyor. Masamın başına geçip kağıdımı aydınlatmaya yaran küçük lambayı yaktım. Geçen senelerin ardından bitiremediğim kitabım hem kâbusum olmuştu hem de en büyük hayalim. Bu aralar ikiz duygular yaşıyorum pek anlam verebildiğimi söyleyemem. Geriye yaslandım, yıllar öncesine gidip kitabı yazma hikâyemi anımsadım.

— Asaf, oyun oynamaya ne dersin?

— Çok isterim. Nasıl bir oyun?

— Okumanı istediğim kitaplardan benim istediğim yerdeki cümleleri birleştireceksin. En son cümleyi bulup yazıyı tamamladığında oyun biter.

— Çok kolaymış.

— Evet, ama her kitap için verdiğim bir görevi yerine getirmen gerekiyor böylece kitabı sana vereceğim.

— Hmm.. Peki anne ama ara sıra bana yardım edersin.

— Sen artık kocaman oldun on beş yaşındasın tek başına halledebilirsin.

Annem sanki bir oyundan değildi sıhhatli bir hakikatten bahsediyordu. Kazanacağıma eminim ne de olsa okumak var işin içinde. Sobanın üstünde kaynayan su sesi bana başka bir dilde halini izah etmeye çalışıyor gibi. Uykum o kadar çok gelmişti ki onu dinlemek yerine kirpiklerimi bir müddet birbirine kavuşturmuştum. Hem yarın oyun başlıyordu dinç olmalıydım.

Ertesi gün annem kahvaltıyı hazırlayıp tatlı sesiyle beni çağırır. Yüzümü yıkayıp masaya oturdum.

Kış güneşi annemin yüzünde yukarıdan aşağıya şerit şeklinde yansıma yapmıştı. Yeşil gözleri hep bakmak istediğim bir tablo gibi muazzamdı. Küçük burnu güneşle devamlı temas ettiğinden bedenine göre biraz daha koyu renkteydi. Çayları doldurmaya başlayınca daha fazla dayanamayıp oyunun başlamasını istedim.

— Anncim artık oyuna başlayalım mı? Sabırsızlanıyorum.

— Önce Mehmet amcanın kış için kıracağı odunlara yardım et sonra sana okuyacağın kitabı vereceğim.

Bu soğukta odun kırmak hiç cazip bir fikir değildi ama kazanmak için yapmam gerektiğini biliyordum.

— Peki, anne bugün Mehmet amcanın yanına giderim.

Kahvaltımı bitirdikten sonra montumu giyinip hiçte istekli olmadığım halde Mehmet amcanın yanına gitmek için yola revan oldum. Yolda yapraklarını dökmüş ağaçlar sıra sıra dizilmiş, insan iskeletine benziyorlardı. Mehmet amca uzunca boyuyla ayaklı bir servi gibi. Küçük yüzünde büyük burnu ona ayrı bir şirinlik katmış. Yanına iyice yaklaşıp selam verdim.

— Ooo Asaf hoş gelmişsin sefa getirmişsin. Buyur bir şey mi istedin.

— Odunlarına yardım etmeye geldim.

— Vayy küçüklüğünü gördüğüm sen büyüdün de bana yardım mı edecen.

— Büyüdüm tabi ki Mehmet emmi sana yardım etmeye geldim.

— Var git, içerdeki baltayı getir; iki günlük işimiz var.

Belli etmesem de iki gün çok gelmişti. Yalnızlık tıpkı kış gibi kuru bir ayazı var, üşütüyor... Gök bembeyaz etraf iki kat aydınlık. Baltayı içeriden getirip odunları kırmaya başladım. Bir ara Mehmet amca sanki üflesen yıkılacak gibi duran evine girip iki bardak ayran getirdi. Ayranlarını görünce mutlu oldum, yanında kim bilir ne zamandan kalma şeffaf paketli bir bisküvide vardı.

- Sağ ol emmi zahmet oldu.
- Ne zahmeti oğul asıl zahmeti sen çektin.
- Benim için zahmet değil emmi
- Senin okul nasıl gidiyor.
- İyi gidiyor, bugün tatil ama.

— Okumak güzel şey tabi oğul bilmem kaç sene önce okuma yazma için okula gitmiştik. Zaten toplasan kaç sene okumuşuzdur. Hocamız bir kitap okumuştun. 'Pembe İncili Kaftan' Muhsin Çelebiye hayrandık. Annemden pembe bir kaftan istemiştin, tek ben değil herkes annesinden istemiş, ertesi gün hepimiz annemizin el emeği kaftana benzeyen örtüyle köyün meydanında gezmiştik. İnan kaç sene geçti okuma yazmayı unuttum ama o hikâyeyi asla unutmam.

Ertesi gün için Mehmet amcayla sözleşip eve doğru yürümeye başladım. Hava hafiften kararmaya başlamıştı sanki üşümüş de üstüne bir şal almış gibiydi. Yolda giderken Mehmet amcanın o kadar sene geçmesine rağmen o günü yaşar gibi anlatmasına çok şaşırılmıştım. Eve gelince elini yüzümü yıkayıp yemeğe oturdum anneme günümü anlatıp erkenden uyudum. Ertesi gün kalan odunları tamamlayınca annemin yanına varıp kitabını aldım, heyecanla hangi cümleyi seçmem gerektiğini anneme sordum.

- Anneciğim hangi sayfa kaçınıcı cümleyi seçeceğim?
- 129. Sayfa baştan ilk iki cümleyi boş kâğıda yaz.

İkinci günde annemin dediği sayfaya gelmiştim. Boş bir kâğıdı masasına koydum. Hava henüz kararmamıştı. Gölgeler gerçek cisimlerinden daha da uzun olduğu vakitlerdi. Pencereden kafamı çevirip annemin dediği yeri yazmaya başladım.

'Sen bütün eylüllere bedelsin ne zaman bir hüznünü yetim bıraksan ben onu sahiplenmeye gönüllüyüm. Şikâyetçi değilim belki de henüz ihtiyacın olan cümleleri sana kimse kurmamıştır.'

İlk görevi başarıyla tamamlamam için kitabın kalanını bitirmem gerek ne de olsa geriye 60 sayfa var yarına kadar bitmiş olurum. Hafta içi okula gidiyorum hafta sonu annemin verdiği görevi yapıp okuldan kalan günlerde kitabı bitirmekle meşgul

oluyordum. Hafta sonunu sabırsızlıkla bekliyorum. Neyse ki zaman çabuk geçiyor. Perşembe günü okulda sudan bir sebepten sınıftaki bir kız arkadaşım ile tartıştım. Hatanın büyük kısmı bendeydi bunu da biliyorum ama bilmediğim şey her neyse onun yüzünden hatamı kabul etmiyordum. Anneme okulda geçen her şeyi anlattığım gibi bu olayı da anlattım. Bu durumun sıradaki görev için malzeme olacağını bilseydim kesinlikle yapmazdım. Annem arkadaşımın özür dilememi o vakit yeni kitabı vereceğini söyledi. Kabul etmedim. Geriye sadece pazar günü kalmıştı eğer bugün özür dilemezsem kaybeden olacaktım. Bir süre yatağımın tavanı izlemekle meşgul oldum bilmem kaçınıcı kez bakışımdı. Sonunda karar verdim gidip özür dileyeceğim ama bunu yaparken gözlerimi kapatacağım böylece daha az utanacağım.

Hızla yola koyuldum yolda giderken gördüğüm birkaç arkadaşına selam verdim, hatırlarını sormadan devam ettim. Ayşe bahçede bir taşın üzerinde oturuyordu. Yavaşça yanına yaklaştım sesim titreyerek ismini söyledim sanki bu ismi hayatımda ilk söyleyişimdi. Arkasını döndü söze nasıl başlayacağımı bilemedim. Arka fonda yine yapraklarını dökmüş ağaçlar. Bir an aklıma okuduğum kitaptaki cümle geldi.

— Sen bütün eyllülere bedelsin.

Gülümsedi, gözlerim hala açıldı kapatmayı unutmamıştım. Annemden sonraki en güzel gülüşe şahitlik etmek için. Özür dileyip hızlı adımlarla evin yolu tuttum. Rahatlamıştım ama tuhaf bir his benliğimi kaplamıştı. Üç gün sonra 201. Sayfanın baştan altıncı ve yedinci cümlelerini kağıdın devamına yazdım:

‘Sana doğru kurulmayan bütün kelimeler vatansız. İğreti duruyorlar kuruldukları her cümlede. Benim ana dilim senin beni anladığın düzlüklerde kurulur.’

Yazıyı bitirip annemin getirdiği çaydan bir yudum aldım, pencereden yere düşen kar tanelerini izliyordum. Bardak elimi ısıtırken dışarıda yağan kar kalbimin kuzeyine hazin bir kış yaşıtıyordu. Annemin öksürük sesleri şiddetine göre odama kadar gelip beni tedirgin edip geri dönüyordu. Bazı yaşlarımı yaşımın önce yaşlandırdığımı düşünüyorum, şuan tam olarak kaç yaşında hissettiğimi bilmiyorum. Kirpiklerimi birbirlerine kavuşturmak için yatağıma uzandım. İçimdeki huzursuzluğu bir türlü anlayamıyorum. Evet, mutsuz olabilirim bundan şikâyetçi olamam. Bazen mutsuzluğun bile verdiği bir huzur vardır. Lakin huzursuzluk, bunu asla göze alamam. Belki de annemden pembe bir kaftan isteyip köyün meydanında dolaşmam gerekirdi ama yaşım buna müsait değil. Büyüyünce ninniler yerine düşünceler bizi uyutmaya başlıyor. Annemizin tatlı sesi yerine sessiz düşüncelere mecbur kalıyoruz.

Haftanın bir günü annemle okuduğumuz kitapların en beğendiğimiz yerlerini birbirimize okurduk kahvaltıdan sonra salona geçip ritüelimizi uygulamak için kitaplarımızı elimize aldık. Önce annem başladı.

'Asyalı bir çocuk yüzünü güneşe döner. Kirpiklerinden birer tren rayı oluşur. Gözyaşına hapsettiği sevdiklerini raylar üzerinden uğurlar. Alnında Doğu'nun ve Batı'nın acımasız çizgisi yukarıdan aşağıya iz bırakmış. Bazı teselli cümleleri onu teğet geçmiştir. Oysa biri bir cümle kursa da bir eve girer gibi cümlelerin içine girip orada yaşayabilse. Kimse cümle kurmayınca yağmur yağmaya başlar. Çocuk gözlerini açar, raylar bozulur. Herkes kaçıırken çocuk en son hangi sevdiğini uğurladığını hatırlamaya çalışır.'

Annem kitabı kapatıp yüzüme baktı. Bana bir şeyler söyleyecekti yutkunup konuşmaya başladı.

Bulduğumuz yer Doğuya bizi yaşatan hayallerdir, bir Doğulu kurduğu hayallerin köşe başında bir gerçekler karşılaşmasından korkar. Doğu mücadeledir, sizi yaşatacak bir gerçek yoksa hayallerin yamacına yaklaşınız. Eğer Batıdaysak hayallerin önemi yoktur. Orada kullanılan kelimeler hep gerçek anlamlarıyla bilinirler. Sorun coğrafyalarda değil. Sorun kalbin nereli olduğudur.

Annem sözlerini bitirince benim bir şeyler söylememi bekler gibi gözlerini benden ayırmadı ama ben bir şey söylemedim. Kafamı sallayıp onu onayladım. Kendi kitabımdan ayırdığım sayfayı açtım.

'Zaman geri geri giderken ayağı takılıp düşmüş olmalı. Etrafa saçılan mazimi toplamak için bir şey yapmalıydım. Zaman eklerinin içinde kaybolmuşum. Hangi zamanla sana sesleneceğimi bilmiyorum. Şuan tam olarak neredesin diye sorarsan önce dedemin okuyup ardından tekrar etmemi istediği duadayım.'

Kitabı kapatıp bütün kelimelerin üstünü örttüm.

Annem yeni görevimin köyün çıkışına doğru olan, çeşmenin hemen dibindeki evde bulunan, Sina ile arkadaşlık etmek olduğunu söyledi. Gözleri görmüyordu, benden 3 yaş küçük. Daha önce arkadaşlık etmeye çalıştım ama sonuç pek parlak değildi. Bu sefer kazanmak için başarılı olmam gerekiyordu. Sonunda evlerine yaklaşmıştım. Sina bahçede oturuyordu. Hava çok soğuk değildi. Üzerindeki yeşil gömlek gözleriyle ne kadar da uyumluydu. Ayak seslerimden varlığımı hissetti.

— Kimsin?

— Asaf...

— Niçin geldin?

Bir anda aklıma o kadar çok geldi ki. Ne diyeceğimi şaşırdım. Kelimelerden tasarruf edip en kısa ve anlamlı cümleyi kurmalıyım.

— Arkadaş olmak için.

Kaşını kaldırdı. Yüzünü yana çevirip sessizliğini korudu. Bakışlarımı göğe evirdim, gri tonlarındaydı.

— Bu cümleyi kuracağın en son kişi ben olmalıydım, sanki hiç arkadaşın yok mu? Benim durumumu bilmiyor musun?

— Arkadaş olmamız için görmene gerek yok.

Birkaç gün boyunca beni reddetti ama ısrarla her gün gitmeye devam ettim. Zamanla varlığıma alışmış olmalı ki artık beni kabullenmişti. Bugün hava dışarıda oynayabileceğimiz kadar ılıktı. Sina yine bahçedeydi. Yanına yaklaşıp arkadan dokundum, irkilmedi.

— Hoş geldin. Bir gün gelmek istemeyeceksin bunu biliyorsun değil mi?

Sina kendini bir yük olarak görüyordu, oysa birçok şeyi yapabiliyor. Ona acıdığımı düşünüyor. Ses tonumu ciddileştirdim.

— Gözlerin yeşil renk...

— Ben renkleri bilmem,

— Bilmen gerekmez. Renginin güzelliğinden bahsetmeyecektim, güneş gözlerine değdiğinde nasıl anlatsam sen atmosferin bir parçasısın. Güneş gözlerine baktı sıcaklığını hissetmedin mi?

— Belki de haklısın. Eğer bir hırsız olsaydım, neyi çalmak isterdim bilir misin?

— Hayır!

— Aydınlık bir rüyanı...

— Çok masum bir hırsızısın. Hakikati çalmak istemeyecek kadar hemde. Bisiklet binmeye ne dersin.

— Düşerse

— Tekrar kalkarız. Hem mutlu olma ihtimalimiz, düşme ihtimalinden daha fazla.

Haklıydım, düşmüştük ama daha çok mutluyduk. Sina ile iki iyi arkadaş olduk. Hafiften yağmur başladı, adımlarımı hızlandırmadım. Bir insana her zaman en iyi

cümle kuran başka bir insan değildir. Bugün en iyi cümle kuran yağmurdu. Eve gidip annemin verdiği kitabı aldım. Okumaya başladım. İki gün sonra istediği sayfaya geldim kitabın son sayfalarıydı.

'Yaşamak bir anlatım bozukluğu... Her an ölme ihtimaline karşın insanın kurduğu en iddialı cümledir yaşamak'

Birkaç hafta annemin hastane işlerinden dolayı oyunumuza ara verdik. Biraz toparlanınca bana yeni görevimi şöyle açıkladı: Caminin bahçesinde kanadından yaralı bir kuş varmış, onu bize getirip bakımını üsleneceğim. Ne vakit uçarsa o zaman yeni kitabı vereceğim kaç hafta sürer bilmiyorum. Annem komşulardan öğrenmiş kuşun durumunu, ertesi gün kuşu alıp eve getirdim. Yeşil tonlarında uzun kanatlarının yanında baş bölgesi beyaz renkteydi. Kanadının biri zedelenmiş imam daha önce hayvan doktoruna götürmüş, iyi bir bakımla iyileşeceğini söylemiş. Uzun uzun kuşa bakışım annemin dikkatini çekmiş olmalı.

— Asaf çok mu beğendin? Baya dikkatli bakıyorsun.

— Beğendim, renkleri muhteşem.

— Artık sana emanet kısa zamanda toparlanmasına yardım edersen o da özgürlüğüne kavuşur.

Anneme gülümseyip onu alıp odama götürdüm. Zamanla iyileşecek bir yarası var ya zamanla yarası kanayanlar... Demek ki zaman bazıları için ters istikamette ilerliyor. Yemeğini ve suyunu verdim. Sessiz odam bir anda kuş civıltısıyla doldu. Neredeyse hiç susmuyor. Acaba bana ne demek istiyor bu şirin kuş. Sevdiklerini özlemiş olmalı. Özlemek asla tek bir duygu olamaz içinde ne çok duyguyu barındırır; endişe, umut, korku... Onu sayısız yolun ortasında kalmış bir yolcuya benzetebiliriz, nereye gitse can yakacak.

İki hafta boyunca okuldan geldikten sonra derslerimi bitirip zamanımı onunla geçiriyordum. Aramızda iki hafta ve tartının tartamayacağı kadar kuvvetli bir bağ oluşmuştu. Odamda birkaç defa kanatlarını rahatlıkla oynattığına şahit olmuştum. O uçmak için hazırды ama ben vazgeçmek için hazır değildim. Annem bu durumu fark etmiş olmalı ki akşam çayında beni yanına çağırdı.

Soba odayı iyice ısıtmış, sobanın kurulduğu taraftaki duvarın boyası diğer duvarlara göre daha kötü görünüyordu. Sobamızın arka tarafı çay içmek için oldukça müsait bir ortamdı. Annem yer minderlerini oraya yerleştirmiş tepsi için ortada yer ayırmıştı. Karşısına oturdum, yüzü hafif solgun ve bitkindi. Bardaklara çayı ben doldurdum, o da söze başladı.

— Sevgiyi bir nesneye benzetecek olsaydın bu ne olurdu.

— O bakmaya doyamayacağımız kadar güzel bir çiçek olurdu.

— Sen bir insansın ama sevgiyi bir bitkiye benzetiyorsun. Oysa sevgi kendi cinsine göre değişir. Terzileri düşün onların türlü kumaşları vardır ve renk renk iplikleri. Her kumaşın kendi cinsinden bir ipi vardır. Eğer ip kumaşa göre olmazsa terzinin zanaatinden şüphe edilir. Sen bir insansın sevgin kendi cinsinden olmalı. Bazen duygularımızı karıştırırız; hapsederiz, alıkoyarız, bencillik ederiz vesaire bunlara sevgi deriz. Bir bitkiyi sever gibi bir insanı sevemezsin. Sevgi bir ip gibi seven ve sevileni bağlayan iki ucu vardır. Bir insandan beklediğini başka bir varlıktan bekleyemezsin. İnsan dışındaki varlıklara önce merhamet edilir sonra sevgi duyulur. Bazen onları sevdiğimizi zannederiz oysaki onlara eziyet etmiş oluruz. Beni anlıyorsun değil mi?

Odadaki ışık sarı renkte ve duvara gölgemiz yansıyor. Sobanın üzerindeki su sesi üçüncü şahsı temsil ediyordu. Başımı sallayıp odama çekildim. Ertesi gün güneş doğar doğmaz onu serbest bıraktım yani onu gerçekten sevdim.

Annem yeni kitabımı verdi üçüncü gün sonunda istediği yere geldim. Kâğıdı çıkarıp cümleleri yazmaya başladım

‘Kapa gözlerini şimdi şehrimden bir hüznün geçecek. Birçok şeyin uzağında olarak yaklaşmakta olan bir felaketin yönetmenliğini yapma hissi beni korutuyor.’

Bugün kar yoktu olmayan tek şey kar değildi, babam mükemmel bir öğretmendi ve burası son görev yaptığı yerd. Ondandır annem devraldı, yıllardır öğretmenlik yapmamasına rağmen sırf babam istediği için yapıyordu; artık o da iyice hastalandı. Müstakil acılarım oldu. Sessizce içimde yol aldı. Şimdi gelecek son sürat hızla meçhule giden yeteneksiz bir şoförün elinde gibi.

Zaman hızla akmaya devam ediyordu annem her geçen gün biraz daha kötüleşiyordu. Bana yeni görev olarak şehre gidip birkaç malzeme almamı söyledi. Başta kabul etmedim hem hastaydı hem de istedikleri şey anlamsız gelmişti. Komşular yanındaydı, bana ikna cümleleri kurup beni şehre yolladılar. Güneş tahtından inmeye hazırlandığı vakitlerdi; yol boyu ağaçlar, düşünceler, sessizlikler ... Şehre giden araç sonunda geldi, malzemeleri aldım ama eve dönene kadar karanlık etrafı çoktan esir almıştı. Evin birkaç odasının ışığı aynı anda açık annem unutmuş olmalı. Belki kendisini iyi hissetmiştir ve bana çay demlemiştir. Sobanın üstündeki su sesi annemin sesine karışsın bugün ondan hiç duymadığım cümleleri duymak istiyorum, duvara yansıyan gölgesinin önünde. İyice yaklaştım anlam veremediğim kalabalık bütün yüzler yüzümde ... Kışın ortasında ılık bir rüzgâr bir yolunu bulup saçlarıma sağa doğru

taramıştı. Kapıda kalakaldım başımı bahçeye doğru döndürdüm, yaprağını dökmüş ağacın dalları kollarını evimize doğru uzatmış bir canavarı andırıyordu. Bugün ondan hiç duymadığım bir cümleyi duymuştum, iliklerime kadar üşüdüm. Eşikten içeriye doğru adım attım. Sobanın üzerindeki su sesini duyabiliyordum. Duvarda gölgeler birbirine karışmış anneminkini bulamıyorum. Hayatımın yokuşlarından biriyle daha karşılaştım belki bundan sonrası bayırdır, bilemiyorum. Keşke bilemediğim tek şey bu olsaydı. İşte cümlemin bir ögesi daha eksilmişti.

Annem ağırlaşınca onu öyle görmemem için beni evden uzaklaştırmış, bana okumam için bir mektup bırakmış.

'Bazen cümleler seni yüzüstü bırakır. Bu özellikle duygularımızı ifade etmekte zorlandığımız zamanlarda olur. Bu mektubu sıhhatimin iyi olduğu zamanda sana yazdım, daha kötü olacağımı biliyordum. İnsanlardan daha iyi kitaplar vardır, bunu insanları ve kitapları tanıdıkça anlayacaksın. İyi bir cümle yolunu aydınlatmaya yeter, o cümlemin sırf senin için yazıldığını düşünürsün. Oyunumuz henüz sonlanmadı yazacağın son cümle senin kaleme alacağın kitabının en son cümlesi olsun. Eğer bunu başarırsan oyunun kazananı olursun eğer sen kazanırsan ben kazanmış olurum. Geriye kalan ömrün geçirmiş olduğundan daha bahtiyar olsun. Bunlar benden duyacağın son cümleler keşke daha iyi şeyler duyabilseydin.'

Bir anda maziye gitmek bana bazı duyguların fakiri olduğumu hatırlattı. Annem haklıydı bir çocuk bir insandan daha fazlasıydı. Ben artık büyümüştüm tamı tamına bir insandım fazlası değil belki de eksikiydim. Hava hafifçe aydınlanmaya başlamıştı güneş tahtına çıkmaya hazırlanıyordu. Masamın başına geçtim kalan son cümlemi tamamlayıp bu oyunun galibi olmalıydım. Çekmeceden yıllardır sakladığım Kâğıdımı çıkardım, biraz yıpranmakla beraber hala iyi durumdaydı. Kalan son cümle benim hikâyemin hem başlangıcı hem de sonu olacaktı.

'Kalp bütün kavuşmaların cumhuriyetidir.'

Saygınlar ve Aynı Dünyada Yaşayanlar

BÜŞRA TIRLİ

Gözlerini denize dikti suçlarcasına. Deniz aynı deniz değil. Şehir aynı şehir değil. Rıhtımda martıların selamı eksik... Dünya da farklıydı tabi. Eskiden kötüler kazanırdı, şimdiyse iyi gözükkenler. Önceden iyilerin değeri yoktu, şimdi değeri iyilik belirliyordu. Ama iyilik tamamen göreceli, riyakârlıktan öteye gidemez. Riyakârlar saygındı, riyakârlar değerliydi. Burada insanlar iyilik yapıp unutmak yerine, iyilikten bahsedip yapmayı unutulardı ve böylece saygı görürlerdi. Saygıyı zerre hak etmeyen insanlara saygı duymak en büyük saygısızlıklardan geliyordu İhtiyar'a. Burada insanlara verebileceğiniz zarar itibarlarıyla ters orantılıydı. Bu yüzden gerçekte iğne batsa ölecek insanlara ölümsüz gözüyle bakılıyordu. Kaşlarını çattı İhtiyar; nankörlüğün, ihanetin göz görmedikçe mübah olduğu dünyaya. Eskiden yardım ettiği insanlar evini, işini, huzurunu almıştı elinden. Ailesi de terk etmişti böylece. Saç sakal, dertler derya; attığı iyilikleri arıyordu denizde...

Bu dünyada zenginler yaşardı. Zengin olmayanlar herhangi bir yardımda, hayırda bulunmayı göze alamazlardı. Çünkü kimse fakirliğe hazır cevap değildi. Bu yüzden zengin olmayanlar bile kendilerine ölü gözüyle bakardı. Saygınların yardım ettiği kişilere yardım edilirdi ancak. Diğerlerine karşı müthiş bir önyargı hâkimdi kentte. İhtiyar bu olanlar karşısında kendi değerini korumaya çalışıyordu yalnızca, ne kadar değersiz hissettirilse de.. Bu hain deniz ihanet edip inançlarına, inandırmıştı İhtiyar'ı. Yardımsever bir iş adamıyken açıklıktan ağlar hale gelmişti. Ama gözyaşı para etmezdi saygın olmadıkça. Saygınlar da ağlamazdı zaten. Hele saygınlardan biri vardı ki; en riyakârları, en zenginleri.. İhtiyar hep O'nun karşısına çıkmayı kurardı kafasında. Bir gün her şeyi yüzüne vuracaktı. Bu dünyanın eskiden böyle olmadığını anlatacaktı herkese.

Soğuk iklimler girdi araya, birçok hayra vesile oldu tabi ki. İhtiyar cesaretini ve öfkesini toplayarak, Adam'ın kapısına dayandı. Hiçbir fakir, bu kılıkta hiç kimse bir saygının karşısına çıkamazdı. Ancak saygınlar lütfederse onları görürdü. İnsanlar bu kutsal yargının çiğnenmesini yadırgıyordu. Bütün halk içten içe bildikleri ama dayatılan kurallar sonucu asla dile getiremediklerini duyacaktı. Adam, İhtiyar'ın karşısına çıktı yüksekte bakarak. "Ne istiyorsun para mı?" İhtiyar'ın gururu ayaklar

altındaydı. Hışımla konuştu “Sırf paranız var diye insanları aşağılamak da nereden çıktı? Acizlik sadece parada mıdır? Dünya değişti, devir değişti. Artık sadece riyakârlık var. Sizin yardım etmediğiniz insanlar darda değil mi de kendinizi ilahlaştırıyorsunuz? Kendinizi ölümsüz zannediyorsunuz. Tamam, dünya değişti. Belki sonsuza kadar yaşayacaksınız ama sizin değerinizi etraftakiler belirledikçe yaşamış sayılmazsınız. Hiç gerçekten iyilik yapıp bunun hazzına ulaşabildiniz mi? Siz yaptığımız iyilikle övünmekle kalmıyor, övünmek için iyilik yapıyorsunuz. Hoş buna iyilik denirse. Üstelik muhtaçlara üstünlük taslıyorsunuz. Değer dediğiniz bu mu?” Adam istifini bozmadan topluluğa yöneldi. “Siz bu İhtiyar’ı tanıyor musunuz? Bu İhtiyar eskiden zengindi. İsteddiği değere sahip olabiliirdi. Sırf yardım ettiği insanlar utanmasın diye onların yüzüne bakmayan biriydi. Sonra bir gün elindeki imkanları doğru kullanamadığına karar vererek elindeki her şeyi aldım. “İhtiyar’ın ağzı şaşkınlıktan açık kalmıştı. Bu esnada insanların tepkisini görmek için onlara baktı. Hepsinin gözleri büyümüşü. Adam devam etti. “Çünkü daha iyi kullanabilecektim, daha çok insana ulaşabilecektim.” İhtiyar insanlara bakmaya devam etti. Şaşırılmış hallerinden eser yoktu. Şimdi hepsi zaten böyle olduğunu biliyormuşçasına kafalarını sallıyordu. Dinlemeye devam ettiler. “Ben saygın bir insanım. Ve evet beni öldüremeyeceğin kadar fazla değerliyim. Sen ise aciz bir dilencisin, ailen seni terk etti, buna sadece üzölmekle kaldın. Hiç bir şey yapmadın. Geri kazanmaya çalışmadın. Ben ne yaptıysam bu insanlar için yaptım. Dünya değişmedi, sadece çaresiz kaldın. Eğer ihtiyaçların karşılansaydı zaten sesini çıkarmayacaktın. Senin elinde tutamadıkların yüzünden değişmez dünya. Eskiden sana göre iyiydi, şimdi şartlar senin için felaket. Bu yüzden değişmekle suçlayamazsın dünyayı. Birçok hakkının olmadığı gibi buna da hakkın yok.” İhtiyar’ın öfkesi daha da arttı. Yaptığı yetmezmiş gibi bir de Adam’ın övünüşünü dinliyordu. Sınırını toplayarak konuştu. “Nasıl olur da kabahatini küstahça dile getirirsin? Hiç utanma yok mu sende?” Halka döner. “Ya siz? Sizler nasıl böyle bir adama saygı duyarsınız? Elinize iki kuruş para verdi diye susacak mısınız? Bu kadar küstah ve riyakâr bir adama saygı duymakla sadece kendinize saygısızlık etmiyorsunuz. Bu insanların umursadığı tek şey değer, ölümsüzlük çabası. Ancak derdi para olan insanlar bu gibilere saygı duyar.” Adam araya girdi. “Bak İhtiyar. Sen beni bilmezdin ama ben seni çok iyi bilirdim. Çok cömerttin ama yabancılara. Sevecendin ama dışarıya. Fedakârdın yine yabancılara.. Senin ailen vardı, her seferinde göz ardı ettiğin. Seni seven bir aile. Dışarıdaki insanların karnını doyururken kaç gece çocuğunu aç yatırdığını gördüm ben. Hani kızın sana bir kere “Bizimle ilgilenmen için dışarıda mı yatıp kalkmamız gerekiyor?” diye bağırmıştı ya, ben bile oradaydım sen değildin. Sen ailenin değerini bilmezdin ki şimdi bana değerini lafını ediyorsun. Evet, ben riyakârım ama benim kimseye zararım yok. Bir sana oldu, o da senden başka herkese yaradı zaten. Yardım ettiğin kişilere daha fazla yardımda bulunuyorum. Ailen ne halde biliyor musun? Senden uzakta refah içinde mutlular.

Sen başkalarının mutluluğunu görmek için kendi ailenin mutluluğundan vazgeçtin. Bana yararı da dokundu kabul ediyorum ama eğer sen hayatındaki her yükü, iyiyi, kötüyü, hayrı, şerri, bir koluna yüklersen; o kol kırılır. Her şeyi taşımak için diğer koluna da, omuzlarına da, bacaklarına da ihtiyacın var yoksa yürüyemezsin İhtiyar. Takılıp düşersin ve o düşüş; herhangi bir şehrin düşüşüne benzemez.”

İhtiyar suçlarını yüzüne vurmaya gelmişti Adam’ın, ama Adam yüzleştiriyordu İhtiyar’ı hatalarıyla. Haklı olabilirdi ama bu haksız olmadığını da kanıtlamazdı. Bu bir çeşit kaçış da olabilirdi hatalarından. Adam kendi hatalarından kaçmanın yolunu üste çıkmakta bulmuştu. Bu şekilde bugüne kadar gelmişti. Şimdiye kadar patlak vermediyse demek ki doğru yoldaydı Adam’a göre. İhtiyar savunmaya geçmez ise hataları ile yüzleşmek zorunda kalacaktı. Tabi ki bunu göze alamazdı. Hataları ile yüzleşemezdi. İhtiyar da böyle bugüne kadar gelmişti ama doğru hissettirmiyordu. Doğruyu aramıyorlardı ki umurlarında olsun. Vicdan rahatlığıydı bazılarınca. İhtiyar’ın savunma mekanizması çok geçmeden devreye girdi. “Yani insanların hayatına müdahale hakkını kendinde buluyorsun ve bunu meşrulaştırıyorsun.” “Asıl sen!” Büyük bir sinirle lafa girdi Adam. “Asıl sen hayatlara müdahale ediyordun.” ihtiyar anlamdıramıyordu. “Ne yani ben size zamanında yardım ettim diye suçlu muyum?” Adam küçümser bir tavırla; “Senin suçun İhtiyar; bütün hareketlerin bayağı. Nelere mâl olacağını bilmeden her şeyi bayağlaştırıyorsun. Beni anlamadığını biliyorum, anlamayacağını da biliyorum çünkü düşüncelerin de algıların da bayağı. Sen o at gözlüklerinden her şeyi bayağlaştırılmış görüyorsun. İhtiyar afalladı. Anlamadığı lafa cevap vermeyecekti. Çünkü gerçekten anlamamıştı. Adam’ın rahatsız olduğu şey eğer İhtiyar’ın ailesine olan tavırları ise bu onu neden ilgilendirirdi ki? Para hırsmıydı yoksa? Bilmiyordu. Bilebileceği bir şey değildi belki de.

Günler geçmişti konuşmanın ardından. Düşünmüyordu İhtiyar. Düşünürse yüzleşecek, yüzleşirse ya kafayı yiyecek ya da düşünmemeye çalışarak kendini avutacaktı. Şimdi ise farkında olmadan yüzleşme korkusuyla yüzleşiyordu. Bu yüzdendi düşünmüyor, umursamıyor tavırları. Tek düşündüğü şey; Adam’ın üste çıktığıydı. Merak ediyordu, neden kendini tamamen haklı görüyordu? Bilmediği şey neydi İhtiyar’ın? Adam sanki çok aşikârmış gibi konuştu. Sanki herkesin okumuş olması gereken bir kitapta yazıyormuş da bir İhtiyar okumamış gibiydi. Ama oradaki kimse de bilmiyordu. Adı gibi emindi bundan İhtiyar. Merak da etmezlerdi zaten. Çünkü onların derdi gördükleri, duyduklarıydı. Görecekları ya da duyacakları değil.. Onlar anı kurtarma peşindeydi. İleride ne olacakları konusunda fikri olmayan insanlar, iki sonradan görmenin eline bakıyordu. Yine oluyordu işte. Düşünmemeye çalışırken bile yine konuyu aynı meseleye getiriyordu. Aynı kişiye getiriyordu. Adam’a...

Nisan yağmurlarının insanın ruhunu temizlemesi gerekiyordu ama İhtiyar'ı sadece ıslatıyordu. Sorgulatıyordu da. Neyin nesiydi bu yağmur? Denizin yaşları mı, solukları mı, hıçkırıkları mı? Alaycı bir şekilde güldü İhtiyar. Komik olan şey; bu yağmur zengine de, fakire de yağıyordu. Özellikle bir bulut durmuyordu yoksulun başında onu ıslatmak için, ki gerçi yağmur bereketti. O yüzden varlıklı insanların anında şemsiye açmasını ya da evlerine koşmasını anlamlandıramıyordu. İhtiyar da bir zamanlar varlıklıydı ama o hiç yağmurdan kaçmamıştı. Adam'ı düşündü. Şimdi kesin işinin başına geçmek için yağmurun dinmesini bekliyordu. Bunu görmek istiyordu İhtiyar. Merak ediyordu onu. Çünkü o adamda, İhtiyar'ın ihtiyacı olduğu yanıtlar vardı. İhtiyar'ın asıl amacı neydi, İhtiyar da bilmiyordu. Yüzleşmek mi istiyordu? Adam yüzleşmesi için yeterince şey vermemiş miydi? Yok yok daha farklı bir şey arıyordu İhtiyar, çok daha farklı. O'nu tanıyan biri vardı yabancı ve başkalaşmış dünyada. Belki de tanıdığı için kötülüğü dokunmuştu ama ihtiyar sanki kaybettikleri umurunda değilmiş gibi sadece Adam'la yüz yüze gelmek istiyordu. Ne görmesi gerekiyordu ki o yüzde, o gözlerde? Neyi bu kadar merak ediyordu İhtiyar? Tanıdık bir şey mi bulmuştu? Yok hayır Adam kendinin tam tersiydi. Evet hala hesap sormak istiyordu ama bunu isteme nedeni ilk gidişinden farklıydı sanki. Sanki bir şeyler değişmişti. Sanki bir şeyler bulmuştu İhtiyar ve bulduklarını Adam'ın yüzüne baka baka kaybetmek istiyordu. Yürümeye devam ediyordu bir yandan. Adam'a doğru ilerliyordu. Adam'a gitmek yeni aklına gelse de yolu çoktan yarılamıştı bile..

Yağmura basa basa yürüyordu İhtiyar. Önceden su birikintilerinde depremler oluşturmurdu, şimdi yalnızca etrafından dolanıyordu. Bir su birikintisinde kendi suratını gördü. Bir yabancı buruşmuş, şevki kırılmış, ferî sönmüş ve git gide ihtiyarlayan... Aldırış etmedi pek. Çünkü hala yağmurda ıslanabildiğini düşünerek avuttu kendini. Artık anlıyordu ki mesele ıslanmak değildi yalnız, ama yine de avuntularından tatmin olarak yola devam etti. Önündeydi Adam'ın işyerinin. Etrafa bakındı. Tek bir Saygın görmedi, beklemiyordu da zaten. Yine de bakındı. Garip yanı halk da ortada yoktu. Bu insanlar neden böyleydi hayalleri ve özgürlükleri satın alınmıştı adeta. Bir Allah'ın kulu yoktu dışarıda. Hiçbiri özgür ruhlu değildi. Bu yüzden risklerden çok uzakta monoton bir hayat yaşıyorlardı. İhtiyar bu kadar eleştiriyordu ama en son zamanlarda ne kadar özlemişti ki yağmuru? Ne kadar zevk almıştı ki ıslanmaktan? Sırf avuntularla kavurmaktı bu ruhu, aklı, kalbi. Şirketin arkasına doğru yürüdü İhtiyar, arka pencerelerden Adam'ı görmeyi umarak. Neden Adam'ı görmeyi umuyordu ki? Sanırım durum şöyleydi; geçmişi ile artık alakası olmayan İhtiyar, bu hayatta çok yabancılık çektiği için geçmişinde onu tanıyan biri, O'nun için geçmişle olan tek bağı olabilirdi. Ya da ona bakınca kim olduğunu hatırlıyordu. Evet bunların hepsi normaldi ama buradaki köprüünün, geçmişle tek bağının; İhtiyar'ın geçmişle olan bağını koparan kişi olmasıydı. Bunun yanlışlığı hala idrak edilememişti İhtiyar tarafınca. Arkaya

geçince gördüğü şey karşısında afalladı. Adam dışarıdaydı. Elleri cebinde yağmuru izliyordu. Üstünde onu yağmurdan koruyan bir yapı vardı. Adam izlemeye devam etti. Çok değil bir müddet sonra Adam gölgeden çıktı. Kafasını yukarı kaldırdı, yüzüne damla damla su dokunuyordu. Bir elini cebinden çıkarıp havaya kaldırdı nazikçe, yağmurun elinden tutmak istercesine, ama yalnızca parmaklarının arasından firar edip yere düşerek intiharını tamamlıyordu damlalar. Bu Adam'ın tebessüm etmesine sebep oluyordu. İhtiyar'ın gözleri hayretle açılmış, bu ihtiyarca esrarengiz olayı izliyordu. Nasıl mümkün olabilirdi bu? Çocukluğundan beri yağmur damlaları sayısınca anlam yüklemişti yağmura ve şimdi o damlalara layık olamazken, böyle bir adamın yağmurdan zevk almasını izliyordu. Dünya değiştiğinden beri böyle bir şey görmemişti. Dünya değişirken bazı şeyleri aynı bırakmıştı demek ki. Kim bilebilirdi ki; Adam da bir zamanlar çocuktu..

Kafası karışan ihtiyar kendinden geçmişçesine ileri atıldı. "Sen kendini ne sanıyorsun?" Adam neye uğradığını şaşırıldı. Güzel bir anın bozulmasına da kızarak "Ne işin var burada? Buraya gelebildiğine göre dediklerimi sindirmişsin." İhtiyar için soracağı sorulardan başka söylenenler gereksizdi. Bir de alacağı cevap tabi ki. "Sen kimsin neyin nesisin?" ihtiyar bunları hesap sormak için değil cidden merak ettiği için soruyordu. Adam anlamadı. "Bak ihtiyar uğraşma benimle. Önce geldin dünya değişti zırvalarını dinlettin. Şimdi de kimlik mi istiyorsun nedir?" Yanıt bekleyen İhtiyar'ın kanlanmış, uykusuz gözlerine baktı. İhtiyar'ın gözü dönmüş gibiydi. Adam korkudan değil ama tedbirli davranarak içeri girerken İhtiyar, Adam'ın kolundan yakaladı. Yakalaması ile beraber müthiş bir çekim gücüne karşı durmak için geri atıldı. Ne olmuştu az önce? Adam anlam veremedi. İhtiyar ise hayretler içinde Adam'a bakıyordu. Adam'a dokunduğunda gözünün önüne bir çocuk geldi. Bu çocuğu tanımıyordu. Çocuğa dair sadece birkaç şey belirdi gözünde. Adam'a yavaşça yaklaştı, elini uzattı. Adam geri çekilirse korkaklık etmiş deneceğinden dolayı geri çekilmemişti. Adam'ın bakışları her an tetikte olduğunu belli ediyordu. İhtiyar'ın, Adam'ın kolunu sımsıkı tutup bırakması dakikalar sürdü. İhtiyar görmüştü. Her şeyi görmüştü. Sanki kıyametin ne zaman kopacağını öğrenmişti, öyle bir hal vardı hareketlerinde. Belki dünyanın değil ama Adam'ın hayatında kıyametin ne zaman ve neden koştüğünü öğrenmişti.

Sanki dünya bir bombaymış da, ancak şifrenin söylenmesi ile etkisiz hale gelecekmış gibi, İhtiyar da Adam'ı etkisiz hale getirmek istercesine Adam'a gördüklerini haykırmaya başladı. "Baban. Baban yüzünden her şey. Ben babana yardım ediyordum, O da buna güvenip çalışmıyordu. O ayyaşın tekiydi. Size kötü davranırdı. Yalnız o değil bütün mahalle sizi istemezdi. Çünkü baban o kadar rahattı ki, o kadar zararlıydı ki herkes ailesini, çocuğunu sakınırdı sizden. Onunla oynama denilen çocuktu. Herkes, çocuklar bile sizinle alay ederdi. Baban bunu da umursamazdı ve sen bunlar

için beni suçluyorsun. Ben nereden bilebilirdim böyle olduğunu? Tek düşündüğüm şey yardım etmektir!" Adam kendine gelemedi. İhtiyar nasıl bilebilirdi ki bütün bunları? Kendisini tanımadığına adı kadar emindi. Ama bundan önce Adam'ın dikkatini çeken şey nereden bildiği değil; ne bildiğiydi. Konuştu." Tamam yardım edersin, yardım etmek için bir ya da iki kere Allah rızası için aynı kişiye ver, ama eğer üç olacaksa ve devamı gelecekse bilmek zorundasın. Kimin eline para verdiğini bilmek zorundasın! Babamın böyle olduğunu bilsen verir miydin? Vermezdin ama sen öğrenmek istemedin. Kime yardım ettiğini bilmeden yardıma devam ettin. Kötüye yardım etmek kendi doğruların arasında varsa buyur zaferini kutla. Eğer yoksa; mahvettiğin bir hayatın enkazına bakıyorsun." İhtiyar şaşkındı. Farkında olmadan daha ne yapmıştı kim bilir. Pişmanlık duymaya başladı ama belli etmeden konuştu." Şimdi sen baban gibi olmamak için uğraşıyorsun. O para alırdı, sen para veriyorsun. O aşağılanırdı, eziklenirdi, şimdi herkesin senin malında, hayatında gözü var. Bilerek gösteriş yapıyorsun. Sırf bak neymiş, nereye gitmiş, ne almış duymak için yaşıyorsun ve faturayı bana kesmiş durumdasın." İhtiyar haklı olduğunu doğrulamak için gözüne baktı. Adam hışımla "Ben çocuklarımı babam gibi büyütmiyorum, büyütmeyeceğim de. Onlar en iyisini kullanacak, en iyisine sahip olacak. Senin gibi onları bir yudum suya, bir lokma ekmeğe de muhtaç etmicem. Ben sizin gibi sorumsuz değilim. İkiniz de aynısınız. O öldü, O'na bir şey yapamam ama sana yapmam gerekeni yaptım. Olması gerekeni öldürdüm. Ailene daha fazla zarar vermeni önledim ya da bir başkasına. Sonuç olarak sadece kendine zarar verdin ve bunu hak ettin. Ben de refah içinde yaşamayı hak ettim o kadar şey yaşadktan sonra. Her şeyi bildiğini sanıyorsun şimdi değil mi? Peki elinden her şeyini almama kim yardım etti biliyor musun? "Adam sırtıyordu. İhtiyar birazdan duyacağı şeyi şimdiden unutmak için terler döküyordu. Adam keyifle dedi ki "Sözde elinden almış olduğum o biricik ailen yardım etti İhtiyar." İhtiyar duyduğu şeye tepki verebilecek durumda değildi. Zaten buna nasıl bir tepki verebilirdi ki? Bu kadarını beklemiyordu. Nefes alıp veriş yağmurun yağışını yavaşlatıyor; rüzgârın şiddetini artırıyordu. Adam sordu." Nasıl yaptın, nasıl öğrendin bunları?" İhtiyar'a yaklaştı üzerine yürürcesine. İhtiyar refleks olarak kolunu ve bedenini geri çekti. Adam İhtiyar'ın uzun süre kendi kolunu tuttuğunu hatırlaması üzerine, İhtiyar kolunu çekince pis bir sırtış takındı yüzüne. İhtiyar'a yaklaştı, bileğinden tuttu. O kadar güçlüydü ki; İhtiyar güçsüz kemiklerinin kırılacağından korktu. Adam ise çok keyif alır gibiydi. İhtiyar'ın, O'nu tanıyan birinin olması fikri hoşuna gitmişti ama bu başkaydı. Evet, kaybedeceği bir şey yoktu. Güzel olan ne varsa kaybetmişti. Korktuğu şey de buydu tam olarak zaten. O'nu tetikte tutan güzel şeyler değil korktuğu bütün kötülükleriydi. Adam, İhtiyar'ın kolunu bıraktı ama İhtiyar'a rahatlama gelmemişti, aksine hem acı devam ediyordu hem de söyleyeceklerini istemsizce bekleyip onlarla yüzleşmek zorunda kalacaktı. Kaçışı yoktu bunun. Şimdi Adam çekip

gitse de bu olacaktı. Tek fark Adam süreci daha acılı ve hızlı kılacaktı. İhtiyar'da gayriihtiyarî bir bekleyiş hâkimdi. Adam, İhtiyar'ın yüzüne baktı ve dedi ki "Baban. Sen de baban yüzünden böylesin. Cimri, bencil bir adam. Hem dışarıya bencil hem de biricik ailesine. Umarım bu sana birini anımsatıyordur çünkü ona benzememeye çalışırken benzediğin kişi sadece baban olmuş. Evet yardım etmek istedin dışarıdaki insanlara, çoğunlukla ettin de ama yardımda görecelidir bir yerden sonra ve yardımda da öncelik vardır. Senin yardım dediğin şey insanların hayatını karartıyorsa bencil olman daha hayırlıydı belki de herkes açısından. İşte sen bu ayrımı yapamayacak kadar kördün ve hala bunu idrak edemeyecek kadar kendinde değilsin. Sen benim gibi olmak istedin, çünkü ben babanın tam tersi bir insanım. Sen bana benzemek istedin ama gel gör ki babandan daha kötü bir insan oldun. O yüzden beni bu kadar çekemiyorsun. O yüzden şu anda hesap sorduğun tek kişi benim. Sen daha kendine bile hesap sormadan gelip bana hesap sordun ama şunu unutma ki ben sen değilim. Bazı şeylerin farkına varabiliyorum sen ne kadar bunu anlamasan da." İhtiyar bunu doğru bulmuyordu. Nasıl bir insan hem riyakâr olduğunu kabul edip, hem de kendini doğru bulabiliyordu. İhtiyar patladı. "Eğer sadece benden aldığın parayı kullanıyorsan bu işleri yapmam imkânsız. Bu kadar zengin olman, bu kadar yardım yapman imkânsız ve üstüne bu kadar parayı koyabilmen de benim işimle imkânsız. Demek ki başka yolların da var para bulmak için ve sen sırf para uğruna, sırf sözde Saygın olmak uğruna insanları gözünü kırpmadan harcayabilecek ve illegal yollarla para elde edebilecek bir insansın. Şimdi kendini nasıl doğru buluyorsun ve bunları bildiğin halde, insanlar bilmese bile sen kendini nasıl doğru bulabiliyorsun? Her açıdan sahtekârlık değil mi bu yaptığın?" Adam pis bir kahkaha attı ve dedi ki alaycı bir tavırla "Eğer kafanın biraz çalıştığını düşünsem bunları görmediğini düşüneneceğim ama eğer kafanı çalıştırıyor olsaydın zaten bugüne gelmezdin. Evet, bunları tahmin etmek çok zor bir şey değil. Sonuçta insanlar bunu bilseler dahi ağzını açacak tek bir insan yok aralarında, bana karşı çıkabilecek tek bir insan yok. Kendilerini o kadar değersiz o kadar güçsüz zannediyorlar ki; - zaten insan olduğunu zannettiği şeydir- o yüzden sadece susup razı oluyorlar. Sen de öyle ihtiyar. Sen de öylesin. Kaç yıl geçti aradan aileni görmeyeli? Bir işinin, bir evinin olmadığı kaç yılı yaşadın? Ve sen sadece yıllar sonra karşıma gelebildin. Neden peki? İhtiyar olduğu için bir şeylere ya da sadece sıkıldın bu kadar. Üç beş kuruşun olsaydı evinde oturup sen de susacaktın, sen de razı gelecektin. Hayatın değiştiğini düşünmeyecektin, yaşamın değiştiğini fark etmeyecektin. Ama doğru. Hayat değişti, dünya değişti. Sen de haklısın ve bunu görebilmek gerçekten çok bambaşka bir bakış açısı ister. Keşke bu bakış açısını her şeyini kaybetmeden önce kullansaydın. Her şey için çok geç olmadan önce, senin için çok geç olmadan önce.. Şimdi bu konuşmayı yapmanın bir manası yok. Sen beni ifşa etsen bile bu beni yaralamayacak sadece insanların daha garip baktığı bir insan olacaksın. Her zaman yalnız

başınaydın, ailen gittikten sonra daha da yalnızlaştın. İşte şimdi yalnızlık bile seni terk etti. O yüzden İhtiyar, en iyisi sen kendi yoluna git. Sen, seni terk etmeden var kendi yoluna git." Adam yağmurun dinmesini beklemeden içeri girdi. İhtiyar, Adam'ın ardından baka kaldı. Çok geçmeden yoluna devam etti. Gerçeklerle baş başaydı. Şimdi anlamıştı Adam'a neden bu kadar takıldığını. Adam'ın da dediği gibi tam olarak olmasa da İhtiyar, Adam gibi olmak istiyordu. İstemişti yani çocukken. Şimdiki hali babasından da kötüydü. Ailesini kaybetmişti, üstelik hayattayken. Yağmurlara basıyordu ama ıslanmıyordu. Masumiyetini kaybettiğinin farkına varmıştı. Bu dünyada masum olmayanlar ıslanmazdı. Her şey bi yana ailesi çıkmıyordu aklından, kızını unutamıyordu. İnsan sonbahar zamanı derdine düşermiş, erguvan zamanı kaybet-tiklerinin. Bunu anlamıştı İhtiyar. İşte böyle zamanlarda yüreklenirdi duygular, böyle zamanlarda kırılırdı tutunduğu son dal insanın ve böyle zamanlarda düşerdi boşluğa insan. İhtiyar çok kırgındı. Babasına çok kırgındı. Kendisine çok kırgındı. Bir hayalin düştüğü, buz tutmuş bir göl gibi kırılmıştı. Yası tutulan bir mutluluğun hüznü kadardı tüm kırılmışlığı. Siz hiç kırılmış birinin gözlerine baktınız mı, gerçekten kırılmış birinin? Gözleri titrer öylelerinin ve paramparçadır göz bebekleri. Çünkü artık gözler kalbin değil ruhun yansımasıdır. Çünkü ruhları yavaş yavaş sökülür dudaklarından. Peki ya dudakları neden kırmızı ve mordur bilir misiniz? Ruhları çekilirken kapana-mayan dudaklarına kan bulaşır. Ve mordur çünkü; güneşi kül edecek kadar soğuktur. Cefakâr dudakları titrer soğuk ateşten. Soğuk savaşıardan kalan birer ölülerdir gazi-likten öte. Yaşam denmez çünkü onlarınkine. Çünkü her geçen gün kırılmışlıkları batar ciğerlerine. Kanayamaz, ağlayamaz öyleleri bir yerden sonra. Hayat denilen, her nefesinde umut vadeden bu vahşi farkındalık; mahrum eder tüm zevkten, tüm heves-ten, tüm huzurdan. Bu yüzden toparlanamazlar. Çünkü bir daha kırılmak kaldırıla-bilecek bir yük değildir. Kırılmamak adına toparlanılmaz, yeniden doğulmaz cam parçalarından. Ve saydamlaşır göz bebekleri sayılı gözyaşlarının ardından. Rengi akar iristen sıradan bir parkeye ya da asfalta ya da bir musalla taşına. Ve şikâyetçilerdir hallerinden lakin şikâyet etmeye mecali olmayan birer silüetlerdir. Dertleri de kırıl-mışlıkları kadardır. Kırıldıkları yerden tekrar paramparça olurlar her bir başka göze değişte. Güçlendirilmiş bir ruhtan ziyade yavaş yavaş tüketilen birer parçalardır sadece. Bu yüzden bakamazsın kırılmış birinin gözlerine. Bu yüzden bilemezsin varlık içinde yokluğa hapsolmek ne demek. Göz bebeklerinin nasıl olgunlaşp yetişkinlikten çok yaşlılığa çaldığını bu yüzden bilemezsin. Kırılmadığın sürece bakamazsın öylelerinin gözüne. Bakarsan da kırılırsın taşıyamazsın bu korkuyu. Bu yüzden bilemezsin aslında kırılıp kırılmadığını, bu yüzden yaşamaya devam edersin işte...

İhtiyar daha bir ihtiyarlamıştı. Hala denize bakıyordu. Sakalları iki yıl öncesine göre daha da kısaydı. Hayır değildi. Belki yani tam kestiremiyorum. Ama hala dünya aynı dünya, deniz aynı denizdi. Eskiye göre. Eski ne kadar eski? Kaç yıl öncesine göre?

Kaç yıl öncesinden bahsediyorduk? Emin değilim tam kestiremiyorum. İhtiyar son yıllarda dışından tırnağından artırıp para biriktirmişti. Yıllar önce yapması gerekeni şimdi yapacaktı. Geç kalmışlık hissi yoktu. Aksine heyecanlıydı. Çok uzun zaman sonra ilk defa bir duygu belirtisinde bulunuyordu İhtiyar. Mimikleri eylemi unutmuş, yıllarca uyuşmuştu. Hazırladığı kutunun; son olarak yazdığı notu yeniden okuyup koyduktan sonra eksiksiz olduğuna karar verdi. Eksiksiz... Ne eksiksiz ama... Kırdığı kalpleri onaracak merhem yoktu. Kaybettirdiği yılları geri getirecek bir makine yoktu. Birlikte olmalarını sağlayacak imkânlar da yoktu. İçinde sağlam bir özür bile yoktu. Ne eksiksiz ama... Bu bir fark oluşturmadı nihayetinde. Kutuyu kaderine yolladı ve mavi, lacivert de olabilir, koltuğuna oturdu. Bekledi. Keyifle doğumunu bekler gibi, keyifle sonunu bekler gibi bekledi...

Kapı çaldı. Beklenen biri yoktu. Kız kapıyı açtı. Bir iki işlem sonrasında kutuyu içeri aldı. İçinde bir miktar para, oyuncak araba ve bir not vardı. Notun sonundaki isim yabancıydı. Kız notu yanındakinin de duyacağı bir sesle okudu:

“Kızım. Sessizliğim huzurumu bozuyor artık. Güneşin doğmaktan vazgeçtiği vakitlerdeyim. Kendimi dinliyorum çoğu zaman ama konuşmaktan da öteye gide miyorum. Dışarıdaki insanlara susuyorum ama içerde de konuştuğum söylenemez pek. Dışarıya sağır olmam içerime de sağır olmadığım anlamına gelmez. Kendime o kadar kırgınım, o kadar küskünüm ki; bitmiş durumdayım. Bu kadar çabuk pes ettiğimi sanmayın sakın ama bu okuduğunuz tükenmişliğim. Kendi savaşımında kendime yenildim. En kötüsü de bunu, benim savaşımında beni öldürmeye gelen askerin gözle rinde gördüğüm kendimle anladım. Farkındayım aslında kendimi öldürdüğümün. İki açıdan da bakıyorum kendime; hem öldüren askerim, hem de öldürülen. O kadar yorgun düşürdü ki bu beni, o kadar mağlup oldum ki her gün kendime.. Tek seferde ölmezmiş insan. Zaten kim tek seferde ölecek kadar cesurdur ki? Sadece yavaş yavaş ölmeye mahkumuz. Dilsiz bir geveze gibi kendimle çatışıp duruyorum bu yüzden. Ne ileri gidebiliyorum, ne de geri gitmeye cesaretim var. Yerimde sayıyorum en azından, çünkü yerin dibi daha karanlık biliyorum. Ama insanların da yerin üstünü daha aydınlık yaptığı da söylenemez. Arafta dolanıyorum bu yüzden. Ben çok hata yaptım. Babam yüzünden çoğu. Sen de benim yüzümden kucaklama yanlışları. Ben nasıl düzeltebilirim diye hiç düşünmedim. Bilmiyordum çünkü. Sen daha dikkatli yaşa. Dönülmeyecek hatalardan sakın. Hatalar sana gelecek, ben geri çeviremedim. Sen çevir, çeviremezsen; özellikle bazılarını, geriye dönemeyebilirsin. Ben dönemedim. Sen de dönemezsin. Yapamazsın. Bilmiyorsun çünkü. Bize sadece derin nefes almayı öğrettiler, derin nefes vermeyi değil. Önce ciğerimden bahsettiler bana, ne kadar geniş olduğundan. Sonra derin nefes almayı öğrettiler. Derin bir nefes aldım. O kadar çok sevdim ki o nefesi; geri vermeye kıyamayacak kadar. Sonra o kıymetli nefesi geri

vermem gerektiğini söylediler bana, yoksa ölürsün. Yavaş yavaş vermemi söylediler. Küçük küçük biriktirdim. Ne kadar nefes aldıysam her seferinde daha fazla birikti içimde. Bazen haddimden fazla nefes aldım hadsizleşerek. Çünkü kimse bildirmediciğerimin haddini. Biriktikçe birikti. Bir zamanlar yaşamamı sağlayan nefes artık öldürüyordu beni. Derin bir nefes vermem gerekiyordu, derinleri temizlemem. Bir zamanlar vermeye kıyamadığım nefesin içimde nefessizleşmesi için dua eder oldum. Beni havaya uçuran nefes ağır geliyordu şimdi. Derin bir nefes vermem lazımdı, ama ben yapamadım. Sen de yapamazsın. Bilmiyorsun çünkü. Bize sadece derin nefes almayı öğrettiler derin nefes vermeyi değil.” Kız bitirdikten sonra duraksadı. Yanındaki “Kimmiş gönderen?” diye sordu. Kız yazan ismi tanımadığını söyledi. Sonra kız annesinin nerede olduğunu sordu. Hemşire şaşırıldı. Son iki aydır annesini hatırlamıyordu kız. O iki ay sonra ilk defa bugün hatırlayıp sormuştu annesini. Hemşirenin vereceği sağlam bir cevap olmasa da sorduğuna sevinmişti. Kız hemşirenin gülümsemesi üzerine gülümseyerek oyuncak arabasını, camın önündeki diğer arabalarının yanına koydu, kâğıdı da diğer kâğıtların. Hiç bir şey olmamış gibi yatağa girdi ve yüzündeki gülümsemeyle yeniden uyudu...

İhtiyar hala bekliyordu. Bir cevabın gelmeyeceğini bile bile bekliyordu. Yine avuntular geçindiriyordu evi. Belki yanlış adrestir, belki kâğıdı yoktur, kalemi yoktur.. Saatin kalp atışları doldurdu İhtiyar’ın belli belirsiz duyan kulaklarını. Dışarıda yağmur yağıyordu, yağmur saatiydi. Evden dışarı çıktı. İhtiyar’ın bir evi hiç olmamıştı. Gittiği tüm şehirlerde yağmur saatleri farklıydı, denizler farklıydı. İhtiyar hiç şehir dışına çıkmamıştı. İhtiyar gençti. İhtiyar hiç yaşlanmamıştı. Rüzgâr, dolu gözlerindeki çığlıkları dağıttı. O rüzgâr hiç esmedi. Gözündeki yaşlar denizi taşırdı. İhtiyar aldırış etmedi. Dünyayı değiştiren deniz, İhtiyar’a ne yapmazdı. İhtiyar zamanın akmasını bekledi. Zaman hiç durmamıştı. İhtiyar çoktan ölmüştü. İhtiyar’ın mezarını kazan olmadı. İhtiyar iyiliklerini arıyordu denizde. İhtiyar hiç iyilik yapmamıştı. Kedisi geldi yanına, besledi. İhtiyar’ın hiç kedisi olmamıştı. Derken kızı geldi aklına. İhtiyar’ın hiç kızı olmamıştı. Ailesi olmamıştı. Adaletle kızdı bu sefer İhtiyar. Dünyada hiç adalet olmamıştı. Kendine kızdı İhtiyar. İhtiyar hiç kendine doğmamıştı. Sakalını ovdu ihtiyar. İhtiyar hiç sakal bırakmamıştı. Dökülen yapraklara bağırıldı İhtiyar. O yapraklar hiç kopmamıştı. Ve yine coşan denize kızdı İhtiyar. İhtiyar’ın yaşadığı şehirde hiç deniz olmamıştı. Ve biz, İhtiyar’ın neden böyle davrandığını asla bilemeyeceğiz...

Mücella

HAYATI ATEŞ

Dünyada bulunan mutluluk miktarı değişmez demiştin yıllar önce sen bana. Hayatımızın damarlarında belli bir döngüyle dolaşan mutluluğu bu haliyle bileşik kaplardaki suya benzetmiştin. Başkalarının sahip oldukları karşısında karamsarlığa düşmek yerine kendi kalbimizi büyütmeliyiz diyerek içimi genişletmiştin. Beni yanına çağırıp gülümseyerek, “Bir altın kâseye,” demiştin, “Kazara bir sapan taşı değse; ne o taşın artar kıymeti, ne kıymetten düşer kâse!..” Bu özlü sözün, hayatımın dibacesi olacağı aklımın ucundan bile geçmemiştii. O yıllarda ne anlama geldiğini bilemediğim bu sözlerin manasını çok iyi anlıyorum şimdi öğretmenim.

Üvey annemin elinden alarak devletin kucacağına teslim ettiğin o sulu göz kızın, çiçeği burnunda bir öğretmen olduğunu görseydin çok şaşırırdın şimdi kanımca. Ama yo, özür dilerim öğretmenim, şaşırmazdın sen asla. ‘Ben senin pırıl pırıl bir öğretmen olacağını biliyordum,’ diyerek alnımdan öperdin. Koskoca okyanusu andıran bu hayatta seninle tekrar karşılaşmayı ne çok isterdim, bilemezsin öğretmenim

Yeni filizleri yeşertmek için Anadolu yollarına düştüğüm bu günde Çalığışu Feride’ye benzetiyorum şimdi ben kendimi. Okul bahçesinde top oynayacağım miniklerime giderken kıpır kıpır büyüyen heyecanlar barındırıyorum içimde. Tıpkı senin bize yaptığın gibi defterler, kalemler hediye edeceğim ben de onlara. Topuz şeklinde saçlarını ördüğüm kızlarımla şarkılar söyleyeceğim, kravatlar taktığım erkeklerle oyunlar oynayacağım. Rüyalara gulyabaniler girenleri gözlerinden tanıyacağım. Minicik yüreklere korkular çöreklenmesin diye uykuların etrafını çiçeklerle donatacağım.

Kara trenin camına başımı dayadım da dışarıyı seyrediyorum öylesine. Tam olarak söylemek gerekirse, uçsuz bucaksız bir şekilde uzayan ova değil benim baktığım. Sisli puslu bir şekilde akıp giden görüntülere odaklanarak hafızamın derinliklerinde dolaşıyorum. İnleyip kıvrılarak ilerleyen trenin raylarla olan çekişmesi yıllar önce sine götürüyor birden beni. Burnumun direğine ince bir sızı saplanırırken gözlerim nemleniyor...

Sabahın mahmurluğunu üzerimden atamamışım. Tutuk, kasvetli ve tedirgin gözlerle etrafıma bakıyorum. Saçları taralı, kılık kıyafetleri düzgün arkadaşlarımla arasında kendimi çok mahzun hissediyorum. Herkesin tahtada yazılanları defterlerine geçirdiği sırada ince ince ağlamaya başlıyorum. Yazmayı bırakan arkadaşlarım acıyarak bakıyorlar yüzüme, “Ne oldu Mücella, niye ağyorsun?” diyorlar, “Kalemin mi yok?”

Onların benimle ilgilenmesi biraz daha acıtıyor içimi, “Yok,” diyorum, “Aman işte var,” Düşünceli bir yüzle yerinden kalkarak yanıma geliyorsun. Ellerini başımda gezdirerek, “Niye ağlıyorsun Mücella?..” diyorsun, “Yine ne oldu?” *Yine* kelimesini, dün ve önceki günlerde de ağladığımı hatırlatmak için kullanıyorsun. “Bak, sen eskiden böyle değildin, ne oldu sana böyle?..” Senin sözünü kesen yandaki arkadaşım, “Annen ekmek mi koymadı çantana Mücella?” diye araya giriyor, “İstersen ben verebilirim sana,” Ekmek, kalem, defter görüntüleri başımın üstünde dönüyor. Dokunaklı bir gariplikle; “Öğretmenim,” diyerek içimi çekiyorum, “Benim babam, çalışmaya gitti öğretmenim. Kaç gündür eve gelmiyor. Ben ona gel diyom öğretmenim, ama o gelmiyor!..”

Bütün çocukların sus pus olduğu bu anda sadece benim sesim duyuluyor; “Anne burdan gidelim diyom öğretmenim, anne gidelim diyom, ama o gitmiyor!..” Hiç müdahale etmeksizin öylece kaldığın anda, konuştuklarımla rüyaya mı, gerçeğe mi dayandığını ayırt etmek için kendini zorluyorsun. Derin bir nefes alarak devam ediyorum; “Biz eski evimizden taşındık öğretmenim. Biz köye gittik, ama babam köye gelmiyor. Hep işim var diyor...”

Usul usul başını sallarken elimi tutuyorsun. Derin bir nefes alarak, “Baban nerde şimdi Mücella?” diyorsun. “Şimdi babam gitti öğretmenim, bir daha gelmez!” derken, gelmeyeceğine inandığım babama darılmışçasına somurtuyorum öylece. Tam anlamıyla bir tutulma yaşanıyor bu anda. Başta ben olmak üzere, herkesi içine alan bir teslimiyet bütün sınıfa hâkim oluyor. Mesnetsiz, kuru bir sesle, “Niye gelmeyecekmiş ki, gelir,” diyorsun, ama kendinde inanmıyorsun sanki söylediğine: “Ama gelecek...” derken inancını pekiştirmeye yönelik genellemeler yapıyorsun, “Büyük ihtimalle işlerini hallediyordur baban. Babaların işleri uzun sürer bazen. Sen şimdi bunları büyütmeyecek, boş yere de kendini üzmeyeceksin... Tamam mı?..” Tamam, senin dediğin olsun dercesine hızlı hızlı sallıyorum başımı. Ellerim gözlerimde olduğu halde anlaşılmayan bir şeyler mırıldanıyorum. Sınıftan hiç ses çıkmıyor. Görünmeyen bir mateme dışarı olunmuşçasına herkes boynunu büküyor. Ufak tefek, kara kuru bir çocuk olan Demirhan tam da bu anda araya giriyor. Kurbağaya benzeyen gözlerini belerterek; “Öğretmenim,” diyor, “Bir kere benim babam öğretmenim, bir tane adamı bıçaklamıştı. Babam mapise girmişti. Ben her gün babam mapise girdi diye ağlıyordum. Sonra bir akşam kapı çalındı öğretmenim. Ben hemen kapıya koştum. Bir de baktım, benim babam mapisten geldi öğretmenim!..”

Demirhan'ın sözüyle rahatlayan arkadaşlarım memnuniyetle bakışırken, "Bak gördün mü," diyerek bana dönüyorlar. "Demirhan'ın babası nasıl gelmiş, senin baban da öyle gelir. Hadi ağlama..." Meseleyi çözmüşçesine işlerine dönen arkadaşlarıma inat aynı yerdeyim ben. Hizaya girmeye de hiç niyetim yok, "Ben biliyorum, benim babam gelmez!.." diye tuttururken defterimin üstüne kapanyorum iyice.

"Benim babam niye gelmez biliyor musunuz?" dedikten sonra içimi dökmek istiyorum. Lakin ağzımdan çıkaramadığım kelimelerden dolayı anlatımı içimden devam ettiriyorum. "Benim babam, annemin ölümünden sonra yaptığı ikinci evlilikten dolayı pişmanlık içinde. Benim babam, köylülerin deyimiyle yuları kaptırdığı için çaresiz hissediyor kendini. Benim babam hep suçluluk duyuyor bu yüzden. Gözlerinden okuyorum ben bunu!.."

Sessiz hıçkırıklarla ağladığım sırada yanıma yaklaşıyorsun tekrar. "Bak, Demirhan babasının gelmesini çok istemiş," derken elini omzuma koyarak yanıma oturuyorsun, "- Sen de öyle yapmalısın Mücella. Aklına kötü şeyler getirmemelisin..." Islanan kirpiklerimin arasından sana bakıyorum. Yüzün biraz daha solgunlaşmış gibi geliyor bana...

Uzun bir çığlıkla yırtınan trenin uğultusundan başım ağırlaşıyor iyice. Bütün bedenimi teslim alan bir ağırlık yüzünden oturduğum koltuğa çakılıyorum adeta. Trenin takırtıları ritmik olarak kulaklarımda çınlıyor. Zincirlerinden boşanan koca demir yığınında baş döndürücü bir hızla ilerlerken her şey iç içe geçiyor. Tuhaf bir duyguyla koskoca treni üstüne giyinen korkunç bir yaratığa benzetiyorum birden kendimi. Tren mi beni taşıyor, ben mi onun; bilmiyorum. Zaman, ruhumun oyuklarına yayılan tren şekline dönüşüyor gittikçe. Geçmişimin boşluklarında dolaşan bu trenin sarsıntısından içim dışıma çıkıyor. Kapıldığım bu akışta kendimi kaybetmemek için arkama yaslanarak gözlerimi kapatıyorum sıkıca. Sıkılan göz kapaklarımların arasından neşet eden değişik parıltılar uçuşuyor üstümden. Alabildiğince uzayan toprağın buğusundan türediğini sandığım atlı adamlar peyda oluyor karşımda. Birbirleriyle yarışarcasına tozu dumana katan atlıların arasında babamın kokusunu almışçasına cama yapışıyorum hasretle. Burnumun dibinde biten kara kuru bir kadınla yüz yüze gelince irkilerek arkama çekiliyorum hızlıca. Örgülü saçları ve başındaki bandanasından ötürü Kızılderililere benzeyen bu kadının deli gibi bağırması karşısında korkuya kapılıyorum. Bir eliyle trene tutunurken, diğer eliyle de atını kamçılaman kadının örgülü saçları dağılınca bandanası da düşüyor başından. Vahşi çirkinliğe dönüşen kadının bu hali içime saplanınca, "İnecek var, durdurun treni!" diye çırpınıyorum. "Bu kadın benim üvey annem!" derken başımı hızla sağa sola sallıyorum. Lakin kimseler duymuyor sesimi. Aslına bakarsanız benden başka bir yolcu da görünmüyor trende.

Dışarıda soluk soluğa atını koşturan üvey annemin nemrut suratı yüzünden bütün manzara kararıyor gittikçe. Manzaranın kararmasıyla daha da arsızlaşan kadın, “Ölürüm de bırakmam seni!” diye bağıyor arsızca, “Öğretmen olunca başın göğe mi erdi şimdi? Nasıl yaparsın bunu sen bana? İn diyorum aşağıya, saçını başını yolmadan çabuk in!..” Onun esip gürlemesine pabuç bırakmak istemeyen tren sessizce devam ediyor yoluna. Lakin kadının şirretliği yüzünden burnundan soluyarak motorunu kızıştırıyor iyice. Trenin hızlanmasını önleyemeyen atlar, elleri belinde kalan adamlar misali boşluğun ortasında acı acı kişniyor. Treni durduramamanın hıncını atından çıkarmak isteyen kadın, “Ben sana gösteririm!” derken kepir tarlalara sürüyor atını... Zavallı hayvancağızını iyice yorup da hırsı geçtikten sonradır ki, *dönebiliyor* evine.

Eve dönünce çocukluk yıllarımı ortaya dökerek beni kapı dışarı ediyor sinsice. Neden olduğunu bilmiyorum ama babamın ölmesinden sonra hep böyle yapıyor. Bulduğu bir aksilikle her akşam bir çingar çıkararak çocukluğumu bana zindan ediyor. Bu akşam da durduk yere yüzüme terlik fırlatıyor. Fırlattığı terliğin sehpadaki sürahiye devirmesinden kalbimin bütün camları kırılıyor. Yere saçılan cam kırıklarına basmamaya dikkat ederek dışarı atıyorum kendimi. Akşamın geç saatinde duvarın dibinde bekliyorum öylece.

Gecenin on birinde, ortalıkta tek başına kalıp da ışıkları yanan pencerelere bakarken kahırla büküyorum boynumu. Başımı alıp da gitmeye ne kuvvetim var, ne de cesaretim. Üvey annemin öfkesi geçti mi diye pencerenin altına yanaştığım sırada bir kedi çıkıyor karşıma. Kulaklarını dikerek yürürken arka patilerinin üzerine gelerek bana bakıyor. Bir süre sonra da çekip gidiyor sessizce. Kedinin gidişine bakarken bütün baraj kapaklarım yıkılıyor içimde.

Önüme yayılan gözyaşları içinde tutamıyorum artık kendimi, “Şuna bak kız anne!” diyorum genzimi acitan bir sesle, “Kimsenin kaale aldığı yok beni. Sen beni geçmeyen akçeye mi dönüştürdün de, önümde duran şu kedi bile tuhaf tuhaf bakıyor yüzüme. Beni tedavülde kaldırmış olacağından korktuğum için şüphe ediyorum kendimden anne!..”

Sağa sola gezinmeler yaparak sürekli kendimle konuşuyorum. “Hiç mi sevmedin kız sen beni?.. Senin zamanında yoktu da, bu sevmek takıntısı şimdilerde mi çıktı sanıyorsun? Niye teslim etmiyorsun çocukluğumun icazetini elime? Ruhsatını vermediğin benliğimi neden sumen altı ediyorsun? Üvey anne demek, üvey insan anlamına gelmez ki. Kız senin özünde hiç mi insanlık yok anne?..

Benim yüzümden kendini kahretmeyesin diye duvar diplerinden içeriyi dinliyorum. Olur ya, pişmanlık denizinde boğulabilirsin dercesine senin adına kaygılanıyorum. Heyhat ki, sesini yükselttiğin televizyona bakarken gayet memnunsun sen halinden.

Senin bu vurdumduymazlığını kimseler duymasın diye çıt çıkarmamaya dikkat ediyorum. O anda yoldan geçen aşağıdaki komşumuzun ayak seslerinden çekinerek duvarın dibine siperleniyorum. Neden dersen, birahaneden çıkıp da yalpalayarak yürüyen Yüksel ağabeyin merhametli sesinin her şeyi mahvetmesinden korkuyorum. “Kız Mücella, ne arıyorsun orada?” demiş olsa mesela, nasıl açıklarım ki bu durumu? Daha kötüsü, “Anam hırsız var burada, yieeytt!” diyerek bir nara atsa, ne olur o zaman benim halim? Çok şükür ki, ayakta durmakta zorlanan Yüksel ağabey’in gözü de bir şey görmüyor. Onun bütün derdi evlerini bulabilmek bu saatte. Sıcacık yatağına girerek mışıl mışıl uyumaktan başka bir şey de yok aklında. Onu savuşturunca kulağımı tekrar pencereye veriyorum. Televizyondaki bir adama, “Geri zekalı!” diye bağırman karşısında betim benzim atarak Ay dedeye bakıyorum. Zerdali ağaçlarının arkasına saklanan Ay Dede, mahcubiyetten kızarıyor adeta. Bununla birlikte senin yanımdayım dercesine göz ucuyla bana bakıyor sessizce.

Neyse anne, üvey de olsun daha fazla üstüne gitmeyeyim en iyisi ben senin. Hem zaten başımın çaresine bakarak yatacak yer buldum şurada kendime. Hani yan tarafta odun ve tezekleri koyduğumuz küçük yer var ya, işte oraya kıvrılıp usluca uyuyacağım birazdan. Sakın gözlerini büyütüp de kaşlarını çatma. “Kız geri zekalı! Orada yatılır mı?” diyerek bana kızma. Burada çok rahatım ben inan. Gözlerimi yumarak iki saat boyunca dil döktüm hem içime. Gözyaşlarına boğularak korkmaması için kalbime yalvardım. Lütfen üşümeyin diye ellerimi ayaklarımı yatıştırdım. Şimdi hatta kötü bir şey görmeyecek gözlerim, kulaklarım da çirkin bir ses işitmeyecek. Beni düşünüp de endişelenme lütfen. Bugünler de geçecek biliyorum, bunları da atlatacağız inşallah. Uf! Kime konuşuyorum ki ben bunları?.. Hâkim olamayacağım kendime. Nefes almalıyım şöyle bol bol. Bir hoş oldum ansızın ben çünkü... Bak, bir kirpi geçti şimdi ayaklarımın dibinden. Otların arasında hışır hışır yürürken yüreğime battı dikenleri!..”

İçi geçmişesine gevşeyen tren sessizce akıyor adeta. Motorundan hiç ses gelmiyor neredeyse. Sonra birden çırpınmaya başlıyor. “Cis tak, cis tak!” seslerinin arkasına uzun bir uluma yapıyor. Yumduğum gözlerimle trenin coşkusuna kapılınca babamı görüyorum birden karşımda. Karlı dağların tepesinde ne işinin olduğunu anlayamadığım babam mahcubiyetle gülümsüyor uzaklardan bana. Uzun yün çoraplarını geçirdiği ayaklarıyla yürürken durmadan el sallıyor. Babamın görüntüsünün ardında halamın sesi var. “Mücella’yı pek severdi,” diyen halamın sesi derinlerden geliyor, “İçten içe deli gibi sevdi ama kucaklayamadı ya kız doyasıya...Anaaamanamm!..”

Halam sağdan soldan taziyeye gelen insanlara konuşurken arka köşedeki somyada yatıyorum. Ağlamaktan yorgun düştüğüm için herkes uyuduğumu sanıyor benim. Tam olarak bilemiyorum, belki de uyuyorum. Gözlerimi kapatsam da, konuşmaların uzantısını içimde devam ettiriyorum. Fakat bazen de gözlerimi açmama rağmen

dudaklarını kıpırdatan insanların seslerini duyamıyorum. Uyku ile uyanıklık arasında öylesine bakıyorum. Kendisini göremediğim halam da benim ayakucumda. “Kız anam gomşulaar,” diyerek ellerini dizlerine vuruyor, “Günler öncesinden şuncağız bebenin içine düşmüş ya kız babasının ölmesiii!..” derken beni kastediyor, “Ah kuzum ahh!.. ‘Babam gelmiyor, babam gitti!’ şeklinde günlerce sayıklamış ya okulda. Olur olmadık sebeplerle ağlamalara durmuş ya kız!.. Buna anlam veremeyen öğretmeni ta buraya kadar geldi sağ olsun. Mücella’ya faydalı olabilmek için anası olacakla kaç kere konuştu. Cenazenin defnedildiği gün de beni kenara çekti. Bu böyle olmaz Cevriye Hanım dedi. Mücella’yı devlete verelim dedi. Kendini kurtarsın dediii!..” Aynı anda ağızlarını açan komşu kadınlar, “Doğru valla,” derken başlarını sallayarak dudaklarını ısırıyor, “Ne yapacaksın anam, babasını bitirdiği gibi, körpeyi de bitirir bu gudubet!”

“Gız anam ben böyle dert görmedim,” diyen halam yemenisiyle gözlerini siliyor, “Mücella’nın içine düşen bu dem, rahmetlinin de başını döndürmüş ya kız! Ah ben ne yapayım Allah’ım!.. İki gün önce bir arkadaşına demiş ki rahmetli; ‘Yahu ne olacak bu benim halim?’ demiş, ‘Ne tadım kaldı ne tuzum. Bu kadın, dünyayı dar etti bana. Bir arabanın altında kalırsam de kurtulsam bu zulümden!..’

Konuşurken ince ince ağlamaya başlıyor halam. “Sabahın soğuşunda erkenden kalkıp gusül abdesti alıyor gomşulaarr!.. Güzelce tıraşını oluyoor!..” Derken birden fenalaşıyor. Kesik kesik nefes aldıktan sonra gözlerini büyüterek öylece kalıyor. Halamın kızı, “Aaaa ana!” diyerek yanına çöküyor, “Kurban olayım, kendini paralayıp durma böyle! Şu suyu iç bi hele...”

Kızının tuttuğu maşrapayı ağzına götürürken, “Böyle söylenme Cevriye,” diyerek araya giriyor komşular, “Allah’ın gücüne gider sonra. Ne yapacaksın veren de O, alan da. Yazısı böyleymiş besbelli...” Gözleri yapış yapış olan halam, derin derin nefes alarak sabit bir noktaya bakıyor. “Yaa,” diyor sayıklamaya benzer bir söylenişle, “Elma sattıkları ortağının kamyonetini beklerken, koyunları yaylıma götüren Hüdai’ye diyor ki, ‘Yahu Hüdai’, diyor, ‘Kim öldü bugün köyde yahu?’ Hüdai anlamıyor onun sorusunu, ‘Ne ölmesi Murat, kimse ölmedi ki!’ diyor şaşkınlıkla. ‘Ey kimse ölmedi de, o sala kimin için verildi o zaman?’ ‘Sela falan verilmedi Murat’ derken akli karışıyor Hüdai’nin, ‘Sana öyle gelmiştir!’ Dalgın ama kararlı bir üstelemeye ‘Yauv Hüdai,’ diyor rahmetli, ‘Vallahi duydum ben. Sabah ezanından sonra koygun koygun bir sala verildi arkadaş. Niye inanmıyorsun sen bana!..’ ‘Valla bilmiyom ki!’ diyen Hüdai’nin, koyunların peşinden gittiği sırada meşum bir vaziyete bürünen kamyonet yanına sokuluyor sessizce!..”

Halam sözlerini tamamlayamıyor. Soluğu kesilen halamın etrafına köyün kadınları toplanıyor. Kolonya dökülerek bilekleri ovalanıyor. Hava alması için dışarıya çıkarılıyor. “Aff yarabbi!..” diyerek soluğunu boşaltan eniştem, halamın kaldığı yerden anlatmaya

devam ediyor; “Allah’ın takdiri, böyleymiş demek ki, ne edecen!.. Yaa, kamyonet sanki vakit geldi diyerek yanı başında dikilmiş. Seni almadan da gitmem dercesine homur homur homurdanmış. Hiç itiraz etmeden arabaya atlayan rahmetli, ortağı Yakup’la selamlaşmış... O sırada şehre gitmek isteyen iki kişi daha varmış orada. Onlar da arabaya binmiş... Binmişler ama, her gün konuşup gülüşen adamların ağzını bıçak açmamış!.. Dört kişinin de nutku tutulmuş sanki içeride... Bunlar sus pus ilerlerken, greyder taşıyan bir uzun araç çıkmış karşıdan. Greyderin bağlantısı iyi yapılmadığından, Karabüklüm dönemecinde kayıvermiş koca demir yığını birden... Virajın dirseğinde yolu tamamen kapatınca, kaçacak yer kalmamış bunlara. Yan dönen greyderin bıçağı kamyonetin sol tarafını biçivermiş o saat!.. İçerideki dört kişiden ikisi; şoförle yanındaki kayınım can vermiş orada!..”

Babamın ruhuna hediye ettiğim gözyaşlarımı mendilimle silerek dışarıya bakıyorum. Başımı trenin camına yaslıyorum. Sessiz bir akışla ilerleyen tren *çırpınmaya* başlıyor birden. “Cis, tak!” seslerinin arkasına uzun bir uluma yapıyor. Yumduğum gözlerimle trenin coşkusuna kapılıyorum ben de.

Tren *hızla ilerliyor*. Raylar arasında vızıldayan metal ısıığı uzaklardan topladığı köpek havlamalarını *çocuk ağılayışlarına karıştırıyor*. Yaylımdan gelen koyunlar, meleşerek koşan kuzularına ses veriyor. Havanın bulutlanıp yağmur tıptırtılarının çatılarda kol gezdiği esnada içim depreşmeye başlıyor. Annemin kucağına atamadığım başımı alıp da nerelere gitsem dediğim anda senin sesini duyuyorum birden. Tören alanını andıran bir kalabalık içindeyim. Nerede olduğumu anlamak için etrafıma bakınırken şak diye kalabalığın ikiye ayrıldığını görüyorum. Oluşan uzun koridorun sonundasın işte. Gösterişli bir koltuğun üzerinde oturmaktasın. Geriye çekilen atlar başlarını kaldırarak kişnemeye duruyorlar gururla. Atların ön ayaklarıyla yeri eşelediği anda, “Mücella’yı getirin!” diyen sesin dalga dalga yayılıyor etrafa. “*Öğretmen bu çocuğu istiyor. Bu çocuk, o çocukmuş!*” diyenler etrafımda pervane oluyor. İnsanların arasından, atların önünden geçerek huzuruna çıkıyorum. Önümde ve arkamda dört dönen koruyucularım üstüme titriyor. Merdivenleri bir bir tırmandıktan sonra makamına ulaşıyorum. “*Öğretmenim beni çağırmışsın,*” derken heyecan *içindeyim*. Teneffüste oyunumuz yarıda kalmışçasına da aceleciyim. “Buyur öğretmenim,” diyorum, “*Bir şey mi söyleyecektin bana?*” Mutedil hareketlerle başımı sallayarak, “Sen çok zeki bir çocuksun,” diyorsun, “Sakin üzülme, baban öldüyse biz de bir baba sayılırız sana. Hiç moralini bozma!..”

Duygusal bir bekleyişle ellerimi önümde birleştirmişken devam ediyorsun, “Bak evladım, bundan sonraki yaşantın devlet güvencesi altında senin. Bu çerçevede ortaokulu ve liseyi güzel okullarda okuyacaksın. Girdiğin üniversite sınavında da öğretmenlik fakültesini kazanacaksın. Sana inanıyor ve güveniyorum ben. Haydi bakalım yolun açık olsun!..”

Ellerini öperek yanından ayrılırken içimden sızan yaşlardan mazimin sayfaları ıslanıyor. Etrafı saran insan kalabalığından çıkıp da bu trenin koridorunda ilerlerken, “Tamam öğretmenim,” anlamında sallıyorum başımı, “Benim için öngördüğün güzelliklere layık olmaya çalışacağım elimden geldiğince. Senin öğretmenliğine benzeterek büyüteceğim yüreğimdeki mesleği daima!..”

Otuz saat süren yolculuğun sonunda trenden inince Tatvan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün yolunu tutuyorum. Uzun süren yolculuk bütün kaslarımı yormuş olsa da, geldiğim başlangıç noktasından iyi bir çıkış yapmak için olumlu düşünceleri ön planda tutuyorum. Çevrenin olumsuz şartlarıymış, insanların görünen ve görünmeyen farklılıklarıymış; hiç tasa etmiyorum. Bayan olmamın zorluklarını da aklıma getirmiyorum. Birazdan gireceğim müdürlük binasında Dağdibi köyüne atanan öğretmen olduğumu söyleyerek göreve başlama yazısını alacağım. Hava kararmadan da köyüme ulaşmanın çaresine bakacağım.

Gözlerimin içi gülererek yürürken sağıma soluma bakmıyorum. İçimin enerjisinin peşine takıldığımdan, “Ne güzel bir yermiş bu Tatvan,” diyorum kendi kendime, “Şuna bak, “Bana engel olmak için kimse yolumu kesmiyor. Hoş, yolumu kesen olsa bile kimseye aldırarak değilim bu saatten sonra. O çıtkırıldım, o ağlak Mücella çok gerilerde kaldı artık. Bu yeni Mücella'yı sen de görebilseydin keşke burada öğretmenim. İçime ektiğin umut tohumlarının boy veren fidanlara dönüşmesi karşısında çok sevinirdin muhakkak...”

Çok nefesin, çok emeğin var benim üstümde öğretmenim. Hayat sandalye kapmaca oyununa benzer demiştin mesela bir gün bana. Ne sandalyeye odaklanmalıydım sana göre, ne de rakiplerime. Bütün benliğimle müziğin ritmine ayarlamalıydım kendimi. Hayatın içinde mevcut olan müziği yakalayıp da içselleştirdiğimde her şey benden yana olurdu. Bütün zorluklar ve engeller kendi yoluna yönelerek önümden çekilirdi. Bu sayede hiçbir şeyin dışında kalmazdım bende. Bunları aşlamıştın sen benim ruhuma. O aşilar dal budak salarak vücut buldu benim ruhumda. Ne iyi insandın sen öğretmenim!..

Derin bir hasretle içimi çekerek hükümet konağına giriyorum. Sevinçli bir dalgınlıkla koridorda yürürken gülümsüyorum. İlk defa girdiğim bu binayı sanki kırk yıldır tanıyormuşum gibi merdivenlere yönelerek üçüncü kata çıkıyorum. Kimselere sormadan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü yazan cam bölmeli kapıdan geçerek evrak kayıt birimine giriyorum.

Buraya kadar duraksız bir şekilde kapıldığım heyecandan olacak, terlemeye başlıyorum. Nefesimi ayarlamaya çalışırken bile sakin olamıyorum. Yerinde duramayan ellerim ve ışıltılı parlayan gözlerimle işi çabuklaştıracağımı sanıyorum. İstiyorum ki, hemen önüme bir kâğıt uzatsınlar. Hoca hanım, şurayı imzalayın desinler. Sonra hepsi bu kadar, köyünüze gidip görevinize başlayabilirsiniz diyerek gülümsesinler. Ben de, Yaşasın! dercesine elimi sallayarak geri döneyim. Uçarcasına merdivenlerden inerek köy minibüslerinin hareket ettiği durağı bulayım. Tek istediğim bu benim aslında.

Evrak memuruna adımları söyleyerek beklerken, “Dağdibi Köyü’ne atandım,” diyorum. Başını kaldırmayan adamın soğukluğundan hayallerim üşümeye başlıyor yavaş yavaş. Önündeki bilgisayara bakarken nihayet ağzını açıyor, “Buyurun siz oturun,” diyor. İyi tamam oturayım da, lafının tamamında ben işinizi hemen halledeceğim falan demiyor. Donuk bir yüzle ekranda bazı işlemler yaparken benimle konuşmamasından gerilmeye başlıyorum gittikçe. Diğer masalarda çalışanların da gördüğü yok beni. Herkesin bir şeylerle meşgul olduğu bu sıkıcı ortamdan bir an önce kurtulmak için karşımdaki adamın benimle ilgilenmesini bekliyorum sabırla. Küçük küçük ayağımı yere vurmaya başladığım anda, “Hocam bir kimlik alabilir miyim?” diyor adam. Çantamdan çıkardığım kimliğimi uzatırken o pek oralı olmasa da gülümsüyorum. “Buyurun,” Ellerimi birleştirerek parmaklarımla oynuyorum. Bunun yanlış bir beden dili olduğunu fark ettiğim için ellerimi dizlerimin üstüne bırakıyorum. Bu kez de süklüm püklüm bir kılığa bürünme görüntüsü vereceğimden çekinerek pozisyonumu değiştiriyorum. En iyisi arkama yaslanayım dediğim anda, “Hocam,” diyen adamın sesiyle toparlanıyorum. Düşünceli bir ifadeyle, “Müdür beyin sizi görmesi lazım hocam,” diyor adam, “Siz bir görüşün ondan sonra yazalım başlama yazınızı.”

Her şey alabora oluyor birden beynimde. Kapıldığım iyimserlik rüzgârının tersine döndüğünden endişe ediyorum durduk yere. Daha vahimi şu ki, göreve başlamam için müdür beyle görüşmem gerektiğini anlamakta zorlanıyorum. Bunun nereden icap ettiğini düşünürken avuçlarımla terlemesine mani olamıyorum. Bozuntuya vermemeye çalışarak doğrulurken ters köşeden gol yiyen bir kaleciye benzediğimi vehmediyorum. Hiç içimden gelmediği halde, “Odası nerede müdür beyin?” derken, böyle bir uygulamaya maruz kaldığıma içerliyorum. Sorduğum soruyu gereksiz ve çocukça buluyor adam sanki. Parmağıyla işaret ederek, “Hemen karşıda hocam,” dedikten sonra ekrana dikeyi tekrar gözlerini.

Bacaklarım mı titriyor, yoksa içimi saran korkudan bana mı öyle geliyor, bilmiyorum. Yaşadığım duygu yoğunluğundan ayakta zor duruyorum. Müdür beyin odasının önünde derin bir nefes aldıktan sonra kapıyı tıklatıyorum. Usulca açtığım kapıdan içeri geçerken, kötü bir duruma muhatap olmamayı diliyorum. Müdür beyin tavrına, makamının heybetine takılmak istemiyorum. Sandalye kapmaca oyunundan öğren-

diğim tutumla bütün algılarımı olayların altında mevcut bulunan müziğin yol açıcı akışına odaklıyorum. Omuzlarımı dikleştirerek odaya giriyorum. Lakin müdür bey yok içeride. Etrafa şöyle bir göz atıp da kapıya döndüğüm anda mobilyaların arkasında yere çömelen adamı görüyorum. Geldiğimi belli etmek için öksürür gibi yaparak genzimi temizliyorum. Sırtı dönük olarak çiçekleri sulayan müdür bey doğrularak ayağa kalkıyor. Elindeki su kabını yere bırakarak geriye dönüyor usulca. Onun doğrulması benim ayakta durmamı zorlaştırıyor iyice. Birazdan yere düşeceğim belki de. Şaşkınlıktan donakalmam karşısında, “Aman kızım!” diyerek üstüme geliyor hızlıca, “Başın mı dönüyor, otur bakalım şöyle,” “Ama siz!” derken bir şeyler söylemeye çalışıyorum. Elimi ağzıma götürüp gözlerimi büyüterek kendimi bırakıyorum. Önce kesik kesik, sonra sarsıntılarla ağlarken, “Öğretmenimmm!” diye haykırıyorum. “Bu an gerçek mi öğretmenim?” derken ayağa fırlıyorum. Kendime mukayyet olmak istercesine saçımı başımı tutup ortalıkta adımlar attıktan sonra deli olmuşçasına ilkokul öğretmenim Halis Bey’in boynuna sarılıyorum. Yirmi küsur yılın hasretini eritiyormuşuz gibi ayakta kaldığımız bu anda, “Ben seni hiç unutmadım öğretmenim,” diyorum, “Hiç unutmadım ben seni!..”

Birbirine karışan gözyaşlarımızla yan yana oturuyoruz. “İyisin değil mi Mücella?” diyor öğretmenim, “Derin bir nefes al bakalım şöyle,” Dolabından kolonya getirerek avuçlarıma döküyor. “Çek iyice burnuna, arkana yaslan rahatça...”

Derin bir sükûtle bakışmamız göğsüme sığmayan hıçkırıklarım yüzünden bölünüyor sık sık. Hıçkırıklarımdan fırsat bulduğum anda, “Bir altın kâseye,” demiştiniz diyorum, “Kazara bir sapan taşı değse...” Yutkunuyorum. Boğazıma yumru oturmuşçasına kahırlanıyorum, “Ne o taşın artar kıymeti... Ne kıymetten düşer kâse!..”

Sağanağa dönüşen hıçkırıklarım durulana dek kıpırdamıyoruz ikimiz de...

Kahverengi Yumurta

ENDER ÇAĞLAR UÇAK

Eteklerinde sarı mâvi çiğdemleri, belinde meşe çalıları, sırtına geçirdiği kara, kızılçamlarıyla, gün doğusundan gün batısına, başı sonu görünmez Bozdağ'ın, boylu boyunca uzanır. Göğün mâvisinden başlar, yine göğün mâvisine karışır. Gözden ırar, yiter. Göğsünü ötelere gelen yağmura, rüzgâra, soğuğa germiş, sırtını ise ovaya vermiştir. Tüm ovanın kuzeyini kollarıyla sarıp sarmalar. Kırk gün boyunca, sıcaktan alev alan çatlamış toprağı serinleten yağmurlar yağar dağın güneyindeki yazıya. Bozdağ'ın gün batısında, küllü kömür rengi bulutlar belirdi mi, bil ki ovanın kızgın tozlarına ak zeytin damlalar düşecek, ortalığı bir nemli toprak, ıslak ot, bereket kokusu alacaktır. Kırkikindi yağmurları mahana bulmaz, kırk gün boyunca her gün, bıkmadan usanmadan yağar. Yörenin her bir canlısından da çok duâ alır. Anadolu'nun cennetliğidir.

Hasan Ali çocuk, evlerinin çatısında, alev püsküren, el yakan kızıl kiremitlerin üzerinde, Bozdağ'ın gün batısında belirecek küllü kömür rengi bulutları gözlüyordu. Hava, poyraz esene, yağmur gelene kadar sıcaktı.

Hasan Ali, kendi kendine kerç etti:

“Len,” dedi, “ne dedi pazarcı? Civci satılmaz artık. Geçti vakti geçmiş ola, demedi mi? Hah, geçerse geçsin vakti, civciden bile saymam sarısını...”

Güneş ovaya, tam tepeden, sıcağını taş gibi indiriyordu. Hasan Ali sıcağa aldırmadı. Dizin dibinde, köyden yâdigar su dolu bir çam bocut vardı. Tek derdi, yalnızca bir isteğı vardı. Güneşte kamaşan, şavkı insanın gözünü alan, ortalıkta durmadan cikleyen sarı başlı kahverengi civciler.

Köyde kocaman bir hanayımız vardır, nenem orada yaşar. Bütün odaları, kışın şu dağın tepesinde duran karlar var ya, işte öyle, bembeyaz kireçle boyanmıştır. Misler gibi kokar. Sonra, sonra çok koyun, toklu, çok kuzu vardır. Kuzular meleşirler. Teziki de hep birden avlunun öbür yanındaki harıma kadar durmazlar. Sonra... Ağılın karşısında toprak bir kümes, içinde bir sürü tavuk, civci vardır, kahverengi. Ha, bir de kocaman culuk, sarı başlı kahverengi civciler amma da güzeldir... Culuk kocamıştır, o yüzden kafasındaki tüyleri dökülmüş, derisi burnundan aşağı sarkmıştır.

Hasan Ali çocuk, gözlerini Bozdağ'ın yukarı tepesine dikmiş, civci hayâline bir iyice dalmıştı. Kurduğu düşler gözünün önünden gitmiyor, köydeki hanayın avlusunda oradan oraya, peşinde civcilerle koşuşturur duruyor, onlar da Hasan Ali'yi anası bellemişler, peşinden ayrılmıyorlardı.

İç çekti:

“Keşke,” dedi, “keşke bir sürü civcim olaydı. Ne de güzel bakardım onlara, gözüm gibi... Yemini, suyunu tastamam verirdim.”

Yaşlı kayısı ağacının yarım gölgesi üstüne vuruyordu ya, kurduğu düşlerin harâreti, tepesindeki güneşin kızdıran sıcaklığıyla Hasan Ali'nin genzi yanmaya, alnından, kaşlarının arasından akan terler, çakır gözlerini yakmaya başlamıştı. Kurduğu düşlerden, gözündeki yanmayla uyanır gibi oldu, dizinin dibindeki bocuttan soğuk suyu baş aşağı bir güzel döktü. Su buz gibi aktı şakaklarından, güneşten kızarmış ensesi, boynu ürperdi.

“Vay anam be!” dedi. Sol elini kaldırdı, alnına siper etti, çakır gözlerini kısıtı, dağdan yana çevirdi, gülümsedi:

“Amma da yüksek, hem de boz renkli. Gökyüzüyle bir sanki. Öbür yüzünde yemeyişil ağaçlar, pınarlar, hatta alaca geyikler bile varmış. Ahmet Amca dediymiş ya, ardı cennetmiş, tıpkısı bizim köy.”

Kaşlarını çattı, bir anda yüzü bozardı, siper ettiği elini alnından ayırdı, sertçe savurdu. Dizindeki gölgeliğe sığınmış iğde rengi kongalak ürktü, uçuverdi.

Burada kümes var mı? Yok. Ya tavuk? O da yok. Yumurta?

O anda aklına bir hinlik geldi, dudağının kenarı seyirdi:

“Var” dedi, “hem de... Hem de bir sürü...”

Hasan Ali'nin içine, ince bir sevinç ılgını usul usul esti, gözleri ışıdı. “He ya,” dedi, “yumurta var pazarda, denesi elli bin liradan. Atsan baş yarar kabartmalı elli bin liralara var ya, kocaman, işte o elli binliğe bir civci.”

Poturunun cebini yokladı, yüz bin lirası yerli yerinde duruyordu. Gül desenli iki yirmi beş, bir de elli binlik. Az biraz düşündü:

“Beş denesi ne eder? Beş, on, on beş... İki yüz elli bin.”

Hasan Ali'nin heyecandan dizleri zıngıldadı. Ayağının altındaki ateş püsküren kiremitler çatırdadı, yandaki kayısı ağacının dallarına konmuş serçelerden ikisi tezikti.

“Oldu,” dedi, “oldu bu iş ama, iki dene yetmez. En az beş olmalı. Yüz elli bin daha buldum muydu, tamamdır.”

İlkin, inceden bir karayel esti, serin. Bozdağ’ın ötede, uzakta kalan gün batısında, kül rengi kömür karası bulutlar belirdi. Tüm şehrin, tüm ovanın dört bir yanını kısa sürede sardı. Sokakların, caddelerin tozu, esen yele karıştı. Yağmurun kokusu, daha yere düşmeden gelir, insanın içini bir hoş ederdi, ya da Hasan Ali’ye öyle gelirdi. İşte o koku, göğün altını alabildiğine aldı. İlk ak zeytin damlalar tozarmış toprağa, çatıya komşu olan, vıcırdaşan kuşların meskeni yaşlı kayısı ağacının dallarına, ardından Hasan Ali’nin kızıl karası saçlarına düştü. Çiseleyen yağmur, şiddetini artırmaya başladı. Neden sonra, hafif bir efilti esti belli belirsiz. Öteyi bucağı ıslak toz, ıslak toprak kokusu aldı. Hasan Ali, düşündüden temelli uyandı. Yekindi, yağmura sevinsin mi üzölsün mü bilemedi ya, saağa dayalı ahşap merdivenden evin bahçesine usulca kaydı. Yağan yağmurla birlikte havanın serinliğini iyiden iyiye hissetmeye başlamıştı. İlk işi, iki yüz elli bini tastamam etmekte. Merdivenden inmesiyle, bahçe kapısından eve girmesi bir oldu. İçini bir harâret basmış susamıştı. Heyecânından dilinin damağına yapıştığını da büsbütün unuttu. Bahçe kapısından evin salonuna giden ara odayı hızla geçti, salona lombadak girdi:

“Ana, ana!”

Anası yere bağdaş kurmuş, bürölce ayıklıyordu. Oğlunun telaşlı sesine semeledi:

“Hayırdır yavrum, ne bu telâşın?”

Hasan Ali, utandı, kızırır gibi etti. Heyecânını belli etmemeye çalışarak:

“Ana, civci yumurtadan kaç günde çıkar?”

Anası güldü:

“Ne edeceksin?”

Hasan Ali:

“Hele söyle ana.”

Ana:

“Cav yumurtası, tavuk yumurtası yirmi sekiz gün dedi miydi, yumurtayı kırar.”

Hasan Ali:

“Çokmuş be ana! Nenemin civciler de yirmi sekiz günde mi çıkıyordu?”

Anası yine güldü, sağ gözünü hafiften kıstı:

“Ya kaç günde çıkacaktı, o da aynı tavuk değil mi yavrum?”

Hasan Ali, ikircikli:

“Aynı ya, aynı tavuk ama neneminkiler kahverengi... Şey yâni, demem o ki, beyaz...” dedi, sustu. Yine düşlere dalmıştı, epey sonra: “Ana,” dedi, “bakkalın beyaz yumurtasından civci çıkar mı?”

Ana:

“Çıkmaz, tohumsuzdur.”

Hasan Ali, içinden türlü türlü düşünceleri aldı verdi.

Ana dediğin ısıcacak olur, civcilerin anası da ısıcaktır öyle ya. Gurk olur, yumurtayı bir tamam ısıcacak tutar. Anası yoksa ne olur? Civci yine olur. Bizim köyden Ahmet Amca dediği ya, Corgaların Ahmet Amca, her bir şeyde birincidir o. Ankara’da okudu. Bilmediği var mı ki? Ne demişti, tavuk olmasa da yumurtadan civci çıkar, hem bunun makinası bile varmış. Ne var yâni, civcilerin anası yoksa... Yarın aşağı mahallede pazar da var. Babamdan harçlığını aldığım gibi...

O gece, Hasan Ali’nin gözüne bir damla uyku girmedi. Birazcık uykuya dalsa, yere sepelediği yemlere üşüşen, kestâne kahvesi, doruya yakın al renkli civcivlerin yüzlercesi, binlercesiyle şehrin sokaklarında, caddelerinde dolandığı düşler görüyordu. Tan yeri ağarana kadar, yatağın içinde döndü durdu. Yarını zor etti. Sabah kalktığında ilk işi, babasından harçlığını almaktı. Hasan Ali’nin günlük harçlığı, demir yüz bin liraydı.

Babası henüz uyanmış, yarı uykulu yarı uyanık, tıraş suyunu öte beriye dökmeden sağ salim ocağa vurmaya uğraşıyordu.

Hasan Ali:

“Baba,” dedi. Hızla tıraş kutusunun oraya yönelerek:

“Tıraş kutunu alıp sehpaaya koyayım, üçgen köşeli tıraş aynanı da hazır edeyim, olur mu?”

Babası:

“Aslanım, olmaz olur mu hiç?” dedi, güldü. Çenesini sıvazlayarak koşuşturan oğlunun arkasından sevgiyle baktı.

Hasan Ali, babasının tıraş kutusuyla aynasını sehpaaya koyunca:

“Elli bin.” dedi, “Yine ben az istedim. Berber Musa’nın çırağı var ya Mehmet, bana dediği, yevmiyesi elli bin liradandır.”

Baba:

“Vaayvaay, var ol.” dedi. Elini, kapı askılığındaki kumaş poturunun sol cebine attı, bozuk paralar şingirdadı. Para şingirtısıyla Hasan Ali’nin içi, dolu sevince kesti.

Babası, elinde bozukluklarla:

“Bak,” dedi. “Bu yüz, senin harçlığın. Şu... Şu iki elli de berberlik paran.”

Hasan Ali’nin ağız kulaklarında:

“Etti iki yüz?”

Baba:

“Etti iki yüz.”

Daha gecedен, salondaki gürgen masanın üstüne elli binliğini, onun üstüne de gül desenli iki yirmi beş binliğini koymuş, hazır etmişti. Onların yanına iki yüz daha kattı. Şimdi para eksliğini fazlasıyla bir tamam etmişti. Paraların yanına, annesinin vitrinde asılı anahtarını da ilişirtti. Masadakileri yavaşça aldı. Poturunun bir cebine bozuklukları, diğer cebine ise anahtarları özenle koydu.

Hasan Ali, o sabah kahvaltıda ne yedi ne içti, evden çıkasıya kadar ne etti, hiç bilemedi. İçi alıp alıp veriyordu. Daha kuşluk vakti girmemişti, evden seğirterek çıktı. Pazar yeri, buradan yarım saatlik yol çekerdi. Kendini bayır aşağı öylece bıraktı, hızlı adımlarla koşar gibi yürüyordu.

Göğsünü gerim gerim gerdi. İçinden mağrur:

“Peh,” dedi. “Sarı civci de neymiş be! Sarı civci, boyalı civci. Onları boyarlarmış, millet alsın diye. Eee.. Boyalı zebilcivci, yaşasa yaşasa bir hafta yaşarmış. Neneminkiler öyle mi? Başları sarı, kahverengi civciler sağlam, gürbüz olur. Öyle bir haftada ölmez yaşarmış, hemen de palazlanırmış, anam dediydi.”

Her cuma aşağı mahallenin, gün doğusundan gün batısına, ip gibi düz, uzun cad-desine pazar kurulur. Sakarı’nın, Sarıcakaya’nın, yakın kazaların sebzesi, meyvesi burada satılırdı, terütâze.

Hasan Ali, kuşluk vakti girmeden pazara vardı. Güneş, şimdiden pazarın bozkarası, mucur kokulu yolunu kızdırmaya başlamıştı. Pazarcılarının epeyi yerini almış, gece mâvisine çalan çivit rengi kumaş örtüler serili tezgahlarının başında, satacaklarını sıra sıra ip gibi dizmişler, cuma bereketini bekliyorlardı. Hasan Ali’nin hızlı adımlarından dizleri karıncalanmıştı. Biraz da yorulmuştu ya, hiç oralı olmadı. Pazarın baş ucundan son hız girdi. “Yok,” dedi içinden, “burada olmaz. Pazarın başında, kap kakak, renkli

kumaştan nevresim, elbise olur.” dedi. Hızını kesmedi, burası erken saatlerde tenhâ olurdu, pazarın başını hızla geçti.

Dudakları duâ okur gibi kıpır kıpır etti:

“Yav,” dedi, “süt, kokulu peynir, yoğurt, şırlak yağı, sarıyağ, yumurta satanlar nereye gitti?”

Hasan Ali çocuk heyecânından, telaşından, ordan oraya dızıktığından bir iyice yorulmuş, her bir yanı tere batmıştı. Yürürken yarı önüne, yarı tezgâhlara bakıyordu. Karşıdan gelen iri kıyım izbandut herifi de görmedi, adamın uyluk kemiğine sol omzu küt diye çarptı.

Adam:

“Len,” dedi, “gavurun doğurduğu, hele önüne bak it!”

Hasan Ali, sağ avcuyla sızlayan omzunu tuttu:

“Şey, amca...” dedi. “Yumurta...”

Adamın sesi yumuşar gibi etti:

“De hele, yumurta mı alacaksın?” dedi, eliyle az öteyi gösterdi:

“Aha, gözüyün önünde.”

Hasan Ali ses etmedi, yavaşa başını eğip yürümeye başladı. Adam, çocuğa bir bakış attı, ellerini arkasında kavuşturup yoluna koyuldu. Hasan Ali’nin karşısında yumurtalar gözünü kamaştırıyordu. İçi içine sığmadı, tüm vücudunu bir sevinç dalgası aldı. Yumurta satılan tezgâha yaklaşmaya başladı. Çekingenliği tuttu, utandı. Yumurtacının gözlerine acımsı acımsı baktı. Yumurta satan adam işkillendi ya, ses etmedi. Hasan Ali de, adamın işkillenmesini görmemişçiliğe vurdu. Kil sarısı kartonlara onarlı, on beşerli, otuzarlı konulmuş yumurtaların önünden geçti, duramadı. Yoluna devam ederken: “Yumurtaları adam akıllı göremedim ki, adama bakacağım diye. Hepsini beyaz mıydı?” dedi, yere hışımla bir tükürük salladı.

Yumurtaların büyüğü olur, ufağı olur. Her bir rengi de vardır. Beyazı, sarısı, kahverengisi, çillisi, karası... Bakkal Halil Amca’nın yumurtaları ufak, beyaz olur. Tohum-suzdur. Nenemin yumurtaları kahverengidir. Kahverengi yumurtalar tohumlu olur. İçinden elbet yavru çıkar, hem de sarı başlı, kahverengi.

Hasan Ali biraz daha yürüyüp gerisin geri döndü. Cesâretini topladı, az evvel önünden geçtiği yumurtacının yanında dikeldi. Adamın yüzü sarı beyaz, yanakları,

burun kanatları kızıl damarlıydı. Belinde, pamucaklı siyah bezden para kesesi çift düğümlüydü. Çocuğa karşidan dudağını bükerek, kaşlarını kaldırarak baktı.

Hasan Ali:

“Amca, kahverengi yumurta var mı?”

Adam:

“Beyaz var, irisinden, hepsi de tâze, günlük. Vereyim mi?”

Hasan Ali:

“Kalsın amca,” dedi, “annem kahverengi köy yumurtası istedi.”

Adam:

“Bak hele bizim oğlan, bunlar da köy yumurtası, kaç tâne alacaksın?”

Hasan Ali, ne diyeceğini kestiremedi, kem küm etti:

“Yok amca, anam kızar.” dedi. Kaçar gibi, kil sarısı kartonları, ak yumurtaları süzerek tezgâhın önünden ayrıldı.

Beyaz yumurtadan yavru mu çıkar? De hele, çıkar mı? Günlük, dedi. Peh, ne belli? Nenemin yumurtaları gibi koyu kahverengi olacak ki... Yirmi sekiz gün bekle, ne bir eksik ne bir fazla. Her gün ısıcacak tut, içinden yavrular çıksın. Bir de yumurtalar günlük olmalı. Tavuk sabahtan yumurtlasın, yumurta hemen pazara gelsin. Daha soğumadan almalı yumurtayı, kağıt torbaya bir güzel koymalı. Sonra... Sonra, hiç sal-lamadan usulca, yavaş yavaş eve götürmeli. Ne de olsa içinde can taşıyor, değil mi ya? Altına, sağına, soluna bol bol kuru ot, çok saman koymalı, üşümesin diye. Soğuktan, yağmurdan bir tamam korumalı, soğursa içindeki yavru ölüverir.

Pazarı didik didik etti, caddenin sonuna kadar gitti. Örme gıdık sepetlerinde, gün ışığının altında şavkıyan yumurtaları gördü. Yumurtaların hepsi de kestâne rengi, açığından koyusundan kahverenginin her bir türündendi. Gıdıklar yan yana, tahta sebze kasalarının üzerinde, nizamlı duruyordu. İçindeki yumurtaların yanından yöresinden kuru otlar, sap samanlar püsküllenmişti. Hasan Ali'nin yüreği güp etti, yavaş yavaş tenhâliğini kaybeden pazar yolunda, sağa sola yalpalayarak gıdıklara doğru yürüdü. Epey yorulmuştu, ayak tabanlarının zonkladığını duydu, aldırmadı.

Gıdıkların başında, kenarları güvez rengi çiçeklerle oyalanmış ak başörtüsüyle, yaşlıcasından bir kadın duruyordu. Çocuğun iyice yaklaştığını görünce, altın azı dişî gün ışığı altında parıldayasıya güldü:

“Buyur kuzum.” dedi, “kaç dene?”

Hasan Ali:

“Teyze, yumurtalar tâze mi, bugünün mü?” diye sordu.

Yaşlı kadın:

“Sabah topladım, hepsi tâzecik. Kaç dene vereyim yavruma?”

Hasan Ali sağ kaşını hafiften kaldırdı, kendinden emin, elini bir iyice açarak:

“Beş,” dedi, dudakları açılır gibi oldu, “tohumlu mu bunlar?” diye soracaktı, utandı. İçinden: “Len, Hasan Ali,” dedi, “ayıp, ayıp... Böyle şey sorulur mu hiç?”

Yaşlı kadın, ayağının dibinde duran, ortasından biçtiği gazete yapraklarından birini aldı, alışkın külâh yaptı yumurtaları içine yerleştirdi. Ağzını kapatmak üzereydi ki:

“Teyze, altı olsun.” dedi Hasan Ali.

Kadın gıdıktan bir yumurta daha aldı, diğerlerinin yanına koydu.

Hasan Ali cebinden iki yirmi beşlik, üç ellilik, bir de yüzlük çıkardı. Yumurtanın fiyatını sormamıştı ya, ancak cebinden paraları çıkardığında sormayı akıl edebildi. Kadın külâhın ağzını çoktan kapamış, çocuğun elindeki bozuk paralara bakıyordu.

Hasan Ali'nin içine bir korku düştü:

“Ya elli bin değilse denesi?” diye düşündü.

Kanı çekilmiş, sararmış yüzüyle gözlerini kadından yana çevirdi:

“Teyze, denesi ne kadar?” diye sordu, elleri zıngıldamaya, ayasındaki paralar şıngırdamaya başladı.

Yaşlı kadın:

“Elli.” dedi, iki kaşının arasındaki çizgiler iyice belirginleşti, sesi yükseldi:

“Denesi elli bin liradandır.”

Hasan Ali'nin göğsünden buz gibi bir pınar aktı, yüreğinin üstünde cıs etti, ferahladı, kendine geldi. Elindeki paraları kadına uzatıp ağzına kadar yumurta dolu gazete külâhını sevinçle aldı, iki ayasının üstüne usulca oturttu, külâhın üst kısmını göğsüne dayadı. Örne yumurta gıdıklarının önünden ayrılırken:

“Kolay gelsin teyze,” dedi.

Yaşlı kadın iki gözünü kırpı, gülümsedi:

“Sağ ol, yavrum.”

Hasan Ali'nin sevincine diyecek yoktu. Zevlesini kırmış buzağı gibi pazarın içinde, yerini yönünü bellemeden, beranarı seyirtiyordu. "Aman." dedi kendi kendine, o anda yavaşladı: "Dikkatli gitmeli, yumurtalar kırılmasın."

Evin sokak kapısına vardığında gün, kuşluk vaktini çoktan geçmişti. Anahtarı usulca çevirdi, aradaki uzun, bahçeye giden odadan sessizce kaydı. Anası evdeydi. Bahçeye gelir gelmez, yumurtaları bir kenara koymuş, kömürlükten gözüne kestirdiği orta boy bir karton kutu çıkarmıştı: "Aman ha, yumurtalar soğumasın." dedi, bahçenin güneş gören yerine koydu. Hemen dışarı fırlayıp karşı arsadaki kurumuş otlardan, avuçları daha fazlasını alamayınca kadar yoldu, yine aynı hızla evin bahçesine tezikti. Karton kutuya, kuş yuva yapar gibi, tüm ciddiyetiyle otları dantel gibi işleyerek dizdi. Artık yumurtaların gurk yeri bir tamam, muntazaman hazırды. Kahverengi yumurtaları da gurk yerine teker teker, sabırla yerleştirdi: "Güneş görmeli bütün gün," dedi, "akşamacak aldığı sıcak, sabaha kadar bu yumurtalara yeter, yeter de artar bile."

Kutuyu iki eliyle sıkıca kavradı, merdivene yöneldi. Önce kutuyu tahta merdivenin bir basamağına koyuyor, bir adım çıkıyor, kutuyu tekrar bir üst basamağına koyuyor, yine bir basamak daha çıkıyordu. Öyle böyle, çatıya zor zahmet, güç belâ çıkabilirdi. Şimdi kutuyu, çatının en güzel, güneşi en çok gören yerine sağlamına koymalıydı.

En son karar kıldığı yere kutuyu yerleştirdikten sonra: "Hepten güneş de görmemeli, bu sıcakta kaynanmış yumurtaya döner hepsi. Kutunun üstünü kapamalı, hava kararmaya yakın üstünü otlarla sımsıkı örtmeli." dedi Hasan Ali. Başkası olsa akıl edemezdi, bunu iyi akıl etmişti.

Güneş ufka kavuştuğunda, Hasan Ali evin içinde oradan oraya dolanarak gün hesabı yapmaya çoktan başlamıştı.

Anası, oğlunun bu hâlini görünce iyice meraklandı:

"Hayırdır, evin içinde hoydur hoydur dolanıp durdun, bütün gün de ortalıkta dölçündün."

Hasan Ali, anasının ne dediğini tam duymamış, sayılarla boğuşmaya devâm ediyor, fısıf fısıf ediyor, ağzında duyulur duyulmaz bir şeyler geveliyordu:

"Kaldı yirmi yedi. Bugün temmuzun onu. Bu ayın sonunda kalır bir hafta, ağustosun ilk haftası hepsi çıkar. Hem de beş değil, altı dene. Yaşsa be!"

Anası, kendini hayâllere kaptırmış giden oğluna bir daha ünledi:

"Ağustosta ne olacakmış?"

Hasan Ali kekeledi:

“Hiç,” dedi, “hiçbir şey olmayacak.”

O gece, Hasan Ali’yi yine hiç uyku tutmadı. Sağına döndü, soluna döndü, ilkin soğuk soğuk terledi, sonra bir titreme geldi. Yatağının içinde sabah kadar zangır zangır titredi durdu.

Aradan bir hafta geçmişti. Hasan Ali yumurtalara gözü gibi bakıyordu. Tavuk, civcillerinin yakınına kedi yaklaştırmaz, sokulmasına izin vermez. Hasan Ali de işte böyle, yumurtalarını gözünden sakınıyor, sabahtan akşama kadar çatıdaki kutuyu gözlüyor, mahallenin kedilerini çatının civârına bile yaklaştırmıyordu. Ne de olsa önceki gün kutuya baktığında, yumurtalardan birinin çatladığını fark etmişti. Samsımış yumurta yirilyiril kokuyordu. “Vay be,” dedi Hasan Ali, “it enikleri de ölünce böyle kokar, bu civci de ölmüş, ondan böyle kokuyor.” Hasan Ali’nin heyecânı, mutluluğu gün be gün artıyordu. Sayılı gün çabuk geçer derlerdi ya, gerçekten de çabucak geçiyordu.

Üç gün sonrasıydı. Vakit ikindiye yaklaşıyordu. Hasan Ali uykuya dalmıştı. Düşünde, mahallenin bütün kedilerinin zebella gibi kutunun yöresinde kol gezdiğini, kutuya yaklaşmaya çalışan kedilerle canhıraş cebelleştiğini görüyordu.

İlkin, inceden bir karayel esti, serin. Bozdağ’ın ötede, uzakta kalan gün batısında, kül rengi kömür karası bulutlar belirdi. Tüm şehrin, tüm ovanın dört bir yanını kısa sürede sardı. Sokakların, caddelerin tozu, esen yele karıştı. Çiseleyen yağmur, şiddetini artırmaya başladı. İlk ak zeytin damlalar tozarmış toprağa, vıcırdaşan kuşların meskeni bahçedeki yaşlı kayısı ağacına, gün ışığını tam tepeden alan, kiremitleri cayır cayır yanan çatıya, çatıdaki karton kutuya düştü. Neden sonra, hafiften ince bir efiltili esti. Öteyi bucağı ıslak toz, ıslak toprak, ot kokusu aldı. Hasan Ali, yağmurun sesiyle, ıslak otların kokusuyla, gördüğü düştten temelli uyandı. Uyanır uyanmaz çatıya koştu, yağmur fenâ bastırmıştı. Hasan Ali merdivenden hışım gibi çıktı, kutu baştan aşağı suya batmıştı. Hızla karton kutunun ağzını açtı, yumurtalar su içindeydi. Hasan Ali’nin yüreği cız etti, yumurtalara korka korka dokundu, buz gibiydiler... Yumurtanın soğukluğu Hasan Ali’nin ellerine anında tesir etti, elleri buz kesti. Bir zaman elleriyle yumurtaları tekrar ısıtmak, onlara can vermek istedi ama fayda etmedi. İyiden iyiye, yağmurun, ayazın etkisiyle, onun bedeni de olduğu gibi soğuğa kesmişti. Üşüdü, titremeye başladı. Kül rengi kömür karası bulutların öfkeyle indirdiği yağmur damlaları Hasan Ali’nin kızıl karası saçlarına düştü, süzüldü, gözyaşlarına karıştı, çenesinin uçundan yumurtaların üstüne birer birer damladı.

Ertesi sabah Hasan Ali geç uyandı. Pazar günüydü. Anası salona kurduğu yer sofrasına, üstü köpük köpük kabarmış kaymak, saman sarısı petek bal, kızarmış ekmek koydu. Hasan Ali bir güzel kahvaltısını etti, bahçeye çıkacaktı ya, içinden gelmiyordu.

Sokak kapısının önünde bir anahtar şıngırtısı duydu, kapı açıldı kapandı. Sonra bahçe kapısından ses geldi.

Hasan Ali:

“Ana,” dedi, “babam nereden geliyor?”

Mutfaktaki anasından ne bir cevap ne bir şey geldi, sesi sedâsı hiç çıkmadı. Yalnızca, bahçeden duyulur duyulmaz, ne menem olduğu belli olmayan sesler geliyor, tam seçilmiyordu.

Babası bahçeden:

“Hasan Ali!” diye bağırdı. Bahçeye bakan cama, iki tiske vurdu.

Hasan Ali o anda, bahçedeki seslere kulak kesildi, yüreği yerinden fırlayacakmıŐ gibi oldu, bahçeye yayan yapıldak seyirtti. Babası, karton kutunun içinden altı civci çıkardı, sarı başlı, kahverengi. Hasan Ali'nin sevinçten akır gözleri ıslandı. İki damla yaş gözlerinden taŐtı, burun kanatlarının kenarından süzüldü.

O gün saatlerce, civcilerini besledi, okşadı, sevdi Hasan Ali. İkindi vaktine kadar...

İlkin, inceden bir karayel esti, serin. Bozdağ'ın ötede, uzakta kalan gün batısında, kül rengi kömür karası bulutlar belirdi. Dağın güneyini, Yukarı Sakarya'nın dört bir yanını sarıverdi. Sokakların tozu toprağı, caddelerin bozkarası mucurları esen yele karıştı. İlk ak zeytin damlalar tozarmış toprağa, Şehrin dar sokaklarına, is karası, yaz tüten caddelerine, gün ışığı tam tepeden alan, cayır cayır yanan kızıl kiremitlere düştü. iseleyen yağmur, Şiddetini artırmaya başladı. Neden sonra, hafiften, serin bir efilti esti. Öteyi bucağı ıslak toz, ıslak toprak, is, ot kokusu aldı. Bu, her bir yanı, saman sarısını baştan aşağı açık zümrüt yeŐiline bezeyen, can veren kırkikindilerin cömert, sonsuz, bitmek tükenmek bilmeyen nefesiydi.

Ana Ben Gidiyorum

GÖKTEN ÇAĞRI AKTAN

Onlarca at arabası art arda dizilmiş, hep birlikte cepheye yol alıyorduk. Oturdumuz tahta kasaların pek konforlu olduğunu söyleyemezdim. Yedi, bilemedin sekiz kişilik bu arabaları, haddinden fazla insanla doldurmuş olmak bir yana dursun, epeyce cephane, yiyecek ve tıbbi malzeme de bizimle aynı kasalarda idi. Oturarak gidebildiğimize dahi şükrediyorduk. Zaten dedelerinin ve babasının dizinin dibinde oturup, savaş anıları dinlemiş hiç kimsenin konfor hayali olduğunu sanmıyorum. Dahası bu sayede, neler yaşayacağımızı da az çok biliyorduk. Etrafıma bakındığımda yüzlerdeki kaygıyı görebiliyordum. Önümüzde ölüm, açlık, sefalet; berimizde vatanımızı, ecdadımızı, namusumuzu ve onurumuzu yitirme endişesi vardı. Önümüzdeki cefaya gidişimiz, arkamızdakilerin bu denli mühim oluşundandı. Ben ise sırtımı tahta tırabzana dayamış, geride bıraktıklarımı düşünüyordum. En çok anacığım ve Ahmet emmin geçen yaz hediye ettiği, Hayta adını taktığım köpeğim yansıyor zihnime. Daha şimdiden özlemiştim ikisini de. Bu duygusallığım, savaşın körpeliliğine ağır geleceği yönünde görüş bildiren babaannemi haklı çıkarır mıydı, bilmiyorum.

Henüz on altı yaşındaydım. Muharebe başladığında, benim yaşımdaykilerin silâhına alınmayacağı öngörülüyordu; ancak zaman geçtikçe durum ciddileşti. Cepheleden iyi haberler gelmiyordu. Ordu, yurdun dört bir yanını dolaşarak; hayvan, gıda malzemesi ve tetik çekebilecek vatansever topluyordu. Henüz askerlik yaşını gelmemişler bir yana, bu görevi yerine getirmiş kişiler de vardı aramızda. İkinci grup zaruri olarak silâhına alınırken, ilk gruptakilerin arasından, gönüllülük esasıyla yeni neferler seçilmişti. Ben gönüllülerdendim. Bu kararı tek başıma almıştım. Anacığımın bana icazet vermesi için, dakikalarca ellerini öpmem gerekmişti. Babam ise zaten cepheydi.

Anacığım ısrarım karşısında çok fazla karşı çıkamamıştı isteğime. Gözlerindeki kabullenmişliği görünce, “Ana ben gidiyorum,” demiştim, “Git,” demekten başka bir şey gelmemişti elinden. Sicim sicim yaşlar süzülüyordu damarları belirginleşmiş avurtlarından. Burnunu tül bendinin ucuna silmişti. Kapı komşumuz Hatçe Bibi teselli etmişti onu. “Erkek oldu o. Gidecek tabii aslanım. Ne ağlıyon?” demişti. Benim için

yola çıkma vakti gelmişti böylece. Anacığımı gözleri yaşlı bırakmıştım geride. Ailece ceptirdiğimiz siyah- beyaz fotoğrafı, “Özlersen bakarsın,” diyerek cebime iştirmişti.

Şimdi buradaydım. Anadolu’nun çeşitli yerlerinden toplanmış yiğitlerle Çanakka- le’ye gidiyorduk. Ve ben korkuyordum. Ölmekten; daha çok uğruna ölecek bir vatan kalmamasından. Ancak bunu belli etmemek için elimden geleni yapacaktım. Tıpkı subay olan babamı son gördüğümdeki gibi asil asil bakacaktım insanlara. Gözlerim- deki ışık karanlığı aydınlatacaktı.

İçinde bulunduğu zamanın bir an önce akıp gitmesini dileyen pek çok insan gibi, bacağımlı sallıyordum sabırsızca. O esnada top seslerini duyar olduk. Hepimiz dikkat kesildik. Bazılarımız yutkundü. Anlaşılan Arıburnu’na yaklaşmıştık. Etrafıma cesur gözükmek için çabalıyordum; ancak size bir şey itiraf edeyim: Kalbim az önceki kadar yavaş atmıyordu.

İşte varış yerimiz oradaydı: Ufukta. İlk bakışta çadırların yayıldığı düzlem ve uzaklarda göğe tüten dumanların bileşik görüntüsünden başka bir şey değildi. En çok dikkatimi çeken şey ise ağaçsızlıktı. Orman, bizden uzak tepelerin yamaçlarında, top seslerinin yankılarını ağırıyor ve huzurun bize olan mesafesini çağırıştırıyordu.

Vardığımız yer cephe gerisinde, çadırların konuşlandırıldığı izbe bölgeydi. Burada, tepelemesine yığılmış kütük ve çıralar, taşlarla çember şeklinde oluşturulmuş ocaklar, dev yemek kazanları, içi doldurulmuş kum torbaları, yapay sütreler, hasar görmüş top arabaları, ağır mühimmat kasaları, silah bakım istasyonları ve çadırlar bulunuyordu.

Arıburnu’nda ki çatışmalar yeni başladığı için, burada oturmuş bir düzenin varlığından söz edilemezdi. Cephe gerisi, sıcak temasın yaşandığı bölgeye ayak uydurmak adına hızla tertip ediliyordu. Buranın ihtiyaçları ivedi olarak karşılanmalıydı. Bir kısmımızın görevinin bu olacağı konuşuluyordu.

Benim de dâhil olduğum grubu, malzeme taşıma işlemi bitince, belli bir intizam içerisinde içtima alanına aldılar. Bir süre bekledik. Herkes yanındakiyle konuşmak- tıydı. Memleketin durumunu, sırf bu dertleşmeleri dinleyerek bile çözebilirdiniz. Cümleler yakınmalarla doluydu.

Çok geçmeden, karşımızda heybetli Türk subaylarından birisi cisimlendi. Koca siyah çizmeleri, üstüne tam oturan üniforması ve adeta babamın yüzünden onunkine birebir kopyalanmış asalet, ona karşı duyduğumuz saygıyı perçinliyordu. Gırtlığını temizleyişine bakılırsa, bizimle diyalog kurma görevi ona bırakılmıştı. Ellerini ardında

bağlayıp, dik durarak başlıyordu konuşmasına. Otorite kurma isteği sesinin davudiliğinden anlaşılmaktaydı.

“Cesur kardeşlerim! Hepiniz, her Türk gencinin üzerindeki borcu vazife edinmişsiniz. Kimileriniz bu kutsal görevi daha önceden bütünlediğiniz halde; kimileriniz ise körpe çağında, henüz vakit varken, vatanınız adına buradasınız. Sizlerle gurur duyuyorum.”

Komutan kelimelerini celâdet, itibar ve kudretten yapılanan bir bulamaca batırmış da, cümlelerini öyle kurmuştu sanki. Doğrusu bu retorik sözlerden sonra, yüreğimdiki telaş, yerini izzetinefse çabuk teslim etmişti.

“Şu vakit sizlere yapacağımız görev dağılımındaki vazifenizi de, en yetkin şekilde yerine getireceğinizden şüphem yok.”

Komutan, ilk gelenler için yapılacak işlemleri anlatarak konuşmasını tamamladı. Ardından başka komutanların da yer aldığı masaya geçti. İki çavuş, ellerindeki geçici celpleri okumaya, komutanlar ise mevkileri tayin etmeye başladı. Özellikle yaşı çok geçkin olmayan, askerlik görevini tamama erdirmiş kişilerin, ellerine tutuşturulan tüfeklerle birlikte ön saflardaki yerlerini alacağı kesinleşiyordu. Kimisi ise aşçı, oduncu, sıhhiye eri, cephe muhabercisi, lağımçı, levazımatçı, paşa postası olarak atanıyordu.

“Afyonlu, Eşref oğlu Mehmet!”

Ve benim adım telaffuz ediliyordu nihayet. Gitmek istediğim yer cepheydi elbette. Ben heybetli Türk subayının cesur kardeşiydim. Eşref’in oğluydum. Anacağızımın kuzusu değildim artık. En azından, tüm bu çıldırışın ortasında değildim. Ülkemize dış geçiren bunca kurdun karşısında kuzu olamazdım.

Vazifemi öğrenmek için komutanların bulunduğu masaya yanaşım. Birbirlerine baktılar. Kulağına bir fısıltı ilştirilen heybetli subay kafayı kaldırıp, “Sedyeci,” dedi. Başını eğip önündeki kâğıtlara döndü. İfadesizce kaldım oracıkta. Başını tekrar kaldırdı. Devinimsizliğimi serkeşliğe yormuş olacak ki, gözlerime kararlı ve had bildiren bakışını attı. Onun kızgın ünlemlerle dolu bu bakışı, ayaklarımı kerhen de olsa ilerletiverdi.

Sedyeci!

Zihnim o an için boşluktaydı sanki. Yol boyunca tabyada yücelteceğim isimimi hayal etmişim hâlbuki. Düşmana haddini bildirecektim. Çanakkale’ye ayak bastıklarına pişman edecektim onları.

Sedyeci!

Neredeyse utanıyordum. On altı yaşındaydım, gençtim, atıktım, heveskârdım ve tetik çekmeye layık görülmemiştim. Şimdi biraz değersiz hissediyordum kendimi. Döndüğümde (dönebilsem) ne derdim ahbablarıma! Sonra, namlularını ülkemize yöneltmiş düşmanlarımızı düşündüm. Bu duyguydu belki de o insanları canavarlaştıran. Anzaklar'ı sıcak yuvalarından kaldırıp, başka insanları öldürmek adına, başka topraklara götüren, hayattaki en kıymetlileri olan varoluşlarından vazgeçebilmelerini sağlayan şey ile, beni, kafamın üstünden kurşun geçmeyecek diye üzen şey aynıydı. Üç harfli bir kelime: Şan... Birçok insan, anlatabileceği şerefli kahramanlık hikâyeleri için kan döküyordu belki de. Yo, bizim için üç harfle sınırlı değildi esasen. Vatanımız, onurumuz, namusumuz söz konusuydu. Peki, bu üç olgusu tehdit altında olmayan şu tanımadığım adamların ne işi vardı burada? Ne istiyorlardı bizden? Anlayamıyordum. Yaşananlar için tek bir açıklamam var: Çıkarlar ile insan hayatının, Azrail aracılığıyla takas edilmesi. Başka bir bok değil.

Ben bunları düşünürken yanıma bir gölge düştü. Elini uzattı.

“Aydınlı Kemal.”

Ben de elimi uzattım. “Afyonlu Mehmet,” dedim.

Kemal'in yaşı yirmiyi geçkince duruyordu. Üstü başı, kafileyle gelenler kadar pak değildi. Yüzü pelteleşmiş, gözleri uykulu, ruhu bıkkındı.

Elini ağabey şefkatiyle omzuma koyarak, yürümem için ittirdi.

“Gel kardeşim, gel! Sedyeci tayin edildiğini söylediler bana.”

“Evet öyle.”

“Öyleyse bundan gayri yoldaşız,” dedi ve gülümseyerek omzuma vurdu.

Aydınlı Kemal'in benim pusulam olacağını ilk dakikalarda anlamıştım. O da sedyeciydi. Birlikte yapacağımız işi konuştuk. Bana ağabeylik edeceği için hoşnuttum. İş de kolayca kavrayabilirdim onun sayesinde.

Benden önceki yoldaşını anlattı bana. Görevlerini yapmak için cephede buldukları esnada, gözlerinin önünde kafasından vurulmuş. Ben anısını yüreğimi sızlatan bir acıyla dinlerken, o ifadesizdi. Onu içten içe kalpsizlikle suçluyordum. Gözlerime baktı ve zihnimin odalarından geçenleri okudu.

“Sen de zamanla hislerini kaybedeceksin,” dedi.

Savaş öyleymiş. Önce duyguların ölülmüş.

Acı içinde haykıran gürbüz bir askerin başındaydım. Ellerini tutuyordum. Kaval kemiğinin bulunduğu bölgeye şarapnel parçaları saplanmıştı. Pantolonu salkım saçak olmuş, eti lime lime dağılmıştı. Kemiğinin kandan pembeleşmiş beyazlığını görebiliyordum. Doktor metal parçaları askerin etinin içinden ayıklıyordu. Bu işlemin morfinsiz yapılması işkence gibiydi. Ancak yapılabilecek başka da bir şey yoktu. Elde avuçtaki kıtlık yüzünden, yaşatılma umudu devam edenler dışında pek morfin kullanılmıyordu. Ordunun aştan sonraki en ciddi sorunlarından biriydi bu yoksunluk. Morfinsiz müdahale eşittir çığlık eşittir vazgeçiş. Gözlerimin önünde bu denli bağırان birini gördüğümde, ondan umudun kesildiğini anlıyordum. Yaralıların iç yakan sedaları, umutsuz gözyaşları dayanılır gibi değildi. Bu durumu gördükçe, cephe gerisinde kalmaktan dolayı vicdanımızca sorgulanıyorduk. Asıl savaş başka yerdedi. Kolların, bacakların koptuğu, siperlerde süngü süngüye boğuşmaların yaşandığı, cesetlerin üst üste yığıldığı kıyı bölgesindeydi. Orada, savaşın arasında yer almadığımız için vatana ihanet ediyorduk sanki. Gene de vazifemi öğrendiğim ilk andaki kadar olumsuz düşünmüyordum. İçselleştirmiştim işimi. Kendimi bir parça önemli biri gibi hissediyordum. Yaralı alıp, hayatının kurtulmasına vesile olduğumuz birçok kişi vardı.

Görevimiz gereği cepheye de gidiyorduk ağabeyimle. Yaralıları yahut şehit düşenleri geri bölgeye taşıyorduk. Bazen ölülerimizi el arabasına üst üste yığıp, zamandan tasarruf ediyorduk. Şehitlerimizi idareten geri bölgede defnediyor, ağır yaralıları tabiplere gösteriyorduk. Hafif yaralıları ise, hemen oradaki sıhhiye erleri tedavi ediyordu.

Zamanla savaş kızıştı ve kayıplar çoğaldı. Cesetleri toplayamaz hale geldik. Siperler dayanılmaz mevta kokularıyla kaplandı. Sinekler neferlerden kalabalıktı. Sıtma hastalığı baş gösterdi. Askerin durumu kötüye gidiyordu. Çanakkale’de öyle bir vahşet yaşanıyor ki, çıkartmanın bugüne kadarkilerin en büyüğü olduğu söyleniyordu.

Önümde can çekişen askerin kırmızıya bulanmış ellerini sıkıp, “Gececek,” diyordum. Acıları bir şekilde dinecekti. Ve bunun nasıl vuku bulacağını pek tabii biliyordum. Tabip, iyice deforme olmuş bacadan bütün parçaları çıkardığı kanaatine vardı ve “Dinlenmeye götürün,” dedi. Bundan gayrisi onun için mucizeydi. İlk elime aldığım da bembeyaz olan, şu anda ise kurumuş kandan görünmeyen eprilmiş sedeye koyup götürdük. Kısa bir süre sonra nefes almayı bıraktı. Defnettik onu. Bir şey hissetmedim. Hem de hiçbir şey... Bunlar artık hayatımızın rutiniydi. Aydınli Kemal hissizlik hususunda haklı çıkmıştı maalesef.

Bir süredir cephe bölgesinde çok fazla değişiklik yoktu. Ancak o akşam ortalık hareketlendi. Karanlığın perdelemesinden faydalanmak isteyen ordumuz, süngülerini

takıp, dualarını etti. Sılaya gönderilmek üzere, gönül kalemince yazılmış mektuplarını mevzilere bıraktılar. Cananlarının fotoğraflarına birer öpücük kondurdular. Sonra onlara yürek ceplerinin üstünde birer yer verdiler. Aralarından bazıları için, o vaktin gökyüzünü gördükleri son ana denk geldiğini biliyorlardı. Yine de hücum emri geldiğinde, onların içlerinden kim olacağını umursamadılar. Önce gelen ne candı, ne canan. Esareti reddetti titrek dudakları. “Allah Allah,” diye çıktılar siperlerinden.

Cansız bedenlerle dolu meydanı ertesi akşam görmüştüm. Ala bulanmış ceset kümelerinden, yamru yumru kol, bacak, baş ve gövde çıkıntılarında toprak görünmüyordu. Yerkürede ayak basacak tek nokta yoktu neredeyse. Bir daha hayatım boyunca böyle dokunaklı bir sahne görebileceğimi sanmıyorum; böyle ağır bir koku duyacağımı da.

Rabbin bizi imtihan için cihana gönderdiği söyleniyordu ya... Bundan daha zoru gerçekleşemezdi. Arıburnu’nda her şey ölüme benziyordu artık. O kadar ki, ne yapacağımı, kimi taşıyacağımı şaşırılmışım ve yerdeki peltensi vahşete yansımış gölgemi seyrediyordum yalnızca. Sonra kara dumanlara ulanmış göğşe, ölüme meydan okuyan beyaz güvercinlere çevirdim bakışımı. Kuşların bu özgürlük tablosu, kederimi sileceğine daha da derine kazıdı. Gidiyorlardı; uzaklara.

Kemal ağabey de ortalıkta gözükmüyordu. Bari hâlâ nefes alanlara yardım edeyim, diye düşündüm. Eskiye göre ıssızlaşmış siperlerde dolaşmaya başladım. Birbirinin altına öbek öbek gömülmüş şehitlerimizin yüzüne bakamıyordum. Onların yüzünde ölümün envai çeşit figürünü görmek mümkündü. Kimi şaşkın, kimi farkında, kimi umursamaz... Ortak özellikleri ise kurumuş yüzlerine konmuş, salgın hastalıkların taşıyıcısı sineklerdi. Gözüme, kapağı açık kalmış bir mühimmat kasasının içindeki mektup takıldı o anda. Alıcı kısmında “Aziziye ilçesinin Kılıç Mehmet Bey köyünden Ahmet Efendi’nin kızı, eşim Hanife Hanım’a,” gönderen kısmında ise “Üsteğmen Zahit,” yazıyordu. Mektup rulo halinde sarılmış, kırmızı kurdeleyle bağlanmıştı. Kurdeleye düğümlemiş saç teli kim bilir kime aitti; belki de Hanife Hanım’a. Etrafımı kolaçan ettim. Beni gören biri olmadığından emin oldum. Dayanamadım ve yapmamam gereken hareketi zuhur ettim. Kurdeleyi açarak mektubu okudum.

“Bu günlerde her zamankinden daha önemli muharebelere gireceğiz. Bilirsin, her muharebeye giren ölmez; fakat ölürsem sakın gam yeme. Beni ve seni yaratan Allah, bizi nasıl dünyada birbirimize nasip etti ise, benden şehitlik mertebesini esirgemediği takdirde, elbette, ruhlarımızı da birbirine kavuşturur. Vatan yolunda şehit düşersem bana ne mutlu. Ancak, sana bir vasiyetim var: Birincisi benim için katiyen ağlama. İkincisi... Eşyaman listesi ilişkide... Bunları sat, ele geçecek paradan ‘mihr- i muaccel’ ve ‘mihr- i müeccel’ini al, üst tarafı ile de bana bir mevlit okut. Eğer bunlar sana olan borcumu ödemezse, hakkını

helal et ve ilk gece aramızda geçen sözü unutma... Vasiyetimi aldığınız zaman yüksek sesle ağlamanıza razı değilim."

Boğazım düğümlemişti! Mektubu rulo haline getirip, saç teliyle birlikte tekrar kurdeleyle bağladım. Bir süre öylece dikildim. Ne bir şey yapabildim, ne bir şey diyebildim. Daha sonra postacıya teslim ettim mektubu. Ne acı! Eşi mektupla şahadet haberini aynı anda alacaktı.

Anamın verdiği kara fotoğrafı çıkardım ve öptüm o anda. Onun özlemini ilk defa bu denli yoğun hissetmiştim. Yanımda olsaydı da kete yapsaydı bana keşke. Oturup karşılıklı yeseydik. Ekinlerin kalitesinden yakınsaydık gene. Babamın kötü huylarını çektişirseydik. Geri bölgeye döndüğümüzde ona mektup yazacaktım mutlaka. Hayta'yı da soracaktım; zayıflamaya devam ediyor muydu?

Az sonra görevdeşim yanıma geldi. Şehitlerimizi, geçici ateşkes ilan edilince toplayabilecektik. Bu aşamada, cephede yapabileceğimiz bir şey yoktu. Geri dönmek üzere eşyalarımızı topladık. Kemal Ağabey tütün sardı. İlk defa bana da uzattı. İçime çekmeden ürkekçe içip tellendirdim. Öksürüğüme mani olamadım. Boğazım yanmıştı.

Tütün bitince, oradan bir an önce uzaklaşmak istedim. Mevzileri ölü bölgeye kadar kat edip, güvenli olduğunu düşündüğümüz noktada araziye çıktık. Tam da o anda, gökyüzünü yaran o gürültüyü duydum. Uçak geçiyor gibiydi. Dönüp yukarıya bakmaya fırsat dahi bulamadık. Saniye dolmadan metal yığının toprağa düştüğünü gördüm. Sonrası toz bulutu ve zihin kaybıydı.

Gözümü sıhhiye çadırında açtım. Başım gazlı bezle sarılıydı. Hemen uzuvlarımı, gövde mi ve yüzümü yokladım. Eksilmemişim. İşte buna mucize denirdi. Hiç acı ya da ağrı hissetmiyordum. Morfin yemiş değildim. Eğer öyle olsaydı bu kadar atik hareket edemezdim. Yattığım yerden doğrulup oturdum. Ağabeyime bakındım ama göremedim. Çadır gene mecruh kaynıyordu. Doktorlar epeyce meşguldü. Telaşla sağa- sola koşuşturuyor, şifalı parmaklarını tenden tene gezdiriyorlardı. Çılgınlıklar kulağımdan geçip yüreğime vuruyor, oraya yürek burkan ezgilerini nakışlıyordu. Hem bu dayanılmaz seslerden kaçmak için, hem de kendimi zinde hissetmemden dolayı, kalktım ve dışarı yöneldim. Oradan çıkar çıkmaz gördüğüm manzara içimi huzurla kapladı. Dışarısı yüzlerce neferle doluydu. Bunlar kapanan cephelerden gelenlerdi sanırım. Böyle düşünmüştüm o anda. O kadar kalabalıklardı ki, insan savaşın kazanılacağından emin oluyordu. Velhasıl kiminin eli, kiminin bacağı, kiminin kafası sarılıydı. İçlerinde tamamen sağlıklı olduğunu düşünebileceğiniz kimse yoktu. Ayrıca mattılar. Yüzlerindeki renkler kül kül silinmişti adeta. Akın akın cepheye gidiyorlardı.

Peşlerine takıldım. Onlardaki kararlılık bana da sirayet etti, tüm benliğimi kapladı. Hatta kaplamadı da beni tutkuyla yeniden inşa etti sanki. Aralarından teki ellerime bir Türk mavzeri tutturuverdi. Heyecanla kavradım silahımı; huşuyla baktım. Bu kez ben de tetik çekecektim.

İlerledik. Bodur tepeleri aşarak sükûti cepheye ulaştık. Yüzlerceydik. Hangi ses tellerinde titreştiğini bilmediğim kararlı tonun verdiği “Ateş,” komutuyla kurma kollarına asıldık. Çatır çutur sesler gecenin kendine has sükûtuna ilk keşiği attı; mermi yağmuru başlayınca da, sülmanlığı ortasından çatırdatıp iyice hengâmeye evirdi. Siperlere kimse girmede. Ben de gözümü karartıp gruba eşlik ettim. Ama kaim garipliği hissediyorum. Önümüzde barikatlar yoktu ve kimse kurşun yemiyordu. Düşmansa tarumar edilmişti. Neden bu kadar cesurduk? Neden bu kadar kalabalıktık?

Müteakiben bu keşmekeşin ortasında o görüntüyü gördüm. Geçen gün başında bekleyip elini tuttuğum, bacağınan şarapneller ayıklanan şehidimiz yanımda ateş ediyordu. Ve anladım... Biz canlı değildik. Biz ölü de değildik.

Ben delici mermi çekirdeklerini aşkla düşmana gönderirken, Kemal Ağabey elini omzuma koydu. O da buradaydı demek! Birbirimize umutla baktık. Zafer bizimdi vesselam.

mustafa miyasoglu

hikâye yarışması

Kitap ister bir şiir kitabı olsun, ister bir araştırma inceleme veya tarih kitabı olsun; ya da bir roman, hikâye, fotoğraf, sanat, anı vb. olsun fark etmez. Aynı misyonu taşır. İnsanın zaman içinde anlamını korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlar. İşte bu bilinç de kültür, sanat ve medeniyetin ortaya çıkmasının temel sebebidir.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin merkezi olan Kayseri, “Âlimler şehri” olarak bilinmektedir. Dolayısıyla biz de bu aidiyete ve tanıma uygun olarak tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayınlamaya halkımıza ulaştırma kaygısındayız. Biliyoruz ki yayınladığımız eserler geleceğe bıraktığımız işaret taşlarıdır. “Okuyan Şehir” bilinci ile açtığımız her kütüphane ve kültür merkezi, yayınladığımız her dergi ve kitap. Kayserimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir.

ISBN: 978-605-9117-29-6

9 786059 117296 >